TRACTATUS
ASCETICUS THEORO: PRA
de
VERA VITA
&
PERFECTIONE RELI
GIOSA

VII
V. 39.

pro Conv: Cló:

Interim ad aliquot menses ad Medias Sch.
pro Novitiorum instructione.

ASCESIS.

SEU

Schola spiritualis

Authore

P. Fr. Rudo Patre
Sigismundo Neudöcker
Ord: Min: S. Franc:
Reform:
Conscriptus
á
Fr: M. N. C. F. XVIJ.

Inv. 84

BIBLIOTECA ASTRA SIBIU

Præfatio ad Juvenes Religiosos

Audi, fili, disciplinam Patris tui, et ne dimittas legem matris tuæ. ut addatur gratia capiti tuo, et torques collo tuo. Commendans monita, institutionem, et præcepta parentum, ad eáque adhortans alloquitur quemvis divinum Spiritus S. prov. 1. cap. 4. v. 20. quòd ut magis inculcet nostri corvi. S. N. 20. qui ita suades, et monet, omnem conatum adhibere, ne eorum quis unquam obliviscatur, sed semper et ubique recordetur, atque in corde conservet; ait enim: Conserva filium! præcepta patris tui, et ne dimittas legem matris tuæ, liga ea in corde tuo assiduè, et circumda guttur tuo, cùm ambulaveris, gradientur tecum, cùm dormieris, custodiant, et vigilans loquere cum eis.

Ecce filii charissimi juvenes religiosi! traduntur vobis præcepta et leges, monita, et disciplina parentum. Parentes vestri sunt superiores vestri, quos relinquistis propter deum carnalitas, spirituales acquisistis, disciplinæ eorum et leges, ac præcepta, et monita, vestræ S. Regulæ, ordinesque ac constitutiones, quam intrastis, statuta. est doctrina spiritualis affectus ad calamum tradenda, nihil quam in spiritu et virtute vos solidè instruere, et perfectè adultare sanctè intendunt.

Ecce propter verbis Spiritus S. cujus vices et locum in domo Regulæ vestræ tenent: et quemvis e vobis. plena paterna charitatis affectu adhortantes, et regantes alloquuntur: audi fili, sanctè attendè et observa disciplinam et præcepta, doctrinam, institutiones, principia, monita, et leges Patris tui, Superiorum: utpote à quibus processit:

et legem, ordinationes, et statuta matris tuæ. Religionis videlicet, et provinciæ, quam intrâsti; hæc enim tua mater tua est, quæ te spiritualiter tam concepit per professionem generavit, lactis simplicis, et solidæ doctrinæ affectui seu spiritualis tandiu nutrivit et educavit, desideral, donec in viro Christo perfectum

Proin liga eam in corde tuo assiduo, et circumda guttur tuum, id est, conserva illa semper in corde, et habeto in ore: quod per guttur intelligitur: sit corde de eis semper cogita, loquere, ut tibi et aliis prosint. Cum ambulaveris gradiantur te: cum, id est, in nullo loco eorum obliviscaris, sed ubicunque fueris, eorum legem recordare. Cum dormieris custodiat te, quod fit, si frequenter et quasi assidue de illis cogitando, meditando, loquendo, cogitationum species in memoria ita multiplicas, et firmas, ut non nisi de illarum somnies, continuo aliis diaboli illusionibus insomnis custodity et liber existas. Et vigilans loquere cum eis, habendo primo cogitationem, cum, et propositum, quomodo vivere tu per diem ambulare velis, possis et debeas.

Dic Christe, cur Spiritus S. tantopere velit, ut filii, et subditi regulas legem, monita, institutiones et doctrinam parentum ac superiorum suorum audiant, attendant, observent, atque custodiant, deque iis vigiliter cogitent, et loquantur? Ratio in promptu est quidem decima est, quia parentes, et superiores sunt loco Dei, utpote qui superiores specialiter dolet, loquitur, et præcipit, vult ut illi sint sibi obediatur, eorumque præcepta monita, ac doctrina atque sua in veneratione habeantur, æstimentur, ac observentur. Prout Luc: 10. v. 16. ait Salvator dicens: qui vos audit, me audit, et qui vos spernit, me spernit. Mentor ergo statuta, institutio, monita, ac doctrina à superioribus data magis quàm quævis alia æstimanda est, et loquenda, hoc ipso quòd respectu subditorum sit cum doctrina Dei eadem, et regulata. Dum sequendo subditi errare, vel in tenebris ambulare nequaquam possint, sed lucem plenissimam, viamque regiæ

semnè incedant, viam hanc rectâ Doctrinâ per discipulos
tanquam lucernâ monstrasse. Quod ipsum ait Psalm. 118.
6. N. 70. quæ locutus est, dum canitur, quam pro diuturnâ
opere optimo et observare docuit regula, monita, et in-
structionem paucitum et superiorum, subiungit vbi verbis
quia mandatum: experientiam: quia lucerna est pes. lux. et via vita

Felices igitur vos, filii Charissimi, qui ad-
huc regulam et statuta Reverendi etiam Discipulorum et Doctri-
nam adhuc abipsis superioribus, qui regulariter ab ipso Deo
vobis prescriptum, breviter, clarè, secundum et solidè nostrum
tempus, quomodo in vita et per eâ quoad hæc tam in-
quia et lucernam ambulare, quomodo vitia, et malas affectiones era-
dicare, virtutes contra implantare, quomodo in virtute
virtute proficere, quomodo perfectionem religiosam acquire-
re et quomodo deo perfectè per servire, et consequenter, quomo-
do ad finem, ad quem creati estis, et religione intrasti, secu-
rè et feliciter pervenire valeatis. magna enim felicitas, et
magna omnibus securitas: in quit. Basil: vivendi modus
novisse congruum.

Multa fuerunt, et etiamnum sunt tam in quid
extra monasteria optimâ voluntati animæ, quæ amore dei et
salutis propriæ ad perfectionem sui status convenienter ar-
dentes, denique perfectè servire cupientes nihil magis de-
siderant, quam scire, quo modo, qua ratione, et via ad as-
sequi, et voluntatem optimi in opere et veritate et exercere
valerent, quæ propterea etiam multiplici lectione, longa
consideratione, et sequenti indagatione diu anxiè laborarunt
et invenirent, colligerent, notarent, aut describerent libros
varios modos, doctrinas, principia, sententias, quibus tan-
quam mediis ad finem exoptatum pervenirent, et tranare, quia erant
via perfectionis, et virtutum adhuc inexperti et ignari, quia erant
parvuli sequentes quidem et petentes panem, sed habentes, qui
frangeret eis, à vero corporis passu saepissimè aberrârunt,
et frustra multorum annorum laborem non nisi memoria, et intellectu
cordis, et animi, totiusque naturæ destructionem, sique inhabili-
tatem ad aliâ reportarunt cum subsecuto tedio et remissione cordis
virtutum (imò nonnulli de his abipsa etiam virtute et perfectionis nomine).

Vos autem, filii Charissimi! sine omni vestro labore et
fatigatione, sine periculo, vel timore erroris acquiritis, et habetis
omnia sitis necessaria, vel specialiter utilem, abilitatem pene desidera-
tam magnoque conatu et labore, sequi tamen sanctam quæsitam
doctrinam Asceticam seu spiritualem, eaque solidam et electam, cla-
ram, et facilem, ac quod præcipuum est, maxime semotam, quique à
superioribus, sequenter hoc sancto proposito, ut non à Deo
nisi requiratur, quia efficax voluntas idem perfecte observan-
di, ac ei quæ, paucis, et habitum seducendi.

Estque vestra felicitas eo inde maior, quod me-
moratam sanctissimam doctrinam asceticam sitis non tantum auri-
bus accepturi, sed etiam calamo excepturi, additâ gratiâ, eam
propria calamo conscriptam sequi portandi et habendi vobi-
scum, et sibi habile habili memoria atque illius similitudine, ex
scriptis vestris sequenda magis præsentibus illam fructuose
repetere, sequenter nutu motuum Spiritus S. observata
perfectionem doctrinam in corde regulari legere, quotiens ei
placuerit ambulare, et aliquid valeatis.

Augetur eadem felicitas vestra, quod sæpe
memoratu doctrina propria comoditate et utilitate vestra
vobis non tantum adscalcum traditur, sed etiam, quicum
vobis non tantum adscalcum traditur, sed etiam, quicum
uberius explicet, declaret, dubia resolvat, et prudenter docet,
assequatur magister, ac insuper plurimum auxilium concedat,
plurimum adeo, ut idem scripti attente legendo, sedulo consi-
derate diuturnando, frequenter repetendo, repetita ab alio audiendo, ac di-
scurrendo, frequenter repetendo, repetita ab alio audiendo, ac di-
scurrendo, atque etiam vehementer eandem si non statim,
saltem successive citò edidicere, memoriæ ob multiplicatas circa
similiter impressere, ei sequamur habitus generare valeatis,
ita ut et si non nunquam una, alterave materia pro sectum
ab initio captu vel practicatu difficilis sit aperitura, cer-
certe dein, maturitate, experientiâ et gratiâ D. Sancti
et vicinada sit aperitura, profectus cum, spiritus cuiusti addis-
cendi, et practicandi, sic ecce sit habenda schola, et exercitus
studium, adeoque simul habetur schola et studium, philosophicum,
ita habenda sit schola, et studium Asceticum, id est, schola, et
studium virtutum et perfectionis, et sunt alii nivelli, sub ma-
gistro in arte instrumentum mechanica, sui vos siti instruendi
in arte Deo perfecte serviendi, utpote quod ars omnium
pro sanctissima, utilissima, omnique maxime necessaria
et desiderabili.

Tandem concludatur felicitas vestra, quod doctrinae hanc aquiratis, et hinc eam habitum in omnibus perfecte agendi generare valeatis in iuventute vestra, eiusque conversioni anuj; unum enim ex principijs principijs S. Ro professus B. Romualdus, est, ut omnes, qui que iuvenes ad religionem conversi ab initio statim optimam agendi formam in cuntis assumere, et in habitum seu consuetudinem deducere omni conatu allaborent, eo quod agendi seu viuendi forma, aut consuetudinem, quam sive bonam, sive malam, sive perfectam sive imperfectam in iuventute quis semel assumpsit, non agnoscat se brat iuxta illud Aeternae Veritatis Prov. XXII. X.6. adolescens iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea. Ut autem, rectè sciatis, quomodo meritorie et fructuose, simulque cum optato fructu et effectu doctrinam et instructionem Asceticam ad calamum tradendam legere, eique studere debeatis, ante praefatam materiam sequentes regulae pro vobis traduntur.

Praxis, et regulae
Bene, et fructuose legendi praescriptam materiam, et doctrinam Asceticam
Eique studendi.

Reg: I. Est prorsus bona finis, quae alia esse debet, quam ad finem, et propter finem, qualem videlicet ego nudo sine, ac aut motivo alio quis legat, aut studeat, quam quia Dei voluntas sic, et beneplacitum, utpote qui omnino vult, ut ita legendo et studendo rectam, et utilem notitiam perfectè viuendi, et eaque servien di acquiramus, atque iuxta eandem vivamus, aliosque ita vivere cum legere doceamus. Erunt porro et imperfectè agunt hinc qui legunt, et studeat, ne lectionem prescriptam minus intelligentes neglegantur, aut quandantur, vel pro minus capacibus et intelligentibus habeantur. 2do qui legunt aut studeat, ut à magistro vel alijs existimentur, laudentur, respiciantur. 3tio qui legunt aut studeat ex sola curiositate aut inclinatione naturali, aut quia non placet, delectat. 4to qui legunt, aut studeat tantum ut tempus terant, aut ex tedio aliud faciendi, pro-

ut magis placebit vitæ, quando de bona intentione in omnibus habenda laudetur

Reg: II. Est bonum, et efficax propositum ea, quæ legendo cognoscere, et effectui, quæ in, et habitui deducendi; sequi eâ, quæ cognovit voluntatem Domini, et id facit secundum voluntatem ejus; quæ placebit multis Jesu Xti. gratia. Errant circa hanc regulam, qui solâ notitiâ doctrinæ spiritualis efficax propositum, nudâque aut modicam curam habent, quomodo hausta doctrina spiritualiter vitam instruant, de quo amplius infrà de regulis benè agendi.

Reg: III. Est ante omnem lectionem et studium humiliter cum cordis fiducialitate efficienter Deum invocare pro gratia et auxilio ejusdem, cui enim spiritus Dei pleny nihil, tu sæpissimi fructuosè, et meritoriè proficies, juxta illud Xti: sine me nihil potestis facere Joan: 15. v. 5. ante omnia Deum humiliter et efficienter invocare oportet, maximè quia invocari vult, et invocanti auxilium et gratiam dare paratus est, de quo uberiùs infrà. Errant qui vel inordinato affectu, vel putanter, se pro orationis devotis quibuscunque aut laboris negligere, sine omni cautelâ, nisi lucida spirituali ratione devotâ orationem et invocationem gratiæ et auxilii S. Spiritus hanc lectionis ac studii affectio labore suscipiunt, cui tu pro lectione et studium vix bona devota humili et devota oratione ac præparatione incepturus plus fructus et meriti essent reportaturi, quàm si sine, vel lucida cum præparatione devota illuminati Patris legentes se fatigarent. cui S. Bo. progressu experientiâ edocti testantur

Reg: IV. Est materiam hanc omnis attentè, et efficaciter legere, et relegere, donec bene capiatur, et aliqualiter memoriæ jam tunc imprimatur: fiant etiam intermedia pausæ, quibus materia lecta magis expendatur, et efficeretur cum aliquâ reflexione ad, etiam quæ circa materiam præsentem legenda erunt vel deficiunt, simulque cum proposito doctrinam, et agnitam veritatem sequendi, ac habitum deducendi. ad quem finem fiant subinde sublectione ipsa, ac studio non nulla breves laccas jaculatorias et acty virtutum, circa ipsa materia virtutis habiti. Erant circa multi [illegible] felicioris ingenij qui hoc ipso, quòd nullam difficultatem in materia intelligibili

festiant, obiter tantùm, et sine vlla religione legant, putantes sufficere quòd legant et intelligant, minimè sollicitè quomodo, quo legerint, mente et corde retineant, aut: quòd rationem ex legendis in effectum, vsum, et habitum deducant, cùm non in ideo, quòd quis benè legat et intelligat, sed in hoc quòd quis iuxta benè lecta et cognita benè operetur, eáque, ad vsum deducere nisa obliviscatur, in vsu et habitum quam primùm deducere nisa exigentiam materiæ pro viribus conetur: et hæc regula sanè habeatur cordi, erroribus ei profectò omninò vitetur.

Reg: V. Est doctrinam, et materiam hanc ad calamum tradendam non aliter quàm à deo dictatam existimare, et propterea eandem rem alii maximè reverenter et æstimare, nec non eandem cum memoria rei presentis, et quasi ipsis oculis hæc legenti loquentem, legere, et meminisse, quamvis cum nisa communi dictum S: PP., referri S. Augustin: in psal: 85. quotiescunque sancta et spiritualia legimus, cernatur dey loquentis cum, quando legis: inquit loc: cit: S. Augustin: Deus tibi loquitur, quando oras, cum deo loqueris: peculiariter hæc in lectionibus huius doctrinæ et materiæ utpote à superioribus, et sequentes ab ipso deo: cuius ipsi sanctos vtres gerunt, prescripta et dictata id verificatur. Errat procul, qui de eà minùs reverenter sentiens alios doctrinas æquè, imò forsan magis quàm istam æstimaret, ac propterea hac neglecta ideas proprio nutui et voluntati sequeretur, vel ob eas minùs rem fidem, et obsequium tribueret, aut de ea dubitaret, qtrà egregium monitum S. Paul: ad Hebr: 13. V: 7. alg. doctrinis variis et peregrinis nolite abduci, sed memetote prepositorum vestrorum, qui vobis locuti sunt verbum dei.

Reg: VI. Est non attendere solitales styli et verborum, nec considerare vel expectare ornatum fictionis, cùm enim in schola assertio sen Dictum et perfectio non tantum in talentis eruditionis, sed et in simplicibus sui futuri discipuli, sinceris et claro stylo docere queat, et tam ipsi quàm alii facile capiant, præsertim quia æquè proinde ac illorum profectus et salus sollicitè esse, et lationem debent superiores, quam in personas superioris loquens bene advertit S. Paul: Rom: 12. V: 3.

sapientiby, alcisi sientiby debitor sum. Accedit, quòd rubi: doctrina spiritu exquisitis verbis proponitur, et speciali dul: cedine ornata, plus plerunque brevitatis quàm utilitatis re: portet lectori, velanditer, utpote qui raro magis attendantes ornatui quàm fructui. Certè eterna veritas, vivingque magister Christus, sic versans in hoc mundo quam non nisi simpli: citer proponebat doctrinam: quid enim simplicius doctrinâ Evangelicâ à Christo Domino tradita? Unde et m Apostoly etsi doctor gentium existens, Christi tamen exemplum sequens in doctrinâ suâ simplicitate gloriatur 1. ad Cor. 2. v. X. 4. illi verbis: Sermo meus et prædicatio mea non in persuasibilibus humanæ sapientiæ verbis, sed in ostensione spiritus et virtutis, ut fides vestra non sit in sapientia hominum, sed in virtute Dei. Erant proin haud dubiè graviter, siquis sicuty doctrinam hanc affectidam à superioribus prescriptam et eo pauci crederet, qd Dñs Christi et Apostolorum exemplum, maiore auditorum fructu, et utilitate simplici exarata sit stylo. gravi adhuc deve: linqueret, et manifestam latentis superbiæ speciem præberet, sequehas vitiatum scholæ indignissimo redderet, quæ pro: pterea eandem etiam contemnere, et aliud alios tradiscere, aut aliàs minus honorificè de ea loqui præsumeret.

Reg: VII. Est non deterreri, nec desponere aut abjicere animum ob multitudinem materiarum, variarum: que regularum, ac positionum prescribendarum, nec de: fugere, ac tristem animo, et pusillanime esse, si qua subinde vel omninò non, vel non statim, vel non bene intelligantur, vel bene intellecta, memoriæ mandari studeatur, ne memoria iterum excidat, aut si in exequendo aut operando magna se ntiatur difficultas, aversio vel tedium; quia etsi materia satis copiosa sit instru: tura, tamen, quia non simul et semel, sed successivè tradetur, et plures anni pro ea addiscenda concedantur, copia cujus: nudam specialem difficultatem minus quàm sentiet. Neque refert, si unus alterve subinde propositum se initio im: possibile, aut saltem difficile captu, et pertinax videatur; id ipsum enim serio redibens, ancedente experientiâ et usu, cum tempore facile aperiet, quod omnes incipientes in qua: vis arte experiuntur. Nisi curandum, si qua eterna et

memoriæ excidant, quia cùm totam materiâ quivis ad unum semper habeat, ita, ut nisi fortasse oblivio, semper et prohibitu re-legere, fugue memoriam luvare poterit. Neq; tantum evitabi-tionis remedium, quod notitiæ fallax quoad substantiam, et rapiat necessaria ita memoriæ remaneant, ac quidquid quivis malediâ perfectè repetatur, legatur, et audiatur, fugue me-moriæ firmiùs imprimatur. Imò enim, dum à magistro dictan-te à discipulis scribitur, à non nullis rari aliquidlibet capitur, vidi quando à magistro pro futura repetitione explicatur, rari magis intelligitur, ytio si postea discipulus pro futura repetitione attentè et sedulò legunt, et relegunt, eique unà et assiduè studeat, non ut nihil reg: ℣. repe-tiam debebunt, plenè tenebunt, et memoriâ multum juvi-mur. ytò dum quod actualis repetitionè eandem vel ipsi re-petent vel ab alijs repetitam atque à magistro, ubi opus erit, subinde declaratâ audient, species itemq; multiplicabit, firmabit, et ejusdem oblivisci arcebit. ytò præsertim si eadem materia etiam in circuli repetitus, et ytò de ijdem privati colloquijs tam inter se, quàm cum magistro discurrit, atque ytus vi-cissim per temporibus ex exigentia circumstantiarum et ex omi-ne particulari ad pro maiori cognitione demùm relegatur.

Accedit: quod præjudicet: quòd plerique ma-teriæ semel audita, legitimè repetita, et audita, plerèque in-telecta à potiori velit, rapiat statim deducantur, vel certè in rapi ytimo annectant, dum in ijdem rapia cum tempore re-ducantur, in eaque discipuli perfectè habituentur, tam magistri quàm superiores locales nihil officij sui exigentia diligenter in-vigilent, ac vivent in publicis et privatis culpis admonentur, cha-ritativè moneant, negligentes correctione et pœnis affligant.

Et facit, verity nullum esse potest pernicium oblivi-scendi quotidianorum, quæ nihil cum perfectissima rapi ad ca-mum tradentur, exercitiorum et aliud religiosorum dg: de-mane perfectè surgendi, matutinas et alias preces vocalis peragendi et meditandi, legendi, notandi, quæstendi, preces vespe-tinas peragendi etc. si vout fieri debebit, ter frequentatos actus in rapia et habitum statim deducantur.

Pariter nullum erit periculum obliviscendi præceptorum et monitorum quorumdã generalium, vagique cotidie vtq; bonæ voluntatis, diffidentiæ erga ipsum, confidentiæ in deum, orationis, vigiliarum et mortificationis necessariò exercendæ, bonæ intentionis, reflexionis dei, fugiendi modi vniversalis quo vtris quotidiè peragendi, passiones, prauosque habitus et vitia extirpandi, exteriorq; conversationis virtutumq; mores, totumq; hominem modestè, exemplariter, et perfectè exhibendi &. eoquòd cuncta quæ hinc annotabit, et quotidiè necessariò variari debeant. quod idem de vitiis in specie etiã à potioribus se habet.

Iterum omnibus accedit, quòd totam doctrinã de quavis materia vnita speciei dicta quivis secum ad quemvis conventum portare, sicque semper ad manus habere, ideoq; pro libitu legere et eadem se recolligere poterit. Porrò certè euidens et irrevocabile obliviones validè nocitæ, quæ fusionis item, aliorumque damnorum, periculum, si materiæ et doctrinæ ascetica religiosissimi vtilis et necessariæ vnà cum tantò et non in scriptis traderetur, quæ quoties eadem legendi, relegendi, repetendi, audiendi, meditandi, de eaq; discurrendi, disputandi occasio aut necessitas non esset, vel si magistri non omnes suis necessaria materiã, vel haec ne satis solidè assecutæ, vel ne quotidiè vos docerent, magistro novitiorum istud, et magistro clericorum illud, superiore totali aliud dicente, suadente, docente, mirante &. Et hoc ne felicitas vestra, filii charissimi! quòd omnis materiã spiritualis et ascetica religioso statu necessaria, aut specialiter vtili, eaque ne nisi solida, selecta, à superioribus maioribus quotidiè ab ipso Deo prescripta, sicque salutarissima vobis ad calamum tradatur, et ne many pro omni comoditate vestra perpetuò relinquatur, similiq; magistri et superiores vestri locales, quotidiè cuncti adstringantur, ad vnita eandem, quotidiè vniformiter, semperque perfectè vos dirigant.

Profectò, si quotidiè, quòd materia theologica in scriptis tractetur, vel habeatur, explicetur, speciali studio repetatur, repetatur, declaretur, disputetur, atq; in vsq; ad recursum, non obstante materiarum copia nec confusione, nec perplexitate, nec tantum obliviones periculum cessaret, quin fiant perfecti theologi, quod optabat, cur copiam materiæ ascetica dictos effectus causet, aut promoveat, quidquod

scientiam perfecti affecta. et anedente vsu perfecti fieri valeant religiosi, presertim cùm materia et doctrina affectiua captuj sit longè facilior, certa, et audita viendior, practica: et utilior, quàm quavis alia scientia.

Considerate, filii! quòd non obstante magnâ copiâ materiarum et regularum in addiscendis rudimentis grama: tica, Logi et Rhetorica, aliquâ cathedra, nec obstante difficulta: te ab initio vsuj se offerente spacio temporis, et anedente frequenti repetitione ea vsu finaliter non tantum cuncta fa: cilè didicerit, et quoad substantiam, et necessaria itaretinue: rit, vt modo ejs formulis similque facilitate ac perfectè lo: quantur, boni grammatici, et Rhetores fiat. idem, et quidem ter: tiij vobis etinget. quòd non obstante materia, et doctrina affectiua regularum magis ac principiorum copiâ, nec obstante difficultate ab initio in non nullis se offerente cuncta cum tempore et spacio ve non tantùm facilitet et perfectè sit percepturi, atq; quoad substantiam et necessaria retenturi, sed etiam boni affecto quo: ad scientiâ, et in re ipsa boni religiosi futi evasuri, presertim cùm scientia affectiua in optima vsu: quæ cuncta redun: tur facilia, et magis amantur, sitque ejs facilior captu, et tirentibus dem viendior practicatu. quàd quavis alia scien: tia, prout meritò æstimatur per totum ferme psal: IIO. in hoc mirantibus vsitatum, vbi inter alia vsi dicta et clama: ti: quam dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo! et vsi testimonia tua dilectata sum. sunt in omni: bus divitiis, sunt enim teste psalmista psal: IIO desiderabilia super aurum et lapidem pretiosum multum, et dulciora super mel et favum. de eadem suadente et facilitate testatur Chry stus Matt: 11. X: 30. illis dulcissimis verbis: jugum meum suave est, et onus meum leve.

Hæc, filii charissimi! de hac regula aliqua: tùm ad vsij sinere et fortiùs ad procavendam demonis frau: dem, qua multos decipit, dum eis ab initio statim necessaria scientia affectiua viam obturat, et cuncta difficilia, via perfectionis et virtutis horam et odiosa facit, concipiat, ut sic difi: cultate perterriti, vel tedio affecti animo abjiciant, vitæ spiri: tualem exercitium, cunque, vel omnino deserant, vel tepidè, remissè, inquietè, ac aridè in ea incedant.

Reg: VIII Est summopere cavere, ne quis in aliquam indiscretè, aliquo violenter in suis exercitijs, actibus et ofleriby bonis iuxta scriptum Superiorum et Doctrinam tradendis repugnentis habeat affectum, aut desolationem sensibilem, seu ne ad eam aquirendam seipsum quis indiscretè quasi cogat, aut ne ea abstente, vel deficiente gusto, et debita exercitia omittat, sed potius cuncta semper perfectè, quietè, discretè, simpliciter, humiliter, ac quantum in se est, charitè peragat. Quòd si Deus subinde sensibilem devotionem et desolationem alicui tribuat, ea humiliter et discretè utatur, et fruatur, sed minùs consulo de ea solicito, quia cùm ista nostris viribus procurare non valemus, Deus eam à nobis non requirit, sed habet pietatis affectu et exercitia nostra quæ ubique plerunque magis accepta, quæ sine, quàm quæ cum devotione et desolatione nostra sensibili fiunt, ut propterea etiam sanctissimas animas, iam quoque S. Matrem suâ omni sensibili devotione et desolatione interna destitutas, per plures annos in sua aridilate et sterilitate pro magno eatus merito reliquerit, ut magis infrà dicetur. Errant in hoc frequenter quidam Religiosi, et alij perfecti adhuc in via perfectionis, qui, si devotionem sensibilem in suis piis exercitijs non sentiunt, et consolatione interna carent, tristes, et pusillanimes evadunt, pusillanimes, ignavi, et alios coram Deo non esse amicos, nec vere ex corde procedere, et propterea ea omnino omittunt, vel tepidè, aut perfunctoriè et negligenter absolvunt, aut nimis, vel indiscretè se intendunt, omnique conatu, et quasi violenter devotionem sensibilem extorquere satagunt, per quod cor et caput debilitatur, natura destruitur, et notabiliter saltem ad tpm quis inhabilis redditur.

Reg: IX. Est Materiam et Doctrinam hanc Asceticam à superioribus, et sequenter à Deo prescriptam non tantum diu quis studet, et præparare se debet ad scholam et lectionem ordinariam: sed etiam alijs diu, et per multos annos, præsertim tunc, et quoad illa, quæ deliberatè legere et meditari, quando, et in quibus adhuc difficultatibus et dubium, vel minùs sufficiens notitia de re habetur. Item quæ magis necessaria et utilia sunt. Item circa quæ hic et nunc examen instituere sit. Item circa quæ quis se magis adhuc ingrandi, minusque expertum vel habituatum, vel in re ipsa culpabilem agnoscit. Item non tantum primis annis, quibus adhuc sub magistro vivitur, sed in super per totam vitam

siquidem Doctrina hec ascetica non professis primis annis religionis
sed per totos vitæ decursus in via perfectionis observanda pre-
scribitur; indeque ad calamum cuibis traditur, et scripta relinquit,
ut quivis eam legere secum habens eo eadem quovis tempore se recol-
ligere, seque et alios facilè juvare, quamque vitam gestanter institu-
ere, et habitum quemlibet generare atque firmare valeat.
Erunt proinde graviter, qui finitis novitiatus annis, et Clericatus
tempore tum tantum eam legere ac studere velent, quando facul-
tas in schola, aut in circulo vacantis urgeret.

Reg: X. Est plenè renuntiare omni curæ et sollicitu-
dini de parentibus, consanguineis, amicis, rebusque temporalibus cu-
ristasque sui quam proximi; curæ enim et sollicitudo hujus seculi spi-
ritualis distractionis causas, Verbumque dei, et sanctæ spiritus ad
virtutum Doctrinam suffocat atque recipere eum non permittit aut re-
ceptum iterum suffocat, ita ut fructum ferre non possit juxta testi-
monium Evang: tua: 3. x: 7. unde Apost: ait: volo vos sine
sollicitudine esse. et Christus tuus: Lc. qui non renuntiat omnibus
non potest meus esse discipulus. et, qui non odit patrem et matrem (id
est minus eos, et filios, et fratres et sorores: Id est minus eos
propter deum omnem inordinatam affectum, curam et sollicitudi-
nem de eis: / non potest meus esse discipulus. Erunt itaque, qui
inter legendum et studendum de Doctrina ascetica veram cogi-
tationes vel curas foverent de parentibus, consanguineis, et de rebus
mundanis, aut complacentiam de vanitatibus in mundo habitis,
vel gustatis admitterent.

Reg: XI Est per sinceram, apertam, et exactam et
humilem confessionem sacramentalem primis statim diebus, et
antequam ad ulteriora fiat progressus, purgare conscientiam suam
à cunctis peccatis in jaculo commissis, / desertis gravioribus: si
/ quod Deus avertat: / talibus quis esset gravatus; aterno tene-
bris veritatis est: quoniam in malevolam animam non intrabit
sapientia: id est, scientia et notitia de rebus divinis et spiritua-
libus / nec habitabit in corde subdito peccatis. Sap: j. 4.
Sedebunt et procedentem regulam pro vestitus dispositione,
ante omnia suadet S. Bonav: in prol: spec: discipl: ad Novit:

Reg: XII. Est in hoc has regulas de perfectè legen-
do et studendo materia ascetica ad calamum tradendo hucusque
prescriptas confideratè sedulò legere, et videre, an in profes-

eas quis observet, simul omni nisu conari, donec in habitum deducantur. Callnim: quia tota doctrina ascetica scitu utilis et necessaria simul tradi non potest, nec eam simul capere potestis, ideo quaterus ignorantia multarum rerum ad profectum religiosum scitu partim utilium partim necessariarum diu laboretis, regula vivendi facta simul, facili, et secura bene agendi et proficiendi, deinque voluntatem certo cognoscendi et perfecte exequendi vobis prescribitur. Et est ut inter ea unum totali abnegatione propriæ iudicii et voluntatis in omnibus simpliciter credatis et perfecte obediatis superiori in magistro vestro haud aliter, ac si Deus vobis loqueretur, præciperet, vosque doceret, instrueret, et dirigeret; ipsi enim vera via, et loco dei sunt vobis, et loquuntur. Debetis proinde eorum vocem tanquam vocem dei audire, amplecti et sequi, nam quisquis viæ dei præcipit homo, inquit ad propositum S. Bonav: in spec: disciplinæ p: 2: cap: 4: quod sit certum discipulo deo, hoc omnino audiendum, quasi præciperet Deus. quod ob rem S: Gregor: in homil: obedientia filium coronat se toto. debet obedire, nisque ut, dilati vocem audiens, quasi divinitus emitteretur, mora pati nesciat, sed relictis omnibus ad imperata quæque fideliter exequenda prompta devotione insurgant, ut vivum obedientiæ sedevelut nuto momento nitentis vocem facti exhibitione sequantur.

Imo debetis eisdem ita perfecte obedire, ut non tantum citra illorum præceptum, et voluntatem nihil unquam agatis, sed etiam absque voluntate, directione, aut mandato eorundem, ex voluntate, quietate, aut devotione propria pensitu nihil attentetis, quæ sequenter voluntatem propriam abnegetis; nam quia non confidis tibi ipsi: ait S. Bonav: de triplici: Novit: p: 2: cap: 2: si vis scire, quid velit Deus, idcirco consilia tua superiori, et ipse tua regat, et in via Dei inducat: unde non licet tibi vivere pro voluntate, sed quia Doctor tuus ire nibil. Accedit, quod etiam bonum ex propria voluntate factum sapiat carnali bonitate test: S. Bernardo serm: 43. in Cant: in fine: grande malum propria voluntas, quia fit, ut bona bona non sint.

Hanc ergo universalem regulam perfecte observabitis, charissimi filii, etiam in simplicitate et ignorantia adhuc vestra semper salvæ, et absque errore, erroribusque remoto incedetis, beneque et meritorie eo perfectius agetis, et vivetis:

cognoscat lector S. Bonav. cit: cap: 5. Hæc: dicit: tota religionis perfectio in abnegatione propriæ, et exhibitione voluntatis S. Spiritus, quam vobis certo manifestat superiors et magistri vestri. et quæ cum voluntate superiorum eadem vestra regulariter illud: qui vos audit, me audit, et qui vos spernit, me spernit.

Caput 1.

De Vero fine Religionis, et Religiosorum præsertim Franciscanorum

Item de Excellentia, utilitate, et felicitate Statûs Religiosi, per Consequens Religiosorum præsertim Franciscanorum

§. 1mus

De Vero Fine Religionis et Religiosorum præsertim Franciscanorum?

Primò ante omnia agitur de fine Religionum, et Religiosorum; quia ut prudenter vel recte quis agat, aut eligat, necessariò attendere tria et considerare debet finem, quem sibi ob quem libenter eligat, qua intentione quid agere et eligere velit, vista tertia ad: quid quid agas, prudenter agas, et respice finem. Finis etenim et intentio suam cuiusq; operi qualitatem moralem potissimum tribuit, bonumque vel malum, perfectum aut imperfectum, meritorium vel demeritorium, supernaturale, vel naturale, meudens, vel inutile reddit. sunt videlicet finis, qui intenditur, se habet. nam quidquid agunt homines, intentio in duas omnes. Nec sufficit facere bonum, aut eligere, nisi etiam bono fiat fine: nihilum iuvenes: inquit S. Aug: Conc: 12. in Psal: 118. Sum aliquid boni facturi, cuius rei contemplatione faciamus, officium quidve nostrum non initio sed fine respiciamus, ut fiducia non tantum sit bonum est, sed quamvis si bonum est, sed quamvis si bonum est id, propter quod faciamus, cogitemus. Item Psal: 93. non valde attendas, quis homo faciat, sed quid cum faciat: attendas si-

cial: siquidem rey cor: et non substantiam perfat, nec per: rendit quantum sedes quanto quis apretur. Dicit Greg: lib: 20. moralium cap: 6. ut dehac re dicetur infrà cap: 5. §. 3. De bona intentione. Hinc etsi mundus cum omnibus, quæ in mundo sunt, deseruit, et religionem impedire sacrificium Deo se sit sanctissimus, et acty sanè heroicy: ac optimy, bonitate tamen et sanctitate ca: rebit, nisi etiam ex bono fine fiat. qualis autem debeat esse finis, religionem ingredientis, et dicty bony, dabit postea §.

2. imò quis sit finis religionis, et qsequenter quis esse debeat religiosorum finis intrandi religionem hic ea manendi? Ante responsionem not: multiplices et varios esse fines, bonos, ob quos à Deo institutæ sunt religiones; alij eum sint universales, et communis cuivis religioni. alij particula: ris seu specialis cuivis religioni propry. Communes alij primi: pales: alij secundarij et quasi accessorij, ita tamen ut ad pri: cipalem finem facile reduci valeat.

R. imò Finis principalis, et cuivis religioni commu: nis est, qsequenter cuiusvis religiosi principaliter esse debet, ut qui abiectis impedimentis, et periculis in mundo existentibus et electis assumptis mediis in qualvis religione profes: sis debet fide iam cognito eo amore eundem in hac vita: sectè, nobisque à religione prescripto servire, qsequenter veram perfectionem acquirere, in altera verò vita eundem clarè cognitum perfectiùs amare, honorare et laudare, Et, que in æternum frui, cum et in hac æternum gaudere, ac se: lix esse, siquidem ad primarium Creationis nostræ finem feli: citer pervenire valeat. sta in re communis SS. Theolog: et Patr.

Quia ter imò: abiectis impedimentis, et periculis in mundo existentibus: mundus enim plenus est, imò abundat impe: dimentis, et periculis, quæ hominem à servitio D. perfectoque charitate Christi eum impediunt, et à fine Creationisque: si violenter retrahunt: adeò ut rarissimus sit, qui vere in homini: do vivat perfecto, aut verum Dei servum; tantoty mundus in malignos ofity, et vitijs in quo vix aliquid existit, quod non à Deo retrahat, et ad terram, et caduca deducat, et perdat; quoniam om: ne, quod in mundo est, concupiscentia carnis est, et concupiscen: tia oculorum, et superbia vitæ. 1. Ioan: 2. cap: v. 16. ubi S. Paulus Epist: 2. ad Tever: dic. tota huius mundi figura quia pereunte, et per oculos corda delectat, Diabolica protecta

retibq; in qualibet fui specie laqueus mortis, et gladius ejs. et S. Pet: mundq; ubi malitiæ plurimæ, ubi sapientiæ nodium, ubi omnia opera tenebris, et laqueis obsessa, ubi pernicitatur anima, et affligunter corpora, ubi omnia vanitas, et afflictio spiritus. ut rom meritò dicatur hæc: 4. Reg. 4. quicunq; ergò voluerit amicus esse huius sæculi, inimicus Dei constituitur. et ideo etiam provide monet S. Ioan: in Epist: 1. cap: 2. N. 15. ubi ait: nolite diligere mundum, et ea quæ in mundo sunt, si quis diligit mundum, non est charitas patris in eo; siquidem amicitia huius mundi inimica est deo Iac: 4. N. 4.

Nam quod specialiter dicendum, mundi etiam rei suam amicitiam naviter nocet, maioraque, et potiora impedimenta perfectionis, ac salutis pericula causat per calliditates, quæ magis in mundo æstimantur, et amantur, atque ab amatoribus mundi maximè ambiuntur. Et quidem tria reperiuntur, quæ mundi maximè æstimat: videlicet 1mo Divitiæ, honores, et dignitates. 2do Carnis et Corporis voluptates. 3tio voluntas et judicium proprium. et hæc insana, quæ præ cæteris à virtute et perfectione magis impediunt, potioraque causant salutis pericula, et maiorem propensionem ad peccandi, quod ad longum probari posset, sufficiat autem pauca adducere.

Et quidem in primis Divitiæ quanta salutis causent impedimenta, et pericula, abunde colligitur ex terribili illa sententia Christi Matth: 19. N. 23. amen dico vobis, quia dives vix intrabit in regnum cælorum difficile. et iterum: dico vobis, facilius est. camelum per foramen acûs transire, quàm divitem intrare in regnum Cælorum. unde merito dicitur Eccl: 10. N. 10. nihil desit: quid, quam amare pecuniam, hic enim et animam suam vendit cum habet. nam si dives fueris, non eris immunis à delicto, ut ibid: habetur cap: 31. N. 10. si intueri volueris: inquit S. Chrys: homil: 24. in Matth: / animam hominis aurum amantis, invenies eam ut vestimentum Tinearum, et à vermibus corrosum, ita etiam perforatam undique sollicitudinibus, et à curis putrefactam, et cruciatibus plenam. hinc non mirum, quòd Christus inter alia dictorum suorum specialiter prædixerit divitibus Luc: 6. N. 24. væ vobis divitibus.

Porrò non tantùm actu divites cumulata, aquisita patientur impedimenta virtutum, et pericula peccatorum, sed etiam illi, qui divitiis destituti eas ambiunt, et quærunt,

diviles fieri cupiunt, ut per Apost: testatur Spirit: S. 3: ad Tim: 6: illis verbis; nam qui volunt diviles fieri, incidunt in tentationem, et laqueum diaboli, et desideria multa, et nociva, quæ mergunt homines in interitum et perditionem; radix enim omnium malorum cupiditas est. Ecce quanta impedimenta, et pericula ex solis divitiis à toto ferè mundo tantum et remotè desiderati? Ita ut paucissimi in mundo existant, qui divitias vel non habeant, vel saltem non ambiant, et diviles fieri cupiunt, sequenter ferè omnes in mundo ingentibus impedimentis et periculis saluti obruti sunt.

Haud minora virtutum, salutisque obstacula eiusmodi impedimenta causant Corporis voluptates non tantùm veneræ, sed etiam quæ ex ordinato usu sibi et potiùs quærentur. Et quidem de voluptatibus carnalibus integer requiretur liber, si damna, si pericula, si impedimenta, quæ ab illis causantur, recenseremus. Erit de his sermo infrà de Castitate, et Vitiis oppositis, hic sufficiat, quam, alterámve sententiam ex SS. DD. adducere ex quibus satis patebunt virtutum impedimenta, et saluti, pericula ex vitio carnis causata. Nullus ad gressus promptior: inquit S. Tho: de Villan: Conc: 2. de S. Hilarione: nullum ad malum expertorandum audaciores quàm luxuriosi. Cui consonat Oleaster num: 25. cap: 5. N. 2. Sunt quædam vitia colligata, ut quam primum unum admittis, aliud te invadere necesse sit; trahit luxuria, et libidinis ardor ad omnia, quæ vult, etsiam si maxima sint, peccata. nec tantùm adquæ vis peccata induit, sed ipsum per Deum omnem pietatem et retrahit ab ea. test: S. Greg: lib: 22. 27. not: quælibet alia fiant operabona, si luxuriæ filius abluitur, infirmitate hujus vitii obnuentur. nam: ut ait S. Tho: de Villan: loc: cit: fecerit quispiam universa pia opera omnium virtutum decore resplendeant, et velut paradysi Dei vernantibus undique, et fragrantibus gratiarum liliis decoretur si semel ultima ejus penetraverit rogus: luxuria videlicet: totum fructibus absumit, totum redigit in favillam, ea amœno paradyso in desertum horridum, et ex angelo redditur in bestiam. Et tamen, chen! nullum vitium adeò grassatur in hoc mundo, quàm hoc: ipsum periculosissimum, perniciosissimum, ut bene advertit S. Bern: lib: serm: 23. de luxuria, ubi: Si aliquod vitium,

p̃c. quod̃ mundy stricniatur Diabolo: hoc peccatum latifical̃ istend̃, et quasi totum mundum traxit ad sy[illegible]lium. adest. ut S. Henig: in Cath. ad Hom: cap: j. trenenda illa verba de existentibꝫ in mundo Deum non dubitaverit: dempti parvuli et adultis propter carnis vitium raro salvantur. Eue! quanta itenum pericula et quanta salutis impedimenta ex eo, quod nil frequentiꝫ in mundo.

Voluptatibꝫ carnalibꝫ, venereis vitiis, et ociosis: tum cauendi impedimenta virtutum, et perfectionis, salutis: que plenila sunt Corporis oblectamenta et voluptates, quas mundani in cibi et potꝰ inordinato usu quærunt, que sunt eò magis periculosa, quò magis suspecta in mundo habentur, et vigoras omnibꝫ magno in pretio habentur, appetuntur, et pro libitu quæ tur, cùm tamen certum sit, nullum ex aqua ad perfectionẽ, et sa dam virtutem aliquam pervenisse, seu peruenturum, in posterum, sed potiꝰ perpetuo in vermiculo furiarum penatorum, interitusqꝫ cruciandi, et permansurũ, nisi fugauerit vitium gule, vtan: pliꝰ dicetur infrà de gula, et virtute oppita

Interea modicũ tantùm dicamꝫ de impedimentis, dam: nis ac periculis, quæ sectum S: B. a gula cauentur. reno: ptest: inquit S. Aug: lib: j. cap: xx. virtutum perfectionẽ aquirere, nisi rigꝫ ventris edomuerit ingluviem. Ad Deum: Bon: lib: x. cap: xx. omnes animæ virtutes ociositatis vitiꝫ destruuntur. Fomentante gula: ait S. Greg: lib: 30. mor: / on: ne, quod homines fortiter egerunt, perdunt, et dum venter ꝰ restringitur, simil omnes virtutes obtundunt. vide Joan: Clim: grad: 3. num: xg. scribit: si hanc vitiorũ reginã: gulam: / deuicieris, tibiqꝫ locorum tranquilla animi pace fruẽris et S. Basil: de abdi: rer: si gulam extinxeris, paradysum habebis, sin minꝰ, hoc tibi persuade, paululum te mortis ꝑ: timem: ex: quanta nostꝰ salutis pericula, quanta virtutũ et perfectionis impedimenta ex hoc, quod mundꝰ maximè amat, optimat: quodque præcipuo studio et cura extinxꝰ optimat.

Æqualia, eaqꝫ innumera perfectionis, et virtu: tum impedimenta, vitiorumqꝫ pericula generant mundi: ni honores et dignitates: / quæ etiam summè æstimantur, et maximè desiderantur, omniqꝫ curã et solicitudine, labore, et sudore quærantur: / Cauendaqꝫ laudis, et æstimationis va: nitates. de quibꝫ amplè infrà dicetur agendo de humilitate,

et vitio opposito superbia, cuiusque filia pessima ambitione. Sufficiat nunc quòd qui has inordinatè ruit in mundo fil. ambuit, et ambitent, horrisco superbi existant, ubi autem superbia, omne ibi virtutis et gratiæ impedimentum, extra omnium vitiorum radix reperitur. nam initium omnis peccati superbia est, Eccl: 10. N. 7. Superbia, inquit S. Aug. de Sum: Bon: fuit et origo omnium criminum, ita est mina earum virtutum. Secundò, quia Deus superbis gratiam suam, sine qua nihil possumus, tantùm denegat, sed etiam, quod terribile est, positivè resistit vnde Jac: 4. N. 6. Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam.

Tertiò, quòd voluntas propria, proximique ruinam maximam causet virtutum et perfectionis obstacula, atque impedimenta, amplè patebit infrà ubi specialiter de his scribemus, sufficiat hic illud notare S. Bern. Cesset propria voluntas, et cessabit non erit, ubi per voluntatem propriam illa intelligitur, quæ volumus, et diligimus, non quod Dei vel proximi Charitas aut ratio, sed quod inordinata passiones nostræ, concupiscentiæ et affectus exigunt. de qua voluntate loquens S. Paul: 1. ad Tim: 6. N. 10. Radix omnium malorum cupiditas, quam quidam appetentes erraverunt à fide, et circumsederunt se doloribus multis inde mortem spirit. S. Eccl. 10. N. 30. post concupiscentias tuas non eas, et à voluntate tua averteris. et Genes: 4. N. 7. sub tuo tamen erit appetitus tuus, et tu dominaberis illius. Propria voluntatis locum plerumque agit, et grandia perfectionis obstacula causat proximum nihilum, quo quis luctu, aut negligentiâ, diligentiâ, officiis, actione, acquisitione alterius offendit vilipendit, et superiorum solicitudini pertinaciter adhæret, eamque sequitur. de quo specialiter infra.

Quartò inter memorata etiam maxima in via virtutem objicunt impedimenta, et optimi probent remedia habendi munera oculi, aliique sensibus optimi et quæ sinubi, in mundo obversantia scandala, pessima exempla plurimorum, et etiam talium, quorum societas vitari non potest, per quæ exempla proximi quisque ad sequendam incitatur, et trahitur, exempla enim trahunt. siquidem valdè difficile cum malis aut saltem imperfectis optimè versari, et consuetudo et mores imitati, vastavit Verbum Eccl: 13. N. 1. qui tetigerit picem, inquinabitur ab ea, et qui communicaverit superbo, induet superbiam. quod idem de aliis vitiis puta. examinatio versari inter spinas, et mini-

mè ladi. B. est potentia, non tua virtutis, inquit S. Bern: Serm: 40 in Cant: vendetam, quam vis Canti, et quasi nolentes malis ef: emplis, et societate malorum inficiuntur existentes in mundo, nam simil qui tragicos inficiuntur festes, non eam gratulant voluntatem, sed et comercio et gestio cum infectis personis, ita et pluri: mi, dum in malorum vivunt gestis, eorum bibunt culpas, et vitia licet longè invitissimi. Marsi: 2. num: 2.

Et quod exigeniscendum, sufficit certissimè ad proximum inficiendum unum malum exemplum ut lib: cit: bene observat Marsi: simil enim vel unum fellem infectum potest transfundere pe: stem, ita vel unum verbum, gestus, vel malum exemplum unius, quodcunque res mala quantumlibet minuta sectantes et stultos con: taminet. Quod Ludov: Granad: cit. a S. Comunicat: observat illa similitudine: suavissima multarum vocum gestantia, si vel una vox dissona audeat, totam harmoniam dissolvit, ita vel unus improbus in conventu vel societate totam suavem bonorum operum harmoniam conturbare solet. unde S. Paul: graviter et indignatus gtra Cor: quod aliquem male et scandalose inter eos viventem è comunitate non ejecerint, addens rationem illi verbis: nescitis, quia modicum fermentum totam massam corrumpit, Cor: 5c. XI. 6. quod etiam zelose admonet Tz. ad Thess: 3. denunt: Samy autem vobis, fratres, in nomine D. N. J. Christi, ut sub: trahatis vos ab omni fratre ambulante inordinatè. Si autem unius mali exemplum tanta efficacia est, quid non poterit fre: quentissimi, et quasi infinitum mali exemplum eorum, quibus cum conversandum est in hoc mundo, ubi paucissimi de perfectione cogi: tant, et plurimi quamvis imperfectionibus et vanitatibus saltem levibus inficiantur, a quibus alii venenatis persuasionibus, alii undique exemplis peioribus ad peccatum alliciunt, alii adulationibus in vanam gloriam, alii detractionibus in impatientiam ardenter dejecerint. Serm: S. Bern: Serm: 3. de Circumcis: S. Domini, plane miraculum dicere, in hoc mundo pene totum vitiosum, vitiosum, et luteum semper querere, et non posse inquinari.

Quinto à virtute, et vera perfectione in mundo vel maxime impedimentorum numerus, et quasi infinitus de rebus temporalibus cura, et sollicitudines, hominis quod experientia teste paucissimos omnes quamvis curis et sollicitudinibus diu noctuque

inquietentur, distrahantur, crumpentur, angantur, et cruciantur, ut vita necessaria & sufficientia victus (referam et adhuc maiorem, quæ plerunque habuit, vitæ statum, ac conditionem aquirant, aquisitam: geant, vel ne minuant, et deperdant, ac propterea etiam invicem dimu: lentur, invidiant, persequantur, et litigent, laborent, et se defatig: ent, tolumque verè tempus in his miserè impendant, rarissimè et obiter tantùm, ac planè insufficienter curant, et cogitant, quomodo deo ser: vitè servire, eique placere, quomodo vitia et passiones coercere et egregia virtutes implantare, quomodo ad perfectionem christiana tendere, quomodo animam suam fœliciter salvare, quomodo fini, ad quem creati sunt, satisfacere, et ad eum pervenire valeant, memoratis temporalium curis et sollicitudinibus bona cogitationes et inspirationes aut proposita et fœnicè verbi D. aut alimentè conceptu illicò suffocantibus et fructum ferre non sinentibus, ut clarè docuit ipse D. Magister Christus Luc: c. VIII. ubi dicit, Verbum dei, bonâsque cogitationes inter spinas, stabimque ob his ita suffocari, ut fructum non afferant, quando veruntem corda illam, quæ curis et sollicitudinibus huius vitæ obruti sunt, ibi: quod autem in spinas cecidit, hi sunt, qui audierunt, et à sollicitudinibus et divitiis ac voluptatibus vitæ suffocantur, et non referunt fructum. Hinc sapientem nos monuit, ut à sollicitudine hac caveamus, ut Luc: Jo. X. XX. nolite sollicite esse; quam sollicitudinem et longè abesse vult S. Paul: 1. Cor: VII. 32. volo vos sine sollicitudine esse, id est, superflua et inordi: nata temporalium.

Sextò Curata hactenus recensita mundi impedi: menta et perniciosa augentur ac firmantur per pessima mun: di principia, quibus periculosissimus etiam vivendi modus, mores corrupti, nec non pluriora vitia defendantur, manuteneantur, et fœnicè cuiti excusantur, ex quibus alijs, quatuor certè in fide, et Evangelica doctrina fundatis principijs, unde fit, quòd pernicia etiam gravissima minimè curentur, pluraque mandata tanquam figenda reputentur, Ecclesiæ et Pontificum decreta, quæ mandantur, divina monita et consilia non attendantur, ex: hortationes, dehortationes, admonitiones eorum, quibus animam: rum cura incumbit, rideantur, fugiuque casuris haberis non tantum omnis cura christianæ perfectionis penitus negligatur,

sed liberrimè in varia etiam crimina ruatur; adeo ut S. Joan:
1. cap: 5. v. 19: profuso el futuris temporibus dixerit merito:
mundy totly in maligno posity est.

Ob hoc ergò, ac tanta virtutū, perfectionisque
Christiana impedimenta, tantaque salutis nostræ pericula
amandissimy Redemptor Christy ex infinita sua bonitate nostri
miserty Statum religiosum, variosque successive Ord: Ordines
el religiones, tum ex se, tum mediantibus dilecti servis suis institu:
uit: siquidem revera Christy religiosi status institutor fuit:
cujusque ita formavit, ut earum natura et essentia, proprietates,
et qualitates memorata impedimenta perfectionis Christiane
tollerent: eisque, simul et pericula salutis immediatè evitaria, et
proxima, roberent remedia, quatenus Deo perfectè servire,
atque ad Creationis finem revera efficaciter respicerent ha:
beret locum, ubi immunis à tot impedimentis et periculis sanctæ sua
voluntatis respicerunt executioni mandare liberè valeat. Hoc
itaque servitij h. virtutum, et perfectionis debita impedimenta
atque pericula vitanda, et extranea remedia arripienda, qui
ordinem ingreditur, audiè conatur; rectum finem habet, ac
propterea dicitur.

Dicitur ergò in responsione superiùs data, et extrà
assumptis proximitibus medijs ad quavis religione præparatis, et
etiam religio non tantùm impedimenta et pericula removet,
etiam auxilia et media ad Deo perfectè serviendum, et perfectio:
nem obtinendam aptissima, robustissima, et copiosa exhibet, pro:
ut patebit ex dicendis D. 4. de essentia, et felicitate status
religiosi; unde etiam ob hunc finem, videlicet, ut non tantùm
pericula, et impedimenta quis declinet, sed etiam, ut robustissi:
ma, et optima, quibus religio abundat, et mundy cabet, aquirat
et semper habere possit media Deo perfectè serviendi, et ad perfe:
ctionem veniendi, siquis religionem ingreditur, bonū finem habet.

Additur tandem: Deo fide viva cognito et amore Eig:
dem in hac vita perfectè, modoque in religione prescripto ser:
vire, et sequenter veram perfectionem acquirere, in altera verò
vita eundem clarè cognitum ad hunc perfectiy amare, laudare,
et honorare. Eoque in æternum fruì, cum et in ipso perfectè gaudere etc.

Hui enim cuiqui religionis d religiosi est, el esse debet vere, ai principalis finis, siquidem religionem, atque manendi in caritate, ut nempè deo ex charitate ergà eundem perfectè seruire, eúmque amare, el ad perfectionem, finemque creationis sue peruenire valeat. hũ siquidem primarij el principalis finis, ob quem à deo creaty est, el conseruatur homo. Finis verò principaliter, el primario universa propter seipsum creaty d domini ut ipse testatur Sacrũ: S. prou: 16. N 4. hinc ergò principaliter el primario omnes tendere, ordinare, omniaque dirigere, el cũ hoc solo eò omnes tendere, ordinare, omniaque dirigere, el cũ hoc solo tanquam fine el centro nostro quietiere debemy. Quòm notandum est verba: fide cam cognito: quia ci hic vita clarè non clarè, sed tantùm obscurè el ut dicit apost: quasi ci speculo, el enigmate videmy el cognoscimy, adeóque eundem amamy, eique perfectè seruimy, quia fide credimy, eum amore el seruitio dignissimum esse, ci altero autem vita, qua ci eum facie ad faciem, el prout est, clarè cognoscemy, sicúlque videbimy, eum omni amore, laude, el honore infinitè digno esse, perfectiq adhuc, imò perfectissimè ac intensissimè eundem amabimy, laudabimy, honorabimy, cuius laude, el gloriâ lætabimur, eterni dicitur, in altera verò vita eundem clare cognitum etc. etc.

Caterùm quid sit deo perfectè seruire, el ci quo perfecto, ad quam tendere debemy, verè q sistat, infrà cap: 3. ff: q: 3. dicetur, sufficiat interea comprehendisse, deo perfectè seruire aliud non esse, quàm el amore erga ipsum ff. eius voluntatem ci omnibus perfectè exequi, q sequentur perfectionem q sistere in perfectione executione voluntatis ff. seu in perfecta q conformitate nostra quoad omnia cum voluntate ff. Ut qui el amore erga deum semper omnia, el nil aliud velit, desideret, auersetur, agat, omittat, el patiatur, quòm quod vult dey, quomodo vult dey, el quia vult dey: id est, quod vult, el qui velit, desideret, auersetur, agat, omittat el patiatur. item quomodo vult, el quia vult, de quo magis infra cap. el ff. cit:

Finis siquidem finem creaty est, q seruatur, el existit omnis horo, ergò finis religiosorum el mundanorum est idem, q sequenter nulla inter eos differentia. Qui eundem ea quidem principalem mundanorum, el religiosorum, in eoque re

veraqueaie; Differe nihilominy plurimùm in via, mediis, et modo tendendi ad finem. Mundani siquidem, ad perfectionem incedunt via valde anfiti, erronea, periculis plena, ac impedimentisque et obstaculis referta, ita ut ad optatum finem pauci perveniant. Religiosi e contra paratam habent, et ambulare regulatam regiam, tutam, et certam, ac impedimentis, obstaculis, ac periculis immunem, adeò ut finem optimum facilè et sine ullo attingere valeant. Quod velit, et licet per extremam socordiam ac negligentiam stare, vel retrogradi, aut voluntariè et delibe-rate, petulanter, et malitiosè deviare, et aberrare ipsi finem velint.

Item Religiosi plurimis, eisque efficacissimis, optimisque auxiliis, ac mediis quasi manu ducti, et quasi per alas velut ad finem et ter-minum sine fatigatione perveniunt; mundani e contra profecto auxiliis et mediis destituti quasi pedestres non sine maxima difficultate iter peragunt, ita ut fatigati plerumque in via deficiant, ipsumque ter ad finem et metam non pertingant.

Religiosi item modo perfectiori ab ordine Regulis prae-scripto iter perficiunt servando non tantum P. et Evangelia, ac precepta, sed etiam sequendo plurima Consilia, quae certa-tim rejicit. Castitatem et obedientiam mundani tam modo minùs perfecto utpote solam mandatorum observantia attenden-tes nihil curant de Consiliis D. et Evangelium soliciti.

Ex quo rursus colligetis, et magis inde dilucidè, re-clè dici, finem principalem Religiosi et Religionis esse, ut qui abiecti impedimentis et periculis in mundo existentibus, et contra assumptis optimis mediis in quavis Religione professis dei e-more ejusdem perfectè, modoque à Religione prescripto fecri-re, et ipsequenter veram perfectionem acquirere valeat. Dicitis autem notanter in Responsione Data: finis principalis; quia de fine minùs principali et Ultimo, qui omnino etiam datur, et habe-ri potest, cui Responsis sequens.

Ad quæstionem propositam: Finis Ultimus et minùs principalis Contemplationis, quemlibet quavis Religio habet, et frequenter quivis Religiosus habere potest, et multiplex potest inveniri. Sic enim inter alios finis Ultimus B. Pauli Eremitæ, aut qui in Religione certiùs æternam damnationem evadat, aut qui in Religione certiùs æternam damnationem evadat, beatitudinemque Cœlestem aquirat, seu ut certiùs, et securiùs

salvus fiat. nam finis ter optimy dey principaliter et primario creavit homines, propter semetipsum: et gloriam suam, ut videlicet ei homo perfecte servial, eumque hic et in eternum amet, laudet et honoret. Vitario autem, seu minus principaliter, ut se, et bonitatem suam hominj comunicet perpetuoq; beatum, et felicem efficiat; sicuti ar christy ter finem principalem vitarium et minus principaliter existit status Religiosum, ut intrantes eundem remotis obstaculis, impedimentis, et cremilis, et egtia assumpti religioni mediis regnum celeste certius, et securius consequerentur. nam sunt q plerique: Ait S. Greg: lib: 2. Epist: 1 qui nisi omnia reliquerint salvari apud deum nullatenus possunt. et teste S. Cypr: lubrica spes est, quod inter fomenta peccati salvari se posse speret. Hunc finem christy intuitus, dum religiosum statum assumentibus certo promisit vitam eternam Matth: 19. N. Leg. ibi: omnis qui reliquerit domum, vel fratres, vel sorores, aut patrem aut matrem, aut uxorem, aut filios, aut agros, propter nomen meum, centuplum accipiet, et vitam eternam possidebit.

Finis vitarius religionis est, et religiosi esse est, ut agat penitentiam, et satisfaciat pro peccatis in seculo perpetratis: nulla enim penitentia et satisfactio pro peccatis posterius patratis: hoc est, vitam assumpto statu religiosi; nam si aliquibus elemosynis factis: S. inquit S. Tho 2da 2dae q. 189. art: 3. ad 4tum, possunt velle etiam satisfacere pro peccatis suis secundum Dan: 4. peccata tua elemosynis redime; multo magis in satisfactionem plenissimam peccatis sufficit, quod aliquis se totaliter divino obsequio mancipet per religionis ingressum, quo excedit omne genus satisfactionis, de quo magis infra.

Finis 3, ut qui evitet in futurum peccata, peccandi q; occasiones, quod planè innumera in mundo christiano, quibus etiam virtus impugnatur. quibus addimus S. Bern: ad Converss: ad Cler: peccatorum castitas in delicijs, humilitas in pompis, pietas in negotijs, veritas in multiloquijs, charitas in seculo regnans, fugite de medio Babylonis, fugite, et salvate animas vestras.

Finis 3. Excellentia, perfectio, utilitas, et felicitas status religiosi. De quibus S. Leg. sententia notanda, quemadmodum electorum et vitarium religionis finibus ac motivis intro ducimur ad religionem, et manendi in ea, esse quidem bonum, meritorium, et deo placentem, perfectionem talem, et deo magis gratum et cui: et deo placentem, perfectionem talem, et deo magis gratum et cui:

vel magis meritorum esse finem principalem et immediatum, ita aliquem: ut bene: bonorum operum aliquis finis immediatus religionis ut bene: bonorum operum aliquis finis immediatus religionis ut bene: bonorum operum aliquis finis immediatus religionis

vitam et Doctrinam Christi ac apostolorum, eorumque modum vivendi verbo atque exemplo traditum contuel. q̃sequenter. cum vita et regula ffr. min. aliud non sit, quam Evangelium observare, man. mè q̃formã cum Doctrina, vita et modo vivendi Christi et dictorum, eadem cum illo, q̃sequenter perfectissima.

Ulterius illud specialiter nota. circa finem Franciscane religionis et franciscanorum, quòd, sunt Chr̃y et apostoli non solum q̃templativam, nec solam vitam activam, sed mixtã duxerant, id est, partim q̃templativam, partim activam, ita ut non solum medi. tando et contemplando, (vacanque abstractam ducendo propriam intenderunt salutem animæ) quod fuit vita contemplativa. sed etiam exemplo, Doctrinã, et labore propter Deum proximorum q̃ffectum salutem, eosque Deo servire, et ad cælum dirigere procuraverint. sic etiam franciscanorum religio vitam q̃ttuor mixtã, quam franciscani, partim meditando, q̃templando, orando, psallendo, amori D. et saluti proprio intendunt, partim verò laborando, exhortando, docendo, confessiones q̃fessionis audiendo, et egrotos, et q̃fflictos q̃solando, aliisque laboribus et charitatis actus exercendo, proximorum quoque curam salutem, eosque, quæ ipsa Dei servare, et eadem mixta cum pœnitentiæ additione debitè servire faciunt.

Quem mixtum vivendi modum specialiter etiam revelavit et S. Bernardo Dei, ramdum is aliquandiu dubitaret, et hospitaret, ac propterea D. suam, et suorum proces pro revelatione D. voluntatis ferventer instaret, nunquam fratribus sui permisit vitam q̃templativam et solitariam soli amori et laudi D. soliquè saluti proprii vacare, an verò etiam pro salute proximorum laborare, et se ad q̃luiare, sicque vitam mixtam tenere debeat, responsum accepit à Deo, religionem, et ordinem ipsius non tantùm propter ipsum et fratres suos, sed etiam propter aliorum salutem esse instituendum, q̃sequenter servare franciscanos q̃ speciali fine religionis et regulæ sua non tantùm vitam q̃templativam ac solitariam ducere, soliquè amori D. et saluti proprio vacare, sed etiam propter Deum studio et labore, verbo et exemplo salutem proximorum curare eorumdem Chr̃i et apostolorum per vitam mixtam quærere. quod S. Ecclesia quoque in S. Francisci officio ex eadem religione quæsito et rescripto annotavit in a antiph: ad laudes illis verbis: S. Franciscus precibus, orationum studiis, quid facial, instructus: non sibi vivere, sed alijs profuturus, divini Regis zelo ducitur.

R. Ztdò Ztatarii quoque, et minj principales, finis Religio-
nis Seraphicæ in Ztatarja quemuis quidem, et communes sunt cum fide et
motivis minj principalibj aliarum Religionum, in modo tñ tendendi ad illos
Ztatarj ha-
bent, vtpote quilibet Religiosus Christianus fundatus pro fine Ztatarioha-
beat, et Franciscani habere possit, ut qui in ea certiùs et securiùs possit
extinctam penitùs reparare, reparata, et reparata conum in
futurum vitare, æternam damnationem evitare, et ad celestem beа-
titudinem pervenire valeat, tamen differt in hoc, quòd ad hujus modi
modificationes tendat modò amplius, quo habet, optimis, omnium
quantissimis, per ipsum Christum et apostolos verbò et exemplo tra-
ditis et sequentes iterùm perfectissimis et securissimis.

Ctenverò Religio Seraphica Franciscanorum imprimis tria
cujusvis Religionis essentialia vota, obedientiam scilicet, paupertа-
tem et castitatem tum principalia media recipit, murdis impedimen-
tis obstantibus, et remotis indè et maximè opposita in perfectiori
gradu, quàm quævis alia Religio, præscribit observanda ipsa
inferiùs dicendo N. Z. 4. Z.

Deinde singularis eorum austeritas vitæ et nocturni vigi-
lii, ac copiosis jejuniis, et rigido vestitu, et duro strato, et frio-
ribus et calore, et humilitate evangelica, et subjectione erga
omnes, et nuditate membrorum, et parco, et pauperrimo victu rerum,
aliisque innumeris incommodis, et propriet. et sociis extrema
paupertatis, nec non et pluribus aliis humanæ sensualitati et vol-
luptati duris præceptis ac statutis provenientes, vivacibusque modis
evangelicæ vitæ Christi ac apostolorum ejus formis perfectiùs junctæ, certiùs
ac securiùs tollit salutis impedimenta, et peccandi occasiones, eruditа
maioraque et copiosiora merentur auxilia et gratias, finemque
Ztatarum seu minj principalem quemlibet facilius et perfectiùs obtinet,
quàm aliarum Religionum vivendi modi minj austeri, vitæ et
doctrinæ Christi ac apostolorum non ita ejus formi.

Q. Ztcò quinam Religiosi, et quomodo errent
extrà finem intrandi in Religionem, vel manendi in ea?

R. Pluses in hoc, et variè errare omnes, videlicet, qui non ex
probato principali, aut saltem aliquo Ztatario fine supernaturali
sed alio temporali vel naturali, aut sensuali Religionem
intrant, aut in eadem permanent.

Errant 1mò, qui ideò Religionem intrant, vel in ea
manent, quia in mundo sufficientia media non habeant, unde

honestè vivant, et sustentari valeant. 2do errant, qui religionē
ingrediuntur, vel manent in ea, quia vident se carere his
mediis, et qualitatibꝫ, vi quarū ad alium statum vel officium pro-
moveri aut honestè accomodari possent. 3tio errant, qui in-
trant vel manent ex respectu vel timore parentū, aut consanguineorū,
fratrum, sororū &c: ut eos a onere sustentationis liberent,
vel ut illi fratres et sorores maiorem hereditatis portionē
aquirant, vel reliqui, quia videant id̄ valdè acceptum esse
parentibꝫ, aut fore ut ab eis persecutionem, disaffectū, aut
alia incomoda sint passuri, nisi intrent, aut maneant in re-
ligione. 4to errant, qui intrant vel manent, quia au-
diunt, sciunt, vel advertunt, ibidem bonum, et forsan
meliorem habere victum, quām in mundo. 5to errant, qui
intrant vel manent, ut ibidem sine cura et labore otiosē vi-
vere, et tūm bonos dies habere valeant. 6to errant, qui in
mundo vulgaris aut aliās abiecti, afflicti, desperatiq religio-
nem intrant, et manent, ut ibidem intuitu S. habitꝫ vel ord-
inis honorentur, respiciantur &c. 7mo qui intrant vel man-
ent animō veniendi ibidem ad dignitatem, dignitatē superio-
ritatꝫ, aut alia honoris, et eminentia officia. 8vo
errant, qui reliqui manent, ne ex confusione vitia ege-
rientes ridicantur, vilipendantur, afflictentur. 9no er-
rant, qui ex nullo serio fine ingrediuntur, vel intrant, vel propter bonum locum,
et amicos ingrediuntur, vel manent.

Qr. 4to qualiter ingressi fieri possit, ac
debeat intentio ex bono, et recto fine ingrediendi religionē
vel manendi in ea? Re. talem in ingressu a gravis fieri, si
in primis seipsum bene examinet, qualem hucusque intentionē
motivum aut finem habuerit religionem, et quidem talem in-
grediendi, aut ea ingressus in ea permanendi, si invenerit, eā
bonum ex se ac perfectum vita dicta superiꝫ, maneat, et per-
gat in eadem. Si invenit, eam bonum quidem sed tū minus per-
fectū, v.g: videlicet aliquem ex finibꝫ 2dariis jam recensi-
tis fuisse, studeat eam perfectiorem reddere; si autem in-
venial eam fuisse enormem vel ex naturalibꝫ aut temporalibꝫ,
vel etiam peccaminosis jam recensitis, omnino debet eam
revocare, atque mutare, quia illam protestari, et loco
illius bonam, eamque perfectam et optimam formare intentionem

aut finem. Hæc est maxima felicitas Novitij Religiosi, quòd, etsi forsan ex malo aut imperfecto fine Religionem intravit, possit tale finem ejus bene delere, mutare, et ejus loco perfectissimam formare, eadem fermè sequente merito, fructu, et effectu, ac si eandem ante ingressum habuisset. Hoc ipso, quòd nondum professy Religionem adhuc libere deserere valet, et frequenter non deserendo eam quasi de novo assumeret, fingit optimo fine intrare, aut saltem professionem, à qua totus dependet substantia, et dicto optimo fine emittat.

Utatur meritò perfecta intentio perfectionari, vel mala cassari et mutari vitè valeat, maximè quidem, si quis ante, vel saltem post ingressum, primis statim diebus aut festivitatibus, præsertim tempore meditationis, recollectionis, aut post post S. Communionem, aut privatis in sua cella vel camera frequentia puncta, aut unum ex iis, ac fideliter subinde repetat. Imò finem Creationis nostræ, qui est unus Dei in hac vita fruy, Deo ex amore illius perfectè servire, et mandata illius custodiamy, Eumque amemy, et honoremy, aut perfectionem Christianam aquiramy, et ita vitâ functi ad Cælum perveniamy, ibique illi clarè visuri, indeque cum adhuc magis amaturi, laudaturi, honoraturi, eâque perpetuo fruituri. Et hoc quid dignum, quàm cupiat, et ultimum, quam obligatorium et necessarium quid vitandum, et utile sit servire Deo utpote summo et infinito Bono, Domino, Creatori, Conservatori, Redemptori, et Protectori nostro, à quo omnia, per quem omnia, propter quem omnia, qui innumeris donis et beneficijs naturæ et gratiæ nos ditavit, et omni momento adhuc ditat, simulque ab innumeris Corporis et animæ temporalibus et æternis hostibus eripuit, et etiamnum eripit, periculis, de quo magis infrà. Hinc credam eydem fideliter servientibus, cælestia semperque eaque æterna gaudia, imò et ipsum Deum tam infinitè Bonum perpetuò fruendum, egoque idem non servientibus videlicet ignem infernalem, cumque æterno, et quod gravius, perpetuo privationem visionis beatificæ. Hinc enumera omnia generatim impedimenta et obstacula, quæ Homines in mundo experiuntur, fereque ubique et semper à Dei vero amore et servitio impediunt, avertunt, distrahunt, retardant. Hinc gravitatem, turpitudinem, malitiam, et pœnam peccati, de quo fusè infrà. Hinc pericula, scandala, malum exemplum, et pessima principia varia innumera, quo miserum Dei in mundo existentes fereubique et semper à Deo abducunt, et eò trahunt ad omnis generis peccata et

Dei offensas alienas, et quas traxerunt, et ad interitum perducunt. De quibus, uti etiam de mundi impedimentis cum aliqualiter sua fuerunt. Ytaq; sumas, et ineffabilem felicitatem, quã religiosi à prefatis impedimentis, periculis et laqueis in tanto cursu euasisti, sed insuper copiosissima media et auxilia memorati, obstaculis et impedimentis multò grauia, et ad perfectionem aquirendam, hicque perfectè seruiendum maximè grauantia, quibus in religione seraphica, de quibus partim in duobus, partim in quatuor sequentibus.

Preterea consideranda, quicquid mundi boni habet, vel habere videtur ad dare potest de suis diuitiis, gaudiis, recreationibus, liberalitatibus, et extra quicquid religio professoris seraphica difficile, voluntati, sensualitati, et peruersa nostra natura extraneum, et odiosum habet, et extrema paupertate cum omnibus incomodis, perpetua, eaque perfectissima ab ea suscepta, et obedientiam illimitatam in cibo, quo nõ extrà deum, et animæ tui perpetua mortificatione et abnegationem propriæ iudicij et voluntatis, passionum nostrarum, et vitiorum, ideag; frequens et diuturnum ieiunium, rigidus habitus, durus stratus, nuditatem, frigus et calorem, vigilias, somnique medij aut optimi privationem, et horum interruptionem, corporis mortificationem et disciplinas, et ignominiam, vilipensionem à superbo mundo tolerandã, hæc non ad aliã paupertatis incomoda, ut taliter cuncta, et perfectè cognoscis, tum ijs, quæ propter deum, et amore dei deserere, ijsque carere, tum illis, quæ ob eundem et amore eiusdem sustinere et sustinenda, voluntatem ac resolutionem religiosam, et quidem hanc in specie assumendi, in cuius perpetuã retinendi, magisque perficienda, et voluntaria, quique magis perfecta, deo magis grata et accepta, religioso magis fructuosa et meritoria sequantur.

Vltimo ad perfectam resolutionis et propositi ac recta electionis finem et motivum assumendi religionem seraphicam et manendi in ea, circa hæc habetur.

Quæstio qualiter aliàs circa religionis professionem habere, vbinque consideranda debeat religiosus facta iam perfecta et firma resolutione deo in hac religione perpetuò seruiendi? Resp. facta aliquando profata reso-

lutione debet circa religiosy circa finem studij passi sequentia
observare 1mo: debet frequenter ad mentem revocare affec-
dere (ad quid, seu quare, et propter quid venerit in religionem;
Datâque sibi responsione se heroicè resolvere, et devotos emissi-
=mè proponere 2do conatu solitos finis sui initiatos, et per mediatio-
veritatis ad eum tendere vigore doctrinae seraph: Doct: Bonav:
l. 3. de instit: novit: ubi ait: imò semper debes affectare, ad quid
venerit, quare venerit, et propter quid venerit? quod etm
verbo et exemplo docuit S. Pater: utpote qui test: Sacr: lib. 3. Vit:
ca. 3. semper in ore et corde habuit: Bernarde! Bernarde!
ad quid venisti? ad quorum exemplum quivis religiosy professus
Franciscanus mente et ore debet seipsum interrogare: ad quid veni?
quare seraphicam religionem intrasti? et franciscanus factus es?
non ne solum ut, reiecto, et abiecto impedimento, et pernicie mun-
di soli deo amore ejusdem perfectè servires? nonne etc: ergò
ei solum modo debes hærere finem venisti, ad hunc solum tendere, ejq;
soli inhærendo debes, nisi in statu violento, semper ergo inquietus,
desolatus, miser, et infelix es, sicut enim nulla Creatura quietem
semper in statu violento est, et vim patitur, nisi in suo, ad quem creata
est, fine et centro, aut nisi pergat, et tendat ad illum, ut videre est
in levibus, quorum finis et centrum est sursum, et pergere illuc, et in
gravioribus, quorum finis et centrum Creatoris detractus est ab deorsum
et pergere illuc; ac propterea in statu violento et inquieto existant,
adversam naturæ vim patiuntur, si levia sursum, et gravia deorsum
tendere impediantur, vel retardentur. sic etiam Creatura rationalis
homo scilicet nunquam quietus vel verè desolatus erit, sed semper in
statu quasi violento inquietus, desolatus, miser, et infelix
erit, nisi in suo solo, ad quem creatus est, et finis est centrum, vel
ad illud tendat, quod est, soli deo amore erga eundem perfectè
servire, sicque serviendo ad eum pervenire, eoque perpetuò
frui. Quod maximè desertim in religioso franciscano procedit,
utpote qui ad memoratum finem specialiter se devovit, et ut certius,
feliciusq; et perfectius ad dictum finem pervenire possit, omnia mun-
di obstacula et impedimenta abiecit, ac extrà media et auxilia
perfectissima in ordine assumpsit, et ad manu semper habet, ut
veri religiosi professi franciscani, plùs quam alteri homines in
statu quasi violento ferè semper inquieti, desolati, omnibus

afflicti, circonstantes, turbati, tristes, omni vera ꝯsolatione et gaudio, omnique, pace et quiete corporis et animi carentes, certè qui futuri, quidem ne ibi modo in hoc, modo in illo, modò hũ modò ibi gaudium, ꝯsolationem, et tranquillitatem inuenientes, imò ibidem, et eo ipso acrius amaritudinem, et afflictionem reportantes, ubi, eo quo gaudus, lætitiam, et ꝯsolationem maximè sperabant, ad quærebant, si aliud, quàm Deo perfectè seruire, eique placere quærunt. valeant alio, quàm in hoc tanquam centro et fine suo quiescere, gaudere, et delectari cupiunt, atq; satagunt.

Vnde etsi de quouis homine, specialiter tamen de religioso verificatur illud beati Augustini: Domine creasti nos, et inquietum est cor nostrum, donec requiescat in te. ob quod etiam ad hunc finem solent aspirare, in eoq; solo delectari, pleny ꝯsolatione gaudio et quiete et corde exclamauit Dauid psal: 72. et cum ipso sepe sepius religiosi: quid mihi est in Cælo, et à te quid volui super terram, Deus cor meum, et caro mea exultauerunt in Deum viuum, pars mea, Deus in æternum, quia ecce! qui se elongant à te peribunt: perdidisti omnes, qui fornicati sunt à te, mihi adhærere Deo bonum est, et ponere in Domino Deo spem meam, vel iam psal: 118. portio mea Domine! dixi custodire legem tuam.

Hoc circa finem in primis observare debes, ut Deum ꝯformiter dictis sepe in mente reuocas, ꝯsideres, et teipsum interrogas, ad quid veneris? seu religionem hanc intrâsti? tibique iusto Dei veritatem respondes, tunc tanta bona proposita ad finem tendendi quidem, sed etiam media ad finem acquirenda ꝯuenientia et necessaria requirere, cognita arripere, et sine ulla cunctatione manum operi admouere, quibus bona proposita ac desideria in aliquam efficacem executionem mandare debes, quia sine mediis impossibile est venire ad finem. Hinc qui sibi cura de mediis et ipsa cum ad finem peruenire proportionata, cum Deo, quantum est in ipsis, tantùm laborant, illumque inuocant. verùm solite errare, deq; non irridebitur; scitum est illud Paul: Gal: 6. ℣. 7.

Nec sufficit etiam curam de mediis, et propositis deuote adhibere habere, nisi etiam horum hoc propositum executioni quis mandet, illud dicto citò habita occasione manu operi dilucidè

admoveat; tum, quia fervor boni desiderij cuntando tepescit,
et gratia b. ~~[illegible]~~ habita difficilè ~~[illegible]~~ recuperatur. Illud ff: 66. nescit tarda molimina Spiritus S. gratia. Tu quidem ignoras, num tegtale tempus, occasionem et gratiam tibi adhuc quidat, nunc, hodie si vocem Domini audieritis, nolite obdurare corda vestra psal: 94: H.o. et: dum tempus habemus, operemur bonum ad Gal: 6. Ecce! nunc tempus acceptabile, ecce nunc dies salutis j. Cor: 6. Hinc etm monet Spiritus S. Eccl: 5ª. H.o. non tardes, quarti ad Dominum Deum et ne differas de die in diem, subito enim veniet ira illius, et tempore vindicte disperdet te.

Porro quo media ad perfectionem religiosam tgn finem unum specialiter servitat, et necessaria sint, dicet infrà. Interea idem specialiter quivis franciscanus circa finem sum in pace observare debet, quòd, cum religiosus seraphicus et franciscanus finis particularis sit, non tantùm propria, sed et fratrum omnium salutem propter Deum curare, et quidem, franciscanus gravitet erret, et finis religionis sue minimè satisfaciat et frequenter coram Deo multis reg existat, nisi iuxta talenta et dona à Deo sibi collata, pro viribus, labore et conatu, ut habilem, debitè qualificatus et capax se reddat fructuosè procurandi salutem proximorum, eosque ex quovis duno negotio juvandi, exhortandi, consolandi, et nisi debitè cum qualificatis et habilis effectu salutem proximorum in actu et opere procurare, ubi potest, satagat strenuè, segnis, negligens est. Prout amplius dicetur suo loco.

Errant porro, et coram Deo minimè securi ergo sunt franciscani illi, qui ex studio litterarum negligentes et remissi sunt, debitum, conatum et diligentiam in aquirenda scientia scholastica, præsertim theologica non adhibent, quia sine hac scientia, hodie reformatis animarum nec semper, nec solidè nec fructuosè poterunt, potest: et quoniam theologia sine philosophia haberi perfectè nequit, culpabiles quoque existunt et finem religionis satisfaciunt, qui in perfecta addiscenda etiam hac scientia debitam diligentiam et conatum juxta talenta et vires à Deo datas non adhibent. Errant ergo, qui solâ scientiâ litterarum, religiosâ, et philosophicâ quasi per lectionem materiarum, et librorum spiritualium, annotationesque

leitorũ scientiam affectum aquirere ro viribꝫ ꝫ fatiguntꝫ aut in hac exequenda negligentes, remissi, et nimꝫ solliciti ocꝫ cupati; quia ad perfectè procurandam ro primi salutis scientia libraꝝ sine scientia affectu nullatenùs sufficit, cùm impossibile sit, quòd quis per motiva efficacia à vitijs ad virtutes et perfectionem Christianam persuadere, aut per principia regulare et media quæ ad ecclesiam à via perditionis ad viam salutis reducere, aliis semitã virtutis et perfectionis ostendere ac alios adducere valeat, qui horum ignorantiã ipse nel laborat, aut eorum notitiã obiter tantùm et leviter tinctꝫ ꝫ de talibꝫ, qui absque scientiã necessaria suæ vocãtionis sine affectiã salutem ro animarũ procurare attentat. Dicit Chꝝ Matth: 15. 14. Cæci sunt, et duces cæcorũ; cæcus autem si cæco ducatum præstet, ambo in foveam cadunt. et Luc: 18. N. 39. nunquid possunt cæci cæcum ducere? nonne ambo in foveã cadunt? et sanè incassum quæsit, et indubitabile præsidium ad damnũ ꝫ quod ex defectu vitæ scientia tũ affectiã quæ Illigitã habitum cura animarũ, eoquòd ob hunc defectum plurimi salutem ro primi vel omninò negligant, vel non nisi remisse, tepidè, et imperfectè procurent, imò subinde plus noceant, et destruant, quàm prosint et ædificent. Errant 3tio, et fini religionis non satisfaciunt etiã illi, qui sufficienti scientiã ornati, ro salute ro animarũ laborare, et scientiã suam ad usum sine sufficienti causa recusant, detractant, negligent, occasiones in confessionali, vel alibi ro animarũ salutis procurandi fugiunt, et declinant, aut certè leviter tractio obiter absque debito animarũ zelo et fervore exequuntur, soli commoditati proprijs intendentes, aut ecclesiastica affectu et voluntate præcipuè ad alia properantes, de quo plura suo loco. Errant 4to ꝫ 5to ro salutem religionis finem specialiter, qui ꝫ tempus et subsidia ro primi procurandæ remediis omnibus efficacissimis ꝫ bonis exemplis, eoque longè plures, certiùs, et fructuosiùs quæ virtutes hominũ quàm doctrinã; imò hoc sine bono exemplo non aut nihil ꝫ prodest: unde aiunt homines exempla quàm verba: ait Lactant: lib: 4. de ver: sapient: quia citò sed et animus,

quod docetur exemplis. ait S. Valerian: hom: 1ª et secundū S. Chrys: hom: 2ª. ad pop: multò felicior et certior doctrina operum, quàm verborum, tam quibus de etymologijs, et tam non videtur, docet, et alios quidem quidam ædificat, alios verò, qui de illo audiunt, et multa fovetur dei gratia non propter se tantum, sed etiam qui ipsum vident, et incitantur, ut glorificent dominum; illi permitte linguas et multò plures gratias refert, et laudes deo, ubi extrà solum sermonem doctrina parum aut nihil fructificanti; natus ait S. Aug: lib: 2º. c. 2º. num: 2º. Sermo actione destitutus dicitur autem grassatur, qui actione animatus est, ut quis acris, et efficax sit, vere penetrat, animum que attingit; habere non possunt firmitatem, quæ docent, nisi en tuo fecerit. Unde Chrys Matth. 8. N. 16. bonum exemplum a possibili proficere, rationem procurandæ famæ commendat his verbis: luceat lux vestra coram hominibus, ut videant opera vestra bona, et glorificent patrem vestrum qui in cælis est. Et S. Paul: ad Tit: c. 2º. N. 6. in omnibus præbe teipsum exemplum bonorum operum. plurima enim sunt bona et mala exempla.

§: 2dus.

De Excellentia, et præstantia, Utilitate, et felicitate Status Religiosi, per quæ segnes Religiosorum præsertim Franciscanorum.

Mirandoquidem est quàm rerum plurimus desumitur excellentia et conditio earum; ideò recto ordine post finem Status Religiosi et Religiosorum declaratur excellentia et præstantia earundem; quoniam verò hoc tanta et tam amplæ, ut integrè etiam toto exprimi satis non valeat, modicum hic de illa communicatur, filii; tum ut cæpta ingens dei beneficium, quod vobis contulit, vocando vos et invitando ad Religionem Seraphicam, dignè æstimare, et pro eodem gratè Christo gratias; tum etiam, ut inde maiorem vestra obligationem ad deum agnoscentes magis ei servire, magisque eundem servare amare studeatis.

Q. imò quanta sit, et in quo consistat excellentia et præstantia Status Religiosi? R. eam esse tantam ut Status Religiosus sit excellentior et perfectior quovis alio Statu, præterito Episcopali. Est communis, et certa doctrina omnis Theolog:

ac PP. Soulegue probatur: Via ille status ꝑ excellentior, qui eſ nat̃ sua habet excellentiorem finem et obiectum, meliora que media et perfectiora tendendi ad illud obiectum; atqui status religiosus habet excellentiorem finem et obiectum, similque media ad id meliora et perfectiora, quam quivis alius status; ergo excellentior et perfectior quovis alio statu. R. caret controversia, n. prob: quia licet patet ex dictis, finis primarius et principalis est Deum perfecte amare, et ex amore filij dilecti perfecte servire, illumque laudare et honorare, qui finis est omnino perfectissimus; utpote propter quem ceteris creatis rationalibus mundis a Deo creatis, ita ut nec B. V. Maria, nec angeli aliud habuerint, aut habeant finem. Altera pars R. similiter, quia per meliora et perfectiora media tendat ad finem patet partim ex dictis, partim ex dicendis, quia essentia status religiosi consistit in, ꝓ statu perfectissimis mediis tendendi ad finem, in obedientia, paupertate, et castitate, unde responsio ad quæsitum manifesta: ceterum ut melius probatur etiam sequenti modo. Status hominum ꝑfectior, qui ex natura et essentia sua perfectius et per media, perfectiora tendit ad finem, ad quem a Deo creati sumus; sed hoc facit status religiosus; ergo. m. et ergo gratior. m. prob: quia inter omnes Theologos tria vota Obedientiæ, Paupertatis, et Castitatis sunt de essentia cuiuvis religionis, ita ut religio non sit, quæ hæc tria non habet vota; tria autem hæc vota sunt media ad memoratum finem perveniendi omnium efficacissima, utpote quibus omnino maxime et efficacissime tolluntur impedimenta, et obstacula tendendi ad dictum finem; ergo etc.

Tria siquidem sunt, quæ hominem a fine suo a Virtute, et perfectione maxime impedunt, videlicet divitiæ, eique annexi honores et dignitates, atque sollicitudo pro eisdem, tum interiores cordales, atque corporales. Item propria voluntas, dicta dicta superiora; hæc autem tolluntur ꝑ fere dicta tria vota, pericula eorum, et impedimenta, quæ ex divitiis vel earum usu exurgunt, tollunt ꝑ votum paupertatis; hoc ipso namque, quod quis ꝑ hoc votum sub ipso dicitur, renuntiet omnibus temporalibus, et ipsum penitus voluntarie spoliet ꝑ proprietate, et dominio ad eas, liberalitatem etiam a quovis impedimento et malo effectu possessandi divitiarum, et rerum temporalium, imunisque evadit a maxime requisita securitate et sollicitudine earum; nam ut recte dicit S. Thom: gradus

paupertas ꝑ abdicatio sollicitudinum seculi, iter ad Deum sine impedimentis, expulsio omnis tristitiæ, fundamentum pacis, munditia vitæ, quæ nos liberat à curis omnibus vitæ transeuntibus, et facit nos mandata perfectè exequamur. et S. Ambros. ut rem facultates scitissimum est omnium vitiorum, ita hæc abnegatio genitrix omnium nutrixque omnium virtutum. Hinc constantiam, imò necessitatem huius medii ad acquirendam perfectionem et finem nostrum, manifestat Chry: Matth: 19. N. 75. si vis perfecta esse, vade, et vende omnia, quæ habes, et da pauperibus, et veni et sequere me. et omnia, quæ habes, et da pauperibus, et veni et sequere me. et inquit idem Chry Hom: 19. N. 710: / quia renuntiatoribus quidem: / quia possidet, non potest regni ædificium. Laus de constantia, et necessitate huius medii ꝑ paupertatis videbitur: / Specialiter infra de paupertate. Tollit pariter paupertas obstacula et impedimenta et mundanæ honoris, et dignitatis, cuique adnexitione eorum reverentia. paupertas siquidem fomentum humilitatis teste S. Bern: serm: 1. de Nat: Dom: ff. paupertisque regnum contemni, negligi, alijs obesse, fugere, horrere, et dignitate carere, adeò ut horum ambitio in paupere superbia sit intolerabilis, et deo maximè exosa, probatestatis Spirit: S. Eccl: 25. N. 4. ubi inter tria, quæ specialiter coram Deo abominabilia sit, ꝑ. dictum posuit pauperem superbum.

Secundò copiosa impedimenta, et obstacula virtutis, ac perfectionis, quæ ex illicitis curis voluptatibus, partim et dura servitute matrimonii, eique annexis perpetuis curis et sollicitudinibus, pro familia, pro prole ꝑ educatione, ꝑ studio placendi uxori, provenientibus, tollunt ꝑ votum castitatis. Sentit enim quis cum apostolo ꝑ, sollicitus ꝑ, quæ sunt Domini, quomodo placeat uxori, et divisus ꝑ Cor: 7. d. 4. sic qui sine uxore ꝑ, sollicitus ꝑ, quomodo placeat deo, ut ibid: advertit Apost: et ideo

Tertiò impedimenta, et obstacula virtutū, et perfectionis, quæ causat propriam voluntatem, perfectè tollunt, et votum Obedientiæ, utpote vi cuius in religione debuit voluntas et judicium penitus abnegantur, et mortificantur, dum semper et ubique id solum et taliter agi debet, quod et qualiter vult superior, quamvis voluntati, inclinationi et opinioni propriæ adversetur, et quodtantum cōnumeri defectus, errores et peccata impediuntur, sed innumerabiles fructus et merita, mira tranquillitas et securitas animæ et ineffabiliter sequitur, prout amplius dictum est de virtute Obedientiæ.

Probatur ulteriùs, quòd status religiosus sit perfectior quolibet alio, quia videlicet magis conformis doctrinæ et vitæ Christi et apostolorum. Christi siquidem vita, exemplum et norma omnis perfectionis, adeò ut Pater cœlestis tantam in eo complacentiam habens, nusquam voluit, nisi ipsum audiamus, et sequamur dicta Matth: 17. N. S. ubi vox patris de cœlo intonuit; hic est filius meus dilectus, in quo mihi complacui, ipsum audite. unde de semetipso veritatem Christus testatur: Ego sum via, veritas et vita. et illud Joan: 8. N. 12. Ego sum lux mundi, qui sequitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ. quem propterea Apostoli omnes fuerunt secuti, et tales quos sequantur, verbo et exemplo fuerunt hortati, ut proin eò perfectior sit status aliquis, quò magis conformis vita, doctrinæ atque Christi et apostolorum, quàm quivis alius, cum omnes Apostoli, qui eundem cum Christo tenuerunt modum vivendi, fuerint veri religiosi, habentes et servantes essentialia vota Paupertatis, Obedientiæ et Castitatis, ut communiter docent Theologi et S. P.

Ex his facile patet responsio ad 2. partem, quæst: 1. art: 2. concl: in quonam consistat excellentia et præstantia status religiosi, qui sit nempè primariò et principaliter in hoc, quòd ex sua natura et essentia removeat pericula, impedimenta, et obstacula, et extrà efficacissima probeat, ad subministret media tendendi ac pervenendi ad ultimum finem, ac insuper sectus naturam et essentiam suam sit magis conformis perfectissimæ vitæ ac doctrinæ Christi et apostolorum, et sequenter sit securissima, et regia via ad cœlum. Sine dubio etiam seculares ad eundem quoque Creatorem finem, tendere possunt, quia status illorum, in quo existunt, ex natura sua primariò intendit, nec ordinatè ad hunc finem, nec ex natura sua impedimenta removeat, sed potiùs causet, neque media affert, sed potiùs tollit, igitur status communiter imperfectior, quàm religiosorum.

Q. 7do quanta sit, etiã quo ad ipsã utilitas et felicitas status religiosi et ordinis religiosorũ? R. eam non solũm esse maiorem quovis alio, sed revera summam et inestimabilem tam respectu ipsorũ religiosorũ, quã respectu totius mundi. Et quidem respectu assumentium ipsum statũ religiosorũ tanta dis. Et quidem respectu assumentium ipsum statũ religiosorũ tanta est, ut nisi deus eam ob observationem totius universi abscondere et ut omnes religiosorũ statum assumerent, et religiosi fierent, prout bene advertit S. Laur: Justin: illis verbis. Sed ideo deus gratiam religionis hominibus abscondit, ne si cognosceretur ejus felicitas, omnes ad eam confugerent; idque ob plurimas causas, quarũ aliquas hic breviter adducimus.

Ratio 1ma, quia vita data est natura sua et fine principali dirigit hominem directe ad finem ad quem creatus et in quo vera, et eterna felicitas consistit. 2da quia ita ordinem est natura et essentia sua per tria vota videlicet obedientiæ, paupertatis, et castitatis tollit et aufert gravissima impedimenta et obstacula deveniendi ad finem nostrum. 3tia quia est natura sua liberalis principalibus, iisque gravissimis, et exandenis periculis pericula, et aberrande à via ducente nos ad finem nostrum, et veram felicitatem eternam. 4ta quia est memorata sua natura liberalis religiosum ab omni rerum cura et sollicitudine terrenorũ, liberumque, et expeditum reddit, quod sollicite et saluti sue vacare, fruique ad finem jucunde pervenire valeat, adeo ut merito dicat S. Bern: ser: 46. in Cant: in Ecclesia lectus, in quo quiescitur, claustra existere existimo, et claustra in quibus vivitur sine curis seculi. 5ta, quia est perfectissima, et securissima penitentia pro peccatis. 6ta quia dequiparatur, et equivalet martyrio, imo equè ac ipse martyrium generalem remissionem omnium peccatorũ tam mortalium quam venialium in mundo commissorum, prout communiter docent SS. PP. et propterea professionem religiosorũ alteram baptismum nominant. 7ma quia dequiparatur, et equivalet martyrio ob multas causas quas affert Garcitij tom: 3. quæst: 3. c. 4. quod etiam absolute affirmat S. Thom: illis verbis: Vita boni religiosi est quidam martyrium; in eum propter deum et propter virtutem seipsos, suasque passiones concupiscentias, propriam voluntatem, sensus, et rebellem carnem crucifigentes, propriam voluntatem, sensus, et rebellem carnem continuo persequuntur, crucians, et mortificant, sicque longè gratissimos et gratos martyres se deo exhibent &.

Ova. quia utilis ē religio propter societatem bonorū, et bonorum exemplum; sicut enim mala societas malumque exemplum nocet, et gravissima causat remedia salutis; ita bona societas bonumque exemplum plurimum prodest ad salutem, et fructificat proximo, ut patet ex dictis, ullerius quē patebit ex dicendis. Interea addo quod de utilitate bonæ societatis testatur scriptura: psal: 17. cum sancto sanctus eris; et cum innocente innocens eris, et cum electo electus eris. nam. qui sancto adhæret, et eius assiduitate, sanctionis exempla operis accipit, ut accendatur in amore veritatis, renatorum tenebras fugat, et desiderio lucis ea pandat. Eam vero, sicut aromatum odoramenta proprio quibdam per aerē circumdata perdantur, ita vivi boni tori sibi commorantium tuberculis salutaribus et remedy ē, ait S. Basil: hom: in martyrlog: Et ut scribit discipulus hom: 96. litt: a. sicut carbo frigidy accendit, et quietibne cum feroribus, ita et tepidi ex quietione ferventium conalescunt. Nec etiam ad propositum felicitatē status religiosi et bonorum societate conferat Tho: Kemp: serm: 2. ad Novit: illis verbis: ibi quis alterius fervore excitatur, alterius humilitate docetur, istius obedientia movetur, ibi invenit quos laudet, ibi habet quos diligit, et sic ex omnibus profuit, ibi alterius vestigio fit ei admonitio, ibi alienum peccatum proprio sanctius cautum. Cui concordat illud S. Bern: a quo Hyss: lib: 2. c. 1. Ita tenetur se podagra: ubi bonus socius: ubi fervens aucditorum, et literarum exercitatur diligentia; in conventu vero religiosorum bona, sicut facis, nemo prohibet, mala autem, si facere vitium licet, non enim à pluribus comperitur, acquiritur, emendatur accedit his omnibus, et felicitatem religiosorum manifestē concedat quod dicit Chry Matt: 10. Ps. 210. ubi duo vel tres congregati sunt in nomine meo, ibi sum in medio eorum. unde merito exclamat David psal: 132. Ecce quā bonum, et quā iucundum habitare fratres in unum.

Dna. Quia in religione plura alia adsunt, et efficacissima habentur auxilia et media ad virtutem et perfectionem acquirendā et vitia declinanda vg: quotidiana meditationes optima laus. et orationes vocales ab Ecclesia vel Ordine prescripta, ridegue efficacissima. frequentatio sacramentorum examen generale et particulare, lectio spiritualis, exercitia spiritualia suis temporibus fieri solita, et communicatio bonorum

operū, et orationum cum aliis. Capiosa, et quasi finima cidulgentiæ, statuta, et ordinationes, regulæ et principia ordinis. Directio et correctio superiorū. etc. etc.

10.mo. Specialissimè felicem Religiosum faciunt optima erga obedientiæ exercitia; et obedientia cum Religioso meditet, et bibit, et obedientia dormit, et vigilat, et obedientia meditatur, et orat, et obedientia sacrificat. et obedientia studet et legit, et obedientia stat, et sedet, et obedientia se inflectit, et inclinat, et obedientia egreditur, et manet in monasterio, et obedientia sit in certo loco, et obedientia fungitur certo officio; verbo, et obedientia cuncta agit, et vult, vel falleret facere, et omittere et obedientia cuncta agit, et vult, vel falleret facere, et omittere atque ad obedientiam cuncta redigere potest. et quo sequitur, quòd, quia obedientia cum D. voluntate cadit, Religiosus fit electi oiby certy et semory fit, quòd dei voluntate faciat, eique placeat, proinde cuncta ita meritoria existant, et sanctè semper incedat, et nunquam errare valeat, et cuius consideratione inexplicabilis quies, et tranquilitas animi, gaudium et letitia spiritu conjungit, vel magis infrà de obedientia dicetur.

11.mo. Felicem facit Religiosum Christy promittens, qui eum assecutat, et certam reddit de æterna beatitudine si statuta sua recte observat: ut patet ex D. promisso matt: 19. N: 19. omnis qui reliquerit domos, vel fratres, vel sorores, aut patrem, aut matrem aut uxorem aut filios propter nomen meum centuplum accipiet, et vitam æternam possidebit.

12.mo. Quia Rex Religiosis etiam temporalia, cibum, vestitum, habitationem, alias vitæ necessaria iusta cuiusvis status exigentiam providentissimè, ac largissimè per et ubique mirabiliter tribuit, ita ut absque oi inordinata curâ, et sollicitudine illa habendi vel acquirendi soli deo animique saluti libere se sine impedimento vacare, atque intendere valeant, unum, cumque solicitissimè, vigilantissimè, et quietam habentes curam, quomodo deo perfectè servire, seque, et sua quoad status vitæ alios facilè observare queant; extra se ipsos fere omnes in humeris, et quasi ginnis cuiusvis nostrum omnipotens, augustus, Creatur, inquietetur, distrahatur, ut vitæ necessaria iusta status exigentia acquirant, acquisita augeant, velut vigilant, aut sedent, postea quo etiam invidia emulantur, et invident, persequuntur, et litigant, laborant, seque fatigant, totumque fere vitæ tempus

in his miserè gemunt, nunquam, vel certè rarissimè et obiter ac planè insufficienter cogitantes, et curantes, quomodo hoc præsentè seculo, et placere ab Christianam perfectionem tendentes animam suam secuti salvare, finique, ad quem creati sunt satisfacere, et ad eum pervenire valeant, memorati huius vitæ solicitudinibus horas cogitationes et semine verbi. vel alienas subinde questus suffocantibus, et fructu ferre non permittentibus et quod ad sequi, quia plurimi eorum pereant, vel saltem gravem de salute sua perpetuo patiantur. quapropter adiuvat Salvator noster Luc: 8. N. 14 cuius textus vid: supra. dum integrum religiosi cuncti vitæ necessarii sedulo usque ad abundantiam et eò magis gaudeant, quò magis de ipsis solliciti soli deo, et voluntati ejus intendant, experientia quotidiana certi et securi, verissimum et infallibile esse verbum et promissum, quòd servientes illi, et propter eum temporalia deserentes semper sint vitæ necessaria habituri, et pro dimisso tanto aeterna in futuro seculo, sed etiam in hac vita centuplum recepturi stupentibus dare: ibi N. 19. Amen dico vobis, nemo est, qui reliquerit domum, aut fratres, aut sorores, aut patrem, aut matrem aut agros propter me, et propter evangelium meum in tempore hoc et in seculo futuro vitam aeternam. simul et exercentur, quorum corda impatientibus Deum Psal: 33. N. 10. imò ubi etiam divites egebunt, et esurient, inquirentes autem non minuentur omni bono, ibid: N. 11. simul et miserabiliter experimentis, quòd sint nihil habentes, et omnia possidentes. unde credunt etiam firmiter, plena fiducia et absque timore sequuntur spiritum Domini Matth. 6. Nolite solliciti esse, dicentes, quid manducabimus, aut bibemus, aut quo operiemur? hæc enim omnia gentes inquirunt. scit enim pater vester, quia his omnibus indigetis; quærite ergo primum regnum dei, et justitiam ejus, et hæc omnia adjicientur vobis. Nimirum crescentes mala, si adducerem etiam ea, quæ de utilitate et felicitate status religiosi gloriosè scribunt S. P. sufficiat non allud. S. Bern: quid ipsa quæso, tam pretiosa margarita, pro qua universa dare debemus, ut eam possimus habere? nonne hæc est lex sancta, in qua homo vivit purius, cadit rarius, surgit velocius incedit cautius, irrigatur frequentius, quiescit securius, purgatur citius, remuneratur copiosius.

Magna sanè utilitas, et felicitas tam corporalis, quàm spiritualis, tam temporalis, quàm æterna, quam religiosi gerunt

et probet status religiosus, ut quivis religiosus gsolatione et admiratione plenus sepè cogitare et exclamare possit, et debeat cum Psalmista: quàm dilecta tabernacula tua Domine virtutum, concupiscit et deficit anima mea in atria Domini, Beati qui habitant in domo tua Domine! in secula seculorum laudabunt te; quia melior est dies una in atriis tuis super millia. elegi abiectus esse in domo Dei mei magis, quàm habitare in tabernaculis peccatorum.

Propter utilitatem, et felicitatem, quam religiosis affert status religiosus, affert etiam suman utilitatem universo mundo, ac præsertim locis, in quibus religiosi habitant; de qua tamen alibi, prolixè sufficiat adducere, quod Christus ad S. Theresiam dixit: vae mundo, si religiosi non essent.

Quæritur 3tiò quænam inter religiones sit perfectior? et respondeo. an religio seraphica S. Francisci sit perfectior cæteris? Ante responsionem notandum, religionem vel esse in activam, passivam, seu contemplativam, et mixtam. Item dicit, quod finis, et observationem trium votorum essentialium ex fine particulari et primæva sua institutione specialiter ac principaliter ordinatur ad vitam activam, ac specialiter ad opera misericordiæ et charitatis erga proximum, quibus Deo placere, et servire specialiter intendit, de contemplatione vero curam solicita. Contemplativa dicit, quæ ex fine sui particulari et primæva institutione specialiter ordinatur ad vitam solitariam et contemplativam, ac potissimum se exercet: et in contemplatione rerum divinarum, quod Dei cognitionem, et amorem Dei veneris, proximique sui alumnorum animas quærit, nil vel parum solicita aut laboriosa pro salute proximorum, hujusmodi religio ex primæva sua institutione dicitur religio Benedictinorum, Cisterciensium, Carthusianorum. Religio mixta dicit, quæ de utraque participat, ut pote ex parte sui finis et primæva institutione ordinata ad vitam mixtam, dicitur activam quàm contemplativam, exercens se, et Deo serviens partim contemplando, et meditando, partim autem et opera charitatis et misericordiæ proximum spiritualia exercendo, consolando, ægrotos, afflictos, et captivos visitando, ac gsolando,

ignorantes instruendo. Confessiones emittendo. Carmelitarum Religio S. Dominici, Religio Societatis Jesu, et Religio nostra Seraphica vigt Vota Sprù hor[illegible] nominato.

Rt. 2do Certum est, et ab omnibus concessum, quòd Religio contemplativa sit perfectior quàm activa, hanc responsionem fusè probant tam SS. PP. quàm Theologi et Canonistæ tit: de Regularib: nobis sufficiat verba Christi, quibus vitam contemplativam Mariæ præferens laboribus et vitæ Marthæ dicit: Maria optimam partem sibi elegit.

Rt. 3tio Religio mixta est perfectior quàm contemplativa, Consequenter etiam perfectior quàm activa. Ita tenent communes SS. PP. Theologorum et Canonistarum. Probatur ex dicta Maria et exemplo Christi, utpote non tantùm verbo docentis, sed etiam opere edocentis vitam mixtam. nam enim: Evangelio dicitur: ascendit in montem solus orare; Consequenter exercere vitam contemplativam; de die autem erat docens in templo, et exemens varios misericordiæ, et charitatis erga proximum actus; seu duplex vitam activam docendo, instruendo, concionando &c. Consequenter partim contemplativam, partim activam, sicque mixtam.

Rt. 3tio Dico inter Religiones mixtas perfectiorem esse Religionem Seraphicam seu Franciscanorum, Regulam siquidem partim et litteram mixtam primævam institutionem observantium Consequenter inter has Religiones totius mundi perfectissima. Hæc Conclusio et responsio, quamvis sit publicè docetur, non nullis aliis Religiosis forsan minùs accepta, Cùm omnes Comparationes sint odiosæ, tamen à parte rei Veritas, et dari eatenus probatur. Dico Religio est perfectior aliis, quæ in perfectiori gradu observando proscribit essentialia seu substantialia Religionis tria videlicet Vota Obedientiæ Paupertatis, et Castitatis; et quo magis conformis est vitæ ac Doctrinæ Christi et Apostolorum, atque talis est Religio seraphica: quod &c. Hæc tota controversia, et à nullo negari potest, cùm enim mixta omnes essentia Cujuvis Religionis constet ex professis tribus votis, utique quoad essentiam et substantiam illa Religio erit perfectior, quæ memoratas tres partes sortitur

riales, ꝙsequenter totam essentiam in perfectiori gradu possidet. Et insuper, quia vita et doctrina Christi est summa perfectionis perfectissima norma, eamque plus cæteris imitati sunt Apostoli, procul dubio ida religio perfectior erit, quæ magis conformis est vitæ et doctrinæ Christi et Apostolorum. D. m. vid. eliel quòd talis sit religio seraphica Franciscanorum, probetur; et quidem quòd in perfectiori gradu observanda professio: bat tria dicta essentialia, inde patet, quia in primis obedientiam religioni seu regulæ S. Francisci in tam perfecto gradu servandam et vovendam prohibit, ut Franciscani non tantùm ijs, quæ expressè prohibentur in regula, sed etiam in omnibus aliis juxta obtinentem ad arbitrium obedire teneatur suis superiori, nisi præcipiat aliquid, quod est ꝙtra Deum, aut peccatum mortale, aut expressè contra ipsam regulam; ubi patet ex cap. 10. reg: ibi: præcipio firmiter, ut obediant ministris &c. Et, superioribus, quos ministros aliorum S. P. appellat: in omnibus, quæ non sint ꝙtraria animæ suæ et regulæ nostræ, ut patet ex Rund B. Bernardi loco non habeatur in nostra religione: nihil mihi præcipiat prælatus, quod non vovi.

Item castitas in tanto perfectionis gradu observanda prohibitur, et vovetur, ut non tantùm caveantur actus lethales in judicitiam, et quodvis periculum eius, sed insuper omnem etiam non malam, sed etiam indifferentem, aut etiam de se bonam, suspectam tamen conversationem cum mulieribus ut regulæ sub gravi peccato vitare, ꝙsequenter omnem inclinationem castitati adversam declinare teneatur quivis hujus religionis professus.

Tandem quòd paupertatem in perfectiori gradu observet, nullus est, qui neget, quia cardo non solum in particulari, sed etiam in communi observandam prohibit, ita ut non tantùm quivis in particulari, sed etiam tota communitas totius religionis quovis jure et proprietate omnium rerum careat, patet: usque nihil proprium habeat, aut habere possit, solo contenta rerum simplici usu facti, quod de nullo alio religione dici potest, cum quivis saltem in communi proprium habeat et habere possit, ut habetur in Trid: sess: 25. de regul: cap: 3.

Hinc perfecta, et altissima hæc, quæ certas est speciale symbolum Religionis nostræ seraphicæ, cuique quemvis specialiter meritò encomia et laudes à S. P. N. Francisco tributa? ab illa insignis mirabiles et optatissimi paupertatis effectus, utilitates et fructus magis, quàm ab aliarum Religionum paupertate proveniunt, referri felicissimè ita libertas et immunitas à secularibus Dominiis, curisque et sollicitudinibus humanæ vitæ, quamobrem cæteri quoque Religiosi multiplicis fructus et effectus in particulari gaudeant, nihilominus quia divitias et bona in communi saltem possident, et ex eis fundationes prosapiales habent, indeque vitæ necessaria non perfecta ac infallibili providentia Divina, sed à suis bonis, ita proventibus fundationis pendent et expectant, hoc ipso à divitiarum jugo, ut sic liberi esse non sunt, nec immunes existunt à variis curis et sollicitudinibus, quomodo bona temporalia augeant vel saltem conserventur, aut ne hostili incursu, hominum malitia, adversariorum evertione, principum disgratia, temporum inimicia, aut alio modo auferantur, minuantur, destruantur, aut pereant, neque ideo necessaria sustentatione careant.

Quem econtra gaudere, Franciscani ab omni huiusmodi timore, cura, et sollicitudine esse, ut liberi, ipsi quod nihil habeant, et frequenter nihil eis auferri possit, ipsique aliquid perdere non valeant, et tamen nihil habentes, veraciter sint omnia possidentes, utpote circa necessaria vita certificati promissis, et providentia Dei tanquam propria et nostra, omnium solicitissima, forum fundatione. Enim verò pedestrem infatigabilem assecutionem Evangelii à Christo Apostolis, et vitam eorum sequentibus factam Matth: 6. cum verba Evangelii inserta essi longiora. Dignissima tamen sunt, ut hic ipse tantum et à Dei: memoriæ legi ibi deberentur. Dico vobis, ne solliciti sitis animæ vestræ, quid manducetis, neque corpori vestro, quid induamini, nonne anima plus est quam esca, et corpus plus quàm vestimentum? respicite volatilia cæli, quoniam non seminant neque metunt, neque congregant in horrea, et Pater vester cælestis pascit illa, nonne vos magis pluris estis illis? et de vestimento quid solliciti sitis? considerate lilia agri, quomodo crescunt, non laborant, neque nent, dico autem vobis, quoniam nec Salomon in omni gloria sua vestitus est, sicut unum ex istis. Si autem fœnum agri, quod hodie est, et cras in clibanum mittitur, Deus sic vestit, quanto magis vos modicæ fidei? nolite ergo solliciti esse. Iterum: quid manducabimus, aut

quid bibemus, aut quo operiemur? hec enim omnia gentes inquirunt; scit enim Pater vester, quia his omnibus indigetis. quærite ergo primum regnum Dei, et iustitiam eius, et hec omnia adijcientur vobis. nolite ergo solliciti esse in crastinum, crastinus enim dies sollicitus erit sibi ipsi; sufficit diei malitia sua. Et iterum Matth. 10. nolite possidere aurum et argentum, neque pecuniam etc.

Frater Christus specialissime promisit S. Francisco, quod si ipse eius Regulam observaret, ipsum de vita necessaria semper providere vellet, idque eo amplius, quo magis religio Fris numerus crescerat, adeo ut ipse totus mundus unum tantum pauem haberet, dimidium tamen eius vellet Fr. by huius religionis dare, et solum alterum dimidium toti mundo relinquere. Itaque profecto Christus promissum religioni nostre factum per quinq; retro secula quæ ne dubitare et ubique coluerit et mirabiliter confirmatum, et verificatum, ut revera non nisi cum his et infidelis Franciscanæ in futurum diffidere, et de futura necessaria sua sustentatione dubitare possit, quando cuiquam regulam suam observare cogitet. Innumeris enim experientia multiplici et quasi continua totum hoc confirmat, quod quidem etiam etiam gravissime nostris temporibus et retro bellique miseriis, ubi innumeri alii etiam alique sanctissimi defectu necessariorum vitæ ceciderunt, et pereunt, pauperes Franciscani fervidissima sua fundatione infallibili utique promissa et Providentia divina semper et ubique vita necessaria mirabiliter, et ubicunque ad sustentationem habuerint, adeo ut nulla unde alii sectæ charitative succurrere valuerint; quod pariter etiam tempore gravissimarum persecutionum, quæ excitante invido diabolo, et permittente ad probationem, et utilitatem nostram omnipotentissimo Deo sæpe iam retro sacrum et seraphicum nostram religionem circumierunt, non tantum à primis privatis, sed etiam multis Cardinalibus prælatis et potentissimis secularibus principibus, et magistratibus, quorum nonnulli omne augmentum et elemosynam Fris by non solum negaverunt sed etiam alia, ne elemosynam haberent, prohibuerunt. Ter mirabilis enim Dei, qui omnium Corda in manu sua habet, et totius mundi Dominus existit. Divinæ sui promissi memor, aut istorum persecutorum animum immutavit, aut electorum fidelium Corda pernovebat, aut mirabili sua providentia rerum circumstantias ita dirigebat, ut doctrina et vita sua fideles, pauperesque imitatores semper

haberent, vnde viverent, et magnam conqueri, aut diuersos esse
se vel semel necessario camisia, aut denum promissa non obtu-
isse. Verum enim sint olim Apostolos, ita hodie sui illos glo-
rum imitatores, Franciscanos videlicet interrogabo cum Ch. Ma.
22. N. 35. quando misi vos sine sacculo, et pera, et calceamen-
tis, numquid aliquid defuit vobis? Debebant cum Apostolis veri-
tatem fateri, ac dicere: nihil. et cum Apostolo 2. ad Cor. 6.
nihil habentes, et omnia possidentes.

Et quibus euidenter patet, vanam, et falsam esse
quorundam opinionem, qua putant, religionem sectam, imo
hoc esse, quod bonis temporalibus, animis reditibus, et temporali
fundatione careat, necessariam subiectam esse plurimum, imo
primum Curis, et sollicitudinibus, unde, et quomodo vita necessa-
ria pro tot fratribus quotidie mendicare, aut alio regulos
grauiori modo habere valeat, presertim persecutionum, penuria
fame, bellique tempore, quo etiam ditiores qui alias abundant,
et dederunt, egent, et largiri nil amplius possunt. Ostat enim
ac dictis etiam talibus temporibus tam pares Franciscanos
promissi et prouidentia D. infallibiliter tanquam securissima
fundationis spe semper habuisse, et infallibiliter habituros in
futurum vita necessaria sine omni nocua Curae aut sollicitu-
dine de illis habendis.

Pariter magnum erronea est opinio, et nimium
eorum, qui respectiuam S. Francisci religionem fallenes
vide alii minus felicem reputant, quod religiosi eiusdem ob
professam dignissimam paupertatem vere ab omnibus hominibus
despectam dignissimam, et despicabiles, et se subijcere de-
beant, minus etiam honorentur, ac reputentur, imo etiam non
numquam ab aliquibus vilipendantur ac contemnantur, item
quod debeant insuper continuo timere et attendere, ne aut
ne etiam iusta hinc aut illum offendant, ne ve a quibusdam vo
illum gratia excidant, sequentur beneficia, et eleemosynis
eum destituantur, ex quo etiam sequi putant, quod sine
tanta libertate loqui, aut agere non audeant, quantum
veritas et iustitia, zelus, aut salus animarum, deique ho
nor, et gloria, requisita etiam conscientia subinde requirat
Non contra est, quia mendicare, coram quouis se humiliare
et ab quouis dependere, eique se subijcere, minus honorari,

vel requiri, desiri ad quem sint vicinoda ad vera paupertatis
proprietates, absque verè paupertibus, cogitii, qui paupertatem summè meritoriam reddunt, quæ quemadmodum
minimè infelices, sed maximè felices efficiuntur, magis felicibus
verè christianis aliis religiosis, qui dictis actibus carent, solæ
paupertatem sine proprietatibus emulantes. et vicinoda, indeque obsequentibus magnis meritis, et bonis effectibus habeant,
quia, ut bene advertit S. Bonav. non est verè pauper, nec
paupertatis copiosa percipit merita, qui paupertatem non sentit
vicinoda. Regule et professio actibus sequuntur, quod ex tima
cura, aut sollicitudine habendi vita necessaria, vel timore ef-
cidendi gratia vivunt, aut vivere debent, quia professo actus
exercent, mendicant, omnia alijs famulantur, sese
submittunt, privationem honoris, ac contemptus patientur, et lib.
enter tolerant, non quia eos ab ordinata cura aut sollicitudine
habendi necessaria excludant, sed quia ita requirit vera
paupertas, paupertatis status eorum, et regula, vitaque christi
ac Apostolorum, remedia adhibet, et regula concessa negligant,
deinceps tenent, ut bene advertunt in regula professore
Pontifices. Sanctum etiam inter hos ipsos actus a bonis cura et
sollicitudine omnes vivunt, ut pote ex dicto promisso, et
providentia D. tot seculis obtinuit merita data certi ac secun-
quod vite necessaria infallibiliter sint habituri.

Quapropter etiam nullam talem calumniam iniquæ
aut disgratia timorem, qui eos privaret sollibertate, quam
Dei gloria, animarum zelus, et salus justitia aut veritas re-
quirunt, prosertim, quia ipsique secuti sunt, quod si obstu-
tiam aut veritatem aliamve virtutem unum, quantumvis
magnum benefactorem offendant, et cendant, fundator, et Pro-
tector omnipotens, Cordaque hominum in manu habens Deus
ipse Deus cito eis plures alios pro ipsis disponat, aut taliter
offensum breviter humiliet, magisque affectum, ac prius efficiat,
aut certe iniquè persequentem horrendeque ruinat. brevi-
que è medio totum ad terrorem. et exemplum aliorum: funitegrita
Ordini additos temporali et eterna benedictione repleat, pro-
ut et specialibus divinis promissis ac minis tremenda exempla
ostia persecutores, et sumegsolatoria probenefactoribus declarat.

Videchan tam in annalibus Ecclesiasticis, ac Ordinis Chronicis reperire est copiosè, pauperes Franciscanos, extrema eorum paupertate minimè obstante, sèpè potiùs opitulante, et animante, honorèque omnem petere, pro Dei gloria, pro animarum salute, et totius Ecclesiæ utilitate promovenda quo vis tempore summè ardere, ac difficilia aggressos, laudatoque animi libertate grò suos etiam iniquos et ingratos, necessitate, quantâ voluere plurimi alii Religiosi nunquam fuere ausi, solutè loquentes, me bonis, aut fundationibus suis, ea quibus sua necessaria habeat, et servari, privarive aut in eis detrimentum patiantur.

Eadem sanctæ Franciscanorum paupertas eos non despectos, sed honorabiles effecit coram prudentibus et timentibus Deum: utpote qui in eisdem Christum pauperem, cuiusque vitam et doctrinam imitationem utique laudabilem et honorabilem contemplantur, ac venerantur. Reddit eisque per memorata extrema paupertas eosdem minimè odiosos; sed summè etiam auctos Ecclesiæ toto etiam infidelium mundo, omnibus viventibus et fidelibus; quòd pauperes hi nullibi inhient alienis bonis temporalibus, nec ea cum magno successu alicuius, prudentiæ congregent, vel attrahant, sequenter altiorem finem habeant, proximique Dei gloriam, et animarum salutem quærant, de reliquo solùm naturæ necessariis, quæ ubique facilè haberi possunt, contenti vivant. Et quo etiam verè, quòd iidem pauperes Franciscani non obstante, sed opitulante eorum tanta paupertate in plerisque vastissimis, et barbaras infidelium nationum regionibus primi post Apostolos venerint, et admissi sint, ubique primi fidei Catholicæ fundamenta jecerint, aliisque Religiosis eligendi viam straverint, quorum aliqui subsequi non primi potuere, postquam pauperes Franciscani plura non tantum monasteria, sed integras etiam provincias ibidem non habentes, prout patet in maximâ totius mundi parte America.

Eadem paupertate non obstante, sed opitulante et secundante istud evenit, quòd pauperrima S. Francisci Religio, et Ordo sit maior et amplior, quàm quævis alia in toto mundo, et fuerit Religiones aliquot centenis annis ante Religiones S. Francisci extiterint. Et quo Christus toti mundo patenter manifestat, quantùm diligat, fecundet, nutriat, augeat, et foveat eos qui vitam et doctrinam eius sequuntur, eiusdem remissionis evangelia, et providentia credant, ac imitentur.

Hinc minimè mirandum, cur S. P. Franciscus paupertatem Patriarcha paupertatem adeò æstimaverit, et adamaverit, idq; communiter Dominam suam appellaverit, et mille aliis encomiis, de prædicaverit, et eam tanquam pretiosam sollicitè custodiendam margaritam, et strictissimè observandam principalissimè ac cælestissimæ sui Fratribus commendaverit, uti hinc alibi etiam constat ex eius spiritu, terrore et amore plenis verbis regulæ cap: 6: Hæc est illa celsissimè sanctissima paupertatis, quæ vos Charissimos fratres meos hæredes, ac Reges regni cælorum instituit, pauperes reddere fecit, virtutibus sublimavit: hæc sit portio vestra, quæ perducit in terram viventium, cui Dilectissimi Fratres! totaliter inhærentes nil aliud, præsumere Domini nostri Jesu Christi in æternum sub cælo habere velitis. Certa sanè Cordis unigeniti veri filii sanctificatrix alitè comprimenda, et pro amore paupertatis fugiè mirandæ.

Secunda pars M. fuerit proposita, videlicet, quòd seraphica S. Francisci Religio Christi doctrinæ Christi et Apostolorum sit magis conformis, quàm quævis alia, consequenter etiam ac hoc caritæ perfectissima, probatione non indiget, oculis omnium patet, quòd vita Religiosa Christi, et Apostolorum altissimæ paupertatem ita imitetur, ac Religio S. Francisci, fuit enim Christus et Apostoli altissimam paupertatem servantes nec domos, nec agros, nec vineas, nec prædia, nec annuos reditus, nec quid aliud temporale tanquam proprium possidebant, adeò ut Filius hominis non haberet, ubi caput reclinaret, nudisque reditus et terrenis tunicis contenti cum Apostolis incederent. Sic etiam altissima hac paupertate conformes pro aliis se exhibent filii S. Francisci.

Pariter cæteris Religio nostra seraphica magis quàm quævis alia conformis est vitæ et doctrinæ Christi et Apostolorum: vita siquidem et doctrina Christi et Apostolorum, quæ continetur in Evangelio: Vita et regula Fr: Min: aliud non est, quàm strictum Evangelium observare, consequenter vitam et doctrinam Christi et Apostolorum perfecte imitari, ut hæc compendio clarè patet statim in primis verbis S. regulæ cap: 1: ita inquientis: Regula et vita Fr: Minorum hæc est: videlicet Domini nostri Jesu Chri: S. Evangelium observare. Et in testamento S. P. Francisci ubi dicit: ipse altissimus revelavit mihi, quòd ego deberem secundum formam S. Evangelii vivere. Idem de eadem P. Francisci

Regula, et Religione etiam seruent Christi in terris Vicarij Pontifices, cunque propterea gtra quoscunque contradictores, detractores, et persecutores potentissime, ac nitissime semper defenderunt pluribus, iisque maximis privilegijs et favoribus decorârunt, ac suomis laudibus extulerunt, cunque etiam publicum comunis Canonico inserverunt, uti videre in Control: cap: exiit, de V.S. in 6 ubi inter alia S. Religioni, et Regula ~~professores~~ nostre encomia ita loquitur Nicolaus III. hi sunt illis Regula professores, qua Evangelio fundatur eloquio, vitæ Christi roboratus exemplo, fundatorum militantis Ecclesiæ Apostolorum, cuius sermonibus, actibusque confirmatus. Hæc 3 quod Deum habuerit murida, et immaculata Religio, quod descendens à patre luminum per cuius Filium quem clarificavit et verbaliter Apostolis tradita, et descendens Spiritus S. super ipso et cunctis sequentibus inspirata totius in se quasi gtiert testimonium trahitatis; hæc 3 Deum attestante Paulo Apostolo nemo de cetero debet esse molestus, quam Christus stigmatibus sue Religionis confirmavit, voluerit Institutorem sibi suæ passionis signis notabiliter insignire. Quid potest plus, et efficacius diu ad probandam conformitatem Religionis et Regula nostra Seraphicæ cum vita, et evangelio Christi et Apostolorum, indeque emergentem sanctam eius perfectionem, quam quod oraculum Pontificis Christi ipse protulit.

Accedit nichilominus et S. hanc Religionem ex cæteris ulterius comendat, quod ab ipso Christo de Verbo ad Verbum S. Francisco sit dictata, confitente Christus S. Brigitta revelavit: dixit verbis: Istius Francisci Regula, quam ipse incepit fuit dictata, et Composita ab ipso non humano intellectu, sed à me secundum meam voluntatem quodlibet eius Verbum; quia in ea scripturæ est, de Spiritu S. &c. Adeo alia vice confessarius et audientibus Elia Generali, ac pluribus Ordinis Superioribus Clara et sensibili voce locutus à Christo, dum S. Franciscum fratrem de nimea Regula paupertate et servitute quem tantum tristum et afflictum sequentibus increpavit Verbis: Frumenco, quid turbaris, quæstium opus esset? tunc legislator? tunc hunius vitæ projector? nonne ha fabula à me formata? In dicta pallende hunius operis instrumentum, et Calamo scribentis. Novi ego, quid dictaverim, novi, quid velim, et cupiam, vires humanæ sunt mihi compertæ, scio quid possit, quid ego valeo, et volo restare pupillum, volo videlicet, hanc Regulam observetur ad litteram, ad litteram, sine glossa, sine glossa, sine glossa. Sta Verba Christi clarè, sine

et sensibiliter audientibus a tentum ipso S. P. Francisco, sed etiam Generali Elia, pluribusque ordinis Superioribus tunc actu presentibus; ad quos proinde se verteras S. Pater. trina vice dixit: audistis? audistis? audistis? Tandem poster innumera alia specialis prerogativæ et perfectionis signa de S. Religione nostra et Familia sua meritò abduntur, quòd Deus revelaverit, Religionem S. Francisci pro Ecclesiâ Catholicâ emolumento et auxilio duraturam usque ad finem mundi. Sänig de Leg: Wadingus: Sedulius, et Ord: Chronic.

Quæritò 1mò quid ex dictis hucusque excellentia et præstantia Status Religiosi, cuiusque, et Religiosorum utilitate ac felicitate, in praxi observare debeat Religiosus, præsertim Francisanus? Ex eum in praxi præsertim observare debere sequentia. 1mò debet Deo sumè debitas et infinitas gratias agere pro gratiâ Vocationis, quòd videlicet eum ex tot, ac tantis mundi periculis, salutisque et virtutis obstaculis; ac viri pedimentis miserè condignè et liberaliter emerè, atque ad felicissimum Religiosum statum vocare, et trivare, ibique innumera perfectionis, et salutis media, auxilia et beneficia præparare, et offerre dignatus sit, innumeris aliis in mundi, et seculi mari pelago relictis, qui tamen Deo magis servirent, si ad Religionem veniendi gratiam habuissent; Et hoc gratiarum actionis ritò quotidie saltem tempore generalis examinis fieri debet. 2dò potest ac debet quivis Religiosus in Deo esse sumè consolatus, atque in conscientiâ sumè quietus, etiamsi cognoscat, se absque sufficiente, vel absque omni prævia deliberatione, aut etiam sine omni supernaturali, aut saltem non perfecto, imò etiam malo fine Religionem intrâsse, hoc ipso enim, quòd modo ex dictis clarè cognoscat, statum Religiosum esse longè perfectiorem, meritoriorem, sanctiorem, atque omnia utiliorem, atque securiorem, abundantiis remediis salutis, ac salutis impedimentis immunem, et extrà tot mediis, et auxiliis refertum; potest securissimè, gloriosissimè, et sumè meritoriè manere, quacunque tandem occasione, viâ, modò, mediò, aut fine huc venerit, denuò defactò finem, ac intentionem meam rectam primò forsan habitam mutet, et aliam eamque perfectam sibi finem ponat, et in reliquum vitæ tempus firmiter deformet; quodetiam benè observat, et amplius demonstrat Franciscus a Jesu: J.

Ibiò debet agnoscere, et serius seriò ponderare; se hoc ipso, quòd totot ac tantis periculis eruitur, et extrà totac tantis mediis gratiæ et auxilijs sit locatus, longè magis, quàm quouis seculanca esse obligatum, ut ad virtutem et perfectionem tendat, à vitijs et peccatis abstineat, deoque perfectè seruiat, quia ut bene docet S. Greg: homil: 9. in Evang: quando augentur dona, rationes etiam crescunt donorum; et tantò esse humilior, atque ad seruiendum Deo promptior quisque debet ex muneris, quantò se obligationem cognit in reddenda ratione, noverit eum aliquando rationem ejus et Celestis Paterfamilias abeo, qui quinq talenta, quàm abijcio, cui tantum duo pro negotiatione concessit. Ito debet meritò timere, et timere, et absque mora abstinere, tamquàm coram se emendare, si videat quod etiam inter bonos adhuc malus, et in loco sancto etiamnum iniquus existat; immunis à tot periculis dominus vitijs et passionibz subdity vivat; circumdaty optimis mediis et auxilijs teneat omni quasi virtute careat, aut certè non nisi tepidam vitam ducat, multis peculiarib inter media periculo constitutis, et tanta auxilia nequaquam habentibz meliorem ac perfectiorem vitam ducentibz, quinque efficaciorib certè ogeminè sint, et specialiter conqueritur de talibz Deus Jerem: ij. N. 12. quid? quòd dilecty meus in domo mea fecit scelera multa?

Actus
Veræ, et perfectæ Intentionis
assumendi Religionem præsertim Seraphicam,
vel mandati in eadem.

O Pulcherrima, et Individua Trinitas! in cuius infinitæ, et amandissimæ Deus! Credo firmiter, à te me ideò creatum esse, et observari, ut quandiu in hac vita ego ipso, super omnia te diligam, et amore erga te perfectè ferviam, eaq quendò, et faciendò in omnibz tuam SS. voluntatem, ac perfectè servando iustissima, dequissima, et sapientissima tua mandata, ab omnemque transgressione, quæ libet tui injuria et offensa, et consequenter damnabili errore et peccato abstinendò; vitâ verò hac quanty te perfectè ad clarè cognoscam, et imitar, indeque magis adhæsi et perfectiùs te diligam, laudem, et honorem, simulque zelator

quàm infinitô bonô in æternum fruar, lecum, et in te cũ dilectis
mum gaudeam. Agnosce etiam, Deus optime Deus! finem, et
intentionem, quæ me creasti, ac gubernas, iustissimam esse, ac
quissimam, et optimam; Credo enim rursus te solum esse Omni=
potentem, Deum, et Creatorem, et Conservatorem mej, ac totius
Universi, ab æterno existentem, infinitum, omnipotentem, et
sapientissimum. Credo te mej et omnium providentissimum Gubernatorem, Rectorem, optimum Custodem, et Protectorem, ac
misericordissimum, ac iustissimum Legislatorem, et Iudicem clementissimum, ac benignissimum Liberatorem, largissimum Remunerato=
rem, æternum, et infinitum Retributorem, mirabilem Creatorem, et Redemptorem, Maiestatem immensam, gloriosissimam, splendidissimam, incomprehensibilem, pulchérrimam.
verbô, Bonum infinitum, quô magis aut melius esse nec cogitari nequit, omne aliud in toto Universo non existens, et
dum possibile bonum eminentissimô modô in se continens et
eximiè laudabiliter superans, æquanter omni amore, laude
et honore, servitiô et obsequiô dignissimum.
Verùm Amantissime Domine! quia video, cognosco, et experior,
in hoc mundo innumera ubique, eáque gravissima esse impedimenta, quæ à Te Creatione nostra finem obstacula, impedimenta, et
pericula; item exempla, et primiùm rationes, quibus mundi
ani à fine suo, amore nimio, et perfecto servitio tuo nigriter
non tantùm impediuntur, sed retardantur; sed violenter quasi
ab eo reluctantur, et in omnis generis mala atque peccata
fini Creationis maximè contraria fundô, et quidem cum offensâ
et injuria Maiestatis tuæ pertrahuntur; Extra verò in statu
religioso hæc obstacula, impedimenta, et pericula tantùm
abesse, sed etiam media ad finem à te intentum optatissima
convenientissima, et efficacissima, eáque plurima adesse;
Hinc amore tui solius, et propter te unicè, videlicet ut tibi
perfectiùs, et fervidiùs servire, amoreque meum ergà te
in opere ipso fervidiùs, liberiùs, ac perfectiùs exercere valeã,
mundum hunc cum omnibus, quæ habet, aut habere et dare
re potest, deseram, et amplectar statum religiosum).
Deserum propterte et amore tui, vanissimas mundi divitias
honores, dignitates, et vanitates, non tantùm modicissimas, quas
ipse possideo, sed et omnes, quas mundus habet, aut dare potest;
adeò intensè, si essem ad finem possem potentissimus, ditissimus, et

et gloriosissimus orbis Rex, et Dominus, vellem propter te cuncta de-
linquere, et sanctitatem, sanctoremque, et humilem statum re-
ligiosum assumere, simulque abiectus esse eligere in domo Dei magis
quàm habitare in tabernaculis peccatorum; profectò cum Dilecto
Filio tuo Magistro, et Redemptore meo Christo dicat: qui non re-
nuntiat omnibus, quæ possidet, non potest meus discipulus tuus: ij. N. 33.
Deferam propter te, et amore tui etiam parentes, fratres, soro-
res, Consanguineos, et amicos, omnemque inordinatum affectum,
et amorem erga eosdem, utpote amoris, et servitii tui valdè
impeditivum, ut idem Filius tuus testatus fuerit: qui non odit
et matrem, fratres, et sorores etc. non potest meus esse discipulus tuus: ij.
Deferam propter te, et amore tui non tantùm illicitas, sed etiam
licitas ad matrimonium concessas Carnis voluptates, et ergà Casti-
tatem perpetuam ad exemplum Dilecti Filii tui servabo: profectò
quæ virtus hoc tibi gratissima, tui amoris, cæteraque
virtutum fecundissima mater et nutrix esset: ubi ergà Carnis volu-
ptates etiam licitas cum respectu et dispendio tui amoris aut non
aut minùs commodè fieri, utpote Cor, amorem, sollicitudinemque
dividentes, et ea creaturam transferentes, prout etiam Magis-
ter meus Christus docuit dicens: qui reperem non odit et postponit
esse discipulus: et Paul: dicit: qui sine repreh., solliciti sunt qui
Domini sunt, quomodo placeat Deo, qui autem cum repreh., soli-
citi sunt quæ sunt mundi, quomodo placeat uxori, et divisus est.
Propter te, et amore tui deferam etiam, et abnegabo meæmet ip-
voluntatem sensitivæ et judicium eaque cum omnibus inordinatis
affectibus, inclinationibus et passionibus amori, Magnæque legi
et voluntati tuæ semper contrariis, ad nihil aliud, quàm ad
malum, tuique offensam et jacturam tendentibus, ac impedientibus
adesse bene iterum Dilecti Filius tuus dixerit: qui non odit ani-
mam suam, non potest meus esse discipulus tuus: ij. et Matth: Si
quis vult venire post me, abnegat semetipsum: abnegabo autem
meipsum per obedientiam perpetuam, qua me propter te in omnibus
subjectam locumtenenti tuo sensitivæ superioribus, eisque me
eò celeriùs et perfectiùs obsequar, quò certiùs scio, mandatum
et voluntatem eorum tuam esse eandem, teste Filio tuo sic: Qui
qui vos audit, me audit; fieriqueque ei gratius obsequium per ob
ediantiam, quàm per Victimam, cum ipse per Samuelem dixerit:
melior est obedientia, quam victima. Deferam murmur, tui
amore affectum et professionem, et quidem aliquam
mistam, utpote solâ contemplativâ, vel solâ activâ relen
igem, tibique magis gratam, quique ordinatam non solum
ad propriam, sed aliorum quoq; salutem sanctificationemque

quine filii tui, ~~pro certo amoris~~ sig redemptionem animarum
salutem; rogatum cum eodem filius tuus pro certo amoris signo
amplexu dignetur, siquis eiden in procuranda animarum salute
cooperetur, prout patet ex trina interrogatione S. Petro proposita:
Joan: cap. XXI. 15. ubi dum Petrum tertio interrogaret: Simon fili
Jonæ me plus his? et ille responderet: etiam Domine, tu scis, quia
amo te. Filius tuus pro Petro: et probatione amoris trina vice
repetiit: pasce agnos, pasce oves meas. Jesuiter assumam,
et profitebor propter te et amorem tui et matris in electæ religionis
Seraphicam, dilectissimi et humillimi servi tui Francisci, quia
habeam, his etiam mistis, qsequenter ea omnibus video, et cogno-
sco perfectissimam, ubi de non tantum essentialia religionis ejus
perfectissimam, ubi de non tantum essentialia religionis ejus
perfectiori gradu observantem, sed etiam vitæ et doctrinæ Christi
et Apostolorum ejus maxime formam, qsequenter omnium tibi grat:
efficiam; cujus regula à filio tuo de verbo ad verbum dictata
nihil aliud, quàm medulla Evangelii, qsequenter perfecta norma
vitæ et doctrinæ Christi, ac Apostolorum est, sicque ad perfecte
tibi serviendum, et placendum, sinenque Creationis nostræ à te
obsistem qsequendum omnium artificum; tu enim ex nube loquens
ait de Christo: hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene compla-
cui, ipsum audite: et filius de seipso: ego sum lux mundi, qui se-
quitur me non ambulat in tenebris, sed habebit lumen vitæ.
Quæ ergo dilectum filium tuum audiam, cujus sequar, cujus
gratissimam vivendi formam in Evangelio ex ipsa ore electa,
profitendo, et servando S. Francisci regulam, quæ nihil aliud est
quàm S. Domini nostri JESU Christi Evangelium, qsequenter ejusdem
doctrinam, et vivendi formam observare. Et quamvis hæc S.
religio, et ceteris austera, et sensualitati meæ magis adversa,
proinde superbe et corrupte naturæ meæ maxime gravis, tam-
en, quia ejusdem austeritas et qformis vita et doctrina Christi
filii tui, qsequenter tibi gratissima, ac ab ipsum à te intentum, ar-
dentissima amore tui, et propter te eidem voluntarie me subjicam,
juvare ad vilissimi, simplicis, ac rigidi vestitus usum me obliga-
bo, quia etiam filius tuus unicus similiter, ac pauperes et abjectus
erat tenuia, eundem habitum discipulis et servis suis suadens:
vadant hi in curribus et equis, ego equo, et curribus perpetuo
valedico, ac pedibus ipsa nudis, nisi necessitas aliud urgeat: si
in nomine Domini tam et humilis incedam, et amore tui fatiga-
bor cum Jesu meo, filio tuo, qui et nudis pedibus semper incessit,
et pro me fatigatus est. Corpori non alibi quàm in duro, rigido,
et stramineo strato quiescere concedam, quia filius tuus contem-

lecto statim prostrato adorare, et in morte omnem elegit, fugiens etiam
reliquo tempore molem lectum, nec habuit, ubi reclinaret caput suum.
Vigilabo quoq. et media nocte surgam ut iterum pauca, surgam ad confite-
endum domini tuo, ut dum alii quiescunt, ego cum Angelis et Beatis tibi
te laudare, adorare, et invocare valeam et eum, de Psalmis.
Jejunabo insuper frequentius, quam Cateri Christiani, quia ieiunia
ad perfectè tibi serviendum servos tuos maximè habiles reddunt, varia
que obstacula, et impedimenta removet, simulq. quia verbo, et
exemplo à Filio tuo, et Discipulis suis omnium commendatur. Paupe
ctatem in sacra religione altissimè, amplectatur, ita, ut nec in
particulari, nec in communi cum aliis quicquam proprium habere, aut
possidere velim, quia eandem paupertatem Verbo et exemplo
docuit Filius tuus. Nec tantùm altissimam paupertatem amplec-
tar, sed huius paupertatis gravia, et ignominiosa opera, socios
effectus amore tui patiar, et sustinebo; adeoq coram omnibus mi
libenter humiliare, illis subesse, debitaq inferre; item alium
mihi vilipendi, despici, negligi, obliviori tradi, injuria, et perse-
cutiones sati dolo, necessaria vitae cum patientia et humilitate
ostiatim mendicaturo, et conquisituro, quia eadem paupertatis
incommoda sustinere, et ostiatim mendicare ad exemplum nostrum
non erubuit Filius tuus, Deus, et terra dominus. Eandem au-
sterae sacram hanc, simulq austeram religionem, ut dignorum
penitentia facere, et pro iniquitatibus meis omni perfectione
et, possibili modo satisfacere, sicque aeterna inferni supplicia re-
catis meis debita evadere, et ad Coelum venire, ibiq clarè videre
ac cognoscere, amare, et laudare, ac ipso tanquam infinito Bono
finis secuing et in eo gaudere valeam, quia tu ipse varijs mo-
dis et prodigijs, ut dignos fructus penitentiae faciamus, simulque
ex infinito erga nos amore Bonitate, et misericordia tuae cupi-
vis, et desideras, ut aeternum vivamus, et ad Coelum veniamus,
ibi aeternum ibidem te visuri, amaturi, laudaturi, te fruituri
secum, et vitae gavisuri. Et hoc est, immensa, infinita, et pretio-
sus Deus! vera, sincera, et tibi cognita intentio affectus meus,
ob quem S. Religionem, et quidem hanc, et religiosè profiteri
in eaque per totum vitae tempus manere firmiter concludo.
Quia propter omnem aliam temporalem, naturalem, aut aliàs mi
bonam, minusq perfectam intentionem, quam in ingressu Reli
gionis habui, vel quam forsan tunc habuisse cognoscis, eo
ipso momento revoco, et muto, ac retinoque revocatam, et mu-
tam volo, tuam libertatem Religionem hanc deserendi, vel manen
di eadem adhuc gaudeo. Quia intentione, tuae resolutionem

et propositum meum tibi humillimè offero; simul libens confiteor, non tam tibi à me quàm mihi à te nascitur beneficium; obsequium, quàm mihi à te nascitur beneficium; gratiamque efferri specialissimam; quòd me à tenebris ad lucem, à miseræ servitutis ad felicem libertatem, à filiis et pacis ad veram gaudia, abstersâ cura et sollicitudine ad mundam tranquillitatem, ab amaro labore ad dulcem requiem, à periculosissimo pelago ad securum portum, à morte ad vitam, à mundo ad religionem, et quidem ad hanc S.tæ Doctrinæ et Vitæ Filiitij, et Prototypum nascentis ecclesiæ, quæ ex vel ideò etiam tibi gratissimam, et omnino perfectissimam, ultimam, et felicissimam vocare, et eiden me aggregare dignatus es; innumeris alijs in miserrimo mundo, vel statu minùs felici relictis, qui omnes melius et efficacius tibi utiq; servissent, quàm ego. Quapropter pro hac specialissima vocationis gratia tua specialissimas, respectuas, et infinitas ex corde, et animo ago gratias, rogans te humillimè per infinitam bonitatem et Amorem tuum, quò me tantâ vocationis gratiâ beare dignatus es; simulque per merita et Nomen JESU Filiitij, ut in eadem me efficaces, victoriosq; gratiâ et auxilio tuo divino me in omnibus adversis, adimines, ghostes, et ffirmes, ut tanta gratiæ correspondeam, fini et intentioni in opere ipso satisfaciam, te solum, et super omnia diligam, tuique Amore perfectè tibi serviam, vovet ex hoc momento firmissimè, efficacissimè, ac inviolabiliter cum dicta gratia tua facere proposito, meo, et statuo.

Hæc dicty quamvis longior, nihilominùs; quia negotium tanti momenti, professionis nempè S. Religionem, et toto vitæ tempore in ea duraturi concernit, tempore Novitiatûs meâ et aliena vice, aut aliquoties à quovis Novitio privatim in sua Cellaffidelitè, et attentè meritò fieri debet, ut eiden professio, et tota subsequens vita religiosa perfectior, magisq; meritoria, Deoque magis grata evadat. Electionem post professionem utiliter fieri, saltem semel in anno vg: anniversaria die Professionis; aut tempore exercitiorum, aut tempore Confessionis annua, et quoniam hic dicty ghines plura remittat, poterit subinde etiam alijs temporibus reflectia tempore S. Meditationis, aut occurrentis occasionis aliquid ex eis, vel simile eidem videndum elijt.

S. Finis Capitis Primi.

Caput II.

De Peccatis tam Venialibus quàm mortalibus: eorúmque malitia, Structura, et damnis: ubi etiam de mediis contrà ida.

Item

De Confessione cotidiana Ordinaria Annua, et Generali.

Cogito fine: ob quem Religionem ingressi estis, vel saltem in ea manea cogitatis, Filii Charissimi! videlicet ut Deo ex amore eiusdem perfectè servire, et ad veram perfectionem sirema Creationis vestra pervenire valeatis; tam nanq; ea admovenda, et profine ffequendo cogitandum, agendum, laborandum, certandum, ac omnimis vigilandum est, quàm ante omnia velit, recipiat, et requirat à nobis amantissimus Deus ac Domin noster, cui soli per totam Vitam perfectè servire vos resolvistis, cùm vanitas tota, et adhuc magis ducenda perfectè ei servire aliud non sit, quàm ex amore ergà ipsum voluntatem eiusdem in omnibus perfectè exequi, et pati.

Quid autem ante omnia à servis suis desideret, Deus, clarè indicat Spiritus S. Psal: 36. N: 27. his verbis: Declina à malo, et fac bonum. Primò et ante omnia declina à malo, seu à peccato, id est, extingue et dele peccata iam commissa, caque in posterum vita, declina, time, horre, et quasi à facie Colubri fuge peccata Eccl: 21. N: 2. Postea fac bonum id est, opera bona exerce, et virtutes in te plantatas, postquam eas deleuel animam à quovis peccato purgaveris, ideóq; tanquam omnium malorum exitiosum, et pessimum, omninò mavimè abominabile cognoscere, et reputare, ffequenter plùs quàm quodvis aliud malum totius universi timere, horrere, odio habere, et fugere debueris, similq; potiùs omne aliud malum sustinere, aut incurrere, quàm peccatum aliquod voluntariè committere efficacissimè, et firmissimè statueris. Ratio aliàs est tum quia nihil à fine nostro ita nos impedit, et removet, quàm peccata; tum quia illatà ipsâ diuturna nulla arcta, nulla labor nullum opus, quantumvis alias in se excellens, sanctum et bonum

deo gratum, et acceptum est, quod homo in peccato gravi existens
produxit, utpote quod non tantum animam cum omnibus bonis suis
habitis mortificat, sed omnia etiam bona opera eo, peccato
filiali, adhuc existente facta mortua reddit, Dei, et servo, et
amico servum, et mancipium Demonis, Dei, inimicum effecit. Ob-
quenter deo perfecte servire, et ad finem perfecte pervenire om-
nino maxime impedit, indeque ante omnia collectum, et cavea-
dum venit. Nam fuit is, qui vasi alicui, aethiopum liquorem
infundere desiderat, prius examen, et diligentissime purget quot-
si, si quod fetida putridae foetum, aut inquinatum contineat, re
ipsi liquoris impediatur, aut infusus inficiatur, et destruatur.
Sic qui animam gratia et charitate tanquam pretiosissimo li-
quore, eamque virtutibus et bonis operibus ornare, Deo
acceptam famulari, et proprium efficere cupit, prius a peccatorum
labe et scabie peccatorum eam expiatione purget et custodiat
necesse est. Hinc omnes P. PP. praesertim S. Bonav. studeat, ut
volentes deo perfecte servire in primis veram purgativam ca-
dant, id est, ante omnia per veram effectivam animam a
peccatis purgare, vitia et malos habitus in ea radicatos extirpa-
re, illos tanquam omnium malorum maximum sine horrore, odio,
habere, et tinere, frequenter eadem in posterum magis quam quot-
vis aliud malum fugere, vitare, et declinare omni loco, tem-
pore, diligentia, et vigilantia nitantur, et studeant. Ut autem horror,
timor, et odium peccati magis gigni, eorum effectio, et vitatio
facilius et perfectius fieri queat, sequentes P. P. de natura,
malitia, et remediis, ac extirpatione peccatorum, eorumq;
effectione perfecte instituenda vobis subiungentur.

S: Anus

De Natura, malitia, effectibus, et Remediis peccati praesertim Mortalis. Item de remediis contra illud?

Qu. 1mo Quid et quotuplex sit peccatum?

Re- 1mo Peccatum est voluntaria transgressio obligatoria
legis vel mandati, a deo immediate, vel mediate positi. Haec
re communis tam P. PP. quam Theologorum, quamvis alijs verbis

ntantur; clamitare definitionem vñ alibi dare, quia uni-
versalis, solida, et clara, cautus Lectoris S. Dicitur ergò
voluntaria transgressio; quia si involuntaria non est, rationi-
cinatum non est iuxta omnes. vide tritum illud S. Augustini: l. 22.
contra Faustum C. 27. ita describibil peccatum: peccatum est factum,
vel factum, vel committum contra legem Dei. usque adeo pecca-
tum voluntarium esse malum, ut nullo modo sit peccatum, si non
sit voluntarium. lib. 3. Cap. 4. de vera Relig: Dicitur 2do transgressio obligatoriæ legis; tunc enim revera committitur peccatum
actuale, quando lex seu mandatum Divinum actu violatur sive
dicendo, sive omittendo, sive agendo, sive verbo, sive cogitatione,
sive opere, quovis enim et hiis modo, si lex aut mandatum viola-
tur, committitur peccatum. Dicitur 3tio obligatoriæ legis, ad
excludendos à numero peccatorum transgressiones illarum legum
quæ sub peccato et culpa non obligant, quales sunt non nullæ leges
meræ directivæ et consultivæ, ac leges meræ rationales, de
quibus magis in Theologia. Dicitur 4to vel mandati; quia
non solum vera propriè et universalis legis, sed etiam parti-
cularis præcepti à superioribus v.g: impositi: quæ quovis lex
sit, transgressio seu violatio peccatum est. Dicitur 5to
à Deo immediatè vel mediatè positi sunt enim leges quædam et
mandata immediatè à Deo posita ut ly v.g: leges et præcepta Decalo-
gi: et sunt aliqui mediatè à Deo posita videlicet omnes illæ
leges et præcepta humana legitimorum superiorum (non secus
quàm Deus velit et præcipiat, ut nisi legitimorum superiorum
legibus et præceptis obediamus, ipsique in terris Dei vicesgae-
rentes leges et mandata mediata etiam mandata et leges Dei
sunt. ita ut qui legem aut mandatum superioris transgreditur
Dei quoq; mandatum, mediatè saltem transgredi censeatur.
ut ait illud Lucæ: 10. V. 16. qui vos audit, me audit, et qui
vos spernit, me spernit. sic transgressio legis aut præcepti hu-
mani non aliter peccatum est, nisi quia etiam legem Dei, vo-
lentis, ut præcepti superiorem obediamus: de quo amplius,
in Theologia.

Et 2do malitia et iniquitas peccati principa-
liter consistit in hoc. quòd, dum quis Dei voluntatem, legem
et mandatum voluntariè transgreditur seu violat, hoc ipso
(saltem) saltem dum quis peccat mortaliter: sensu sensu est, ita

sapientissimam, iustissimam, et optimam Voluntatem, Legem, aut maxi-
tiem reipsa, et facto vilipendat, despiciat, glenat, minique curet, de-
spiciat, revereatur, offendat, et amet, quàm vilissimæ Creaturam, volu-
ptatem aut vanitatem, ipsoque quam Deo, cuius voluntati prædicit,
virtute Cuius legem Dei transgreditur, et violat, ipsequenter Deum ipsu
iniustissimè offendit, eiq gravissimam injuriam infert, adeò ut offensa, aut
injuria Dei, idem vilipensio, realis despectus, et Contemptus Dei, cuius-
gs S:ma Voluntatis cum peccato idem ac Synonyma sint, peccatum
sit, ac significet, ac reddat, saltem mortaliter, ac Deum, atque
eius S:mam Voluntatem, sapientissimam iustissimam legem iniuria-
re, contemnere, et despicere, neque et facto magis curare, de-
spicere, revereri, observare, et amare vilissimæ Creaturam, et ab-
jectissimæ vanitatem, quàm Deum, eiusque S:am Legem. Unde
peccatum tantam malitiam, tantam iniquitatem, et iniustitiam
importat, deoque tantam iniuriam irrogat, ut nulla Creatura,
nec omnes Creaturæ simul sumptæ, præteritæ, præsentes, futuræ,
et possibiles, perenni peccato Deo dignè satisfacere valuissent,
etiamsi omnes et singulæ, B. V. Maria quoq cum omnibus Angelis,
Sanctis, et Electis à Creatione mundi usq ad ejus horam interitum,
vel etiam in æternum exercitabilia et possibilia opera pietatis
et pœnitentiæ exercuissent, omnia tormenta, et mortem in-
numeris vicibus acerbissimè repetitam sustinuissent, sed adeo
dignam satisfactionem omninò recusse queriti, ut deficiet homo,
finis ab infinito subiecto fieret satisfactio infinito objecto
finis ab infinito subiecto fieret satisfactio infinito objecto
rei Creaturam offenso, finitq formam magis iustitiæ divinæ
ut Deo fieret honor extrema laceretur, et moreretur, quàm ut
incorruptibilis malitia peccati maneret impunita.

Q. 4to Quid, quæso q̃s malitia sit peccati
mortalis? R. Est ejus malitia et iniquitas primalis:
ter qfitat? R. imò peccatum mortale est transgressio voluntatis
tis legis Dei, quam observare Deus sunè de beato esse
vult, et requirebat, ut eius observantiam sub privatione gra-
tiæ sanctificantis, amicitiæ et fruitionis divinæ, regnique
Cœlestis, ac ignem sub pœna eterni ignis, videlicet, Ita
Communis S:ti P. et Theologorum, et patebunt singula de-
finitionis particula ex responsione sequenti. Vocatur mortale,
quia causat animæ mortem spiritualem s: quæ est privatio
gratiæ sanctificantis, et Amicitiæ divinæ: peccans spiritualiter
mortificatur, ac extrâ vitam spiritualem privat, quæ est gratia sanctificans,

R. Tribo grauissima malitia, et iniquitas peccati mortalis primi, taliter consistit in hoc, quòd homo qui peccat, et similiter credit, se Deum transgressionem, seu violationem talis legis gratiam, et amicitiam Diuinam, et ipsum Deum ipsum, eiusque visionem et fruitionem in æternum perdere, nihilominus talem legem transgredi atque, ac sequendo viliissimam Creaturam, momentaneam voluptatem, aut abiectissimam vanitatem: obijciam peccat, aut legem transgreditur: et reverà magis, quàm Deum ipsum retinet, et diligat, hoc ipso quòd talem fiat, et credat, se per talem viliissimam Creaturam, voluptatem, aut vanitatem infallibiliter, et in æternum perdere Deum, ejus gratiam, amicitiam, visionem, et fruitionem, et tamen eam non derelinquat, sed Deo diligat, eumque Deo præponat, et propter eandem Deum amittere in æternum minimè curet. Per quod magis atrian Deum reputa, et parvo vilipendit, grauissimè offendit, summa et inexcusabili, ac indubitabili iniuria eum affligit, ac sequenter malitiam, et iniquitatem erga Deum extremè, immanissimam, pessimè, atq; stultissimè committit, præsertim, si consideretur, qui sit ille, quem offendit, ac iniuriâ afficit, et qui sit homo offendens. qui eum offenditur Deus, immensus, infinitus, gloriosissimus Maiestas, Omnipotens, Æternus, Sapientissimus Rex, Dominus, Creator, Conservator, Gubernator, et Protector Cæli et terræ, et omnium, quæ in eis sunt. Ipse Deus, à quo omnia, et in quo omnia, et per quem omnia, ac propter quem omnia, Bonum infinitum, Ipse Deus omnium, et in hoc ipso peccantis continuus Benefactor, et Salvator, et interessimus Amator, adeò ut amore ipsius vitam, et sanguinem perdiderit. Ipse Deus, à quo peccator omni momento in omnibus deficit, et quem omni momento in infernum detrudere, et alijs innumeris miseriis affligere et punire posset. Econtrà, qui peccat, Deum offendit, et ipsius Dei Creatura, totum suum esse ab ipso habens, sine ipso nihil sciens, nihil valens, quàm errare, et respectu Dei vermis, pulvis, imò nihil.

Jugetur malitia, et iniquitas peccati mortalis etiam ex eo, quòd qui peccat, Creaturam, voluptatem, ac vanitatem immediatè et facto præ Deo sibi constituat, sequenter quantùm in se est, Deum verum dethronizare, et regno deijcere, et non esse velit, hoc ipso quòd talem Creaturam magis, quàm Deum diligat, et amet, et huic obedire, et condescendere non dubitet. Hinc merito ait Philip: Cap: 3. V. 19 de peccatoribus dicitur: quorum Deus venter est. Unde egregiè S. Hieron: in psal: 90. ait

quicunqs vitia habeamus, et quotcunqs peccata, tot peccatores habemq
Deos: ratus sum: ita mihi deus est. Vidi mulierem, et concupivi.
Libido mihi deus est. nam quid quæsisti? (hæc quæso
Deum:) et veneratur, hoc illi deus est. Ulterius augetur peccati
malitia, quod specialiter etiam reduadat in extremam iniuriam,
et gravissimam offensam filii Christi redemptoris, et salvatoris nostri,
cùm per quodvis peccatum mortale tota vita et passio, omniq
cùm per quodvis peccatum mortale tota vita et passio, omniq
merita Christi in peccante frustrentur, et abhoc redemptio et sanc-
guis ipsius, imò ipse Christus rediby concultetur, de novo crucifixus,
pro nullo habeatur, et crucifigatur, prout clarè indicat S. Paul.
Hebr: 10. N. 29. qui filium dei conculcaverit. et Hebr 6. N. 6. ubi
de peccatoribus dicit, quòd sibi ipsis crucifigentes filium dei
filium dei, et ostentui habentes. idque ex duplici ratione, primò
quia faciunt id, ob quod Christus passus et crucifixus est, videlicet:
peccatum est enim propter iniquitates nostras, et mortuus est propter scelera
nostra Esaiæ 53. N. 5. quæcunque de novo ponunt causam passio-
nis, et mortis Christi, ita ut passio tanta efficacia sufficiat, ut pro
omnibus etiam possibilibus peccatis satisfaceret, nec esse posset, Christus
totiesliternum pati et crucifigi quoties peccatum aliquod committitur,
Deum cùm nullum bonum (imò nec omnes homines, Angeli, nec B. V.
Maria per omnia sua merita etiam pro uno peccato condigne
satisfacere possent. Imò quia facit id, peccatum nempè, quod
Christus dei filius plus adversatur, et horret, quàm omnes, quan-
cunque iniurias, ac intensissimos dolores, quos in passione et morte
sua pro nobis sustinuit, ita ut si ea una, tanta flagella, spinæ,
cruces, clavi, fel, conq, et alia propone ponatur passionis instrumenta,
et altera verò unum peccatum mortale, hoc solum magis
horret Christo magis ingratum, et eum magis affligeret, quam om-
nium tormentorum cumuli, quæ omnia milies maiora, eaque
mille tormentorum cumuli, quæ omnia milies maiora, eaque
milies re vera tolerata libentius quàm iniuriam et peccatum mortale in
Patrem Cælestem, et filium reduadarem, admitteret. Atque adeò
etsi peccator Christum materialiter et physicè non crucifigat,
nihilominus moraliter facit, et æquivalenter, imò incomparabili-
ter magis, quoties quisquis committit peccatum mortale, utpote
quod causat, et irrogat iniuriam eidem incomparabiliter maiorem,
quàm omnia non tantùm simul cumulata, sed etiam possibilia
et milies re vera tormenta.

Intenditur extrema malitia, et iniquitas pec-
cati mortalis etiam ex eo, quòd bono beneficiat, et credat, pecca-
tum mortale Deo primò adversum, iniuriosum, et suæ maiestatis

gravissimè offensorum, adeò ut ad illud avertendum privationem regni Celestis, pœnamque æternam ignis infernalis, etiàm pœnas temporales, vel omnia ea mínimum, pœnarum acta illapsa, quæ hominem terrere, et à malo abstinere possent, quod nihil omnino committat, sequenter voluntariè et delibetatè id faciat, quod Deo summè adversum, iniquissimum, et abominabile est, optimè scit, et firmiter credit, ac, quod nefas, vehementissimè desiderat, stupenda, et fere omnia tentat, excogitat, quòd hominis libertatem agendi non adimat. Intenditur insuper inexplicabili malitia pœnali mortalis etiam in eo, quòd semper in præsentia et in conspectu Dei omnia certissimè intuentis, et cognoscentis committatur; cumque maior iniuria et offensa meritò reputaretur, si quis subdito summi sibi semper beneficentissimo, et alias virtuoso, Clementem, sapientem, ac potentem legem proponenti, assistenti, et audientem vilipenderet, eique rebellem se exhiberet, quàm si id absente et ignoranti legem faceret; sic etiam augetur pœnalis malitia eo, quòd homo sciat, et firmiter credat, Deum sibi semper esse præsentissimum, cuncta videntem et audientem, et tamen audeat in præsentia, conspectuque illius peccatum inexplicabili offensa et iniuria efficere; ergo creaturam aut vanitatem vilissimam et momentaneam, pro Deo æterno, honorando, amando, magis quàm summum ultimatum, pro Deo gestiendo et venerando, magis quàm verum infinitum, Deum gestiendo et venerando, volendoque quantum est in se, Deum dethronizare, è regno dejicere, imò annihilare et vindictæ suæ condignæ miserè, vilissimam creaturam, vanitatem aut voluptatem pro Deo gestinere, tantamen sciat, et firmiter credat, me præsentissimum esse illum ipsum, de quo supra diximus; vel, etiam, dum quis mortaliter pœnat, indirectè me, et fallò non deliter se habeat, ac si me et aut cogitaret: sic quidem bene, et firmiter credo, Deum gravissimè, desipere, ut hoc faciam, vel omittam eg. me delectationem thoreæ veneream admittam, sic etiam. Et credo, quòd eandem illam gravissimè offendam, actum eidem execrabiliter odiosum committam: sic et credo, quòd hoc actu Deum mihi inimicum gestinam, eò eundem in æternum aufram, visione, et fruitione illius perpetuò privandæ. Sic et credo, quòd actu sic in me animatus eius iniuriam, ac contemptum vergat, sic et credo, quòd me hunc solum actum peccaminosum Christum magis affligam, quàm si eum proprijs manibus sine peccato tamen, flagellarem, spinis coronarem, crucifigerem, eique in dies repeterem, etc. Sciam, et credam, quòd hic Deus sit meus et totius mundi Creator, omnipotens, sapientissi-

et amandissimu Dominu, Creatorem, Conservatorem, et Protectorem, à quo omni momento dependeo, qui innumeris beneficiis me omnino cumulat, et gloriâ ab innumeris malis me protegit, qui me infinitè amat, amoreque mei sanguinem et vitam dedit, tamen satisfacian, et peccabo, etiamsi fuian, et Credam, quòd hui: sceleratissimu, me malè agentem, et peccantem clarissime cognoscat, et videat, attungs: et peccatum, quod modò faciendo: videndo, infinitò odio, et aversione prosequatur, et me fugiat, infinito desiderio fugiet, et odiet. tamen fugiam; etsi fugiam et Credam, quòd statim privatus me possit, magaudiis celestibus privatum, et in æternum ignem demergere sit, tamen faciam, quia hanc voluptatem, hanc Creaturam, aut vanitatem magi desidero, et amo, quàm Deum, et omnia bona et attributa eius; nec curo, quòd hunc Deum propterea Creaturæ offendam, infinitâ iniuriâ et contemptu afficiam, displicentiam et disgustum incomprehensibilem sensim, ipsum despectum, imò ipsum in æternum amittam, dummodo breviter, et ad momentum fruar hâc Creaturâ, hac voluptate, hac vanitate, quam loco Dei modò mihi effingo, veneror, et amo, ac intuitu Cuius Deum locum pendo, gaudia celestia infinita despicio, et pœnas infernales in æternum libenter sustinebo.

Ita se habet, atque ita re et facto indirecte agit, qui peccatum mortale facit, quantam autem malitiam, et stultitiam hoc mortale ipse medicus, lector. Hæc dixi, quod communiter dicere solent: ego hoc aut illud non ago, ut Deum offendam, sed tantùm ut hanc voluptatem, Creaturam &c. fruar, de reliquo utique Deum magi amo et optimo, quàm hanc Creaturam etc. Nam contrà est, quòd licet secundum formalitatem et ipsum esse hoc non intendat, tamen indirecte, et implicite, re, de facto id intendit, dum mortaliter peccat, hoc ipso quòd sciat et credat, suam Dei offensam et iniuriam ac alterius necessitatem peccato inevitabiliter sequi. Nec voluptatem veritate dicere, peccato inevitabiliter sequi. Nec voluptatem veritate dicere, se nihilominùs Deum magis odisse et amare, hoc ipso quòd ante peccatum sciat et credat, se Deum per usum aut fruitionem. Talis voluptatis etc. in æternum perdere, et tamen ita agere, aut frui?

Similem in Regis filij Regis vg: qui bene sit, quòd si abiectam aliquam ignominiosam, et malèque diffamatam puellam vg: Carnificis vicinam sentiret, id in patris, totiusque Regiæ familiæ dedecus, et contemptum cederet, patrem extremè, et ita afficeret, ut, id meus dolore mori deberet, ac ipse filij Regis dignitate, et successione privandus esset, verissimè dicetur

saltem in directe 2e: et fauto patrem: atqs familiam y ravissimâ iniuriâ offendere, ac contaminare: magisque illam carnificijs filiam quàm patrem et Regnum obstinate amare: hoc ipso quòd fiat, se perdere patrem: et religua sequi: si pulchram hanc accipit: et tamen id faciat: Ne moriatur: sed ego illam amplio: non ut confundam: contristem aut perdam patrem meum: vel regnum: sed quia amo ipsam.

Finitam S. Scripturam: quàm Dd. Pp. et Theologi quodvis peccatum mortale vocant legis Divinæ ac Dei contemptum: Misereque Dei quàm vilissimæ Creaturæ spretionem et amorem: quæ quidem offensam et iniuriam 2e: et fauto efficaciter et clarè affirmant. Qui ipsi Deum conquerituri Isa: C. 1 N. 2. Filios enutrivi et exaltavi: ipsi autem spreverunt me: item vos gentis peccatrici: populi gravi iniquitate derelinquerunt Dominum. Item Prov: C. 5. N. 23. Descendit omne consilium meum. Item C. 5. N. 6. de peccatore violante legem Dei dicitur. Coarctaverunt vias mea et C. 19. derelinquerunt legem altissimi et Contemserunt timorem Dei. Hanc Dei contemptum, et quòd Eum ob Creaturam derelinquant, mirifique offendant mortaliter peccantes, cum emphasi proponit, ipsamqs velut desuper obstupefacere. et testari vult Dns Jerem: 2. N. 12. obstupescite cœli super hoc: et portæ eius desolamini vehementer, me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, et foderunt Cysternas dissipatas, quæ tenere non possunt aquas. et ibid: N. 19. scito et vide, quia malum et amarum est reliquisse te Dominum Deum tuum. Item N. 23. quomodo dicis: non sum polluta, post Baalim non ambulavi, vide vias tuas: scito quid feceris? Item N. 29. quid vultis mecum rationem habere? omnes dereliquistis me dicit Dominus. similiter loquitur Paul: Hebr: C. 10 N. 10. qui Filium Dei conculcaverit.

Q: Stio Quæ damna, quæqs effectus adhuc cum sit peccatum mortale? R. Peccatum mortale (præter infinitam offensam et Dei iniuriam tot et tanta causet damna: ut pro declaratione declarandis eisdem magnum non sufficere et volumen) adducemus pauca. Primò igitur, quodvis peccatum mortale etiam veniale, et respectu alicuius levis rei: unicâ morosa delectatio venerea delle in Anima et destruit gratiam sanctificantem. et per quam quis spiritualiter mortificat. et privat illam vitæ ad regnum cœleste: gratiæ enim sanctificantis et vitæ animæ: et ille sola tribuit vitæ ad regnum cœleste. quæ propter fides perditur. una cum illa vita, perditur, et regnum cœlorum. Est autem de fide, unde dicitur Job: 12. N. 30 qui fauriat peccata et iniquitates: hostes sunt animæ suæ. et ad Gal: 5. Idcirco vobis: fuit, prædixi. quemadmodum quicumque talia agunt: videlicet peccata mortalia: regnum Dei non consequentur.

Secundò quodvis peccatum mortale animam aliàs pulcherrimam et mirabilem imaginem ss. Trinitatis coram oculis Dei turpissimam, horribilissimam, et penè abominabilem reddit, adeò quidem, ut siquis videret animam in peccato mortali existentem prae horrore et timore terribilis turpitudinis eiusdem citiùs mori deberet, quàm dilectissimi sui animam sic per illud revelavit Deus. imò tantae turpitudinis sit anima in peccato mortali existentis, ut secundum Damonem dicit anima in peccato mortali existentis, ut testatur S. Chrysost. homil. 20 turpitudinem, et horribilitatem superet teste S. Chrysost. homil. 20 in Epist. ad Rom: quod pluribus rationibus, videlicet varietate operis in Epist. ad Rom: quod pluribus rationibus, videlicet varietate operis 3. q. 85. et 9. Damon ob unum in sola cogitatione existens peccatum mortale superbiae tam turpis, abominabilis et horribilis effectus est, ut si Deus illi permitteret formidabilem illam suam effectum nobis ostendere, continuò mente dissolveremur, et solutis artibus corporis egredi et separari anima à corpore. teste S. Chrysost. in psal. 49. S. Catharina Senens: postquam semel per unum quasi ictum oculi formam Damonis vidit et à Deo specialiter servata iterum sensu recepit, contestata est, velle se potius ire per unam viam ignean usque ad diem Iudicii, quàm amplius eum intueri, quanta igitur est turpitudo naturae, quam amplius eum intueri, quanta igitur est turpitudo naturae, quam anima in peccato mortali existentis, si, quod turpitudinem animae in peccato mortali existentis Damonis superat, praesertim si non sit. sed pluribus peccatis mortalibus inquinata?

Tertiò, quodvis peccatum mortale ex homine nigrum filium, amicum, et servum Dei efficit filium Damonis, eiusque miserum servum, mancipium, imò Diabolum incarnatum. filium Damonis fatis indicat Ioan. C. 3. V. 8. qui facit peccatum: mortale: est diabolus est. servum, et mancipium Damonis talem esse, docet cum alii S. Greg: in expositione Epist. ad Rom: addens rationem, quia quisquis peccando animam suam diabolo vendit, eam ei tanquam pretium subiectionis temporalis vanitatis. Diabolum incarnatum esse docet S. Catharina Senens: graviens vocat hominem in peccato mortali existentem. Hinc

Quartò peccatum mortale quodvis non tantùm privat hominem regno coelesti; sed eundem tanquam filium, servum, et mancipium Damonis et diabolum incarnatum in aeternum detinet, aeternoque igne cum aliis Damonibus ibidem cruciandum, nisi ante mortem tale peccatum poenitentia deleatur, quod fides docet: unde innumeri obstaculum peccatum aeternum supplicium damnati.

Quintò quodvis peccatum mortale mortificat omnia opera bona antea facta, ita ut etsi quis per totam vitam suam per 70. vel 80. annos sanctissimè ac laboriosè, et opera bona fecisset, ullam virtutis et perfectionis ac meriti superaret omnes sanctos, tamen unico peccato mortali omnia mortificarentur, ita,

itaut penitj nullij meriti esset apud Deum, quod nisi fides, spes et dilectio Eccles: ro. sit auertit se iustus à iustitia sua omnes iustitiæ eius, quas fecerat, non recordabuntur; quamvis si peccatum per penitentiam postea deleatur, iterum reviviscant.

Sexto Quodvis etiam unicum peccatum mortale facit, quod omnia, quæcumvis alias bona, excellentia, et heroica opera ab homine in peccato mortali existente facta sint mortua, et nullij meriti apud Deum, seu de præsenti, nec in futurum adeò, ut etsi homo postea à peccato resurgat, quæ tamen bona in statu peccati mortalis facta non evadant meritoria, nec reviviscant, quod tu reviviscunt quæ bona, quæ in statu gratiæ facta, præsertim cum peccatum mortale mortificatis, si homo à peccato resurgit. Ex Duns Doctrina S. Bo. et Vulgono.

Septimo Peccatum mortale quinimo etiam inter maximas mundi vanitates, honores, et voluptates sui: noctuq; nisi à spiritu Crucis, et torquet acerbam et quietam peccati, et tam tamquam vera pace, gaudio ulla quiete re: in temporalibus, nec in præsentibus frui queat, unde dicitur Ier: 4. X. 19. Lætor, et vivit quia malum, et abyssum à reliquisse Dominum Deum tuum, et non esse timorem Dei apud te. et S. Chrys: homil. 9. ad populum inter alia hæc malo existenti in peccato mortali ad propositum idem concernit: ipsi habet agentem Conscientiæ accusatorem, et sunt sic ipsi non potest fugere, si nec introspexerit ipsum agentem, sed quocunque abeat flagellatur, ubicunq; habeat intolerabile incommodum pro veritate: qui creaturam malum. prov: 20. N. 7. S. Chrysol: Serm: 335. ait: Remedij de præsentia, quem generare inducio Cruciatus.

Octavo Peccatum mortale est mera fraus, mendacium et deceptio illud utile, aut delectabile, quod bonum est falso apparet, et peccator gloriatur, vel omnino non, vel certe non nisi momentaneæ ac incertæ tribuens, et gustu malo, et pœnæ gravia illud et gustatu afflictos; quia enim peccata, in quibus S. Bona. in Myst: C. 4. per malitiam Creatura inferiori, juxta eundo ad hoc, propter momentaneam delectationem ipsi Dei inducit ad obedientiam, sed amaritudinem, ubi reportabit, ut qui satiari voluit in ipsi delectationibus Creaturarum, in fine amaritudinibus repleatur. Hinc sunt, qui cogentes: ait Sapientia: Prov: 7. 5. 27 Cap: 9. guttam mellis, et magna vas fellis et absynthij inducta. Totitate. ad dulcedinem. sed amaritudinem sentiet, ita qui non vult cum et umbratile dulcedinem tot argonibus, et accusationibus conscientia incundatam sibi, communitam suæ avitatem cum Deo non vult. Et Ugonis Carthus: de penitentia peccati dicit non sunt sed in hanc delicti piscem, qui peccato sudit se ait: sunt sed in hanc delicti piscem, qui peccato sudit se

catorem, quia Deum vanè, et impiè delectat, ad tristitiam semiter=
nam perducit. S. Aug: lib: 4. de Civit: Dei: Dicere possumus omne
peccatum esse mendacium, nemoque nocuit, nisi voluntate, ut bene
sibi nobis, et tamen bene male de nobis, nam eterna de veritas: quæsi=
tis, S. Iacobus: ii. xiii. per quæ quis peccat, per hæc et punitur?
unde merito exclamat, psalm: Filii hominum usquequo gravi corde,
ut quid diligitis vanitatem, et quæritis mendacium? psal: 4.

Nono peccatum mortale vires animæ mire debilitat,
et vere inhabiles reddit ad bona spiritualia, ad bene operandum, et re=
sistendum de spiritu de virtute: observetur quia etiam dona Spiritus=
sancti nimirum aut expellit, ubi bene advertit S. Antonius Patriarc: 3.
dicens: Dona Spiritus S. in peccatore recipi non possunt, nam sapientia
per nequitiam ejicitur, ut Divina non gustet; intellectus obtenebratur
per insipientiam ejicitur, ut Divina non videat; prudentia obcæcatur
obscuratur; Consilium per stupiditatem cecidit; ut sine examina=
tione cuncta fiant, fortitudo per pusillanimitatem et impatientia
proteritur; scientia per ignorantiam conculcatur, non sufficienter
discernens verum a falso circa mores et fidem. pietas quæ de
Deo cultu, vel proximo subveniens: ob impietatem dejicitur: et
timor per superbiam absorbetur.

Decimo peccatum mortale facit, quod Deum hominem vanè deserat; nullo auxilio eum certo aut providentia gubernans, nec speciali consilio nec auxilio adjuvans, nec facile orationes eius exaudiens, sed potius in mille errores, profusiones, temporalia, et spiritualia damna prolabi permittens; nam error et tenebræ peccatoribus congregato Psal: 74. x. 16. non est quidem et abbreviata mary Domini; ut salvare nequeat, sed iniquitatis; et peccata vestra abscondent vultum eius à vobis, ne exaudiat sa=
Isa: 59. x. 1. 2. de quadrupede, peccati effectu ita disserunt Dionys: Alexand: nihil christiani à Deo ita deseri; utenda nostri
cura et providentia negatur, peccatum ob gravissima Coronis
gravius supplicium irrogari potest, quam ut quisquam à Deo destitutus,
nec cum Salvatoris sui Deo ac possideo Cœlitibus sub hostium
ac dæmonum potestate.

Undecimo peccatum mortale grandem miseriam,
infelicitatem, afflictionem, persecutionem vel aliæ, ægritudinem
malaetiam adhuc in morbis super peccatorem inducit, quod Deus
in pœnam peccati immittit, et permittit, prout vere nobis S. Isaias
propheta, et omnes S. Canones PP. et quotidiana ad oculum de=
monstrat experientia. videlicet qui operantur iniquitatem ait Job:

et seminant dolores, et metuat eos; nam Deus, pluet super peccatores laqueos: ignis et sulphur, et spiritus procellarum pars calicis eorum, psal. 10. v. 6. Contribuet infelicitas in viis eorum, et via pacis non cognoverunt. psal: 13 v. 3. quia longe a peccatoribus salus. malorum omnium etiam in hoc mundo s. inquit S. Chrys. homil. 5. de pœnit: causam constat esse peccatum. Ex peccato bella. morbi, atq; omnes, quotquot nos premunt, passiones. Unde Dominus ostendere volens malorum omnium causam esse peccatum, paralytico dixit: vade, et jam amplius noli peccare, ne aliquid tibi deterius fiat. Nec Dei iram, etsi perinde sit, aut potius videantur non curare, exultare, aut esse felices peccatores. unde exhortatur quoque Isaias peccatores, ut relinquant viam suam, et impius cogitationes suas, psal: 36. noli æmulari in malignantibus, neque zelaveris facientes iniquitatem, quoniam velut fœnum velociter arescent, et quemadmodum olera herbarum cito decident. exinanitio enim. Domini, subibit: Ps. 20 diuturus: / nos honorificati fuerunt, et exaltati, deficientes quem ad modum fumus deficient. vidi: peccatum ibid: Jacob Ps. 36. / peccatum et elevatus fuit Cedros Libani, et transivi, et ecce non erat, et non inventus est locus eius.

Multiplices et terribiles enumerantur afflictiones, maledictiones, et denotemporales quas Deus minatur illis, qui ritè à quovis fideli legiet bene observari debent. Quod si tamen extraordinariè contingeret, peccatorem quemlibet mundo constanter, et à potiori felicem esse, signum evidens damnationis ejusdem, et sequenter omnium malorum essentiam, unde dicit S. Aug: Maxima infelicitas peccatoris est felicitas eorum.

Quodecimò. Peccata mortalia sunt causa malorum et pœnarum temporalium, pestis, bella, fames, etc. etc. quæ Deus integris nationibus, Regnis, et provinciis, Civitatibus, aliisq; communitatibus immittit, quod ostendebat duci Assyriorum Holofernis, ne etiam fideles Deo timentes bella roveret, nisi quis contemptus haberet, eos legum transgressores, ac peccatores existere. Judith 5. v. 24. Inquirat, si quis alienus iniquitatis coram Deo eorum, ascendamus ad eos, quoniam tradet eos in potestatem tuam, et subjugati erunt subjugo potentiæ tuæ; si non sunt offensores populi eorum coram Deo suo, non poterimus resistere eis, quoniam Deus eorum defendet eos, et erimus in opprobrium universæ terræ. Idem etiam S. Hieron. Epist. ad Heliod. ait. nostris peccatis hæc barbaries, vitiis nostris Romana ruit respublica. Eadem fere sunt testes supra allegati. et S. Chrys. hom: 5. de pœnit: ubi ait: malorum omnium causam constat esse peccatum.

quod bene agnoscentes S. illi pueri informuerunt missi dicebant: inducitis omnia ad hoc propter quod nostrum peccatum peccabimus cum et iniquis egimus Par: 3. N 20.

Q: 87 Quæritur finalis remedia contra quodvis peccatum mortale in genere? Videtur notanter in genere, quod contra certa peccata in specie, certa quidam dabuntur remedia in specie infra, legendo de quibusdam peccatis et vitiis in specie, interea ad quæstionem in genere. R. Videtur esse remedium istud quodvis peccatum mortale, de quibus hoc aliqua adducuntur.

Primum est frequens consideratio et meditatio de gravissima peccati mortalis malitia, damno et pessimis effectibus tortuosis, horrendis possibile est, quem ille quodvis peccatum mortale fugere debeat, videlicet, quam quodlibet aliud malum in universo timeat, et fugiat, quod irreparabilem et infinitam eius malitiam, turpitudinem, et damna vere credit, et cognoscit, memorie imprimit, itaque semper, saltem tenet ob oculos mentis gerat, quando periculum, vel peccandi occasio instat, aut urget, recordetur si possit et sit memor est offensis Dei, ferio attendere, quis sit, qui offenditur, et qui offendit. Item dicta supra. Item vero peritissima, et observatissima est, quiescente occasione, aut remota peccandi, vel mente est, quiescente occasione, aut remota peccandi, vel mente est, quiescente occasione, aut remota peccandi, vel mente

et firmiter crederet donec, et effecty ex peccato mortali pro: ut rientes fuy rà recensitos.

Prohectò siquis certò sciret, et crederet, quòd si hoc peccatum v.g. fornicatio committat, statim et divisit conburenda ei y domy, suppellex ejus bona devastanda, vel abjicienda, ipsum in summam egestatem, et durissimam servitutem redigendy, quotidie diris flagellis cedendy. imò etiam morte turpissima et acerbissima proximendy: si ipsum, hoc certò sciens et bene gnideratus non peccaret, malitiosissimus, extremè stulty meritò reputaretur. Multò magis talis Christi, qui certò sciens, quòd peccare voluptatem momentaneam non tantum donum, et bona temporalia, sed regnum et gaudia celestia, eaque eterna, gratiam item sanctificantem et omnia merita, omnes mundi thesauros vincom parabiles superantia, vitamque non corporis, sed animæ perdat; evadat infelix servum, et Christi non hominis sed demonis, infernalibus pœnis sine vitermissione cruciandum.

Versùs, siquis certò sciret, et bene recordaretur, si mi: cum peccatum mortale repetraret, se obligandum statim aquisturum, et constanter habiturum faciem externam suæ deformem, corrosam, plenamque sanie, et ulceribus, oculos inversos, nasum abscissum, os semper hians, linguam semper exertam, caput omnibus cunctis derisatum, scabiemque repletum, aures similes asinis &c. abhorret certe abstineret, nisi verè stultus et insanus foret: multò magis abhorrebit ergò, qui certò credit, et cognoscit, quòd per unum peccatum mortale anima ejus nitida pulchra super omnem, vincom parabiliter deformior et abominabilior draconum et horarum omnibus Dei, quàm hominem tam turpem et abominabilem aspicere.

Secundum remedium contra quodvis peccatum in genere est: memoria et consideratio præsentiæ Dei, et angelici custodis, qui à nemine de fide, quæ à Christianis, præsentiri, omnia interna et externa rectissimè videns et cognoscens. Hoc remedium omnes SS. PP. et sancta mirè suadent, et inculcant, inter quos S. Joannes Climacus de ortu passionis ita scribit: turba vitiorum universo resistere potest, si quis semper et assiduè cogitaverit: Deum adesse omnium cordium inspectorem et Angelum custodem. Cassian: Collog: 9. c. 3. vocem memoriam præsentiæ Dei singulum omnia peccati, et contra universa virtutis. primario, quia nunquam horum: ait S. Basil: oratione. de remediis: qui credunt. Deum in omni loco esse, et rebus quæ fiunt, interesse, ac adesse minimis actionibus, voluntatibus, cogitationibus, quando suspicit, an videro respectabili?

Hoc modo Susanna gravissime tentata, et sub minis mortis ad adulterium invitata virtute evasit dicens: melius est mihi incidere in manus vestras, quàm peccare in conspectu Domini Dan: 13. N. 23. Hoc remedio Job in gravissima etiam diaboli tentatione et conjugatione gloriosè vicit semper enim fuit fol: 37. N. 32. / quasi tumentes super se flentes homines Deum, et non sufficere non potui; et certa. S. fola refertia alium vitii honesti fuit, quo homines etiam scelerati sibi remedio refertum quia castitatem comitem horreant, cui odio / sertis Ps. memoria refertum sigui gsiderat, quis stulte Deo, et quod quantog malitiæ vel damni sit timendum, quo memoria: sic à remedio absterret, signum remedissimo mentis Basilius etiam cum exortatione Sententia Angeli Custodis sentiendum, de quo notus Diadoch. Hieron: Hieron: in fol: 90. in quovis diversio, in quovis angulo stage etiam reverentiam habe; tunc audeas ido sente, quod vidente me non auderes? Quare pro rapiditate observandum, ut quan: do occasio vel periculum se offerat, aut tentatio urgeat, statim Cogites: Deus mecum adest. Rex meus videt. Quicunque Ego sente et videre me audere tunc peccatum comittere, tantumgs Deum: Cogita de ea: tantangs injuriam: cogita de malitia peccati: / offende re? plura de offentia Dei alibi.

Septimum remedium ad memoria novissimorum, mortis semper, Judicii extremi, Cæli, et inferni: testatur sanctus Spiritus S. Eccl: 7. N. 9. in omnibus operibus tuis memorare novissima tua, et in æternum non peccabis.

Quartum remedium ad periculorum occasionum prospectu, ac fuga: non qui amat periculum, peribit in illo Eccl. 3. 27. nec nubilosere oportet, propter hanc fugam: quia gloriosa fuga fugere à facie peccati ait S. Greg: Anselm. quod qui fugit occasiones et causas peccandi, facilem propositum habeat. peccati non remotæ efficax

Quintum remedium ad malis cogitationibus, et tentationibus refertum in malis brevia statim abicitio, et quam primum oppugnatur, resistere, ab exitio enim, dum tentatio adhuc debilior est, facile transitur. Difficultor enim, si diu alitur vires et incrementa sumit, unde inveterata: Principiis obsta, sero medicina paratur. Dum mala per longas invalescere moras.

Sextum remedium ad fuga otii, et ultima aliqua honesta occupatio, etenim: ait S. Hieron: Hieron: ad Rust. Colluvies omnium, summa malitia, malorum omnium sentina, mors animæ. De quo plura alibi.

Septimum Remedium Frequens et devotus sacramentorum Eucharistiæ et Confessionis usus; hoc enim acquiritur et augetur gratia Divina, principale remedium adversus peccata; roboratur item, et confortatur anima ad fortiter resistendum tentationibus; de quo amplius infrà

Octavum Remedium Humilitas, humiliumque subjectio in resistendo et victoriosa diffidentia; quæ quis se semper, præsertim tempore tentationis et periculi peccandi sibimet credat, et meminerit se ipso nihil posse, quam errare, et peccare; nec valere ullam etiam minimam tentationem superare sine Dei gratia et auxilio; frequenter in quavis tentatione et occasione peccandi in peccata se prolapsurum, nisi gratia et auxilium assistat Dei; hæc humilis diffidentia sui ad vitanda peccata, sanctas etiam ad perfectionem et virtutem quamvis obtinendam virtus dicenda. Remedium Salomon utile. Sedebam omnino necessarium, quia certissimum, quod ubi in homine regnat superbia, aut saltem filia ejus contraria nempe nimia fiducia præsumptio, confidentia, et existimatio de seipso et viribus suis; ex varia peccata præsertim luxuria infallibiliter prolapsurum, cognoscit Deus ejusmodi hominem mere deserat, ejus gratiam subtrahat, imo eidem etiam resistat juxta illud Jacob: 4. V. 6. Deus superbis resistit, humilibus autem dat gratiam; idque ideo, quia superbia et præsumptio, propque de seipso et viribus suis confidentia Deo adeo odiosa, ut ad eam effutandam, et tollendam, hominemq; ad agnitionem sui nihili, impotentiæ et miseriæ perducendum, eundem in varias effusiones, errores, et peccata prolabi permittat, ut eos potius multi alios et alios etiam gravissimos peccatis sibi irrogandas injurias sustinere, quàm tolerare in homine superbiam, propriam de seipso, et viribus suis præsumptionem coram oculis Divinæ suæ Majestatis extremè abominabilem et odiosissimam abominationi Domini omnis arrogans. Prov: 16. N. 5 nihilorum: Ecclesiast: Vera: in festo Brevific: / ita oculos Dei offendit superbia. et S. Ambros: in psal: 118. maximum peccatum in homine est superbia, quia propter eam tollendam Deus nisi data effugendi, et derelinquit hominem, ut sumus nihilo agnoscat; Cùm hominem meum Deus conspicit / ait S. Greg: l: 30. M. c: 13: / se eum offendendo sibi auctor derelinquit, et omnes derelicta quod sit videat, quid ipse sine sua gratia. Unde ubicunque fuerit superbia, ibi erit et gravamen / Prov: 11. cap. 2. Ante superbiam sequitur humilitas Prov: 18. plura infra.

Interea sufficiat scire, quòd qui humilitatem, et humilemq; sui diffidentiam ostendit Deo in vera et non gravioza certo sit profecturus confirmatus et responso, quod dey in Vitaze R. P. Hieronymo dubat, dum enim is aliquando in visione totum mundu retibus ita plenum et refertum aspiceret, ut aliquè evadere impossibile videretur, et propterea ad Deum his verbis conclamaret: Domine quis evadet? Respondit dey: soly humili

Nonum remedium Confidentia in Deum, cujusque gratiam, et auxilium, quanto minus cum infirmi, miseri et labiles simus, nihil, quàm errare et peccare valentes, cum gratia tamen et auxilio dei omnia possimus, quapropter si in Deum, cujusque gratiam et auxilium firmiter et solidum confidimus, omnia vitia facile superabimus, cùm enim ipse seipsè cognoscat, quod sine eius auxilio ostium et gratia, nemo vitare nec possit, etenim vel videre, velit ac desideret, gratiam et auxilium optatum dare debebit, et dabit certò, si in nobis, sedia et solo cuiusq; gratia firmiter confidamus. unde monet Spiritus S. prov. 3. V. 5. habe fiduciam in Domino ex toto corde tuo, et ne innitaris prudentiæ tuæ, quod monitum sancti Apostoli discentes: fiduciam talem habemus per Christum ad Deum, non quòd simus sufficientes cogitare aliquid ex nobis, quasi ex nobis, sed sufficientia nostra ex Deo 2. Cor. 3. N. 4.

Decimum remedium Celebre, fiduciales et humiles oratio, et invocatio auxilii et gratiæ divinæ, oportunum tempore tentationis, ita ut quam primum tentationem, periculum, et occasionem peccandi adesse, aut imminere advertimus, illicò nobis nil diffidentes, vel in Deum confidentes, eandem ne nos deserat, sed gratia et auxilio suo nos adjuvet, humiliter, et fiducialiter invocemus, quatenus tentationem superare, et quovis periculum vitare possimus, nè cum nostra fidem sine Dei gratia nihil, cum illa verò omnia possimus, is sedulò invocari, et rogari velit, oratibus cum fiducia gratiam suam statim conferat, ex pedicas et utile, imò necessarium est rogare, et invocare eundem hoc oratione spei, et invocationem tempore tentationum faciendam suasit Christus discipulis Matth. 26. N. 41. orate, ne intretis in tentationem. eandem petitionem et invocationem tacquam unum et principaliter gratia repetato remedio inculcat efficacissimè, quando discipulos docuit, et sequentem insuper efficacissimè, quando discipulos docuit, et sequentem insuper facere voluit orationem Dominicam Pater Noster, ubi sic ita verba: et ne nos inducas in tentationem specialiter ad hoc petimus, ne nos in tentatione deserat, sed gratia sua nos adjuvet. Hoc orationis remedium ad vitanda peccata, et vincendum.

das tentationes sumè utile, sumèque necessariū ad rectā veraq; tam Theologorum; quàm sanctorum et SS. BB. docetur agendo de oratione tam mentali quàm vocali; prima vitera ex SS. BB. de utilitate et necessitate orationis ad vincendas tentationes, et declinanda vitata asseramy. S. Aug. lib. de fid: l. 3. Jerom: c. 3. ait, non mirum, si tentationibus succumbat, qui studium orationis non frequentat: hoc ad remedium ejy, qui vitiorum incitamentis obstat, ut quoties quolibet vitio tangitur, totiesad orationem fugiat, quia frequens oratio vitiorum impugnationem extinguit. S. Bonav: serm: de Confess: oratio debet esse prima, ut sicut nunquam defuit regna, sic nunquam cessemy, petere misericordiā nunquam miles Xristus in regnā Dei vincit, arma antè obtentam victoriā, arma nostra sunt orationes. S. Bern: serm: 5. de Quadrag: qui sumy nos, aut quæ fortitudo nostra, ut tam multis tentationibus resiste valeamy? hoc erat, quod quærebat Jeg, hoc erat, quod nos docere satagebat, ut videntes defectum nostrū et quòd non ex nobis auxilium aliud, ad ejy misericordiam toto humilitate curramy, propterea logo vos, Fratres! ut semper ad manu habeatis orationis refugium. S. Laur. Just: de Orat: c. 6. inquit: nihil tam validum se periturū ad hostium nostrorū stravendam aciem, quàm orationis perseverans opus. Chrō S. Chrys: hom: 4. ad pop: Antioch: tanta efficacia quòd vincta obtinet orationem, ut vincere non dubitaret, cui possibile est, hominem congruo, vocante studio, Deoque gratiam suggerente vincere.

Quapropter quotiescunqs et quamcunq quis advertit tentationem, occasionem, aut periculum vocandi, festinet, et ante omnia cum humillimā sui diffidentiā et firmā confidentiā in Deum recurrat ad eum, eumqs pro gratiā et auxilio invocet. tali enim humili et confidenti ad Deum recursu facile impetrat gratiā et auxilium ejy, ut cum gaudio et facilitate ea, quæ agenda sunt, et etiam reliqua pericula quæ vitanda sunt exhibere valeat; placeat itaq; quis precibus hoc precipue Deum, ut simplicitatē varias virtutes doceat, videlicet et præcipuè gratissimā Deo humilitatem, cui rei nihilum et humiliditatem agnoscens de seipso plenè diffidit. tuòq; fidat et spem fiduciam, hoc ipso enim, quòd ad Deum pro gratiā et auxilio ejy recurrit, quòd vivere cupit, quòd vivere optat, et vivendi, quòd vivere velit. Ultiò charitatem erga Deum, utpote ex qua Dei odium vitare vult, et ad vitandum pro auxilio rogat.

Vndecimum remedium ꝺ speciali devotiõ et ffidentia ꝺ
remedijs ad B.V. Mariã. p̃fectim tempore tentationis, aut oppõ-
ne pendi: nõ ꝺ. quia hoc speciali Deo placet, per ipsam hono-
rari et invocari, suásq; gratias elargiri vult, prout speciali dicitur
ipsã, audiamꝰ igitur ea ad propositum pauca ex B.Bꝰ. et primo dicꝰ
illud S. Aug: Homil: 2ª in Missus. O quisquis te intelligis in huius sæcu-
li profluvio magis æstu procellas fluctuare, quàm per terram incedere,
noli avertere oculos à fulgore huius sideris, si non vis obrui procellis;
si non surgant venti tentationũ respice stellam, voca Mariam, in procel-
lis cogita Mariam, in angustijs, in rebꝰ dubijs, Mariam cogita, Maria invoca, ꝺ re-
cedat ab ore, ꝺ recedat à corde. Item hoc: S. Hier: de Assumpt:
quia militia ꝺ vita hominis super terram, quicunq; gentis cujuscun-
que sexus ab hostibꝰ vel à mundo, vel à carne, vel à Dæmone, repulsa
Castrorũ suorum ordinata, et de electis Maria, ut sit amicta
auxilium de Sancto, et de Sion tueatur. Atque ex hoc efficentiũ tem-
pore tentationis B.V. Maria, quis certus evasit quemvis, qui
non nisi Deo placita? quale unquã ꝺ superare malas tentationes?
postulat: quis enim? ait Hugo: loc. cit: ? devotè invocavit
eam, et ꝺ eruditꝰ ab ea? et B. Euthychian: quis unquam
ꝺ Maria? fidelitèr omni tentationi tuam invocavit opem, et quid
ꝺ relictꝰ? Revera nullus unquam. Item S. Bern: Serm: de Assumpt:
V.ne B. ad Deum: si illi laudes tuæ, V. B. qui te sunt in
necessitatibꝰ invocata te unquam reminiscentem deseruisse. Vigeat
etiam semper necessitas B.V. Mariæ memoriæ recolitatis et tentationum
invocandi, ut hoc pacto cum patrocinio et favore nullus damna-
tionem evadat, frequentet, nec pereat infelicissima Cacodæmonis vita-
re: neq; gratias ad vincendas tentationes, profuturas obtinere
poterit, prout copiosè testatur S. Lib. cuius quos S. Germ: Ser-
de Zona B.V. inquit: nullus ꝺ. qui salvus fiat, nisi ꝺ te ô Virgo Maria;
castissima, nemo ꝺ cui Dominus quietatur, nisi ꝺ te ô Virgo Maria;
nullus nescreatur gratia, nisi per te ô honestissima et S. Agnat:
Martyr l. 2. ꝺ. 352. n. 10. nunquam male peribit, qui devotè
ei devotus, sedulyque confiteri: cui possibile ꝺ eum, aliquem
salvari, nisi per eum, ô Virgo! auxilium et favorem. plura
de devot: erga B.V. suo loco.

Duodecimum remedium ꝺ ejemnia vigilantia (vis,
et mortificatio, cum enim à nostra corrupta natura sint ad omne
malum proni, nec ꝺ ad recta etiam viam habitu ati, similq;
astutissimi inimici nostri Dæmones innumeris quandoq; et multis
nos circumvenire incessanter, quotid. exempla etiam mala ferè

vbiq; retrahant, vt possibile d, quã sæpè labamur, nisi q̃timò vigileny, ib d. attente, et sollicitè agamy in omnibꝫ, simulq; passiones nostros et inclinationes pravas mortificemy, eisq; vim quasi inferamy q̃tineam, quicquid vel agendo q̃tranùm illi, ad quos nos male impellunt. De vigilantiam vbi satan serò nos admonet. Petr. c. 5. Hos. illis verbis: Fratres, sobrij estote, et vigilate, quia adversarij vester diabolꝫ etc. De mortificatione et vitiorum abscindenda, clara d scriptura S. et in omnem quasi scripserunt SS. PP. Genes: c. 10. V. 30. Post concupiscentias tuas vades, et à voluntate tua averteris, si cui prosperes animæ concupiscentias eiꝫ, faciet te in gaudium inimicꝫ tuꝫ. et Gen: 4. V. 7. Subtus erit appetitꝫ tuus, et tu dominaberis illiꝫ. quoniam verò concupiscentiæ nostræ, et appetitꝫ inordinati q̃tùm spiritus semper militant, semper pugnabunt, et illos semper mortificare, dissimulant, nunquam infebre necessarium, quæ vitari, et petere d vult, nil nisi vim infebre necessarium habet

quam ⅋ veneniū peccatum mortale gleatiendi, ⅋ desertum cōsequens alicuius infinitam istius malitiam damnagq; eiusdem cognovit, vel religiosy facty Deus, utpote ⅋ quo etiam unicum, idque vel minimū venialem mortale extraordinariè gravel monstrosum, et novum membretur inferno.

Principium Istum existente Doctorū Doctorum gtroversiā: an aliquid sit peccatum mortale (vel non?) ⅋ pagi semper probabiliore et tutiorem opinionem eligere, nisi ob sanctitatem, scrupulum, aut aliam rationem gfessary aut superior aliter. iubeat vel suadeat.

Principium Istum remedia gtrà peccatum mortale per frequentem sectionem tantum scire cognita habere, sed his etiam ⅋ pagi diligenter uti, et utendi habitum generare, qui eum remedia adhibere negligit, firmum et efficax propositum non habet.

§: 7tus

De Peccatis Venialibus, eorumque damnis et Effectibus: Nec non de Remediis Contra eadem.

Q.e. 1mō Quid sit peccatum Veniale? in quo eius malitia gsistat? quanta sit? / et in quo à mortali differat?

Rr. 1mō Peccatum veniale est legis, et mandati à Deo prediate vel inēdiate positi voluntaria transgressio talis, quæ quidem Deum offendit, proximosque gravissimas inducit, detestanda, eiusque dilectionē totali, gratiæ sanctificantis et habituū reales in Deum et creaturas destructiva. Ita ⅋ communes et certa.

Explicatur definitio: et dicitur 1mō legis vel mandati à Deo mediate vel inēdiate positi: quæ verba intelligenda sunt ut supra. 2do: procedi: dicitur 2do voluntaria transgressio, quia etiam ad peccatum veniale requiritur, ut voluntarie et cum aliqua saltem advertentia et cognitione fiat, aliàs enim peccatum foret ignota communi Theolog: quamvis tanta advertentia et voluntarietas nō requisita, quanta ad peccatum mortale. dicitur 3tiō quæ quidem Deum offendit, proximosque gravissimas inducit, siquidem quodvis etiam minimum peccatum veniale Deum verissimè offendit, diminuta affectu, proximosq; tanto gravissimas inducit (ut patebit ex dicendis) dicitur 4tō Dilectionē, amicitiā et gratiæ sanctificantis privativè, siquidem omne peccatum veniale tum gratiā sanctificantem et consequenter cum amicitia Dei nō sunt incompatibilia, sed possunt simul stare in eādē.

Ro. 2do malitia et iniquitas venialis, vinculalites gsistit in hoc, quòd: dum quis Dei voluntatem legem vel præceptum servet, vel in re levi transgreditur: hoc ipso illius voluntatem, legem et præceptum spernit: imò, vilissimum, pauperrimum et optimum vilissimæ creaturæ vanitati aut voluptati, ob quam venial: aliquid modò opperat: eamque magis amet, et æstimet, quàm præfatæ summæ voluntatem, legemque divinam, propter eandem levitatem stellæ ipsa: et in facto et effectu vilipendat, ofequenter Deum ipso offendat: et in re quidem levi, absolute autem gravissima affligat, vt infrà patebit.

Ro. 3tio Cum ergo in omni minimi venati venialis iniquitate et malitia, etsi respectivè: ad D. respectu mortalis sit levis, vel in hoc casu, respectivè nempè: sit leve peccatum, et dicatur: absolute tamen et à parte rei gravissimum, imò maius malum importat, quàm omnia mala totius universi potentia, potentia, factura, et possibilia simul sumpta: ita vt præstet omnia huiusmodi mala permittere et tolerare, quàm unicè venatum veniale v.g: leve mendacium officiosum, vel iocosum, vel unicum verbum otiosum, aut levem iactantiam, aut levem excessum in cibo vel potu: aut voluntariam distractionem in divino officio, aut levem inobedientiam omittere: nego licet unicum: imò quemcumque huiusmodi venatum veniale perpetrare, etsi per idem omnia totius mundi mala, omnia bella, omnes lites, omnes morbos, omnes dolores, omnes afflictiones, omnes ruinas, omnia incendia, omnemque adversitatem averlere, electrò omnia desiderabilia et excogitabilia bona, omnes divitias, honores, et dignitates, voluptates, et felicitates, prosperitates, ipsumque acquirere quis posset.

Et vt magis specificè loquamur, venatique venialis incredibilem et inæstimabilem malitiam et iniquitatem exprimamus; si aliqui vellet et sinerè diceretur: nisi levissimum hoc peccatum veniale v.g: levissimum hoc mendacium officiosum, committas, flatim omnia exquisitissima tormenta, et cruciatus, imò ipsam mortem, cum tristissima, ac acerbissima et liberi tui, parentes, et amici, omnesque incolæ totius civitatis pestiferæ debebitis; tamen leve tale mendacium, vtpote venatum veniale committere non liceret. Etsi diceretur; membra: lenibus, aliàs sana tua, tota civitas, imò tota provincia igne ferroque horribiliter vastabitur; tamen non liceret. Etsi addereturi

nisi mentiaris. imanis, simulq; universali pesti, tanges, vel bellu
montantum unam vel alteram provinciã, sed totã Europam,
imò universum mundũ invadet, et paucis relictis consumet; tamen
ad mentienda hæc mala mentiri libuerit. Et si instaretur adhuc,
ad mentienda hæc mala mentiri libuerit. Et si instaretur adhuc,
mentiæ aliàs novo diluvio aut universali igne perituros omnes
homines et animalia: nec unicũ quidem relictũ, tamen libuerit.
Et si urgeretur i mentiæ aliàs etiam ipsum Cælum, et omnes habi-
tantes in eo, etm B.V. M. et omnes Angeli, omnes SS:ti et Elect:
perituros, et in nihilum redigendos, tamen ad hæc, et omnia mala
evitanda et prævenda unicũ venatu veniale vg: leve men-
dacium committere libuerit; cogitò minimũ venatu veniale
utpote offensa Dei incomparabiliter adhuc maiy malũ sit, et
importet, quàm cuncta ha narrata mala etm simul juncta.

Pariter, si alicui verè, et sincerè diceretur, si unicũ
eidque minimũ venatum veniale vg: semiy pernitiosum menda-
cium committas, statim habebis, quicquid desiderare, et optare
poteris, aquisq; illicò pulcherrimam corporis staturã integrã
et constantem sanitatem perspicacissimũ intellectum, felicissimam
memoriã, divitias, et voluptates, honores et dignitates in abund-
antia; omnes te amabunt, æstimabunt, et laudabunt, tamen libuerit
mentiri. Et si adderetur, si totam Europam imò totum mun-
dum felix, constantesq; pace et quiete, omnigq; excogitabili
felicitate et benedictione repleturi; tamen mentiri licebit.
Et si relictis omnibus regnorum, et venatu ad
corruptum illum regenerabis, felicissimũ, simulq; immortalem
instatum innocentiæ redigeres, tamen ne libuit mentiri.

Denique si minimo venatu veniali omnes infide-
les ad fidem, omnes hæreticos ad veram religionem, omnes
venatores, ad pœnitentiam ducerem, omnes animas è purga-
torio liberares, omnes homines ad sanitatem, et ipsis etiam dæm-
niby iterum felices angelos efficere quis posset, tamen minimũ
tale venatu committere non libuerit, nisi ratione, et certam
Theolog: et S.S.B.B. sententiã. Ratione, quia quovis venato etm
minimo veniali Deus aliquã saltem afficitur injuriã et offensã,
gravitatem suã dignitatis, Majestatis, et Bonitatis, quovis etiam mini-
ma illius offensa et immensã et incomparabiliter maiy malũ, quàm
cuncta recensita, et omnia etiam alia mala simul juncta, adeò
ut negs omnia bona recensita et alia etiam possibilia re-
ducere, negs gloriam, honorem, et gloriam Dei vide ejusdem ejusdem;

minima illi iniuria illata digne, sine virtute meritorū Christi, reparari valeat. Sequeatur ergo mala omnia evitanda, et ad bona omnia obtinenda neminē venatura committere liceat.

Retractus. quia de grandi malo cuiuscunq; etiam minimi peccati veniali dixit S. D. D. et affecte, specialiter uno ore declamantes, ut minorem malum quivis bene gestiret, et meriti profunde, ait, primo, principaliter autem caveat, ne venatū veniale parvum quid aut leve obtineat; profecto enim leve, et parvum malum est, nec vere dicit. Et, quod omnibus etiam gravissimis totius Universi malis, solo peccato venato mortali, incomparabiliter maius est, refert, inquit S. Paulus. Epist. 1. ad Corinth: an forsitan leve aliquod venatum dicere, quod in Deū vergit contemptum; est ille prudentissimus, qui non tam gestaret, quod nesciat est, quamquis gestaret, nec quantitatem cognoscit, sed imperantis cogitat dignitatem, unde S. Basilius Reg: Monach: interrogat: quis est, qui peccatū ullum cuiuscunq; modi illud sit, leve audeat existimare? sed venenum est, etiamsi exiguo gestetur.

Celeberrimus, et illuminatissimus Abbas Eusebius Nierem. lib: de Adoratione Spiritu et Veritate C. 15. 16. postquam tremendā malitiam venati veniali declarasset, et inter alia dixit illud esse tantum malum, ut si optio daretur, homo deberet potius permittere, ut Cælum et terra cum omnibus rebus in nihilum redigantur, aut totū genus humanū in æternā damnaretur, quā quod unicum veniale committat, subiungit: si B. V. M. ad Crucis pedes lacrymanti Crucifixi et mortem dilectissimi Filii sui daretur optio, an vellet Christum Filium suum liberare ab ignominiis, et Cruciatibus suis, et videre statim sedentem ad dexteram Patris, posse salvare mille mundos, aut offerri in unicum venatum veniale, potius est vellet facere illud, quam vellet id mihi, et mallet iterum videre Crucifixum sua culpa aliqua sua dilectum Filium ac graviora pati, ac si ipsi esset, et liceret, manu sua pientissima clavos figere, et maiori charitate quam Abraham facere. Quibus: regit: tantum obsequii et solatii liberet, Virgini et Deo, si homo aliquis fuisset, qui tunc se substituisset in monte Calvariæ loco Christi, ut videlicet Crucifixus crucifigeretur, et pateretur? Credo tamen, quod illa maius solatium a se potius quiesceat, ut vitandi venata venialia sibi Nieren. resp:

S. D. D. et aliæ animæ sanctæ peccatū veniale citissimo separant, et potius parati essent in infernum prodire

ari, quàm unius peccati venialis deliberatè committere. S. Anselm: lib: de similit: C. 150 scribit: si hanc peccati tenebrem, et tam horrendam infernj horrorem, et peccatj unius talem deformitatem intueri, potiùs me in infernum mergerem, quam ut peccatum in me admitterem. Matth. Parij à peccato et carcere gehennæ intrare, quàm peccati sordes habuisse talem regulam tenere. S. Catharinæ Senensi in spiritu monstratum fuit, multò peius malum esse leviss: mam Dei offensam, quam ipsum infernum, Cùm igitur eidem aliquando malitia et turpitudo peccati venialis fuisset ostensa, non valens illam videre, exclamavit: O Demetrio, quam omnia dæmonia cum universis eorum terroribus et supplicijs mihi commonstres, nihil eam illa facie cum intuitu offensæ Dei mortalis comparata, quæ tamen non potest esse minima, cùm tam altissima Majestas offendatur. Ejus vit: C. 30. nam: pergit hæc S. animæ: 74. vit: / Sola obscura, solaque obscura visio hæc de re mihi oblata, quæ non nisi momentanea fuit, per quod diutiùs durâsset, licet corpus habuissem adamantinum interiissem; demùm, quibuscumque modis omnibus in medium adductis, respectu ejus, quod meus meum agnovit, nihil dicendum mihi videtur. Item hac perfecta visione, cùm examinassem, omnes in corpore meo sanguis fuit congelatus, tantáque debilitatem incurrit, ut putarem, et hac vita mihi migrandum, sed bonitas Dei me superstitem voluit ad eam enarrandam. Eadem mihi dum de peccato veniali habuit S. Theol: quæ in vita sua ita dixit: potuit Deus ut timeremus id, quod delemus timere, et intelligeremus posse malum advenire alicui peccato veniali, quàm a toto simul inferno, cum hac ipsissima veritas S. Thomæ integra requireretur, nec tamen sufficeret ad explicandam gravitatem malitiæ, quam habet peccatum veniale.

R.mo Peccatum veniale à mortali, non: ejusdem speciei, differentia hoc, quòd venialiter peccans Deum Creatorem totaliter non offendat. Sed adhuc differat, cumque magis quàm ipsam ejus malitiam, consequentes etiamnum ejusdem et effectus idem vere. nec tamen ita ut mortaliter peccans vilipendat, et offendat, nec ipsum sic venialiter peccantem vere diligat possit, concipi, quòd ex peccato veniali Dei, cujus amicitia et gratia sanctificans destruatur ipsa dicta supremi, et venialiter peccans vitam mortalitem saltem, et injustitiæ statum habitualiter esse censeatur, ut si ob eam,

voluptatem ex intuitu huiusmodi peccati Deum, eiusque amicitiam se amittere, creaturam illam, absque illius peccati voluntate esse; hoc enim evidenter indicat, quod appetitus Dei adhuc magis diligat, et optimet, quam creaturam, ideoque mortaliter peccante hui siquidem cum bene sit, et finaliter credat, quod peccatum mortale Deum, eiusque amicitiam, et fruitionem in aeternum sit amissurus, et tamen peccat, reverâ in opere et effectu ostendit, quod creaturam, voluntatem intuitu cuius peccat, ei diligat, et optimet, quam Deum, consequenter eandem in effectu adhuc vilipendat, et odiosam, quia, quanta sit Dei iniuria et offensa ita figurâ S. Aug. docet Divinus.

Quæ sit ista, et quanta damna, quæsque mala effectus causet peccatum veniale? Imò damna, quæ à peccatis venialibus causantur, esse tanta, ut nisi fides, et unanimis Ecclesiæ, et S. Doctorum effatis docerent, vix credere posset, omissis innumeris aliis aliqua tantum adducemus.

Primus nostri effectus, quod peccata venialia ad mortalia disponant, et consequentes ad omnia mala et peccata mortalia provenientia. Sic hoc existit infallibile testimonium Spiritus S. Eccl: 19. v. 1. qui spernit modica, paulatim decidet. Eccl: 26. v. 10. qui in modicis iniquus, etiam in maioribus: quos S. Chrysostomus asserunt, et mirè inculcant S. Doctores, et Ascetæ ut S. Aug: serm: 00. de temp: dum homines negligentes despiciunt peccata sua, quia parva sunt, crescentibus minutis peccatis, rami crescunt, et cumulum faciunt, et demergunt. S. Greg. lib: 30 mor: c. 9. cum quis per levia peccata non curat cavere, sequaquam postea timorem gravia committere timet, unde alibi sæpe redditus ait: Fit plerumque, ut mens assueta malis levibus non perhorrescat gravia, atq; ad quamdam auctoritatem sequitiæ per culpas antiquitas perveniat, et tanto à maioribus perhorrescere, quanto in minimis diuiùs non timendo peccare. Hinc Theologi communiter cum S. Thom: docent, peccata venialia disponere ad mortalia.

Ratio est, quam ait S. Hilarius: Hilar: l. 2. Psal: c. 9. ait, quod minuta in creatis peccati mortalis labuntur, quæ sua facta minora existunt. Sic quia remorsus offensæ peccati mortalis, nempè minuunt fervorem charitatis, et timoris Dei, tum, quia impedunt peculiaria Dei auxilia,

ubertiores gratias, quibꝫ aliquis à peccato mortali fuisset ex-
hibitꝰ. tum etiam, quia Deo permittente in maiores et graviores
tentationes, pluresque occasiones, et graviora peccandi pericula
homo incidit. Hinc Diabolꝰ volens hominẽ timentẽ Deum,
Deoq; famulantẽ à sancto proposito deterrere, et ad peccata mortalia perducere
Religiosum aggredi, et ad peccata mortalia perducere
statim ab ipsa gravia tentat, sed ad leves. benè sæpe. quòd
minoribꝫ contigis homo reddatur ad resistendum maioribꝫ inha-
bilior. et adeadem perpetranda proclivior, ꝙsequenter superatu
facilior evadat. quod benè observans S. Dorothꝰ ser: 4ª ait:
cum Diabolꝰ quem vid, qui peccare nullo modo velit, cuncta
nonulla ei inerty, et sat male agendum ignavy, ut statim ei pecca-
tum gravissimum suggerat, aut saltꝫ aliquod profanum suadeat,
neq; quam eum dixit. vale, aut Deo credere, aut quicquam
comitte, noverit enim hoc à nobis prorsꝰ admitti. sed admisset
levissimis, nostris, indulsit ad levia. tanq; fortior ad
tanc magis noceat, tanc amittꝰ operatur. S. Bern: serm:
ser: 3. post Basilia ait: tanto enim astutior et vehementior anti-
quus hostis homines Deum timentes non invadat suggestione a-
perti peccati, sed primum paululum restringit rigorem vitæ
disciplinæ, qui autem modica spernit, paulatim decidet.
Ea propter cum aliquos eorum ad peccata levia facilꝫ vid-
eret, multum contristabatꝰ, timens, ne sic mortalia prolabantur,
ait enim serm. 2. de Nat: Dñi: veni, fratres! mihi tristitia magna,
et dolor assiduus cordi meo, quod tam pronos ad tale
et dolor assiduus cordi meo, quod tam pronos ad tale
vitalem, ad risum, ad frivola verba tam facilꝫ videam. ut
pertimescam valde, ne forte ꝛly, quam ex redial, divina mise-
ricordia cœnosos, et ingratos tam multis beneficiis suis ali-
quando desperantur à gratia.

Nec objicies lepidonem cõmune dictum: quid
magni? hoc, veliaud? quid refert? quid importat? levia sint,
modica sunt. non ea ideò ad salutem, aut perfectionem ꝙsequen-
dam non multùm curanda, aut attendenda etc. Fateor enim,
esse vel maximè attendenda, tum quia licet respective levia
tamen absolutè gravissima mala sunt nisi peccata; tum,
quia ut dictum ad graviora inducunt, et trahunt; hinc
contra lepidonem optimus hoc dictum insurgunt SS: PP. ut S.
Dorothꝰ ser: 3. studeamus custodiæ ꝙ faciebat nostra; neqꝫ
consulerem eam in aliquo; effi minimus sit, ut eam videre
facile ei, et his minimis; et bene viliby ad magna ꝙ tendenda
dilabemur; cum enim quis cœperit dicere: quid ei, si modicum hoc

comedero? Hoc quid est? quid illud? admittitur mala et amara esca, et sensim inquit quis, pedetentim in maiora et graviora prolabi; et sic Deinceps parvas promeras peccatillas, atque in perfectam insensibilitatem decidit: Verate levia: quoad levia, ne graviora fiat: et virtutes et peccata à parvis incipiunt, et ad magna vel bona vel mala deducunt. S. Chrys: in c. 7. ad Rom: fugiamus modica mala, magna siquidem ab ibi nascantur; quisquis enim ad quodlibet relictum dicere didicit offenturum deinde nihil erit ab hoc damnari q. punitum omnia perdet, ipsum quippe malitiam ordinavit, ipsum latronis portas aperuit S. Petr: Hier: in Convers: S. Paul. Discite, fratres, huius Dei iudicem, non modo quid fiat, sed quomodo fiat, q. fideratè et Gavete, ne Deinceps parvo quis se putet quolibet parta; si scientes, deliquere quisquam, nemo dicat in Confessio: levia sunt ista, Deus Corrigere, et Magnum, si in his maneam venialibus, minimisq. peccatis? Hoc enim dilectissimi! impœnitentia, hoc blasphemia in Spiritum S. hoc blasphemia inexcusabilis.

Quapropter, cui cura est, ne se, peccatum mortale Deum offendat gravius, et se in periculum æterna damnationis projiciat, studeat omni conatu vitare venialia, præsertim deliberata, quia certum est, illum qui venialia sedulo vitare non curat in peccata mortalia proclivissimum, etsi annorum plurimorum religiosus, et in certamine spirituali exercitatus esset, vereri satis, ne perfecto ambulare videretur? Et enim una ex præcipuis fraudibus diaboli, quibus eos, qui vitandi venialia peccata studium, vel modicum curæ habent, quoad graviora tentatos relinquat ad hoc, ut illos falso securos faciat, bonique status animæ et conscientiæ suæ deceptos in tali periculoso statu observet, quibus gravius, quod tam pro se magis exhorrent, et miseri illis magis periculoso eos ad gravia non facile trahere queat. Hinc S. Greg. Papa ait: nunquam delictum, quam in magna culpa peccata minora cognita, quo citius agnoscitur, eo etiam celerius emendatur; minora vero, cum quasi nulla creditur, eo vel et sensim in usu retinetur. Horrenda sane, et quasi innumera sunt exempla ex peccatis venialibus voluntarie et ex fideratè commissis tanquam fuisse, quod homines etiam perfectiores ad graviora prolapsi sint peccata. Sufficiat unicum adducere Davidem, qui alias vir secundum Cor Dei, unius tamen curiosi aspectu mulieris ab initio utique tantum venialis causa fuit, quod in turpissimum adulterium et homicidium fuerit prolapsus.

Secundum damnum et pessimi effectus peccatorum venialium est, quòd tollant iam habitus, et impediant futuras uberiores gratias, et speciales auxilia, lumina, et dona divina, specialemq; providentiam et protectionem amantissimi Dei, quibus homo privatus Deum subsistere à potest; quia in peccatis tam temporalibus quàm spiritualibus tam corporis quàm animæ miserias, pœnas quas, ut copiosè declarat S. P. Augustinus; minima: nisi redimantur: inquit Richard: in Cant: c. 5: non dignatus filius ita venire in animam, ut perfectè adesse velit, et perfectè eam gratiâ repleat, quod enim negligentiâ observationem, et impedimenta faciunt uberioris gratiæ. nam: ait Hugo Card: spiritus non habitat in domo plena muscis, immò fugit, et abominatur illam, enim habitat in domo plena muscis, immò fugit, et abominatur illam, sic Deus mentes humanas declinat, nec habitat in animâ pœnitentium venialium sordibus gravatâ; Deus per gratiarum effectum, et specialium auxiliorum abundantiam non assistit. Quid faciunt, si quæratur humana fert fragilitas, immaculatum se quis conservasset.

Secundum damnum et malum effectus 2. quòd peccata venialia minuant servorem Charitatis, extinguant devotionem, tollant familiaritatem cum Deo, et confidentiam ad Eum, reddant animam desidem, languidam, tepidam, tristem, et inquietam, ad bene operandum segnem, vires ad resistendum malo debilitent, et extrà augeant amorem mundani, passiones, et affectus inordinatos intendant, virtutem habitus diminuant, et pacificè cohibeant, sic pedetentim aggraviora et perniciosiora status disponat, audiamus de hoc effectu S. Bern: in Cant: ubi de fervore et diminuto fervore Charitatis per peccata venialia causato scribit: Non frigus, si fenestra vana pervaserit animæ incuriâ spiritu dormiente, de remissa dein: quod absit, cubitante ad interiora pervenerit, desederit in viscera Cordis, et cæsimenta commaserit affectiones, obnubuerit Cordis serenitas, perturbavit judicii lumen, libertatem adeserit, mox ut in corpore sobrietatis febricitantibus, subit quidam animæ rigor, et vigor lenescit, labor figitur vitium, horror austeritatis exhauditur, timor solicitat pauperatis, subtrahitur gratia, subtrahitur gratia, protrahitur cognitio doctrinæ, sequitur ratio, spiritus extinguitur, defenestrat novitij fervor, ingravescit lectio fastidiosa, refrigescit fraterna charitas, blandiri voluptas, habitat cæcitas, revocat studendo, quid plura? Dissimulatur lex, Dei videlicet, et culpa,

ordinum statuto ac regula, abduatur fas, fas proscribitur, de-
relinquitur terror Domini, dantur rostrum in hedificia mary,
ille pudendy, ille turpitudy, clangit de ignominia et confusione
salty de cruce in abyssum, de pavimento in sterquilinium, de
folio in clodeam, de calo in coenum, de claustro in specum,
de paradyso in infernum. Pariformiter loquitur celeberrimy
theology et effectu thaulery cap: 2. instit. spiritual: de sua rebus
la oculos carnis impedit, sic peccata venialia mentis oculo obfusc
cant, ut Deum inspicere negligamy, dum quog directionis lec
vorem extinguunt, orationis nostre difficilis, quia si eam ad
mittimy, exaudiri fugiunt, animam detrahunt, unde spiritus s.
gtristatur, malignus vero spiritus exultat, Dei abominia familiaris
tem, quamdiu non emendantur, excludunt, ad maiora peccata ho
minem retrahunt, vires ad resistendum pravis cogitationibus reddun
debiliores, hominem ad agendum bene pigrum et ad diabolum effi
ciunt, desiderio ad spiritualia inclinant, purgatorium nonnul
lis prolongant, ac à Dei sponsi visitu diutissime retardant.

Quartum damnum et effectus venialium peccatorum est, quod causent maximum, idque multiplex impedimentum ad assequendam perfectionem religiosam, et profectum in virtutibus, adeo ut nullum fere sit, illum aliquem ad perfectionem, vel solidam virtutem pervenisse, illum nunquam ad perfectionem, vel solidam virtutes perventurum, qui parum sollicitus de vitandis venialibus, frequenter idem est, non curare et vitare venialia, non curare tendere ad perfectionem, velle manere in venialibus, ac velle habere certum aliquod maximum impedimentum perfectionis, nolle vitare venialia, ac nolle tendere ad perfectionem, quod voluntas positiva est, graviter peccaminosa est, presertim in religioso, ut-
cote qui teneatur tendere ad perfectionem sub peccato mortali
strictam S. R. quod theologi idem, qui nullam curam habet vitan
di peccata venialia, sed in iis perseverare intendit, seu proponit,
sola volens declinare mortalia peccata, extra venialia, quod
se offerunt, perpetrare, hoc ipso esse in statu peccati mortalis de-
cernit; tum quia talis se obicit in apertissimum periculum quando
mortaliter nupta ruit, ut theologie et observat Suarez: l. 12. in
Decal: c. 4. n. 8. tum quia talis habet voluntatem non tendendi ad
perfectionem, ad quam tamen tendere tenetur sub peccato gra-
vi, hoc ipso enim, quod positive velit habere impedimentum, et obi-
ce perfectionis impedimentum, unde D. Th. 2. 2. q. 184. Art. 5. ad
debet tamen habere propositum se preparare ad peccata venia

deficiendi. Item deserendi appetitum proficiendi seu tollendi impedimenta spiritualis profectus, quae sunt peccata venialia. Hoc damnum effectus peccatorum venialium, quantum ad id, et quam multiplex sit natura peccatorum venialium, quantum impedimentum ad assequendam perfectionem, et profectum in Virtutibus adferant, et evidenter etiam demonstrat Lanuitius to: 3 quaestione 16— à num: 76.

Quintum damnum et effectus peccatorum venialium est, quod nitet detruncet, et maculet, deformet quasi etiam formam reddat animae, adeo quidem: ut omnes quantumvis abominabiles, et horribiles morbos, vulnera, foeditates &. in uno Corpore quantumvis caeco et concepto, non ita detruncent, nec tam foedum et abominabile reddant coram oculis hominum, quamvis Deus unum peccatum venialiter, deliberate commissum contemnat, et detrudat animam coram oculis divinae Majestatis et angelis &. peccatis venialibus. inquit Caesar: Arelat: homil: 9. ad pop: / Licet omnis anima non credamus, tamen tanquam quibusdam guttulis, et quasi horrenda fabie repletam deformem reddit. S. Greg: Nyss: in psal: 6. ait. Sed peccata sunt morbi elevantes, atq; gravantes animam, quae foeditatem reddunt animam. Alvarez ait: Sunt peccata venialia non quidem mors animae, sed adversa valetudo, et infirmitas quibus, quae animam laedunt ac deformant, à debita dispositione, quae ad servandam operandi facilitatem requiritur. Nicer. pag: de pestilentes morbi et ultimam mortem inferant. Nicer. pag: de Moral: in spirit: et verit: l. 4. c. 3. ait: gravissima peccata, carnero laborare, enarigis pati membranam? quid si adhuc magis enormes cancri agritudines maiores, lepra, asthma, paralysis, hydrops, abominatio Stomachi, prodagra, cecitas, phrenesis, stupor linguae. una sola culpa venialis magis nocet animae, quam cuncta illa corpori.

Sextum

Sextum damnum seu effectus peccatorum venialium gravissima poena, quae pro peccatis venialibus tam in hoc quam altero gravit mundo. et hic effectus multis clarius patet ex S. Scripturis ubi narratur, quod Deus dilectissimum servum Moysen ob unum peccatum veniale, scilicet ob modicam dubitationem, quam habuit de S. promissione Dei, dum percutiebat petram, gravissime punierit, vivendo illum ingressu in terram promissam. quia non credidistis mihi &: ait ad Moysen et Aaron Deus, ut sanctificaretis me coram filiis Israel, non introducetis hos populos in terram, quam dabo eis. mire aggravant S. Ab. Rom. poenam, efficiendo, quanty, et qualis

seruus Dei fuerit Moyses. erat enim vir Rex omnes alios prophetas superans. nam vt Dicitur Deut: vlt: non surrexit vltra in Israel propheta sicut fuit Moyses: item erat vir mitissimus super omnes homines, qui morabantur in terra, num: 12. v. 3. erat in omnibus fidelissimus, prout de eodem testatur num: 12. v. 7. seruus meus Moyses in omni domo mea fidelissimus est. erat Deo amantissimus et dilectissimus, adeo vt illi non tantum specialissimos dona et gratias cumulauerit. sed etiam suam cum familiaritate cum ipso conuersatus fuerit. enimvero loquebatur Dominus ad Moysen facie ad faciem. sicut solet homo loqui ad amicum suum Exod. 33. v. 11. vnde Deus ipse dicit num: 12. si quis fuerit inter vos Propheta Domini, in visione apparebo ei, vel per somnium loquar ad illum. at non talis seruus meus Moyses, ore enim ad os loquor ei, et non per aenigmata et figuras Dominum videt. erat itaque per sola tanti miraculi claro, vt nulli ei fuerit similis. et habeat hunc tam sanctum, tantopere dilectum, tam mirabilem seruum suum ob vnicum peccatum veniale tanto affecit pœna. et quidem irremissibiliter et inevitabiliter, cum enim multis peccatis haec etiam delenda conaretur, penitus tamen se extricauit. sed etiam adhuc non ausus est quidquam amplius loqui de hac re, prout ipse testatur Deut: 3. v. 26. illis verbis: non exaudiuit me, sed dixit mihi: sufficiat tibi ne ultra loquaris de hac re ad me. similiter Dauid vir sanctissimus, et teste S. Script: vir secundum Cor Dei, eique dilectissimus ob vnicum peccatum veniale vanam scilicet gloriam, et pauxillum animi elationem, exqua vitio numerari populum, vanè sibi complacens, quasi gloriam in multitudine grauissime fuit punitus a Deo, qui septem aquilonis pestilentia percussit, eâque de re deleuerit 70. millia virorum 2. Reg. c. 24. q.

Ob similem peccatum veniale, vanitatem, et pauxillum animi elationem, qua Ezechias legatis Regis Babylonis ostendit suos thesauros, grauissime fuit punitus a Deo non solum modo ille peccatum, sed totum regnum 4. Reg. c. 20. post confessam enim hanc vanitatem solum peccatum veniale efficientem venit Isaias propheta, inquit textus, ad Regem Ezechiam, dixitque ei: quid dixerunt viri isti aut unde venerunt ad te? cui ait Ezechias: de terra longinqua venerunt ad me de Babylonia; at ille respondit: quid viderunt in domo tua? et ait Ezechias omnia quæcunque sunt in domo mea, viderunt. nihil est quod non monstrauerim eis in thesauris meis. dixit itaque Isaias Audi sermonem Domini, ecce! dies venient, et auferentur omnia quæ sunt in domo tua, et quæ condiderunt patres tui usque in diem hanc in Babylonem, non remanebit quidquid

ait Dñs, sed de filiis: qui egredientur ex te, quos generabis, tollent, et erunt eunuchi in palatio regis Babylonis. quæ pœna ob peccatum venium reatum veniale vanæ gloriæ et elationis à prophetæ dicta postea etiam executioni mandata est. unde describit 4. Reg: c. xx. et protulit ea Babylonis ex thesauris Jerusalem omnes thesauros domus Domini, et thesauros domus regiæ 4. et transtulit omnes Jerusalem, et universos principes, et omnes fortes exercitus 10000. in captivitatem, omnem artificem, et inclusorem, nihilque relictum est præter paupertatem terræ, transtulit quoq; Joachim regem in Babylonem, et matrem regis, et uxores regis, et eunuchos eius, et viros terræ duxit in captivitatem de Jerusalem in Babylonem.

Sic lib: 4. Reg: c. xx. xxiv. 23. legitur, quòd Jesus 40. parvulos ob peccatum veniale commissum, ex eo quia Elisæum prophetam irriserunt, dicendo. ascende calve. ascende calve. morte puerili tradendo eos devorationi ursorum, quibus postea Deo ejiciente duo Ursi de saltu exierunt, et quadraginta pueros. Vnde quoq; Seth obtrectatum et lacerabilem suum vitæ versa in statuam salis. Abbas Moyses Dei aliàs singularis vir refert Cassian: collog: 4. c. xx. olim sibi dictionem sermonem, quem quo Nachanias Abbatem quadam querimonia proferens, protulit, tam dirè offensum tradit Dominum; ut humanas in eggestiones ori suo ab eo suppleri ingereret stupenda sunt innumera alia exempla. ex quibus constat, quòd Deus peccata venialia etiam in hoc mundo gravissimè puniverit.

Adhuc graviora sunt pœnæ, quibus eadem peccata venialia punit in altero mundo, videlicet in purgatorio, ubi pœnæ tam acerbæ et extensæ sunt, ut superent omnem captum humanæ intellectus. audiamq; pauca tantùm ex his pœnis SS. PP. S. Aug: in psal: 37. S. Anselm in Epist: j. ad Cor. c. x. et alii expressè declarant, graviores esse ignis purgatorii, quàm quidquid homo potest pati in hac vita S. Cæsar: homil: 2. ad op: ait: ille purgatorij ignis durior erit, quàm quidquid cogitando in seculo vivendo aut cogitari, aut sentiri potest. S. Cyrill: Hierosol: in Epist. ad S. Aug: scribit: si omnes, quæ in mundo excogitari possunt, pœnæ tormenta afflictiones mines, quæ ibi in purgatorio habetur, pœnæ comparentur, nihil prorsus erunt, nullus enim quilibet viventium, si illas experiretur, vel solatia esset, nollet enim quilibet viventium, si illas experiretur, vel solatia esset, nollet enim quilibet viventium, si illas experiretur, vel solatia esset, nollet

Concordat S. Beda in psal: 37. vbi ait. purgatorijs correctionem esse graviorem, quàm quis quid S. Scripturæ possit, vel quid quod homo possit excogitare. imò S. Thom. 4. d. 21. q. 1. docet, pœnã purgatorij minimam excedere maximam huius vitæ. Idem docet S. Thomas: Dicens, minima pœna purgatorij maior est, maximâ pœnâ mundi: horribilque terribili, et tremendo, cuncta genere, quæ genus etiam levissima, remota veritate in hac vita pro duris reputata, prout non tantum fides docet. sed innumeris testantur historiæ, quarum aliquas adducere juvat.

Fr. Elias à S. Theres. in legat: trium pk: Eulo admirat l. 1. c. 22. n. 13. narrat, quòd Cellarij quidam in monasterio S. Sufi propè Valentiam, dum alios devotissimos post mortem in officina seu Cellariâ terribiles prosequi cognoverit tum tam, et tandem à viro S. interrogatus, cur ita tumultuaretur, respondit, se gravissimis in purgatorio pœnis vexari, nec horas solvi, quòd obtentis, ac petitas externas pro gratia duxit actione à Prandio loco Psal: miserere bonum duceret solitus sit Psal. Laudate Dominum omnes gentes, cognovit rutilantes omnes animas profecto ad cantum Psalmi miserere recedentes. quòd ubi factum est, à purgatorio liberatus fuit.

Annales Cisterciens. narrant, quendam purgatorii flammis punitum fuisse quia ad X. Gloria Patris. capitulo responso non inhiaverit. De seculo exemplorum narrator, quòd quidam Pater S. Ordinis S. Dominici alios admonuerit, ut pro animabus purgatorii flammis vexatis, non nisi integro in choro pulsato signo, et solatia ex eis pœnis facilius habitura cum sæculo exirent, orationem dominicam devotè recitarent. Idem Spec: Exempl: lib. quòd cuidam fratri defuncto Abbas dum quidecim alij fratres apparuerint dixerit, eos graviter teneri in purgatorio propter distractiones in oratione admissas, nequ liberari posse propter negligentiam fratrum in oratione prolixis fuga.

Cantipratanus l. 2. c. 46 refert, quòd Hugo Vit:, post mortem apparens dixerit, propter disciplinam neglectam nullum Dæmonem in inferno fuisse, à quo non citius in transitu per purgatorium actus fuerit. Vita B. Magdal: de Pazzis habet, aliquam monialem Carmelitam septem die by cruciatam fuisse in purgatorio ex hoc solo, quòd ei repentino humano motu superiores monasterii de aliquibus ad quam se inspirari fortebat. Vincent: Bellvac: in spec: hist: l. 26. c. 98 refert, Durandum Crabbatem (Episcopum Mimatensem) vitrem decreto quin primum decimo aliquando in purgatorio detentum fuisse, quia sæpe verba in risum movendi usurpavit, ideoq; tandem à 4. fratribus silentio 7. die by purgatus liberatus fuit.

Cæsarius lib. 11. c. 52. scribit, sapiente ex ore Eliæ, qui vivi Religio-
si se audivisse, se post mortem à diabolo accusatum coram Deo fuisse, q3
in meritis obiurgatus fuerat, sit fratri suo germano, qui obiit egisse pœnitentiã,
quia de causa missa Dei animæ eius, quam igneam fuit, projecta,
habitantes conam, pertulit, ut posset verbis exprimere, valeret;
post horam verò anima ab angelo ex puteo iterùm erepta, et corpori
restituta fuit, quâ facto ipse Religionem intravit.

Ex hac pœnarum acerbitate, et gravitate etiam colligere
licet, quantam malitiam, quantamq3 iniquitatem contineat: cum vel levissimum, quatum veniale; cum Deus, qui tamen ea minùs,
quàm demerita exigat, punit, similq3 et non tantùm vindex, sed
etiam misericordissimus judex; imò et Pater, tot tantisque pœnis
aliud tam in hoc, quàm in altero mundo coget castigat animam,
à se infinitè dilectam, suique imaginem, et filii sui sanguine
redemptam. Certè si nos careas notitiâ purgatorii permitteret,
ente, hæc disponente Deo videret homines in variis pœnis flam-
mis, et pœnis purgatorii torqueri, et interrogaretur, ob quam causã
eam pateret, hanc miseram animam tanto pœnè torqueri, et sine
ullo dubio responderet, talem hominem atrocissima debuisse, et
posse crimina, cognoscens rem fore iniquitatis; cui Deus
notificaretur, cum obreatum veniale vel mendacium
verosum, vel verbum otiosum hoc ratio, absque dubio
responderet, ergò iniustissimi, et tyranni Dei quidnam, et
quemiens. si verò ulteriùs certificaretur, rectum esse iustissi-
mum, similiter misericordissimum, imò amantissimum patrem
suum, qui puniatur, se non sapientissimum, qui delictorum
iniquitatem et demerita exacte cognovit, necessariò inferre
deberet: ergò, veniam tale veniale gravissimam exigere
debet malitiam, et iniquitatem.

Qr. 3tiò Quæ sint media quæ vitare venialia?

Rs. Esse plurima, et ea primis quidem omnia illa, quæ tra
venialia mortalia fugere docet: & allegata sunt, videlicet
primò frequens consideratio et meditatio de incredibili malitia,
2dò frequens consideratio et meditatio de incredibili malitia,
gravissimique damni venialis. 3tiò memoria rerum
sancti Dei et Angeli Custodis. 4tò memoria novissimorum quæ
fugæ occasionum et periculorum. 5tò obstare principiis, seu
statim resistere. 6tò fuga otii, 7mò frequens, et devotus
sacramentorum usus. 8vò humilima diffidentia sui ipsius,
9nò Confidentia firma in Deum. 10mò frequens oratio.
11mò devotio erga B. V. Mariam. 12mò summa vigilantia, vis

et mortificatio. de quibus vide supra 8: proced: hæc, inquam, omnia etiam qtio, peccata venialia maximè fervent, etiam præ omnibus adhiberi debent. Sextum verò 7: sequentia nempe 1. firma et efficax voluntas, et propositum voluntarie et deliberatè nunquam peccandi venialiter: 2. assidua vigilantia ac discreta semulque quieta cura, seu solicitudo, ne peccem, præsertim in iis, ubi experientiâ liquet magis fragiles, et labi vel omninò cum malè habituati, aut certè iam sequis lapsi sumus. 3. memoria præsentis Dei. 4. humillima diffidentia in seipso, et viribus propriis. 5. firma, et indubitata confidentia in Deum, et eius gratiam, auxilium cœleste. 6. frequens, et quasi assidua oratio et invocatio gratiæ Divinæ, aut auxilii cœlestis. 7. vis, et mortificatio, maxime ejus, de quibus jam alibi partem iam diximus 8: proced. Postea adhuc dicendi infrà.

His mediis audeat, et ad vitanda peccata venialia plurimùm servit diligens custodia, et mortificatio quinq; sensuum: item frequens consideratio, quod magis gratum et acceptum sit Deo, Missas B. V. Mariæ, et toti cœlesti Curiæ interesse, quam peccatum veniale amore Dei vitare, et tentationi ad illud resistere, seque seu inordinatam passionem suam ad illud vitandum mortificare, et abnegare, quam innumera bona opera externa &c: deniq; usq; ad sanguinem facere: vel tandem ad perfectionem tendendo, et proficiendi in virtutibus ardens desiderium.

§. 3tius

Praxis, et Modus resistendi tentationibus ad peccatum actuale quodcunque: ubi etiam de Principiis practicis contrà peccatum veniale.

Not: primò, paulò aliam esse praxin, et modum resistendi, et pugnandi contra peccata actualia, et tentationes ad ea inducentes; et aliam esse praxin, ac modum debellandi, et extirpandi nostras inordinatas passiones, et vitia seu habitus vitiosos ex frequentatis actibus seu peccatis actualibus generatos; hi enim habitus verè sunt, et vocantur vitia, prout distinguuntur à peccatis actualibus vitanda dicendo infrà. vi præsentis tractus circa primo de priori tractu, et modo, quia de praxi, et modo eradicandi, et extirpandi malas passiones, et vitia, seu malos habitus specialiter. dicetur infrà, licet utraque praxis in multis veniat.

Nol: ulteriùs, tentationes ad peccatum esse subinde contrarias, et subitaneas, nudam moram patientes, quales sunt subitanei passionum et emotionum nostrarum motus v.g: ira: indignationis, impatientia, vana complacentia, vana gloriæ, tentationis carnalis. Subinde effectales, quæ bene prævidentur, et morâ retundantur utpote existentes circa objectum distinctè diversum, prout etiamsi v.g: in persecutionibus, afflictionibus, morbis etc.

Contra utrasque optimè quidem serviunt remedia superiori 8. enumerata, sequentia autem specialissimè serviunt vel habitualiter, vel actualiter adsint, et vel in plenitudine vel completè exhibeantur. 1. firmissimum firmissimi et efficax propositum deliberatè et cum advertentia nunquam peccandi. 2. humillima diffidentia in seipsum, et virtus prætoria 3. firma et indubitata confidentia et fiducia in Deum, ejusque Gratiam et Auxilium divinum. 4. Oratio seu invocatio gratiæ et Auxilii divini 5. perpetua quasi ac discreta simulque quieta cura, et sollicitudo ne peccem. 6. vis et mortificatio, manifestque affectio

Etenimverò 1. ut de singulis brevissima relatione dicamus, vel totius rei etamy, cura de his mediis dictum est: si 1mò homo non habet firmum et efficax propositum deliberate ac cum advertentia nunquam peccandi, in varia peccata certissimè prolabetur. Cum voluntas facilè et spontaneè in idem, quod eiusdem firmæ resolutioni, principio, et proposito contrarium non est, præsertim si ad id depravata naturæ per se inclinat, et ad idem mundi, et dæmon omnibus motivis, donis, et rebus pulchris suadent, et inducunt, prout fit circa peccata venialia plus quam

Secundò nisi quis habeat humillimam sui diffidentiæ sed confidat in seipsum, vel præsumat de viribus et virtute, scientia, vel prudentia: ipse debilitet in eluctando, et gratia Dei peccata vincat. Deò in sua deferente, donec agnoscat, se nihil posse, quàm errare et peccare.

Tertiò debet adesse firma confidentia in Deum, quæ à tota diffidentia sui ipsius sive confidentia et fiducia in Deum pusillanimitatem tandem, ubi extra fiducia in Deum fiducia facilè victoriam obtinet, quia efficaciter in Deum non est efficax

Quartò requiritur fiducialis oratio seu invocatio auxilii divini, hoc est eam, quod homo de seipso plenè diffidat, fiatque et credat, se nec Deo, cui ipse auxilio nihil posse, ac extrà eundem auxilio et gratiæ nemic et totaliter esse, ac efficax necessarium efficaciam, et Deum pro viribus, et efficax, et auxilio suo invocet, præsertim cum ipse nigilet rogari, gratiæ et auxilio suo invocari, præsertim cum ipse nigilet rogari,

invocari velit. Debet autem oratio esse fiducialis, id est, cum fide, et fiducia filiali, quia huiusmodi oratio infallibiliter exaudiatur, ut dictum infra de oratione.

Quinto requiritur, vel potius ponitur pro tertio quasi vigilantia, cura, et solicitudo, ne forte unquam in decursu, vitae decessi, et homo inconsideratè, ac sine cura in rebus negotiis, et actibus suis se habeat illud statim agens aut omittens, ad quod peccato, vel injuriosè ratione vel habitu et gustu delectabili inclinant, aut quod ratio aliqua et motivum non examinatum subitò suadent. Et potest id pertinere ad errare et peccare.

Sexto requiritur, licet omnia ordinata adsint, nisi detur homo etiam manum apponat, et requisita ad vitandum peccatum agat: ac propterea sibi vim inferat, et sequentes deordinatas passiones, et corruptam naturam mortificet, sine dubio peccabit, saepissimè enim ab initio, imò ordinariè et frequenter quod homo etiam efficacissimo sancto proposito, plenè sibi confidens, et gaudens in Deum, cuius invocans, caute, et gnaviter ambulans maximam adhuc sentiat difficultatem in vitando peccato, et agendo, vel omittendo illo, quod ad vitandum peccatum requiritur, resistentibus plenumque corruptae naturae passionibus, et inclinationibus, amore sui proprio, et sensualitate quibusdam gravium propellente. Hoc necessè omnino est, ut etiam homo manum apponat, et quod sumus est, agat, vim sibi ipsi inferat, passiones inordinatas, voluntatem, judicium, et amorem sui proprium cum sensualitate abnegat, et mortificet, agendo fortitèr, vel omittendo, quod ad vitanda peccata requiritur, manum apponat, et sequentes quod sumus Deo, addat, et agat. Deus quod sua Deo considerationem et motivum, et positionem quibusquam efficere indigus in sua cooperatione aliquo modo gaudeat, ac ob id sibi quibusquam adscribere velit, sed quia Deus vult etiam homo cooperetur, et quod sumus Deo, peragat, impotente quo fortè vibrare aut summere, vel quod solus perficere non valet.

Debet itaque homo in cunctis bonis ita diffidere de seipso, viribus, et conatu suo, quasi nihil agere, vel possit, omnisque conatus sine frustraneus foret. Et nihilominus et sic sua ita cooperari manuque apponere, et talibus se habere quasi ipse solus posset, et deberet totum perficere, et absque Dei gratia et cooperatione tanta dependeret, quod in sua cooperatione gaudet, cuique quidquam adscribat. Sed ut dictum de fide ratione, cuique quidquam adscribat. Deus vult ut ita cooperemur, utpote alias Dei gratiam nec auxilium profuturum, nec opus bonum producturum, nisi dictis suggestis.

Q. Quomodo in quavis tentationibus ad quantum actus le resistere, nec contra illos pugnare, eas vincere, et nobis meritorias reddere, fiique tentationibus fructus et proventus facere, ac sequenter diabolum propriis armis in ipsum quoties debuerit valeamus?

R. Quandocunque sive à Demone, sive à mundo, sive à perversa natura insurgit aliqua tentatio ad quodcunque sive grave sive leve, statim et quam primum advertis esse mota: ob eam tuta fuga, cum terrore et timore penali seu offensa Dei te opponas, et ante omnia diffidens tibi ipsi ac viribus tuis, teneasque tuam fragilitatem et impotentiam ex intima confidens in Deum humillima cum diffidentia tui ipsius, et firma confidentia in Divinam voluntatem, et eius gratiam recurre ad Eum, itaque breviter invoca pro assistentia, auxilio et gratia, nec non subinde etiam ad B. V. Mariam, Angelum custodem, aut alium S. Patronum tuum specialem.

Secundò interna mente, vel subinde etiam ore breviter protesta, et resiste tentationi malae, atque protestare contra eandem, et contra omnem ejus actum in eam, demumque Divinum auxilium implora.

Tertiò assuesce etiam autem seu virtutem gratiae illi oppositae, ad quod tentaris, eliciere v.g. autem humilitatis si tentaris superbiae, autem charitatis, si tentaris iracundiae, invidia, indignatione etc. contra proximum etc. etc.

Quartò quando his rebus inordinatae passionis motus recedere coepit, et tentatio diutius adhuc durare videtur, nova voluntatem breviter confidendo motiva, quae jam possint persuadere ad fortiter resistendo tentationi, et virtutem oppositam exercendam; quod si tentatio fortior, gravior, et forsan etiam diutius durature videtur, ampliori etiam motivorum confideratione, praesertim malitiae peccati voluntas invadendi illi, fiteasve occasio, et prosens competit patitur; sin minus, tempore Recollectionis et meditationis id perstandum erit.

Quintò superata tentatione Deo gratias age, eique soli gloriam, et honorem tribue, omnia vana complacentia propria, aut elatione confusa tentationem eandem, si fortasse iterata injuria: tibi ipsi ingerere, et eam quasi in te coepta, atque ejus modo certa.

Sextò noscas, si vacat, vel fiteasve aut occupationi tuae prosens non adfuerit: ad tempus Recollectionis aut meditationis differas, ut autem rem magis intelligas, et facilius patefiat, quae valeas declarabuntur: bonam v.g. ea irrisione, contemptu, calumnia, aut alia injuria tibi illata, vel ejus molestia, aut adversitate

aliqua subitò cõtra exsurgere motum impatientiæ, indignationis, iræ, aut vindictæ: in tali casu, quam primùm advertis cõtra hujusmodi passionis motum, statim, sine morâ, et absque quam magis invalescat, aut ullo modò foras erumpat, vel appareat, cum humilitate fiducia, et filiali confidentia in Deum in illorum ejus auxilium, et gratiam cogitando v.g. et subinde fortem advertit, etiam ore dicendo: Jesus in adjutorium meum intende: vel: O SS. Trinitas unus Deus, miserere mei: Nomen, et Patientiam Jesu Christi. vel: O patientissime Jesu, fiat mihi secundum te: ne derelinquas, sed adjuva me: aut cum magna fide, et fiducia in virtutem Nominis Jesu cogitabo[lum]. vel secretò pronuncia aliquoties: Jesu! Jesu! Jesu! invoca etiam B. V. Mariam, et Angelum Custodem cogitando vel dicendo: Maria Mater Dei! memento mei, ora pro me, et adjuva me, monstra te esse Matrem. O Angele Custos custodi, et assiste mihi Clienti tuo, ne cadam, et Deum meum offendam.

Facta brevitèr, unâ, et alterâ, vel pluribus hujusmodi invocationibus statim citerâ, vel subinde etiam ore protestare: nolo ô Deus! nolo! nolo! ô Jesu, certè nolo te offendere, nolo te offendere, protestor quòd omnem offensam, volo mille mori, et omnia pati quàm te vel levissimè offendere, precor amore tui et propter te, quia tibi placuit, hanc injuriam, vel molestiam, vel hanc adversitatem, vel hanc tentationem in unione passionis tuæ, et injuriarum à te prometolerandarum, veniàm quia nostra infirmitate nostra, qui sine te nihil possumus, quàm errare, et peccare, adjuva me, confortame, ne deseras me etc. etc.

Si post hæc passionis motus adhuc duret, vel etiam magis invalescere videatur, mentem, et intellectum in alia dirige, ne motui patiendi consideranti aliquæ considerationi voluntatem infirmam vincere queat, purge Deum, et B. V. Mariam humilitate, et fiducialiter invocabo, omnique renitente motui tui contradicere, et resistere, ac contrà omnem offensam protestari, plenèque veniæ cave, et tibi vim infer, ne impatientiæ, iræ, indignationis, et similes motus foras in verba, effectus, vel signa externa erumpat, tali modo enim si spiritualiter certus, Deus infallibiliter tibi assistet, tuæ certissimè victor evades, maximo cum meritò, et fructu animæ tuæ.

Si verò post factam humillimam invocationem divini auxilii, nec non resistentiam, contradictionem, et protestationem interiorem motus impatientiæ etc. aliqualiter cessat, et paulatim

apostl: ñsque ita sekabel: ut etiam breviter te revoligere, et noti:
dia patientes sustinendi omnem iniuriam vel adversitatem g̃ sidera:
re. ñque g̃siderando infirmam voluntatem tuam: eamq; ad pati:
endum persuadere magis valeas. id facere omnino debes, vi:
sertim tibi iniuria vel adversitas quecunq tandem gravior instat,
et diu duratura videtur. Vg: cogitandu

O anima mea, cur turberis, times, et adversaris
hanc iniuriam, vel adversitatem? Cur fugis Crucem à Divina pro:
videntia tibi pro Dei gloria, et salute tua oria, vt paratam a
vide, et g̃sidera. quis, et quanta, quantoq; cum amore et pati:
entia hoc sit sustinenda. Cui quidvis Crux cum amore Dei patien:
ter tolerata non tantum ad Dei gloriam, sed etiam ad meliorem
patientis salutem et utilitatem serviat, regnumq; Cœlorum g̃ a:
quendum; eam vero nihil adeo gravit ad eius salutem, et
augmentum gratiæ ac meritorum, ad g̃sequendum regnum Cœlorum,
et maiorem in gl co gloriam, quàm huius mundi adversitates; cum
hæ absolutè necessariò sunt ad g̃sequendum regnum Cœlorum,
juxta testimonium sternæ veritatis Luc: g. XV. 23. si quis vult post
me venire, abneget semetipsum, et tollat Crucem suam quo:
tidie, et sequatur me; huic quæris Crux et adversitas no:
stra pœna, quàm potiq magnum Dei beneficium et donum,
cuius amoris Divini manifestum signum est. teste ꝑ Divinus
Numen apost: 3. d. ij. ego quos amo, arguo, et castigo; huius
quia Tobias acceptus erat Deo, necesse fuit, ut tentatio seu ad:
versitas, et Deitas probaret eum; hinc omnes sancti, et electi
servi Dei multas, et magnas omnis generis adversitates sustinuerunt,
ita ut quò maiori fuerit sanctitate, eò Deo magis dilecti, eò plures,
et maiores omnis generis Cruces et adversitates ei Deus immiserit;
ut patet in Christo, cuius sacra natura, et eximia maioris
sanctitatis æmulatio vivere esse, ac vivere sine signo Divini
amoris? vivere sola esse exempta? Vivere sola sine via
Crucis vestire ad cœlum? et tandem, quid deliberas? quid
disputas? sit eius est voluntas, et beneplacitum Divinum,
ut habe, et ita patiaris, cui ex amore ergà illum maximo
cum merito et fructu, certaque sanctitate g̃solatione tua ani:
ma voluntariè te subjicere debes, volens volens, ac sine ullo
fructu et merito, sine g̃solatione ulla, imò etiam cum demerito, et
maiori cum afflictione et pœna, forsan etiam æterna, tanquè
verum dæmonis mancipium sustinere debebis, ac quod ini:
quissimum est, penabis, et Deum offendes, ac inimico affici:
quantum sibi hoc natum sit suis, anima mea! ad quam sola

vitandam omnia tormenta, et mille mortes subire omnino
deberes, q̃ videre vel parvum tantùm malitiæ penati, ab-
erudetibi ramo notam.

Si videantur subire de Cruce, dolores nimios, cogita, Deũ
esse tyrannum, sed amantissimum, simulq; sapientissimum Patrẽ,
à quo maior Crux nulli imponitur, quàm quæ cum gratiâ sua
divina portari possit, et quæ necessaria salubriq; cognoscatur ad
salutem æternam; cogita, quòd quò maior sit Crux, eò maior
etiam proveniat gloria Dei; manifestè ipsi bene placuit, cruciari
illum et afflictio maior maiy meritum: et maiorem fructum tibi
progs procuret, si amore Dei, patienter sustines, prout potes
cum gratiâ Dei, quæ Cruci proportionata, sequentes magna ad
magnam Crucem datur.

Siquando quærat, quòd prossy maiorem iniuriam
vel persecutionem patiaris; inspice quidem: Iuliet ob
ea hoc, ob quod pateris innocenter, criminosa, innumera
tamen alia sunt peccata et delicta occulta, Deo tamen benè
cognita, ob quæ adhuc nihil es passy, cùm tamen ob hæc, pœnas
longè maiores, imò æternas, iustum, promeriti esses. adora igitur
iudicia Divina, et osculare manum Dei paternam, quæ te potiùs
adhuc in hoc mundo clementissimè castigare, quàm tremendis pœnis
futuri sæculi tradere dignatur.

Si ex malitia, odio, vel passione hominũ tibi ob-
veniat, videque forsan, putes, non esse Divinã voluntatem, ut
ea proveniat hanc Crucem ut pote fabricatam hominum, pendere
et malitiâ, quàm utiq; Deus non vult, cogita; quòd Iuliet Deus vole
ut alii malitiosè affligant, tamen providentissimè et iustissimè
permittit, vultque ut, quod ille permittit, tu patienter, et aequa-
nimiter patiaris, q̃ sequente, diuersa semper valeas: ita vult
Deus, ita placet Deo, hæc Dei voluntas est, videlicet ut hoc vel
illud; ita placet Deo: hæc Dei voluntas est, videlicet ut hoc vel
illud fiat; Veni Iuliet Iuda; malitiosè egerat Crucifigendo Christũ
Dominum: Ipse tamen Deus bonitatis Celestis, ut
ipse tamen diebat, ita esse voluntatem Patris Cælestis, ut
quidem voluntatis, ut iniquè ita iniquè fierent in Christum,
sed permittendo, et positivè volendo, ut quod ipse permittit,
filius patienter sustineret, paries Iuliet Iob fuerit, à diabolo
sibi inflictas esse pœnas, tunc dixit: Sicut Domino placuit
ita factum est: Sit Nomen Domini benedictum.

Quæ tua hæc, vel simili Consideratione resolve-
te de novo, atque heroicè amplectere et assume Cruc.
tem adversitatem præsentem, vel imminentem cogitando, vel

Iuendo: Cui ergò, salve Radies, et veni, veni obedientia,
dilectissima Crucis, non abhorrenda, nec à Natura, sed à providen-
tia Divina ex amore erga me ab æterno rara, et antequàm viles
mihi apparuta: sed jucunda: et cum gratia divina portabo te
non quia debeo. sed quia Deus mihi vult, quia illi placet, et
solo, meroque amore erga illum, et maiorem eiusdem gloriam,
et quidem quandiu vult, et quomodo vult, idque in unione
virtute Cordis Jesu, perfectissimæ intentionis, qua ipse in terris
Crucem, omnesque dolores, et tormenta sua intensissima sustinuit,
cum quibus mecum haec quantumvis sensualiter et superbe nate-
ra mea gravem, respectivè tamen minima Crucem patrum et
coming, ut coram oculis Divinæ Majestatis tuæ gratior
evadat, tuâque gloriâ magis augeatur, fiat. et compleatur
in me perfectissima, et adæquatissima cum omnibus Circumstantiis Sma.
nissima, et sic optima voluntas divina. sicut ab æterno
justissima, et sic decretum. ideo sola executio et adimpletio volun-
tatis tuæ, indeque gloriæ et beneplacitum tuum
nihil sufficiunt, hæc sola exoletur me, et tanquam in fine, et
centro Creationis meæ quiescere me faciunt, similque sanctis
beatum me efficiunt, adeò ut nullam aliam mercedem
desiderem, quamvis optimè sciam, quod infinita bonitas
sua, hac ipsa Crucis mea etiam utilitatem, et felicitatem
temporalem ac æternam multiplici viâ generat, dum per Crucis
innumeras peccatorum meorum maculas in hoc mundo clementis-
sime expiare, à futuris peccatis custodire, et præservare,
méque gratiis et virtutibus decorare, sicque præparare me
videat, ut in cælesti regno magis gaudium et majorem felici-
tatem et beatitudinem in æternum percipiam, ac quod potissi-
mum est, magis capax efficiar et habilis ad Deum in æternitate
videndum et amandum, Deumque possidendum. Laudandum et amandum,
æternitatem magis complectendum, ob quod ipsum ad minimum sicut amore
cóque fruendum, ob quod ipsum ad minimum sicut amore
meritò etiam de facto inflammari, et ad patiendum et solo sicut
amore adigor, eligens à Deo reprobata mihi dona et bona
vel maximè ideo desiderans, et expectans, ut Deum meum à
æternum magis amare, laudare, cóque frui valeam.
Veniam per ostium Deus! quia videt fragilitatem, infirmam,
et inconstantiam meam, et quia scit, quòd sine te, et gratia
tua nihil possim, quàm errare et peccare, humiliter
per Nomen Jesu et per admirabilem ejusdem potentiam supplico

pro auxilio, et gratia tua: in qua sola confido. Te quoque S. Angele Custos, per Dei gloriam, et animæ meæ salutem à Deo tibi commissam humillimè rogo: admoneas me, et fortes averte omnes insidias Dæmonis, et gratiam ejus pro me impetra.

Tali igitur, vel simili consideratione, et novatâ, ac resolutione firmandâ, confortandâ, et confirmandâ debita voluntas, si tempus, occasio, aut petitio postea quæsierit, vel si tristitia, aridus dubitandi, etc. seu adversitas aliqua major, et diuturna videatur prorumpere in persecutionibus, abjectionibus, confusionibus, magnis infortunijs, morbis, aut quibus casibus utile etiam, imò necessarium est, hujusmodi consideraciones, et resolutiones sæpiùs et tandiù, vel per totum recollectionis, et meditationis tempus eligere. Donec omnis noxa, et tentatio ad impatientiam, iram, indignationem, vindictam, animi tristitiam, vel perturbationem aut omninò cesset, aut certò ita debilitata existat, ut cum patientia in resistendo, et tractando facilè superare, et cum tentatione brevi cæpta frustrum facere valeat, et in divinâ voluntate, ejusque signata Crucem sua sustinere, et amare, amore Dei libenter portare didicerit, et assueverit.

Quòd si verò tuæ adversitates citò transeunt, et prorumpant in tristitias, vel illusiones, verba injuriosa, aut blasphemiosa, jactatoria, vilipensiones, tentationes, negationes obsequij, aut charitatis subitò accidentes, et statim transeuntes cæpta, sufficit post brevem Divini auxilij invocationem cum humiliata sui diffidentia et confidentia in Deum, facta quæ rejectionem, et protestationem, brevi aliqua verba, aut alterius motivi consideratione, et nova resolutione voluntatem movere; nisi etiam tales transeuntes et non unquam leves adversitates animo insidere velint, varias nobis causando cogitationes, tentationes ad iram, vindictam, et quod sæpè contingit, tam eam, vel majorem etiam per majorem, efficiant brevem consideracionem, et resolutionem aliquoties repetere, tempore meditationis et recollectionis instituendam voluntati opitulari, atque tandiù æstimare debemus, donec omnis ira, ordinata noxa et tentatio cesset, vel ita debilitata existat, ut superari facile valeat, et soleat.

Finita et superata tentatione sive breviter transeunte, sive diutius molestante Deo gratias agens et hominem attribuens cogita vel dic: humilema, et infinitas tibi gratias ago: optime Dey! auxilio et assistentia, qua me fecisti hanc tentationem superare, non nobis Domine! non nobis, sed nomini tuo da gloriam, tibi soli honor et gloria et Victoria. Nomini tuo da gloriam, tibi soli honor et gloria et Victoria. Nihil autem gratius et gratum, atque qui prorsus dubio malitio: me fe. impetites, captivasses, et te iniquè offendissem, resiste me adhuc fortiter, quod operatus es in me, et adhuc adhuc perficias, firma hoc Deus, quod operatus es in me, et adhuc atque firmata etiam in futurum. Tibi gratias, admirabilis Deus mater Dei tutum refugium! et tibi fidelissime Angele Custos debitas, et humillimas gratias ago.

Subinde profecto post superatas subitaneas et modicas tentationes suffiunt et altera vice et humili: lemo corde dicere: Deo gratias. Deo gratias. Non nobis Domine, non nobis, sed nomini tuo da gloriam. tibi soli honor et gloria in secula seculorum

His omnibus peractis, si tempus et proficuum permittit, eandem tentationem de novo quasi in te excitare cogita: ando ex. quid faceres, aut quomodo habere te velis, si iterum tibi contingeret similis iniuria vel adversitas. antevigilare tibi quasi tibi contingeret, aut provide, ne deinceps futurum, et advertens passionis inordinatæ motus, eum statim recede, et detestare, eique fortiter resiste, et contrarios virtutum actus breviter elice: atque aliquoties repete; ratio est, quia tali modo citius et facilius acquiritur habitus non tantum frustrose, et gerarose pugnando, sed etiam ipsi virtutis contrario, simulque debilitatur et ferme extinguitur ipsa inordinata passio, augetur insuper meritum, cum quivis totis viribus quasi et vigilans bona voluntate actus quod quid fortius habeat meritum, et casual augmentum gratiæ, deinde hunc modum: motus rebelles passionum, et tentationum de novo iterandi quasi excitandi et repetendi, ac contrarias virtutes exercendi ut ordo commendat. Celeberrimus asserta studiosissimus noster, et laus: Sanct: quod magis patebit infra agendo de modo, et rapi extirpandi passiones, et vitia, virtutesque inserendi.

Hactenus declarato modo et rapis resistendi tentationibus ad impatientiam, indignationes etc. mutatis mutandis etiam in aliis tentationibus utilissime servari poterit observando similiter si vel sensibus puncta superbiam vanam gloriam, et complacentiam, quam primum adsuperbiam vanam gloriam, et complacentiam, quam primum

adverte. statem tibi dificilem. et gfidem gratiâ Dei. emilio
ra Eam, to assistentiâ; et interiùs; vel subinde etiam exterè,
si remo advertit. dic: Degni adiutorium meum intende. Domine
ad adiuvandum me festina; vel: Deus magne et terribilis, qui
S: Nomen; et humiliter Jesu et Mariæ averte à me omnem
superbiam; vel: O humillime Jesu! Jamverre misero, et me defen-
ras me; vel magna fide et fiducia in virtute Nominis Jesu
aliquoties solummodo cogita; aut momenta: Jesu! Jesu! Jesu!
invoca etiam: si vocat, B.V. Mariam, et angelum Custodem; ac
humillimum servum S.S. Franciscum cogitando vg: aut dicendo:
O humillima Angelica Domina, Mater Dei, mater; O Maria, ora
pro me. adiuva me, et ffere caput serpentis; O Sancte Angele Custos,
custodi me ab omni superbia, et ut olim cum aliis humilibus spi-
ritibus in celo; sta nobis meum gtra superbos Dæmones, fugan;
O Sancte, et humiliate S. Francisce, ora et iuva me, pre cæ-
teris humilis frater minor superbiâ inflatur.

Facta vna vel altera aut pluribus huiusmodi invo-
cationibus stateim etiam interiùs vel subinde etiam ore gtradi et
resiste tentationi, et protestare gtra eandem cogitando vg: vel
dicendo; nolo ô Deus meus; nolo ô Jesu, nolo, protestor gtra om-
nem superbiam, volo miliens mori, quàm vel minima, tibi mapi-
mè gtraria superbia vel etiam levissimè te offendere, meum quà
sic te nihil possim, quàm errare et necare; et corrupta mea
natura protinus ô, adiuva me, confirta me, et in hoc tua volun-
tate confirma me.

Facta resistentiâ interna exerce etiam frequen
vel alterum actum humilitatis tentationi superbiæ gtrarium, et
quidem si adest, et ogni vel tentatio, laudibus, gloriæ et
gloriâ, laudi, et æstimationis, cogita vg: vel Deo agnosce do-
mine, quod tibi soli omnis honor, et gloria, mihi autem confusio
vituperium, et gtinsic omnium completat, quoniam à te omne bo-
à me autem non nisi proveniat, et omne ô. quod in me, meisq;
operibus laude, et æstimatione, aut premiô dignum inveneris, à te
mihi à manu, et auxilio gratiæ tuæ proficiscatur, omnia autem
defectus, et imperfectio sint effectus, fructusque miseriæ mei
tibi propter laudem, gloriam etc. non tantum nunquam desiderat
sed eandem à longe etiam aversequantem fugiam, et declina
bo, dicens cum Christe: Non nobis Domine, non nobis, sed
Nomini tuo da gloriam, soli Deo honor et gloria in secula sæ-
culorum. quod etiam sensibus de me, vel meis factis cogitat

vel omnia dicta, acta, et facta vilipendat, neipsum contemnat, abjiciat, reprehendat, et arguat, omnibus aliis ne assentiat, ac insuper omnibus modis persequatur, et affligat, talibus enim, ut tradit, et omnibus modis persequatur, et affligat, talibus enim, ut tradit, et meum agatur, sumā nisitibi et equitas est, cùm ex meipso penitus nihil sim, nihilque possim, quàm errare et peccare, neque habeam, et nihil sim, nihilque possim, quàm errare et peccare, neque habeam, et meipso quidquàm producere, quàm omnis generis stultitiam, errores, et confusiones, nec Dinumera quia Deum meum delicta, et peccata tantam iniquitatem, et malitiam in se continentia, ut omnia tantam iniquitatem, et malitiam in se continentia, ut brevi perdens, et possibile malum in toto terrarum orbe superent, esse: quocirca omnia mea, ut à conspectu omnium abjiciar, omnibus malorum genere affician, quod omnes Dum etiam in me corrigeretur, clementissimè adhuc mecum agitur, ut vole qui prombrosus esse, ut ad vitanda, et omnes afflictionem totius mundi incomparabilem, superantia, eaque infernalia tormenta, rejicerer.

Si verò ad laudandum, et quæ, et tua dilectio vel indirectè laudandum, exaltandum, et commendandum, sent. atis, facta invocatione et resistentia non tantum coram deo te humilia, sed etiam cogita, et curare, quomodo aliquid de tuis naturalibus vel moralibus defectibus aut aliud revelles, et peccatis, quod tui humiliationem, vilipensionem, miseriam confusionem, vel certè omninò sile de tuis laudibus et existimatione dignis dictis, vel factis, aliisque laudabiliter de te loquentes humiliter et prudenter averte, et facta tua laudabilia extenua, pro: Dum autem contrario virtutis actu, si quis tentatio ad superbiam adhuc molestat, aut sæpiùs redit, sæpiùs considera motiva ejus humiliatione, et contra superbiam faciendi, de quibus suo loco, finita et superata tentatione deo gratias exhibe, honore tribue, de data tentationis occasione demùm tibi propone, atque resiste, et contrarios actus elice, ut suprà.

Consimiliter, si tentaris contra Charitatem proximi, ad odium vg: aversionem, aut rancorem erga aliquem, vel aliquem odibili natura qualitates, aut offensam aliquam ab eo tibi factam, ut ita vel possibile, aut valdè difficile tibi sit cum eo quæsari, aut ei benefacere charitativè, et amicabiliter loqui, vel aliquod Charitatis officium eidem exhibere, facta invocatione humillima divini auxilii, resistentia contrarium dictione et protestatione vitæ superiùs dictæ actus contrarios elice ut suprà. dictando vg: O Amandissime Deus, qui me omni amore Charitatis cogitando vg: O Amandissime Deus, qui me omni amore

indignissimum tantoperè cùm infinitè amâsti; quique vis: ut proximum meum amem, fiat meipsum, eue! propter te diligo, et diligam etiam hunc, fiat meipsum, et quidem non tantum ore, sed etiam affectu, et effectu, opere, et veritate. hinc quamlibet vis perversa et pessima natura mea totaliter resistat, mihique fortè difficile, et quasi impossibile appareat, tamen cum ideo semper, omni charitate, humilitate, affabilitate loquar, et conversabor, nec aliquod dissentiendi aut aversionis signum dabo, nec eo aversione illum declinabo, ac omne obsequium charitatis officium pro possibili exhibebo, et quidem in specie manifestationis, vel illa hora, vel occasione propositum opus ipsa complebo, et ipsum vel amicabiliter alloquor, hon, vel illud charitatis officium præstabo, aut veniam precabor meorum ofra ipsum offensorum.

Si etiam inimicitia aut vindicta ofra eundem tentârit, facta humillima invocatione gratiæ divinæ, nec non resistentia et protestatione pariter actum virtutis ofrarum elicio, cogitando vel dicendo: O misericordissime Jesu! qui mihi peccatori maximo totiesq; ista peperisti, et in Cruce pro inimicis tuis oraſti, quique Apostolis precepisti, ut inimicis nostris ex corde dimittamus ignoscamus. sed illos ipsos per verè diligamus, eue! quantumvis iniuria abiisset, vel ille mihi illata sum opere affligat, et ego illius sæpe honorificentiæ animi vix recordari, multò minùs illum adjuvare, et eidem loqui valeam, quamvis etiam facilè vindicare me possem, et ad id perversa natura mea fortè incitet, nihil horum propter te, quem tu vis, et præcipis, quia tibi sic placet, eidem ex toto corde dimitto ignosco, sed tandem vista præcepta, et exemplum tua: quibusq; ofra: Jdeal mea natura, et inclinatio ofra quam, et tot. cor: corde, et ore semper diligam, ad quem finem Italia in hoc momento eidem omne bonum temporale et spirituale exopto, cique in quamvis occasione omnem charitatem ipsa præstare, et in omni conversatione charitativus et verum amicum me sincerè exhibere in specie verò hoc aut illud, non statim aut illa hora facere promitto, proposito. te verò humillimè precor, ut eidem ofrs dilectus, et pro ipsius mihi illata corpi desiderabilem prosperitatem gesdas. Ad confessionem huius sinceri amoris mihi et dimissionem offero tibi pro illius prosperitate hoc Ave Maria etc. etc.

Si invidiâ, tristitiâ scilicet de alterius bono, laude, &c. tentâris, factâ humillima invocatione, resistentia & protestatione grauium virtutis actu effare poteris tali modo: O Iustissime, ter optime Deus, laudo, et humillimè adoro Di-vinam voluntatem tuam, quâ ordinâ[ta] vult vultus tua, providentiâ et iustitiam tuam, quâ ordinâ[ta] iustitiæ vult me laudari, promoveri, &c; ita velit de mo-re vel me laudetur, promoveatur, &c; ita velit de mo-re vel beneficio gaudeat; gratias propterea infinitas tibi re-fero. et resistente rebelli ac perversa naturâ meâ gaudeo, ac si eadem felicitas mihi obvenisset. idque principaliter amore tui et propter te, utpote qui vis et præcipis, ut proxi-mum meum diligam, gaudentem de prosperitate illius velut de propria mea eruditem.

Si tentatio gravis Charitatem odii vg: aver-sionis, rancoris, inimicitiæ, aut invidiæ more sub Deitij velut, et te spoliij infestat, tuam infirmam voluntatem gaudendo motivo tuo Charitate, et extra Deum, et effectu cha-ritati oppositos, cognitâque veritate, et perfuasis motivis repetitis tentationi, denuò te opponе, et Deum contra protesta-re, atque Charitatis immediatè grauiora ac propositiva ho-nesta in specie heroicâ, idque opportuna, professim vero hedita-tionis tempore ac recollectionis aliquoties, imò toties repete, donec omnis amaritudo, et aversio animi cesset; aut ita debilitetur, ut se insinuare facile retendi, et grauiori Charitati actu prodire valeat.

Illud tamen speciales circa proximi nodum negrandi grauis tentationes, et resistendum et Deum offe-rendum est, quod aliqui sint tam leves, et brevis, et tam sua natura ita affituti, ut D. sit opus multis actibus eis resistere, vel se opponere, sed sufficit una brevi resistentia et gravi-tio ad protestatio. vg: si tentatio de male agendum vel faciendum injecit, Deus nolo, O Dey, nolo, sed volo millies mori, quam vel etiam levissimè offendere, protestor grauia omnia gressum, adjuva me; quia sine te nihil possum. Vel si tentatio urget ad aliquid quod et proximo teremur, Deus volo, O Dey, certò volo, faciam hoc amore tui, quamvis mihi difficile, et odiosum sit, gratiam tamen, et auxilium peto, quia sine hoc tropy nihil possum. vel potest ob gloriam tui fiducia et confidentia in solâ gratiam divinâ brevem invocationem auxilii &c. adhibere, et deinde primùm externe resistere, gravidere, et protestari.

vg. Dey in adiutorium meum intende &c. vel adiuva me
et saluyero. vel succurre. ô amandissime Dey! nec me induc
cas in tentationem. sed libera me à malo. ibast, ne me dese-
ras in tentatione. sed libera me ab omni periculoso lapsu.
deinglidas auxilio Diuino. et resiste diuendo vel cogitan-
do: nolo. vel volo. Id solum adverte, ut assuescas in qua-
cunq resistentia et pugna ytrà tentationes leues, easq modi-
cas, semper adhibere orationem seu invocationem auxilij di-
cendo enim manifestas, quòd tibi diffidas, et soli Deo cuique
gratiam et auxilium glidas, quòd utrobique Deo summè placet,
sumit ad in oratione vnà cum nauj apositione ne hoc et
violentia sibi facta. quæ arma et remedia efficaciissima
et necessaria sunt ubique sunt, prout in dicto d. cladam
dictum magis.

Veleriynotandum, esse quoque tentationes, vel
potiq cogitationes aliquas quasi homo quasi negative
se habendo abigere et vincere solet, prout fieri potest et
solet in cogitationibus otiosis, curiosis, profanis &c. quas
dum aliqui advertunt, alacri pugna ytra illas ad dri-
beat, quàm eas simpliciter dimittendo seu animum avertendo,
et ad alia vtilia semper obligatoria; aut nobis incumbent:
in agitando.

Sanctum bene advertendum, quòd supra notan-
tes additum d, nisi tentatio sit cum mora, qua haspe in nobis
excitare nunquam licet, ut ytra ead demum pugnemus, nullo
meritu accedit. sed ytra omnibus modis fugere, et declinare
utilissimum; imò necessarium d, Deinde quomodo ytra ea
simò Carnis tentationem specialiter pugnare oporteat,
Iuxta infrà agendo de Castitate et vitiis oppositis.
Interea ytrà vitium, et tentationes Carnis, Observa fili!
tuenta hæc breviter apposita

Primò efficacissimum et generale quies propositum
et certum subinde repete, post assumptum habitum, nullo
modo, quàm vagans, aut alias cogitationes, verbò, aut opere
mori, quàm vagans, aut alias cogitationes, verbò, aut opere
quicunq Castitati ytrariò vel minimè Deum offendere.
Secundò fuge otium, et semper esto occupatus pro ser-
tui obedientia &c. Tertiò quantumvis in virtute Castitatis perfecta,
et ab omni labe sit remotus, et per plures annos inculpatam,
Carnis tentationem sentiens, tamen circa hoc vitium tibi nque

fide, sed ex possibili omnem fuge occasionem, quæ ullo modo ad
carnis vitium te incitare, vel tentationem turpem in te excitare possit,
aut solet, quia in nullo, sunt in hoc turpissimo vitio verificatur:
qui amat periculum, peribit in illo. et certissimum est etiam viros
perfectos omnem huius vitii labem evasuros, qui humiliùs sui
diffidentia occasionem diligenter fugiunt.

Quarto ex totam vitam sed singulariter, stude
profundæ humilitati, et magis, quàm ipsum Demonem time, et
fuge superbiam, quia ordinariè pena superbiæ est lapsus turpis,
quem superbum varie deserere, vel certè profundare miseriam
suam, existimitalem agnoscat, et humilis fiat.

Quinto Nullum temerè vitium, et forte carnis hoc
vitium, et si aliquem in hoc rerum certo sciat, debet ideò quem-
ne, vel propterea meliorem se perfectiorem judica, sed potiùs cau-
ca contrahere, et procedem ordine, et ex his fugiendis magis huma-
lis, diffidens tibi, et cautus esto, aliàs cum Petro eoque
desedit, et turpiter cadet, fuge alios commendati, nudumque nudum
re, vel spectare, sed humilis esse disce.

Sexto quando autem te infestat aliqua cogita-
tio vel tentatio aut motus carnalis, statim, quam primùm ad-
vertis, sine ulla mora te ipsum, et illum cum humilitate tui
diffidentia ac confidentia in solum Deum ipsius pro auxilio invo-
ca, simulque interim, velectam ejusdem cogitationem ad
se recta dicta spernat, quamvis enim in quemcumque tentationem ad
malum motum resistendi sit periculosa, adeoque extremè vi-
anda; et ex his licet in quavis magna sumat diffidentia sui
et confidentia in Deum cumque gratiam, una cum invocatione
auxilii Divini sint necessaria in tamen in tentatione et mo-
tu tra cogitationes carnis omnino maximè necessaria est,
utpote in quibus periculum semper majus, proclivior ad malum
natura, vires ad resistendum debiliores, et lapsus gravior,
frequentes sunt semper timendum, et tibi diffidendum, accerta
plena cum confidentia auxilium Dei implorandum, invocanda
que cogitissima, et immaculata semper V. Maria, et S. Angelus
custos. Memor etiam esto præsentis Dei et angeli tui custo-
dis. Juvat tamen, imò et expedit subitò cogitatio-
nes impuras subitò diridentes, nec multum infestantes absque
multa cæremonia vel resistentia mentis divertere, et animum
ad alia avertere, subitò verò si hujusmodi cogitationes diutiùs
molestant, et inhærent, tunc vis abigi, aut ejici valeant, oportet

quidem cum humilima sui diffidentia et confidentia Deum illum suo auxilio invocare teneatur et illi fideliter resistere, et tandem contra omnem offensam protestari, si tamen facta aliquando humilima invocatione divini auxilii resistentia quod et protestatione praedicta cessant. Sed adhuc durant; nec opus necesse est, ut quis ob illas se affligat, aut cum illis multum disputet, vel contendat, sed melius est, ut eas potius contemnat, et attendat nec curet, quas et adverterat, ut suis rebus vacet; taliter enim modo se diabolo contemnitur, citius cessat; Vel si cogitationes a ratione provenient, citius evanescunt, vel etiam ad tempus adhuc inhaereat, nullatenus nocent, utpote extra voluntatem nostram adhuc haerentes, dum extra animum; cum multum cum eis disputat, et omnibus viribus eas abigere contendit, magis firmantur, et multiplicantur, hominem nimis fatigant, animum scrupulosum, et dubium reddunt, patientiae et quietem animi perturbant, et ad alia subinde pravi habitus reddunt, id est quod intendit diabolus.

2. Dico 1mo. quamvis et quomodo homo adultus vivere possit sine venialibus peccatis? R. 1mo nullus hominum de viribus propriis et sine gratia divina absque speciali privilegio et revelatione ab omnibus peccatis venialibus vivere potest, hoc plusquam de fide, ipsum apud Catholicos extra omnem controversiam. probatio quae controversiis relinquitur.

R. 2do Nullus adultorum per ordinaria gratiae auxilia quae Deus omnibus iustis communiter largitur, potest totam vitam abstinere ab omnibus peccatis venialibus collective seu simul sumptis. Etiam haec doctrina res fidei certa est, prout patet ex Trid. sess. 6. can. 23. ubi. Si quis dixerit, hominem posse totam vitam peccata omnia etiam venialia vitare nisi ex speciali privilegio, quemadmodum de B. V. tenet Ecclesia, anathema sit. Quod quoque adducere S. Greg. Naz. omnia peccata vocare, supra naturam humanae vitae et modum Deo constitutum. huc etiam faciunt loci S. Script. et SS. PP. ibi citandi.

R. 3tio Potest quivis homo etiam cum solis ordinariis gratiae divinae auxiliis per totam vitam vitare omnia et singula peccata venialia singillatim et divisim sumpta, ita ut nullum sit peccatum veniale in specie. de quo homo cum veritate dicere possit: hoc peccatum veniale cum gratia

Divina ordinaria vitare n̄ possum. Quamhoc doctrina communis apud Catholicos, quamvis negetur ab hereticis. Probatur unica solida ratione; quia si esset aliquod peccatum veniale in specie, seu particulari, quod homo non posset, ita non posset declinare, quod homo non posset, ita non posset declinare, quod homo non posset, ita non posset declinare

subsequenter vitam abstinere ab omni peccato veniali delib: certè comisso; quemadmodum plasime, et perfecta anima, quæ perfectioni serio studentes per plures subsequentes annos quia imò per totam reliquam vitam ab omni peccato veniali deliberato abstinuerunt; imò fuerè multæ fidiles animæ, quæ post perfectam conversionem suam per totum reliquum vitæ tempus vix unius minuti peccatum veniale etiam ex fragilitate, ignorantia aut subreptione comisserunt. Hæc doctrina probatur potest pluribus tum dictis tum exemplis SS. PP. Theolog. et Mystic: de qua S. Tho: 2. 2. q. 5. de celest. gradib. a. 3. n. 5. dicendum, quamvis omnia peccata venialia difficulter vitare non possimus sine speciali Dei privilegio, tamen venialia quæ committuntur ex subreptione, sed animi plena advertentia et deliberatione, possunt declinari, et data à perfectissimis facto omnia, ac pene omnia evitantur. Conformiter, loquitur scientia et virtute celeberrimus Alvarez de Paz: multi inquit, ex perfectis hominibus hoc consequuntur, ut post conversionem suam, ac gustata spiritus dulcedinem nunquam aut rarissimè venialia peccata, et ex industria cum plena deliberatione committant. et infrà. manifestum inferiam faceres, si de S. Francisco, Dominico, Ignatio, et alijs similibus Sanctis, quod scirent, et de industria quod venialia peccata scirent, cogitares. quod autem illi habuerunt, multi viri spirituales ad perfectionem conversi sine dubio habent, qui licèt saepius in levibus cadant, nunquam tamen multis annis in hujusmodi scienter, et ex industria deficiant, sed citò nunc abbreviata manu, nunc retorsum ab hac infidelitate servare nequeat, nec aggravata et varios ejus, et dilectissimos preces non exaudiat; quibus quotidie consulant, si ab omni peccato; quod mortalitas, vitandum, debitum, fallentem à procacitate effrenate meretricis liberari; frontem vero meretricis habet, qui post divina maiestate ultimè cognitam, post amplissima ejus dona suscepta, post perfectam cœlestium cogitationum suavitatem audet, scienter, et advertens aliquid Deo displicere; illudque licet vilissimum sit, coram oculis sui Domini et Creatoris patrari; interrogemus igitur viros SS. et obtestemur illos per nomen Domini, cujus totos consumunt, et quid nobis sine nullo laedendi humilitatis timore, ac aliquod peccatum veniale ex infirmitate, sed ex industria et malitia per aliquod annos committat: et si dicit nihil quod Christo Domino aut magis, aut vix ex malitia

premorint, credamy eis: sunt enim testes omni exceptione maiores, et eos in hoc sequi, ac imitari conemur.

R. 17mo. Religiosi Statum possunt, sed eis etiam vitam vitare venata venialia deliberata? Debent ipsos speciale conatu et diligentiam adhibere, ut reliqua quæ ex deliberata ex fragilitatem et subreptione ac quadam inadvertentiam aliàs committi solita pro viribus evitent, et à Deo speciali ad id gratiæ auxilia mendicantur, et exorent. Ratio ita: Quia alias, quia cum Religiosi specialiby, pluriby, et maioribus salutis remediis gaudeant, minoribus item impedimenta seu obstacula habeant, quàm seculares, ac simul in longè perfectiori statu existant, specialiter et magis tenentur tendere ad perfectionem: à qua venata venialia deliberata plurimum impediunt, quæ ita dicta sunt, ubi propter exactam Dicto est, illam nunquam adipiscentur. aut solidam aliquam virtutis perventum, quin id velit: aut saltem curat ac sollicitè studet vitare venata venialia, esse talem in statu valdè misero et periculoso, ita ut etiam in statu gratiæ iam perfectum, aut eidem proximum existat, certè aditum in eum lassum maximo cum periculo æterni salutis.

Audiamy de hoc Dionys: Charth: de Reform: Claust: ubi ex S. Aug: sic ait: qui ad vitanda venata venialia non exhibit sollicitudinem, nequaquam dum sine venatis mortalibus esse potest. Nam de David ait Scriptura: Si non in domo Domini mei fuero &c. nisi servaveris te existentes, citò subvertetur domus tua; (2 Reg. mea tua seu gratia per venatum mortale repentè deperditur; quamvis autem multa quotidiana in regula et statu Religiosorum, ad quæ tenentur de necessitate præcepti; ita quod statim mortaliter peccant quicumque in aliquo eorum frequenter negligentes aut ad observationem silentii in surgendo ad matutinum, otiosi tales ad vitandum, inutiles horæ alacres ad matutinum, otiosi tales ad vitandum, inutiles horæ inde discurrere &. verumtamen quotidiana excedendi, seu assiduitas delinquendi in istis, ad curandum, vel emendandum, non est à venato mortali excusans, propterea Religiosi bene formati, quibus parva aut nulla de rigoris ac disciplinæ observantia, quæ communiter vigent, et mundi vanitatibus renunciarunt, otiosi, garruli &. in innumerabilia prorsus venialia quotidiana, incidunt vitam ad venialia, sed ad mortalia quidem, per accidens quia non tota vita eorum ad quasi quotidiana venalia perfectum, quia et hoc ipsa bona, quæ agere videntur, tamen negligenter, incuriose, et languidè, tam inordinatè, et indebitè agunt,

Vt magis sit offensivum Dei, quàm honorativum; ejus tale, cui: qui in charitate suis maculis nitescit, quiescit nullo emendandi; imò de malitia, quo mortalia sunt, nullatenus sibi gratulantur favere comprobantur, miserrimum simul ac periculosissimum statum religiosi te cidi, quales vg: vel haerimè sunt, qui venialia secuta vitare, vel curare, incedunt, prout magis declarabimy infrà agendo de perfectione religiosa.

Principia Practica firmiter tenenda contrà Peccata Venialia

Not: primò, hoc principia verè coincidere cum principijs practicis quòd peccatum mortale supra cosstitis.

Principium 2dum. Sapè, et tandiu legere, meditari de incredibili malitia et iniquitate cuiuvis etiam minimy peccati venialis, præsertim deliberati, gravissimisq; Dei: bris et pessimis effectibus illiy, donec perfectè id tantum intelligatur! sed etiam profundè, firmiterque menti impressum et quod recipiendo, debita ei gravis etiam verbali secundo ac sic. Sanctificationi, et horror illiy acquiratur, ex cognitione, quòd licet respectu peccati mortalis sit, et dicatur peccatum ad malum Deve, tamen in se et absolutè sit valdè gravissimum, et maxy graveis alio in toto universo. Similiq; tam moraliter, et spiritualiter maximè nocivum

Secundum Remedia quòd peccata venialia: lia per frequentem, et attentam lectionem non tantùm bene cognita, perspecta, et memoriæ impressa habere, sed iisdem etiam in praxi diligenter uti, atque verè ex humilimâ diffidentiâ sui ipsius ex. gr. ex fide etiam in Deum ex. oratione seu invocatione ejus gratiæ et auxilij ex. perpetuâ, cæq; quietâ vigilantiâ ex. exercitio mortificationis et mortificationis infercenda.

Tertium firmissimum, quòd, et heroicum propositum perpetuò habere, scientes deliberatè, et cum plena advertentia nullum actum illiy committendi, peccatum veniale, præsertim postquam cuivis etiam minimi peccati venialis inexplicabilem malitiam quis agnovit, et religiosus factus.

Quæstio. Quid agendum in prop. et quomodo se habere quis debeat; post lapsum in aliquod peccatum? Quid superata tent. post lapsum in aliquod peccatum? Quid superata tentatione, et devicta Victoria spiritualis; sicui, et cortesi, dicitur esse? Damnare debemus etiam; quid faciendo post lapsum in aliquod peccatum? Damnare debemus etiam; quid faciendo post lapsum in aliquod peccatum? Ad quod Re. esse aliqua agenda, aliqua cavenda.

Primò ps. qui se fragilitate, vel quandoq; se malitia labitur in aliquod peccatum, sumopere cavere debet, ne ita ordinatè tristis, pusillanimis, inquietus, et taliter affectus, ac prop. eum solativa media terrena quærat, falsam quietem et letitiam in mundanis vanitatibus, et oblectationibus sensuum, et letitiam in mundanis vanitatibus, et oblectationibus sensuum, eterni solere quibus et revivere, sed ordinatè tristitia eterni solere quibus et revivere, sed ordinatè tristitia esse oportet propter peccatum, quia tristitia inordinata semper mala in via perfectionis, nec à Deo, vel amore ipsius, sed à Diabolo, et perverso nostro naturæ amore proprio venit, neque sunt signa veræ contriti Cordis, sed superbi animi plenique magis tristantis ob sui offensionem, disæstimationem, detrimentum temporalem, et penatus sibi emergentes, quàm ob Deum offensum.

Secundò sumopere cavere debet, ne post lapsum solita alias pia exercitia et studia omittat, aut tepide, remisse, imperfecte, vel truncate ea perficiat, sed potius cuncta acsi id non fecisset, etiamsi in iis gustum, aut consolationem nullam percipiat; quod facilius admittet, si cogitet, se Deum, qui dulcedine spirituali gaudeat, qui Deum toties, ac tantopere offendit. Item quòd opera nostra non absq; consolatione spirituali, ac devotione sensibili facta Deo quovis modo placitiora magis grata sint, quàm quæ cum tedio, aversione, vel cordis siccitate aut sensibili devotione fuint, quamvis alias nihil desit.

Tertiò similiter cavere debet, ne quis post lapsum pœnitentiam et emendationem usq; ad futura differat, non differat, aut interea animum remittat, ac in tepiditate corpus gerat, sed potius post lapsum etiam veniabilem citiùs ad Deum recurrat, coram eo se humiliet, culpam suam fateatur, eam detestetur, de eadem ob offensum Deum doleat, firmissimè se emendandi propositum cum plena sui diffidentia et confidentia in Deum habeat, veniam petat, ac postea in suis iterum pergat, ac si lapsus non fuisset; et hoc toties faciat, quoties labitur, etsi mille vicibus in die caderet.

Quarto singulariter quisq; studeat post lapsum ad maiorem sui infirmitatis, et imperfectionis cognitionem, indeque sui ipsius contemptum et odium accedendi sui diffidentiam devenire; ac propterea maiori cautela et vigilantia sibi ipsi non liberè diffidere, et in solo Deo qui fidere incedere discat.

Quinto specialissimè attendat, et si peccatum, vel error, ac imperfectio ipsius publicè, vel coram aliis fiat aut eisdem innotescat, doleat quidem, quòd Deum offenderit, et forsan etiam scandalum dederit; tamen etiam sumopere gaudeat, Deumq; laudet et benedicat, quòd saltem eiusmodi imperfectio et malitia patefacta sit, ipsiq; apud homines vilescendatur, vitio vertatur, minùs æstimetur, negligatur, ac pro meritis suo tractetur; gaudeat enim de contemptu et optimi, Deique gratissimi humilitatis actu, vera, et bona: vanam gratiam, vanamq; miræ gratiarum, quem propterea celeberrimi affecte in omni occasione, et maximè tunc sui dent, quando peccata, et imperfectiones nostras aliis patefieri, et nos propterea vilescimus, et vilipendimur.

Et Filii Charissimi; si post lapsum observetis hoc, et lapsu detrito in aliquo scabie vilipendij, quid damni spiritualis habebitis, imò quasi emolumento habebitis? Novit etiam infinita Bonitas et providentia D. id sæpiùs fecit, quòd lapsu peccatus multis fuerit occasio et causa salutis; ob quod tamen reprehendus recedat, sed id facere debemus, ut peccato cum gaudio haurianmus, offendi, et damnis frustrari resarciamur, sæpiùs quòd diabolum nos vincimus, cumq; gratiam, et gloriam, quòd nos à via veritatis et perfectionis abducere quærit, peccato videlicet, occasionem sumentes, varias Deo gratissimas virtutes, profectum, et profundam humilitatem exercendi, et efficiendi; quæ antea ad perfectionem tendendi, sicque cuncta in nostrum vertendi.

Sexto, si post peccatum mortale, quod Deo à quovis Religioso in aliquod asseritur, monstrum enim, et quasi paradoxum censeri debet in Religione peccatum mortale, qui committat, professa eò ferventius, illudque simul observare debeat, et statim, quæ primùm fieri, et occasio haberi potest, nec expectata quidem horâ, minùs die sequenti ad confessionem recurrat, et ibidem facta prius necessaria præparatione confessionem sacramentalem integram cum efficacissimo, et heroicis propositis totali sui diffidentiæ, et plena confidentia in Deum effundat, in cæterum peccatum

et occasiones tantùm vitandi, sed Dei gravissimas injurias omni possibili modo resarciendi, eique servitij, quam unquam exhibendi, atque hîc vel illum N. N. omittendi, vel faciendi.

Videant autem quomodo in hac confessione debeant quid post recessum aliquod observanda dicendum, hinc post assumptam absolutam inordinatæ tristitiæ aut nimiæ animitatis ad Deum recurrere, et hos aut similes actus exercere quærtel.

Actus Contritionis, et Propositij.

Eheu Domine! rursùm iterum recidi, rursùm iterùm offendi tuam infinitam majestatem, et Bonitatem, tibi amandæ, et obsequendam vanitatem, quàm tuam S:ctæ Voluntatem, ob quod summè doleo, quòd te super omnia diligo; O utinam te non offendissem! verùm ut amplius te offendam, et propono firmiter, quàm unquam anteà, cum tua gratia non tantùm peccata, sed etiam occasiones vitare, majori attentione et vigilare, mihique majorem vim inferre; specialiter autem hoc N. facere, vel hoc N. omittere. In horum propositum esto mihi Redemptor, et miserere mei secundùm magnam misericordiam tuam.

Actus Humilitatis

Ecce! enim misericordissime Deus, etiam hoc peracto iterùm fruity et effecty fortitudinis tuæ et potentiæ meæ, vix aliud poteras exspectare à me, quàm ex me nihil, quod errare et peccare valeat; neque enim in hoc solo peccato stetissem, sed plura, et gravora adhuc commisissem, nisi te me adjuvasses et conservasses.

Actus Spei.

Scio equidem, quòd tum gratia tua semper mihi sit parata, vincere possem, et deberem, et subsequentes tentationes, si quæ mihi et tua et iniquitate mea provenirent, repellere; verumtamen scio etiam, quòd infinitè majori sit misericordia tua, quàm iniquitas mea; scio quòd cor contritum et humiliatum non despicias, nec veli mortem peccatoris, sed ut magis quæratur, et vivat, cupias etiam possibilis, sed ut magis quæratur, et vivat, cupias etiam possibilis, ad te recurrentem miliies, et ultrà misericordissime lapsi ad te recurrentem miliies, et ultrà misericordissime

fuscipias; hoc certissimè scio, et confido in bonitatem, et misericordiam tuam infinitam, atque hoc confidens in servitio tuo rursùs pergo

Alius Actus Humilitatis.

Æternùm quamvis ob te offensam sumè doleam, tamen etiam gaudeo, quòd ego hoc peccato utpote coram aliis sanctis, et Deo nec infirmitas, iniquitas, malitia, et imperfectio, et hypocrisis non tantùm mihi superbo, sed alijs majùs innotescat, ac palescat, indeque laus, et æstimatio mihi semper inde debita cesset, et minuatur, extrà me infusio, et temptatio, dissertio, et vilis pessimè cessat, gloriantes pro meritis meis tractes, et habeas.

Quæ acta etiam brevi fieri possunt prodi: varsitatem, tem, oris et circumstantiarum &c.

Heu me miserum! cur iterùm transgressor sum tuæ S. Voluntatis, et legem S. tuæ, quòd Deo meo, quem super omnia diligo, et diligere debuissem, sumè displicui, iniuriosus et odiosus sum? ob quod doleo et corde, et ore! Heu me, et ultimam factum sum fuissem! Verum, ô Amantissime Deus! per tuam gratiam amplius fiet, propono firmiter me majùs, quàm unquam attendere, vigilare, et mihi vim inferre, ad quod gratiam tuam humillimè imploro, utpote sine qua nihil peccare, et errare valeo. Interea si peccatum coram alio quo fuit, gaudeo, et laudo te, quòd ego hoc peccato saltem sequatur vilis pessima infusio, et quo mihi sumè debita, quem humillimè sustineo, et in vindictam peccati mei ad usque animam gloriam tuam tibi offero.

§: 4tus

De Confessione Sacramentali peccatorum ordinaria?

Postquam egimus de peccatis, eorumque natura, et malitia, variisque modis et motivis illa vitandi, meritò nunc patet agitur de confessione sacramentali, quæ hæc omnium principalissima, efficacissima, ac certissima à Christo Domino di-

cite instituta medium, quo remota rem commissa iterum dele-
antur, et effectu illorum peccatis tollantur; sequentes anima: qua
re peccata priij vitae spiritualij: gratia nempe et amicitia D.
Dei peccata, vel saltem: peccata venialia nempe:) cor
ouibusdam tuguis, abominabile, languida, tepida, infirma, et
ad dona coelestia minus habilis, ac extra ad malum magis pro-
clivis effecta, iterum vivificetur, animae Deo, et gratia effluat,
manali jungatur, gratia ornetur, qua quodvis malum sport-
ebur, et ad coelestes influxus apta reddatur. quae propte-

Q. 2do Quid? quam necessaria? utilis? et
nostra sit? sacramentalis. R. 1mo sacramentalis, quae
mentalis? Legitima de propriis peccatis facta confessio,
cum Sacerdote ad impetrandam eorum remissionem. hoc
definitio patet ex terminis, eamque supone scitu et Catechis-
mo, partim ex Theologia: solum notandum: quod Diates
sin Legitimam confessionem, ob 3. requiratur omnia requisita de
quibus infra: facta: item ad impetrandam eorum remissionem
qua illud sacramentum alios fines, fructus et effectus habeat,
quia illud sacramentum alios fines, fructus et effectus habeat,
vista diversa infra. tamen remissio peccatorum et propria et
principalis effectus, ob quem Christus hoc instituit sacramen-
tum dicitur.

R. 2do Confessio sacramentalis omnibus post ba-
ptismum peccata mortalia habentibus ad salutem necessaria?
dicitur vel saltem in voto, adeo: ut quicunque mortaliter
peccat, certo damnetur, nisi ante mortem sacramentaliter,
saltem ut proles, saltem perfectam contritionem cum voluntate
confessionis et proles, saltem perfectam contritionem cum voluntate
sacramentali, et sequenti confessione in voto seu desiderio hab-
ere. Quamvis enim etiam sola perfecta contritio absque actua-
li confessione peccata mortalia deleat, tamen hunc effectum
habet, nisi contritioni etiam voto seu voluntate confitendi salte
implicite inclusa, prout ex Trid: sess: 4 c. 3. et c. 5. et 7.
unanimis Theologorum docet.

R. 3tio Qui habet peccata mortalia, saltem
semel in anno, et quoties id aliquis peccatis, vel articulo
mortis, necessario confiteri debet, ita quidem, ut etiamsi ex
peccatis mortalibus certam contritionem elicere conaretur, tamen a peccatis mortali-
bus absolveretur, sed certo damnaretur, si in tali statu
ouasionem habeas confiteretur. ita nisi certa tuissa dolorem.

Ad 4to. Quamvis illis, qui sola venata venialia habent, vel habere se putant, confessio sacramentalis absolute necessaria non sit, cum venialia extra remo obligetur, tamen indirecte ipsi etiam non raro necessaria est; tum, quia venata venialia à mortalibus discernere non semper valent, et omnium quam cupiunt, quod ex ignorantia, vel amore proprio putent non nisi venialiter venasse, ubi interim coram Deo etiam reis sunt venati mortalis. tum quia, si sola venialia habentes venationem, aut non nisi raro frequentarent, in venialibus plerumque in fovea deficerent, et sic etiam ad mortalia prolaberentur. Vertatur vigesima dicta quinta.

Ad 5tum Confessio sacramentalis quidem frequentibus non est tam utilis, imo ad assequendam perfectionem quasi necessaria. Hoc asserunt Theologi communiter, S. Bf. et Sectarii, qui rogitata omnes frequentem confessionem suadent, inter quos S. Bonav. Gerson. Thom. Kempis. &c. suadendo docti de beat. novitii scilicet: tribus vicibus qualibet septimana, vel pluries confiteri. Item statut. Novit. p. 3. c. 14. de confessione: saepè confiteri, ad minus in septimana. item reg. Novit. c. 3. suadet: si potes quotidie confiteri, bene; si non, de die in diem. Idem faciendum suadet confiteri. videamus iam aliquos confessionis fructus et effectus in specie.

Primò in qualibet confessione remittuntur venata non tantum quoad culpam, sed etiam remittitur aliqua pars poenae. Dum de culpa in temporalem mutatur, temporalis minuitur, imò subinde ob specialem, et excedentem dolorem: in dispositionem veniæ tollitur.

Secundò per confessionem omnia bona opera et merita: si quis peccatum mortale fuerit mortificata: iterum reviviscunt seu vivificantur.

Tertiò in qualibet confessione effectus augmentum gratiæ sanctificantis et opere operato infra certam fidei doctorum quantum autem bonum sola hac fructuum in mortel, explicari non potest, cum quivis etiam minimus gradus gratiæ sanctificantis inestimabile bonum sit, unde alibi de gratia magis dictum.

Quartò confessio confert gratiam sanctificantem effectus etiam gratia sacramentalis, i. e. speciale auxilium D. vincendi tentationes, et non tantum, sed occasiones et pericula peccandi magis declinandi tentationes facilius vincere. et venata semper vitare vo[illegible]

Quintò quod ex confessione Sacramentali nihil etiam ex hoc, quòd occasione illy principales, et Deo gratissima existant virtutes, quando debitus finis meritum et bonus effectus habet. Septimò cum exercetur fides, qua creditus remissio venialium ex absolutione in sacramento. Octavò spes, qua eadem remissio speratur. Nonò charitas exigitur, et qua diligitur. Decimò contritio, et tristitia virtuosa, contritio et detestatio peccati cum firmo proposito illud vitandi. Undecimò humilitas, qua veniam, gratiam, et remissionem petitur. Duodecimò obedientia, qua confessarii, veniam Deo, et hominibus loco Dei posito obedit. Decimò tertiò justitia, qua fecisset tanquam reus coram Sacerdote tam in die accusat, et ab eodem petit, seu penitentia ei ex merito sibi imponi exigitur. Decimò quartò patientia, qua obmurgationes et calumpniationes confessarii aequanimiter et tantum sustinuit, sed etiam petit, et patienter recipit et persuit.

Sextò partim tollit, partim minuit pessimos et terribiles effectus, quos peccata etiam venialia inducit: Septimò partim tollit, partim minuit pessimos et terribiles effectus, quos peccata etiam venialia inducit: egò bonos multos profectus producit, adeò ut simul remota etiam venialia impedimenta uberiores gratias, et auxilia, dona, et lumina supernaturalia, gratia: Deus providentiam. Sic frequens confessio eadem promoveat. Item simul remota etiam venialia minuunt fervorem charitatis, extinguunt devotionem, tollunt familiaritatem cum Deo, et confidentiam ad eum. Sic confessio frequens hoc auget. Item simul remota etiam venialia animam efficiunt desidem, claudicantem, tristem, turbatam, et inquietam, ad bene operandum difficilem, et ad resistendum malis debilem. Sic confessio frequens eandem reddit fervidam, consolatam, quietam, et pacatam, fortem, et magnanimam. Item simul remota etiam venialia causant magnum cujusvis meritum refectionis, sic confessio frequens illud tollit, et reddit efficax ad eam assequendam. Quæ cuncta Ill. DD. Alfaret: in longum deducunt. Sufficiat vobis advertere S. Thom: Justin: de obed: c. 1ma. ubi de confessione ita scribit: Sic placeat Deum, obtineat angelum, et generalem gratiam, cognoscat peccatum, reatum gratiæ, et auxilium, emundandi spiritum, propulsat tentationem, et culpam referat, revelat mysteria, elevat et serenitatem, et pacem ad cælestia. Sic de

remul dubio, qui è frequentij quis exercuerit confessionem, sanctè erit Deo ... linquide, sui criteriorem hominem, examinator clarior, ad virtutum exercitia alacrior, ad resistendum renato robustior, ad misericordia promerenda ... ad proficienda meliora charismatis ... ibid: renatorum assidua confessio sanctitatis dilecti germen, electionis ... flagrum, gratiæ radij, fluenti: in Deij communionis filia, spei mater, orationis cursor, et resolutionis expectator intrepidy

Ex quibus satis liquet, quàm utile sit Deo confiteri, cùm confessio tantos profectus effectus et fructus nullus penitus versale novus habeat, solùm de antiquis in genere se amplectat vigta dicenda cuncta, ut non in ... statutis nostris generalibus n. 3. c. 4. sanctissimæ, et rectissimè disponatur, aut fratres omnes his, aut sequentia hebdomada confiteantur. Specialiter tamen hoc notare debetis, filij charissimj, quibus etsi confessio sacramentalis memoratos effectus producat, tamen intensiùs eorum diversa sit ... diversitate dispositionis et confessionis, ita ut quò maior dispositio, et perfectior confessio, eò maior erit fructus; si non confessio luridè ac negligenter, vel ex sola confessionis, aut servilis humano timore, aut despectu fiat, modnij aut nullus fructus sequatur; imò talibus peracta confessio subinde damnosa ... quàm emolumentosa sentiatur: Ut generat. coquòd moraliter certum videatur, confessionem quæ frequenter ... luridè modò fit, subinde mentiri: Eidem, quò etiam sacrilegam, consequenter gravitèr peccaminosam, et gravissimè noxiam esse.

Quapropter omni conatu adlaborare debetis, ut ad consequendos ... constantissimos confessionis fructus et bonos effectus ea, quæ ... 3. dispositione, et perfectione semper confitendi, quali ... dispositione obtinere possitis et debeatis, ... Sanctæ Doctrinæ dabit, quam ... tantum benè meminisse, sed etiam in vitæ habitum ... deducere debetis, antiquo ... luridè, aut minùs rectè confitendi modo) sigillo habitualis totalitèr depositio, quia levera ... fructus et virtutibus et sanctitate animæ afferentem confessionem benè instituta plurimùm perdet. obsequentem

pro familiore Cautu Cuncta: compendiosè tamen: addu-
cantur, quæ ad confessionem sacramentalem perfectè, et exactè,
maiorigq; cum fructu et effectu peragendã requirantur;
plura relatum, et quidem aliqua ante confessionem; aliqua
in confessione; aliqua postea requirantur?

℣. Itaq; 2do quæ requirantur ad confessionem
perfectè, et eque instituendam? ℟. Imò quamvis loque-
tio hæc necessariò requisitis nihil conferat doctrina tamen
tria ad confessionem requirantur, videlicet 1mò Contritio.
2dò ipsa Confessio, seu narratio peccatorum. 3tiò satisfactio;
tamen loquendo de iis, quæ ad confessionem sacramentalem
perfectè, et exactè, maiorigq; cum fructu et effectu pera-
gendam requiruntur, clarè caius sit lega certa.
Ante Confessionem requiritur bona intentio gsitendi, cum
voto et desiderio confessionem rite peragendi. 2dò hu-
milima invocatio gratiæ et auxilii D. ad bene cognoscenda,
gdetenda, gfitenda, et emendanda peccata nostra. 3tiò
debitam gscientiæ examen de peccatis à proxima confessio-
ne cõmissis. 4tò debita gritio cum proposito sceneran-
di. 5tò fides vera.
In Confessione requiritur, vel observatur debitus modus
et gdiciones ad exactam, et perfectam confessionem requi-
site de quibus infrà dicenda infrà.
Post Confessionem sumè gdicit 1mò gratiarum actio. 2dò
renovatio propositi et Contritionis. 3tiò invocatio grat-
iæ pro futura emendatione. 4tò adimpletio pœnitentiæ, de
quibus infrà.

℣. 3tiò ex quo gsistat, et quomodo fieri
debeat requisita ante confessionem bona intentio? ℟. 2dò
eandem gsistere ex hoc, non est collecta gsuetudine exacte
et perfecte numero, nec ex aliquo motivo naturali, vel tem-
porali, sed ex supernaturali aliquo bono finè, et motivo
confessionem faciendi. qui fines varij, et multiplices esse potest;
ut gpotest quis ex hoc fine seu intentione gfiteri, ut remissio-
nem peccatorum acquirat, et pœnas peccatis debitas tam
temporales, quàm eternas evadat; vel ut à peccatis liberatus

à malo quoq; et pœna: quam actu sentit, morbo, vy: persecutio: ne liberetur; vel ut gratiam et donum aliquod suæ spiritua: le seu temporale à Deo aquirat; vel ut indulgentiã lucret; vel ut obedientiæ satisfaciat, dum tempore à Lege, vel statu: tis prescripto gestetur; vel in honore B.V.M. aut alterius sancti; vel ut multiplices fructy et effectj supra allegatos sacramenti aquirat; vel denique, et primu palam, quod Deo placet, ut prole qui ex infinita sua bonitate sumopere desiderat, ut ani: ma nostra non tantùm à mortalibus, sed etiã venialibus reatij tgõ tenuissimis et quotidianis maculis mundetur; et tgõ gratia sanctificante tgõ inexplicabili decore ornetur, vel ornata adhuc magis decoretur, et glorietur; indeq; Deo magis accepta, et cœlestium donorum magis capax, magisq; aptata ad perfectam dei unionem et amorem ejusdem evadat.

Placet insuper Amantissimo Deo gestio nostra etm coniuncta, quod, dum mediante illa tantum coram Deo, sed etm coram hominibus culpam nostram gestimus; et corde gesto detestamur, indeq; nosmetipsos humiliamus; gloriã et honor. d. per superbissimã, et iniquissimã temeritatem ac rebellionem, qua voluntati, ac legi d. resistere, eamq; violare ausi sumus, multùm læsa aliqualiter resarciatur.

Porrò etsi quæ visa dictis intentionibus sit bona optima tamen, indeque in erga meritò assumpta bona et intentio ultima, videlicet, ut quis eximia paternitate deo: fitentur, quod Deo multùm desiderat, ejus placeat, ut anima per gestionem à culpis mundata, ac egregiã gratiã ornata Deo magis placere, et servire, eumq; ejus amare, nec ne donorum cœlestium magis capax esse valeat, atq; honor d. super verba legis d. violatione læsa per voluntariã nostri gestionem et humilem culpæ gestationem aliqualiter re: sarciatur.

Potest tamen quivis, etiã hanc eximiã patentionem ac sibem etiam alios horos tacitos sibi habere, uti patebit ex intentionis actu infrà. neq; enim alias bo: nas intentiones additas, principalis destruitur, aut impedietur evadit, dum certum si ideò habentur, quod etm Deo placere vult, ut ob eas operemur. Cùm igitur eadem rubricam motivis nos ad meditandum in S. scriptura hujus admoneatur, ut ita bene faciens: quod nos misericordiæ motivis quamque

magis quàm puro Dei amore moveamur, prout ampliùs
fra: 3tia Cap: seq. Dicemy. Qualiter autem intentio
ffitendi in tali fieri debeat, habes infrà.

Q. 2do. Ito Inquo ffitat, et quomodo in ea:
ti fieri debeat ante ffessionem auxilii seu Gratie divine
Invocatio? R. 2do ffitentibus; quia: cum vita fidei
sine gratia seu auxilio Dei vos nihil grati agere possi:
mus: nobis plenè diffidentes, ad Deum recurramus, eumque
puma cum fiducia vo auxilio et gratia humillimè implo:
remy: ut ffessionem vitra requisita perfectè ac bene, abys
ab bene, cautum ibig perficere, ffectuales venia nostra
benè cognoscere, de cognitis effectè dolere, et ffectu, eius:
dem postea non evitare, fugi fructy et effectus sacramenti re:
cipere valeamy; talibus enim quod omnia si humiliter
invocetur Deus, in cunctis aderit, et ffessio perfectior, aby
utilior certissimè sequetur. Qualiter autem invocatio
auxilii D. vo rari fieri possit ac debeat, variis habes
infrà. Dalta bona intentione, et invocatione auxilii
D. ad ffessionem rite peragendam sibi tamen ffitentis
de venalis à proxima ffessione comissis: de quo

Q. 3tio. Inquo ffitat, et quomodo in ea:
ti fieri debeat examen ffitentis ante ffessionem?
R. 3tio Examen illius ffitentis, ut qui interroget, et apud
seipsum sedulò vidaget, quid et quomodo à proxima ffessio:
ne peccaverit tragy vediendo leges et precepta Dei, Ecclesie,
Regule superiorib, verbo, Cogitatione, opere, omissione, aut
comissione, qtradem, graviusve, vel propria ffitentia, qua:
teng deinde venalis fagnidis ob Dei offensam dolere, eay,
debitè, et exactè ffiteri valeat; quod examen ffessione
necessariò precedere debet; quia in possibile, ut venalia sua
quis vitè et exactè ffiteatur, nisi prius, quid, et quomodo
peccaverit, benè cognoscat: Ut autem id cognoscere
poterit, qui recogitando vias suas percurrat, et discut:
iat, et examinabit.

R. 2do Examen Conscientie ante ffessionem
variè potest fieri: vny et quidem optimy, de qualibet
videtur mody, sequis de quovis die à vltima ffessione sua
examinet, dividendo quemvis diem in tres partes, ita
ut pars 1ma fiat à mane usq; ad tempus prandii 2da pars prandii
et pars 3tia fiat à mane usq; ad

et subsequens vsq; ad vesperas. 3tia pars à vesperis vsq; ad noctem, et examinando se rebiram in quavis parte cuiuslibet diei et eum quibus fuerit, quid egerit, et quomodo sese in omnibus habuerit; siquidem tali modo potiores errores in cogitationibus, verbis, et operibus cognoscere quilibet facile poterit. Alius modus, quo vsq; S. Joannes, quando quivis examinet cuiuslibet diei cogitationes, verba, et opera, an, et qualiter in iis Deum offenderit.

Atque est, quo examen instituitur de peccatis contra Deum, contra proximum, et contra seipsum. Contra Deum quidem, an et qualiter quis peccaverit in oratione tam mentali quam vocali, ex missa, Confessione, et lectione piorum librorum, Communione, ex Choro, in oblivione propositi dei, et irreverentia erga eundem, ex mala intentione etc. Contra proximum, an is male suspicatus sit, iudicarit, vel ei inviderit, vel in corde contempserit, malum in proximo aut inimicitia contra eum fuerit, vel an de eo murmuraverit, male locutus fuerit, vel ei detraxerit, eum palam contumeliosis aut mordacibus verbis affecerit, ei exsibilaverit, obmurmuraverit, irrisarit, illuserit vel adulatus fuerit, vel an etiam factis offenderit in proximo id est damno vel temporale, sive spirituale, negando ei debitum auxilium, et charitatem &c. Contra seipsum de superbia, vana gloria, complacentia, jactantia, hypocrisi, simulationibus, mendaciis, inordinata cura, et sollicitudine sui ipsius, inordinatis affectibus, de intemperantia in cibo et potu, de curiositate vel malo usu auditus, auditu, aliorumq; sermonum, de perditione temporis, de negligentia, inscitia in suo munere vel officio etc. etc.

Alium, et satis etiam commodum modum suadet Jo. Gerl. in suo tripartito C. 6. ut videlicet se examinet quis primo quomodo se habuerit in missa et oratione, 2do in suis officiis et negotiis, 3tio in communione, et societate cum aliis. 4to in verbis et discursu, 5to in mensa in cibo et potu, 6to circa proximum detrahendo, calumniando, murmurando, aut alio modo Deum offenderimus, 7mo circa temperantiam, 8vo circa impatientiam, cordis ingratitudinem, aut in qualibet re peccaverimus? 9o an malis cogitationibus, injuriosis, vanis, suspectis, vindicativis &c. afficiamur, vel eis

mōrabitissimy. Jō nō ac bona proposita specialia vg: ad hō
vitium extirpandi: aut virtutem inplantandi & seruandi:
ning. Alios graviores defectus errores: et peculiaria mōdi
eas gsuetudines ipsa nel statim prodit.

Porrō quamvis queq; libenter, alium eruditi
modū examinandi gsuetudō eligere, qui sibi pro suo genio
magis placuerit, tamen prius, utpote magis facilis, et reli:
quos quodam modo includens, ne cui etiā suadetur.
Cæterūm quemcunq; modum quis assumserit, nihilominus in
examine ante gfessionem ordinariā sequentia observare
debebit: Filii Charissimy, Jō ad id eo faciendo ō multūs
temporis insumatur, cūm enim in religione sæpius septimana
nota vita gfiteri, nec ō quotidie examen tam generale, quā
particulare nota quenda, facere debeat, brevi cadat:
ne errores et peccata ab ultima gfessione deprehendenda, nec
sortiri sit mōdus examinandi modum adhibendus, qua in re
temporis, ne perdi debeat, ob diversitatē sumendi, et circū:
stantiarū certa regula dari potest. Sed gfitenti prospectō
alter modus temporis spatium suppeditet ipsi, præsertim cūm
nota quenda ipsi in eligenda gtritione, et efficaci propo:
sito potius, quām in examine faciendo tempus insumere debe:
ret.

Secundō ut examen ō exacte, et scrupulose,
nec cum perpetuo timore insufficientiæ, sed quiete,
simpliciter, et humiliter fiat; nonq; sine cum quo pecuta
venialia gfiteri ō teneamur; grave autem peccatū quodcunq;
in aliquo alio statu existens Deum et proximū gfitetur ō
religioso absq; ulla fatim indagine ob gfessionis remotum, et
angeli Custodis circumstantiarum, ac monitionē uti debet, et
sic ipsum videret, interitō quis accusatur, et de insufficientia
examinis moderate timet.

Tertiō ut ō indifferenter de omnibus, et singulis
venialibus peccatis, ac imperfectionibus fiat, cūm enim
nota quenda nec possibile sit hæc omnia cognoscere, nec
expedial, quanta cognita gfiteri; minus expedit, indiscreto
horum omnium examine ante gfessionem ordinariā se fatigare.

Quartō requiritur tamen, ut cum aliqua dili:
gentia compescatur, et indirectam leviter peccatis, et
defectibus, qui sunt occasio, et radix aliorum, ideo in

quibꝫ gfessarij iidem statuen animꝝ et gficientia nostrꝝ magis cognoscit; item, qui magis nos reducit ad perfectionem, et magis hortat ad bonum communi religionis, item qui turbant pacem et charitatem; item qui alios scandalo; item qui magis deum displicere agnoscuntur; item ꝙ tria quos habemus examen particulare, vel speciale exercendi propositum; item quorum gsuetudinem et status habitum nos habere scimus, item qui ad maiorem nostram gfusionem sit, et quos gfiteri magis erubescimus, cuiusmodi sunt inuidia, vana etiam leuia gula, superbia, ambitionis, iactantia, inuidia, detractionis, et murmurationis, discordia, contentionis, inimicitia, pusillanimitatis, otij, negligentia in diuinis, ira, indignationis, dilationis, mendacij etc: sunt hec gfiteri scam. per expedit. Ostij confessio longior euaderet, ita etiam deus se examinare debent, qui iusti se peccatores esse sciunt.

Quinto pro facilitando, et breviter expedien: do examine ante confessionem plurimum seruit, si quis in quot: idiebus examine certis signis talium, culpa, vel culpa not: al species, et numerum quorum peccatorum, ac in qua confessione, quos vult gfiteri; sui ei ꝙ requiritur, quia tenore confessionis in sua annotationis schedula vel tabula sua: em ac numerum peccatorum suorum videre, de cognitis ergo dolere, atq; ultra dicta gfiteri; et horatij precipue gdunt, qui ꝙ adeo bona nolunt memoria, et quia experien: tia sciunt, quia dum faciendo examine ante confessionem sentiunt difficultate, et tamen plurimum obliuiscantur, quid confessori expediret.

Q. Quid, et quotuplex sit contritio? qualis ad confessionem requiratur? et quomodo in propo: sito fieri possit? R. Imo Contritio est abstrahit à delicto et imperfecta, et dolor, seu pœnitudo animi ob peccata commissa, ac detestatio, et odium illorum cum proposito ea ꝙ amplius committendi et ire venia eorundem. Hoc ꝙ, tum qui habet contritionem, quando dolet et conuitet ipsum peccasse, Deus vult ei remittit, et optaret, ꝙ peccasse: hoc enim pro: pria dolere et pœnitere de aliquo commisso vel omisso, quia: liter vere, et sincere velle, et optare, id à se commissum aut omissum nō fuisse, ac propterea detestatur, aversatur, et odio

habet comissa remota cum efficaci proposito de amplius peccare
de, et esse regio Confessori remittendo.

Contritio dicit, dolor perfecta remissionis cum per-
fecta, quando dolor seu remittendo animi ob
peccata; perfecta dicit, quando dolor seu remittendo animi ob
remota comissa et propositum emendandi provenit ex motivo
de amore iustificante, seu quando elicitur propter Deum
ut amore iustificante, seu quando elicitur propter Deum
summe dilectum. Imperfecta autem qui habet imperfectam contritionem, quan-
do ex motivo amoris Dei dolet, seu quando ideo dolet et
detestatur peccata, quia Deum offendit, et ex corde opta-
vellet ipsum non offendisse, id est vellet servare et ex corde opta-
vellet non peccasse, seu totis omne malum culpae, et omne
bonum amisisse, et quia ita peccando rebellis et inobedi-
ens fuerit Deo, cuius Sanctissimae voluntati et Ordinationi,
ristissimis, sapientissimis et optimis rebellis et legibus
isque, propter vilissimam Creaturam, sua gaudia voluptates,
et vanitates, eamque et sic ipsum, suique amore elevatus
esse propendit, ipsi respuere et auferri, detestari reverebi
sit et amandi, quia illa sic ideo quando peccatum fuit
mortale: quam dummodo sum, sui in re et effectu cujus
simae mandata et Leges vilipenderit, fecerit quod
Deo maxime displicuit, eique summe iniuriosa, odiosum
et contrarium est, quem tanquam suum omnipotentem Creatorem
et conservatorem, amantissimum benefactorem sapientis-
simum, ac providentissimum Reparatorem suum ac infinitum
Bonum super omnia vere detestatur, detestat et amat, sem-
per detestare et odisse debuisset.

Contritio imperfecta est: quae communiter
attritio vocatur: quando dolor et remittendo animi ob
peccata comissa et propositum se emendandi provenit ex
amore Dei (sed ex alia motivatione turpitudinis peccati, vel
et metu gehennae, aut aliarum poenarum, quas Deus in hoc
vel altero seculo vel retro ob peccata imittit; hoc est, cum
quis habet imperfectam contritionem, seu attritionem, quando
dolet et remittit, si cum peccasse et Deum offendisse: ideo,
vellet non peccasse, et proponit se emendare, id ideo
primo et finaliter, quia Deum super omnia amat, sed quia tan-
tum poenaliter, quia Deum offendit, et ex corde optat
vel, ne praeterea damnetur, aut in purgatorio puniatur,
vel, ne adhuc in hac vita Deus ipsum amittat vel varias poena-

cutiones, tribulationes, et afflictiones, damna, et jacturas in bonis corporalibus, fama, fortuna, aut animi, vel mentis, etiam mittat, et usque vitam abbreviet, aut quia aliquis id hominum putat fecisse.

Haec attritio, seu gratitio imperfecta, quamvis sacramentali confessione et sufficiat, ad peccata delenda tamen illa antecedente sufficit, si modo sit vere naturalis sed supernaturalis, et timore amoris Dei positive illa excludat. effectus autem vere naturalis, si quis absque respectu ad Deum de peccatis doleret, et ea vitare proponeret ex timore pendendi gehennae, a Deo seu ejus ab homine infligentur, vel aliunde pendantur, v.g. si quis doleret, et poniteret se fecisse, quia timet virgas, verbera, castigationem a patre vel superiore infligendam, vel quia per peccata corporalis fama et substantia debet, vel timet, ne propterea officio privetur, aut in debitum gratia apud hunc vel illum excidat, vel emolumento. Supernaturalis vero censetur esse, si quis dolet, quia has vel similes poenas temporales vel aeternas timet, quatenus a Deo infligantur, utpote qui justo peccatori vindex poenas in futuro, sed etiam in hoc saeculo adhuc vere poenas temporales removendo vel dispensando castigat. Talis enim dolere fuit et tenet Deum et hominem non merè naturaliter sed supernaturaliter procedit.

Porro amore Dei qui positive excluderet, sive vera vita gratiae est, et cogitari, vel dari non potest. si Deum, vel purgatorium, aut alias poenas temporales a Deo infligendas timeret, si dolerem, me poenituisse, negue poenitere cessarem, sed gemerem, sed quia has timeo, ideo poenitet me poenitet, et amplius non peccabo. Quicunque dolens manifeste indicat, quod erga Deum (quem supra omnia diligere debemus) nullum amorem habeat, vel certam vilissimam creaturam, vanitatem, aut voluptatem etiam aeternam, vel plus quam Deum amet et optimet, ac quemcunque Deum sit non velit offendat, quam placet. et hanc talis omnem Dei amorem positive excludens attritio etiam cum sacramento poenitentiae non sufficeret ad delenda peccata.

Requiritur quamvis ad confessionem sola requiratur attritio sufficiat, quae naturalis gratitio imperfecta, seu attritio vocatur, tamen utilissimum, et consultissimum est assumere, ut quis ante confessionem semper elicite contritionem perfectam ratione primo, quia hac sine comparatione Deo gratior existit, quam

attritio, 3dò quia longè utilior, efficacior, et magis meritoria 3 ad veniam 3 tantum quoad reatum culpæ, sed etiam pœnæ 3 ad veniam 3 tantum quoad reatum culpæ, sed etiam pœnæ magna ex parte; imò subindè totalitèr delendam; 3tiò quia longè seipsum 3, suis facilè stingere possit, quod attritio, quæ supernaturalis putatur, 3 nisi naturalis sit aut aliàs defectu, sufficiens non sit, secus; cùm sit nonnulli Doctores, et 3 supernaturalis existimare possint authores, docentes, quod etiam supernaturalis attritio cognita ut talis 3 sufficiat ad Sacramentalem confessionem, nisi aliquid saltem amoris Dei super omnia confessionem, nisi aliquid saltem amoris Dei super omnia excludat, ut etiam longè adsit, in confessione negotio, à quo pendet, ut etiam longè adsit, in confessione negotio, à quo pendet, et Deo gratiorem æternæ salutis Dependat, sequiorem, utiliorem et Deo gratiorem æternæ salutis Dependat, sequiorem, utiliorem et Deo gratiorem quam compete, consequenter loco attritionis contritionem perfectam quam compete, consequenter loco attritionis contritionem perfectam elicere, quatenus ille quandoq; omnia perfecta 3 effet, elicere, quatenus ille quandoq; omnia perfecta 3 effet, saltem imperfecta, et consequenter attritio absolutè sufficiens saltem imperfecta, et consequenter attritio absolutè sufficiens existeret.

Cæterùm sivè contritionem, sivè attritionem quis eliciat ante confessionem, curari debet, ut eam w tantum de peccatis à proxima confessione, sed etiam de omnibus aliis per totam vitam confessis semper eliciat, tum ut sit oblita quoq; et occulta peccata attingat; tum si forsan sufficiens contritionem saltem de peccatis à proxima confessione quis habuerit, ut facilè stingere possit in casu, quo quis confiteatur 3 nisi talia, 3 quæ actus inordinatos affectus 3, et quod vix excludabit, si dicta contritio saltem de antiquis, de quibus etiam in genere saltem se accusat, existeret, seigs confessio actus dolorosa (ut requiritur) adesset, tum quia quoties in genere tantis de peccatis dolemus, toties Deo placemus, meremur, et aliquid de pœnis pro eis debitis (si electo 3 dum.) delemus.

R. 3tiò Ad contritionem tam perfectam, quàm imperfectam seu attritionem necessariò etiam requiritur firmum propositum impositum 3 amplius peccandi; adhuc etiam eliciendum tria requiruntur. 1mò ut firmum sit et efficax, 2dò ut sit universale de omnibus saltem mortalibus peccatis. 3tiò ut fiat cum diffidentia in seipsum, et confidentia in Deum, cujus gratiam.

De primo efficacitatem 3, quando verè et de corde quis sibi 3 tantum proponit 3 amplius peccare, sed etiam peccandi occasiones omnem facilem proximam vitare, omne malum incurrere, et pati, omnis gaudio, felicitate

et bono privari, vel carere potiùs, quàm adhuc peccati reatum attendere et vigilare, sibique vim inferre, ne ad illud libidinè peccati relabatur; nam qui proximæ occasioni peccandi &c. ibi est idem, quod ea natura sua homini sensibili delectationis ad certum peccatum aliquem inducit, velut quæ quis experientiâ teste sibi cadit &c. vitare nolit, necessè peccandi vitandæ velit, & sequenter bene ad confessionem requisitum propositum non habet, adeoque confessione invalida fiat iuxta veteriorem doctrinam Theologorum.

Sanctes vere efficax propositum habet, qui ad vitanda peccata attendere, & vigilare vult, hoc est enim, quòd natura nostra per peccatum Adæ totaliter adeò pravata & corrupta sit, ut & per se & absque omni peccati magna inclinatione ad prohibitionem, & extrà à bono spirituali aversionem habeat, ut nisi attendere & vigilare & eisque prædicto inclinationi, & propensioni, vel aversioni vim inferre & portet, ne data materiâ vel occasione in peccata relabatur; præsertim in illis peccatorum generibus, in quibus quis sæpe male habituatus & ad peccandi & suetudinem habet; nam facile data occasione præceps idem agit, ad quod agendum aliàs sæpè inclinatus & ad habituatus est, nisi bene attendat, reverendus, & male habituata natura quasi violenter cohibeat, sanè aggrè illudi à quo quis aversionem habet, seu quod alicui odiosum & fastidiosum est, & difficile videtur, quoad eius respectum perversa natura sæpè mutata, receptæ potiùs sub peccato alicui imponendâ &c. Ad hoc attendere, vigilare, & sibique vim inferre, ne quis labatur, sit nedum necessarium ad vitanda peccata, & sequenter ad efficaciam propositi requisitum, quæ ratio est communis Theologorum & SS. efficax propositum ad abstinendum aliquod finem remotum habet, qui tamen ad sequendum finem necessarium adhibere vult.

Deficiente hinc requisito potissima causa quòd proposita nostra etiam certiùs ac milliès repetita non servemus, sed in antiqua peccata identidem relabamur, quin semper debitè & attendimus, & vigilamus, ac vim nobis inferre nolumus, patet id clarè ex quovis obvio etiam

simillimby claro casu vel exemplovy: siquis penam sumè in:
Ifgens et cupidy: ad certum quotidian penam irdy: impatientiæ,
gula: iactantiæ: mendacii: viliditatis: sumptuy: sanctyq; vanæ ostentationis:
nuisset: et diatur ei, ac serio promitatur, si hac septimana vel
hoc mensis abstinas: impatientiaq: abstineas, et cuncta adversa æqualiter
sustineas fortis; vel si potu multu concessu feceris; vel sa-
lubriorè ingressu te cohibueris: finitò mensis statim
à talimodi ingressu te cohibueris: finitò mensis statim
in parato habebis mille aureos. talis profectò abstinentia
sua inclinatione, et prava consuetudine certò abstineret à pena-
to huiusmodi; quare? quia amore pecuniæ sum opere attenderet
et vigilaret, ne data occasione iram, indignationeq: prorumpat,
et licèt tota natura illum ad hoc impellat, et quasi urgeat, tamen
desiderio et amore pecuniæ id faceret, sed sibi ea naturæ vim
inferret, et se cohiberet.

Vel diatur ofcui avaro divitis, pecuniarū et longæ
vitæ cæco: adesto tamen et indignationem sumè pro pensis
et cum consuetudinario; si hac septimana iracundiæ, auferentur tibi
omnes pecuniæ, et domus tua comburetur; vel certò decapita-
beris. talis nempe certè ab ira abstineret, quia amore mali immi-
nentis sumè attenderet et vigilaret, si tibi ea naturæ vim inferret,
ne subito aliquando ira vel indignatio erumperet.

Econtrà promittantur nobis optima gratia Dei,
regnum cœlorum, thesaurus cœlestis, et alia bona; si no penam,
si verè penam: minitantur nobis Dei disgratia, gehenna,
mors æterna, alia q; mala, et tamen nō obstante toties repetitō
propositō nostrō data occasione ingressionis vel progressionis
aut pravum consuetudinem reverse naturæ reddant regimi-
ni? Quia nec amore Dei, et cœlestiū, nec timore gehennæ
et aliorū debitè attendimy et vigilamy, regi vim naturæ, et in-
clinationi nostræ inferimy; sunt amore vel timore terrenorū.
Quo etiam convincimur, et confundimur, quòd terrena, et transi-
toria magis amemy, quam Deum, et æterna: utpote magis pro
illis, quàm pro istis solliciti.

Secundò pro posito debet esse universale; id est, de
omnibus penalis sacramentalibus mortalibus et venialibus

peccatum mortale vitare qui nollet, iam homines sufficiens ad confessionem non positum non haberet. Iustus saltem mortalibus
dispensat de omnibus venialibus absolute necessarium esse, cum
dari possit valida confessio etiamsi quis affectu ordinato vel plura
venialia, et voluntatem illa deinceps retrahendi retineret, quamvis
huiusmodi confessio respective satis imperfecta esset, professionis reli-
giosae, qui etiam certa venialia de facto habet, ad tale pro-
positum habere deberet, ut paratus esset potius omnia mundi mala
sustinere, omni bono tam corporis quam animae et fortunae privari,
aut carere, quam plena cum advertentia et deliberate vel
levissimo veniali voluntarie consentire, quod etiam mini-
mum peccatum veniale omnia excogitabilia mundi mala incom-
parabiliter superet, iuxta dicta supra.

Pertio debet propositum fieri sine ulla diffidentia
in se ipso, et confidentia in Deum illiusque gratiam. Cum
enim de nobis ipsis nobis nihil possimus, quam errare et peccare
simpliciter ad peccandum a natura sumus pronti et inclinati, qui-
vis certe etiam ad obstante firmissimo nostro proposito in omne scelus
tam gravissimum proclivissimus reperiretur, nisi a gratia Dei adiuva-
remur, et propter eo peccatum horrendum, quo Deus multiformia,
imbecillitatem, et malitiam nostram humillime agnoscentes
nobis ipsis, et viribus nostris penitus diffidamus, de sola gratia
et auxilio eius humillime et primo paliter confidamus; simul
tamen et vota nostra ita ordinemus, attendamus, vigilemus,
et certemus, quasi effectus et solo nostro conatu dependeret,
2m quasi in nostra confideremus, sed quia Deus vult, ut nostra
quoque faciamus, et gratiae eius cooperemur. quo enim ma-
or 3 diffidentia in nostras vires, et confidentia in Deum, eo certi-
ori erit divina gratia et subsequens inde victoria.

Haec diffidentia in se et confidentia in Deum facit,
quod quivis etiam assuetudinarius, inveteratus in malo, et
qui quasi vendidit se ad agendum semper de malo in malus
sed in aliquo spiritu iterum lapsus, firmum ac sufficiens ad
confessionem propositum habeat, si neque confideratus sua imbe-
cillitate, et fragilitate sibi ipsi penitus diffidat, et de
suis viribus quasi desperans in Deo vel gratia eius sua
confidat, cum proposito tamen placendi, quod dixi, et co-
perandi gratiae divinae, ut sibi fiducialiter ita deallegatur:

Per optime misericordissime Domine Dey! cognosco. ac humilli-
mè confiteor meam imbecillitatem, fragilitatem, et malitiam meam,
quam solam, si gsiderem, demeam emendationē meritò desperare debe-
rem, utpote hoc N. vel N. me cōmissurum esse; certò quasi prævidens,
nihilominus, quia sicò, tua ratam cupio sinistro Bonitatis tuæ assis-
tentiæ, ideòcum humilitio et gratiā tua, cuius sola pietate gsido,
fiducialiter propono, et firmo amplius vivere etc.

Cæterùm licèt communis Theologorum sententia sit, ut
propositum amplius vivendi cum suis requisitis explicitè eliciat
tur, sed sufficiat implicitè et virtualiter, quod dicitur de contritione
ter

quæ voluntatem movere possunt ad eligendum dolorem ob
cata commissa, fugiendum odium, et aversionem ergà ipsa
gsideratio de inexpliabili gravitate, fœditate, et nocumen
renati; latioest quæ à nil volitum, quin prò cognito, id ap
voluntas nō movetur, nisi ratio ab intellectu rem, prout es
cognoscente ac representante illustretur, et dirigatur, se
nisi cognitio voluntatem moveat, procedat; nil enim amam
vel desideramy, nisi id bonum, vel delectabile sub ratione amabil
esse cognoscamy. et econtrà nil odio habemy, detestamur, ab
vertamur, nisi id malum, et nocivum sub ratione cognoscamy vel ap
hendamy: et quò maiy malum aliquid esse cognoscimy, atq
que menti imprimimy, eò magis illud odio habemy, et ave
mur. sic in specie ad dolorē et pœnitentiā ob renata com
missa detestandō voluntas vel animus nō movetur, nec
ium, et aversione erga renata gerit, regis de vitandis cisd
in futurū multū reflectet, aut solicitus erit, nisi ratio illig
ex gravitate, malitiam, et nocumenta cognoscat, seu a
qualiter mente revolvat, vel saltem illorū recordetur. Si ve
ritatem malitiæ cui hæc cognoscimy, et desideramy, sancte
rio odio habemy, et avertamur, illud patrāsse dolemy, cōque
magis, quò magis malum renati cognoscimy, cadēs, ut sic,
maiy malum, quàm omnia mala universaliter cognoscam
et avehendamy, dicimus magis, quàm omnia alia mala de
testemur, odio habeamy, et avertamur, ratiōs, et promti
simy, rationi omnia alia mala penitus inexpiabiliter, nimo
rati, et sustinere, quàm renatū tgmonnū maximū, et infinitū
malū admittere, volemusque magis omnia mala nos obru
fuisse, quàm peccasse; et hoc ipso requisitam gritionem, et
propositum habemy

Ecce igitur quia absque tali Consideratione aut
me nonnā motivorū gritionem elicere præsumat, multiplica
atur, quòd nullum verum dolorem de renatis suis habere
valeant; sed imeritò concludantur ignaviæ vocibus condem
pnā: id proveniat, hoc ipso, quòd nullum velit impendere tempus
adsidere ad notitia, quā voluntate ad dolorē de renatis
commissis, et odium, aversionemque ergà illa movere possint;

Quamvis enim, quod specialiter notandum, si sed gritio
rem veram necessariò requiratur sensualis dolor, et aversio

negs [illegible] materiales: etsi valdè bona, et speciale donū fit, si habeantur: sed supra dolor, et aversio rationalis secundùm honestā superiorem, intellectiua nempè, et Voluntatem, dum videlicet cognitā sibi malitiā peccati de illo tanquam suo malo, scilicet Dei offensa, dolemy: id est, velle, et saltem velle dolere, et penitere est, videlicet de aliquo commisso, velle et saltem velle, id esse commissum: illudq; propterea rationabiliter odio habemy, detestamur, et aversamur, paratis et promptis de alio malum eligi pati, quàm actu deliberatè peccatū committere, et simul sentimy cessantem commotionem electrā objecturā alicuius rei vy: (velle mortem): quàm à parte rei rationabiliter vita optamy (quàm Deum, quem offendimy:) sumo dolore sensibili, efficiamur; tamen etiam ad rationalem dolorē et contritionē aliqua saltem requiritur consideratio motiuorū, eóquòd voluntas etiam appetitiua secundùm rationem nihilamet, nec electrā detestetur, aut odio habeat, nisi rei ab intellectu aliquid tanquam bonū vel malum, amore, vel odio dignū proponatur, seu nisi cognitio cognitionis boni, aut mali precedat.

Et licet, imò ad eliciendam contritionem perfectā necesse est, considerare malitiam peccati tam venialis, quàm mortalis, juxtā descriptam, quæ alicui sumo, ac infinito offensa, et injuria Dei, hoc est, quòd peccando, re ipsa facto, sua ratione, et sapientiā intrinsecā Dei voluntati ac legem, consequenter ipsum Deum offendamy, minuique curemy, quàm vilissimā creaturā, voluptatem, aut vanitatem, prout de peccato quoris dicitur, juxtā quod supra lege, et bonè mentem prime ratione primum peccatum mortale superiori ostensa.

Si queras, Quibnam, seu quā motiuā magis considerare expediat, vel deceat Deo, ut voluntas ad eliciendam contritionem, seu dolorem ob peccata commissa, et detestationem non moueatur? Rp. esse indubitatem malitiam, gravitatem, et damna peccati tam mortalis, quàm venialis, de quibus ad longum egimus supra; et illis tibi pro consideratione ante contritionem assume, quæ tead dolorem, et contritionem magis moveat, nec enim quoris animi eodem æqualiter motiuo movetur, sed

ros diversitate generis ex hoc, alter illo magis commoveatur motivo

Porro ad eliciendam perfectam contritionem ex redi
nentatum malitiam renati, quatenus offensa et injuria Dei
sed etiam motivum amoris respiciendo, quod tam
grandi et immani offensa ac injuria afficerimur cum, quem
supra deserimus, et quem supra omnia amamus, et amore
teremur: in cum contritio ex amore orta dicitur, ex
quo nisi procedat perfecta contritio non est; procedere autem ex
amore non potest, nisi amor, et consequenter consideratio vel saltem
ex memoria motivi ad amore procedat. Ex quo facile
potest, ad eliciendam contritionem necesse esse, ut etiam aliqua
consideratio, vel saltem memoria motivorum amoris procedat
quibus ad Dei amorem movemur, et consequenter. Dum eum cogito
my, nos eum quem ita amamus, et amore teremur, tam atroci
offensa afficisse, ex amore erga eum doleamus, et poeniteat
nos id fecisse, sequitur rationaliter poeniteat nos, et doleamus
nos fecisse, quia peccando tam atroci injuria offendimus eum, quem
supra omnia amamus, et amore teremur.

Hic tamen rationalitas etiam notanda contritionem perfectam non fieri posse, quod ad eam eliciendam etiam alia motiva ex memoria gehennae, aut aliarum poenarum a Deo infligendarum quarantur, dummodo rationalitas et amore erga Deum eliciatur, ita ut etsi ex timore vel alia causa timenda id esset, tamen doleremus, et poeniteret nos, peccasse, quia peccando tam atroci injuria offendimus Deum, quem supra omnia amamus, et amore teremur.

Imo vita clerungi, si etiam alia motiva sint supernaturalia tamen, ad eliciendam contritionem quarantur ut dolor, et poenitudo exerdatur, ac efficacius propositum faciendi fiat, præsertim quia nostra natura ita imperfecta et corrupta, ut magis ac citius commoveatur ad dolorem et longitudinem ex timore pœnarum tum temporalium a Deo ob peccata infligendarum, veliam immittendi, quam ex puro erga Deum amore, Quod misericordissimus Deus descendens nostræ imperfectioni et miseriæ in semel subditis multis effectis motivis ad vitanda peccata, dolorem, et pœnitudinem ob ea commissa nos hortatur, docuit tam in novo, quam veteri testamento, frequenter promittendo

quòd si mandata ejus seruemus, sigr̃ nos amplius nos amet, et de
peccatis commissis doleamus, ac poenitentiam agamus, vel in nobis ster-
nam beatitudinem, et hui hereditatem temporale donare; extra
nisi doleamus, et poenitentiam agamus, atq; à peccato resurgamus ab-
stineamus, omnia hereditatem temporalis et dolosa priuare, eqtia
eterna, et alterum vel aliis variis nos affligere, cuiusmodi mala
et promissis S. scripturæ utriusque Testamenti plena s. sint
Sed huiusmodi motivis quoq; dolore ob peccata eluiamus, et
in posterum nos emendare firmiter proponamus, quia si sic
istuta nostra imperfectionis ac miseriæ nostræ q dolores nobis
suadet, et vult, sufficit ex his motivis talem actu eluiamus, multo
perfectionem natur, ut cum alijs sacris bene observat noster
celeberrimus Alphonsus Madril.

Aliud quòd quamvis etiam talibus motivis
qtritio ex amore Dei eluitta saltem breui tempore,
seu attritio ad confessionem actual sufficiens, casuq; uti fa-
cile qtingere potest, amor, ex quo qtritionem eluere cogamur,
supernaturalis sit, et practicè sum̃ vere ex tamen
ad perfectionem qtritionis requiritur.

Ex quibus omnibus sequitur, omnino semper,
et valde utile esse motiva amoris etm ex motivo timoris,
odii, horroris peccati sive eterni sive temporalis à pec-
cato emittenda, et ad etm iam imperfectam qtritionem eluere; tum quia
mista ista huiusmodi motiva amorem Dei, et inde quietam
conscientiam destruunt, sed intendunt, et cum eo compatibilia
sunt. tum quia fremunt, quòd deficiente supernaturali re-
quisito amore practicè sumo saltem attritio ad confessionem
ad delenda peccata et salutem eternam sufficiens habeatur.
tum tandem quia misericordissimus Deus ipsemet etiam hanc vult,
et suadet. Ceterum, qualibet in praxi q̃sideratis motivorum
ad eluiendam qtritionem nostram, videtur etiam, quomodo ipsa
qtritio fieri possit et debeat, dicetur infrà.

Quid sit actualis confessio, et qualiter
in praxi agendum circa confessionem peragendam, ac
habeat?

Resp. Quòd confessio ipsa sit legitima sui accusatio,
de propriis peccatis facta coram sacerdote ad impetrandam
eorum veniam; hæc definitio est in re communi apud theo-
logos; et quamvis clavis potestas excellentiæ, tamen brevitati
declaratur: dicitur accusatio sui quia in confessione peccatori

actor, et reg, utpote seipsum accusans. Diuitur legitima, si modò debitè iuxta legem diuinam, et alias ḡditiones eidem perfectione seruientes. Diuitur coram sacerdote, quia Joby sacerdos iuris ditione reddity absolvere iste à reatu. Diuitur ad impetrandam veram veniam quia ultima finis confessionis, et remissio seu venia reatorum committ.

Rᵉ 2do Quamvis Theologi ad confessionem exactè, et rectè instituendam plures prescribant ḡditiones sequentibus versiculis comprehensas

Sit simplex, humilis, confessio, pura, fidelis
Atque frequens, nuda, et discreta, libens, verecunda
Integra, secreta, lacrymabilis, accelerata,
Fortis, et accusans, et sit parere parata.

tamen, quia harum ḡditionū aliquæ coincidunt, vel saltem simul, cum ad unā reduci possunt, omnes ḡditiones exactam confessionem requirentes unius sequenti versiculo comprehendentur

Est humilis, Vera, pudens, Brevis, integra, Sæpè

Primò itaque requiritur ad confessionē perfectè ac rectè instituendam ut sit humilis, et quidem humilitate tamin: quàm externa; ⁊ interna quidem, quatenus reatorū memor horrendæ malitiæ, et reatorū, quibus se totis et tantos esse in vita sua, ac hui specie à me certa confessione iterum Deum offendit, et ḡsequentes, memor etiam ingratitudinis, stultitiæ, ingratitudinis, et inconstantiæ suæ coram oculis D. maiestati profundissimè se humiliat, omnium creaturarum iniquissimā, et ingratissimā, morte, omnigq; plaga æterna et temporali dignissimā, ẽgtrà omni beneficiū gratiā, et veniā indignissimā se agnoscat, ac proptereà ad modū publicani, oculis in cœlū attolere vix audens, cor de gritō, et humiliatō confessarius audit, ac odiō ergà se: ipsum penata coram eodem confessario tenente humillimè se abiecit, iniquitatem et malitiā suam sincerissimè detegit, semetipsum confundit, et pro delictis ad veniā suis summè promerendam iram Dei retulit, et exegit.

Ad 2dum utilem, et ad hoc grata interna hanc humilitatem foveadam, et subsequa confessione ḡtinuandam, simil et ad alias ḡditiones rectè observandas maximè quoad, et in præsentiarum deducendā, ut Deum offendere

charissime fili! et specialiter dum inquis: Confiteor Deo etc. et tibi Pater etc. Memor sis Dei presentie, et recorderis, qd
Solum confitearis sacerdoti, sed etiam Deo: et quidem cordentissimo corde sentiant et teneas, et omnia tua delicta, negligentie, et culpe cognoscenti, exactissime attendenti, et videnti, qua preparatione qua cautione, qua gritione, et
Proposito, qua humilitate, et verecundia, qua sinceritate et veritate confessionem tuam dirigas; Item quod etiam cor
B. V. Marie, Cor B. Angeli, Cor S. Francisci, et oby
sanctis nisa confiteor te amisse. Ad humilitatem externam
et memoria presentis Dei pertinet etiam, ut confessio fiat
et recta intentione, videlicet ex amore Dei, et odio sui, ad
Dei gloriam, et sui confusionem, et ad caritatem vitam
gloriam, et estimationem, favore confessarii, et aliorum, et
frequentes quod habeat qditionem a theologis requisitam
ut sit pura, id est fiat recta, et humili intentione.

Inter humilitatem externam debet confessio etm
esse humilis humilitate externa, in verbis, et externa com
positione corporis assistente, quatenus non sit vera humilitate
interna verbis non nisi humiliby et simpliby, modo loquendi
humili, verecundo, quasi modesto, humiliqs situ corporis, puto, nudo capite, demissis interna oculis, flexis
genibus et erectis, de superbis manibus confessio fiat, nisi ne
cessitas cautelosissima aliud exigat, item ut verba prolata
ad sui accusationem et confusionem, et ad sui excusationem
ac defensionem tendant, nisi in quantum vera natura pec
cati, declarandis circumstantiis, et nuda veritate explican
da requiritur. qua ita humilitate externa scribit etm
singuli (verecunda) et accusans. ut requirunt theologi.

Contra hanc qditionem humilis errant,
et in perfecte agunt, qui in memoria presentis Dei absq
ulla humilitate interna confessionale accedunt, et confes
sionem peragunt, et ipsi solliciti, ne per confessionem huius
vel illius peccati quod confessum fuit laudentur, et estima
tionem perdant, quod ne se quiendant, et sui ipsius tem
pretant. Errant adhuc magis, qui Deo, vel alicui
sanctorum modo utuntur, ut a confessario estimationem
aut favorem aquirant, ab eoque sui victoriosi et laboriosi

Errant qui comptis ornatis, et exquisitis Verbis ac Rhetoricâ arte sua venata proponunt, ut pro doctis: et sua bene cognoscere valentibus à confessario habeantur. Errant qui ab ostentatione humilitate et modestiâ, vel ab ostentatione humili corporis compositione externa propria venatis, et laudandis venata dissimulent, haud aliter, ac si ad modum mercatorum citò qui mendaciter venitarent, aut fabulam narrarent.

Secunda Conditio est, ut Confessio sit vera, id est, venata debent exprimi, cum nuda, et simplici veritate, proficit quicquam, sine ladmixto mendacio, fallaciâ, decepti one, et sine ambagibus, quibus venata obscurantur, ne bene cognoscantur.

Errant circa hanc conditionem, qui maioris securitatis causa, aut ex humilitate ficti falsò putant: Scientes semper accusat, quam à parte rei venarunt, vel maiorem numerum exprimunt, vel certe pro dubiis proponunt. Errant, qui ex erubescentia aut ardore proprio fallunt, aut minuunt gravitatem venatorum dant malitiam eorum, ne confessarij malitiam aut gravitatem agnoscat, sed aliter de illo judicet, quod circa materiam gravem mortaliter venaminosum, et confessione sacrilegâ redditum fuit etm. si quis secreto se accusaret de venato mortali, quod fecit, aut de maiore numero, quàm rege, nisi bona fides eum excusat, de quo magis Theologi.

Tertia Conditio est, ut sit prudens, seu discreta et quidem in primis, ne complices, aut alterius venata detegantur, nisi sub proprio venatorum explicatione necessaria sit, aut aliâ iusta causa id suaserit. Et hinc ut venata verbis discretis, et honestis, præsertim in materia turpium proponantur. Et item ut sine superflua ornatione, et secundum rositate, ne forsan aliquid omittatur, aut male exponatur, vel satis circumstantiate proponatur, sicuti quæ Confessionale id exigit, nec maiore, quàm moralem et mediocrem diligentiam requirit. præsertim cum venata inutilibiliter omissa, aut minùs rectè explicata nihilominus saltem indirectè remittantur. ut proinde tam solliciti esse debeamus, ne post satis sufficiens moderatus examen alicuius etm gratis venati obliviscamur, quàm ut cognita rite confiteamur, et de eis veram contritionem, ac efficacem emendi propositum habeamus. Eoquòd ex oblivione aut ignorantiâ omissa etm venata mortalia aquè ac confessa

remittantur; quomodo de omnibus in genere saltem universaliter
ciatur quilibet, uti supponitur. 4to re semper eadem antiquâ
castellanâ, eodem modo, iisdem verbis, ignorantur, sed
mutentur pro diversitate temporum, et circumstantiarum, quibus
conficiuntur; siquidem punctum, vel raro quidpiam, quia unum
vel aliud verbum renatis veniale, aut aliquam aliam sublimem
partem, aut alicui imperfectionem conferant, v.g. subinde distra-
ctus in officiis divinis quam advertentia, subinde minore, vel
fine advertentia, subinde data occasione distractionis, subinde
non, et tamen negligentiæ non redeunt q. vade discretio ad
exactam affectionem requisita exigit, ut alio, et alio modo,
prout nempe à paste exigitur, humiliter, et simpliciter, exa-
ctus proponatur.

5to discretio requirit, ut quis habeat de
multa graviora renata, venialia, minora, et imperfec-
iones omittat, quia quidam, qui perfectioni virtuosi magis
studentes, nisi unum vel aliud, aut pauca venialia habent,
ligenti, sunt gratiâ magis illustrati, etiam minima statim
videant, ac eadem, imo et imperfectiones utilissimè confil-
entur, ita ejusdem P. Bonav. in Spec. Discipl. c. 9. qui
ait: Si gemmam modicæ, ne paulatim de credat ad maiora,
in domo magni quam subintrans radius solis illuminat, quan-
tumcunque fuerit, emundata, atomi nihilominus diligentiæ
extitentia cavebunt; sic et cor radius gratiæ illustratio cu-
minimâ videt, ac actiones laqueos subtili examine discer-
it; quantò quis fuerit mente purgatior, tanto se sordidè
fidebit, et maiores causas humiliatis causas invenies,
deponendæ tamen sunt scrupulositates quodam superflue,
quod quientiam in erroris confusionem inducunt. Hon. Dort.

6to discretio etm exigit, ut renata certo ordine ex-
ronentur v.g. prius renata quod corde seu cogitatione,
deinque ore, ac idem, quod opere committing.

7timò ad discretionem etm spectat, prudens
electio confessarii, ut videlicet, quantum fieri potest, eligi-
atur doctus, eruditus, pius, et experti, quos in dubiis,
et arduis rebus nostris fideliter consulere, et tutò sequi
valeamus, ut qui nos instruere, dirigere, et si opus fuerit,
corrigere, ac culpare possit, et audeat; si enim profanus

corporis optimum, quem habere possumus, eligimus medium, multò magis pro salute animæ id facere debemus. Verùm de hoc alibi. Quia vos, Charissimi Fratres! circa hoc errorem potestis, cùm quandiu sub magistro estis, confessario à superioribus, consuetudine à Deo vobis semper prescribatur, quò hoc pro vobis etiam optimum sit, etsi aliàs una vel altera qualitate careret; cóque pro virtute obedientiæ specialiter assistat, et defectus etiam cum fervore variis modis supleat.

Quarta Conditio est, ut Confessio sit brevis, quantum fieri potest, ut omnes affecte suadent, præsertim S. Bonav. nativa confessio est melior, quæ est longior, sed quæ cum maiore contritione, et efficaciori proposito peragitur. unde sequitur bene notandum, totissimum tempus in examine vel confessione, sed in eliciendo vera Contritione et proposito ipsum debet impendi, nisi quis confiteretur generaliter, vel annualiter; ratio est ulterior, quòd multò longior confessio confessario, aliis, et ipsi pœnitenti gravis, et odiosa sit, ejus tempus ad utilior ra meritò admittat.

Circa hanc conditionem errant illi qui integram historiam et facti seriem narrant, aut multis ambagibus et circumstantiis non necessariis declarant, venata, quibus vel etiam verbis profani uterentur. Quòd qui impertinentia, et ad confessionem nec tantillum referunt. Secùs qui obruti peccatis gravibus alia etiam minima venata venialia et imperfectiones confiteri volunt. Hoc tamen intelige cum limitatione non tamen solita. Secùs qui longum Catalogum transgressionis, et defectuum in genere in ordinariis confessionibus consuetudine proponunt, dicentes omnia quæ in anima sibi, recipiendum sunt mei fuerunt delicti. ante et circa confiteor me habuisse culpas debuissem etc. notis: ait S. Confessione me habuisse culpas debuissem etc. notis: ait S. Bonav. de Instit: Novit: / longum tractatum temporis cum gratia generalis, et affectato confessionis, quia generatur tædium confessario. Finitâ confessione quæ creditur, magnæ fervoris, meritis, et utilitatis profectus, ulcisque da clausula quisque de omnibus peccatis, vel tota vitam contigit in genere corde gnito et humiliato se accusat, quod suadet S. Bonav. Reg. Novit. c. 3. formulas hujus generalis accusationis jam habes tibi.

Secùs qui de sacrilegiis, blasphemiis, luxuriis vel aliis malis cogitationibus aut tentationibus sunt suggestis

imò cum sua molestia absque peccato habitis scandalizant, et dum hos laudant, fideles vt raro communicant, inquietant, ansam vt novas tentationes, vt habent, offendendi vbi inducunt: et temere inferunt. quia propter vt expedit fiteri: ea, quæ vel sibi advertentia, vel suæ offensæ notæ habentur; nisi quandoque, subinde id necessè sit pro gloriatione veritatis nostræ offendi caueranda, aut ad cognoscendum statum penitentis, aliquo sensu intelligendo S. Thomas: Sect: Difficil: 6. q. Quibus: tentationes suas: et cogitationes malas nulla ratione occultent. Cæterum, quæ inter venialia vt obstante brevitate fiteri decent, audienda. vide supra.

Quinta Conditio est, vt sit integra, id est vt sit falleat omnia peccata mortalia, quæ post debitum, et diligens examen aduertunt memoriæ, secundum numerum et speciem, de etiam circumstantias speciem mutantes, fieri vt proponantur, nisi impossibilitas, vel alia sufficiens causa excuset, vt contingit tempore infirmitatis, persecutionis, ignorantiæ etc. tunc enim necessario vt fit integra confessio mortalium saltem integra, id est de eis peccatis memoriæ occurrentibus, quod fieri potest; quod physicè, vel moraliter impossibile censetur, sed sufficit integra confessio moralis, id est talis, qua quis taliter fiteatur, qualiter ei fieri et moraliter possibile est. Circumstantias aggrauantes peccatum, speciem tamen non mutantes, fiteri quamvis laudabile, meritorium, et magis secundum est, tamen absolutè necessarium non est.

Cæterum vt confessio saltem formaliter sit integra, ita necesse est, vt quis velut peccatum mortale sufficienter, vel culpabiliter omittere, et tanto magis culpabiliter fiteretur. sed etiam nouum grauissimum peccatum facile committeret. plura de integritate confessionis dicenda ad Theologiam differuntur, quia hic principalis finis est confessarii Theologi tamen formam docent.

Sexta Conditio est, vt fiat sæpè, seu vt sit frequens, quamvis etiam in peccatis mortalibus existens ad sacrum confessionis tribunal accedere satisfaceret, si saltem semel in anno fiteretur. Nisi in articulo mortis, vel probabili periculo in quo euenire causa existat, vel debeat

celebrare, aut communicare, in his enim casibus subgravi peccato quivis affligi teneretur, (qui gravi peccato sibi affligere confessarius habet.) tamen nobilissimum, pium laudabile, et meritorium ad assequendam perfectionem quasi necessarium est se frequenter etiam sola voluntate pronos ostendere. Quoties autem numeriè affligendi quotidie sequentes servate regulas.

Primò: quamdiu estis in Novitiatu, vel Clericatu submagistro, res difficultate caret, toties enim affligi debetis, quoties in ordinario à superiore prohibiti, et tunc semper libenter, cum favore et consolatione, Nonisso, quod vi obedientiæ certò scitis, esse voluntatem et beneplacitum Divinum ut modo affligamini. 2dò Siquis: qd dego à quovis religioso averteat; et fragilitate humana peccatum aliquod mortale committeret, seorsum ordinario affligendi exigetur, sed statim illâ ad hunc horæ possibile est, vel certè antequam cubitum eat, corde contrito et humiliato ac efficacissimo proposito se emendandi affligatur, et perpetuò se humiliabit sancto suorum fratrum Consortio in Agone se reputet; cuivis se subjicat, omnes tribulationes, et afflictiones libenter sustineat, pœnitentiæ opera ultrò peragat magisque quàm aliàs virtuti et perfectioni studeat, sicque agat ut ex peccato perpetrato occasionem sumat Deo perfectiùs serviendi.

Directionem magistrorum egressi affligendi frequentem semper ad hunc condit habete, et in primis totiès affligamini, quotiès statuta prescribunt; affligentes virtutes obedientiæ indeque certum divinum beneplacitum exigit; videlicet saltem bis in septimana, itaque nunquam adhibito etiam termino tenebuntur disponunt statuta generalia C.7. B.1. n.3. fratres omnes bis in. 2dò singulis diebus festivis, item annuis diebus Nativitatis tæ. religiosi, qua baptismalis, ac specialium Patronorum vestrorum, potestis tamen affligendi in hujusmodi diebus facultatem habere confessarium, ut videlicet una cum alia septimana iam facta vel faciendo statuto bis affligendi satisfaciatis. 3tiò ante celebrationem missæ totiès affligi decet, quotiès sacerdos gravioris alicujus, vel magis deliberatè committi peccati vel ialis se reum agnoscit.

Dr. ∞vò Quomodo dicta hactenus de Confessione
et requisitis eius in rari apluribus, et qualitercumque actualis Con-
fessio fieri valeat? R. Charissime fili, ut hactenus dictum
magis capitatis, facilioque et perfectius cuncta deducatis, cue!
cohibetur vobis hic perfecta formula de cunctis requisitis
ipsaque Confessione rurà cuius modo rite incipiendi et claud-
endi ipsam ordinem.

Itaque quando Confiteri vultis, pro ut vestra
Scda coram Crucifixo, vel in choro, aut oratorio coram Ven-
erabili aut Scdè in alio à distractionibus separato loco, quantùm
fieri potest, memor presentiæ Dei in genua humillimè provoluti
ante omnia facies tuo coram intentionem, et meæ Confit-
endi propositum vidò invoca auxilium D. Stiò examina con-
scientiam, 4tò elice contritionem cum firmo proposito et spe
veniæ, tali vel simili modo.

Intentio

O Amœne, amandissime, Clementissime Domine Deus!
Ecce clamem venio ad te Servus Rebellis, et inobediens, filius
prodigus, et Creatura ingrata, peccatorum manibus detorta-
ta, abominabilis, tuoque Conspectu indignissima, et ad pedes
D. maiestatis tuæ omni possibili reverentia ac submissione
prostratus, coram te, tuâque Cœlesti Curia humillimè fateor,
quòd in promissi infidelis, in propositi inconstans infinitam
Bonitatem tuam rursùs offenderim, indeque omnino promerius esse,
ut toties infidelem, et rebellem à facie tua projiciar, Donis
et gratiis tuis privatus, et omni pœna subiacens. Verùm,
quia scio, quòd Deus mortem peccatoris, sed magis,
ut convertatur, et vivat, anima spiritus à manibus peccatorum
purgata tibi iterùm amica, et grata reddatur, ac peccato-
rem veniam sumquere desideres, ac in superis cum Angelis
tuis gaudium, et Divinum beneplacitum habeas super quovis
peccatore etiam post mille culpas redempto, ac pœnitentiam
agente, atque ad hunc finem mirabiliter pœnitentiæ sacra-
mentum misericordissimè institueris, adeò ut nil aliud exigas,
quàm ut peccator se humiliet, Corde contrito, et humiliato
ac firmo proposito emendationis culpas suas coram sacerdo-
te tui locum tenente sinceræ confiteatur, ideò, Clementissime

Deus, Deo gratitudine, aut alio vano fine, sed ad memoratu[m] infi
ita Bonitatis tuæ desiderio satisfaciam & quicquid tibi placet, e
amore ergà te: et odio erga me, ad cuius emptum: et effusionem
sanguinis tui, & tuam gloriam, et honorem humillimè confitebor, a
cata mea, horque ter admirabile misericordiæ sacramentum.
et quidem 2da possibili reverentia, devotione, & dignæ debita à
te requisita dispositione sapiere desidero ac propono, ea
tus cum tua gratia dicã etm singula peccata ea perfectione
et integritate, quam tu desiderasti exactissimè explicari, duo
modo fierem, quid et quomodo vinctatus ad S: Voluntatem con
fiteri deberem. Eodem sacramento etm Sanctum N. S. nomina
Sancty dicy. S. specialiter honorare, & indulgentias, quas possu
vel haec, aut ad gratiam N.N. obtinere pro me vel pro
hoc N. aut illo N. impetrare, eliosque huius sacramenti fruc
tus et effectus acquirere humillimè intendo, et rogo.

Invocatio

Quoniam vero optimè noßti, misericordissime Deus! quid sit te rogare, nihil valeam, nec peccata, et ini
quitates meas, nisi tu ipse dignatus capillos capitis
mei: & debitè cognoscere S: delicta enim quis intelligit?
multò minùs quis perfectè detestare, & fateri, et emendare
valeat, hinc humillime te rogo per infinitam tuam erga
peccatores misericordiam, per admirabilem dilectionem
quo pro redimendis, et salvandis peccatoribus Filium tuum
in mortem crucis dedisti: per illum divini amoris affectu
quo Conversionem peccatorum et salutem cupis desideras,
per pretiosissimum Filii tui sanguinem, qui miserrimo pecca
tore, profusum, et totam de suis vitam, passione, morte
merita, et domum, per tuam gloriam et honorem, ut dig
nè in spiritu Contri, quantas habeam iniquitates, et de
cata; sicuti et delicta mea offende mihi; da imperitem
et indoctum gratiam vera, et veritatis veraque Contri
tionis, da superbo et hypocrita auxilium sincerè et simpli
citer Confitendi, da in bonis propositis inconstanti, et de
malum malum proclivi et pessimè habituato gratiam
cuncta peccata in posterùm constanter vitandi, sicque
fructus et effectus Sacramenti, hoc quidquid agor, et vo
luntatis tuæ intendit, juxta S. beneplacitum tuum consequen

Quod totum, vel q̃ sequens, ad te etiam fidumialiter re-
curro, et tuum patrocinium humillimè imploro. O Mater Miseri-
cordiæ, et Augustæ Peccatorum Immaculatè Conceptæ Deigenitrix
Virgo Maria. Tuetur ad finem eundem auxilio et patrocinio
Clientulum assiste, fidelissime mi Angele Custos, vosq; Electi,
et Dilecti Patroni mei, Sanctique Dei omnes, præsertim q̃ N.
cuius festum colimus in Ecclesia militante, terris, et trium-
phante in Cœlis.

Facta Intentione et Invocatione auxilii &.
fac debitam Conscientiæ Examen de proxima Confessione
vitæ dictæ fuerit, et adhuc dicenda. Peracto examine
et Cognitis peccatis statim sequatur efficax ad eliuenda
Contritione, ipsaq; Contritio, et quidem ad tua de peccatis
à proxima Confessione, sed vitæ dictæ, præsertim de ob-
peccata, per totam vitam Commissis. ad quem finem breviter
regerat et Confuso faciem in memoriam revoca antiqua
peccata, et malam vitam, deinde hoc eodem simili modo efficax.

Consideratio.

O Infelix, vilissima, inconstans, ingrata, impia,
rebellis Creatura, quid fecisti? quoties, et quam pessime
quam turpiter et iniquè, ex vitam tuam, ac itenq; de novo:
quid verba: ac itenq; de novo: omittere poteris, si à pro-
xima Confessione aliqua peccata venialia, aut
si aliàs adhuc præterita non remota contritionem elicis:
Ecce amandissimum Dominum Deum, Creatorem, Conserva-
torem, et Redemptorem ejusti, cuius offendisti, tam sæpe
numero transgrediens mandata ejus, et certè denuò,
quòd sæpissimè iam tecum, tuumq; amorem, et interesse
proprium; iam momentaneam voluptatem aut vanitatem,
iam vilissimam Creaturam aliam, illi præferens, æstimans,
et amans, quàm Ens sapientissima, justissima, et optima
mandata ejus et voluntatem ejus, imò quam ipsum Deum,
cum intellectu tui et Creatura mandata ejus temerè trans-
gredi, et negligere, sequi ida, et Deum meum æstimare
imò in re et effectu vilipendere, et contemnere, ipsumque
ipsum Deum Supremum Legislatorem iniquissimè offendere;

et timaas, iniuria afficere ꝺ habitasti, presertim, quia etm scie-
ras, quòd ipse intensissimè desideret et mandârit mandata sua
custodiri tecùm, eorumq; etm levis transgressio sit illi infinite
odiosa, sumas ei causas displicentiam, imò infinitam in-
feras iniuriam, ac propterea magnum malum, quàm omnia
mala totius universi efficiens, ita, ut tantum malum ꝺ fuis-
set, si monasterium, civitas, imò toty mundy conflagrasset,
et, si etc.). poteris etm mala alia à te magis offensa
rememorari. quàm velimus, levissimaq; reputatio, huius
modi tũ ingratissima etm gravissima et maiorem patrasti, sita
offenderis Deum. Hæc omnia scies, et credes, felicis-
tamen, et quod malitiam, et stultitiam tuam angat, ipse,
quem infinitâ iniuriâ afficisti, offense, ac despicate,
fecisti, nõ obstante, quòd sciat, et credas, te esse vilissimam
fœtissimam, et miserrimam creaturã, et quasi nihil, ipse
vero esse tum ac totius universi infinitus, sapientiam, omni-
potentem, sapientissimum, gloriosissimum, et amandissimum
dominum, Creatorem, Conservatorem, Rectorem, Protecto-
rem, finem et infinitum bonum, per quem omnia, ea quoq;
propter quem ea, et à quo ea dependent, quæ ex innu-
meris aliis te specialiter ab æterno infinitè amavit, et
etiamnum amat, qui ex mera bonitate, et amore te
creavit, in ea tibi innumeris aliis in suo nihilo relictis, ex
nihilo, et quidem ad suam imaginem, et ad eternam gl
riam creavit, in catholico loco, à catholicis parentib
ortũ nasci voluit, qui amoretus humanã naturã assum-
sit, in eaq; pro te innumeros dolores, et angores
passus, mortem in cruce sustinuit: qui innumeris ben
ficiis ꝺ momento te cumulat, ac contrà ab innume
his malis te protegit, ac servat, qui tibi rebelli, rege-
nerandi dies eo toties reparavit, et innumeris aliis vel
obvium peccatum mortale ad inferndũ detrusit tibi
gratiam, et gratiam positivam concessit, legi positi-
vam, et revertentem clementissimè totiens iterùm suscep-
sit, revocatisq; innumeris beneficiis de novo, ac singu-
lis momentis cumulavit; quem proinde super
omnia amare debuisses, et deberes. Non obstante, in
quam, quòd hæc scias, et credas, tamen hunc Deum

fumum, ascendentem, et asscendentem, totiens, et tantoperè ac tanti/ viriis affecisti; quibus etm talenta, et dona à dona à deo data destituisti, gratiasq; tibi præ præparatas, et liberalem; Dei ordinationem liberè in rediisti, et inuertisti; mala cogitavi, et animæ præsertim N. N. grauasti, ac insuper forsan causa fuisti, quòd iustissimus Deus eam vel eam afflictionem et pœnam N. N. toti Comunitati, Provinciæ, Religioni illi scilicet, vel alicui ex illis ut sit. Venerò hac vel illa N. N. ora peccaverit, vel peccaturus fit, gratiasque speciales, et forsitan etm speciales tibi subtraxerit, et deficientes in inferno, quem millies meritus esses, te detrusurus sit.

Contritio.

O Stultitia, et insania! O malitia, et iniquitia! O infelix, ingrata, impia, et scelerata Creatura! O bestia? Homo! quid fecisti? ah! peccavi, erravi, stulti, iniquè egi, et malum infinitum Coram te feci, toties, et tantoperè, et taliter res vitam meam, et de novo iterum/: de novo iterum :/ omittere poterim, si eti: ulspiam offendendo te ter optimum infinitum Deum, Dominum omnipotentem, sapientissimum, et mensis Creatorem, Conservatorem, ac Protectorem meum, amandissimum Redemptorem, Clementissimum Liberatorem, largissimum et continuum Benefactorem, summum ac infinitum Bonum, Deum meum, et omnia, quem super omnia semper diligere, infinitis en causis debuissem, et amodò en Corde, et ex tota anima, et ex totis viribus super viam, et in æternum amabo, hui quamvis innumeras dolendi ob peccata mea et pœnitendi causas haberem, tamen prima taliter et amore ergà te, Deus meus, et omnia! Justè doleo, et ex Corde pœnitet me, quòd totiens, et tantoperè, tam stultè, tam iniquè et iniquè res vitam meam tantâq; in iniuriâ afficerem te. O utinam nunquam peccassem, retinam te nunquam offendissem! quis det capiti meo aquas, et oculis meis fontem lacrymarum,

ut defleam die ac nocte iniquitatem, et stultitiam meam, ò utinam lachrymis cum sanguineis deplorare valeam; sed chen me miserum! horum omnium quæ deliberate adhuc sicc manent oculi, et nec quibam emittunt, et ipsum cor meum, quod tanto dolore in vastissimo meritò deberet, verity non, aut vix, et modicè, aut certè pro merito commoveatur. Veniam ò amandissime Jesu, quæso mihi dolorem ob peccata mea ego miserrimus detestandi, et deplorandi, ut secundum tuam voluntatem et cor meum secundum tuum cor moveatur; cum ut ipsemet scis et videas animo voluam, me nunquam peccâsse, adeoque videar paratissimus esse statim hoc momento omnes pœnas, tormenta, mala dira, et mortem millies sustinere, si fieri posset, quòd res vitam meam unquam te offendissem, quia quodvis etiam minimum peccatum, utpote infinitæ bonitatis tuæ offensivum magis, quàm de eo excogitabile malum reputo, unde etiam dico et singula peccata à memoria tua ab hoc momento confessa super omnia malum detestor, odio habeo, abominor. Maledictus.

Propositum

Similiq; firmiter propono et statuo, potiùs mille mortes, dira mundi mala sustinere, nec ullo unquam delectatione, voluptate, gloriâ, et honore, aliq; alio exoptabili bono frivoli, et caduci, quàm semel adhuc tam levissimè etiam tot infinitis bonum voluntarie et deliberatè offendere; nec tantam singulitis, propono, me nunquam amplius peccaturum, sed in futurum strictè statuo, etiam remanti occasiones, et quidem ab hac nunc hora N. N. vitare, vigilare quoq;, et mihi vim inferre, aliaq; media necessaria adhibere N. N. adhibere. Nec tamen in hoc quantumvis firmo proposito, nec in aliis mediis, vel in his meis viribus, sed in gratiis divinis et gratia tua confido, utpote sine qua me nihil, quàm errare, et ruere posse agnosco ac confiteor, cum illa tamen me recturum firmiter spero.

Precatio Venia.

Quapropter corde contrito et humiliato, clemens
Libuerit ad te clame: Deus, propitius esto mihi peccatori: miserere
mei, Deus secundum magnam misericordiam tuam, et de
gratiam tuam ne desperes. quamvis enim veritas et misericordia
tuam saepius abusus fuerim, et gratias oblatas neglexerim, ejus
datis debitè cooperatus non fuerim, sed ratiocinatè etiam restiterim,
sequenter nec dignus, nec idoneus amplius mereas, nihilominus quia
bonitas et misericordia tua infinitè major est, quàm ini-
quitas mea, quia non vis mortem peccatoris, sed magis ut
convertatur, et vivat, quia etiam te, et angelis tuis magis
gaudium fuerit una peccatore poenitentiam agente, quàm
supra nonaginta justos; quia etiam milies, peccantem et abe-
rantem ipsemet vocas et quaeris, ridenti, et redenti veniam
promittis, eumque cum gaudio gratiam recipis, et festa,
postquam filius tuus venit in mundum vocare justos, sed
peccatores, ac pro omnium peccatis infinitè satisfecit: ideò
peccati reditorem, gratiamque in futurum firmissimè spero,
et intrabo per bonitatem et misericordiam tuam, per vitam, pas-
sionem et mortem, per infinita merita et Nomen Jesu Christi
filii tui humillimè implore, simulque etiam ex amore erga te
et odio erga me, et peccata mea exitè rogo, ut provi-
eas, vocet ea, prævideas; quòd in posterum post quotquot an-
nos deliberatè vel semel adhuc peccato mortali
te offendero, me potiùs hoc momento eternè placere effi-
mam mortem in gratia tua è vivis tollas, quàm veniam, et
me ad illud infelicissimum tempus revenire. fiat! fiat!

Dices forsan hos actus esse valde longos,
nec dari semper tam multos actus poenitentiae confes-
tioni. Ad hanc sinistram variè rel. 1mo esse quidem
longos, sed valdè bonos, plurimum meritorios et ad con-
fessionem evadi, securè peragendam summè profectuos. 2do
esse quidem longos, sed usus adeò, quam intrà quad-
rantem attentè, et devotè elici possint, quod tempus spa-
tium verò alteravè vel per legitimam utilis meretur,
negotium, à quo saltu anima et profectu virtutis tantopere
depender, quale est confessio sacramentalis. 3tiò sitamen
alicui etiam modicum horae temporis videretur esse nimium pro
ordinaria confessione, ei suadetur, ut ex amore Dei, et

salutis suæ refactor, vel similes actus exerceat fidem, Confitetur generaliter, vel in maioribus Ecclesiæ earum festivitatibus, vt hoc et iqueibus aliàs cum maiori devotione et præparatione agere decet. Hîc si temporis inedia urget: potest subinde contingere potest vtig; poterunt, et debebunt breviores actus elici, ad quem finem forma brevis talium actuum hîc subnagitur.

Actus Breviores Eliciendi ante Sacram Confessionem.

Intentio.

O Misericordissime Deus, ecce! adsto vereo iterum creatura ingratissima, peccatorum maximus, q quid scio quidve velim. et sum desidere, vt peccator et post mille relapsus revertatur, penitentiam agat, peccata ista humiliter confiteatur, et per sacramentum absolutionis à peccatis commissis solvatur, Contra futura firmetur, hæ definito bonitatis tuæ desiderio satisfactus, ex amore tui, et odio erga me adtuam gloriam, et meam confusionem humillimè confitebor adversum me iniustitiam meam, et vt absolutionis sacramentum cum debite requisita conditione, et affectione suscipere valeam ad propositum. Eodem sacramento etiam gratiæ suæ præbeti.

Invocatio.

Verum quia sicut prorsus nihil boni possum, ideo certum misericordiam Bonitatem et Nomen Jesu Christi tuum humillimè rogo. Da mihi gratiam peccata mea perfectè cognoscendi, detestandi et confitendi et emendandi.

Confideratio

O Misericordissime mortalium! quid fecisti? cur iterum meis vitiis (et de novo iterum) si peccati novi tibi conscius es: tui ipsum, momentaneam voluptatem, vilissimam creaturam magni quàm Deum, et SS. mandata ejus contempsisti, despexisti, imò in actu idem Deum et mandata Dei in re et effectu vilipendisti, et contempsisti, horrisque propter illas SS. et tot graviora, et sub æterna pœ

tionem Dei immota mandata Eij transgredi? subiisti; sui
Deum tuum; quem ex infiniti tituli super omnia amare
semper debuisses; et debueres; iniquissimè offendisti; et horren-
dis inuitis affecisti; ac iusserè grandia mala superte
et alios induxisti; acterrimus ipsere ptibilem incurristi.

Contritio.

O Dfamia! et malitia! quid feci? ah! peccavi
in cœlum, et coram te feci, toties
et totaliter offendendo te Deum meum, suauem, ac infinitè
bonum; quem enumeris de causis super omnia amare deb-
uissem; quod tam amor, et misericordia eterna, atque
te tuæ cunctis dolens, et ex corde detestor, quòd sanguis
offenderim te. O utinam id factum nunquam fuissem.
Verum si angelis fiet, firmissimè propono emendare, et statuo,
cum gratia tua, si quid sola confido, et quàm humillimè
cum oro, potiùs mori, et ora mala sustinere, quàm te,
vltra offendere, quia quamuis etsi minima offensarum
maiis quàm de aliis malum reputo, ac super omne malum
detestor, et abomino, quia propter Corde contrito, et
humiliato ad te clamo. Deus propitius esto mihi peccatori!
quòd secundum tuam bonitatem et misericordiam
ac merita Jesu Christi filiissimè spero.

Facta intentione, invocatione, Examine,
et Contritione tanquam proxima ad paratione, accede
Confessarius et confitere sequenti modo. Videlicet
memor intentionis tuæ ac præsentiæ Dei interna, et externa
humilitate ac reverentia, nudis pedibus, Cale poditis etiam
Cellam Confessarii, si in Cella Confessionis relictis, ere-
cti manibus, demissis oculis, modestè et caute Confessarium
accede, et veniens ad idem coram eodem tanquam Dei
nutu, agenda profundam Corporis inclinationem humili-
ter exhibe, statim genuflecte terram osculare, et devotè
pete benedictionem à Confessario, dicendo: benedicite Re-
verende Pater. Dein Confessario benedictionem impertito,
tuo Ordinis forma Crucem faciendo: in Nomine Patris, et Filii et.

et memor presentiæ D. cogitanrgs quòd Deo, rotiq; quàm homini; loquaris, pig coram eodem præsentissimo Deo, B.V. Maria, et toto Cœlesti Curia peccante de peccatis in genere seriò, ac humillime te accusa, ac nihil te peccâssè gfitere, dis crèdo devotè et attentè illud ab Ecclesia institutum: Confiteor deo omnipotenti; usqs ad verba: mea culpa, mea culpa, mea maximâ culpa exclusivè iuxta doctrinam S. Bonav. in Reg. c. 3. quibus dictis erigens te, adde: specialiter atm me accuso de peccatis à proxima Confessione, quam feci; huic indigno Sacerdoti; ultimâ Confessionis: Deinde gratiam à semper memoria præsentiæ Dei humiliter et simpliciter, discretè et brevitè secundùm numerum et speciem, latqs circumstantias debitas mihi ipsa superiùs dicta peccata ab ultima Confessione comissa enarra: cujusmodi enarrationis formam pro maiori cautela habes cæterà.

Si subinde ab ultimâ Confessione nullis certis venialis cum requisita saltem ad illud semi plena vel caligi advertentiâ comissi peccati reum te scis: prout ad rationem stringit illis, qui virtutum perfectioni debitè studeant, alequas in perfectiones gfitere, et id. de quo forsan dubitas an sint peccatum veniale solùm: vel non. quibus erroneis pro maiori sinceritate, ut rem è certa habeatur materia absolutionis adeamus vel altera profectùm verò tuj Confessionem ea antiquis iam Confessis peccatis dicendo: accuso me etm de olim comisso. sed iam gfesso, vel comissis: et iam gfessis peccatis, videlicet, quod v.g. ea oculo ad hunc vitium pro dolore: hoc N. vel illud N. comiserim.

3 Quòd si verò per dei gratiam etm in perfectionibus et dubiorum et incertorum peccatorum venialium te reum non inveneris, aut in iis inveniendis vel proponendis difficultatem habes, et nihilominus ex præscripto superiorum aut statutorum Confiteri debes, poteris absq; ulla enarratione comissorum aut omissorum à proxima confessione statim te accusare hoc modo, vel simili ex antiquis peccatis gfessis: quod si facturus sum illa verba: specialiter atm me accuso de peccatis à

mea confessione etc: omittere, et loco istorum statim post illa verba: mea maxima culpa, dicere debes: et quamvis per dei gratiam alicuius certi peccati reum me non sciam, tamen me accuso de peccato olim commisso et iam confesso, vel de peccatis etc.

Porro si confiteris ordinario confessario vel tali, cui alias iam multa, vel plura certa salten venialia confessus es peccata, necesse non est, aliqua ex antiquis addere, etiamsi certum aliquod veniale peccatum habeas, sed potes: eis enarratis quietudam in confessionibus vel defectibus, aut certis peccatis venialibus statim solidam generalem accusationem de eisdem peccatis addere, hoc enim (quod nisi fiat) in infra dicenda in qualibet confessione addatur etm confessio universalis de eisdem peccatis et totam vitam commissis, includuntur etm peccata olim in specie confessa tali confessario, consequenter tali confessario iam scil. et habet certam, ac etm sufficiens materiam absolutionis; accedit, quod nisi fiat tamen doctrinam sola generalis accusatio de peccatis in confessione facta sit sufficiens materia absolutionis, casu quo aliqua peccata mortalia non dum confessi forent scil, quod adhuc dubium scrupulos nonnullorum circa materiam absolutionis addere placuit.

Cæterum enarratis peccatis à proxima confessione, vel ab antiquo commissis ob maiorem securitatem magnamque inde sequentem utilitatem ac meritum, subiunge semper clausulam, in qua contineatur brevis universalis accusatio de eisdem peccatis, et totam vitam commissis: brevis de illis eisdem contritio cum ea proposito et spe veniæ dicendo: de his et eisdem aliis peccatis meis à primo usu rationis huiusque commissis etm tam confessis, oblitis, propriis, et alienis, qualites coram oculis tuæ maiestatis sed meus, me denuo humiliter accuso, et summe doleo, propterea quia deum meum, quem super omnia diligo, offendi, eaque propterea super omnia detestor, cupio cum gratia tua firmissime proponoque et veniam eorundem spero.

Vetãde mihi inclinaty verge. j deo precor B. Mariam V. &
petógs Salutarem penitentiam et absolutionem.

Debebunt autem breviores hi acty finitâ Confessione
dici ordi tegide, mode, et obiter vel properanter ad modu
sfitaj recitari, fe de spiero, humilis, et contrito, simúlque
fiduciali corde pronunciari, quò si profecerentur, magna
efficaciam habent, magnáq; securitatem, et augmentum me
ritorum postant. Nonnulli enim, quòd quis de ôiby peccatis in
genere se deindè accusat, et doleat de ôiby etiã obliuis et ig
notis, saltem indirectè absolvitur, et certam aliquã venia
lium remissionem promeretur debitã, nec ad augmentã gratiæ, et me
riti q; sequitur, ac infusæ secuam reddit Confessionem, ita
ut si forsan ex defectu temporis mihi disponitur, vt. absq;
sufficienti Contritione et propositu de Confitendo me
tel. his actibus defecto differret.

Dicitâ modò prolatâ penitentiâ et absolutio
ne erigete, magnáq; cum reverentiâ et humilitate quæ
à Deo mihi injunctionem, adhortationem, correctionem
siquam dat: et penitentiam à Confessario sibi vicario age
prompty animo tantum hanc resolve, sed etiã idem Cordi Enim
mic, et benè observa.

Acceptâ penitentiâ et aliis Confessarij
verbis multa te inclina, et sic ôi reflexione tel capiti
ac omnia vile confessus sis, nec ad absq; aliâ amicitiæ
inter hæc tres precationis, Contritionis et fiduciæ acty
absolutione disposita, et recipe ag: dicendo vel cogita
dò. Misericordissime Jesu! miserere mei secundum magnã
misericordiam tuam, et per sanguinem Domini nostri Je
su Christi Filiitui delè iniquitatem meam, amplius la
va me ab iniquitate mea, et à peccatis meis munda me
eue! enim agnosco iniquitatem meam, et peccatum meum
quem super oia diligo, unquam offenderim, iuro et pro
no cum gratia tua amplius peccare, et pertua infi
nitam misericordiam, Christi merita, Virtutemq; hujus
Sacramenti remissionem de veniam peccatorum finiter
credo et spero: Deus propitius esto mihi misero peccatori

Accepta absolutione terram humiliter osculare: et benedictionem à Confessario pete, solamodò genuflexo: genuflexus. Surge, et factâ Confessario reverentiâ modestè ut decet recessisti, et consolatè recede (ac si fieri posset) statim ad locum debitum te confer, peractoq; ibidem prolixè aliis congruos actus, pœnitentiam injunctam. Enixèrè post confessionem fuæ decens, secundo et utile est, ut pœnitentia non differatur, sed statim rem cum aliis conuenientibus Deo gratis actibus resolvatur. quæ postquam finitâ confessione in loco apto sequentes breviter exercenda sunt videlicet 1. Gratias debitas age. 2. propositum renova: et specialia etiam circa vitandas occasiones elice. 3. gratiam emendationis cum diffidentiâ tui et confidentiâ in Deum demùm imbora. 4. pœnitentiam statim adimple: ita ut ea sine justa causa nunquam differas, vel ea justa causa dilata: tam proxima occasione cessias: cui quisq; propriâ aliquam saltem levem sui mortificationem pro devotiòne et libitu suo addere potes.

Exemplar aliquod
Post Sacram Confessionem eliciendum.

O Pater misericordiarum, et Deus totius Consolationis, humillimas, et omnes possibiles ex toto Corde age gratias pro infinita tua bonitate et Clementia, qua mihi miserrimæ et vilissimæ Creaturæ, peccatori maximo itemq; peccatrici toties rebelli, et infideli, gratiam pœnitentiæ concessisti, et ne sacramenti pœnitentiæ participem effecisti, virtute ejus (ah) miseram animam meam à peccatorum maculis mundasti, novâ gratiâ ornâsti, et confortâsti, peccata que eisdem debitas remisisti, aut minorâsti; benedicta sit in æternum infinita bonitas tua, quæ mirabile hoc misericordiæ Sacramentum per sanguinem Christi Filii tui constituere et per merita ejusdem tanta virtute ditare dignata es. Confirma hoc Deus! quod operatus es in me Sacramentum in me operari dignaty es, da gratiam (ne amplius

pluem, et fac, ut potiq̃ moriar, vel 2° malo obmar, quàm quod vel semel Deliberate offendam. Cuncterim adhuc homine peccatum utpote infinitam tui offensam super omne malum detestor, et abomino, atq; ex corde dolentem, quòd unquam offenderim te. Propono autem firmissimè magis mori millies, vel 2° malo subire, q̃ iquè boto privari, carere, et abstinere, quàm te semel deinceps advertenter offendere. Veruntamen Christe custodire mandata tua, observabo me ab iniquitate mea, et custodiam legem tuam semper in seculum seculi, specialiter a N. N. vigilabo, et attendam et vim mihi inferam, idque de cum gratia tua in qua sola confido illaqs per infinitam bonitatem et misericordiam tuam, merita sac Nomen Jesu Christi tui humillimè invoco, quæ sine illa exorsy nihil, cum illa autem oia possim, cui inniteris dixti mihi tuæ tagi. Et quia vis ac tibi placet, manifestam penitentiæ imposita humillimè resolvam, et quamvis illam penalit meis peccatis impar portionata agnoscam, tamen quia facultate tui absolutionis agnosco, et tanquam pars sacramenti crisperis virtute ejus, et infinitis meritis Christi habet, per eandem omnem remissionem sperando, pero et spero ad te clamo: Deus propitius esto mihi peccatori.

Principia Practica
Circa Confessionem Ordinariam
Principium Primum.

Omnem adhibere diligentiam et conatu acquirendi habitum debitè et exactè faciendi Confessionem sacramentalem, et deponendi imperfectam et superstitiosam Contrariam.

Finis

In Confessione peragenda potissimum Curam et tempus impendere eliciendæ perfectæ Contritionis et exacto Propositi.

3tiud

Curèq Cauere, ne per Confessionem, et Confitendi modum laudem, et æstimationem apud Confessarium incidendi, vel ne huiusmodi æstimationem iacturam timeamus, sed Deum sincere intendere, ac quantum salva veritate licet, ita se accusare, ut saltem apud Confessarium confundamur, et erubescamus.

4tum

Traditis huiusmodi de Confessione, et ijs requisitis ac præcipuè scitu, et quo ad hunc deficiendi, proficiendi, et modum legere, ac relegere, donec perfectam praxin et habitum dederimus.

§. 8tus

De Confessione Generali, et Annuali.

Charissimi Filij; quamvis non tantùm ea, quæ pro foro hominis externo, sed etiam et maximè quæ pro interno vobis in hoc tractatu affectiùs traduntur, necessariò observare, et in praxin habitumq; deducere debeatis; quia tamen sola externa, nec interna superiores tanquam homines immediatè videre possunt, ideò ut externa saltem vnanimiter, et uniformiter in Deiparæ obsequium exactè observentur, specialiter vigilabunt, et negligentes, aut transgressores ad veram observantiam horum admonitione, correctione, et pœnis indispensabiliter compellant, ut saltem quoad externum hominem in Deiparæ filij constans, cæpta perfecta, et sancta reformitas S. Scripturæ, Regulæ nostræ, Doctrinæ D. N. et Theologorum ac Asceticorum conformis; ad finem hunc impositum fiat semper brevis recollectio eorum, quæ externè erunt necessariò observanda, siquis ea, quæ hominem internum concernunt, et quæ præcipuè observare necesse sit ante omnia intendat, cui patebit, qui corda scrutatur: et Reges, Judicem, ac Vindicem habebit; certificetur etiam à superioribus præmissis, si quam à Doctrinam malè affectum hominem internum externè prodat.

quod dui vitare nemo potest; cùm nec Virtutum nec Vitiorum interlucium dui latere valeant, quin in re, et effectu exterè se prodant, juxta quod Salvator Matth. 7. v. 20. dixit; Ex fructibus eorum eos exteris videlicet cognoscetis eos. Jam ad propositum circa Confessionem ordinariam exterè observanda sunt.

Primò quamdiu sub magistro vivitur, quivis toties, quoties prescribitur; magistri autem curâ finitâ bis saltem confiteri, debet; septimana verò qui confitetur, exterè exteriorem humilem, et verecundam corporis compositionem ac modestiam prius descriptam cum modum inspiciendi et claudendi confessionem observare debet.

Q. 1mo Quid et quotuplex sit Confessio generalis, et quando necessaria? R. 1mo Confessio generalis est legitima sui examinatio de propriis peccatis à tota vita vel ab aliquibus annis facta sacerdoti ad obtinendam eorum remissionem. Hæc descriptio partem edditis patet ex ipsa terminis; caret. Circumstandum; quòd dicatur à tota vita, vel aliquibus annis, quia duplex est, seu fieri solet confessio generalis, videlicet vel à tota vita, seu pueritia, id est, à primo usu rationis, quantùm, et quotiescunque aliquis recordatur, et hæc magis proprie dicitur confessio generalis. 2dò ab aliquibus annis, ut si religiosus instituit confessionem ab ingressu in religionem usque ad sacerdotium, quod sæpe usu venire solet, vel à sacerdotio usque ad ordinis prælaturam, quæ ei nunc imponitur; vel ab ultima Confessione generali; et hâc magis modo minus proprie dicitur Confessio generalis.

R. 2dò Quamvis dubium tamen aliquibus absolutè necessaria sit confessio generalis; illis nempe qui plurimas Confessiones ordinarias omnes, vel aliquas sacrilegè, et invalidè fecerunt v.g. quia absque legitima causa scienter et voluntariè et verecundia, vel timore unius aut plurium peccata mortalia in Confessione non fuerunt, aut minùs rectè dixerunt, vel necessarias circumstantias speciem mutantes non expresserunt, quia tale peccata patiebantur aut erubescebant ad horam aut levia aga

reverti coram Confessario. vel quia ꝫ sufficientem habuerunt Contritionem aut sufficiens propositum vitandi ꝫ venata, sed etiam proximas occasiones. vel quia à sacerdote non habente jurisdictionem seu potestatem absolvendi, elapsi quales invalidè absoluti sint, quæ ôia plenius patebunt in Theologia.

Q. Ztò An? quibꝫ? et quoties utilis, et consequentes laudanda vel concedenda sit Confessio generalis?

R. 1mò Licet vera dicta Confessio generalis ꝺibꝫ necessaria ꝫ sit, tamen ferè ꝺibꝫ utilis, et ꝺes fuerè damnata ꝫ, vita sentiunt omnes Theologi, et Affecto, ꝺigꝫ obmultiplicationem rationum. 2mò quia pereanqui ad utilissimam sui cognitionem, veliperfectionem, et descendi veritatem, Ztò veritatem qui insignem, fuerégꝫ meritorum, et peregratissimum actus humilitatis magna sui mortificatione, et victoria exercet, dum confitetur totâ resistente superbâ naturâ et naturali verecundiâ res suas etiam occultissimas, interna et externos defectus, malitiam, et nequitiam ad suam confusionem et contemptum propter Deum sincerè detegit. 3tiò ad eam maiorem perfectionis ꝺispositio, ipsaꝫgꝫ necessaria ad sacramentalem penitentiæ requisita confert: in Contritio et propositum perfectiꝫ affectuatiꝫ, ꝺoriꝫsò enim, quòd ejus multitudinem et gravitatem ꝫ peccatorum, et item malitiæ, nequitiæ, fœditatis et ingratitudinis sua in simul videat, ꝺoleat, et maiores causas ꝺoleꝺi, penitendi, et emendandi habet, indeꝫgꝫ ad maiorem Contritionem, et efficaciꝫ propositum movetur. Et hinc 4tò ad efficaciꝫ, et heroica propositi, ad emendam totaliter antiqui hominis cum malis habitibꝫ sui, et induendum novum admodum servil, ꝺeflectitur quia intuitu ꝺigꝺei etiam specialiter assistit, specialeꝫgꝫ gratias largiri solet. 5tò Confert copiosum augmentum gratiæ, et meriti, idemaꝫgꝫ reatus, debitas vel ꝺoto ꝺelet, vel plurimum minuit, idque ex opere operantis, si enim Confessio ordinaria in aliquo gradu ꝺeficiat,

longè perfectiq; ille efficiet Confessario generalis, ut prote
cum maiori dispositione, maioriq; cum perfectione, et
maioribus cum virtutibus fieri solebat.

Oto Magnam, et exactissimam securitatem, et quietem
Conscientia confert, eamq; liberat ab illa odiosa anxietate, arga
omnia vitè confessy sit, illa penulosa obligatione scrutandi vel a
dagendi, an aliqua adhuc lateant, vel confitendi, que post
ea inciderint, siquidem loquisse, quòd vicia dicta ad Confessionem
generalem maiori, et perfectiori dispositio, ac preparatio fiat,
ysoque necessaria requisita perfectiq; adhibeantur, simul
specialiter assistat Deus, longè certiq; et perfectiq; in omnibus
certò habetur valor et effectus sacramenti, ofequenter certa re
missio omnium peccatorum etiam protunc oblitorum et incognitorum,
vel ex ignorantia inculpabili ac bona fide, aut erronea con
scientia in Confessione generali quoq; veritè, et cum alijs
necessarijs circumstantijs propositorum, item eorum, à quibus quis
dum absolutus, invalidis fors ex defectu Contritionis, propositi
vini sufficientis existentibus pluribus confessionibus; una verbo omnium
et singulorum protsus peccatorum. Accedit, quòd qui semel
à tota sua vita fecit Confessionem generalem, præmissa conscientiæ
seueriori examine debito et sufficienti; id est sacro medium saltem vel
tali cum diligentia, qualem aliàs in negotijs alicuius momenti adhibere
viri prudentes solent, / videatur an aliqui cogitare vel recordari
an quidquid obliti fuerit, an nihil omiserit, vel non ita debite, de
bitoq; cum numero aut necessarijs circumstantijs proposuerit, non
teneatur ulterius se examinare, aut de veritate scrutari, im
potè absq; ulteriori indagine statim cuncta rejicere, et absq;
anxietate aut scrupulo selicite prosumere, se cuncta rite
fuisse vitè confessum, nisi forsan absq; ulteriori indagine
clarè aut certò constaret aliquod peccatum mortale, quo
modo incidit ex oblivione v.g: in confessione non fuisse expositum
tale circumstans, quod mutet, aut absq; ulla reflectione
alicuius.

Cæterùm nihil refert, etsi à parte rei, et male
liter quis erraret, prosumendo vel putando, se fuisse rite
confessum, quòd teneat generatim non eodem debitum confessionis, qui
cuiq; Doctrinam Theologicam de Confessione generalem
quivis etiam ab oblitis et incognitis vel ex ignorantia inculpab

aut bona fide sine debito numero aut sic mixtè circumstantiatè
Confessis peccatis saltem indirectè absolvitur, consequenter nec
damnum nec peccatum patitur ratione oblitorum aut inculpabili-
ter omissorum (vel mixtè recte confessorum peccatorum).

Ex his patet, quantùm utilitatem, imò verò
quantam securitatem, quietem, et tranquillitatem efficaciè
confert confessio generalis etc. illis, quibus nulla dubia necessaria
sub
[illegible] certum cùm etiam hi ignorent, an plures eorum confessio-
nes vel defectu Contritionis v.g. vel propositi, quem invalidè,
vel ejus defectu etc. per quamvis subsequentem Confessionem et
absolutionem validam reparentur, cùm per quamlibet talem
adhuc etiam nondum remissa peccata deleantur, adhuc tum perfectis-
simè suppleatur per confessionem generalem à tota vita (vel saltem
à proxima Confessione generali.

R.mo Dò Licet nulla dubia confessio generali
utilissima sit, tamen regulariter loquendo repetita à tota vita confessio
non debet, sicut ea iam semel rectè facta sit, ita docent Communiter
Theologi et Asceta. Ratio est, quia proinde Confessio generalis
effectus, scilicet securitas et tranquillitas Conscientiæ per
repetitionem ejus non augetur, sed potiùs minuitur, vel omninò
tollitur, cùm per hujusmodi repetitiones confessionum generalium
scrupuli perturbationes, et alia tot corporis et animæ mala
pleraque generentur, et resurgant novæ anxietates, dubia,
scrupuli, perturbationes, et alia tot corporis et animæ mala.

Specialiter hoc observare, et à repetitione Con-
fessionis generalis abstinere debent illi, qui aliàs sunt nimis
timidi ac scrupulosæ Conscientiæ, nec his non tantùm dissuaderi,
sed etiam quam certè non solùm omninò prohiberi debet repetitio
Confessionis generalis à tota vita. Pariter ab hujusmodi
repetitione abstinere debent illi, qui vitam ducunt, tantum
cum peccatis carnalibus non ita enormibus, quia repetitio
confessionis discussionis, tot diuturnam recogitationem de peccatis
numero, et circumstantiis peccatorum carnalium facile generare
possent tentationes et periculum labendi rursus in easdem vel
similes ex illis peccatis, postquam semel rectè confessa sunt,
per totam vitam nihil dicere, vel cogitare, nisi in genere
cum dolore et aversione.

Dicitur autem rotanter: si semel rectè facta
sit, non si rectè facta est. Sed obiter tantum, aut lectori
vel sibi debito examine aut dispositione [illegible] eoque v.g. rectè

faciendi illam necessariò deficerit notitia, aut occasio; eam repetere utilissimum censuit, cùm examinandi fructus, et privilegia, favoresque Confessionis ad huiusmodi filiter, et defecta sic facta Confessione Generali consequantur.

Hinc Fili Charissime! quivis vestrum utilissimum simul et securissimè facit, si Confessionem generalem à tota vita in ordine semel faciat, postquam sufficientem sibi hoc fit Cognitionem et notitiam de malitia et gravitate peccatorum, et de requisitis ad perfectam Confessionem, et modum eandem perfectè peragendi.

Dicitur secundo: regulariter, vel ordinariè loquendo; quia si quis ita constitutus foret, ut ex repetitione Confessionis nullum periculum anxietatis etc. timere, sed habere sibi dubiè utilitatem agit, et gratum deo obsequium præstat, si ex humilitate ad maiorem sui Confusionem et contemptum, et amorem ergà Deum, odium ergà se, et peccata sua, eam vitæ subinde repetat, prout multi faciunt. Dicitur insuper Confessio generalis à tota vita quia Confessio generalis minùs rectè talis, quæ solum fit ab ultima Confessione generali; utilis magna cum utilitate et Conscientiæ securitate quieti postessivè statui dicitur.

Q. 3tiò quandonam, seu quotempore maximè quadret deponere Confessionem generalem? R. 3tiò si alicui Confessio generalis necessaria ob aliquas ex recensitis causis; sta post ingressum Religionis vacare debet eidem faciendæ. Ratio est, quia hoc ipso, quòd ut supponitur, sit in statu dispositivo, et multis causis debet accelerare Confessionem generalem; præsertim, quia aliàs Communiones illi, et Confessiones ordinariæ, quas singulis septimanis bis facere debet, forent sacrilegæ, et ita ei opera absque merito. Hinc Colimare voluit S. Ignatium in Secund: Disipl: C. 3. circa finem ita docet Novitios; post ingressum Religionis continuò debent Confessioni faciendæ vacare, et de ijs, quæ à pueritia commiserunt, admoriam, quantùs poterunt, studiosa sollicitudine revocatis generaliter confiteri.

R. 2do qui nullam necessitatem habet assistendi mixtis pro acquirenda maiore puritate Conscientiæ et alijs fructibus animæ ex amore Dei et sui salutis statim post ingressum

religiosis qfiteri vel generaliter, id quidem utiliter facere, sed tm differre poterit; quia durante noviciatu adhuc semel debet, et quidem maiori cum fructu ac effectu poterit generaliter qfiteri nupta statim inienda.

℞. 3tio Quilibet Novitius Provinciæ nostræ utilissimè ac securissimè agit, si tempore Exercitiorum Pentecost. ea faciendo, aut ante professionem à tota vita Confessionem generalem deponat, sive bona ea ac necessitate, vel pietate ante vel post ingressum statim fecerit, sive non. Patio esti quia cùm tanta temporis quiete maiorem cum cognitione et notitiam habeat de seipso, et de rebus suis, de gravitate et malitia singulorum, de requisitis ad perfectam Confessionem, et modo ea recte qfitendi, simulque aliqualiter saltem expertus et fundatus imponatur in spiritu, et virtute; maiori cum dispositione, magisque cum perfectione eam facilè poterit peragere, et consequenter supra recensitos copiosos fructus et effectus, favores et privilegia Confessionis copiosius et securius reportabit. Ecquis magis placebit, quàm revellam, quo acte, vel statim post ingressum ex defectu tradatorum plerisque minùs rectè fiat, ac propterea etiam utiliter repetitur. Hinc ex incumbente cura erga salutem vestram positivè ordinata, ut quivis vestrûm una ex probatis temporibus Confessionem suam generalem à tota vita deponat, et sic ante vel statim post ingressum generaliter rationem fecerit Confessus.

℞. 4tò Confessio generalis magis strictè talis, seu illa, quæ non nisi à electiva Confessione generaliter ponuntur peccata, semper utilissimè, et procuvis libitum sæpiùs iteretur, tum quia eosdem fermè cum Confessione generali ingressus fructus et effectus habet, tum quia etiam sæpiùs repetita nullam causat anxietatis aut scrupulorum periculum, hoc ipso, quòd solùm fiat de iis, quæ ex aliqua Confessione generali nunquam fuerè exposita. Ita filii charissimi Filii! pro augmento gratiæ et gloriæ, pro remissione peccatorum, pro serenitate et quiete Conscientiæ, pro profectu in virtute et perfectione, pro maiori Dei

gloriâ Consulitur vobis, ut ad imitationē aliorū perfectior magis studentium Confessionem huiusmodi generalem faciatis.

Primò dem aliquando suscipiētis sacerdotiū confitendō ōia peccata, quę post ultimā Confessionē generalē à tota vita in Novitiatu factam cōmissa, quia fuerē deinde ad sacerdotium ꝙ possibili puritate quivis se præparare. Secundò quando absolutis studiis, ꝛo Cura animarū destinati ad varias operationes pro Dei gloriā, et proximorū salute mittemur, eximiè ꝙ quem Divinorū Divinissimē, ait S. Greg. Cooperari Deo in salute animarū, ut provehor mury quoq; magna animi puritate, et sanctia quotidiana quoq; dispositione assumere oporteat, prout magis suo loco dicetur. Tertiò sequentē forsan cum temporis mary Dei targat, et ad superiorātus evehat, quia dum hi staty omnium sit periculosissimus, et iuxta limitis modis fugiendus: ut suo loco dicetur; ōia facere oportet, ut speciale auxilium Dei obtineatur: casu, quo ex obedientia, aut certa vocatione statum hunc assumere necesse erit. Quartò tempore Jubilæi ouery generaliter ōfitendō peccata, ꝙ ab ultima Confessione generali fuere cōmissa. Quintò in articulo mortis, ubi quis à periculo animæ liber, et sufficientes vires habens velit restituere Confessionē generalē à tota vita. verūm de hoc alibi.

Sextò Quo requirantur ad Confessionē generalē, et quomodo perfectè ac faciliter fieri valeat.

Rō. 1mò eadem, quę supra de Confessione ordinaria dicty; etm ad Confessionē generalem requiruntur videlicet 1. bona intentio cum fervā voluntate et propositō exactè peragendi. 2. Invocatio auxilii S. 3. Contritio cum efficaci proposito, et firma spe veniæ. 4. Integra confessio recta qualitates supra allegatas instituenda. 5. arty Convenientes post Confessionē eliciendi. Solūm addendum, quòd sumē deceat hæc requisita speciali, et maiori cum diligentia, conatu, et fervore, quàm in ordinaria confessione afferre, quatenùs eò citiùs, et uberiùs optatissimam

et effectu Confessionis generalis consequi quis valeat, ut proinde si quis aliàs in dispositione ad Confessionem ordinariam sit obnoxius, longior exitat in reddenda generalem, longiorem super his adducendo actum vel similes citra monentosa animo negotio devotè exercere ne detrectet.

Rx. 2do quia de necessitate ob aliquod vel plures in Confessione allegatis Confessionem generalem fecit, delet. et gravius teneatur in illa à tempore quo sacrilegè aut invalidè confiteri incepit, omnia peccata mortalia etiam in ea confessa secundum numerum, speciem, et circumstantias necessarias fideliter exprimere, ita, ut qui per totam vitam vel à memoria inquam confessus de aliquo peccato mortali in verecundia aut timore semper reticuit, teneatur à tota vita, qui ab aliquibus annis, aliquove tempore invalidè confessus, teneatur ab illo tempore, quo male confiteri incepit, omnia gravia peccata etiam in confessa exprimere, quia etiam de istis nam confessus non: dum est absolutus, nonnisi, quod ut supponitur, obscurè confessionem fuerat sacrilega.

Rx. 3tio Quamvis ita, qui de necessitate pro ad sequendos constantissimos effectus sufficit enarrationem generaliter confitentur, teneantur ita peccata mortalia, tamen ad sanctissimum et utilissimum, ac pro sequenda optata securitate, et quiete conscientiæ quæ sit necessaria est, semel saltem in Confessione generali totius vitæ, præsertim in illa, quam vos Charissimi, à tota vita curia sectum Sacerdotes, vel ante professionem ut plurimum magis circumstantiati et acti facietis, ita per totam vitam omissa etiam confessa peccata mortalia exactè secundum numerum, speciem, et circumstantias necessarias fateri. Ratio est, quia nisi hoc semel fiat, proinde non effectus videlicet optata securitas, ac evangelicalis libertas sperata, quæ eximitur quis ab ea obligatione relegendi de peccatis, annosa, ac bene confessa sit, recordandi, et sponte volumentia nuda dicta sufficiens, perfectè et sufficienter fateri, perfectè, et securè obtinere non valeat.

Rx. 4tò Ad Confessionem generalem vitæ in: stitutam specialiter requiritur, ut debita cum diligentia

saltem mediocri, sextali, quam aliàs in negotio alicuius nomen
et nobis Charo adhiberi soleat, examinetur ac discutiatur
Conscientia de vitijs saltem mortalibus renatis à tota vita: si
ab hac fit Confessio: vel ab ultima Confessione generali;
strictè, aut laxiùs strictè tali: si abista instituitur:
omissis

Quitur saltem mortalibus quæ sunt venialia
Confitenti remo tenetur, ita etiam de iis se examinare ad ob
ligatur, quamvis longè melius et perfectiùs fuit etiam de illis, quæ
ùm possibile sit, se examinare, et de illorum se accusare
exprimendo eorum numerum et species saltem in Confus
vel manifestando in genere, et exprimendo vitia ista mal
consuetudinem, habitum, abusum vitæ: dicendo v.g: mendac
iosa et officiosa dixi, plasfire numero: nociva et
charitati proximi, gravia leviter scripsimè: verba scurr
otiosa: aut inutilia, aut absq; finem superflua naturaliter fe
mè quotidiè protuli: preces meas distractè, indevotè,
repetidè plerdque resolvi: hoc aut illud N. N. singulis
mensibus, quatuor vè fere: istud N. faciendi integrum
consuetudinem vestres circiter annos habui

Vt etiam debitum examen, et discussio conscien
tia exactè simul et faciliter fieri queat, sequentia re
gula: post factam bonam intentionem, ardens desiderium
bonum hoc propositum, invocatoq; auxilio Divino confessionem
generalem perfectè, atq; ita, ac si ultima esset, et in
stituendi, et medio arte ita peragendam, ac si tenè in
audi, veteris Primò separe quantùm licet, ab iis
aliàs curas, et negotia, ut totum se impendere possit
animæ, et Confessioni faciendæ. 2dò adeamus te etiam
ave invocatis, denuò pete gratiam et lumen à Deo, cuius
tua regenta perfectè cognoscendi, detestandi, et confitendi
Vltiò revolvamus memoriæ, et alio necessaria ad confici
dam tuam, repetita, siquidem pro Confessione generali ex
clè desiderandâ diligentiâ, dubium eam in scriptis facere, ob
hac ratione non solum periculum oblivionis magis evi
sed etiam singula peccata deliberatè secundùm numerum, spe
cies, circumstantias necessarias notare, conscribere, et exa
minibus, et oculis.

Quarto me in examine faciendo, teipsum
confundas; observa ordinem; et examinate imò circa 10.
Præcepta Decalogi. 2do circa præcepta Ecclesiæ. 3tio
circa peccata Capitalia. 4to circa peccata aliena ex:
Organo qualiter circa quæ vis horum peccaveris Cog:
itatione, Verbo, opere, omissione; ut atm gravitas hor
agnoscas. 5to assume secundo Confessionis sen Beichtspiegl
pro rivanda memoria, et examine facilitando
circa tempus vitæ tuæ in variis partes veg ut una pars
fiat abusu rationis, vel à tempore, cuius ætatis recordaris,
usque ad tempus scholæ germanicæ. 2da pars à dicto
tempore usq; ad studia. 3tempus studii in tot partes divid:
quot poteris, quot annis studuisti, locos, aut homines, cum
quibus conversatus es, negotia, quæ habuisti, et qualiter Verbo
Cogitatione, opere, et omissione peccaveris. 6to
Examen 3 perfunctorie sed gravitate, et sedulo peragc
tempus q; sufficiens saltem aliquot dierum: vel si à tota vita
confiteris: vel si hæc 3 sufficerent, duorum aut alterius sexti:
mihi tribue. 7tio ubi peccata gravioria deprehendis
illico coram habere Contritionem, et detestationem illorum
aliorum, et veniam à Deo precare.

Octavo si dum super eo præcepto
examinas, tibi unum, vel plura gravia peccata, quæ
alias præcepta includunt, quorum oblivionem formidares,
nota breviter in separata schedula, ut deinde, si ad tale
præceptum venetis, in ordine scribere valeas. Non
debes te 3 tantum de peccatis in genere, sed etiam de qua-
litis in specie, numero, et circumstantiis graviorum mutatibus
et etiam pro maiori securitate, perfectione, et tui humiliatio-
ne, aggravantibus examinare, eaq; debitè confiteri.
et confiteri. Quod si deinde numerus certus enitare requis,
fuisse dicere numerum, quem putas verisimiliter, addito
circiter, plus, minusve. Si hæc hora duxerit vales, dies,
quoties circiter in die, septimana, vel mense computando
simul cum altero 3 quæsieris. eg: hor vel illius N.N. circiter
tot ejectus, vel sæpius dicky etc. etc. practicavi.

Primò eramus conandum à D. gratia, quam totis pe-
fectam Contritionem Universalem, et efficacissimã de emendandi
propositum eliceremus cum firmissimâ spe veniæ ac bona voluntate
hoc. et omnia alia à summo Patentia peccata exactissimè confitendi
quando sciemus, quòd et quomodo confiteri valeremus. interea fallo
in genere de Cunctis te accusa, de quibus cunctis ante habes
habes supra.

Potiùs pro maiori securitate facit, si hi ante non
valdè dum confessionem procedant, vel saltem paulò ante can-
tando repetantur, sed quem finem Quodlibet Confessario pa-
cumenire, quo die et hora ad Confessionem generalem dis-
cedam magis opportuna videatur; imò hoc etiam et alia ad
necessaria videtur, ne videlicet Confessario alijs impedito, a
multis distento, sufficiens tempus, aliunde necessaria ad hoc
accedendi desit, aut de velit.

Dum actu Confiteris, præter dicta de Con-
fessione ordinaria observa primò ut pro te accuses de peccat
à proxima Confessione Comissis modo ordinario; quibus post
ibis humillimè roga Confessarium, ut dignetur tua Confessio
generalem audire, ejusque indicia, an ea necessitate? et ad
tempore? an verò absque necessitate generaliter confitear
v.g: enumeratis peccatis à proxima Confessione sta-
ta perge: et hoc à proxima Confessione; sum verò hu-
illimè rogo, ut dignetur Reverentia amore Dei et Salutis
animæ meæ etiam meam audire Confessionem generalem
quam cum D. gratia facere volo à tota vita mea
vel adhuc, vel ab illo tempore. et quidem necessa-
ria est. quia v.g. forsitan aliqua peccata gravia in Con-
fessione voluntariè omisi, vel quia muto, aut pos-
sibile est, aut valdè timeo, me mutuam debite, aut cer-
tam scio me invalidè Confessum fuisse, cum ordinariè ve-
le tunc me præparaverim ad Confessionem, nec sufficien-
ter doluerim, nec veram Contritionem, nec efficax propositum
me conatus fuerim; sed plerumque per consuetudinem et
consuetudine, timore, aut respectu humano processerim

Si verò absq; necessitate Confiteris generaliter die: Et quamvis per dei gratiam speciam, quòd grave quid aliquando voluntariè omiserim, aut in necessario ad validam Confessionem defecerim, nihilominùs quia nescio, utrum odio vel amore Dignus sim, et bene esse potest, quòd ex aliquo mihi ignoto defectu plures Confessiones fuerint invalidæ, hinc pro maiori securitate de oiby à tota vita mea me accusare intendo, ac si nunquam vitè Confessus essem, incipiam in Nomine Domini à primo præceptis decalogi. Circà primum præceptum recavigs. enumeratis renatis gtiæ unum proiecta descende ad aliud ac prius induxty: dicendo: gtiæ unum præceptum renovavisti etc. etc.

Finita Confessione fac Clausulam generaliter accusatoriam, serio: devotè, et attentè iuxtà vita suprà. prænotata absolutione confessarii ad locum soli: tarii: et quidem, si fieri potest, ad venerabile Sacramentum, ibiq; cum possibili devotione, reverentia, humilitate, et gratitudinis affectu Deo tuo debitas age gratias, pro infinita sua Bonitate, et Clementia, qua tibi tanto peccatori Landum parcere, spatium, et gratiam præbuit: in quedere, renata tua licet gravissima et tam mera reconciliare, legis in Spiritu regenerare, et in gratia recipere amandisse, ac misericordissimè dignaty sit; exalta, landa Deum et ore infinitatis dei, ergà te misericordiam dicendo cum S. Prophetæ David: Misericordias Domini in æternum cantabo, quia misericordia tua magna est super me, et eruisti animam ex inferno inferiori: vere miserabis: nes ex fures ora opera ex. Atq; devotissimè elice reli: quos actus suprà specificatos Confessione sequentes

Principaliter autem heroica: firmissima, efficacissima et specialia fac proposita, qualiter modo antiquum hominem exuty nobis induere, et quasi renatus Spiritu vivere, deoq; servire, et quo pto

vitandis Cuatis, pro acquirendis virtutibus; ad perfectio-
ne faciendæ et omittere debeis; Ditagis probasitta Dei in
charta tibi nota; Ditagis exequi cum tuâ Assidentia, et
Confidentia in Deum fortiter incipe; et constanter perge;
assumpto etm. prosunt vel alio, ubi magis opus fuerit, et
omitte particulari, et aliis medijs.

Tandem humiliné jnvoca Deum; ut Con-
firmet, quod operatus fuit, et Det gratiam, ea confe-
ctè servandi; et exequendi, quæ sanctè statuisti, mentis
ritè inprime; et sapiùs recole Christi verbo Joan. 5.
ecce sanus factus es, iam noli amplius peccare, ne de-
terius tibi aliquid ctingat.

Q. S. etc. Quid? quantus utilitatis sit
Confessio annua? et quomodo in prasi fieri debeat?

R. 1mo Confessio annua dicta, pro quis singulis
annis confitetur semel peracta ordinata et singula etm iam
dicta peracta et totam annum comissa. descriptio lo-
cum clarè satis et terminis, declaratione non indiget.

R. 2do Confessio annua ferme ergs utilis
et meritoria, ergo accepta est. ac Confessio generalis
ergo ob easdem rationes, quas supra pro demonstranda gra-
di utilitate Confessionis generalis attulimus; quæ eodem
ferme proprietatibus omnes etc pro Confessione annua ma-
nent; ergo legens et videns facilè cognoscet. indagi-
colligit, quod Confessio annua verè ergs utilis et meri-
ria, ergo accepta sit, eosdemque cum Confessione gene-
li fructy et effectu fuerit adaptatus habeat, prosatim il-
suos principales. videlicet optatam securitatem, alter
quillatem Conscientiæ, rectam liberationem ab anxie-
te et obligatione recordandi de peccatis antiquis, et e
confitendi; nam finit Confessio generalis vitè instituta
liberat ab obligatione retro cogitandi. an ocia peccata
speciem; et numerum in Confessione vitè expedita fuit;
nec non ab obligatione recordandi ultrò etm acuminis
confitendi; ita etm Confessio annua liberat ab obligatione

re cordandi de peccatis hoc anno commissis, et ultro oneroscatia tantum effugiendi, similiq; effect securitatem et tranquilitatem Conscientiæ, ut pote ad modum Confessionis generalis sæpius defecty, vi quorū forsan per oblivionem una vel altera Confessio invalida, aut sacrilega fuisset facta. hinc ex reiteratis multiplicibus plurimi inexplicabile, et fermè idem cum maiori solatium (ac animi tranquillitatem) sub: inde et Confessione annua, quā et generali peragenda. Institutu tantorum fructuum et effectuum et Confessione annua prosequentibus S. Bonav. in Reg. Nov: c. 3 ad finem Cuiuslibet religioso effectionem annuam suadentibus: Verbis: studeas annuatim generaliter confiteri, et si, singulis annis de aliqua peculiari totius anni effectione existimare, quo respectu ordo Cisterciensis in aliquo sensu etiam generalis dici potest, et generalissimi potest. Doctrinam S. Bonav? sequentes Clerici bene ordinata religiones inter, quæ laudata etiam hoc habent, ut quivis singulis annis effectionem annuam instituere debeat, eandem serarh. Doct. nostri Doctrinam probati meritò sequens religio nostra sera: phica instituit ordinat, ut de vos, charissimi Filii! postquā Confessionē generalem à tota vitā vitē ex: egisti, singulis annis Confessionem annuam instituatis.

R. Vtiō eadem, quæ requiruntur ad Confessionem Generalem, requiruntur etiam ad annuam; et eodem modo, quō generalis; proportionaliter etiam ficri debet effectio annua; adeōque ut quis fructuosè generalis et maiori cum diligentia ac conatu, et fervore fieri debet Confessio generalis; ita etiam annua. Vtō quilibet Confessione generali effectus ceneretur eā etiam ea effectione mortalia, à tempore, quo incepit sacrilegè vel invalidè effectui, ita et annualiter effectus à tempore, quo forsan in ea anno sacrilegè vel invalidè effectus. Vtiō si: cuius effectione generali etiam necessaria utilissimè ex: rimentur ea mortalia ea effectione, ita etiam in volun: tariā Confessione annua ea etiam ea effectione remota illum annum Confessa. Vtō sunt ad Confessionem gene:

specialiter requiritur debitus examen, ita et ad annuam renovationem ad facilitandum examen, et gustandum annua literæ conducunt, et proportionaliter observanda sunt eadem, quæ pro confessione generali dicuntur infra.

Principia Practica
Circa Confessionem Generalem, et annuam
Principium Primum

Semel, et quidem tunc, quando sufficiens habetur cognitio tum malitiæ peccatorum, tum requisitorum ad confessionem generalem, et modi perfecte confitendi debita cum diligentia et conatu eligendam à tota vita instituere confessionem.

2dum

Eandem confessionem à tota vita semel ritè peractam et timore vel vanitate vel titulo majoris securitatis extra mortis articulum sine positivo consilio confessarii non amplius repetere.

3tium

Confessionem generalem nisi talem, et quidem à tempore confessionis generalis propriè talis, ad retroactam semper ultimam quæ tempore majoris mutationis status peragitur, nisi de consilio confessarii.

4tum

Confessionem annualem, ad certum tempore exercitiorum spiritualium singulis annis sedulò peragendam.

5tum

Externa à superioribus circa confessionem tam generalem, quàm annuam prescribendi, vel non prescripta ad amussim observare.

Caput III

De Cunctis, præsertim verò Communibus Ordinariis, et Quotidianis operibus, actionibus et Exercitiis Religiosis in genere rité, et perfectè peragendis.

Postquam in præced: Cap: ad longum docti estis Charissimi Filii! declinare à malo, seu peccato, deq̃ dele: re, et extinguere peccata iam Confessa, ergo in posterum fugere de malum timere, vitare &. iam docebimur facere bonū rectā ordine à Spiritu S. prescriptū psal: 36. v. 27. declina à malo, et fac bonū. et 1. Pet. c. j. Discite bene facere. quod pluribus exprimit S. Paul: Rom: 6. exhibete vos tanquam ex mortuis viventes, et membra vestra arma iustitiæ; sicut enim exhibuistis membra vestra servire immundiciæ et iniquitati ad iniquitatem, ita nunc exhibete membra vestra servire iustitiæ in sanctificatione: quia non sufficit mala non agere, inquit S. Greg: in Evang: nisi etiam quæ bona sunt agere studeas et bonis operibus insudare. nec sufficit vivere in Religione, nisi bene vivatur. Dicit enim Christus: Joan: xv. ego elegi vos, et posui vos, ut eatis, et fructum afferatis, et maneat fructus vester, ut quodcunque petieritis Patrem in nomine meo, det vobis. Ideo Fratres, magis satagite, ut certam vestram vocationem et electionem faciatis per bona opera, quod ut melius et facilius proceedat, à facilioribus incipiemus, tradendo in hoc Cap: præcipua cuncta opera Actionum, et exercitia religiosa in genere, præsertim verò ordinarias, communes et quotidianas rectè, perfectè, et prout decet magis placet peragendi.

Quamvis enim tota ratio ordinis aliàs exigeret, ut primò de refectione et obligatione, motivis, et mediis legendi ad cam agendam, tamen pro utilitate vestra de expressis in rubrica seu titulo huius Capitis agemus; tum ut à facilioribus ad difficiliora gradatim ascendatis,

tum ut maturè sciatis, quomodo quasvis actiones cl operationes quotidianas perfectè, ritèq; peragere valeatis, vel debeatis, ne aliàs in his quæ etiamsi et quotidie agere debetis, imperfecti, atq; defectuosi inveniamini, et quæ illa perfectè addiscatis, malè, et imperfectè agendi habitum vtt abdicatis, vel etiam magis radicetis, indeq; difficultatem augeatis cum corrigendi et extirpandi. Hinc quia plurimùm refert, quotidianas actiones ordinarias ritè peragere, dicam in perfecta cæci perfolutione potissima pars perfectionis, imò vita aliquos tota quasi perfectio nostra consistat.

Quoniam verò actiones, et opera nobis incumbentia tam ordinaria, quàm extraordinaria etc quotidiana diversa sint, et multa valdè, ita ut de singulis in specie differere utilis ac necessaria brevitas non admittat in præsenti Cap: agetur de quovis opere in genere ritè peragendo, in seqq: dein agetur de quibusdam ordinariis et quotidianis negotiis, seu exercitiis religiosis in specie vg: 1. de modo perfectè surgendi, primo et a diebus matutinis. 2. de oratione vocali, videlicet de Officio B. seu Horis Canonicis, 3. de oratione mentali seu meditatione. 4. de Examine generali et particulari. 5. de Lectione spirituali, et notanter de Lectione, nec non de studio Litterarum remissivè 6. de s. Communione reali et spirituali. 7. de Collocutione et Consultatione cum Magistro seu Patre spirituali 8. de externa disciplina, et modestia quoad compositionem morum, membrorum, totiusq; corporis. 9. de Civilitate religiosa. 10. de charitativa modestia, mansuetudine, et Conversatione religiosa.

§: Finis

De Præstantia, Necessitate, et Utilitate Cunctæ præsertim Communia, et quotidiana opera, actiones, et Exercitia Religiosa ingenere rite et perfectè peragendi.

Q: Vm? Quantùm interfit, quantaq; Utilitatis, et præstantia, quàm Deo gratum sit Cuncta opera præsertim Communia Religiosa quotidiana vel ordinaria rite et perfectè peragere? Pro Capienda facilij et melij resolutione huius quæsiti, simul et pro necessaria cognitione Religiosæ perfectionis Religiosa prius sciendum, et benè notandum est, quòd, sicut de parte iam dictum est supra, et adhuc magis dictum infrà. Perfectio Religiosa, ad quam tendere tenemur, consistit in perfecta et constanti tam rectitudine quàm externa executione voluntatis D. quoad omnia, seu in perfecta conformitate hominis rationalis cum voluntate D. sed potiùs in habitu et amore erga Deum, adorare, et solum velendi, et nolendi, desiderandi, et aversandi, agendi, omittendi, patiendi, quod vult, quomodo vult, et quia vult Deus. ita ut interiùs quis nil aliud velit, amet, vel desideret, et exteriùs nil aliud agat, quàm quod Deus vult, et quod placet Deo, nec quidquam odio habeat, timeat, aversetur, et exteriùs fugiat, declinet, omittat, quàm quod Deo displicet. et extrà. Voluntatem Dei est: Sequente: perfecta Religiosa quoad hominem interiorem consistit in rectitudine voluntatis, et spiritu cum Deo unus est: quoad exteriorem verò hominem in ordine interiorem conformiter agat, operetur, et appareat, ergo se ex amore, et respectu erga ipsum Deum, ob beneplacitum, honorem, et gloriam ipsius, utpotè dignissimi, sit ab ordine, et in ordine, honorificetur, glorificetur, eius perfectè servetur.

enisgs S. sapientissima, utilissima, ter optima Voluntas et
D. Bene placitum in diby evalte impleatur, adeò ut siquis
interrogaretur: quare hoc, aut illud amas, vel desidè
ras, dilis, aut plateris? quis sincerè, et verè anim
responderet posset: quia deus vult, quia deo placet, qu
cedit ad gloriam, laudem et honorem dei. Et si ulterius
interrogaretur: quare amita vis, et desideras soli de
placere, cuique soli cupis, intendis, et quaeris glori
laudem, et honorem? sincerè responderet: quia illu
solum amapere, et super dia diligo. Et sic in
interrogatio: sed quare illud solum tantopere amas
et ex amore illius desideras, ac quaeris honore, glori
et bene placitum illius? responderet: quia soly amore
laudet, gloriâ, et servitio dignissimi, et infinitè mer
ut ab diby in diby, per dia, et super dia perfectiùs mea
etur, honoretur, laudetur, glorificetur, eius perfec
fectiatur, et placeatur.

Primùm, et brevissimè tantùm pro alio
li dei cognitione aliquid dicamus, plura dictori sui
fides doceat, fidei ejus documento, quòd deus sit bonum in
tum, quò magis unum melius esse, vel excogitari no pos
se aliud bonum, ejus amabile, et optimabile totius
versi tam possibile, quàm existere actu eminentissim
ad infinito modo in se continens et superans; à quo o
ia, quo dia, per quem, et propter quem dia, intuit
et deliberatione dei S. P. Francisci per illegod noct
etiniò et alia sapissimè spiritu amore ejus pleni
clamavit Deus meus et omnia, Deus meus et omnia.

Ipsa per ab aterno et in eternum existens, ter optim
maximus, omnipotens, bonus, Deus, Creator et conserv
tor totius universi, et omnium existentium ex eo,
mus, ac providentissimus gubernator, rector, et dire
coeli et terrae, omnium Creaturarum, dignissimus ac ter
issimus legislator, et judex noster, clementissimus, ac
gissimus miserator, mirabilis omnium, praesertim suorum

defensor, et Protector, largissimus, et sterq; omniū etnarū retributor; immensa, et incomprehensibilis maiestas, in qua nigiter vivimus, movemur, et sumus. Hui⁹ ipsius dei, et potentia sumus, imò infinitis, indubitabilis, incomprehensibilis, incessabilis, ac intensissimus Amator fautor, et optimus Benefactor noster, infinito desiderio flagrans, ut nos bono impleret, et ab oi nos malo emendi, ac custodiendi, quod etn oi momento innumera corporis et animæ, tam spiritualia ac spiritualia beneficia nobis offert, et ab innumeris oīs generis malis nos preservat, intentissimè cupiens, nos adhuc pluribus et maioribus donis ac beneficijs, prosperitate, et felicitate gaudio ac lætitia hīc et in æternū recolere, dum nos incapaces nosipsos non reddamus, et egrò à quovis tertio æterno malo nos liberare. Vide etn ei infinito erga nos amore affectus, ut nos, qui per peccatū filia eramus omnes æterne mortis rei, ab æterna damnatione eriperet, similq; æterna felicitate cœlesti bearet, etn miserem naturam nostram assumpsit, facta ei homo, et pro nobis, amore, nos nostri acerbissima tormenta, intentissimos dolores, indignitates, et irrisiones sustinuit, mortem turpissimam, dolorosissimā. Cruciis rempè, obiit. Negs hic quiescit infinita Dei erga nos amor, sed quòd tm rebellem, et indignū sibi, obstantibus tantum delictis, nostris malorum, et peccatorum quotidie offendiculis, tantisque iniquissimè officijs, et contemptorijs, Creatorem, ordinem, loco honoris, servitij et obedientiæ debita gratum ac rebellionem reperiens, ita ut tota quasi vita nostra, à puritate sit mera dei offensa, iniuria, atq; inobedientia, et effectu vilipensa, ac contemptu habita, ipse tamen sat sed tantum nos amare, et mitibus paterna nobis loco æternæ damnationis toties promerita tantis beneficijs nos cumulat, sibiq; ipsi, viis, et mediis, et modis ab æterno intentatis eripere, et ad se, suiq; amore ad æternā felicitatē trahere tantò ardentissimè satagit: etsi ipse, Emissque

aterna gloria, et felicitas à nobis minimè derendeat, u
rote cùm absq; nobis, et nobis eternùm dapratis de co
sentisset, ac in eterna fore et idem, quales ab eterno fuit in
finitly, ac felicissimy degeret, nos extrà ẽj momentò abs
in oiby derendeamy, simulq; ex natura miserrima, vilis
minimò favore, et amore tanti dei indignissima, atq; ob
reuenta loco amoris, et favoris eterni odium, eternæ
et ẽj temporales pœnas sapissimè promerita creatura fu

Quis igitur de prædictis attributis dei, tanta
illiy amore erga nos cognoscens et gsiderans non optimet
ac amed illum, atq; ea amore erga eundem ẽj cæm la
em, honorem, obsequium, servitium semper et in oiby mi
si: et sapientissimæ ẽj voluntatem ei exhibeata quæ
desiderat, aut in aliquo latetur, quietq; et gteatq; vivo
quam quòd talis ac tanta dey semper et ubiq; in oiby
ia ametur, glorificetur, honoretr, laudetur, ejq;
feliciter serviatur? profectò si eam regrendimy, gpfi
amor, honor, servitium, à nobis eidem exhibitus
ri nos quoq; ipsos, nostram temporalem, et eternam felici
dem ejusdem infinita ejq bonitate redundet.

Hinc, charissimi filiy! ut voluntatem n
æ dei amorem laudiq; et meliy noveamy, et ut spa
ea gaudium in oiby cius ss. voluntatem exquisitè faciam
solumq; illiy beneplacitum, gloriam, et honorem intendam
et quæramy, ac propterea cum tanta perfectè agamy
sumè gdeat, imò necesse ẽ, de attributis et perfectio
divinis, cuiusq; erga nos infinito amore, et bonita
sepiùs cogitare, atq; meditari, ut successivè ad ma
illiy cognitionem, indeque ad maiorem amorem
my, quem nihil volentem, quàm præcognitum

Verùm, quantumvis filides amandissimu
nostrum bonum, et amabilem ejq amore, honore
servitio dignissimum nobis exhibeat, adeòut quis illiy
ad ipsa fidem ẽj recordans, secundùm rationem

ter amare, laudare, et honorare, atq; ea amare fle-
servire, cuius ſſ. Voluntatem in vita adimplere, tamen na-
tura nostra peruersa, ſſ. Dei voluntati ſemper aduersa, et facta
peruersa, ſſ. Dei ordinationi, passiones, et inclinationes ſuas
ſſ. Voluntati, ac mandatis ſuis et diametro ſtarii; ita
ut fere de illo, quod ſſ. Dei voluntas à nobis exigit, eius
placet, natura nostra peruersa nisi ſua naturalem
passionem auerſetur, et fugiat, eius displiceat; et contra,
quod ſſ. Dei voluntas nobis prohibet, eius ſumedisplicet, ac
misericorditer, natura nostra peruersa appetat, deſide-
ret; eius placeat, ut proinde, qui Deum vere amare,
et honorare, eius ſſ. voluntati ſeruire et ſſ. Voluntati, ſibi in vita exacte adimplere,
ſequentes ad perfectionem ſuprà deſcriptam, et ibidem de-
ſcribendam peruenire velit, debeat quasi ſtatim ſtrà
peruersam ſuam naturam ac inordinatas ſuas paſſio-
nes et inclinationes eis certare, pugnare, ac ſibimet
ipſi vim inferre agendo, et patiendo, propter quem illud
quod peruersa natura aduerſatur, difficile ac odioſum
eſt, et omittere illud, quod eidem arrideret, ac gra-
tum foret, et quò ſuæ inclinat. Quare certamen ſpiri-
tuale tendimicare debet, donec malas et inordina-
tas naturæ paſſiones ac inclinationes totaliter extir-
pet, vel ſaltem ita ſedet, et corrigat, ut ſſ. Voluntati, ac
rationi tam rebelles et ſtrarie ſe agnoſcentes, quàm
familiariter vivantur, et cedant, ſi data occaſione ſe-
cundum mundum et diabolum quandoque ſe oſtenderint.

Et in hoc certamine ſpirituali
ſi hac inordinatarum paſſionum et inclinationum noſtra-
rum extirpatione, in hac peruerſæ naturæ noſtræ
ac interni hominis correctione et mutatione totiſ-
que labor, cura, et ſollicitudo noſtra conſiſtere debet,
cum quia Deus à nobis hoc maximè deſiderat,

eigs sumè acceptum, nobis atm sumè meritorium ꝫ, adeò
usquis per certamen hoc spirituale curad, et laborem,
quo cunctas suas inordinatas passiones eradicare sedu
latagit, deomaig, et gratiq ꝓtoset obsequium, maiiss
obtineat meritus, quàm si pro aut pluribus inordinat
passionibus sine cura habitis quotidie flagella eis ad
quinè voluntariè se caderet, ac ieiuniis, corporis
mortificationibus aliis rigidissimos aliquos Eremitas lu
raret, vel plura arcinge media quereret, hoc ipso, q
illud magis, quàm istud à nobis exigat Deus, prout aplis
cibrè. tum quia. nisi passiones nostra inordinatæ
stipentur, vel saltem domentur, et extra bonis
habitq, ac virtutes interna solidè implantentur,
firmentur, qsequenter homo interag benè gstituetur
externa quelgs vel imperfecta, vel ꝫ diu duraturæ
sugs ôis labor frustrabit, et homo in periculoso stat
erit, nec à longè perfectione assequetur, prout ex
aliis, et ex professo infrà dicetur, simulgs docebitur mod
vel praxis modus fugitivos, et vitiat. pravasq habitq et gsue
dines facilitet, et perfectè extirpandi, ac extra implanta
di habitq et virtutes eis gtrarias.

Et hæc modica de religiosa perfectione
de cognitione ℔, et certamine seu pugna spirituali
sunt meritoria, et semper necessaria breviter et obiter dic
rim, et per parenthesin quasi tradere oportuit, quia
sunt à salten et comendiosa illorum rigiditis aliqua ad
religentiam Capit. præsent. et seq: nec ꝫ ad alia scitu
dum necessaria ꝫ, hac igitur ꝓpositâ pergimus modò ad
prosecutionem subtilis sententiæ huius materiæ, et qua
prò resolutione dubiti quæsiti.

℟. Dico primùm refert, deogs gratissi
nobis sumè meritorium ꝫ cuncta quæ agimus, non tantu
magna sunt ardua, sed etiam parua, imò minima, cuius
vero comitia de quotidiana opera perfectè et caritè fac

ℵ. Sextia vid: infrà post quadra-
gesimum 197

plenarie prescribere faciunt, qs̃ quidem in ordine quoad substantiam, et mḋm Ap̃ostolicum, et generaliter ordinem integre ac plenarie seruari mentem obseruationis indagationem certissimi sint, adeoq; ut tm̃ attendere, et sua qualitate et obstantia, quoq; placendi motiuo ad aliquid agendum fine, vel ex sola inclinatione naturali, forte illecebre, temptationes aut inadvertenter faciant. Item multum indagandum, an placeat deo, quod certo aliquid omittere, aut certo faciendum vel omittendum sit, et alias virtutes v.g. fides, religio, charitas proximi, pietas, humilitas, patientia, mansuetudo, modestia, temperantia, castitas, paupertas. Cum enim certo sciri, huiusmodi virtutes placere deo, necessarium sit, offerente se occasione de illis multum indagare.

Dixi autem notanter: si certo sibi constet, vel suadeat alias virtutes, nam ulterius nota: quod dixi in virtutibus: quia et praecepto certo Ap̃ostolico vel Ecclesiastico vel regulari, statutis, decreto, et voluntate superiorum ex certa virtute obstantia incumbat: dubium, vel incertus aliquis, aut sibi ignotum, aut dubium, an hic et nunc, vel qualiter hoc aut illud placeat deo, an sit obstantia vel alteri virtuti aduersetur, item si plura et varia, et incompatibilia obstantia vltra agenda occurrant, quod quidem dubium vel certo indicta generant, et multo magis dubium sit vel certo sit actu et voluntate et bene placitum, an et quomodo fieri debeat? diuq; consideranda, aliqua seu indagando praeced. ne det, circa quod segg: Regulas obserua:

Anima si remittit in mora, et ozy, vel exy: otium audax, magis monet: vel alicuius importantia, vel diuturnus, vel frequentes aut longi redeunt, tunc antequam agas, vel te resolvas, bene consideranda et perpende, imo etiam meditare, an sit rectum, per

rerlectionem indaga, an: et quomodo id velit Deus,
an: et quomodo placeat vel displiceat Deo?

2do si volys teipsum juvare, aut certò et securè resolvere 3 possis, quæsule, et interroga superiores, magistros aut patrem tuum spirituel: in dubiis audi, et ratiões momenti reby suæ cuiusq; respectu. quæsulo, aut offensu plenè quæ resolvas, vel ignores, vel si quæ negotia aut operis exigit. quæsule, et interroga etiam alios in re magis docto eleu rectos, prudentes, timentes Deum. Hos precibus quadrel spiritus S. Eccl: 37. N. 29. Fili, sine consilio nihil fac: ecis, et non pœnitebis. quia Saly. ubi multa consilia non sit N. 5. Unde etiam Josias Filio suo enixe orat Sapientia quæ adest Rob: 9 N. 10. Consilium semper à sapiente require. Quo etiam pertendi ab alio consilium? Tu quia tu vel Deus. nil quicquam sibi solicitudat, sed quisq; instituatur prudentia aut sapientia, ne insanias, prudentia autem Dei Spirit: S. Prov: 3 N. 5. et Sapid: N. 7. ne sapiens fias apud temetipsum. Tu quia pecthes Deo placet hæc stulticia? quia solicitudo quicquam proficeret alios inter Deum quæsulit, unde etiam pecthes non vivat, et Spes Spiritus S. quia aqua ociosa, negligatur sapiens ociosa Deus, cùm ergo nimis sibi fecerit, proficiendo derelinquit et quærendo, Prov: Jud: c. 6 N. 6. ad Deum orans dicit Domine Deus cœli et terræ! ostende, quoniam profecerunt se humiliavi.

3tio si alius transiens, vel res, mors non patitur, aut occasio alios quærendi, aut tles, quæ placent, desunt, citò cum fiducia recurre ad Deum, cumq; humillimè invoca, ut te illuminet, et dirigat, quem 3. ciq; voltate et bene placitum cognoscere et exequi valeas, et quidem. Spiritus Sanctus, vel aliquam aliam potiorem devotè recita Hymnum: Veni Creator Spiritus cum ora

Dey qui condacti: B. V. maria qrog 3 sum3 sale3 Ave Maria, et subtum3 presidium3 invoca. Sint oculi tui aperti ad custodiendum, si opere res mora3 patitur, aut levior est, recte b. lumine breviter roga: vg. dicendo cum propheta: illumina oculos meos ne unquam obdormiam in morte, et dicam inimicus meus non prevalebit adversus eum. Illumina faciem tuam super servum tuum, et doce me justificationes tuas; servus tuus sum ego. Da mihi intellectum, ut sciam testimonia tua. psal: 118. vel dic cum Samuel. loquere domine, quia audit servus tuus. Ito facta invocatione lumini3 S. aliqm: qm mag operis vel negotij exigit, et rao boni patitur: / reprende et specula, quidnam nota principalia dei scripturas, vel exemplaria, aut doctrinas Chri: et apostolorum, vel aliorum SS. Aspicias, aut factorum virorum dei magis velit, et exigat? qd. et qualiter ei magis placeat? quibus rebus missis, id et taliter age, quod et qtus placere deo cognosces, vel putas. Item cum deo certo placebis. Quod si in neutram partem te resolvere potes, utpote ignarus, vel dubius maneas, quid velit deus, aut qd ei magis placeat? non errabis, sed bene facies, quid: quis elegeris, professus si bona voluntate habes aliud et aliter agendi, dum tot sunt, quid et qualiter velit deus. Caveat quomodo id tropi observari debeat, et quam facile observari, habenig rogat previa cognitio eaz: verbatim bonitatem qtus obliga ad recte agendum requisita dicta infra.

§: 3tium

De Bona Intentione

Quam 3tio adhibere, et perfecte agendum et operandum requisito?

R: 2no quid, et qualis sit bona intentio ad perfecte operandum requisita? R: 2no Bona intentio ad propositum actus seu motus voluntatis, quo agimus, omittimus, aut patimur ea ad finem aut motus personales

seu quo ꝑ ea, quæ agimꝰ, omittimꝰ, aut patimur finē supernaturalem intendꝰ; intentio cꝫ specificatꝫ, quālꝫ bonitatem aut malitiam accipit ex motivo seu fine, quē intendꝰ, ita ut si finis et motivū sit bonū et supernaturale, illa etiam sit intentio. et econtrā, si malus, terrenalis, aut indifferens, illa quoq; sit intentio; ut proinde bonā intentionē ex parte dei ꝓcedere non possit, aut bonū finem aut motivum agendi.

Ad 2dū Intentio supernaturalis potissimū ꝫsistit. Nā 1. qā agimꝰ, omittimꝰ aliquā ex timore pœnæ à deo infligendæ. Nā 2 qā agimꝰ, omittimꝰ, omittimꝰ ex desiderio et spe præmij, vel bonū, aut donū alicuius terrenalis aut spiritualis, æterni vel temporalis à deo ꝙsequendi. Intentio bona, et supernaturalis reddit nos, et ea facta deo grata et accepta, etsi ideò prædicta non omnino motivo sint, ut ꝙ. videl. bonū, aut malum, aut aliud malum temporale, vel econtrā, ut impetret bonum aliquod temporale, vel remoueat malum temporale ut à deo proveniens, ab eoꝝ ꝙferenda aut omittenda respectu hoc cum ꝓ. Iustitia cum gratia habili. / faciat intentionem illam supernaturalem, reddit nos, et ea facta supernaturalia deoꝝ grata et accepta. Si verò ex aliquo fierent e. solo timore pœnæ, aut desiderio seu spe præmij, vel bonū temporalis ab hac, vel aliunde absq; respectu aut reflexione ad deum proveniens, merè naturale id ꝙ minimè grata et accepta est, ut pote carens illa intentione seu fine supernaturali tum additione ad ꝙ bonum supernaturale, deoꝝ gratum eliciendum necessario requisita.

Quia etsi intentio et motivum, ex quibus factum ex intentione, ut poenam sive æternam sive temporalem à deo infligendam evitemꝰ, aut bonum sive spirituale sive temporale à deo ꝙferendum ꝙsequamur, sint supernaturale, deoꝝ gratum et acceptum, certum est. Et quidem de intentione præmij, aut pœnæ æternæ

"Hoc opere et tã intentiõe facto tm̃ de fide dest
Rorũ: ind? de intentione verò, quod et mali
spoalẽ a deo infligendi: aut promiss. bonis spoalib
à deo elargiendi, et operãby et huiy modi intentione facti,
q̃ sint spoaliũ bona. deõq; grata et accepta, patet
tam ex Scriptura quã Veteris, quã noui testamẽty
ubi deus varijs, et multiplicibus modis pendet
affectionis temporalẽ ab eis infligende, et premij bono:
rũq; spoaliũ ab eodem largiendorũ adhortatur
grata, et custodienda mandata sua nos adhortatus
vel aliud, quod rectitudinẽ faceret, si intentio et finis
huiy rei, ac obseruantia et opera ex
eo facta bona supernaalia et eidem accepta essent
Negatum tm̃ Cap. 2 p. Deut: vbi cũ admiratione videre
erit, quod, et quantis minis, poenarũ et maledictionũ
rerũ temporaliũ deus hoc mandatum suum obser:
uantiã adhortetur. similia copiosè habes in alijs
scripturæ locis; et sic etiã propheta David ait alicui sec:
dum cor dei Dereliquit Psal: 118. Inclinaui cor
meum ad faciendas iustificationes tuas in finem retributionis

Hæc intentio bona ac supernaalis,
et recta, et grata deo placere potest, et
Referre, ac ei voluntatẽ exequi, cuius bonitatẽ
cius, laudem, et honorem intendit, ideoq; ea tam
grata et accepta amans, vtpote quæ ex amore,
laude, gloria, et honore dignissimus, et agnoscens,
adeò vt ei hoc resolvantur, et finiantur autem
nostrum interrogato et responsio, si quæstio fieret,
ista dicta supra, qõ meritò paulò aliter repetenty
si quis interrogaretur, quare hoc, aut illud
talis, vel talis operis fecisset, cum veritate respondere posset:
deo placuit, quia ita placet deo meo, vel quia

vult deg. vel quia sic 3 voltas. et beneplacitum 6.
vel. ut deg meg honorificetur, laudetur, glorificetur, 9
vel. ut deg inde gloriam, laudem, beneplacitum, et
gustus habeat, 9a oia ad propositum ferentia ignorgma;
quantumcumq; deg aliquod vale, secundum id de se
laude, gloria &. specialiter serviens sit, 2 deg pro-
fato fine fiat, ac cetera requisita adsint, non obsto
ad dei gloriam cedit; cigs beneplacitum et gaudium
causat. Si vltery interrogaretur; 9 quare sol
deo placere, cigs voluntati inhere, cigs gloriam,
beneplacitum, et gaudium requiem cupis, et intendis
respondere sine erroneo: quia ipsum solum super oia dilig
Padeogs ut ab eo videro, qua sol ipsi semper beati
sit, oia nuta cig voluntati grant, 9 deogs semper ca
oiby et super oia glorificetur, gaudeat, et delectetur, et
hoc ipsum videns et habens et esse et fruitionem gaudeo, et
gletby vivo et tgm in centro meo existens quieto.
Si deum interrogaretur; quare cum tanto opere hoc
oia solum amas deum? respondet: quia ipsum super
oia amabilis, cigs amore, laude, 9 dignissimum, ut:
pote bonum infinitum, a quo, in quo, et per quem bonum
meg visuros eterny, 2 potens, sapientissimum
Creatorem, Conservatorem, Gubernatorem, Protectorem, et
Custos amandissimum; item clementissimum, largissimum re-
demptorem, miseratorem, benefactorem, et retributorem 9
Verbo. deg meg et oia etc. etc.

Q. Ado quanta ad perfectam 2 gaudij
fruitionem necessitas et utilitas intentionis bone? R. (ne
bona aliqua intentio ad 2 deg bonum finem, debite
et inevitabiliter 9 necessaria, ado ut nullum obstaculum
vij alioq; ipsi excedens, contra deo bonum, aut ipsum
meritorium fit, nisi ex bona intentione fiat. Ista Con

tus S. Th. qua Theolog: quorum textus innumeri allegari possent, sufficiat unus vel alter adduere: S. Greg: Hom: cap: 6. Matth: quod bona intentione nr̃a facis, nrc tibi prodierit. Richard: de Sta: Victor: hom: quod ꝺ̃ Cyp fine vita, hor ꝺ̃ opꝰ fine bona intentione S. Bern: Augustin: de Reg: Instit: c. 2. n. 7. Sic cuncta operibꝰ quicunq; ꝺ̃ salutē erogata, intentionis sua compunctat obtutum, et ad illud, quod ꝺ̃ Dominus mandat, dirigat aciem, ne vel casso labore defatiget. Concord: Verbum S. C 6. N 22. Lucerna corporis tui est oculus tuus, si oculus tuus fuerit simplex, totum corpus tuum lucidum erit, si autem oculus tuus fuerit nequam, totum corpus tuum tenebrosum erit. ubi nota quòd S. Th. per oculum intelligit magister S. intentionem, et per Cyp quamvis actiones velleris dicere, si oculus tuus ꝺ̃ intentio sua: recta, totus Cyp lucidus, seu tota actio bona erit, si autem nequam fuerit, etiam actio lumine bonitatis carebit. quidam oculus exponitur S. inquit Bern: grad: humil: Nisi ipse sua prodeuntem Cordis intentio? quo ergo quisquam se actione exerceat, hor iam, qd appetit, quæ optatur? et quid appellatione corporis designatur, nisi omnes actus, qui intentionem ꝺ̃ intuentem ornari sentiunt, et lucerna igitur corporis ꝺ̃ oculus, qua bona intentionis radium merita illustrantur actionum. Rab: 3. quia qui sine bona intentione fuit, ꝺ̃ fine relationis ad Deum fit, qui sequentes fine dolo, ad quem creatura, et agere debent, et loqui sic iam, sine malum, saltem imperfectus, et Deo minime acceptus, nec aliqua retributione, vel mercede coram Deo dignus est. Sunt enim operarij, qui ꝺ̃ potiùs mercedem abiicio, cui, seu propter, quam non laborauit, sui meriti, et frustra expectat meritus, et mercedem à Deo ille, qui nec directè nec indirectè propter Deum aut intuitu Dei operatur.

Infertur prom, oēs illas actiones, et opera, etm ēt
cellentia in se, et optima vg: seminare &. Et peritus me-
cede et meritō apud Deum carere, eigs minimē grata
esse, si absq; bona intentione fiant, prout fil. si ēt
mera tepida quietine, necessitate, aut inclinatione nāli
gsit et nulla bona intentione fiant, ita sī fiant et glo
rep. hō, aut ēt solo timore pene alīs inferende
aut proprie ob interesse et comodū proprium, aut ēt ali
fine pure nāli, vel temporali sine respectu et relatiō
ad Deum; Item et multō magis, si fiant et vanagloria
aut motivo eligendi laudem, vel ostentationē hūi,
aut ex ambitione officiorū, dignitatū &, aut aliō fini
malo et humano.

R. 2do Intentionem bonā non tantū sunt
necessariā, sed etm minē ac sunt utiles esse. Quō &c. ēt
quidq; et illa fit, bonū, meritorium, et eigs acceptum coram
Deo; aliāt ipse modus, vile, &c. ipsum, indifferens, et
operanti etm comodus ac delectabile sit; ut possimus
bibere, comedere, dormire, recreari &, et eigs alia
hūi actiōs indifferentes, nāles, necessarie, bona et
apud Deum meritoria, eigs grata, et accepta sint,
si ex hac bona intentiōe fiant. Inja, et copiosa sit,
&c De utilitate bonae intentiōis S. Th. et Expecta scri
bunt, ut adeō integer homo sufficeret, si ea adhuc
vellemus. Rō ulterior &, quā dicit Cuncti principa
liter, requirit manēt et finem agentis, non sit. Scotus
Greg: R. 20. mor: C. 6. / Dicit con. et S. Antonin pars 2.
nec cogitat quantus, sed et quanto quis operatur.
Et Salvian: ad Eccles: Carth: oblata Deo non pretiō sed
affectu estimantur. unde S. Aug: in psalm 83. non val
le attendas, quid faciat homo, sed quis, Deum
fauit, et juvat.

Multi comparant bonã ĵntentionẽ Virgæ Regis Mydæ,
quæ omnia conuertebat in aurea fiebant, ꝙ virgailla
fuit amicta fabulam oiã aurea faciebant, ꝙ virgailla
mutabat, ita bona ĵntentiõ facit ꝙ quæcunq; actiones nras
quomodõ mutandã sint. / aureas et meritorias facit. Sulchrè
Dixit aliꝰ ad propositũ Dauidem sultrem. fuit chanta aliqã
parvula, quæ ex se vel nihil valet, at verò ꝙdo Regis aut
Principis subscriptione vel sigillo affigneta ẽ, ois ej exhibet
reverentia et obedientia. ĵcta multa operaõs nra nullij
foret meriti ad ꝙsequendã vitã æternã, vel augendam
et augendam gradã, at vbi ꝙdo quincta est et signata recta ĵnten:
tõ sigillo, meritoria fiunt, et à deo magnopere remu:
nerantur. Ingeritur propraĵ, dbre nos pro viribꝰ
laborare, ut pcuniã nhl sine bona ĵntentione faciamꝰ,
ꝑ potiꝰ ꝑ frequentatoꝰ acty hõm aquirany oiã faciẽ:
do ex bona ĵntentiõe, quod absq; ĵntiõ difficile videa,
et molestũ aliqñ eveniet, breviꝰ nõ facile, et jucundũ
ꝓfectũ.

Q. 3tiõ Quænam inter bonas ĵntent:
ones suprà necessitas sit melior et fructor? R. affi:
tem vitã quã ꝓpta sit bona. reddatꝰ opꝰ meritorius et
deo acceptũ, nõ 3tia essẽ ĵ comparatione melioꝝ
et fructor, redditꝰ opꝰ qdvis expitata facta sine comparatiõ:
ne magis meritorium et deo acceptũ, adeõ ut vilissimũ
opꝰ ex caritate deo gratũ, meritorius sit qm
qdvis aliud, cuiõ quãm plurima alia coteroqꝫ heroica
et excellentia ex alia nõ ĵntentione elicitorum: sic
omnia Coelestia deo offerendi, ambitione gehennæ facta,
O! rem mirabilem, et notatu digñ! caritas! Madrit:
affecta celebrinꝫ! quãm plani ĵtimeta cord deo
ex hac 3tia ĵntentione cohidere, quã ex alia vꝫ: ob
beatitudinẽ æternã ꝙsequendam ieiunare, et ĵsuper flar:
quinem se castigare, nõ quãm bonum sit ĵpter Deum

operari, sed 3tia intentio, vdl operari, aut pati, quo
deo placet, profatas alias intentiones in effectione ely
sumeret, quia in magnitudine toty orbis sumeret neutra
adeliard. Quo 3, qa operanta 3 quorum
pretiu3 et meritu3 deriband a fine, cuy gra finis, ad
ut quo sublimior finis operis, eo sublimiy et pretiosiy, mai
risq; valoris et meriti fit opy; essentia cui 3tia vida inten
tio finem Reginal sublimissimu3 tempedet, eiqs S: Volun
tem, et Beke placitu3 d. alia a memorata intentio3 Dei
Clè et ymarisó Creat3. Quum verò 3 nisi indirecte et 2dario
possit dubiú qy ples quum facta in pretio et valore
sine comparatione superabil qy facta ab creatura, si
cut dey tgn finis cuiuy operis et sine comparatõe superet
Creat3 tgn fine3 alterius operis.

Ex hac perfectissima intentiõe, et sub
limissimo fine, propter Deum tempe perfectissimè ope
rans principaliter ois facit dey iuxta illud3 prov: 16. N. 4
universa propter semetipsum operatus 3 Dñs, et maximè Deus
deus, ut cum imitantes nos quoqs eo eodem sublimi fine
operemur, atqs per ois et in oibus (si placuerit) servire, ei
qs S: voluntati, et gloriã, et honore3 sanctissimi, qd. q3 pius
qs nihil, eò gratior deservabit.

Hanc perfectam intentionem exemplo sue
etn domini Christi ut gestat3 verbis eiusdem Joan: 17. qui
facta sunt, facio semper qd Joan: 5 N. 29. meq; libq et. ut
faciam voluntatem eius, qui misit me, et perficiam opus eius.
Qua propter Pater Celesti post transfiguration3 ex nub
loquens dicto dixit: hic 3 Filius meus dilectus, in quo mihi
bene complacui; ipsum audite. Eandem intentionem
ut in oibus libremq; quaedet et adhortat3 Paul: 1. Cor: 10
sive manducatis, sive bibitis, sive aliquid facitis, oia
in gloriam Dei facite. et Col: 3. N. 24. quicquid
facitis in Verbo, aut in opere, oia in Nomine Domini
Jesu Christi facite

De Lectiby S. Script: et S. PP. hanc intentio-
nem ut orto comendatum Clerici libri. audiamy dum,
vel alterum. S. Laur: Just: discip: non C. 22 ait: fuit
aur: exigua messa magis superexcedit numeros cunctorum
filij methali ita parua opera peracta cum praecedis
sua charitatis in Conspectu Conditoris magis fulgent,
et gratiora fuit. quam multorum exercita Laborum
S. Chrys. l. de Compunct: si omnino digny fueris agere
aliquid, qd Deo placeat et aliam adhuc poteris consequi,
quas meruisti, Irreden requiris, vero ignoras. quam
bonum sit placere Deo, si enim nihil aliquid extrinsecq
meredis, et muneris expeteres. S. Paul: ad C. 13.
Epist: 1. ad Cor: ota vilia cum charitate facta fuint
omnia alys divina. Fili inquit Rho: Kemp: Deus
coquentem inuenit ego debeo ce supremy spiritu,
et ultimaty, si cupis be vere beaty et L. 2. c. 9. si
nihil aliq, quam gli beneplacito intelis, et quoris (cui:
ama libertate perfruaris

Negs minuit hoc intentio, sed aug:
et premium, cuius cuiq aliqs operari poterimy, ut
bene advertit S. Chrys: homil: 5. in Epist: Rom: ne pute:
mus nos premio carituros, si pro premio in Laboremy,
cui ob hoc ipsum premium erit maius. ibid: maior
cui ob hoc ipsum premium erit maius. ibid: maior
sit tibi merces, si citra mercedis spem agis, nam
quo magis quis sui ipsius ob Deum obliviscitur, eo:
magis Deo conjungitur, et quo minus in suis operibus sciipsum,
magis recordatur, et quo minus in suis operibus sciipsum,
amorem, comodus, et interesse primo, sive spirituale
sive temporale quaerit, eo magis Deum et Caritas
amandissimum Dey S. sua providentiam diligendo,
ut ei mirabiliter, et copiose eternal, qd recipere
ut ei mirabiliter, et copiose eternal, qd recipere
vel sperare aug ell.

Et quidem loquendo de caelesti
gloria, si certum, non tamen certus, gloria
Celestem cuiq vis alioqui futura vita mensura grade

sanctificantis ei hac vita promerita, certum quoqs ē
qd illi, qi nec intuitu celestis gloriæ, nec timore pœ
narum à deo infligendarum, nec propter deum rodisse, et
amare ipsum, quia ipsi placet, aliqd operatur, ita
parabiliter maiorē gloriā celestem de hoc meretur sibi
quā qi intuitu illius celestis gloriæ obtinēda operatur
quia nulla superna dicta certū ē, nō ergo qd dubium ē
alio intuitu prodisse filiū qā deo placere incomparabi-
liter plus meriti et augmenti gradū sanctificantis in recto
ti, qm nō ergo alio ē finē vg: celestis gloriæ fruendæ
nec habet finere eterna, vel temporale afflictiones aut
penas, qi deum tantopere amat, cuique honorē et be
placitum in obytu pure et unice quærit, cum pro
rerum ordine illum specialiter reuerenter amet, ideo illi
sua providentia ds. dirigat, ab omni malo custodiat, ne
qd quam afflictionis super eum permittat, nisi quod ad
eum pro eiusdem amandissimi dei maiori gloria et
honore, ac ipsius patientis eterna salute et maiori
gloria celesti ducere agnoscit.

Ex quibus satis patet, quam rectus
et excellens, quam deo grata, vel accepta, quam
utilis et meritoria sit quantūqs alias intentiones sup
et silentio agendi puta, verbi gratia, quia deo placere
desiderium cum per hoc nemo impediatur, quinqdecim
etiam operari possit et alio fine, supernaturaliter vg: ad
obtinendam dei gratiā, ad donum alicuius virtutis, vel aliqd
beneficium temporale vg: sanitatem corporis, beneficium
rum ecclesiasticum temporaliby obtinendum, vel ad aversandum alte
rum, vel temporalem penam aut afflictionem ab eo
imittendam, vel ut deus sentiat iram malo, morbos,
persecutionem, bellum, pestem clementer auferat
Itemodo, ut benē advertit noster Padril: de el
sso tam: Scripsi ex certam: spirit: hoc ita ad sum
dum excellentem intentionē finaliter reducat, ut sit

vg: ad obtinendam celestem gloriam, et evitandam
geheng operatur: ita faciat, quia Deo vult. ut ad celu
et ad infernum veniamus. vel pro humilitate,
patientia vel pro caritate, aut alio bono corporis,
fame, fortunae &. vel pro avertendis futuris calamit:
atibz, et amovendis presentibz afflictionibz & operetur,
ad oret, ita faciat, quia Deo sult, ut hanc vel
illam virtutem habeamus, vel quia Sybaritice placet, ut in nris
tribulationibz ad ipsum recurramus, illumqs pro bonis ose:
quendi, et malis avertendis oremus, et oratione invo:
cemus, et ipsius auxilium capiamus.

Quod si de memorata proelleris in:
tentio agendi pene ptes Deum & ulterius melius perfici, et
in gratiae ipsa augeri, si vult proteruus exemplis fini
soli Deo placendi, etc. et motivo plenius aliarum virtu:
tum quarum gravis placet Deo, quis operetur vg. fiat
veniat, puta ex puro amore erga Deum &. et motivo tem per:
antiae, seu ut inordinatus appetitus quae cohibeat &tio
et motivo Castitatis, seu ut sic rebellem carnem refrenet.
&tio et motivo obedientiae, qua vi Regulae sue:
cipiat, &tio et virtute paenitentiae, ut pro venatis satis
aliquo modo satisfaciat. &tio et motivo Charitatis erga
proximum, ut ei bonum exemplum praebeat, vel pro eo ora:
tionem impetret &. &tio et motivo humilitatis, qua dignus
se minimum reputet, ut &tio mortificetur corpus. &tio ut
Christo Deo conformetur. Cum enim gloriosa virtutum Deo
Sybaritice placeat, et quamvis corruptione et mors a
nobis exigat Deus, quia tamen hujusmodi motivum virtuti
facile satisfaciat Deo, multiplicat et augeat meritum, et
pene Cahinus &. nimirum sic modus pulcher ac intellec
tualis excellens intentio agendi pene propter
Deum, seu quia Deo placet. etc. etc.

Et licet ista intentione, et motiua virtutis ꝙ, ꝺ̃o tñ aliqua cum ꝺ̃o gaudij gratie Rbr. possint, et ut facilius valeat expedit, fabellam in proprijs arduis, aut longij durabilibus, et rotas frequentem in crinde multiplicationem non frustra ꝺ̃o ꝺeo gloriose placet, utpote qui excellentia beneplacitum Dñi, ꝺei amore erga ipsum variis modis eidem placere conemur; ut proinde quomodocunq; ꝺeo ꝺeo magis placendi ꝺeo ex motiuo pleniꝰ virtutis veracium Aquasi pulcherrima aliqua pictura variis et amenissimis coloribus elaborata, aut insignis quidam corona, variis, et pretiosis margaritis ornata, et diamantis operosa in profunda et congesta de similis cristallo, de qua propheta psal. 44. ait: astitit Regina a dextris in vestitu deaurato: multa interioris soli ꝺeo placendi: circumdata varietate: diuersa ꝺ̃i sibi virtutis.

Cæterum licet modus operandi ipse Deum ex abstractis ꝺ̃o omnino facilis, et aliquando modo molesta et difficilis, utpote nondum satis assimilata cognita, nec adhuc assueta, et practicata sit futura, successive facilibus, et jucundissima euadet, professo ꝺeo gloriosa, et mentialiter interna. Quæ signum et mysterium, quam profectus et utilissima sibi ꝺ̃o omnino soli ꝺeo placere et servire, ac plurimum servit, et expedit, ut ea, qꝺ de ꝺeo sumpta ꝺ̃o nec ꝺ̃o expedita ex erga nos amorem, et gloriosa eius immensa beneficia ꝺeo gloriosa, atq; ꝺei meditemur. Singulariter ita servit, imo verius sanat erit, sicut proficuis alijs, ita pro sanctæ et pura intentione plena cum diffidentia sui et confidentia ꝺei Eundem frequentes et ferventer rogare ac invocare.

Qo. ſtò quando? quoties? et quomodò in
trari ſicri ac regeti neceſſe ſit vel expedial intentione
bonã ad cuncta reſecte agenda? R. indò quicunctas
actiones, et opera ſua reſecte, et meritorie peragere
vult, debet ſtrictiſſimi, ſtatim de manè, qdo ſurgit, aliquam
ſectam, cõgrã reflem intentionẽ pro oĩbꝫ ac ſingulis
totiꝫ diei actionibꝫ eliciat, ita vt mediante illa ad ſolũ
deum, cuncta ꝺ. bene placitura et ſervituꝝ dirigat, et offe-
rat, ac ſacrificet ſe totũ, qtũ vi ad cor, et corpus, deſque
potentias, et actꝰ corporis et ãe, Cogitationes, Verba, et
opera, actiones, paſſiones, cõmiſſiones, et omiſſiones.
Quã ob, quia cum regta ſtrita ad hoc, vt actio aliqã, vel
qdcunqꝫ reſecta deo accepta, et meritoria ãe val-
eat, abſq; tã neceſſo requiratꝰ bona aliqã intentio ſigur-
nalis, ꝛ. nobis impoſſibile ſit eãdem oĩbꝫ et ſingulis actionibꝫ
ſeptim modiũ et indifferentibꝫ aut naalbꝰ utpote in-
numeris, vg: in quovis paſſu pedum, in quotis mot
membrorũ, in quavis minima indifferenti cogitatione,
verbo, vel opere habere intentionẽ bonã actuall, neceſſe
eſt, aliquã reflem pro oĩbꝫ habere, qua vi illam prefata
et ora alia ſaltem virtute afficiantur, vt videlꝫ ſaltem
virtuti intentio bona fiant, et qſqs facta, dicꝫ
grata ãe queant.

Enimvero notandũ ad propoſitũ,
triplicem ãe intentionem, actualem vidꝫ, habitualem, et
habitualem. actualis ãe, qã qis actu ãe, qd facit, ad certum
finem refert, ſeu qdcqd agit, et certo fine aut moti-
vo qd agit. Virtualis ãe, qã actu eidem ad poſterius, in
quã virtute et efficacia manet, ita vt qs virtute illi
us habita id faciat, qd modò facit, illaqꝫ habita ſit
principij et cauſe, cur modò iſtud faciat, et ſi intentio
actualis prius habita hũ et nunc memor nõ ſit, ſui vg: ſuffi

proposit. et fuit intentionē ad hon: B.V. Marie peregri-
nari ecclesiam, oīa, q̄ possea proficere ordinat, ipsa
q̄s iter, q̄ assumit, censetur di el virtute intentionis
actus prohabita facere, q̄sequentes intentionē talle
virtualem utilis hr̄e. etm q̄do in suo itinere distractus et
el nō cogitat de prior intentione. Intentio hr̄tis
alius p̄ nō, quā aliquo hr̄ta. et p̄ actu vel intentione
q̄trariam p̄ revocata seu cassata, q̄ tm̄ nō amplius in-
fluit in actus seq̄ntes nō ēā, cum modō id fiat, q̄ sit,
el hare ad meritum, et q̄ste ad plenē agendum p̄ sufficer
cum d. Bonav. et s. Rom: expresse docet Scot: 2. d. 3.
q. un: ubi ait: nō videtur minor relatio: ē nō intentio
ad deum: sufficere ad meritum, quā relatio virtualis.

Ad 2dō quamvis bona intentio de mane
generaliter, p̄o cunctis actionibus totius diei plurimum
juvat, ac utilissima sit ad cuncta p̄fecte agenda.
tm̄ nō sufficit, sed insuper requiritur, ut aliquoties per diem
breviter renovetur. sta expresse docet S. Bonav: 2. d.
41. a. 1. quæst. ad 3. ubi ait hoc, ut actio sit meritoria
requirit dem intentionē vel relationē ad deum, nō quo-
quis in genere refert ad deum oīa opera diei, vel etm
anni, sed q̄libet refert aliq̄s ad deum, ita, ut opus legis
directum hr̄at ad q̄q̄ primus ordinatione et q̄sequentia
nō, quā illa intentio virtualis ad initio diei facta
ad cuncta opera vel sufficienter nō extat nisi S. Bonav.
vel se extendens p̄ intentionē actus q̄trarias et pō-
nitentiā destruitur vel impeditur. Eā mirū quivis
experientiā propriā convictus fatebitur, q̄ nisi ra-
tionē p̄ diem sepius renovet, et sīgulis q̄sq̄ere
vam promittat, plurimū p̄ diem partim ex stulta
q̄uetudine, partim ex mundi inclinatione, partim ex
motivis temporalibus, partim ex amore, et comodo, partim
partim ex timore, et respectu humano, vel ex vacua gloria

NB. posthanc vide: supra infra pag: 223. retro

NB

Ad Venanimis sensy d: 88. Theologorum et Affectand. Ratio d; quia in hoc perfectionis pars, imò ei a ligno sensu tota quasi perfectio consistat. Cum enim recta dicta et adhuc magis diuina infra religiosa perfectio consistat in perfectione Charitatis Voluntatis S. scenhil aec et solum velimus, et agamus, quod Deus vult, quomodo vult, et quia vult, plane decet perfecte, qui, quidquid agit, perfecte agit, hoc est. quia dicta statim dicenda perfecte agere quadrat, opus inter alia requisitum ut sempre ita, et nihil ald agat, quam quod hic et nunc vult Deus, quomodo vult, et quia vult.

Hæc desunt operanti virtutes, et mortificat. ones interne; imò cum perfecte cuncta operari ordinarie gravium, et adversus sit, perversa nra natura, inordinatissis passionibus et inclinationibus eius, sapissime imo quasi tim sese mortificare, sibiq; et perversæ suæ nræ, vim inferre, et grava passiones pugnare, assequi plurimas, interna virtutes charitas Dei, quæ ac. quidquid agit, perfecte agere vult, opus nang, perfecte bonu, perfectaq; voluntate Dei intendu, perfectum modum, perfectaq; finem partim suponit, partim includit, ut vix ac ullus artibus externis, interna Dei nisi facile cognoscamus, dicente Apostolo Matth: 7. N. 16. ex fructibus eorum cognoscetis eos.

Affine Spiritus S. Cap: 33. hortatur et præcipit. ut ejus operibus tuis excellens esto. ad perfectionem aspiradum. quidquid agimus, et in exemplo Christi, vestigiis ejus, et minis varie nos induit amantissimus Deus, postquam ex nihilo fecit Cælum et terram, et ea quæ in eis sunt. quidquid ravit, visibilia et invisibilia. quæ fecerunt, et erant valde bona genus humanum. semel Cantu et Deus audivit, quia protestatur Deus, et tibi Domine misericordia, quia tu reddes unicuique juxta opera sua Psal: 16 N. scio: maledicti, qui faciunt opus Dei negligenter. Jer. 48. N. 10 maledicti. Sen ut alii loquuntur negligenter, sed, tantum obiter, aut alia, imperfecte et defectuose Jer: 30 N. 10 quamvis enim hui lecti de oratione et alii virtutibus religionis specialiter intelligatur, tamen et de alijs religio:

si actibz et operibz intelligendum venit; Et cum dicit se dolere quod adhuc religiosi ejus domini horreos suos totum manu parent sibi dicit Christus nihil aliud quod unusquisque ejus agere debeat, negligentes &c. quod agit ejus domini sit, unde de quo vi quod negligenter agit maledictionem tinere debet, nec immerito, quia qui ejus domini voluntatem negligenter et imperfecte agit, ille displicet Deo, non placet, Cuique potius offendit, quam honorat, negligens tam merendam quam penam, et maledictionem meretur; hinc sufficere, quod vult Deus, sed cum quomodo vult, semper et sancta intentione, studio, et properatione, quia dulcis Christus Jesus de perfectione ait adactione replet Deus, si cum proposita voluntate, et cum intuetur quod fit. Ita quod fiat studio et properatione peragatur

Sciatur autem notanter in responsione non tantum magna, sed etiam parva, imo minima, quia qui in paruis fidelis, et in facto, defectuosus, et negligens, etiam alijs in rebus magnis Esse eterna hereditate hic. C. 26 N. 10. Ego fidelis Dei in minimo, et in maiori fidelis ero, et qui in minimo iniquus ero, et in maiori iniquus ero. Hanc ideam salvator Noster in paruis et minutis fidelem super multa constituit Matth. 25. V. 23. Euge serve bone et fidelis, quia in pauca fuisti fidelis, super multa te constituam. Deus ergo tollit a paruis, et minutis infidelem totaliter abijcit, et etiam quod habet ei confert, auferet ab eo. Luc. 19 V. 26 ubi mna illa, quam quis unicam habuit, cum qua debite negotiari neglexit, eidem ablata, et alteri collata fuit, qui decem mnas habuit, unde qui vere amat Deum nil negligit. Eccl. 10.

Audiat, quia etiam Deus minima non facta maxima faciat et remuneretur: non vult Deus. Chrys. homil. 9 in Gen. Dare magna pro paruis, et homil. 30. ad popul. via fuit Deus dat, sit, ut quamvis te coronet, Vinc. benè ait S. Basil. Constit. mon. c. 29. nihil minutum, quod Dei causa fit, sed grande et spirituale, quod salutem nobis, et collatra promeretur

Siquidem ad rarò stingit, quòd à minimo aliquo opere
fere vel male peracto y scrupulè perdat homini; saltu
dum nempè obedire peracta talem opus, qui y sequitur certa
gratiam, qua mediante alium bene agit, aliang. efficax
maiorem obtinet gratiam; qua firmaty actum perfectiorem
it. et y sequat: dum e contra si idem y ipsum minimum neglexisset,
aut male egisset, alia gratia emanciscat, et ita deficient.
by efficax peracta concatenata facta fuissent, veniam plura
dehinc infrò, ubi ex proposito agetur de cura minimorum.

Diuisio Religiosæ professionis: professio
Communis, et quotidiana, qua in perfecta observatio-
ne ac persolutione actionum et operum communium ac quotidia-
norum seu ordinarium vt: horarum Cæ: et aliarum orati-
um à statutis descriptarum, Silentij, Chori, meditationis,
et recollectionis, studij Litterarij, vel alterius laboris,
Ceremoniarum, morum, externæ disciplinæ, et Ciuilitatis
Religiosæ, et compositionis Corporis et membrorum &c regu-
la, Statuti, Constitutionis religionis ac prescripti, et
præcepta superiorum nobis incumbentis, et ita exacta obser-
vatione aliorum à statutis prescriptorum minimorum etc.
specialiter gestit effectio religiosa, quam bene observant
Celebrium effecta post Astrat: in spec: disciplinæ
Diuersa: optima religiosi perfectio, perfecta communia
Quæ, et Conuentualia observare. Actus, quia ad
ligata dicta et actum magis diuersa in ordine ad perfe-
ctionem? Ad 1. quod agamus, sed in id agamus, quod
hoc vult. ergo perfectè et exactè. Ad 2. specialites et
Certissimè velit, vel quia et exercitia communia religio-
nis, utpote et virtute obedientiæ, ex ergo et ista voluntas
ad. nobis incumbentia agamus, sequens ad, illum in le: 4 perfecti
legione viuere et quia exercitia externa religionis communia
quotidiana seu ordinaria perfectè, atque exactè observ:
dat, et persoluit.

Audit, quod Regem speciale habeat complacentiæ cum communibus religionis operibus, esse specialiter affectat, precibus donis et gratiis et tribulationibus solum quia et obedientia, et sequenter ista eius voluntate, fruitur, federque quia in communione sancta, ac ordinata charitate et concordia, quo specialissime delectatur, peragantur, indeque mutua perfectione intenduntur, et quingenties subinde eius facto vel alterius perfectione, et virtute aliorum splendatur. Nihilominus speciales quod complacentiam D. in communibus ac unitis operibus manifestatum Christ matt: 18 Ubi duo vel tres congregati fuerint in nomine meo, ibi sum in medio eorum.

Concors est S. Bernardus doctrina, quod videlicet minimum opus seu actionem communis religionis Deo magis placere, maiaque meritus nobis cumulare, quam privatas etsi cæteroquin bonas, ita ut si inter duos ferventes religiosos quod et privata devotione disciplinas v.g. faciat, vel vigiliarum, media nocte ad laudes D. surgat, meditetur, ob duos gradus meriti obtineret, Deoque ut duo placeret, alius quia simile quod et obedientia placeret, quatuor gradus haberet; si vero etiam cum communione id faceret, Deoque plus gradus meriti haberet, Deoque ut sic vita decurrisset placeret, et extra si incumbens sibi obedientia mercedem ob privatas aliquas, cæteroquin bonas, et esse excellentes opus non omitteret, et tam bene quia male agere et quam potius quam merendo Deo mereretur. unde vulgo inter de obedientia dictum. Interea

Colligimus Charissimi Filii quod cum perfecta observantia et resolutio operis, exercitio ab ipsa actionis communis, quotidianorum seu ordinariorum Deo plene placeat, ingens meritum, et copiosam de filiali dilectione obtineat, et maxime religiosi perfectionem in ipsa cum virtutis maximi æstimare, sine frugenti causa negligere, sed semper perfecte amare, persolvere, cum istis veris ac devotionibus longe antecedere debeat

Colligitur ideò quàm malè sibi consulant illi, qui communia, et ordinaria opera parvi æstimantes, et levia vel nulla causa subterfugiunt, negligunt, vel ad nisi et tepida assuetudine coactè, luridè, autaliàs imperfectè observant, ac persuerant. Colligitur ideò quam male sibi assuescant, quando ab eorum, et denique ab ea, quæ sua privata, vel particularia opera, seu devotiones magis æstimant, et curant, quam communia, et hæc propter illa omittunt, vel perfunctoriè absolvunt.

Colligitur ideò quam facilè sit religioso ad perfectionem pervenire si velit, cum ea ipsa data ad eam ei requirantur, ut multa extraordinaria, aut ardua opera peragat, vel rigidas austeritates exerceat, v.g. in solo pane et aqua vivat, cæteris feriis se cruciet, raptus, extasin, vel revelationes habeat, sed tantùm ad actiones, charitatis, et opera communia quotidiana quoad religionis perfectè observet, et persolvat, certè nullo habet, quòd de difficultate conqueratur.

Multi sunt in mundo, qui libentissimè ideò fervore studerent debitæ perfectioni, quomodo fierent, quid, et quomodo agere deberent, sed prò dolor! multis contingit, quod lamentatus fuerat Propheta Hieremias: parvuli petierunt panem, et non erat, qui frangeret eis. Religiosi extrà ter felices, qui quasi momentò fiunt, vel fieri possunt, quid, et quomodo agere debeant, cùm sphærè ita, eaque plenè ipsis manifesta, et certa, et clara obedientia peragere debeant, cùm proin quod mentò aliud dicere volebam, mandatum hoc, quod ego prædicti tibi hodie, ipsum te, neque procul positum neque in cælum situm, ut possis dicere: quis nostrum valet ad cælum ascendere, ut deferat illud nobis, et audiamus, atque opere compleamus? Neque trans mare positum, ut causeris, et dicas: quis ex nobis poterit trans mare, et illud ad nos usque transferre, ut possimus audire, et facere, quod præceptum ipsum sedulitate laudabiliore.

R.mo ad quæs: supra positus: Quamvis ut ex dicto patet, respectu omnium dictorum plurimum referat, quam festinanter, et quotidiana operta perfecte et exacte resolvere; tamen respectu Novitiorum et aliorum juvenum Religiosorum specialissime, atque circa materiam referentem ipsum ad necessaria; ratio est, quia qui in juventute sese juvenis Religionis exacte et perfecte, sed lucide, obiter, et cum mera assuetudine, quod aliqui imperfecte, et defectuose operatur circa certa quæ regulæ assumunt, ordinarie contraliter per religiosum vitæ tempus peragunt, et sic gravitermalos, falsos refundam, et horas miserandum vitam maximum cum periculo salutis æternæ ducunt; Juvenes igitur qui bene et exacte circa sua exercitia, actiones, et quæ observare, et peragere satagunt, se assuescunt, atque sibi perfecte operandi, sanctas assuetudines et habitus in suis statibus omnibus generant, in eodem facillime, et felicissime perseverant, ac plerumque perseverant; divinus siquidem spiritus Proverb: 22. Adolescens juxta viam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea. quod specialiter attendens S. Bonav: in prologo Spec: disciplinæ ait: qui disciplinam in novo Conversionis initio negligit, ad eam postea difficile applicatur, et formam, quam sibi quis recipit vix deponit. Hinc summopere cavendum, ne qui in Religiosa juventute ullum assumat, vel assuescat imperfectum habitum et modum agendi, operandi et quærendi, sed potius quanto potest studeat eum exercitium: Quod S. Bonav. loc: cit: in essentiali quodam principio tironis juvenis Religiosi specialiter inculcat: ut scilicet perfecte agere assuescat, quæcunque et quomodocunque optimum in quibuscunque agenda, ubi in hoc Deum optima, ait loc: cit: viventi forma eligenda sit, quam recedat assuetudo vicandem.

Hæc propter, fili charissime, et horum memoriæ firmissime et efficaciter proponite, quæ de obligationis et defectuosum agendi modum et assuetudinem de cetero

ac extrà cuncta opera vestra ꝓfertim cõia d quotidiana
ꝗm ꝛi dominũ pfessis, ꝓfectè, ꝺ erudite, studiose, atq;
ꝛ̃ibꝫ agendi vel operandi mõdũ, quem sutilis, optimũ assumere,
el assuefacere studete; legite, relegite, indagate, interrogate,
tamdiu, donec quodvis tam in genere, quàm in specie, ꝓfectè
agendi sufficientem notitiam habeatis, et mentẽ bene impri-
matis, ꝗꝫ habitũ pro viribꝫ satagite et assequite, notit:
ꝛi ꝓfunditer ꝛ̃ Cuncti, perfectè operari et debitũ ꝺ̃ere,
obtyg; et pacem ꝓbatias eradicare; ad eundem finem ꝛi
meditatibꝫ et recollectionibꝫ vestris vel aliàs, ꝑsiderate,
examinate, et reflectite vos, an cuncta perfectè agendi
notitiam et ꝓxim habeatis, vel an pottiꝫ in uno alterõ:
ne et in qua parte idiꝫ vel qualitercunq; in ꝑfecti et de-
fectuosi sitis, et si hoc deprehenderitis, specialem curam
et medelã debitã adhibete, donec in illo ꝛ̃m, in quo quoad
notitiam vel hꝫ̃ in ꝑfectos, vel defectuosos vos agnos-
citis, ꝓfectè quoad utrũq; evadatis.

Ad hoc, præter memorata specialiter vos
quoq; moveat 2ꝙ quòd modò opportunissimus detur, ꝙ tales
simul occasionẽ, in genere media et amplia, ꝙ tanq;
nacti ad hoc domũ adhuc flexibilem ut sole cerã habeatis,
quã si culpabiliter negligitis, nullam fere spem videmini
habituri, Conversionis et profectꝰ vestri relinquitis.
Enim verò, Charissimi Fili, si in sancto et laureo hoc
biennio (in qꝭ ab oĩ labore, negotiõ, curã, et sollicitudi-
ne totaliter ĩmunes) no acquirenda perfecta notitia
et ꝛ̃i affectio in solo studio virtutũ et perfectionis
loti dampati esse potestis, et debetis, hoc negligitis, pro-
fectò nulla vel exigua spes apparet, quòd in profectu
duæ literarũ studio, Confessionali, Concionibꝫ, aut
alijs obedtiæ muneribꝫ Cum, aut negotijs necessarijs distra-
cti, et occupati eritis, si defectũ, ubi quotidiana magistri

ac superiorum Cura, vigilantia, Consilijs, auxilijs, adhortationibus, & ad eò bonum nitamini, ac eius proficijs adijmijs, perfectè in cunctis, queant, et agere & dijudicij, et assuefactis, quid erit, quo his mediis destituti, et cetera speciale superiorum curam positi vobis nec ijsdem solis relicti, manebitis? Si enim ad quibus recta ad eò bonum actum flexibilis, nullis, vel exiguis texetis, et facile mobilibus habitibus praui imbuta reflectetur, ho extinguere, et bonos implantare, radijs domare, et ad bona quoque assuefacere negligitis, quid fiet, si mala magis inducata fuerunt, et altè radicati mali habitus passionibus obstinata existit, certè ad bonum spirandum, sed totijs, si nò gravitèr mala, salte anima dè et tepida, ad hoc usque misera, et periculosissima vita timenda est, dicitur vita timenda inferij. Religiosi vita tepida sit periculis salutis plena, et abominabilis coram Deo, ut primi Religiosi tempora anni vita eius obsequijs, profectu, et defectu, laby vel perditio ordinariè defuturi valeat.

Eia ergò dilectissimi filij! audite S. Pauli cum S. Paulo ferio adhortantis. Dum tempus habemus, operemur bonum. et cum eodem apost: 2. Cor: 6. N. j. in visceribus Jesu Chri adiuuantes adhortamur vos, ne vacuum gratiam recipiatis, id est, nè ferè et aureum studium profectus, et profectionis studio deputatum, et gratiosum tempus, quod est rationalem gratiæ vitam; negligatis, aut eam frustra, in tempore accepto exaudiat te, et die salutis adiuuite. Cui rursus tempus amentabile, cum nec die salutis, non: secuti, quod est. Dies atus: Religionis, appropinquauit, agiamus gò operatione bona opera exercita, et defecta: et ambulemus honestè, sicut in die honestè ambulemus Rom: 13. emulantes cunctis charismata meliora j. Cor: 12. N. 3j. Et quoniam nullus videtur dubium, quia ex dictis quivis rectum de hoc iudicij et seruandi se ipsum resolueri, et adhuc

et efficaciŭ resolutus sit, indeq; tanto ŝcire desideret,
quomodo cuncta effectŭ agere valeat. subintegitur
quomodo cuncta effectŭ agere valeat. subintegitur
seq: b: quo examinabitur. quidnam sit. op̃ effectŭ agere
et ditiones quas ad id requirant, i subseq: dcis B: etm
de medii differemq.

Interea atm, a regula alia. et aliter quivis
addisat, tanto suo desiderio et obligationi facilime satis:
facere, perfectŭ in cunctis operari, i sigis deo placere:
re velit, quomodo interim observet seq: duo principia
sunt ut ora etm minima certum cona et ordinaria, qe
et obedientia, aut aliunde certo sit, quod. et quomodo ea
valit habere deq; perfectŭ agat. Ad hoc ait ad que
agenda perfecte sufficientem notitiam et propriorum hoc,
paratus sit nro tunby adhibere, et hoc sufficienti notitia
certum ad agendi propria assumere, i interim ea tam se:
dule agat, qtm sit. et vale, ac taliter, qualiter sit: vel putat
ea melius, magisq; placere deo, ecclie parte rei seu matter
erect. tu quia deq; a remini ply requirit, quod quia et sine
rositi tum etm, quod specialiter notand. quia sicut deo tras:
ta. Jurina, aut alia culpabili ignorantia vel negligent:
ia. sed iret rabiliter et bona fide erret, agendo aliqd. qd
à parte rei malum, vel bonum tali modo, qi alias à te
ei in facty, et etm remanet ofy, nihilomin deo placet
placet, ac formaliter perfecte agit, sic. Dicta in culpa:
bili bona fide, putat. vid. et quidem taliter, placere deo.
quia ima nra lex et regula. vita quas dcs deq operari
vult. q per ea tenq; dictat. et dictamen q fluentie nra.

Et quidq; patet, quemvis etm promte, si
velit, perfecte vivere, deoq; servire, et placere posse,
patet insuper, quam facilis et suavis sit deo servire, quia
homini, utpote qui beneplacitum nostrum, et bonam agendi
voluntatem jungitur, cognoscit, et amat.

§: 4tus

De Natura Perfectionis Operum Et de Necessariò requisitis ad Recta perfectè agenda; præsertim de Statu gratiæ et prævia Cognitione Boni.

Q. 1mò A quo constat perfectè singulis operis, seq. quid sit quodvis opus perfectè agere? R. quodlibet opus perfectè agere est semper, &, ipsum id agere, quod vult Deus, et bonus vult, et quia vult. patet responsio Vitis, et adhuc magis patebit ex dicendis infrà.

Q. 2dò Quid requirantur adquodvis perfectè peragendum? Ante responsionem rota: aliud ē quatuor de necessariò et absolutè requisitis, aliud de mediis conducentibus et quasi necessariis ad aliquod opus perfectè peragendum in præsenti &: de absolutè et rigidè requisitis (in seq: de mediis agemus. h. n. R. ad hoc, ut opus quodcunq; sit perfectè gratū, sequentia ejus absolutè, et rigidè requiruntur videlicet. 1. Status gratiæ. 2. vera cognitio et advertentia boni. 3. bona intentio seu bonus finis q. debitus operandi. de quorum prioribus in præs: de aliis vero in seq: &. agemus.

Q. 3tiò Quid sit status, seu quando homo dicitur ē in statu gratiæ? item: an? et qua re ille requiratur ad perfectè agendum? R. 1mò Status gratiæ ē, seu homo dicitur ē in statu gratiæ, qdo ille gratiam habitualem seu sanctificantem; seu habitualem gratiam sanctificantem; seu habitualem gratiam faciente ē, et per quam qdo in nullo crimini mortali, hoc ē in tanto peccato mortali ē cum gratiā sanctificante, ita, ut ubi hoc ē, ibi Deus diligat, et ubi Deus diligat, ibi non sit aliquod mortale ē gratiam sanctificantem certè absit. quid autem sit gratia sanctificans, dicetur infrà. quis verò peccatum mortale habeat supra Cap: 4.

℞ 2do. Vt opus aliquid fiat, et sit perfectum requiritur necessario quod operans sit in statu gratie affine peccato mortali vitando: S. T. et Theologorum Ro 3, quia vt opus aliquid sit et dicatur pactum, debet esse meritorium vite et glorie eterne, similiq placere et grata deo: Datum de fide, q nullum opus ante omnia excellens et in deo; Ideoq sit de digno meritorio vite et glorie eterne, vel deo gratum et acceptum, nisi fiat à Xpiano qui existit in gra Xpi; et caret à peccato mortali; prout magis Xpiano omnia opera dum vite protractissima vg: largitio Elemosynarum; jejunium; Conversio peccatorum; mortificatio oris; etc: in statu disgratie facta S. et vere dicuntur mortua, ac sine merito de digno, manent talia in peccatis, ita vt etiam ressuscitentur, et meritoria condant, quando ho per penitentia peccata mortalia delet, et gratia sanctificante acquirit; tunc demum bona opera in statu gre facta et prius peccata et mortificata item reviviscant, valoris, et meriti antiqui acquirant, quam primum ho iterum in gra redit, vt apparet dicta in Xpo Pater.

Colligitur 1mo Cum qui deo placere, eiusq; vita eximia opera, et grata reddatur cujus obsequia, Xpo ante oia, et absq; illa dilatione conari pro viribus, vt per oratione, vel saltem per sancta gestitione vocat in statu gre, sit. quod deo averlat: Scit: aut prudenter dubitat se vllis aut plurib peccatis mortalib ee reum, et ejus in statu gre. Colligitur 2do valde bonum ee, et pro maiori securitate servire, nostris saltem maioris momenti operibus gestitione de cunctis peccatis in genere premittere, et facere. quo qui nullius peccati mortalis sibi conscius, sed reus certo sciat, se in statu gre ee nisi aliud Rom: 3. 4. negat ho cuius odio vel amore dicitur sit. et 3 S. Paul: Cor: 4. nihil mihi conscius sum: sed non in hoc justificatus sum. quare ut simus magis certi de gra dei, magisq; fervi de perfectione et merito operum nostrorum,

oinò bonum erit aggredi, vt ante rem maioris momenti. Ad
operam fectam attritionem eliciere conemur, hoc sequendo
etiam absq; Confessione actu interiori delet quodvis peccatum
mortale, et familiare in statu gratiæ. Accedit, quod tali attri-
tio reflectat hunc in gratiam sanctificantem ad existentem dum mo-
it in mundo, sanctificet et gratificet, frequenter faciat, quod ipsi
Deo magis gratum et acceptum sit, quò magis à Deo
gratiam causa promanat. Hanc rationem suadere videtur
Concilium S. Florens. quod etiam pijssimus ante diem se accuset. Visi-
tator accusatorem suum prout Ioan. X. 7. Eadem ratione
docet Ecclesia Catholica, cum sacerdotibus etiam multis ra-
tis gravioris sibi gestis, præcipit, vt ante tremendum hoc
sacrificium, aliquoties maximi momenti, de peccatis
se accusent, et actus contritionis eliciant animo
quanto Deiando idem: Confiteor Deo omnipotenti etc.

Q. Quò in quo gestat, et quali requirantur
ad peccati aggrauationem, prouia cognitio vel aduertentia, an
reflectentia, vel memoria boni? R. Quò ista gestatio
in hoc, quòd peccati id reflectamus, multò minus ad gau-
dium, sicuti et voluntas, simulque aduertamus, et re-
cordemur quidquid nunc placere et auctum ei Deo
cumque velle, vel bene placitum hoc, quidquid nunc facili
et honestè quodvis opus, peccatum etiam rectitudi-
nem est, quia aliàs Dei voluntas et intentio bene quem-
di ac Deo placendi, eiusque voluntatem faciendi
in possibile cum aliquo velle, quod sistitur, aut cognitum
cum nisu totius tendit: nihil volitum, quin præcognitum
Hinc sequitur nullum opus malum aut peccaminosum sine
cognitione et aduertentia mali, sic nullum bonum et Deo
bene placitum erit, nisi cum tali cognitione, et aduer-
tentia boni eliciatur.

Ideo propter David meditationes suas
ut plurimùm in Psalmis de cognoscenda lege, mandatis,
voluntate, et bene placito Dei meditando dicit se nosse
vel cognoscere, et scire legem, mandata, et voluntatem Dei

quid nam nam̄ē, et quomodo principiat ꝓfecisse; quomodo ite3 iusta legem, et voluntate3 dei cognita3 operari, et ambulare in ea; deinde ꝓfectū placere, et seruire valere; quem amorem, et obsequiū dignissimū credebat, et semper cognoscebat, ad quam meditatione3 de lege3 dei bene cognoscenda, et exequenda hūs spūs reflexit, ꝓpē hortabatur, quod copiosē videre et legere3 in psalmis. Sic et ing incipit: Beati quorū via3 ꝙ in lege dei meditatur die ac nocte. De hac meditatione cognoscenda, et adimplendi legem ac voluntatem dei specialiter plenius3 psal. 110. ꝙ p3 horas minores recitatur: Beati immaculati in via3 uti N. 16. in iustificationib⁹ tuis meditabor, et n3 obliviscar sermones tuos. N. 18. Revela oculos meos, et ꝯsiderabo mirabilia de lege tua. N. 24. testimonia tua meditatio mea, et consilium meum iustificationes tuæ N. 39. Da mihi intellectū, et scrutabor legem tuam, et custodiam illam in toto corde meo. N. 97. Nisi quòd lectus meditatio mea3, tunc forte periissem in humilitate mea. N. 97. quomodo dilexi legem tuam domine, tota die meditatio mea3. N. 99. Super3 omnes docentes me intellexi, quia testimonia tua meditatio mea3. Bene etiam ꝙd ꝓpositus B. Pet. Damiani l. 2. Epist. 3. narrat3, inquit, ꝙd mens cuiusdā fidelis Deū sollicite attendere, et intra sei ipsam solitaria sua inquisitione versari, ut nouit placeat, quod agit, et ea ei vita dei, et operibus delectetur, quibus eum prodē, quibus quibusnam offendat, studeat n̄ placere deo.

Dicitur etiam notanter in ꝛespōne 2m̄ vel saltem putem, quia certò n̄ sciamus, vel cognoscamus voluntatē, et bene placitum dei. imò ex parte rei, et multū creamus, adhuc ꝛeo ꝙ adeptus, et factum sit voluerit, dumodo saltem in ꝛfficientia putem3, vel ita credeam, et placeat deo iusta dicta ꝛsupra. Dicitur notanter ꝙdò similes advertamus, et recordemur

quia ꝫ sufficit libe cognitionꝫ et notitiam hñtis, q̃ ꝫ aliq̃
quoꝫ ē bonꝫ, deoꝫ, caueꝫ, ita ut interrogati de eis
ke ꝫ ondere possemꝫ pote cognitione hꝫ eam p̃ ꝫ dict,
sed insup̃ habem̃ libe ꝫ aliq̃ aliquã aduertentiã, et me-
moriã esse, tum, quando operamur, ita ut ad agendꝫ mo-
veamur, quæ scimꝫ, et cogitamꝫ, aut putamꝫ, ita velle ꝑ
ita placere deo, seu eꝫ verꝫ sit, q̃ taliꝫ ꝑ ve vel
myt aut intendamꝫ placere deo, cũ hñ et nunc ꝫ cognos-
camꝫ, nec aduertamꝫ; nihil atꝫ volitꝫ q̃ nõ cogno-
scꝫ unde fuit inaduertentia excusat à malo seu peccato, q̃
vix q̃q̃ in se sit grauissimꝫ peccatꝫ, et tale ē aliꝫ ꝑ
cognoscatur; fuit eꝫtã inaduertentia boni, quod agi
fuit, quod Corꝫ deo probonꝫ reputetur, nisi ꝫ
intentiõ fallꝫ vitij; de qua infrã, hoc loco, q̃ de
hñ et nunc nec velimꝫ, nec intendamꝫ, ꝫ nõ
cognoscentes, nec aduertentes.

Circa quod punctum errant, et opera velõ
bonitate carentia, aut certe ꝫ nisi pluriumꝫ in ficta pro
fundi, q̃ absq̃ õi prævia ꝑsideratione, discussione et ꝑfec-
tione, inclinatione, et impulsu naãli operantur,
Cogitationes meas hñ et in ficta mihi operandi bonꝫ de frequen
et fere in hoc seculo ꝫ ꝑfecter mobilis ē, ab eo fugꝫ
cauendum, et solerter inuigilandꝫ, ut statim abjicias
assuescamꝫ, holũs q̃ tractamꝫ, nihil inq̃sideratè, aut
leuitꝫ ꝑfectũ, autiõ pulsu naãli, sed ducta ali
q̃sideratè agendi, sciẽter, et aduertentes, ita velle
ita placere deo, et eꝫ hoc, aliove bono fine et mo
q̃ dꝫ agimꝫ, agentes.

Quidam notanter dicũ, q̃ hñ et nunc
placere, seu velle deum q̃ ea nos ꝫ fit, scire et
noscere, q̃ aliq̃d in se ē bonꝫ, nisi etiã sciamꝫ et
aduertamꝫ, idem hñ et nunc velle deum, et placere
deo, q̃ eam q̃ aliq̃ in se sit bonꝫ, et sanctꝫ, sitꝫ
ꝫ vult, nisi hñ et nunc idem ꝫ scalꝫ faciamꝫ, neq̃ ꝫ
deo placeret, si hoc omisso idem ꝑ facere ll.

hunc licet orare, legere libros spirituales, meditari, sal
opera cuiscunque bona, &c. cum Deo bona est. si eo tempore
opera cuiscunque bona, &c. cum Deo bona est. si eo tempore
quid, quo ex voluntate obedientiae. quibus omnia
Deum vig: laborandum, exercendum, studendum est etc. 5.

Errant in hoc plurimi, professim illi,
qui privatas suas devotiones omittere nolunt, et spiritual,
quae fieri debebant, indebite impediri abiis, quae ex obedientia,
aut officio aliquis regulari, vitent qui eadem devotiones
praetendunt corpore, quo ex voluntate, et alii quoniam vana
putant libenter, vel quia illi, Deo magis placet, quod ipse
magis inclinant, operantur. ita et vel maxime illi, qui
neglectis propriis aliena assumunt, vel illis ultro se immis-
cent, et talibus actionibus, laboribus, et curis se occupant,
tempus et vires fumunt, quae nec deo, nec conscientiae, quae
officium, aut obedientia, nec alia vera virtus ab eis re-
quirunt. ita miseri plurimi ad id infelicitatem geny,
de quibus sup: ait: et istam aliquam genuinam quae ostendat
enim nihil, id omnibus vult, qui nescio, quam laborent, quae
quini et curis intendant, curas et sollicitudines sint, se
fatigent, et quaerant, tum pravis et aquint, id est, pravis
modis mercedem, et bonis potius apud Deum interclusis.
quia neglectis, et defectuose velinfecte peractis propriis
ac stis actionibus aquint quod agere ipsorum salute tua
et nequit, seu quod non nec directe, nec indirecte abeis
legitt; profecto si quoniam aliquis a spiritualibus ad bonum con-
stituti, et eidem legitur a labore sit paratus ad curandum
et exequendum quod pro ore missarii, relicto suo vad:
est ad alienum domum, ibique cum quaerendi maxima sua
cum fatigatione, curas cum diligentia et intentione
ac timore corporis et cruciatu sudore totum diem frustra
consumeret, finito curru quaerendi, terram foderet,
ligna secaret, pravis modis laudem, et vinceret quae
nec mereden. et verbera expectare libet à domino,
merito obmurmurate, stupor. et servum reputam! ad

ad quid quæritis? quare vult facere, q̃ ego volo, aperire tibi? q̃ vis ad te ista? Consilium Cælesti Paterfamilias agat cum illis. De quibus dictum. Ut rem prorsus nihil ingrediendæ resolvere vel incipere oportebat, nisi q̃ diu per consilium, et mente revolvitat, aut cogitatum videbat, an, et quare hoc aut illud fieri et non expediat aut velit Deus? an deorsum et non placeat? cognita q̃ voluntate et bene placito Dei, adhibitâ, se ad agendum moveri. quia Deus vult, et quia Deus placet.

Vbi 1ma nota: q̃ prohibita cognitio, an: quid velit Deus, vel an Deus placeat, q̃ deliberationi immorandum sit, scilicet, sicut memoriæ vel advertere, quod vetet, vel placeat Deus, casu, quo absq; deliberatione et cognitatione imò statim intuitu certo constat, quod Deum placere debeat. ut q̃ tingat in fluvio, quod certo vel scitum præceptum, aut prohibitum legula vel statutum, vel voluntate suspiciendi. Sciat q̃ obediat Deo et superioribus debitæ nobis incumbat. cum ea cauta obedientia opera certissime velit Deus, ejus absq; dubio cæteris ceteris placeant: obedientia enim ior. 3. quia Deus ultima: vergente utriq; obedientia, cum et disputandum sit, an placeat Deus? si non certo constet subsistò idcirco interim formanda, et promptè exhibendum, accuratè persolvendum est.

Et in hoc vigilia in diuturnis, valde solliciti religiosi, et fere curiosi, quia agunt, vel dispiciunt et difficile, ordinate, vel præcepto legulæ, statutis superiorum, fugiunt obedientiæ agunt: Enim vero et obedientia certo, et certo modo orant, chorum frequentant, et psallunt, audiunt vel legunt studeant, legunt, laborant, vigilant, jejunant, lineas gestant, silentium servant, scripturas, libros dictant, jurgiant, dormiunt, et innumera alia mera obedientia etm̃ hujusmodi, et alia similia

q vid: supra post num: 5.

~~Nō tangas: tantq; prosequi possis~~

sequente, absq; bona intentione, finis, ut fiat agat, cogit. bona intentio etia v ritus, imò actus quoq; ē precedente generali actu remanens ē subsequente actum ordinat circa sectura: ut, q̄ sit ibi opera, q̄ ē finis realis, vel spiritualis finis, ō bona intentio ad finē agendū necessario requisita caret, indeq; si ē malus fallen imperfecta, sine merito, deoq; minē grata erunt. hinc. ut bene notat S. Greg. l. 20. mor. c. 8. vigilanti cura ē curata opera intentio nra pensanda ē, ut ē spiritualis in his, q̄ agit, q̄ etat. Concordant tenetq; ibi ab allegati

erda ē in q̄ntby imò in q̄cūq. quibus verū ad alia nō hbt ordinationē, relationē, et q̄ntia tlē, ut intentio rei dimissa actus se extendat ad alia, ne aliàs ō intentio q̄ fiat ō mento careat ista doct: S. Bonav: sup: allat: 2do ante initiū cuiuvis operis magni nobilis vel magni difficilis vel diuty durantis; tū ut deo certius et magis placeat; tū ut extra peccatū sim, ne tanta, et tanto tpore frustra laboremq, q̄ q̄ malo finem ē ego offendam potius quàm honorem. Istiō ante opera molesta, ingrata, et odiosa, vilia, et abiecta, cum ea hac rōne, inclinatōi, sensualitati, et amori proprio sint grauia, ē deo specialissime placere, et singulare meritū obtinere possum; si ille sed perverse nāa et inclinatōi nāe vim infert ea finē agam. q̄ sit electi attendere ōb, ne absq; bona intentione fiant. Istiō stile opera nāe, sensualitati, vel inclinatōi nre q̄ se valde grata q̄ia q̄ vg: edere, bibere, dormire, recreari &c. ite opera nobis magis honorifica, aut profima, q̄ia cum in his, et finibz comoditas, gusty, sensualitas, ac interest non reperiatur, et huiusmodi motivo ad agendum illud et facile se determinat ac agere inquisitaē nra, perversa, nisi ē bona intentionem actus electi obviem, et preveniam; imò si finibz fuerit ē sufficiens intentione ē de novo formare, p etam

necessē, vel utilissimū, ut protestāc quocūq; finali gtiā vel
aliam gtuitā intentionem: ne aliās bona intentio abjā-
clinatiōe. et amore nr̄o proprio vincatur, vel ita infirmetur,
ut eq̄ hor potij, quām eq̄ bona intentiōe agamus.

Nota: 1m, ad actum intentiōis operibz prodeū-
cndum nr̄ ee nr̄m, ut intentio actūs sp̄ialis in actu signati
eliciendō expressum actus voluntatis: q̄ intentio actūs verbis
vel cogitationibz sorbz exprimatur, vg: volo modō hor facere
vel hoc omittere, quia deo vult. Sp̄ialem dm, siqs eq̄ eo, q̄
cognoscat, aut memor sit, hor vel illud velle deum, moveatur
ad agendum: et pterea actu agat, effectiue, vel verbis
intentionem ipsam nr̄ exprimat, cogitando, vel dicendo ea q̄
volo hor facere, quia deo vult, hoc ipso am, q̄ ad agendum
veatur, seqū determinet: et cū advertentia actu agat, q̄ cog-
noscit vel recordatur placere deo, reverā agit ex actūs
intentione: in actu exercito: / placendi deo, quia eq̄ bona
intentiōe agere idem est, ac eq̄ hono motivo seu fine agere.
Confirm: et patet hor doctrina quotidiana experientia, qua
ostēdit, quemlibt quotidie agere plura ex certo, professimq;
rali fine, ipsis ex certa intentione, absq; hor, q̄ forsitz
et expressis verbis aut cogitationibz elicitis intentionem
in actu signato dicendō vg: vel cogitandō: Volo hor, vel
illud facere ex hor vel illo fine.

Rō. 3tiō dicit cuncta perfectē agenda ne-
cessario sit, ut cum bona intentione nr̄m fiat, vidis, q̄ ita
dicitis, sed eādem illud etm attingimus et fatemur, ipsis
tentionē bonā sp̄ialem operis pro oculis habere et studeā
priori gratiam sp̄ialem operis, aut postidus fovearmus vel
admittamus. Rō 3tia, quamplurimus sp̄ialem operis alia in-
tentionē priori gratiā habitā finiendo, imo pitoq; ex in-
fectum, et sp̄ialem postea merito cadere, ac deo
displicere. Porro etm fine vel corrumpitur vel minuit
meritū, si mala, vel nō bona intentiōe postea finimus, vel
bene finitum postea male perdimus ipsum infra dicenda
Hinc diabolus intentionem nr̄m in principio, medio, ac fine
operum solet infestare: in principio quidem, ut intentionē
vel omnō negligamus, vel saltē nr̄m nisi indifferentem habea-

vel obiter. Tenuè, et imperfectè eluciany. qfqñ totum opus obfq
ullo, vel cum minori saltem merito fruiany. Si hoc non
obtineā, conatur subijcere opere varias intentiones, motiuaq;
proxima, in differentia, aut mala vg: vana gloriæ, inter:
ea fœn amoris proprii, respectu aut timoris hūj. reprofentare,
ne qñ totum nō obtineā, saltē partem operis impleā, deinq;
gloriā et complacentiā, nos alīs meritō privet. Si nec in ipso
opere qdpiā, ad finem operis, duī ipsi tendunt ōs vires
intēr, ut vel ad vanam complacentiam, vel inordinatum
appetitum laudis, et æstimationis propriæ, vel meredis, ac
recognitionis hūs, vel ad ostentationē, et vanā ostentationē,
ac divulgationē; aut ad inordinatā tristitiam, turbatio:
nem, impatientiā, murmurationē: si resistā voluntī suæ, ut
aut bene peracta nō æstimentur, aut nō recognoscantur:
aut bene peracta nō ostinatus, aut nō recognoscetur:
nos induat, qpiā si bene cepta finiany male, qñq; si nō
totū, saltem partem meriti perdany.

Nota: 2ō, qdāmodo, ut ībi scripsere bona
intentiō qtinuetur nō sit necesse, nec ex mēdi primi multi:
plicatē hūj repetitiones, vel ad quamlibet exiguā partem
quās nouam intentionis actū formare: Alīs em̄ cor, pectus,
et cerebrū offenderetur: Ō sufficit, ut stinde, et quidem
nisi discretē pacatē, ac breviter renouetur in pcipuis
suis Operibus alīq; pōre diurnis, sortim magis arduis
et difficilibus diutūrnis, vel odiosis, et molestis velut magis
ijs gratis, et amenis, ēoq; ob rāōes pcrā assignatas. Ō dē qties
ībi opere alia sinistra intentio se ingerat, prout hāc
stingit ībi operibus valdē honorificis, et profitiens, vel rad
nāta et inclinātis nōe alijs valdē qtatis, tunc ōno
expedit et qñ necessē, bonā intentionē breviter renouare,
similiq; sinistra quancunq; alia sinistrā corā deo protestari.
2tiō oportet ībi ipse opere facere bonā intentionē, qdo
illud ex inscitia, abijs alia intentione, vt ex lesiua
ignorantia, ex scrupulositate, vel ex inanitate spiritus aut
melancholia, ut hoc modo saltē ībi ipse pars operis malē, et
imperfectē incepti, pcedit finaliq; placeat, ac notis
meritoria cadat.

Cæterùm ad bonã intentionẽ, fructè ptinandam
sufficiet etm, simulq; utilissimum, deigs q dam ssimã & so opere
Romãlide el instituere ssmum ptemplari, ssiderare ac intue
qq; Bñ ad ppandum Bñ beneplacitũ sanctũ voltatem B. etiã
huiusmodi ssideratõe sen memoriã, qd modo dignissimũ facere
voltatẽ ei; presentis el ãtis, eigs placere ac seruire
dgñ in principali intento de vero Centro nro bene qtentor,
el qfecto vivere. Hui modq ptinandi bonã intentionẽ
sen hac propria interna intuendi sb qreiby nõs illã ei; pre-
sentis voltatẽ el beneplacitũ ssmũ gratq et amplq;
longq prosequans el utilissẽ, animãq; tactq; bene illustrat,
el cũ deo unit, ut explicari verbis haud possit. Quapter
ut ei quivis immediate assuescat, in hõm deducit, ac pro
eadem deum sæpius orare velit, ut ocio suadetur.
Hec impedit hui modq ptinandi bonã intentionẽ ãnexa
tentionẽ ad qq, sed eam etm potiq; promovet, prout bene
observat el exemplo declarat S. Basil: dicens: Similiter
ille, cui q qq artifex quemcunq; commisit, ut illũ el ad
qq, ac laborẽ suũ, dirigens etm ad illud: Attende si ssem
aperuit, & hoc qq ei demandavit, et si ẽm qq suũ proba
ctq; habeat, eigs vitẽ ssimendo attendat, ita ille etm ei con
sideret el curã habeat placendi el satisfaciendi ei, pro q
laborat, gaudel quogl, el consolationẽ hõi intento, si illud
qq hon se vel sone ei gratum, et ad gustum, vel placitũ
illi; cui laborat: q attendendo, et intendo ẽ expeditus,
& magis in rebus ad fructẽ agendis, rectis q dum cautus,
sollicitus, et attentus: Nec qq vel aliqd in eo q displiceat
cui laborat, adeò ut etm in opere phantasiã laborans
qsi ginuõ observet ille, cui laborat. Eadem ferme
modo nos agere dbmus, ut vidit. dum nra peragimus,
sñl etm ad deum, ob quẽ agimus, sentem, et attendere
suaviter ssideremus, eigs placere et satisfacere desi-
deremus, nosq; ẽm magis cauti, et attentiores essemus, ut o
cranter, et ssfectè ad beneplacitũ et gustum illius fiant,
ut realiqb ei in opere displiceat: ut sem etm in nob
gaudium generabil, si simus, et recordamur, nos agere
modo, q ssens deo et vidit, et ssideret eti.

Corrò hum excellentissimū, simulq; suavissimū ac reverendissimū ndm ꝓximum, bonā, intellectualē, varii alii literi actꝰ meritorii, ꝑ eosq; grati comitari solent, ꝑ quos ipsa bona intentio ꝓximi censetur, vt: actꝰ profun: da reverentiæ, et filialis timoris gā, ꝑ sentem, et ꝑ tant: em imensam dei maiestatem. subinde actꝰ humilitatis, qā verans indignū se reputat servitio ꝺ. suaꝝ ꝑ vilipendi, et conspectu ꝺ. indigna ofiat. subinde actꝰ admirationis qꝺ ꝺ. maiestas in vilissimū sui servitium et obedientiā ꝑ ꝓnetus descendere, illudq; recipere, et in eis complacuit. subinde gratiārū, ꝑ à misera servitute mundi, Carni, et diabolꝰ liberati in felicissimo ac suavissimo dei servitio christiani, ubi ꝺ. ꝓximū nobiscū ꝑ ꝓnetur in bonū. subinde gaudii et jubili, qꝺ modò ꝺ. dei voluntatē facere vigr placere digne ting. subinde omnimodæ ꝺ. ꝓfessionis, et oblationis, qā nos, et ꝺ. ꝓximū ꝑ ꝺ. eiusq; ꝺ. voltati ad ꝺ. sine exceptione offerim. subinde abnegationis, qā ꝓpria voltate et ꝓximi ꝓximū ꝑ ꝺ. voltati ꝺ. ꝺ. ꝓtenus et corde peragim. subinde totalis annihilationis, qā ꝺ. pro singulari et ꝓpria ꝓsentia ꝓsona omnipotentis, et infinitæ Essentiæ ꝺ. obtutus. subinde Fidei, qā nos ꝺ. ꝓximū in executione ꝺ. voltatis, ꝺ. ꝓmitte. Credim. subinde fiducie qā infinita ei bonitatē et clementiā. subinde amoris, qꝺ. intuitu ipsius ꝺ. ꝓximū diligim. subinde familiaris Colloquii vel ꝺ. desid: erand, adꝓiationum, et precum jaculatoriarum, per quas et alios similes actꝰ modò intentio bona ꝺ. ꝓximū ꝺ. ꝺ. ꝓtinus ꝺ. ꝺ. ꝓfectionatur.

Nota: 1ō. quòd ꝺ. ꝺ. sit necesse ut: redeat ad certos aliquos ꝺ. ꝺ. actꝰ, vel similes actꝰ ani: mè et scrupulosè ꝺ. ꝺ. ꝓximi nos ꝺ. ꝺ. ꝺ.

Q. stò Iudicium intentionis bonæ magis pervers-
entur, cum frequentius inficiant, vel destruant, q̃ egnt. fuc-
ti fugiendo Ab Extra præcipuè esse S. Amorem ac
interesse proprium, 2. et quidem principaliusimè vanam
gloriam. 3. Timorem displicendi et desiderium placendi
hominibus. Amore de interessegeris inficiuntur, vel destruit
bona intentio, si sit opera, et actiones nras alias relatiæ
ad Deum vel ejus beneplacitum, laudem vel gloriam nostrel
ipsos, nras sensualitatem, et concupiscentias, aut utilitatem pro-
priam seu filii, seu præcipuè, vel saltem aliquo modo quærimus;
prout pro dolor! frequentissimè, et fere ordinariè, saltem
à potiori solet ab his mundanis utinam etiam à quibusdam
religiosis, adeò ut merito conqueratur apost: Philip: 2. v. 21.
de quibusdam, quos ait dicere Christ: quod miserabilem ex-
perientia, quotidie, quotquot plurimi dies, noctesque ei
laborent, et se fatigent, innumeris curis et sollicitudinibus
suis, quia ita vult Deus, ut bona spiritualia acquirant,
conservent, vel augeant, alii, ut hos vel illud officium aut
promotionem obtineant, vel retineant, alii hoc vel illud
agunt, quia ita aliis placet, et arridet, alii unam actionem
pro alia faciunt, quia magis placet Deo, quia agen-
ti magis est comoda, utilis aut honorifica, plerique libent
comedunt, dormiunt, quia ita videtur, ebrios modo vult
Deus, et quia ita fuit, et delectat. quorundam actiones
ex merito corrent, vanæ, vel saltem imperfectæ,
quia non ex bona intentione Dei amore et intellectu pri-
mum, ut Deum, vel ejus beneplacitum, ipsemet ipsos pa-
rentes, et intendentes. Verùm de amore prio magis infra.

Vana gloria efficitur, et totaliter destruit
bonam intentionem, quo aliquis agens, omittens, vel de ali-
quem videt, et honoremur quidem, et eam ad finem vanæ gloriæ,
quæ inordinatus appetitus gloriæ seu ostentationis, ubi il-
le professo magis dilectus sinistra intuitus gratiæ rotat: et
Christiani Filij! ad S. D. N. maximi vocet nos moveat,
ut per totam vitam penitus curam et sollicitudinem vanæ
gloriam vitare, tanquam magis quam demones Jesus in vita

timere, et fugere, et adea cavere studeam, quâ amari, et vitium periculosissimum, fac cognoscam. et homini damnosissimum.

Periculosissimum est, quia occupationes virumeris nadis semper et ubique assistit, et insidiis vigiles. et bene dictum, sagacissimè subdolè, et subtiliter incautos invadit, ut antequam satis periculum caveas, ipsa vel acta opera, vel meritum vacuum efficiat, vel in ore, vel alium saltem efficiat, vel postea, ut meritò acquisitò privet. Et quod dolendum, ac metuendum, et ipsis etiam virtutibus sua arma ne deponit, ac quò magis obsistitur, eò fortiùs evadit, magisque nocere conatur. Diabolus fraude vanæ complacentiam ingenere, aut desiderium vanæ laudis, patientiam, humilitatem, honoris, vanitatis, et gloriæ spretio fugiat. indeque nos detinent, quò dum vanæ gloriæ obliciet, magis quàm unquam nocet. Cui simile est superbia humiliare se, vel actu humilitatis exercere, ut humilis quis æstimetur. Quâ vitia. inquit Cassian: l. 1. Instit: c. 7. generata mare fugit, et vitia ne singulos dies confirmatora reddantur, non vero defecto. vanâ gloriâ fili. acuy resurgit ad luctam, et cum putatur eo: rietus, sua morte privatim convaluisse, hoc subtilis versutia, ut militem ubi facial, pris telis succumbere.

Subtilem, et subdolam periculosi huiusvitii aggressionem, sanct. ejus experto. Greg: de eo cap: no: vel: vita scribit: equidem fateor, mihi, dum me in horum librorum scriptione proficiam, nihil intentionem exercitii, vel solâ complacendi vanâ laborem hunc ad à me susceptum videri, quam in eius progressu huiusmodi placendi desiderium ne ne vanam quandam sui non delectationem et complacentiam adeò inadvertenter, et clanculò subintroisse comperio, ut ne sciam, quo modo et via subrepserit, nisi tota videbam, postquam eam in eo profecto cognovi, vigilare à pulvere illi calca vanitatis tam mundi Dei, quam cui primitus fuit aggressus, suo quippe, bona me illius intentione et

Deo pure placendi desiderio initio scribere cepisse, id vero adverto, ntm id prius, et desiccatus ee, atq; dum auspiores. Quid nobis hic usuvenit, qd comedentibus, cogredere quippe incipiemus et nda necessitate et fame, tam subtilis Regula, et delicatis subtilis subingreditur, ut qd et nesse ad nam sustendam, vitaq; observatione copiose, postea et delectatione, voluptate ac gustu exerceamus, et absolvamus. Quamobrem religiosa tate ntra id quod ipsi medicamentis officiis, aut aliud qd tale cum intentione qd ad nam privandam ordinat, offendentia ipsa subingredi, et huic placere, in eo gratificari, aut adipiscis existimari, magnificari, ac celebrari queamus, qd illicita, et prohibita, si defugerint, idem aut ea eo segnescere, aut saltem libenter, si invito illud agere videmur.

Sanctissimum, qd facit, qd opera nra quamvis alias, in se excellentia et bona, ob meritu apud Deum careant, si ea vana gloria, seu desiderio existimationis vel laudis hic fiant, teste eterna veritate Matt. 6. ij. attendite, ne justitiam vram, id est bona opera vra, faciatis coram hominibus, ut videamini ab eis, aliogn mercedem habebitis apud Patrem vrm, qui in celis est. et meritu, quod eam nullam plane prebere, nec exspectare et qui mercedem cui vel ob qd nda agit aut laborat, sic etm qui nihil agit Deum, sic ideo qd agit, ut ab hominibus videatur, laudetur, a Deo mercedem frustra exspectat, et necessario cum pharisaeis et hypocritis audire debet reverenda tremendum illud curiosis vanae gloriae cupidis bene notandum ac timendum Christi: Amen dico vobis, receperunt mercedem suam.

Nec mirum vana gloria damnum in hoc fit, qd ea ea factum ob meritu careat, sed insuper eos mercedis et premii, quam etm et supplicium exspectantibus rogat, ut sit qd bonum agunt malum, et virtutes in vitium vertit, hinc S. Basil: tria principalia damna qui gignit vana gloria, ostendat. Primum est, qd faciat ut Deus et nda sanctis Suis et laboribus atteratur, et consumatur, qui eam agitantur Suis, et qd nihil faciunt, qui

rergente vana gloria hñby placere, abeis estimari, aut
promoveri desiderant? Idem damnã, qñ operaeh
ne labore ñi frustr meritõ apud Deũ frustrat nupta dita,
ñ ñgs ñtm, si ostera nra vanã gloriã incipiny et stimany,
ñ etm. cũm ne bene ñ ñtis et stimatis sortis opere, vel
rostendo vanam gloriam, seu inanẽ hñ laudem zapet:
iby; aut quãtiny. Virtutum quidem hos: inquit Cor: cũ S. Basil:
ñ fatit, ut minime laborem: regs dulcita grave, et onero:
sum ẽ frustrari mercede, nullo antẽ labore impenso. ñ
expectat, donec ipse nos defatigaverimy, et bona operosa:
ejendõ fudaverimy, ac tum demum illa nobis surripiat,
et omnia et palman ñis stan ẽ manibus extorquendõ

Item damnã, qñta operans bona mercedis pmã
et supplicium reportet. Cũs. Et infrã magis dicetur, operantes
et vana gloriã ñgs hñ ut ibi varie punitat, et ñ. qñmin
ñ. hoc tanta damna tam blande suaviter et fallaciter
effici, ut obrea hñ etm ñ ñtristetur, ñ etm eande voluptã:
tem capiat, adeõ ut quadrin Credat, et sua gravissima,
qñ et vana gloriã ñgnitus, damna: tm desiderio et ap=
petitu hñ Caudis ñ ñs fascinatq et demeritaty illam bene:
hendat, et ñs curet, ob qd memorat Basil: Cor: cũs:
vocat vanã gloriã pulcherr juvandam animarũ nostra:
rum hostem

Deinqs cũm Deo Optimo ẽ, qñ
si succurrere vult, qñ ipse sibi soli precem reservat, dic:
et gloriã et honore. Veruero. soli Deo honor et gloria
ñ. Timot: j. V. 17. unde ipse mel testatur Isa: 42. V. 8. gloriã
meam alteri ñ dabo. Quo in Cunctis operibus ñsider:
anda ñ, tinã fructy et rultas. Qñdo laus, gloria, et
honor et cis resultans, qtenq ẽ exinde operis author
et ejusq laudetur, et ñstinctus. Fructus et nullus ẽ
relinquat hñ, gloriam ñ totam sibi soli reservat Deus,
et meritõ, qia qñ quis bonum et laudabile in opere aliqo
inveniatur, à Deo ñ qñ in causa ipse erit Agendi ñ. Deus ñ,
a nobis atm id, qñ malum ac imperfectum ẽ, provenit,
Soli ei soli ñi honor et gloria, nobis a ñ nisi qtenqty et

ꝙfusiõ competit, quamuis nihilominꝰ ex infusa sua bonitate Deꝰ
structuꝝ vae nihilitatem gratuitam, et æternã largiatur,
Quomodo laudem et gloriam ipsi soli Dõo nullo modo appetamꝰ,
aut nobis attribuamꝰ; huic emꝝ sententiæ ꝯsonat, quòd Ioh:
c. 40. v. 11. repetatis gloriam hanc alteri nõ dabo. Unde et in
Spiritu S. Psal. 26. v. 19. testatur; Dic creaturæ ꝯs gentes in
hoc laudem, et honorem, et gloriã tuã. et prov. 16. v. 4. Uni-
versa propter semetipsum. id est finaliter propter gloriam suã.
operatꝰ est Dominꝰ, prout etiã ꝯcreata ei sapientia,
omnipotentia, bonitatem, providentiã attribuè nobis
confitendam, et annuntiandam, adeòut merito Isaias Psa: 6. v. 3.
clamet ad ipsã terra gloriæ eius. Hinc qui in operibus suis
gloriam, et honorem ei. haud quaerit, ordinatã à Deo positã
inversam, indeꝰ seculem ei iniuriã irrogat; Item cum qui-
dam hoc, qui in solo laudando, honorando, et glorificando
Deo occupari debent, dum immemores sibi gloriã et hono-
rem tribuunt, suãꝰ laudi, et æstimationi deserviunt; qui
appetendo superbe hoc etiã sacrilegum, dæmonibus similem
furem gloriæ Dei se exhibet, ut benè advertit S. Aug: Hom
Cap: 13. Solil: Quamvis adloquitur: quicunque laudari cu-
pit id, quod tuum donum est, et ita eo quod agit bonum, non tuum, so-
lam gloriã quaerit, hic fur est, et latro dæmoni similis, qui
tuam furari gloriam voluit, Et ideo per vanam gloriæ
Deo fiunt exosa, quia filia superbiæ, imò cum superbia
idem est, prout magis diffuse infrà agdo de superbia.

Hinc charissimi Filii, per Dei gloriam,
et vestram salutem totã vitã vestrã specialiter caute
ne in operibus vestris vanam gloriam, aut laudis, aut quæstus,
is, negotiam genere se insinuanter admittatis, sed soli Deo
cui soli competit, laudem et gloriam in operibus et ꝯ opera reli-
inquatis, et tribuatis; ac insuper si quando hoc tentatio vanæ
vanæ gloriæ se insinuat aut hoc laudem, et gloriam
vobis tribuant, ingeminate ore, vel mente sincerè dicite,
illud Psalmist: Non nobis Domine, non nobis, sed Nomini tuo da
gloriam, veliand 1. Timot. 1. Soli Deo honor et gloria
Specialissimè prout attendite, et vigilate, ut in numeral:
Fide adhuc et in hoc statu vitæ Conversionis tempore vana

gloriam ꝛi ꝯ̄ dby timere · cauꝫ cauere et fugere dñicatis. et
apñcatis, ꝙuia si ꝑsenet Diabolus hoc malitiâ ꝛi animo
Ministeris religiosi ladiem egerit, ꝛi eoꝝ dby et gsuetdo ꝙ vana
gloria seu appetitu ꝑstimationis ꝯ̄ hâ ꝛrget, aut di aut vic
anglic, et dñi nisi ex parte eradicabitur, de religiõ atm ꝛi
dies magis ꝑtrahetur, indeꝝ fiet, ut ita gstituty totovite
sue tempore ꝛi operibꝫ suis ā potion sciꝑsum magis, quia
Deum, et suam potty. quia dei gloriã ꝯ̄ intdat, et quærat,
indeꝝ maiorẽ ꝯ̄ solicitudinẽ ꝯ̄ ꝛi operibꝫ suis ꝯ̄ hat, ut hñby
quã ut deo placeat, magis ꝯ̄ timeat, ne hñby, quia deo
displiceat. Et ꝙ ꝯ̄ dentes timendꝫ eternã reprobationis
signũ, ꝯ̄ ut S. Greg: ait sicut humilitas eterna predes-
tinatõis, ita superbia eterna reprobationis manifestis-
simũ signũ est.

Tandem cura et desideriũ placendi hñby,
et ex tra timore displicendi eis ꝯ̄ ꝛiuntur bona intentio, aut
totaliter destruitur, quia vero tã timore, quia desiderium
profectum vel ex amore proprio, vel ex vana gloria proce-
dit gstat. Plura de his dicere hic supersedeo, profectui,
quia de eadem ꝑ̄ alte ꝛi hoc ageng. Interea illud hic nota:
quia ordinatus timore displicendi hñby, vel desiderium placendi
eis ꝛiuere bonã intentionẽ ꝯ̄ tm, si ante opꝰ ꝑfectiõ
opere ꝯ̄ tur. v.g. si ex lectiõe, studio, concione, vel alio
opere bona intentio excepto dñi et bona intentionis manu-
ducis memor hñs. qui hby placere desiderat, aut à qui hby dissua-
dionẽ. laudem, promotionẽ ꝑ. expectat, ꝛi memoria, et gsi-
ob oculos ꝯ̄ habeat ac plerea nunq ꝑhoc, nunc illud ex hñ
placere his, ꝯ̄ tum taliter ꝯ̄ nunc aliter agit, nehue
vel ideo displiceat, ꝯ̄ ex hoc ꝯ̄ illo laudem ꝑperat, ꝯ̄
de futura sibi complacet; eoꝝ modõ, ex supra de
artifice dictum, cui laborat, ꝛi memoria vel pre oculis
habet dicing: ac ꝯ̄ tra ad imitationẽ dicing nos deum, cui
soli agimꝰ, pre oculis hbre posse; et debere ostendimꝰ
qui vere humilis est, et bona intentione soli deo placere

si nullig huius ore, memorie, vel ostinate cupit, posse: cat esse in suis operib⁹ ad quem fit, qm ul indè ally deg laudetur, et glorificetur, quicq⁹ cupit, ut ally quog sui cenity immores in dicti operib⁹ laudem obtineat, laudentq⁹ ally ore et memoriahus celebretur.

Quò ex quib⁹ signis cognosci valeat, num quis bonas intentiones in suis operib⁹ habeat, nec ne?

Ante responsionē nota: Multos falsò existimare, se in operib⁹ suis bonas habere intentiones, et ad alqd laudis, gloriam, et honores quarere, cum tñ reipsa se ipsos, et alios vtiles, obstinate quærat, ac in: dendat, hinc ne multi seipsos decipiant S. D. et Aposto magistr quedam signa ponit. Quib⁹ facilimè cognosci ri, cum bona, electa, vel potiq⁹ falsa, fucata, et hala ritatis q⁹ velit pati, vel acta ea operetur, an alicui patiatur, vel potiq⁹ sibi ipsi.

Primò igit signis ad bo opera, officia vel munera honorifica et abiecta, labori: sa, et facilia, vtq⁹ dispositionē superioris assumenda vel dimittenda indifferenter, nec nō gdbt ad ea promptè, et effectuose peragere studet, signum nimirū falsæ et ꝑ ditatis, per se sem, cuius S. Voltaire et Bene placitus agat, ut: pote bene grang, et referre, qd facilem, demodo id, qd et alter velit seq⁹ agant. Contrà signa officia vel munera honorifica, publica, et facilia ambit, et tristatur, mur: murat, vel conqueritur, si abiicis anoveatur, aut in pota abiecta, humilia, contemta et laboriosa fugit, et nisi cū tedio, dilatione, ac in fletè illis gangitur, signū euidens est, illum in suis operib⁹ non tam Deum, cuius beneplaci: citus, quàm seipsum, amore, et ostinatione quærat, et lau: endum quærere aut desiderare.

Secundò signis potest obtineri opere vel fuit: rone suas, sub specie boni ac honi studiosè adueniat, rem reuera non, vel minùs feliciter bene esse, fructuq⁹ vel effectum speratum non obtinuisse, ac propterea tristatur, variis cogitationib⁹ agitatus, manifestum signum est,

3 qd rectā p̄ intentionē sēm̄ q̄sīuit, eiq̄s beneplacitū 3. et gloriam & fīs 2 quos fecit, 3 qd ipsa, relictis 2ō modō intellexit egtrā fīs, plene 3turbatus, vel ītristatus, 3 tranquilly et gtenty cōfidit, signū certū 3. qd īl alb, q̄ solitū eo placere et gtenty cōfidit; signū certū 3. qd īl alb, q̄ solitū eo placere eiq̄s ff. voltate exequi studuerit; cūm ēm fuit. qd 3 teg à nobis nīl aliud desideret, qm̄ ut in operibz de ipsīs voltate faciendis dbta cum diligentia agamus, qd ipsō juvante possimus relinquere alios eidem. q̄m operādi juvare, et opus fuere, gtiosos fructs et effectū inde producere velit, plene gtenty et gsolatq vivit, si qd ex ītte sua erat, se egisse cognoscat, remote gtenty sum̄ intentū, qd veniē erat, voltate 3ei pro tenuibz suis viribz exequi; indeq̄s placere id dbt. 3 nō sīgn̄ esse humilis 3, et soli placere cupit, 3 tm̄ 3 tot: ates, 3 etm̄ gaudet si ipsa ad dbta 3 ex ītte sua sufficiēn diligentiā q̄q̄ alīq̄s minus felīciter succedens sibi 3 nisi gressionē, aut humiliatione patiat, cūm sciat, qd nichil Du: ītra ipsā fieri longē magis honoretur, magis q̄ bene placitū sit, si gressionē 3 et gtempta ex opere infelīciter peracto resignata et humiliter ea suscipiat, et gaud: eat, qd 3 ger placendi occasionē habeat q̄m 3 opus 3. dfide: rato cum effectu gloriosissimē peracto. qd ex hīs maxīmē honoratur 3 altq humilias, quoniā magna potentia 3 fortis, sol: solig. et ab humilibz honoratur Cul: 3. xl. 2.

℟. 3tiō Qui cupit et desiderat, et multō magis q̄ varias vias et modos quērit, ut q̄d fecit opera, palam faciat, ab eisq̄s estimetur, laudetur honoretur & signū indebitatū 3, intentionē 3 ēē, nec diffetur nam. ītra ipsīs cupit, et conatus, ut bona q̄d agit, maxīmē abscondita, eaq̄s nec directē nec indirectē ostendi velit, signū certū 3, qd 3 optima intentione solitū eo placendi, et serviendi desiderio operari, indeq̄s plene quietū, et gtenty vivere, qd q̄d fecit vel facit, sciat et videat sic, cui soli placere desiderat, nec dū 3 eg. ℟. 4tō Qui solitudinē desiderat sive, qd hnēs, sortem 3 peribres de suis operibz sentiant.

anhoc illis placent, num laudent ꝙ signū ꝺ, intentionē ꝝ
ē bonam, nisi ꝙ id fiere ideò potuisse desiderat. vt agnito
errore se emendare possit. Extra bona intentionis sig-
num ꝺ, sigis minimè sollicity ꝺ cui placere cupit, qđ faci-
ant. et Iuuat de se adductionibus suis hac de, vt inde
habeas. quę laudent, quę vituperent. ꝓ scire ꝙ ꝺ
sciat, se bona intentione egisse ꝙ potuit, et sicut vel
putauit nihil exemplis ꝺ. Paul. j. Cor. ꝙ. nihil pronia mihi
ꝺ. nil à vobis iudicor, aut ab hac die

℞. Sto sigis opere, vel functione aliqua
bene peracta estimatione. laudem, et approbationem mai-
me superiorum affectat, et desiderat, nqꝝ satisfacty, et
quiety, donec hi verbo vel signo ostendant, se opera,
eiꝝ estimare, comprobare, aut illi satisfactum ee,
Talem, male intentionis certissimū signū ꝺ. Extra
qui opere proviribus suis peracto quiety et pacaty ꝺ.
mutꝝ hūi studij laudem, vel approbationē desiderare,
euidenter ostendit, se sibi opere placere velle, vel voluisse.

℞. Sto signus esse eo, qđ opera ipsius estimentur,
approbentur, ꝺ. gaudet, ac complacentiam hꝰ. Extra vero
tristatur, animo afflgitur, variis cogitationibus, aut dubi-
tatis, si ꝺ estimentur, vituperentur, aut videntur.
euidenter ostendit, quòd sibi Deum, et beneplacitum ac
gloriam eius in suis operibus ꝓ intendat. Extra si ob-
temptus, irrisione ꝺ. aut gaudet, aut falsa ꝺ turbatur,
laudem ꝓ hominū fugit, eaqꝫ sibi attributa ꝰ delectatus
nec complacet, sed tm sibi falsity indebitam ꝓ qua
reprendit. optima intentionis manifestum signum habet.

℞. Vltimò signus reperiri, quod alii opera
aut functiones nobiles ꝓ Dei gloria, et proximo-
rum salute, bene, ac fructuosè peragant. laudemqꝫ
plausum, et estimationē habeant, tristatur. aut illa vita
gaudet, ac si ipsamet tanto cum fidelitate et fructu
egisset, aperte convincitur, qđ vtam ꝺi gloriam, quā
quam gestarat, si ea ꝺi gloria, et ꝓ sua fuerat, non
gauderet, si ad quorumcunq; eam promotionem videret

ex corde optaret, ut quàm plurimi; alii idem facerent, qtenus filed3 alios detraheret, qd à se misero fieri nõ posse cognouit. talis fuit meus S. Moyses, qui, cum amulans invidio Iosue alios, vt ei cum prophetare nolebat, cur: Iden increpans dixit: quid amularis pro me? quis tribuat, vt oes prophetent, et det eis dominus spiritum suum. Cuiusmõi ab contrario S. Greg: l. 2. moral: c. 24. ait; vide, ne Deum aliis egregiè concionando de ad se pertrahit, multotiens animaby fructus fugit, ne minus gaudeas. quàm si ipse non agendo, ne eum gaudeas. Sed, rogo, quam influentiam, tristitiam, aut invidiam reperis, cuidens dignentia, ne pene de gloriam ne gaudere.

Extrà, Siquis de alicuius quorumcunque bene gestis, et resultante dei gloriã, gaudet, ac si ea ipsum vel alios, ipsum attingentes fierent aut facta, effecta, potiùs fuit, quàm Deum de dei gloriam desideret.

Rt: ovò Siquis in actionibus nãe necessarijs veluti in contendendo etc: adverterit, vel deliberatè sibi illis indulserit, quãe necessariò contrarios et asperitatis vocabulo insultabat, signum indubitatum, se in ipsis dei voluptatem, et beneplacitum, sed suam voluptatem, sensualitatem, et cõmoditatem intendisse.

Rt 9ò Siquis agit inconsideratè, et precipitanter, aut turbatè, et adrectè, signum est, quòd vel inclinatione aut passione rapitur, aut motivo sensitivo temporali agatur. Extrà qui facultè, et quietè sua ratione agit, indicat actum interius bene constitutum, deo videndi: tantum, cuius solo gaudium.

§: 4tus

De Modo debito tardeam quarto Requisito ad perfecte agendum Medio.

Q: Iuxtà Qualiter ad bene agendum requiratur, et in quo consistat debitus modus? Rt: Iuxtà adagium

perfecte agendum ñ sufficit, quòd ad esse fil bonū, seq̃ Vanketum, et in bona intentione ab aliquo grad sanctificā Caetan Rabente fiat, sed necessariò insup̃ requiritur, ut fiat etiā debitō modō. Ita Henarius vel Certa D. Ph. Ratiō 3, quia nisi aliud tritū ex S. Byon: 1. dio: Nom: c. 9. Bonum ex integra causa, malum ex quolibet defectu. Hinc quamvis oratio Dominica Can: vg: si Deus Deo gratissima, et ab aliquo grāā habiliprodito et perfectā intentionē fiat, tū. si ñ debitō modō, vg: si nimis festinater, si mutatis verbis, si inordinate et distracte ñ sine debitō ordine, si ñ servatis Rubr: si ñ stando tempore debito vel solvendo ovy vel quamq̃ perfectus, et imperfectus erit, Deus magis displ. quàm placet. ac ei gl̃ imminuit, quàs honoris integra prout bene observat Salvian.

R. 2do dbty mody agendi specificativos, vel ovy quoad ea fiat taliter, qualiter præcepta aut leges humanæ, Regulæ, statuta, vel officiationes, aut laudabilis consuetudo recepta, eligit ea circumstantiarum, et circumstantiarum requisit: qui dicit Chry Matth. 3. dicit: Deus vel videre ad justitiam, id 3, quod vis quoad ea iuste et recte agere. Quod suo etiam gloriosissimo confirmavit Isaias 19. vos perfectus sum agendi modum nobis indicavit: sicut mandatum dedit mihi pater, sic facio ego. id 3 taliter, sicut modo non facio, qualiter mandavit mihi pater cælestis ego ergo quoad ea perfecte.

Q. 4to Quarum Conditionum specialiter requirantur ad perfectum agendi modum? R. Sequi videlicet jnō ut bny fiat debito tempore. 2 do ut fiat integrè. 3tio diligenter, cradè et sedulò. 4to libenter et lætanter. 5to attentè et reverè. 6to modestè et honestè. 7mo pacatè, et quietè. Primò itaq̃ requiritur in operando dbty, et profing servetur temporis ordo, qday singula opera certis suis à lege, Regula, aut præcepto assignatis, vel ratione, statutis horis et temporibus peragantur, ut ait 1. Cor. 14. via honestè, et secundū ordinem

fiant. omnia tempus habent. Cul: c. 3. ibid: c. 10. Et negotio tempus est, et opportunitas. quam ob rem ait S. Theodor. Stylita. Fratres. Dum vestri tempus est psalmodiæ, prodeamus studiosè. tempus est quietis, quiescamus strictiùs: tempus est silentij, sileamus honestè; tempus est alloquij, alloquamur circumspectè: aliquid simile dicam, honestè dicta, decenterq; gerantur, quemadmodum videmur. 1. Cor. 14. quia non sufficit opus esse bonum, nisi etiam congruo tempore fiat, nam M. S. Hans: Just. l. de humil: quemadmodum in arboris fructu fructus arboris et arte tempus unusquisq; non fuerit, nec nutrit, ita nec opus sine modo et tempore factus augmentum valet: idem nostare potest virtuti. Ubi etiam not: q̃ ea, q̃ ordinatim et descripta sunt tempus habent, cæteris rebus cõmodiùs, q̃ citiùs fiant picta illud tritum. Bis dat, qui cito dat. extrà: qui tarde dat, bis negat, inquit Senec: idem ait: quamvis leve et vulgare sit beneficium, si nisi tempestivè fuerit, si ultimo loco impertitum, multos sibi adjecit, gratiarum, rectoris, sed legitè et suis datis diebus. quibus paratus esse debet, non dubium, quod liberter faciat, q̃ citiùs etenim humanis rebus habeat, tũ magis in divinis procedit. quia ut inquit S. Ambros: lib. huc: nescit tarda molimina Spiritus S. gratia.

Errant qui hanc additionem, et: ut ait S. Hans: Justi: / Judicium Domini sit, qui dicit Ibi ordo horis, negotij ratio, vel utilitas exigit, si quod animus suggerit, aut inclinatio, vel affectio, aut propria voluntas suadet, aliquid. qui lectioni, vel labori vacabat, cui grave debebat: qui orabat, dum laborare, et quod aliud agere oportebat. qui tempore orationis mentalis vocalem, aut extrà reposuerunt. Errant, qui ex tempore, cras dicit, autalia electiva cras agenda differunt, et suo tempore non reposuerunt, sed ad ultimum, instar temporis, vel tandem differunt, ut ea, quæ maiori studio elaborari, maiorique diligentiâ, attentione, et exactione exerci merito deberent, prodigialiter, obiter, ac perfunctoriè agere extemporis

defectu necessario debeant. et quo etiã illud malũ fugiũ
quòd sit aut saltẽ tingit, aliquãdiu operandi tempore cũ
vel alio colloquio valde utile aut necessariũ negotium
occurrat. aut superiori quid proficiat, alterutrũ ñ finire
prudentia et damno omitti debeat, aut certè utrunq; ñ nisi
valde imperfecte et cum impatientia, et indignatione, quo
modo etiã alia quæruntur, peragi possit ac soleat. Etiam
denique, qñ temporis circumstantias ñ attendendo necessariã
agenda faciat alio tempore, quo nũ fructy et effectꝰ
operari soleã, ut siqui corrigendi remanẽt, diuturniores
haud graviter trahantur; quæ nihil bonũ effectui, sed impro
cauſaret, quòd magis furere et offendere Deum. ¶

Secundò requiritur, ut opꝰ fiat integrè
id ẽ totaliter, complete, et secundũ ꝑs suas partes, p
ut nempè leg. regulæ, statuta, aut superiorũ præcepta
vel nãa aliq requirit: siẽm dr integrũ ẽ, cui nam
horũ ꝓ imperfectũ ẽ, nã vicia Vita: bonũ et integr
Laudata ebꝫ: heri diuitꝫ Eccl: 7. qui timet Deum. nihil neg
ligit. et si varũ, aut modicũ. Eccl: 10. abundantes q
bꝰ opere ꝓfomini semper. qi aũ in opere abundat, nihil
eo omittit. hanc conditionẽ chꝰ charũ observavit cũ
crucifixꝰ nos dixit, nã defecit testatꝰ Ioan: 17. opꝰ
ꝓsumabri. /. id ẽ, integrè, et complete perfeci. / quod da
tibi mihi ut faciam.

Contrà hanc Conditionem errant duo
absq; legitima cãa à choro discedunt, unq quã offe
qi integro et absoluto. 2dò qi ad Chorũ, aut alia
obedientiæ manera seruire tenent. 3tiò qui temporꝰ
ionis, aut meditationis ꝓfitendum, abbreviant, aut
eò nec dum finitò varijs quæsitis Coloribꝰ discedunt
4tò qui obedientiæ opera et exercitia, fastidio, vel hor
rore difficultatis aut laboris abbreviant, aut imperfec
relinquunt. 5tò qui /. ut sæpè ꝓtingit. / et inordinatꝰ
do negotiũ vel actionẽ affectu, vel nimia solicitudi
curagz ad alia peragenda, opꝰ prosequi abbreviant,
vel obiter et perfunctoriè expediunt.

Tertia Condicio ē, ut opꝰ fiat diligenter, sedulò et exactè quoad cunctos, simulqꝫ feruenter, ꝫsequenter ꝫ ingenitè cautè, mera quietudine, ꝫ debite: aut remissè, ꝫ tepidè, languidè, aut tediosè. quia suo negligenter retrogentes maledicti sūt ā deo, et ꝫm abominabiles ejiciuntur à facie dei, ad nichilū redacta, et meritò adhuc sepiùs diuenda, maledicty, qui facit opꝰ dei negligenter, Jer: xlviij. et tendo operationi dei dey aloe: 3. suo operatur, ē: quia tepidꝰ ds, incipiat te euomere ex ore meo. Pulchrè ad rem profectò scribit Ex seb: Emiss: homil: 3. ad monach: ide tantorum mune: ꝫ repromissor dey ꝫ nullū apere suo habere tepidū, desidiosum, fastidiosum, remissū cultus, desipientem orbium. et homil: 6. ꝫ respicit deum ad munera, qa negligenti et vili animo offerentem. S. Bern: ser. 1. inter: gstit: c. ij. tepidè et negligenter, ꝫ rerantes et viuentes breuiter describit. Diuers: relaxantioris custodiam, mouꝫ gravitatem: mentem inculta, pernicio: ꝫ otiositate relinquunt virtutis habitū et perfectionis culmen obtinere se posse diffidunt, sed ea arbitrantur, ꝫ perseverare in claustro, si delicta priora ꝫ repetant, plùsqꝫ arcto opere ꝫ delinquant mortalitèr: quam rem gratiorē negligunt, abhorrent regulā, frigescunt sanctitate, nesciē ingravia: et tanquam ossa sicca et chari: tate frigida, et in spiritualibus valdè infirma, sic diuinæ quietudine, et silentij necessitate, atqꝫ sui labore compulsi ad id, qd ad d. cultum pertinent, quàmqꝫ utilitati deseruiunt, rationi, rectissimo reluctantur corde, detestandi et prorsus hoc hominum genere.

Ideo proptèr videte, et cavete Charissimi filii, ne ad detestandum, abominabile, et ā deo et maledictum hoc religiosorum genus fastidiosè, negligenter, perfunctoriè, atq; desidè, agentium pertinaciter. sed primis statim inventutis vre

annis: cui q formiter plenq; religionem vitæ sequitur,
bonos libros strahatis, cunctis cum minima diligentia, cæsis,
& debito cum fervore peragendis; professum, quia quamplurimum
ferventi desiderio ista operari generosè cupitis, & specialem,
& uberiores gratias ulteriùs erga Deum & profitendi: idcirco
liberalissimè exhort. nam ut ait S. Chrys: hom: 3. in gen: quando
videt Spiritus S. fervens desiderium & vigilem mentem, tunc
& gratiam suam & quietam liberaliùs largitur.

Quarta conditio est, ut omni quodcunque fiat
hilariter, & libenter; id est hilari, & libenti animo, quæ
dicit quodam ac lætitia spirituali; quæ in corde amantis
Deum esse potest ex ortu, si vel obiter recordatus, certum
esse, sed defectu existere in servitio Dei: & executione
voluntatis Dei: debeat, quod modo agit, cæsis placere Deo,
& cedere ad eius gloriam. quis enim non gauderet, & lætetur
si consideret, certum esse, hoc ipsi vile, & minimum Deum
velle Deum, placere Deo, eiusq; honorari Deum: quis
se modo faltem esse dignum placere Deo, honorare Deum,
quem maximè & super omnia diligit. Hoc sanctam animi hilaritas in agendo propter Deum S. singulariter placet, nisi
illud S. Paul. 2. Cor: 9. ex tristitia aut necessitate; hilarem enim datorem diligit Deus. hinc dum in S. Script. quia ab Deo
valdè nobis inculcatur & commendatur hoc animi lætitia,
servite Domino in lætitia. ait David psal: 99. & psal: 99.
lætamini in Domino, & exultate iusti. in oratione Isaiæ hilarem fac vultum tuum. Cul: 35. S. Bern: de obed: ait:
fœcunditas in vultu, dulcedo in sermonibus multùm commendant obsequentis obedientiam; nubilosa corporis contractio, & facies tenebris obfuscata tristitiæ devotionem
ab animo recessisse significant; si vis Deo placere & hilariter, & magna virtute alacritate pugnæ intentus impera
& alibi: oportet pugilem animitalem & tristitiam in tribus
agendis fugere, vel tolerandis. caveri, quia hilarem datorem diligit Deus.

Erraꝯ qtrà hanc Conditionē aquiationes, et operas suas præsertim verò illas, ubi nullus honorē, vel lucrandi cōmodum, vel propriæ voluntatis, aut sensualitatis solatium videt, vel expectant, vel in quibus difficultatem cernunt, declinare, vel differre solagunt, vel nisi coacti et compulsi, atq; inviti, vel cum tristitia, aut impatientiâ peragunt, semper desiderantes, vel breviari. Videte Charissimi, num et vos in aliquibus hac defectu laboretis, et deprehensum pro viribus emendare studete.

Illinta Conditio ē, vt opus quod fit, fiat attentè, et vnitè, id est, vt sine inordinata cura, et sollicitudine, aut distractione ad alia nisi facta, vel adhuc agenda vnitè et solidē attendamus ad id quod modo pro manibus habemus vt Spiritus S. Eccl. 11. ē sinistra pluribus attentus. Ratio ē, quia impossibile ē idem perfectè facere, quod diligenter, et attentè, aut simul cum imaginatione, et cura ad alia sit, siquidem pluribus intentus minor ē ad singula sensus. Accedit, quòd opera, quæ cum distractione et cura ad alia fiunt, magis fatigent mentem, et intellectum, hoc est quòd duobus vel pluribus simul attendentes, vel intendentes magis gravemur, et debilitemur. Hanc qtionem specialiter in suis operibus observari volebant olim Gentiles, ad quem finem dicti, qui sua sacrificabant, aliquis assistere, et clara voce monere debebat: hoc age, quod agis, id ē, quodcunq; agis, solum, et benè age, nec ad aliud attendas, aut dicto sollicitus sis. Ad hanc qtionem suadent SS. PP. et Asceta, vt quis quamlibet rem ita agat, ac si idem sibi et illi amplius agendum haberet: de quo tam aliquo perfectè agendi medio magis adhuc infrà.

Cæterùm corrigat qtrà hanc qtionē, qui sibi viribus suis inattenti, plerisq; alienis cogitationibus vita sua non numquam insimul præsidant, quidagant, vel quid egerint.

vg: dum orant, et salluat: de studio vel refectorio cogit: ent. Dum legunt studentes mundanis vel alijs injecticn: entibus cogitationibus memoriam occupant. Errant qui dum nihil agunt, de alio cogitant, vel solliciti sunt. et dum loc agunt, vel de alio curã, vel cogitatiunes habent, fugis vnũ vno. Deo pluribus operibus mentẽ et intellectus fatig: ant: et quodvis imperfectè perficiunt

Sexta Conditio ẽ ut quodvis vg fiat modestè: et honestè: id ẽ cum externa quadam modestia honestia corporis membrorũ: et sensuũ compositione, idgs vt solum ob edificationem et exemplũ fidelium: Jactum ob debitam reverentiam presentiæ aciintuentis dei, et Ang. Custodis: quia spectaculũ factus sumus mundo: et angelis et hominibus; Cor. 4. talis modestia externa Deo singula: riter placet, et proximũ nitẽ edificat: atgs ad sequelã habil. vnde de S. Nileto scribit Chrys: quòd vbi Jlle doceret et loqueretur, Jactum, si videretur, satis erat ad inducendã Celestium virtutũ doctrinã in eorũ. qui videbant: animos, de hac modestia specialiter infrà.

Septima tandem Conditio ẽ ut fiat placatè: quietè, liberè et resignatè: id ẽ sine inordinatotimore, et anxietate, ac recte fiat. sint etm sine timore displicendi: et sine cura, et desiderio placendi hominibus. Item sine inordinata cura et sollicitudine de intento fructu vel effectu operis. qui ẽ in fauit. qtm fait et potẽ, Deo et gratiæ satisfaciũ, etsi à parte rei vltra citrà. sequente 2ª hbt. qd inordinato timore et anxietate, ac recte operetur: vel effectus sequatur: se affligat: aportet quidem circumspectus, attentus, et sollicitus ee, vt qdlibet recte et exactè fiat. eatgs: Jpe ad finem: et effectum sequendum necessaria videbuntur: facere, et adhibere; id ẽ tm sine anxietate et scrupulositate: nec cum inordinato, Jactum resignato desiderio sequendi effectum. liberè, placatè, quietè, et resignatè fieri debet.

Porro qui Dei gloria sua soli Deo placere cupit Jpi voluntati satisfacere desiderat, sine cura, et

timore ꝺ̄ ; ac hominiby placeat. vel displiceat, nec indiu
hominꝫ de se, vel suis operiby curat, sicuta doctrinꝫ et
exemplꝫ S. Paul: 1. Cor: 9. mihi pro minimo ꝺ̄. et à vobis
iudicer. aut ab humano die. / neq; curat. si op̄ ꝫ, seu modꝫ
operis, quo sicuta Dei bene placitꝫ operatus, hominiby
displiceat, dummodo deo placeat; imo quia displicet ea,
que Deꝫ vult, eigꝫ placent, sciens ꝓbabilit̄ vel min
hominiby displicant. et ꝑ ꝗ̄ hoc̄by displicere sepiꝰ necesse ꝺ̄.
pro singulari principio habitꝫ Chri: nondum voluerꝫ
Dominꝰ servire. / et ad gal: 1. si adhuc hominiby place=
rem, Chri: servꝰ nō essem.

Vbi nō: quod. dum dicit, debere nos
agere sine timore displicendi hominiby, et sine cura
placendi eisdem, intelligatur timor, et desiderium inordina-
tum. ac pusillanimosum, qūby videlicet sine ulla ad Deum
respectu vel relatione timeꝫ displicere ex amore proprio,
superbiꝫ, aut alio malo solitꝫ temporali finꝫ, / ne
videlicet ab aliis vilipendamur, minꝫ ꝓstimemur, gratiꝫ
quæ eos caudaꝫ; vel qūby placere desideramus, vel oramus,
ut et actionibꝫ nris nos ꝓximi laudent, gratiis, favori-
bꝫ, ac beneficiis nos prosequantur. non item intelligatur
timor displicendi vel cura seu desiderium placendi
ordinatꝫ ac bonus. Enimvero datur quoꝺ̄ sanctꝫ et
bonꝫ timor displicendi, bonꝫ et sanctꝫ desiderium place=
endi hominiby, si nempe ex bono et sancto fine oriantur.
sic sanctꝫ alteri displicendi timor ꝺ̄, ejusꝫ vel ipsi, et causa,
in actionibꝫ suis displicere, ne scandalizet alterum, vel
ne iniquè. et iniustè ꝗ̄ tristet illum; vel ne aliꝫ ꝗ̄ tracha-
ritatem aut iustitiam offendat eum. sic etiam sanctꝫ desi-
derium sanctꝫ cum placendi hō. quisquis ejusmodi
cupit, et conatur alii placere, vel satisfacere, ꝫ proxi
ꝑ ꝓmotione sua. seu exemplo ꝓprio. ꝑ superbiꝫ ꝗ̄. sed chari-
tate ergà Deum et proximum ꝗ̄ illum ædificet, et bono
exemplo ad imitationem trahat. iuxta illud Matth: 5. Luc. 16.

lucat lux vestra coram hominiby. ut videant opera
vestra bona. et glorificent patrem vestrum qui in celis est.
vel ut ingressum, et occasiones aquirat eos iuuandi, con-
vertendi, à vitiis ad virtutes ducendi. et quo S. Paul:
licet ad gal: j. dicat: si hominiby placerem. xpi ide[m] ephs i. cor: 10
ait: ego per omnia oibus placeo. sed audi causam: ne quorum
quod mihi utile est, sed quod multis, ut salvi fiant.
Eodem fanto fine oibus omnia placere. sese vna fieri voluit.
ut eos salvos faceret. prout saletz j: cor: 9. non cum liber
essem ex oibus, omnium me servum feci, ut plures lucrifacerem,
et factus sum judæis tanquam judæus, ut judæos lucrarer.
iis qui sub lege erant, qsi sub lege essem cum ipse non essem sub lege,
ut eos qui sub lege erant lucrifacerem. etc. Ulterius
fanctum placendi studium habet. ne actionem cuiuscumque pla-
cere et satisfacere qui studet alteri, ut tristem reddat,
afflictum desoletum, indigenti opituletur, vel in conversatio-
ne, et commercio humano aliis gravis et odiosus existat.
et his omnibus et similiby causis, placere curare alteri ex dicty
charitatis, quam tantopere commendat, et habere valeat.

Erant proinde impiæ, et graviter damnan-
dæ, qui ob placendi, aut satisfaciendi studium, et
timorem displiciendi virtutes nullas vera sanctè li-
cendi, nec delinquendi male displiciendi habet, ideoque as-
pectus, calumniari, probriari vel odiosi existat, aliis graves
et odiosi existat, aliis verbis vel factis offendunt,
reverentiam et honorem debitum exhibere negligant,
charitatem denegant; indeque adhuc gloriantur, alios gra-
vium facientes ordinibus, aversantur, pro placentibus
eorum servis, ambitiosis reputant, sanctitatis vero ve
ejemplaribus gloriæ, promotionis, gratiæ, et humani
favoris vitant, ac propterea humilibus, sinceris, et
egregiis accensari volunt; quasi electa humilitas, et
sinceritas in alionum ejemplum, offensa, in probriositate,
et denegatione reverentiæ vel charitatis debitæ, in dis-
solutione, ac temeritate, vel in gravi, et alio ordi-
nis modo existeret.

Ceterum vlterius ad modi qualitatem, seu
conditionem supra positam videlicet liberè, pacatè,
quietè, et resignate agendi pertinet, vt fiat inordinata
fiat anxietate timore aut pertinaci proposito gregendi
intento fructus, cuiusq; alicuius, et quo nitatis, vel modi, aut
saltem expectatis fructus, segnis, ociosè, imò sæpè magis pec-
cando Deo grauis sit, quàm alius negotio cum fructu
exercitus, Iuuando bona intentione et caute sua quisq; fa-
cultate, etc potest. et Deum velle cognoscit, eoq; intentis operis
fructus plenissimè à nobis, et solo deo sperandi: adeoq;
deq; illis sentiri, vel à sentiri ratione nec magis necessa-
rio sit; hinc licet iuxta communem opinionem S. Iacobi in
Hispania conuiandi missi à plures quàm octo animas
conuertisset, tamen à minoris meritis diuitus, quàm alii
apostoli, qui integras prouincias conuertunt ad fidem.
Et quamvis aliqui apostoli plures animas conuertant,
quàm Christus nec homo in terris existens, tamen ille infinita actio
sua in operibus suis, quàm ille. Imò quod specialiter est:
sæpè vult Deus, vt aliquid incipiamus, et tamen nolit, vt feli-
citer, et cum optato effectu perficiamus; sæpè tamen intendit nobis
præbere magna varias exercendi virtutes, eidem placendi,
et nobis merendi ratione occurrentium difficultatum,
quas; si nec etiam prouidentissima, et sapientissima sua dispo-
sitione ac permissione causat, eoq; Deus in virtutibus
quæ tali actione exercentur, longè magis beneplacitum
maiorèq; gloriam; et operans magis meritum habeat,
quàm si breue feliciter, et cum optato effectu peractum;
etiamsi bona voluntas, et cupiat quæ optatum habeat
effectè et fructuosè producendum opus; patientia, et
fortitudo animi, quam habet in supportandis et superandis
difficultatibus; resignatio, qua quere infelicitas procedentes
sit: voluntatem sit resignet, humilitas quam experimentum;
vitet amittendo ex amore Dei, suique odio offensionem, irrisiones.

sui comparatione maiorem gustum, et benevolentiæ causam Deo, cuiusq; gloriam & honorem incomparabiliter magis promoveant, quàm ejus cæteroquin sit et consecutato cum effectu productum. Ita scribitur de S. Ludovico Galliæ Rege, quòd, cùm navim cui classis, et exercitui, quod S. intentionè Terræ S. recuperandæ parârat, et ejus hostem hostem Nominis Christiani deputat, ad interfectionem usq; delectus, ipsemet in persona ab hostibus captus erectus, ac propterea à toto fermè orbe partim irrisus, partim vituperatus, ipsiq; in voluntate resignato, patienter et humiliter, quia non aliàs de patrona sibi manus accepturus, ipsique amore tolerabat, longè magis deplanxit, quàd sibi totam Terram S. recuperasset, et natis Ecclesiæ restituisset.

Errant procul, qui inordinate animo turbantur, inordinatoq; cura et sollicitudine agitantur, ne opus infeliciter, sed benè, et fructuosè et cum desiderato effectu fiat, et finiatur. Errant, qui operè non benè et ante justa intentionem cum ordine procedente, antiquè fructuosè, et infeliciter peracto affligantur, turbantur variis curis, et cogitationibus agitantur, quòd etsi ejus evidens signum, ejus intentionem quisque esse non queat.

§. 5tus
De Mediis perfectè operandi.

Quæritur? An media serviant ad quævis perfectè agenda? vel sint necessaria? Rc. Affe Sequentia. Primum resumo, ardens desiderium, et efficax bona voluntas seu propositum cupiens perfectè agendi. Hoc medium, præstantissimum, et simul necessarium est, ut ubi solum desit, etiam cætera media. Sed etsi reliqua ad bene operandum necessaria ordinariè certò sequantur, etiam ubi deest, religiosa cuncta sollicitudo fiat; quicunq; desiderat et efficaciter vult aliquid, media inquirit, et assumit, cunctaq; adhibet ad illud obtinendum, ita ut quis ardenter desiderat videre; ipse etiam omnibus diligentiis adhibet varias vias et media finem obtinendi, et cautè solerter attendit, ne quid humi fixi etiam

facial. vel qtiagat; sit qui verè desideraat cuncta perfecte agere, inquirat, et legat de modo, viis, et mediis perfecte agendi; cuius cognita arte in cunctis seruabit, diligenter adhibebit, cuius qtrarium clare cautè vitabit, efficaciter cuncta perfecte, siltem qtm fieri potest, qd fieri queat peraget. Profectui quia talibus deymationes, et speciales tribuit gratias, et munera mediantibus quibus id, quod tanta cupere volunt, et desiderant, perfecte agere facile possunt, sicuti inquit S. Ambros. super psal: 118. verus profectus desiderium; verus conatus in virtute et perfectione semper proficiendi ibi, tantoperè deo placet, ut bonis christianis et gratiis suis hunc assiduè compleat. Ut recte verissimè allegato Spiritu S. Sap: 6. Initium sapientiæ disciplinæ qua ait alibi, quam cognitio dei; et cum qua tendunt ad deum, amorem ingt illis. Et verissima est disciplina cum perfectæ, et ibid: cum perfectæ itaqs sapient. ad beatitudinem regnum perpetuum. Hinc etm scriptores sacri inter beatos collocant, qui verum desiderium habent ergà virtutem; et perfectis operibus, et vita virtuosa gaudere; cosqs desiderium sitire, et esurire certò asseuerans dominus Matth: 5. Beati qui esuriunt, et sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Dum cætera quæ cuncta verum perfecte agendi desiderium habent, etm de modis, viis, et mediis nullam, vel modicam curam habent, licet eis plurima itaqs optima dictantes, vel prescribentes, ea tm non attendant, neqs appetendi, indeqs perfecte agendi studium conatum vel diligentiam adhibeant, quæ ingenti perfecte gerunt, perquam negligunt, leges, statuta, et precepta superiorum ad quadrum qm perfecte agendi prescripta, quæ hac apud idos rligiosos generaliter, quia bene scientes, qd ea scientiam aliorum faciunt, vel qua manifestare debent, existimare seruili, respectu humano, vel alio malo fine et hoc ipso imperfecte facientes aliqua ea tenus perfectionis speciem inviti colunt, reliqua cum solitis imperfectionibus peragentes, aut penitus omittentes. Hinc etm deo tali suas penales gratias non largitur, sed potius abijcet eis data, et quo etiam manent lapidi sine

diuites atm notandes: voluntas bona et efficax
talis, qua mandatum apponit, et requisita ad bene
ac perfecte agendum media adhibet, nulla autem voluntas
et studio desiderium sine debito conatu et labore ad
rodendas ista impedimenta infrà. Cæterùm de ardenti desi-
derio, et bona voluntate plura diximus infrà.

Secundum medium ad quævis perfecta agenda
humilitas sui, seu ex sui ipsius et virtutis suæ diffidentia,
quod ita ad tum magna et ardua, sed etiam modica, et mini-
ma. Cum enim nihil fidem, prorsus nihil boni nec magni, nec
parvi sine auxilio et gratia Dei possimus nisi ab illo dicat:
sine me nihil potestis facere, ita ut nec sufficientes simus
aliquid cogitare à nobis, sed sufficientia
nostra ex Deo sit, qui idoneos nos fecit 2. Cor. 3. ideo Deus
vult spectatim, ut id humillimè agnoscentes in omnibus
etiam minimis nostrâ infirmitate, impotentiâ, et insufficia
sincerè gustemus ab imo, et plenâ in nihilum viribus diffiden-
tes in Deo solo confidamus, et auxilium illius imploremus, quo
sine observare; sed cinerem totalem impotentiæ nostræ
vana et mendacem æstimationem de viribus nostris, habitu
acquisito et longa experientia habemus, et eorum aliquos confiden-
tes agimus, plurimos errores et defectus in actionibus
nostris committimus, et sæpissime graviores. quæ ut simul
ab omnibus dicamus, certissimum est, quidlibet quæ divino Deo,
et auxilio eius, et in se, suisque humanis viribus confidentes
aut confidentes egerunt, Deo ita derelinquere soleat,
ut variis erroribus etc. ordinariè et quidem tandiu labi
faciant, donec satis profundè cognoscant, et nostro fal-
centes, et bonum à solo Deo et gratia eius provenire, se nihil
et cunctas vires naturales sine ipso prorsus nihil valere.
quàm errare et nescire.

Sine tales confidentes et confidentes de
se, suisque, aut aliis viribus humanis Deum ita relinquit
sed etiam? quod terribile est cogitatu! sui vobis ostitisse
scripsit nostra Jacob. 4. v. 6. Deus superbis resistit. ad
ultimum subinde? vires, et talenta sua naturalia una

quorsu dei ordinario aliquid siltem naalth perfectum
agere possint, dey eos ita infatuet, perturbet, debilitet q.
ut 3 hisi errores, ghusiones q. evitare, et rdsumere
de se ad suinhli cognitione vel invitum depellant. pari-
et etm de reliquis et resistibilis, qui ex aliis hunc suis
viribz vel auxiliis sine relatione ad deum ghibertes
agunt, quibz ita derelictis et ghusis dey merito ideo
quod fractilis ad ghusione objicit. ubi si dñs eorum
in quibz habebant fiduciam q. surgant et opitulentur
vobis, et in necessitate vos protegat.

Quod si diligentes in se et suis viribz
aliquid naalth perfectum mediante querstu dei ordina-
rio. sine loctem nec naalth gibem perfectu, imo prorsz
nil fieri pt. / perficiunt, tm ordinarie sue merito, effe-
quentes mordliter adhuc imperfecta utpote sine graa
supernaali actli. quod rdsumentibz et ghidentibz de se
nil viribz naalbz dey ordinarie denegat. / erit, et
manebit scientum iamqz, et firmiter credendum,
quod licet quis rostantissima talenta naa, et vires
heat, similqz etm in graa habli, et ibz virtutibz, bonis
qz habitibz dotatu, et per plurimos annos perfecte
practicatu rom christi, tm nec minimum opus de condigno
meritorid producere possit, nisi misericors etm graa actlem
p. nos excitantis et ghonitante heat, ut prout quivis
etm sanctissimz, sapientissimz et fortissimz ad quodvis
etm minimum opus perfecte ac vere et forte agendu,
nova graa et auxilio dei actli absolute necessario in-
digeat, ghoter quivis etm in minimo sibi diffidere et
in dño deo confidere debeat. Et hoc cum etm sanc-
tissimis, et sapientissimis nihil rogonatus, vel promittatur, nisi
unde vel ore addant. cum graa dñi. si dey voluerit &c.

Certum itaqz manet firma fiducia, et
confidentia in deum, cuius graa et auxilium quam-
cum nobis prorsz nihil, tamen cum ei gratia cuncta

oīa p̄ring nūqȝ ilud ad phīlip: 9. oīa ꝓsunt in eo, qui me
ꝯfortat grādem ℣. certissimē scīt ibȝ, qī diffidenti
ex se in deo firmiter ꝯfidunt, eumq; pro gradū et
auxilio humiliter invocant. prout dr in scīpt: sapiēs
p̄domisit, et infrā patebit. Hinc ꝯfidentia in deum tam
hūm soror inseparabiliter dr et quanta cū nrā diffid=
entia, si em hanc solam sine ea haberemy: pusillanimes, timidi, eiam, et in animis defectum et dif=
ficultatibȝ perfectē agendis, de virtute, et perfecte aqui=
rendis desperaremy, nec quicquā arduum, etm et officiū
obedientiæ, aut alia virtute nobis incumbens aggredi
audaremy. Tam ergo, dum diffidentia in nos et con=
fidentia in deum quieta sint, nīl tam difficile, tā
adversum erit, quod ausi, si deo placere ꝯstat, inper=
territi aggredi audeamy, et eradē perficere, hoīs
q̄ eorum effectus aut fructus nō à nobis aut viribȝ nr̄is
sed à deo, et auxilio eius, cui quo propiūs ꝯfidimy, spera
re, et expectare ꝯueamy, ꝯstet, quemuis inhabiles, et
nos ea audeamy, aggrediamur, potiȝ de imbecillita=
te, et infirmitate nrā gaudeamy, et ꝯfi gloriemur
memores, q̄ eō magis deprehendat a nobis dei manu, eius
soli manēat honor, et gloria, quō magis inhabiles ad
ad perfecte agendū quę vel arduū in voluerit, qui
illud perficit: unde dr, Quia si et m magna in magnis
misericordia glorioſis operatus in minimis, et pu=
silla, prout et m in magna, et mirabilia sua, inter
iones dr. secundum apparentia nō multi sapientes, nō
multi potentes, nō multi nobiles, sed infirma mundi
stulta elegit deus eligit, et ꝯfi nemy inhabilem
eligit ad destruenda, et honor et gloria de effectu sit
nō hominis aptorem operanti: ut sit evidenter inhabili
ac impotenti, et soli deo tribuatȝ, et ne glorietur omnis
ꝯfi filium ex se nemy inhabilem et impotentem ad
operandum deo ligata ad 1. cor: 1. Fratres videte vocatio
nem vestrā, quia nō multi sapientes secundum carnē
nō multi potentes, nō multi nobiles: sed quę stulta sunt
mundi elegit deus ut confundat sapientes: et infir=

quandi elegit dey ut confundat fortia, et ignobilia mundi: et contemptibilia mundi elegit dey et ea, quæ non sunt, destruat, ut non gloietur omnis caro in conspectu ejus. Hinc apost: specialiter delectabatur in suis infirmitatibus et inhabilitatibus: ac vel ratione illarum certo speraba dey auxilium, et bonum effectum. Libenter igitur inquit 2 Cor. 12. / gloriabor in infirmitatibus meis, ut inhabitet in me virtus Christi, propter quod placeo mihi in infirmitatibus meis, cùm infirmor, tunc potens sum. Quando enim homo evidenter cognoscit ultroq; se deficere extrema, inhabilitate sua, ac in potentiam ad perfectè agendum ordinem ad deum in positum, et nihilominus illud infallibiliter et hilariter invocat, ejq; auxilio confidit, aggreditur, manifestè ostendit, quòd in se, sed in solo deo ejusq; auxilio sit confidentia: quæ omnia deum valdè gratificant, et ad certissimum auxilium ejus benevolentiæ causant, et ad certissimum auxilium idem invocavit. Ps. 17. de sua infirmitate, ex qua gloriatur dey, gloriatus, et gaudet; nec tristatus, aut turbatus, sed potiùs lætatus, gfolatus, et quietus manet, sapta: ty effecty consequatis, quod etiam dey magis benevolum, et gloriosum, atq; ita operosum ad merendum.

Cæterùm confidentia in deum facile obtinebitur, et habebitur: si pro ea deum specialiter invocemus, et subinde sequentia gfidentem, imò quòd dixisse velit ut fiat ac veremur, et sicut nos absq; gratia non possumus ullum bonum, ea nobis dare dedit. Vbi gratia inpatè notavit, et intentissimè desideravit nos invare, simulq; fidissimè et vere omnipotens vult, et potentissimus sit nos invare. Nihil gratiosissimè promisit, Ps. velit nos respectum in eum confidentes, et confidentes eum certò invare, sibi ut sit dey in promissis fidelissimus, et in verbis veracissimus, et servare sua promissa, qd attenta promissa Deut. 32. de ipso Deut. 7. X. II. respicite filii nationum, et videte: quia non derelinquet dominus populum suum, et gsalty 3 et Psal. 36. revela domino viam tuam, et spera in eo, et ipse faciet. Item confidentibus in deum in 3 gsalmo.

Quartum medium ad quævis recte agenda
Oratio. Sen invocatio grãe et auxilii ꝺ. ei ꝺby.
Hoc medium ꝺ ꝺñs nr̃os ostendit, efficacissimũ, sumo ꝑfectionis
culmen, ut pote ꝺ ipm de nr̃is omnibus optimum et grãas ꝺ.
Sed ipsa hũjus dicta media, nec ꝺ de alio nobis necessarium
vel utile obtinere prorsus ꝓssimus, et debemus. Hujus medij
necessitas scitur et necessitate suorum rationem immediate
ꝓcedentium, dum ꝺo eum. qd nobis ꝑfecte ꝺffidamus, et in
solo deo. omnis grãe et auxilio confidamus, recte ꝺ. ut
ad eum recurramus, eumq; in omnibus invocemus, ꝺ ipso
quia S. Greg. ait, dei nr̃i est, et invocari voluit et sine
hac ꝑfectionem habet super orationibus, et invocatio-
nibus nr̃is, vidoꝫ, quibus nobiles, fiducialiter et ad ver-
bum orant, et invocant eum. in ꝺbus exaudire, nec ꝺ
nobis auxilia. et grãas ei promisit, prout gstat ex ꝛtis
S. Script: Dominus in Joan: 16. v. 24. Petite ꝺ. in ꝺbus
et accipietis. et Matt: 7. v. 7. Dicã quotumq; Orantes
petitis, Credite, quia accipietis. et Joan: 14. quodcumq;
petieritis Patrem in Nomine meo, faciam, et Jac: 3. Si
quis vestrum indiget sapientia, postulet à deo, qui ꝺt omni
ꝺbus affluenter. innumera et hoc ꝺ stipenda S. q. ꝺ de
necessitate et utilitate orationis scribunt SS. PP. ad
declarandum nunc ad ꝓpositum, plura adhuc dicturi, sub
de oratione ex professo agetur.

Non cunctis esse manifestum, quàm simplices in rebus
suis actus orationis, et studio cum virtute degere. q. 2. ibi
quòd si ei sum de ꝑfectiores oratione, veris defecerit,
ac si ipsum et aqua eum extraperis, ut eum dicis vita
et aqua, ita tibi precatio. S. Vinc: Lyr: Serm: 6.
Licendum. quòd inter ꝺa, quæ ꝓsunt in hoc mundo fuerit
necessaria et devota oratio. S. Bonav: de 6. Alis Jer
instabilis ꝺ: cognit: bonorum rerum structura, quæ
devota orationis frequentia ꝺ comꝓbat creatur: sanctæ
mentis ubique commendat orationem et specialiter vult

ut ꝯ curialis actionibꝫ et negotiis nr̃is ad orationem. hꝰ
orium robustissimū recurramꝰ medium, utpote quo etiam
breviꝰ dubitꝫ plus quàm multis laboribꝫ vel alijs quibꝫ-
cunq; mediis efficiamꝰ. multiplicē orationis utilitas. inquit
l. 2ª. C. a. prof. Relig: qibꝫ etiam alias actiones ipsa excedit,
imò qđ facilij et citiꝰ ꝑ eam impetramꝰ, quō. à deo desider-
ramꝰ; ita ut quandoqꝫ brevi oratione aliquis citiꝰ ob-
tineat, quod diuturnis ieuniis vel alijs laboribꝫ et pijs
operibꝫ vix obtineret, luce et alia bona opera ad hoc
aliqꝫ laborꝫ suffragentur; unde in ꝺ casu, in ꝺ remedio,
in ꝺ desiderio desiderato inveniemꝰ sanctos primitus
citius ad orationis subsidium confugisse, quasi libi,
promptiꝰ quōd petebant ꝙsecutos. oratio mentem
ad rectè agendum illuminat intellectum: adeò, ut ea
mediante facilij cognoscamꝰ, et intelligamꝰ illa, quæ longè
difficilius cognoscere aut rectè agere ꝓtuimꝰ. natus ait
S. Laurentius: Justi. orationis vitꝫ homines illuminat, nam
et oratione solvuntur melius dubia, quā inquisitione
alia citiꝰqꝫ patuntur secreta ꝙ studiū.

Quapropter, Filii charissimi, hoc
robustissimū medium, orationē ꝛc, semper corde
habete, vel si rectis rectè et methodicè operari, pro
inviolabili principio habeta, vel profectꝫ inchoatis vel
agendis fiducia, et gemitabile oratione, seu invocatio-
ne auxiliꝫ ꝺ. effici cū labore et modijs, ꝺ eam specialiter
gratꝫ deꝫ humilitatibꝫ, si etiam in minimis recurrendō ad
Deum et invocando eius auxilium rei sit ostendamꝰ, qđ ꝺ
faceamus non impotentiam, et nr̃is diffidentes
in solo deo confidamꝰ.

Si ꝙ 2 modo, et qualiter, ora-
tio seu invocatio auxiliꝫ ꝺ. in practica fieri et adhiberi
debeat? ℟. id specialiter patere ampliꝰ et cap. seq. virt:
ea ad ꝓpositum ꝙ sententia sunt observanda.

Primò debent tales q̃rendę nr̃is p̃mittendæ et ñiſcendæ oratiõnes ſeu invocationes. dei ſſe breves et quaſi ſaltatoriæ: q̃uã hi n̄ ſ̄ ſermo de longis orationibꝫ: ubi tm̄ not: q̃ſi ꝯy aut rogaturi aliquod ſũtiy dnoꝝ. aut magis admirati ſ̄, prolixiy etm orare et deum invocare dedecat. ad quod ſ̄vire ꝓuat oratio dnã. et ſalutatio Angelica. ſten kyrie veri Creatoꝝ item p̃ſtans ille oratio à Trid: p̃ſcripta: actiones nr̃æ, q̃ſtiꝯ ſomines: hæ cm̄ oratiõe ſpecifice invocatus grãd reverentiam et gemitum: qua utraq; ad meritorie agendum abſtñ neſſiã ẽ. unde hanc oratiõem ante ꝯy aliquantum ꝯy: horam vel ultra durare ſtvole adhibere utiliſſimũ ẽ. Ab Religioſis modias. aut breves actiones breves quoq; invocatiõ procingiy devotiõe aut libitu fieri ꝓuat, ſingulariter alm efficaces ſt. qua ex S. Scripti: deſumptis, inter quas etm gnãlis ſervi!: Deus in Adiutoriũm meũm ꝛ. adiuva me dey, quia ſine te poſſum. Tertiò debet oratio ſeu invocatio dei ab opere ſalten longiori rejecti, præſertim qdo agatur de ſiſ multas, periculũ vel dubium, ſubeat dey omnipotentiy ſimilia, ſtendo permittere, aut denuõ impotentiã noſtram ꝛgnoſcentes ad ipſum recurramy, eũq; invocemy ꝛy: Doce me facere voluntatem tuã quia dey meus es tu. vel da mihi intellectũ, et ſcrutabor legem. et cuſtodiam illã vel Servus tuus ſum ego. da mihi intellectũ. Quartò debet fieri humiliter, q̃ dey invocans n̄ tm̄ reverẽtiã ſui humilitatẽ diffidentiã, ſed etm̄ reverentialiſſimè rogat, et indignũ ſe ꝛputet. quã ſanctã majeſtatem alloquatur: vel ab ea exaudiatur ingtã ille ꝛpheta: g. d. ꝛy. humiliũ et manſuetorum ſempiternũ tibi placuit deprecatio. Quintò debet fieri cum fide et fiducia (qd etſi oratio exaudita et gratia dei filiy. cum tm̄ benignitatiy dey ꝛtes ſuam bonitatem et ſanitatẽ, meritis et merita Chriſti ꝛtendo promiſſione dei veritatẽ ſuã certò exaudituy et longitury fiat; ita qd in qo fine fide et fiducia ſit. ut vel ſtante, ita qd in vera fide ac fiducia, aliã etm̄ alia, in roſſolia obtinet. Sextiò ſit Bonitatem et promiſſiones ſs. Nois, et meritũ Chriſti inſtitutæ oratio. ad Chriſty misericordiã ꝛgiendum

men: amen dico vobis, si quid petieritis Patrem in Nomine meo dabit vobis. et iterum Joan: 16. 23. quodcunq; petieritis in Nomine meo hoc faciet. Q̃tò sunt ergo dicit, et cum majori fiducia illud assequemur, ut Deum invocamus Deum, vel aliquo angelico, vel alio Sancto, vel bonitatem, veritatem, fidelitatem, ac promissiones, seu honorem et gloriam ejus, vel rem nostram, vel meritis Jesu Christi, vel etiam B. V. Mariæ, vel aliorum Sanctorum Dei. Q̃tò fieri debet cum attentione ac devotione, et ne tepida quietudine, obliti, et negligentes, orationem et invocationem auxilii D. sine attentione et devotione et ea mera quietudine facta ejus officium quod honoret Deum, et subtractione potius quam collatione auxilii D. mereatur, ut magis Cap. seq:

Erraat proinde, ac insignites delinquunt, qui ad actiones suas honorem vel obtinendum, et promerendum Deum invocant, ejusmodi ordinato affectu ut tunc properantes ad opus, vel tinentes, vel necessario perdant. Cui tamen certum sit, quod per devotam, humiliem, et fiduciale precedentem orationem ejus nullo modo quis perdat, sed promereatur, et mediante illa opus longe efficacius ac facilius majorisq; meriti facere queat, quam si omissa, vel humida precata oratione, negligentius labore, et fatigatione plus longo tempore idem operari conaretur.

Creatura Redemptionis ad actus exercitium seu potius applicatio Corporis et animi, vis, conatus, et labor requisitus ad opus meritorie peragendum. quamvis ea præfata media sufficiant, nisi etiam nos ad manum operi admoveamus, quia Deus operatur, non vult solus in nobis producere opus, sed exigit et præcipit, ut cum ipso in nobis, eidem, et gratiæ ejus cooperemur. Sic v.g. Deus agricola beatus non serens desiderio colligendi copiosa messem, similes faciat firmum propositum adhibendi requisita, et nullo de se suisq; viribus diffidat, divino solumq; confidat Deo, ejusq; auxilio et benedictioni,

ac ḡtio prò ea humiliter ipsum ac fiducialiter invocet, hꝰ nil efficiet, nec aliquid colliget, nisi ipse quoq; sua adsit, requisita adhibeat, manu agonali laboret, omnet. artis servet q. ḡsequente, deo Auxilio eiꝰ cooperante. Vita luceat quis hc̄ servans desiderii. Optima voluntate et nescio quo heroica proposita tendendi ad virtutem, et actiones omnia cuncta perfectè agendi, et pro hoc plenè sibi diffidat, ac in solo deo confidat, eiꝰ auxilium et gratia humiliter et fiducialiter, p̄ quā ḡtimo invocet tm̄ frustrà essent cēa nisi sum̄ etm̄ adsit. Et p̄ quā potissimum̄ ꝑ sibi, suisq; passionibꝰ vim inferat, seipsum abneget q. ad hm̄ faciē ipsius eiꝰ, et adhuc sequi refutet agendi modꝰ nrā pravitate nata. inclinatiōi aut passionꝰ vel malis q tractis habitꝰ pernitiosi gravet, insuꝑ illi inde nasci, vel impediat ab eo ad quod p̄ne inclinamur, utiq; attendendum et vigilandum ē, ne quicquā passiōe vel inclinatiōe nrā inordinata aut malo habitu fiat, vel omittatur.

Nota 12, q3 licet ad perfectē quaq; agenda viriꝰ quidem requiratur nrā cooperatio, tm̄ tamen ea, qua in gratia et auxilio D. principaliter confidere debemus; quia tota nrā gtmvis quantosa cooperatio respectu gratiæ et auxilii D. parum et quasi nil ad rem ducit, quo ad obtinendas per viribꝰ conari debem̄, atq; ita cooperari, ut tales effectꝰ fiant nobis à nris viribꝰ et conatu dependeant, nō ita sentiamꝰ, ac propterea in nro conatu confidamꝰ, quia Deꝰ velit ut per viribꝰ ita cooperemur, et quia in huiusmodi nro conatu speciale D. beneplacitum, ac ideo plures merita. eō maiores dat gratias, et auxilia efficaciora ingrata habem̄ in gratia D. ita confidere, ut ea tota explicaret, et nra cooperatio ad effectū dum̄taxat disponeret, per nros viribꝰ de nuda D. beneplacito et voluntate cooperari possemꝰ. Hinc inevitabiliter indigemꝰ gratia D. et auxilio. Ipse per eorum custodiā nra diffidentia; et ipse

Lra in Jesum rogare et orare debuy. ut prout oportuna, et humillima ñra diffidentia, et egtra ꝺõ plena, et confidentia in Jesum? Stiõ humili et fiduciali oratõe acin: vocatio Dei, cuius gratia, et auxiliu, ac gtã vigilantia, vis, et conatu proprij sinistri oby, et aꝺ oia planè necessaria, rõstantissimõ et utilissima media, qsqꝫ cordi junxerunt habenda.

Certum. Redemptõr ꝺ. id, quod agimus, solum agere, seu quod vis qꝫ talibus agere, et in eo totus atq; ita occupatus esse, ac si nõ cuncta, et ñl ab eo amplius exigendũ sit, siquidem una ex potissimis causis, cur multi tã imperfecti in suis operibus sint, quòd magis solliciti de ipsis, qꝫ rebus, seu alio tempore adhuc agendis sint, qm de presenti. Et actu agunt. idq; vel gratiarum, ne ꝺ aliã actũ agenda deprimat, vel inordinato aꝺ alia perturbationis affectu: ex qꝺ lit. ut qꝫ de presenti incumbens necessaria intentiõe, attentiõe et sollicitudine semper, defectum nr̃m sentiat. Et desperantes et turbatè peragat; ac nihilominus operantem, postremum in mente, ac intellectu sibi fatiget, et debilitet, quãdiu effectus fuisset factus. Et Certum ꝺ. qꝺ tria hæc potissimũ interna, qꝫ pluribus simul cumulatus, eò magis fatigantes, et debilitantes, deò ut longè facilius sit mente qs nõ ita fatiget, siquis oratione vocali, effectu faciat, cuius sit attendat, quàm sibi distrahat cogitationes, et curas de alijs etiam rebus foveat, unde bene monet Spiritus S. Eccli. 11: Filium in pluribus nõ sint actus tui. Ideo suadent SS. PP. ut si in oratione, vel alio opere, qꝺ ex ꝺ. voluntate ex manibus habemus, cogitationes etiam utilissimas nr̃m admittamus. Sed certam Domini tentationem rejicere. Cumtaqꝫ futura ejus providentiæ committere, ac credere deamus, quòd eadem, vel meliores cogitationes de tali opere nobis inspiraturus sit ad horã, quo vult, ut qꝫ fiat, si de: sumo Deum, et nostrum solius presens effectu agamus,

illas dimittimy, cogitantes vel dicentes: Hey de facto 3 vult
utillud, fadtus ut istud agam; gfequenter 3 de illo, fe de isto
cogitem, eigs intendam, et attendam, quando dei voluntas fuit
ut istud agam, de illo etm cogitabo, et tractabo, prout docet
subtilata et doctrina celeberrimy doctoris Joan: de Anil: tom 3. de gest:
ita moneris: quando mente vel alitmy cura in rebus temp-
re occupari, dicit: n. tale nunc 2 mihi injectum,
ad cui Honing mey mihi innitterit, tunc de illo tractabo.

Gabrielis 3 tentio et fraus demonis rejicienda est, si
so oratione, vel alio quovis opere bono se ingerentes
cogitationes, affectus et desiderio aliquid mum 3 ey faciendi
si, vel de eo tractandi; aut saltem interea notandi:
quia inde quasi amor, vel ey de presenti ira maiby cum
ense inordinato affectu et cura ad talia certo brachio; et abjgs
debita attentione et gsideratione citò et imperfectè agamy,
et abbreviemy, aut 2 omò differamy 3 sine magna iactura men-
ti et perfectionis.

Septimus 3 medium est, quodvis opus vel
negotium ita tractare, ac si ultimum, et totius vitæ nre
supremum foret; profectò 2 nm, sequi se sciret, fore, 3
statuit finitò hoc o tere, quod de voluntate nre agere
debet, moriturus esset. 2 si possibilimodo id nre quiere, 3 ejus
placere, et idem placate conaretur. Valiter go, si 3
vis facis, si ultimum est, perfectè facies singula; sic
medium sudet S. Bern: in spec: monach: dicens: in 2 ingres-
su tuo dicit sibi ipsi: si modò moriturus esses, faceres istud

§: Otus

De Memoria Præsentia Divina.

Vbi etiam de iis, quæ post opus agenda sunt, et observanda

Nec non de principiis practicis omnia perfectè agendi.

Pro intelligentia huius medij ad. ei ⁊ omnipotentis: imj not: ē, cē deitate, quod dey per sua immensitate ubiqz ⁊ in oibz locis, imò in quavis creata sit semper, verè, realiter, ⁊ intimè presens, adeò ut in tm quamlibt creatā hominē dey: circuitet, ante ⁊ post, ad dextrā, ⁊ sinistrā, ⁊ subtus, ⁊ supra, ⁊ infrā: ⁊ super eius crystal: firmam. cuius intimè sunt ⁊ quòd idemptat nigra ibidē fecit. 23. Celum ⁊ terrā ego impleo. Cuiꝰ proin presentiam nemo vitare, aut declinare potē, quidquid faciat, aut quocunqꝫ se gesserat, nisi dicat Psal: 130. quò ibo à spiritu tuo, ⁊ quò à facie tua fugiā? si ascendero in celum tu illic es, si descendero in infernum ades. 88. ⁊ act: 17. in ipso vivimus, movemur, ⁊ sumꝰ sumꝰ: quocunqꝫ volitet, ⁊ iuerit. cōps circundat, ita quocunqꝫ se moveat creatā, existit in immensitate ⁊ ab cōpe impletur, ubi Gorgia in medio maris dey: existens in tm ambitu, ⁊ totā impletus, ⁊ plena ⁊ aqua.

Insuper Not: quòd sui ipsius ubiqz ⁊ oibz intimè ⁊ secretissima, ⁊ occultissima, preterita, presentia ⁊ futura per infinitam suam sapientiā penetrabilē intueatur, ac clarissimè videat, adeò ut sui nemo intimā eius presentiam declinare, ita nec ab eo se occultare, necalicui habere, cogitare, dicere, aut facere potē, quin eidem ⁊ apertum sit ante oculos eius. oiā nuda ⁊ aperta ⁊ oculis eius Hebr. 4. et Psal: 73. N: 20. oculi domini multò plus lucidiores super solem, circumspicientes omnes vias hominū, ⁊ profundum abyssi, ⁊ hominum corda, intuentes, ⁊ abscondita cordis, domino cui omnia creata, oiā ⁊ aperta, sui ipsius perfectus comprehensor oiā.

Postrema Not: quòd ubiqz presens oiā in oibz clarissimè semper in tm cognoscat, ⁊ tm oiā conservet, dirigat, ⁊ protegat, oiā in oibz operetur, cui quovis creatā in esse, ⁊ operando ab ipso semper, ⁊ quovis momento

dependeat, ab eoq; quidquid habet, accipiat, et ab inimicis malis protegatur, adeò ut ꝑ momento quovis insultus rediget eretur, nisi ab illo ꝓservaretur, semperque quis erraret, et ꝓtinus innumeris malis obnoxius, nisi ab Eo ꝓfecto dirigeretur et protegeretur, nec minimum agere posset, nisi ab eo adiuveretur. h.r.

Scitote, Filii Charissimi! Spiritus S. in Ps. 93 D: LL. ꝑsq; effectas unanimiter exemplis et verbis ꝓpheticis S. Script: asserere, quòd medium hoc ꝑ. valde frequens, qtm fragilitas hũa patitur, et qꝑ ꝓtinua memoriã ꝓfectus Dei. ꝑ sit unum de ꝓstantissimis et utilissimis mediis ad quidvis recte agendũ, imò etm ad renata delinquenda ꝑ. pista dicta Lucerii. ꝑ et perfectionẽ assequendã. Ea inter Lectiby tas Ps. Script: quã P. L. C. aliquos adhuc habemus. Per optimus et scientissimus perfectionis magister, dum Abrahamo rectum vitæ ꝓfectum perfectè sancte agendi et vivendi ꝓscriberet, ait: ambula coram me, et esto perfectus gen. 17. David de se ipso testatur Psal: 24. N: 15. oculi mei ꝑpetuò ad Dominum. et Psal: 15. N. 8. providebam Dominum in conspectu meo semper, quoniam à dextris mihi, ne commovear et quo qtm fructum, animus quietem et consolationem adeperit, statim subnectis verbis induavit: propter hoc lætatum est cor meum, et exultavit lingua, insuper et caro mea requiescet in spe. vende etm alibi sacra hæc experimenta ꝓphetica S. contendat Psal: 103. quærite Dominum et confirmamini quærite faciem eius semper. super quo textu S. Aug: ait: qui atm et quomodo ꝓficere ꝓfectui Dei? hic S. Propheta, ad perfectè agendum et vivendum adeò necessaria induavit memoriam ꝓfectus Dei, ut vel ex eius neglectu ꝑ vias ꝑ, qvera hæc inquidam, ꝑ tenuissima minuta, vel saltem in recta hore existimavit quem Psal: 9. ꝑ Deus in conspectu eius, audi quid inde deducat? inquinati sunt vie illius in ꝑ-tempore. Roboreã suã sanctitatem eo usque obtinuit, cunctaqs sua opera perfectissimè peregit, quia qtinus ꝓfectum, et deficientem ꝓfectum detrahat, et reverentialissimè timebat Deum Job 31.

N.23. de Sei Spo fatetur: Semper quasi tunc intes super me sla-
dy timuj Deum; et de operibus dej. 9. verbar dia opera
mea; quia oculi ej, Sail C.34. Sup 3 vias tuas, et gressy
cord 2 gs ideram. S. Aug: c.29. Soliloq: Dum attenti
gsidero Domine, quid in me reperiero vestigias, iraq;
morte, et tales ait prome exuber, ac sj alias in calo
sursum, et in terra deorsum potes me Creaa guberan-
dam 3 haberes, dum, inquam, attenti gsidero, dia grera,
cogitationes et desidera mea tibi Calere, et a retta ante
oculos tuos esse timore pariter et gfusione in leor;
magna certe nobis inuitabil necessitas iuste, rectegue
viuendi, cum videamy, dia nos facere ante oculos iudi-
cis cuncta cernentis. S. Hieron: in Ezech. dicit:
certe tam efficax, vbsenique tenedum 2 regis dei
memoria, vt quando peccamy, 2 peccaremy, si cogita-
remy, Deum videre, et 2 ac vbserte 3 (ngm quando ei displi-
ceret, faceremy.

Ratio 3, quia quasi impossibile 2,
quem ille, qui timet, credit et firmiter recognoscat Deum
vbsentem assistere, dia interna et externa clarissime
agnoscere, quin ingnam sui reverentiam, respectu et
timorem gà illum habeat; gsqz summopere attendat, vt quod
agit, taliter agat, ne ei displicat, sed placeat, ne offendat,
sed honoret; inuiteq extraordinaria et speciali gratia
illamq ab malitia, figuj vera fides Catholica mentes
efficit, Deum supra descripto adesse, et intense desiderare,
vt nunc hoc vel illud perfecte agat, simulqz exacte atten-
dere, dr. et quomodo agat, illud nullomodo omitteret, aut
2 nisi imperfecte, turpiter, et vbsurditorie ageret; ita
3 ea haberet. ne et facto offenderet, sed 2 obstante sua
fide Deum nullatenus curare, nec timere, minq vereri-
ri, aut amare, gsqz extraordinarie inhonorare et offendere,
Experientia constat, quod plerisq,
quando sciunt, se coram magno aliquo Domino vel Regis
tali, a quo multum dependet, et magnam retributionem

sierat, agere debere, speciali diligentia se ad id prepa-
rent, et dein deinde actu Coram illo operantur. sunto reté
attendunt, et omnē diligentiam adhibeant, ut eidem placeant,
et satisfaciant. et cum id moveat non sit credendum et reformandum
cunctis actionibus et operibus nris finem respectissimū adesse,
oiā vitandā et eternā exactissimā ipsius rationē, accuti-
simè, et clarissimè intuendi, à quo nil obscurū et p oiā (et
momento deprehendi, qui semper desiderat, ut quodvis
tm minimū gdm perfecte agamy. Et famuli, operarij
etiamsi alia ignarī, et perfunctorij reperiantur et spec-
ante dominū ob respectū vel saltem timorem erga illū
vim sibi inferendā et vindictā vitandam, et gloriā suā nudā et
inclinatā ad possibilē coram illo, ut satis, quandui dny
pcepta et exacte et perfecte impta voluntatē, et bene:
Cauitem dny agant, et cur ad id moveat nos credi-
mus et recordamur, finem nrm habere, ac nobis et actibus
nris semper ad oculum, et ipsum illum, cuius indig:
nationē et castigationē ut citiū magis timere debemus, qm illi
utpote qui dignē et ad perdendū et ad nitendū et gehennā,
et cruciatus modos et media habet nos derelinquendi, quicu-
di in ad et ignore, bonis spiritualibus et temporalibus, et gratiā
dilectionis sue nos indignos reddendi, et perfecte retardis,
digis plurimū indignatus, et varie plectere solet. nec
immerito. cū vita superius dicta multiplex ex variis
defectibus in quos tam miser indubitabiliter incidat incurrat
et macu in se maculet, quā viderit oīm creator
profecto hominē rationē et ad mentē movere ad bene agendū
memoriā optimā prosequi, oiā videndi, et audiendi
agi, ut plurimi recte sapere dixit S. Aug: Soliloq: 19. magna
nobis necessitas et indicta, iuste vivendi, qui
cuncta facimy ante oculos cuncta cernentis. Sed

Q. qualiter ei prapi fieri seu exerceri
debeat memoria Dei presentis dcr. R. de hoc specialem
fore quest: et resolutionem in ea intendā breviter. Ad
notandū sequentia. Primo quod ad exercitiū profectū

dei nec requiratur, nec expediat, ꝙ rotig' noceat, Deum
sub aliqua specie certa vg: senij, vel alia corporali fibi
imaginari, dey em' qa Deyus Gorale, aut maale in se hbt,
ꝙ B mery spirity. hinc S Basil: homil: 10: sexamer: ait: Simoves
ista corpori phantasmata: alio modo Deo figurato Deo
simplici sine magnitudine, sine qtate, nolis aliqua tra majes-
tati, nolis indatio more diminuere magnd, nec exhibendo
Deum corporaliter cogitationiby, nec circumscribas illum
mentetua. Dissuadet enim huiy modi fictitiam imaginationem
et representationem dei corporalis rao, qia fatigat caput,
et phantasia, lodat, ac offendat cerebru, homini inhabilis
reddat ad alia rectatis exercitia.

Hinc Not: secundo quod memoria rec-
tria dei melig et facilig fiat, simplicis actus fidem, ac
singulare recordationem vel appellationis cum: quo de
deo cuique inexistale, infinita cognitione, sapientia,
bonitate et potentia Syria dicimy: ut non assuefa
representatoe dei corporalis singulariter credamy, quod
deus tm immensa, gloriosissima, ac admirabilis sapientis-
sima, potens, et invisibilis tm atq spiritualis maiestas
nos, mundu, universu mundu circumdet, et repleat infra illum
Mercurium Cali et terra maiestatis gloriatus. oia in-
externa nra auntissima videat, curatq in nobis, et
nobiscum operetur, adeo ut in ipso inevitabiles semper et,
vivere, et moveri debeamy, uti pisces in aqua, vel avis
in aere, quoumq; em se movebit, pisis aqua, et avis aere
circuit, in eo et, vivit ac movetur, imo longe magis ac
perfectius, cum immensa maiestas dei tm nos semper circum-
det, et ambiat, ut aer aves vg: Deus intime nobis sens
ut uti aia corpi, oia in suo ee agnoscat, oia in nobis ope-
retur, adeo, ut simus in ipso semper ee, vivere, et ita ipso
spirituale oia semper agere, sub cogis in diby in momento
deperdere debeamy.

Not: Tertiò quod hoc exercitium præsentiæ dei simpliciter, et quasi mera apprehensione, nuda recordatione absq; multa discutatione et ratiocinatione ordinarie agitari possit, ac debeat, quia præsentia D. exercitium eiusq; utilitas in tali intellectu quia voluntate, huiusque pijs actibus consistit, qlem non ad præcedentem nudam memoriam præsentiæ dei voluntas ad varios moveatur actus nunc Reverentiæ et timoris, nunc amoris, nunc admirationis, nunc gratiarum actionis, nunc laudis et adorationis, nunc invocationis, et aliorum hucusmodi actuum Contritionis et propositi, nunc Desiderij, nunc resignationis, nunc gaudij et jubili in deo, denique nunc diversitate obiectorum, occasionum, dispositionis, inspirationis et gradus D. Inter hos et alios præsentiæ dei memoriæ eliciendos actus frequentiores, ut note quasi plurimum necessarij, et fructuosi utiles breviter fuerint, item fiat de actibus intentionis et oblationis, quibus ea, quæ agimus, patimur, et omittimus deo brevissime offeramus. item actus humilis et fiducialis invocationis, quibus nostram diffidentiam et confidentiam in deum, ipsum ejusq; gratiam et auxilium invocamus. Specialiter autem et præcipue debet voluntas et memoria præsentiæ dei magnam habere curam, et libere semper reverentiam erga præsentem tantum deum magnamq; circumspectionem, et vigilantiam, ut cuncta quæ displicere possunt deo videat vitet, et fieri detestetur, sino vel quidem verbum recta D. eius benevolentia fiat; ne quid fiat quod oculos tantæ Majestatis præsentis et aspicientis offendat; huic enim uni et præcipuo fructui eximij præsentiæ D. ce Ibt.

Not: Quartò quòd in actibus, quos voluntas ac memoria præsentiæ dei elicit, sancta aliqua fiducia requiritur libertas, ita ut ille elicitus, et non servore optimus sit, quo hic et nunc spiritus et bonus affectus

occasione huius vel illius cigerit, quamvis valde bonus sit, affugere se ad illos actus vel potius iaculatorias, quos in S. Script. fundantur, vel ipsa. desumuntur, Cuaym: vocem Roberti in psalmis.

Not. quinto et quidem specialiter, quod Dum aliquem confugeritis voluntatis actibus vz: adorationis, oblationis et eliciendo dicimus: propter te, et amore tui, et in te sic dey: quia tibi placet hoc fac: illud tibi offero in unione actionis Chri, veni qua sere te ille possum, adima me gratia tua, in qua sla qfilos. hoc dita cogitemus: aut dicamus, quasi cor vel cogitatione ad deum removeat a nobis vel extra distantem elevaremus, Posi tum deo nobis presentissimo, nobiscum existente, ut re vera est: Coram loqueremur, eo fere modo, qo cum presente speciali amico, aut nobis specialiter addicto et nos summopere amante magno domino loqueimur: horum proprium coram deo, et eius presentia ambulare, horile reddit exercitium presentiam D. valde facile, suave, et fructuosum, affectuosos efficitur. Nec impedimus ab huiusmodi familiari et presentiali cordis loquendo colloquio, quod ne videamus deum presentem, sentiamus aliquem, cui loquimur, presentem videri, qui sufficere nobis debet, qo certo scimus, ipsum revera nos presentem adesse. Fuit enim Deum, vel in tenebris existentem ab huiusmodi familiari, presentiali alloquio non impedit, qo ideo, ne loquatur, ne videat, se subtrahat, si certo scit, ipsum adesse presentem, sic nos impedire non debet, qo deum oculis corporalibus non videamus, sic sufficere debet, quod sciamus certissime, deum presentem semper adesse, et existere.

Not. Sexto et ultimo specialiter, quod memoriae presentiae dei exercitium, diligenter, quos male illicite elicimus, ne sebeant fieri cum violentia et anxietate, sed alias imprudenti, ac indiscreto modo, quo caput nemo:

memoriâ, et imaginatio fatigatur. Sanitas destruitur, et homo ad alia inhabilis reddetur. p. vos multis contigit. Sed suaviter, occultè, simpliciter, humiliter, et liberè.

Q. In quo officiat, et quàm utile remedium sit ad cuncta rectè agenda memoriâ operum Chri. et modi, quo esse queat? R. Sine memoriâ profata officiat ad hoc, ut operantes, vel operaturi aliquid agi lectam, et cogitatum, quo liter huiusmodi quis fecerit, aut faciat Chs in alteris adhuc ejusdem, et eorum id cognoscentes ad imitationem illius saltem operemur: ita, ut sint vita, et doctrina Chi debeat nobis servire pro regula et exemplari, qualiter nos in cunctis rectè ipso: cedere possimus, et debeamus.

R. 2. Sine dictâ memoriâ operum Chri. impossibile quis operandi illius sumum, et constantissimis, et utilissimis remediis ad cuncta rectè agenda. 2. Ratio 2di, quia sine profanis ad rectè producendum aliquid v.g. domum, vasè cor dium, figulus habet ante se, vel saltem in intellectu regulam, aut ideam, cuius quid effingere vult, aut debet domum, aedificaturus quo pectori sibi talis regula, vel idea, ex qua ipsi fiat domus, v.g. ad illius similitudinem facta: ita etiam operibus salutis vasè quod dicitur est quasi necessarium huius exemplar, seu perfecta idea, ad cuius imitationem operemur aliqui perfectior idea est Jesu Chs, quia opera, et acta Chi ut vota sit in cibo perfectissimè agens vis perfectionis infallibilis et erraticissima ad norma, ejo!

S. LL. et Effecta mirum in modum extollunt, et commendant hoc medium, ut videlicet in operibus se occultet cum opera Chi. Hos missis brevitatis gratia S. Bo. lectores videamus, qualiter in ipsa S. Script: commendetur, et extollatur Matth: 17. Dicit Pater Caelestis: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacui, ipsum audite. Ipse verbis Patris manifeste ostendit, quàm gratum ejus sit, si attendamus, et sequamur Chm. Joan: 2. ipsemet Chs ait Discip: qui sequitur me

3 ambulat in tenebris, id 3. Berrat, sed sequer bene queratis;
Joan: 13. exemplum enim dedi vobis: ut quemadmodum ego feci;
ita et vos faciatis. Item Joan: 12. qui mihi ministrat, me
sequatur. et alibi. Idem passim in Script: suadent apostol.
ut Pet: 1. ubi dicitur. Christ reliquisse exemplum: ut sequa-
mur vestigia ejus. Joan: 2. qui dicit se in ipso, debet quemadmo-
dum ipse ambulavit, et ipse ambulare Rom: 13.
volens S. Paul: commendatione tradere regulam apostolis dicit.
Induimini dnm Jesum Christum, id est vivite, et sectamini nostra
exemplum Jesu Christi. similia passim invenimus in Script:
Libri ergo nobis commendatus et inculcatus, ut sequamur,
et imitemur vitam, et opera Christi. Cui itaque facit honore-
te, et mandanti, S: Ec. unanimiter suadentibus, et rogantibus
debeamus sequi vitam, et opera Christi, nihil melius, nihil securius
fit, quam in omnibus ad illius imitationem vivere et operari,
utique utilissimum, quod et necessarium erit ad nostra opera fiete
agenda recordari operum et actionum Christi, illaque tam sequ.
cum et normam in agendo in oculis habere, facique ad
imitationem illius agere laudaterimus.

Dubitatio In quo consistat, et quando
profectus Unio operum nostrorum cum meritis Christi?

Resp. imo Istam Unionem consistere in hoc, quod attendentes
finem, imo ipsam veritatem perfectionem vitae et operum Christi,
cognitis veris imperfectionibus et defectibus operum nostrorum, ipsis
displicentes in illis, et diffidentes in ipsis sancta fiducia Spiri-
tualibus unianur, et quisquam in perfecta opera nostra
cum perfectissimis operibus et actibus Christi Jesu, quem
unitate de perfectione Christi participient, indeque S: Trinitat.
gratiosa et nobisque magis meritoria et utilia evadant.

Resp. Dato sic Unio sit valde, prestans,
et perquam utile remedium, ut opera nostra perfectiora,
Deo gratiora, et nobis utiliora evadant: itaque
Jesus revelavit quo ipse S: animabus. Ratio Si quia

quantumvis diligentiam, et conatu rem
fecerit agendum remedia adhibeamus, tum ad
orare nos imperfectiones, et defectus reverentes, ut
quod S. recta: C. 6. X. 6. etm de bonis quibus nos
quasi tanquam mensuratae universa iustitia nra st.

Hinc ubique fuerit utile erit nunc, et quingere operam
cum perfectissimis operibus Xti, quia et Ei unione cum
humili diffidentia in nos, et confidentia in Deum facta deb
ag, et imperfectiones operum nostrorum ab infinita grem
Xti perfectione vel deleantur, vel absorbeantur, vel
tegantur, et de eadem certo modo participari, indeq
longe perfectiora, deo gratiora, et nobis magis meritor
evadant, uti dey mysta Iuita sapius revelavit.

Qtio Queram vos quodlibet opus
sint observanda? R. Distinguendum esse inter opera
quae bene, et opera quae male fuerunt; si
bene fuerit, sequentia observa, fili charissime!
primo diligenter cave a vana gloria, id est ab inordinato
appetitu seu desiderio laudis, aestimationis, gloriae, et hon
oris, quia hoc vitium deo fuit exosum, et homini fuit
damnosum, tantoque magis, quanto priventus, et bonum
cedit unum amicum, tanto amplius fuit supra. Q
sapius lege et relege, similique scito, diabolum neque
unum regimen hoc vitio solere certissime, dolosissime
et subdolosissime tentare hos, vel ante, vel in opere
vel postquam, ut si vincimus, vel medio resistentes cadi
cadat, saltem ut sibi. de vos quoque quo vitio evadat, ne
que non appetitu vel desiderio inanis gloriae, et
aestimationis, infinitat, ut vix cautissime invigilandum sit.

Secundo diligentissime etm cavendum est,
a propria vana complacentia, qua quis opus sibi
quod oportet, finat, indeque vane sibi complaceat, ac
sic sum finem, laudem, gloriam etc. digne repetat, ac
propterea etm delectatus, si laudatus. Hoc summe vitium

foro & vana gloria, et ab3 multùm differt, adeoq3 minùs ac illa fugienda & ob rationes suprà iam allatas, malitiæ atm illis principaliter & fictili sic hoc, q3 homo laudem, et gloriam, q3 soli deo competit, sibi appropriet, sibiq3 etm fruatur & gloriæ comittat, q3 deo peculiarem deferri debet.

Tertiò omnium maximè, et diligentissimè cavendum à jactantia, seu inani gloriatione, ne videlicet quis ipse suam opera bene facta vane laudet, et catollat, directè vel indirectè per alios, vultu seu aliis manifestet, vel ab alijs ostentetur, laudetur &. id en, qui facit, horrifice iram internam superbiam, et vanam gloriam prodit, indeq3 interne et externe deo suum opere displicet, sibiq3 nocet, utpote faciens, q3 opus, de quo directè vel indirectè jactat se, & meritò reiicetur, et ipse loco mercedis, quam recipiat, ficta ibi Chr. de judaïs bona sua opera ob vanam gloriam & vanè propalantibus et jactantibus effatum: Amen amen dico vobis, receperunt mercedem suam. Sacit igitur jactantia, q3 deus in posterum ad similia opera peragenda vel viam benè ordinanda ac perficienda gradum angelis attribuat, & minus al. & forsan subtrahat, ut in eos, qui aut insimilibus: fundatur, et confusione recipiat jactator, in quo vanam laudem et gloriam quæsivit. Protervia id habet jactantia, quod deo justissimè permittente ac disponente odiosum, detestatu et contemptum reddat jactatorem apud audientes, bonas æstimationem, quam prius de illo habuerunt, plurimùm minuat, vel omninò auferat, ita ut miseri jactatores æstimationem, gloriam, quam sua jactantia quærunt, & tandem aquirant, deo etm illam, quæ prius habuerunt, perdant, et loco illius merò protervi displicationem, confusionem, derisionem etc.

Et quo valet, quòd dicit, qui de operibus suis benè factis gloriatur, & tm deo subtrahat honorem, et sibi maximè noxiam malitiam, sed etm grandem stultitiam committat, quid enim stultius, quam illo medio æstimationem

quorere, quo æstimatio certò perditur, cujus loco dis-
æstimatio, et contempty aquiritur, ac per illud velle placere
per quod sanctè displiceny, et in quo infyres confusy. vt de me-
lium operis alios sanctissimj fuisse cum labore, et interim
longo tempore veracti amitany, et loco illij pena gtrahan-
indeg per ory, que deo fuisse opere placere, gratias divina
variab, calumnys nemen potuissemy. deo displicany, gra
perdany, in periculu tyberni nos projiciany, et tm illud, q
inde queriny, vanam nempè æstimationē, perditū aquitan
p rotij perdany, ac cytta illud, quod fine horreny, fuga
re declinare volumy, defectum nempè, et gtusionem q
adipiscamur.

Quapropter Filij charissimj, gtm possumy
in Christo Jesu vehementer hortamur vos, et obtestamur, vt qua
diligentissimè per totam vitam vestram caveatis iactantiam,
sequentes pro irrevocabili primum habeatis, de operib
suis benè gestis nem nec directè, nec indirectè se iactare
sequente id, qd in nobis laudabile, aut comendabile est,
nem reprobare, sed potiq pro posse abscondere conemur,
nisi obedientia, vel alia virtus gtrarsus rubeat, vel
certè suadeat. quantum deo displiceat, quantus rubo
oreat iactantia, quantus illam detestemur, et ut octo dis-
tinctionem 2. pagina. D. 66. et Affecta, magis dicetur ad
hunc infrà, agendo de superbia, cuius filia est iactantia
Interea una solum modò et alteram de iactantia capi
Jactantiam, et admonitionem à Spiritu S. Eccl. 23. N. 30.
Non glorietur sapiens in sapientia sua, et non glorietur fortis
in fortitudine sua, et non glorietur dives in divitijs suis:
quid habes? quod non accepisti, si autem accepisti, quid glo-
riaris, quasi non acceperis. 1. Cor. 4. melius est. qi abun-
at sibi, quam qi gloriatur et eget. Eccl. 30. Iuvenem
fere carendam, et observandam doctrinam circa iactan-
am traditam à S. Bonav. instit. Novit. p. 1. c. 25. illius vel
iactantiam quam diligentissimè cave, et nem des alicui

quod aliquid sit vile comendabile, vin em̄ vile aliquid laudabile sit, quia etm̄ alij intelligant, et sita taces, et abscondis, magis placebis, siatq; prodis, et comendab. invideberis, et vilipenderis. et vade mihi obliviabantur, inde rostra deficient te. Si deus vel tua gratia tua, vel quodlibet vile laudabile manifestum fiat, indeq; ipsius gloria vel alioꝝ saltꝫ promoueatur, vel si agnoscit. quod ostinatio aliqua et gloria tibi ad sanctam fidem necessaria vel utilis sit futura, ipse iam faciet, et dispondet, vt abscondite, et culpa tua in palam fiat: et dicet cū psalmo luren inspiciam tuam ps. 36. adeò vt quò magis tu abnegabis, et alia laudabilia et humilitate abscondis, laudem, gloriam fugis, eò magis dei ipsa sit manifestatura, laudeq; et gloriam. quam fugis, vel de qua cogitas, promeratur. et istud verbo et exemplo suo docere nos voluit Chr̄s dum dixit Joan: 8. ego autem quero gloriam meam, est qui quaerat, et iudicet. et iterū: si ego glorifico meipsum gloria mea nihil est. Quod si dei gratia dispositione, et permissione vera facta, et tua laudabilitas tua vult manifestare, crede: non fore ad dei gloriam, nec ad tuam vel alioꝝ salutē, hui regula manifestare refutare, dignum vultum absconde, et gaude, quod ita sit tui soli, ac propter quem ista operatus es, et a quo solo mercedem expectas, quod tam certū habit vt nunquid: ribi, qui dixit S. lu. et ibi reddet certo unicuiq; iuxta opera sua: et dixit Rex Jesus patet celesti, qui videt in abscondito, reddet tibi, et quidem eò magis, quò minus opera tua mundi agnoscit, nimisq; remunerat.

Quarto postquam bene cautū caue vitabis quam diligentissime vanam gloriam, banc cum cautelis et omnē iactantiam: soli deo ob laudem, gloriam, et honorem tribue, eius humillimas grās et corde reges, qui mediante gratia et auxilio eius tam profecisti, vel quia ita peragere potueris: horum deo gratiarum referendi, et quia plurimum placet, inquit ibid: Psal. 5. in Domino gratias agite huic et cum vobis dei in Christo Jesu in vobis vobis. S. Chrysost. hom: 52. in gen: ait: nihil tam grato deo, quam anima grata: et

d gratias agens. Et etm vltissimu deo fi gratiam agere, quia indefit, vl dy postea in alijs nr̃is psalmis d gratia et laudi: bus tribuat, d quidem eò magis et cõuiniũ, quò magis id fit dei ea gloriam tribuimy, et gratiã exstimy, siue electrã gratiã et in futurũ minuit, et subtrahit, qui sibi aliquid de bene facti attribuit. Idcirco gratias deo ꝑ persolvit: dy eñ ꝑ nobis gratitudinem exigit, q̃ ꝓ nr̃a celebratione ꝯy habeat. Et quidem, ideò nos iterũ redeat, et ut signos faciamy nos maior by subsidij. Ad grãas agendas deo, siqs illi tribuenda gloria post opera nr̃a bene facta ꝯtinet seruit Dauid tyde arty à sui benedictio. et Claritas. et sapientia. et gratiarũ actio, honor, virty. et fortitudo deo nr̃o in secula seculorũ Amen, vel iam, Ptinet. Regi seculorũ immortali. et invisibili, qui soli deo honor, et gloria etc. vel illud psal: 113. Nr̃o nobis domine, nr̃o nobis, sed nomini tuo da gloriã.

Quod si vana gloriã aut complacentiã tentaris, illi resiste. et mente, vel etm ore humi ꝓstratis tectibus voces, vel aliquoties dic: soli deo honor, et gloria. Idem observa, si obtenta fuerit vel alia in te laudabilia et aliquo laudaris, reijcias et tribue reditur: nr̃o nobis domine, nr̃o nobis, sed nomini tuo da gloriam. Si vitio iactantiæ tentaris, statim resiste, et cogita vel dicas mente et dictis tectibus, vel: quid habes, quod non acceperis? si etm acceperis: quid gloriaris, ac si non acceperis! vel: ego gloriabor meam alteri non debo, quare, et qui quærat, et inveniet. vel cogita tecum: vilis miles, et stulte gloriandi deo debam fuerã, longe laborum tuorum merceden et meritũ perdere, vel cõmutare profana gloriuncula, quæ tñ nõ habes, sed potiꝰ etm illam, quã habes aliãs, perdes, et loco illius gloriosam, odium, et infamiam habebis.

Errata. Si vero opus male, vel infeliciter succesit, dgs culpã tuã cõfitere, humiliã te coram deo et fatere culpam tuam, dole de ea, et veram pete cum ꝓpositio imposterũ perfectiꝰ operandi, et defectus vitandi vel ꝓfectũ etm de iis cogitare, et media adhibere debes.

siverò absq; tua culpa q̃cqid coq̃ò feceris, q̃m erat inte religiosa tē D. voluntati, semp̃ exhonerij beneficij et laudabiliter amore illius faciat, et sustine q̃ssionem. vel q̃d̃ aliud molesti inde emergit, dū vel cogita, sicut Dominus planxit, ita faciat D. filiorem Dominij Hereditum. ita semp̃ te habendo longè magis placebis deo majq̃ meritum habebis, quàm si opus festinè feciffes.

§: 7mus, et Finalis.

Compendiosa Recapitulatio eorum quæ de Cunctis præsertim Communibus, ordinarijs, et quotidianis Religiosis operibus in genere perfectè, et vitè peragendis dicta sunt: ubi etiam de brevi praxi, et principijs Eorum. &c.

Charissimi Filij, ut ea quæ hoc Caritè voluptuosiùs quidem, sed utilissimè et necessariò dicta sunt, fortiùs retineatis, et in praxin deducere valeatis, compendiosa hoc D. filij recapitulatio, et quidem semel cum remissione ad eorum, de hoc, vel illud, quod hujusq̃ communibus nō satis intelligitis, vel si aliquo modo minùs adhuc perfecti et habituati nova informatione et recollectione indigetis, vel siquid magis necessarium, et utile, repetita lectione, et studio magis penetrare, et imprimere desideratis, studium invenire, et in promptu habere valeatis.

Ante omnia not: et pro aliquo principio habendum, quod Vita Religiosa efficitur illustrium in hoc, ut cuncta nostra ordinaria seu communia, et quotidiana etiam minima opera nra perfectè agamus, hoc ipso q̃ facta totaliter efficitur in perfecta executione seu tradimus plectione D. voluntatis, vel ejus in habitu perfectè in ea adimplendi q. voluntatem. quæ D. Voluntas utique illum nimium, et potissimum admittetur, si cuncta nra mixta D. Voluntatem agenda fuerint agamus. Sed.

Q. 3mò quenam ni compendio requirantur ad cumulata perfectè agenda? R. ad hoc requiri aliqua ante aliqua in et aliqua post opus. Ante quæ requiruntur sequentia 3mò. 1mò. debitè requisita status gratiæ, 2do. sanctus timor, vel perfecta attritio, si qui alicui venati gravis se reum sibi, imò valde etiam timorem. 3tio. et quatenus nostris sit maioris momenti oneribus attritionis remittere generalis de ijsdem venalibus. 4to. recta intentio, et advertentia recti. 5tio. bona intentio, seu bonum aliquis finis supernaturalis, quæ intentio bona si sit varia, una tamen ultima Deo gratissima, et nobis utilissima, si id eò relinquè agimus, quia Deum vult, qui tota intentio nostra, quia Deum vult, qui tota intentio nostra unà perficit. 6. si qui simul etiam ad finem et motivum aliarum virtutum operatur, ut vota quædam in D. voluntatem resolventur, horum. 7. quæ Deum velit, ut tales virtutes eliciamus, et operemur. 8to. si fuerit bona intentio manens, et operans. 9to. si universalitèr facta de ijsdem venialibus, si non requiritur, ut aliquoties per diem renovetur. Ne atm bona intentio infirmetur. Diligentissimè cavenda ad Deo odiosissima, et nobis damnosissima vana gloria, item amor, et interesse proprium, item timor difficultatis et cura placendi hijsdem.

In seu sub opere requisitus 1mò. qui status gratiæ, 2do. qui intentionis. 3tio. debitè et perfectè modo operandi seu agendi, qui sequentes includit conditiones videlicet quodvis opus fiat 1. sobriè et ordinatè. 2. ut fiat integrè. 3. ut fiat diligenter, et strenuè, et fideliter. 4. hilariter, ac libenter. 5. attentè. et maximè sine cura et sollicitudine ad alia. 6. modestè, et honestè. 7. placidè, et quietè, libere ac resignatè.

Q. 2do. Quenam ni compendio sint media ad cumulatè perfectè agenda? R. aliqua ante aliqua in, seu sub opere servire. Ante quodvis opus, et subito necessaria, ultissima, et rectificatissima media imò finem desiderium, et efficax propositum perfectè agendi quod agimus. 2do. humilitas sui ac fiducia quod

ória etm minima. 3tiò firma fiducia, seu gfidentiam Deus, cuius gratiam, et auxilium. 4tò fiducialis, et humillima oratio seu invocatio grâe D. 5tò cluxim perfectionis ope-ribus nris tribuit, fiedi cum oneribus chri quibuscunq, et adi-tione, qua ipse ea obtulit, offerendo, similqs in operando ut sanctus Spm tanquam habendo, opera, et actiones chr, gfiderando quomodo, et qualitas ipse in terris vivens huius modi opera egerit, vel egisset. 6to ad opus perfectè inchoan-dum, gtinuandum, et perficiendum. 7mum tantissimus remedium memoriâ recolentis dei. 7mò ad opus perfectè inchoandum, gtinuandumqs etm necessarium, et utilissimum medium ad vigil-antiâ, ne malè, et imperfectè agamus. Ista Grâs, et animi affluentia, seu corporis, et laboris, vis, et pugna. quâ valde utile. offertiâ fab opere medium ad, quodlibet opus ita agere, ac si primum, et nil aliud amplius agendum esset. quâ quodlibet ita agere, ac si ultimum, et totius vitæ nrâ supremum foret.

Q. 3tiò Quanam in compendio possit quodlibet opus observanda? R. si opus bene sumendum, diligentissimè cavere debes primo à negligentiâ deinde à vana complacentia. 3tiò soli deo dem laudem, et gloriam tribuere, cuius ex gratia, et auxilio propositio gratias agere. Si opus aliqs tua culpa defecerit, et infeliciter sumendum. reliqua te cum humiliate, et patientia in D. exhortandum, cuius gloriæ heredi, et laudi deum. Si vero tuâ culpâ et negligentiâ res male sumendum, dole, et veniam pete, causas defectus reprende, emendatio-nem propone, gdubilia media excogita.

Principia Practica
De Cunctis, et ordinariis operibus perfectè peragendis
Principium 8mum

Certò suponere, et credere, quòd religio-sa Illuminata Christi gratia, et auxilio propositi cùm ordinaria, et quotidiana opera etm minima perfectè agat.

2dum.

Desiderium, et voluntatem efficacem, firmum, et constans habere propositum, cuncta etiam minima perfectè agendi, ac propterea de modo, et medijs faciùs legendi, meditandi, eaque explicandi: nec cessandi. Donec perfectè radicatum habeam, cuncta perfectè agendi.

3tium.

Speciale, et firmum habere propositum nunc statim ijs juventutis: utpote à qua cupit pendent: imò hoc momento incipiendi cuncta etiam minima exacte, et perfectè agere, ubique imperfectè agendi eradicare, et dimittendi: extrà vero implorare Deum perfectè agendi: et propterea sequentia primùm bene observare.

4tum.

Nihil incipias vel agas, nisi prius cognoscas et advertas, vide hoc Deum, vel placere Deo.

5tum.

Nihil agas sine bona intentione, sequentes nihil incipias nisi primùm bonam intentionem habias vel advertas, de bona intentione seu motivo ad agendum movendi.

6tum.

Assuesce jam agere ex hoc fine et motivo, quia placet Deo, quia ita vult Deus, seu ex amore sui, et voluntate seu desiderio ipsi placendi, serviendi, honorandi, utpote qui sit amore, honore, dignissimo.

7timo.

Semper suaviter, simpliciter, humiliter, attente, vigilanter, et circumspecte esto, ne quid agas, et multò magis ne ullum etiam habeas aliquid absque bona intentione, fine, vel motivo, inconsiderate, vel ex flatu ira, gula, invidia, vel negligentia, vel ex malo inclinatione mala, vel motivo mere temporali.

8vo.

Specialissimè etiam cave, ne quid agas, et multò magis ne in juventute tua etiam habeas agendi aliqua ex vana gloria, ambitione, vel hypocrisi, vel desiderio

hominiby placendi. quod si illem libm ri te cognoscis,
& conatu cum eadem nec momento differt.

9.m 3.

Assuesce in oia perfecte agas in observantia dei
nostra doctrina. exemplar, & norma actionu libm,
vnoote perfectissimaru, & deo gratissimaru.

10.mo.

Sub actionibus suavibus, & humilibus cum deo proferte
quesari assuesce, eum nunc invocando, nunc laudando, nunc bonam intentionem ad eum renovando,
nunc de eo, & servitio illius gaudendo, vel aliu[m] finem
actu, & virtutem exercendo.

11.mo

Ea, quae de cunctis perfecte agendis hoc cap: dicta sunt,
sepius relege, & meditare. similes conare, ut oia
& certum hb principia practica in hoc & assuetudinem
successive deducas, & quem finem subinde respicias,
in quo actus definias, & circa illud frenalike, legesve:
rata, & remedia adhibe, meditare, exanen institue,
usq tandiu, donec in eodem etm facilius, perfecte, & habi:
tualiter te agnoscas.

12.mo.

Quoniam vero ista, quae de cunctis perfecte agendis
hoc cap: prescribuntur, reversa, ac contraria haec ria
inordinatisq passionibus, ac inclinationibus eisdem
nec n pravis habitus & inclinationes gradatim hbt by seu
assuetudinibus talibus fortitudia, fiducia, & gaudium re:
pore, habitualis diffidentia, & timor in deum,
cuiusq gradu, cum invocatione eiusdem repetito vigilare,
pugnare s. ut qd vellet deum, eiusq; charitate cognoscis,
perfecte fugias, gravius reversa haec difficile, & extra:
ordinarium, extra illud omittere, & vitare. Qd deo displicere
cognoscis, gravius reversa haec gratum, & amabilem fil,
& Rede, cu mortificatione, pugnq spiritu, ac virtute deu
pure honorare, & meritu perfectionem inducere.

Dandem vo Consolationē firmiter. et certo fiducie, quōd licet hactenus defecta, et adhuc deficienda actuum bonorum in vobis ab hōīm deficere abcritio difficile, odiosum, ac grave videat. tū sigillatim pergendo sēl non faciendo, cum tempore huiusmodi facile ac brevi dandum sit futurum deo contrahi non resistente. et propterea maiori lumen, maiorēmq; gra tribuente, vitia etm interna crescente, et experientiā simul vestrā magistrā manū prebente.

Caput IV

De Communibus, ordinariis Quotidianis Operibus, et exercitiis In specie perfectē peragendis.

§: Imō De oratione ut sic. Eiusque prestantia, utilitate, et necessitate.

Et quidem oratio vel prestantissima, vel certē una ex prestantissimis, deo gratissimis, tūm necessariis, et utilibus, primoq; exercendis actibus ē, merito ante ōes alios de ipa hīc agimy.

Q. Itaq; imō quid, et quotuplex sit oratio?

R: imō Quamvis oratio nō sit, generaliter et universa largiori definiri soleat, cum S. Damasc: quōd sit mentis elevatio ad deum; qua vel petimy aliquid à deo, vel laudamy, adoramy, et benedicimy ipsum, vel gratias agimy; vel cum illo loquimur, aut de eodem, vel de aliis propter eum meditamur &. tū strictiū, et in sensu magis proprio oratio ē invocatio dei, seu petitio à deo, seu ē elevatio mentis ad deum, qua aliquid petimy ab eo; ut patet in ipso proprio

recari et orare ꝯl ald fil. quàꝫ aꝺ ꝺeum confugere, cumꝫ
pro auxilio aliquo, assistentiâ, graâ, vel bono spiritꝰ:
uali, siue temporali pro nobis, vel aliis rogare. Devo=
care, quamvis etiam alij actꝰ vg: laudis, gratiarum actionis,
humiliationis, Contritionis, fiducie etc: tlem invocatio=
nem seu propriam orationem comitari plerumꝫ soleant,
quiꝫ aꝺ hoc largo modo orationi ꝺuienter, q tenꝫ ꝯsentis
in ꝺeum elevatio. uti bene advertit S. Bonav: de perfect.
relig: l. 2. c. 62. vel q tenꝫ propriam orationem, quo in petitis:
ne assistat, comitatur.

R. 2do oratio dividitur in vocalem et
mentalem, quibꝫ aꝺꝺunt aliqui nigtam. vocalis ꝺ, qua
sto mente, et ore et lingua ꝺeum invocamꝫ, rogamꝫ,
vel laudamꝫ. s. mentalis ꝺ, qua absqꝫ labioꝝ motu
et usu lingua sola mente interne id facimꝫ. utraqꝫ
horꝝ ꝺuctꝰ, et quiꝺem vocalis in publicam, et privatam. publica
ꝺ, qꝺ nomine totius Eccliæ aꝺ ꝺeum exsolvitur, vg. horæ
canon: Privata ꝺ, quam quisꝫ pro arbitrio, et devotionis
spiritu suo, vel rationi vig ab alio formatꝰ facit, vel q tm
ꝺ, genet ex privato spiritu ac devotione format. et hinc oratio
privata ꝺuctum horꝝ informata, et non formata.

Q. 2do Quanta sit excellentia, dignitas,
et utilitas orationis in genere? R. tnto excellentia
et dignitas orationis cuicumꝫ fideli bene, quæ maxima
et admirabilis ꝺ, mirabilia enim ꝺ, quæ de illa scribunt SS. PP.
omissis aliis S. Ioan Damasc: l. 2. de orand: ꝺeum.
ubi demonstrat, quòꝫ nullum officium, nulla actꝰ hois,
tam gloriosꝰ, tam honorificum, quàꝫ oratio sit. utpote in
qua homo viliꝰ ens terra vermis aꝺ ꝺeum, et interpres eius
necessaria loquitur, familiariter quasi patrem, et nutrix
quoties vult, quando vult, quomoꝺo vult, et quantum vult,
habens licere ac obtinere, quicquiꝺ vult. Hinc ad vehe=
mentem fiꝺuciam et exaudiendum semper paratissimum.

fiem̃ ro magna gratia reputaret, honoriq; ac gloriosiq; quis duceret, et felicissimy ab aliis dñi diceretur ille, qui apud terrenos Reges ac Principes libenter semper accessum et benignam haberet audientiam: cum eis familiariter loqui et gressari, ro se; et alios retinere, et obtinere posset, quoties, quando, et quicquid vellet; qñ magis ro summa grãa gloria: et honore dñmare, felicem reputare debemus qñ hoc Deus et pater apud immensã illam maiestatem, Regẽ Regum. Dñm Celi, et terre? Certe quid infinite maior est M. maiestas, ita infinite maiori grãa et felicitas orationis, qñ certum cum Deo infinitã maiestate etiam pro nostra: Certissimy, persuasissimy, nrõs animos debere ad dandum et admirandum promptissimy fieri Deum, qñ te facilime ut: cil, perfecte fidat, et libentissime velit invare in bis, que petimy et desideramy; cũ quo terra Reges potentissimi, deficiunt, ut pote qui sapissime velent, nec se, nec alios iuvare possunt.

Cohibeas, curamq; errare idos, qui hanc summã orationis potentiam, gradũ et felicitatem nrã, aut raro, aut pbitertim, indocti, aut minus sbtiliter apprehendunt, et operiant; imo cre, et effecta utilitatem, et quasi molem quãd averse fantur, deũ ut eam proponunt, oratiõnem fugiant, et declinent, nec ubi ro possunt, laborem recusant, et deprecentur, et promptiores ad potius et liberalius agere, quam orare. Defectũ fere grandis, ut liter admonet S. Chrysost. de orand. Deo: l. 1. Duces: Deum ignorare impium arguit amentie, ñ intelligere magnitudinem huius honoris, nec amare desiderare studium. Defectus cum oratio sit arctissimus honoris, et eam ut plurimum dicitur, utilissimy, facilimy, et jucundissimy.

Ritũ orationis frustra et utilitatem tantam, ut nec verbis explicari, nec mente quidem valeat, adeoq; ro ea sla qdiu enarranda et explicanda legentibus ñ sufficiat, promptum plures ff. LL. et aperte

integros libros de utilitate, et fructibus orationis ediderunt, ex quibus aliqua illem breviter hic vobis communicantes, ut orationem eo magis Deo optimare, amare, et frequentare discatis. Primo itaq; oratio specialiter placet Deo, utpote qua plurimum honoratur, et Propheta orans, et invocans dicit Secundum illud Judith: 9. N. 16. humilium et mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. item: invocabo me in die tribulationis meæ, eruam te, et honorificabis me ait: Psal. 49. et ibid. N. fin: Sacrificium laudis honorificabit me. quo ordinatè oratori et quieta. honorificabit me. valdè delectatus. inquit S. Bonav: prof: relig: l. 2. c. 6. quos frequenter orabat.

Secundò oratio homines quos sibi mentis ad Deum elevatio. lumine, ac cognitione illuminat, et invenit, et quingit Deo, cujus viscera, ac intenderet nos fuit, nec à seipsum cum ipso familiaritatem conjungat, et quidem eò magis, quo frequentiùs adhibetur. quid autem utilius hominis? S. Bonav: prof: relig. l. 2. c. 6. hanc orationis fructum extollens ait, hoc est hoc fuit utile inter alia nostra illud: Maria optimam partem elegit.

Tertiò dicendum oratione aquiritur specialis, ac copiosum lumen, et cognitio Dei ac divinorum, ejusq; ad salutem scitu nobis necessariorum, ac utilium. et quidem magis, quam quovis studio. hinc S. Jacob: in sua epist: c. 1. N. 5. si quis vestrum indiget sapientia, postulet à Deo. qui dat cuncta affluenter. et S. Aug: de orat: c. 2. orationi verba hæc illuminat, nec orationi melius solvuntur dubia, quàm inquisitione, ait: sed curandum secreta precibus, quam studio. hinc David: in psalmis toties orasse, et rogavit à Deo lumen, ut illuminaret, ac illuminatus, ut specialiter patet ex Psal: 118. in quo postquam orat, et invocat Deum ut illuminet me, et cognitionem divinorum judiciorum, legum, justificationum ejus: magna cum lucida lumina S. Bonav: de X. Tho: de scientia fuisse fatetur, se scientiam et doctrinam quam magnorum, quam studio et labore acquisivisse.

Quarto oratio frenalissime, et ply, quà quidq̃ ad servil ad extirpanda vitia: ad superandas tentationes ad evitandas earũ insidias, ad fugandum demonem. S. Bonav: perfect. vit: ad Soror: c.5. dit: tanto efficaciu ē oratio victy ut ei ipa hostis maligni vinea tentanerta, et versutias diaboli, et ubegan S. Ysidor. pergit: hoc ē remediũ ivitiorum tentamentis efficax, quotiescunq̃ vitiõ tangit, toties se ad orationē subdat, quia frequens oratio vitiorũ impugnationem extinguit. unde amantes nos monet Chry nal. 26. N. Ti. vigilate, et orate, ne intretis in tentationem. imò ad superandas quasuncq̃ tentationes, ut semper recurramy ad orationē, speciales posuit inter alias petitiones orationis suæ: et ne nos inducas in tentationem, id est, ne derelinquas nos in tentatione, sed libera nos à malo seu adiuva nos tuâ gratiâ, ut nõ cadamy in malum, renatus spe q̃ sola vincit malum ē. S. Laur. Just: c.5. de virtem: instit. Ubi profectò fuit et Leviathan, simul orationũ crebra instantia, ubys deprecantium devota suspiria, ego oratio: his: ac gehenna crematus incendiõ.

Quinto oratio efficacissimũ remediũ ad devotionis spiritũ, et quasuncq̃ virtutes aquirendas vitandasq̃ sua facilè inducendas, quod ramis complectitur S. Aug. homil: 50. dicens: recte novit vivere, qui recte novit orare. Abbas Isaac apud Cassian: coll: 9. c.7. ait: ad orationis perfectionē sine dubio tendit structura virtutũ. et S. Climac: grad: 28, vocat orationē matrem, Regina: libum, et fontem omnũ virtutũ, gratiarũ ministra, et profectus invisibilem. Confortat, q̃ Chry revelavit Cathe: Senens: illis verbis: noverit filia Charissima, quòd in oratione humili, ctinua, fideli, cum vera perse: verantia luceretur aã perfectionē et oẽ virtutem.

Sextò ut breviter loquamur, et oratio ẽ loco: et tpore vastantissimum et efficacissimum remedium ad ira mala Spirit Corporalia. et temporalia. sive

siue spiritualia, siue comunia, siue specialia, siue magna siue parua, siue nra siue aliena aduertenda. extra ad hoc gratias, viag bona. et dona tp naalia qm supernaalia spiralia, et spiritualia obtinenda. breviter, inquit S. Bonav: prof. Relig: l. j. c. bb. via gtuana salutis reperit, et necessaria offert, et offendat, et profuit. et. Aug: ad for: l. j. c. 5. Et tm tanta virtutis deuota oratio, ut ad via valeat, et in via hore hoc fit per eam liberari, in hyeme, in estate, in ferens, et in hore pluvialis. Imo in gaungs Lord liberatus qui oratione deuota illi, qua valeat Ps 33 toty mundy. S. Chrysost. homil 5. de incompreh: Dei, inquit: vos estis thesaury reg celi, diuitia inexhausta, toty quiety, vna fit tranquilitatis, portus. Fons et radix bonorum omn. Nec tam pro se et pro particularibz. sed etm pro aliis, pro integra Comunitate, Prouincia, et regno simo pro toto orbe etm grandia obtinere, vel etm cita ab ei auertere qm valet mala p oratione obtinuit, uti bene aduertit S. Chrys: illi verbis: age iam! et illud ea vobis, qua multis sanctis patribz fit promissio de creationes terre et mari gentes, et ciuitates, et etm orbem vniuersum. Hinc et qd orationi efficaciam facientes et optimantes perfectiones da magna cum fiducia et hodie et etm marina et funia andrea tam pro se, qua pro aliis vy. conversis: ne regnorum, imo totius mundi, pro reformatione totius Ecclie, Religionis, prouincia, et extirpatione regnorum, et eny Ecclie quibus orare soleant, qd deo etm grata: et ei placet. qua tm manifeste ostendit, nos tant: verbis scripture de potentia, sapientia, et Bonitate sui, et diffusiua, maxima, et mirabilia dgs facere aut dare possit. ac sciat, ac minima, quomodo vera fide ac recta oratio et, vny, ut de ipso testatur Joan: 14. xv. 13. quodcunq petieritis in nomine meo. hoc faciet, ut glorificetur Pater in filio. item hic: ij. petite, et dabitur

vobis: quarite, et invenietis: pulsate, et aperietur vobis. Et em: qui petit accipit etc. item Jac: 1. H. 5. Oia. quecunqs orantes petitis: credite. quia accipietis.

Nec dicat aliquis, multi multa petunt, et non accipiunt. respondetur em, illos aut non debite orare pro ista dicenda ratio, aut loco illis quod petunt, quia melius, et utilius obtinere, ipsa ian S. Bern: l. Medital: c. 6. ubi ait: unus ex duobus indubitanter fierare potest, gratiam aut habit Deus, qd petimus per orationem, aut qd noverit, nobis ee utilius. / intellige, si recte oratum.

Porro circa quos de orationis frequentia sideranda, qd per eam non tm oia obtinere, sed etm, qd citius et facilius ceteris, quia alias bonas actiones oia impetrare valeamus, ut experientia in se et in aliis docuit S. Bonav: prol: Relig: testatur diuers: multiplex orationis utilitas, quibus etm bonas alias actiones ita excedit, imo qua facilius et citius eam impetramus, que à deo desideramus. ita ut quicquid fere orationi aliquis obtinere, fructus remissionis, vel alia actionibus et piis operibus vix obtineret, huic et alia opera ad hoc aliquatenus suffragentur, unde in hoc casu. cui ob remedio, tot ac desiderio desiderato consequi queamus, sanctos principales ad orationis subsidium confugisse, qui proptius qd celebrant, frequentatos.

Q. Dicio Ane etm, et quali sit necessitas orationis? Rx. imo tm sine vtili, sed etm sine necessaria ad orare. et quidem tm prima sunt necessaria ad vitia extirpanda, et virtutes, infestationes demonis, mundi, et Carnis superandas, ut testis S. Tho: 1. 1. Rector: S. Gomes: 1. 3. ch 37. sine multis sine armis inditorum et hostibus, utpote qui agitique Deum: et facile etm ab eis superari. Vita ho sine oratione, cui se quasi in insultu demonum tueri valeat. haud difficile

ab eij vinculis, et subiugabitur. Unde S. Bonav: super: ad Cor: c. 5. ait: Nemini fidelitatibus quamvis mirabilis: et, qui studium orationis frequentat, S. Bern: ait, qui sumus nos, aut quæ fortitudo nra? vltam multis delectationibus resistere valeamus, præsertim cum vos, fratres, et semper ad manus habeatis tutissimum orationis præsidium.

Secundò sunt et assistentia ad perfectionem religiosam, et virtutes ad acquirendas, quàm seruandas, nec ad quodvis rectè agendum, absque sanè ad aliam probationem de quolibet, qui oratioi addictus, nisi merito dubitari, ac dici potest, in eod ætatis flore solidam aliquam virtutem, aut perfectionem, aut aliud quid præclarum. Sanè ad eis generis imperfectionis, lapsus: italem, innumera venialia, ac subsequentia etiam grauia remota, talemque versari in gravi remisso anima, prout vtinam experientia, et Annalium nostrorum probatum, et quibus notabiles aliquos locos adducemus S. Bonav: super: Cor: ad Cor: c. 5. ait: Cupienti proficere spiritualiter nihil est necessarius studijs et devotionis: sed animus sui exerceat, quia revera religiosus oratio: nem non frequentans assidue infelix est miser, et inutilis, quia imò Corde Deo et ad mortua in vivo corpore. S. P. N. Francisco S. Bonav: formit: p. 1. de necessitate oration: ita loquitur. Quia orationis vero religioso maximè desideranda est, nulla enim ea in re fructus vitio fructu speranda. S. Chrysost: (1): Quand: Deus. Cum videro quemquam quantam orandi studium nec sui ipsius curam habentem, vehementius curare teneri, quia: nihil valet, cum nil egregiè potest operari et. quisquis non orat Deum, nec Deo cupit assidue frui, qui mortuus est, et vita carens. Idem S. Ioannes Chrysost: Nutrimenti deperditione, perinde fieri, ac si quis

ea aqua extraxeris, vt eni pisti vita ꝫ ea aqua: ita
tibi precatio. ydem to: x. Ronil: fo. simul radix reffra
ꝫ vt marigo. vnion, fanor et gingio ꝫ alios bonos,
ad arborem transmittatur, et fuit fundamentu ruinꝫ
ad vineosam fabricã sustinendã, ita etm oratio reffra
ꝫ ad vigore spiritꝫ et florem virtutꝫ, nec ꝫ adeo:
roborandã ꝫ lectione in aã. ydem eodem loc: arbit.
ror. cuncti, vt manifestum, qꝫ similr sit impossibile absq;
precationis presidio tam virtute degere, cumq; ea
vite cursum peragere.

Tertio vt breviter orationis nostre
Commendamy, fuit vigta dicta fulcris ad oia vtilia,
ita ad oia etm necessria ꝫ oratio, qꝫ ysaiae Vinc:
Jeren: Jem: 6. Jonin: 5 Ronil: suadet qꝫ iterum rqꝫ
remy vt hoc mundo facere, reffria ꝫ devota oratio
ad deum. dicio ꝫ, qꝫ cum fide certa sit, ꝫ dei nobis
solis nostri vtil remy, nec qdquã boni habeamy, vel
habere valeamy, sine oby et ꝫ oia bona, actiones etc:
quibus deprendeamy a deo, vtil qꝫ, vt humili oratione
in oby recurrentes ad ipsum fateamur nra insufficiã
et diffidentiã ab Eo, similr demonstremy fidem,
et confidentiã in eiy dei potentiã, sapientiã ꝫ etc:
vtilissimi qꝫ nr̃e inste bonꝫ esse, alios ad dan:
dum nobis semper paratissimꝫ sit, innumera dona, graꝰ,
et angelia nobis dare ab eterno vt determinavit,
vt dependenter ab oratione fecerit, vt ait D. Tho:
2. 2ꝫ q. 83. art. 2. ꝫ vt ipse hoc oramy, vt D. disposione ꝫ
immutabi ꝫ vt ipsi impetremy, qꝫ deꝫ disposuit ꝫ orationem
impendium. Non ẽ tertia S. Greg: obtinere, quã ꝫ
predestinata ꝫ fuerunt, ꝫ ea, qꝫ ꝫ viri orando desiderãt
ita predestinata ꝫ vt nobis obtineantur, qꝫ deꝫ disposuit
a dño mereantur atingere, qꝫ dicitur deꝫ ante
secula disposuit donare.

Hinc ob dictas hactenus magnas orationis prestantiam, utilitatem et effectus ad S. Regiam, quia SS. DD. nostris ad frequentiam, Deum in certo fine ad optimam orationem tantopere nos adhortantur, quod patebit ex dicendis infra.

Interea ex his colligimus 2mo quantum amare, et estimare debeamus orationem, ac quantopere eam uti, cum nihil dicta Dei gratissima, tibi vero prae et proximis in ipsa et ad ea utilissima et necessaria, similiter ut infra dicetur, facilis et jucunda. Colligimus 3tio gravissimam deceptionem, et quasi insaniam eorum, qui orationem tam malum fugiunt,

§: 2dus.

De oratione vocali tam publica, quam privata in specie.

Q. 1mo quid, et quotuplex sit oratio vocalis?

R. 1mo oratio vocalis est mentis elevatio, et assensus ad Deum, qua ore et mente interna simul Deum pro nobis, vel aliis invocamus, et glorificamus, etm laudamus, et eidem gratias agimus, vel illum deprecamur, vel alium similem suum affectum ore exprimimus. Dicitur notanter 1mo ore, et mente simul, quia oratio vocalis dicitur talis, quia vocem regitur, in ea assensio etm regitur attentio, et correspondentia interna mentis, adeo ut si haec desit, vera oratio non sit, sed potius mera, mali, blasphemi illi, quod efficacy dicunt gerit, indigna nec Deo grata, nec nobis fructuosa, sed irreverentiosa, et nobis dannosa, ut pote peccaminosa existat, Deum adorationem et praeiendum magis quam ad misericordiam et largitatem invocans; prout liquet ex dicendis infra. Dicitur 2do qua Deum invocamus, rogamus, vel glorificamus etm laudamus etc. qua simul oratio ut sit, ita et oratio vocalis.

in specie, quà oratio stricte sumpta principaliter consistit in petitione, et invocatione Dei, ideò ut liceat clericis vestm arty laudis d. gratiarum actionis. Contritionis etc: ad ipsos habeat, ut videre sit in precibus matutinis, horis canonicis ritu arty stricte et proprie oratio non sit. Dicitur tamen et gemitantes, et cum ipsa quinti simul oratio dicunty licet orationem multum participant, et prestantiore teneant.

IV. Tertiò oratio dicta in publicam, et privata. Publica est, quæ nomine totius Ecclesiæ vel populi Christiani à magistris Ecclesiæ ad hoc deputatis clericis tam ex et sacerdotibus tam regularibus quam secularibus; sibi tam specialibus et primariis Magistris suis certa consentit Ecclesia preces, ut eisdem nomine, et stato populo Christiano eas quotidiè ad Deum fundant; ita tamen ut nulli volatorum mutare liceat preces illas emutare, aut aliquid ejusdem tale, nec semper, sed eadem quinq; eas de verbo ad verbum prout Ecclesia dictante et inspirante spiritu s. prescribit devotè et exactè persolvere. huiusmodi oratio est Horæ canonicæ Officii d. orationes et arty in Missæ sacrificio, in processionibus publicis etc: Et ejusmodi hæ orationes publicæ sunt: qd Magistri et nomine publicæ orationis veniant nomine, si in publica Ecclesia vel choro, et etm. si in privato loco ab uno solo Clerico vel sacerdote recitentur: si ratione sui status. Religiosi in sua cella breviarium devotè recitant, qui etm tales ac in ill. loco recitato simul nomine totius Ecclesiæ.

V. Tertiò Oratio vocalis privata est, quæ quis ad ut Ecclesia magistri nec nomine eisdem et privatæ sua devotione pro libitu et arbitrio suo facere et valeat ejusdem mutare, vel variare &c. Oratio vocalis subdicta in ista vel à se vel alio formata, certis, verbis compositamve libello vel aliunde assumpta. et in ista quod certis verbis ordinatè recitandis sive compositis ex proprio affectu et devotione diversimodè pro

diversitate necessitatis, dispositionis, devotionis, vel alia: non circumstantiando dicere quivis potest priores generis orationes, vt oratio dominica, salutatio Angelica, Letania, et alia vocales in libellis aperta. posteriori modo qui orat, dum familiariter cum deo versatur, suis verbis, cordis affectu prolatis, vel sicuti verbis alienis, suo affectui consonantibus utitur, cordis sui cordi deo presente exponendi, ad suas necessitates corrigendo, ad auxilium et assistentiam implorando, nunc venia peccatorum postulando, modo precando etiam quis orandi modus valde commendandus. Cum ergo mente et fervore interno proficiscatur, unde etiam tandem prosequi expedit, quando dicitur fervor vel devotio exigit, potest autem hic orandi modus a gibydan sapius, et magis sua mente interna, quam verbis ore prolatis fieri.

Q. Vtilis quis ante dignitatis Vtilitatis, et necessitatis fuit oratio publica?

R. imo quilibet sapiens de dignitate et utilitate orationis ut supra dictum, etiam de oratione publica ut pote vera orationis species verificantur, quia communis generis, etiam speciei quoque necesse est

R. Vtilis patet dignitatem et utilitatem cuiusvis orationis eadem oratio publica: proferri officium B. seu horae can: plura specialia hic, qui illam sunt entrahunt, et sunt de illa estimatione, vt nobis meritis generare dat.

Primo quidem, quia oratio ista publica horarum canonicarum: valitur existit, in laude, glorificatione et cultu dei, cuius adoratione, gratiarum actione, aliisque variis virtutibus actibus in laudem et gloriam dei redemptibus quos exercere multum placet celeste, et angelicum est. unica cum et tota occupatio Angelorum dei, quae visione B. infinite bonum amabilem, laudabilem etc: agnoscunt, amare, de eius infinita felicitate gaudere, ipsum laudare, adorare, benedicere, et glorificare, gratias agere, invocare etc. etc:

Secundò quia ia verba et scripturas huius laudis D. aliorumq; actuum sit abisso spiritus. mediante tuba ipsius quia facta, et dictata, frequenter laus, et actus prophetarissimi, et maxime q̃ solitorij; nam quo laus, q̃ gratiarum actio, q̃ oratio et invocatio, q̃ confessio et robis utilior ideo quia q̃ ipse dictavit? quid magis homini q̃ solatium, quia certo sine hoc modo his verbis, hac laude, his psalmis, his versibus q. vehe laudari, et invocari deum, ipse certo sibi complacere? profecto si quis regem vel principem terrenum honorare, et invocare vellet certo si tel verba, et modum q̃ ei gratissima, et summa complacentia foret, quod dubio? laeta q̃ solatione et fiducia talem modum, et tales verba q̃ deo laudando, honorando q. q̃ cum diligentia et attentione adhiberet; q̃ ne sit verba, modumq; q̃ principi grata et acceptissima et sollicitudinem, qui et quomodo velle deat, hinc solet, festivitates et anniversaria q̃ sibi placeat, quia placeat principi et gratiam ipsius q̃ quia grata apud eum meretur.

Tertiò quia oratio nobis noie ipsius Ecclie totius, ac robis principaliter fit, ita, ut dictam, resolvens tgm legatus ad dominum loco et noie totius Ecclie seu populi Christi et robis eadem tota modo et verbis à spiritu S. ipsomet dictatis deum laudet, glorificet, ei gratias agat, invocet, ac variis aliis actibus colat, q̃ plane qui videbitur, quo acceptus, nobile, utile, et meritorium sit, nonne dominus revelavit dilecto suo, quod magis ipsum placebit.

Quartò quia oratio nobis horum laudum in suis partibus reflectitur psalmis et cantica diversis virtutibus et pulchritudinibus refertis, qui partim excitant ad devotionem et virtutes mere laudis, mere amoris, mere gaudii et exultationis in domino, mere sanctimonie, mere contritionis, et odij erga culpas, mere et quidem specialiter, spei et fiducie, ita ut publicum

horand Car: recitatione devotè, et attente frequentandes
fore maiorem consolationem animæ, et fructus sentiant,
quàm si aliqua vitè instituta meditatione, aut contemplatione
vnà aliquitantùm animi consolationem et gaudium in Deo Xto
in resolvendis curis Car: ut fatigati ex studiis vel alijs
laboribus refolutionem horand Car: Ign Dulcissimum vi:
mundissima varietate refertum ut profecti Deo discursus
ac meditationes pro sanctæ refocillatione ac quietè
reputent, sicut alij post labores quamuis et hîc in discursu
et distractione cum Dominis

Quintò quia 3 orationem mutt: horæ:
ad Car: si in choro resolutus, laudatus, et solitus
dey modo prosy angelico, siquidem et angeli 3 mdm chori
Deum laudant: natiui vbiq: Sto: C. C. Clamabant ang:
eli alter ad alterum sanctus, sanctus, sanctus Dñs Deus
exercituum, plena est omnis terra gloriæ ejus. Scribit etm
Socrates l: 7. histor: c. 9. quòd S. Ignatius Eulidiensis:
episcopus et apostolorum discipulus in visione vidisset Sanctos
suos angelos hymnis alternatim decantatis laudare
S: Trinitatem et propterea in sua etm Eccliæ hunc alter:
nis chorus Deum laudandi mdm introduxerit, vnde illud
vbi Ascetarum dictum: quod angeli faciunt in Cælo, hoc
Religiosi faciunt in Choro, indeq: chorus fit Cælum in
terra, et propterea: qui frequent Chorum frequent et
Cælum.

Sextò quia eadem horand Car:
resolutio in choro cum alijs vnita ac quinta, et
sanctissimo Deo gratior, ac ad quodvis obtinendum efficacior
3. virtutis profectus et devotionis unus supplens de=
fectum, et imperfectionis alterius virtutem reditus in vibus 3
fortior. habet ipsum D. Thaietus breviale compla=
certiam in iis, qui in hoc et suo honore se subiecit ac
congregati ss. quales vbiq: ss. qui ad laudandum et invocandum

dem quærunt. / adeò vt in medio eorum ee. eosdemq; exaudire specialiter promittat Chr̃ Matt: 18. N. 20. vbi duo vel tres congregati in nõie meo, ibi sum in medio eorum. et ibid: N. 9. Si vobis, qui duo ex vobis consentient super terra, de oi re, quamcunq; petierint, fiet illis a Patre meo. Porrò quàm grata sit deo hæc laus. ex oratio in choro, patet ex ista miraculosa visione, quæ euidam in Eulia pernoctanti sequenti die ab angelo: duas quadriga, vt cum in choro horas lentiũ recitari, quã vbi in Eulia resumsum, et cultum patrarentur deo gratiũ ex deuotione horarum canonicarum.

Rõ 3tiõ quamvis ex respectu vnius vtrũ respectu Ecclesiarum tam secularium, quã Regularium ex nostrorum tionem publ: recitetur horas can: persolvendi, vt hæc ad quas sub peccato mortali teneantur, eorum magis in Belgia. Obstarem ex dictis Collig: imõ: etiam semper existimare, et amare, quãdoq; reverentia et diligentia persolvere deãtis orationem publ. recitetur horas can: vt pote quæ potestatis rogativa cuiusvis orationis cœlia tot et tanta prærogativa excellentia dignitatis, nobilitatis, et utilitatis habet. Collig. 2do quòd adhuc magis existimare, et amare deãtis eandem orationem. Item in choro celebritus, quã tunc potest cœlia et specialis prærogativa etiam hoc tbi, 2do modo angelici et celestis celebratus, similiq; obsanctæ cum aliis veritate sortiõ, adeum: pertrandi efficacis, quoq; gratiosi existat. Collig: 3tiõ Quòd chorum tenẽ celebrem in terris amare, indeq; eum libentissimè frequentare, et audientes canere signum statim recedere, atq; ei illo vestem gaudium et consolationem habere absq; vllo nisi ex obedientia aut inevitabili necessitate in medio vos absentare debeatis. Collig: 4to quàm graviter errent, etiamque damnum incurrant, qui debitã existimationem et orationem publ: et horas eandem tepidè, distracte, et indevotè, irreverenter, vel properanter persolvunt. Item qui chorum orationesq; publ: non existimant debitè, vel

debitè æstimantes eundem, dum possent, et deberent, & frequentant. Et ea frivolis, aut futilis causis declinant, seu venient, ante finem recedunt, vel fine ordinatè considerant, vocalis oblationis ex debito operantur, vel alijs debitè aut debitè solentibus indigentes.

2c. Dico ad 1um, et quanta dignitatis, utilitatis, & substantiæ, et necessitatis sit oratio vocalis privata? R. imò dico quod de dignitate, & substantia etc. orationis ut ijs qui dicimus, etc. de oratione vocali privata tam vera orationis specie intelligenda sit, adeoq; dictum S. sit bene resolvitur. Deq; quoq; imò specialiter honoratus. Vide lib. de conjugio cap. 11. et quinetis. Dico ad 2um: vitæ spiritualis cultus et cognitio Dei ac divinorum nobis necessariorum aut utilium. Dico ipsa quoq; & specialissimum remedium ad extirpanda vitia, vincendas tentationes, fugandos dæmones, eorum insidias devitandas, & dico & medium efficax ad spiritus devotionis, et virtutes acquirendas. Dico 3um: servit ad gravis mala declinanda, et cuncta bona obtinenda. Colligo: errare. Et plurimum decipi illos, qui vocalis aut mentalis orationis oblationem & vitam, cum vita duta, sibi bene peragitur, sibi sumit dignitatis et utilitatis.

R. Dico 1um: vocalis oratio vocalis privata non semper, nec ad ea sit necessaria: tam aliquoties ipsa quoq; necessario adhiberi debet. Ratio primæ partis est, quia etsi nulla data aliqua oratio ad ea sit necessaria, tamen in fide, ejusmodi nec oratio vocalis privata semper necessaria, sicut nec etiam oratio vocalis publica, nec oratio mentalis semper, et ad ea necessaria. Dico 2um: Hujusmodi orationes quoad multa satisfieri tam vocales, quam mentales. Altera pars patuit ex institutione Christi, qui discipulos docuit orationem dicere, et voluit ut eam orarent. Matth. 6. Luc. 11. tum & Christus Ecclesia, qua docuit: vocetis salutaribus. nota

recepti: moniti, et d. institutione formati audemq; dicere Pater noster etc. tu etm, qui hominis stirpe nec ad oration[em] externa[m] nec ad oratione[m] vocale[m] pub: stati vel dispositi; qui ad oratione[m] vocale[m] privata[m] vel formatam et certis verbis compositam, vel ad nu formata tu libitu et devotione tua audax accurrere debeat. Quisq; aliqua saltem oratio ad cuncta sit necessaria.

Q. Quo quadam orationes vocales privatae sint ceteris digniores? R. Inter dictas orationes privatas optima et dignissima oratio dicta Pater noster et salutatio angelica Ave Maria. Et quidem de oratione dicta manifestum est. Ipse D. N. tu qui hac oratione ab ipsa eterna sapientia ac divino magistro Christo facta, docta, demandata et ab aliis sanctis commendata dicat: O. N. q. tu quia brevitas cum compendio et quidem mirabili ac sanctissimo ordine quia quicquid, quae recte petere possumus ac debemus, sic quia, ait Aug: epist: 121. petitionum sanctarum verba disponuntur, etm existimo, si inveniri, quae oratio dicta nunquam queat, et quidem Dionys: Charth: in c. 6. dicat: tanta est exquisita huius orationis profunditas in sensu, secunditas in mysteriis, efficacia in effectu, et artificiositas in ordine, ut nemo valeat quicquid vel eloqui. Inter alia huius orationis prerogativa illud meritum in precibus: quoties quae dicta Aug: et Cesarius Arelat: delicta etm venialia quotidiana, si contrito et commento corde recitetur, dicit citius dicit. Quae de oratione dicit: dignus sum. Infertur: quae hac oratio summa semper estimanda, ac fere cum debita reverentia attentione, et devotione dicenda.

Post orationem dictam proxima: efficacia, et dignitate reliquas orationes vocales privatas superat salutatio angelica Ave Maria, tu quia dicit singulare generalitus dicit, si honoratus in, et in B.mam V. Mariam, ac si etm invocatus, quod speciales dicit dicam honorem, et invocem, si quae mediante auxilia, et gratias impetrem, promptiorem, diviniis et beneficiis, quae intercessione B. V. Mariae effect, quae

demonstratus, tu ob eminentiam authoris, à quo proveniit hæc oratio; nos ad hanc salutationem, ait Cardin. Bona de d. Psalmod. cap. 16. B. V. congruissimis verbis componendam totiq; Trinitati obsignandam intervenit, utpote qa S. Archangelus Gabrielis B. V. Mariæ illis verbis salutari voluit: Ave gratia plena, Dominus, benedicta tu in mulieribus, qa ultima verba utriusq; instinctu d. Joan visitabatur à S. Elisabeth, iterum repetit, similqs addidit excellentissima alia, qa facum matre Domini eam laudatus, extollitus, et benedictus Filij, Juxtaq; benedicta tu in mulieribus, et benedictus fructus ventris tui. Quibus S. Mater Ecclia spiritu S. illustrata Juliffi: num et ad cuncta rotentissimum addidit Nomen Jesus, similqs devotissimas, humillimas, et ad efficacem rerationem ad eandem B. V. M. Sancta Maria etc. pronobis peccatoribus.

Porrò quam grata, et accepta sit filijs B. V. Mariæ salutatio Angelica, quamqs efficax ad impetrandum, pleniss libri ex gibus aliqua afferre sufficiat, qd ipsa B. V. M. ad S. Mechtildem dixit hæc siquidem aliquando in extasin rapta apparuit eadem B. V. M. in rectore aureis litteris scriptus Ihs Ave Maria. et S. Mechtildis ita eloqueus: Filia quid cogitant homines, quòd me tot diversis orationibus et cantibus honorent? putantne se meliùs, maiorq; laude et honore me afficere posse, quàm Dominus ac Creator ipsorum? Dico, qd nullo maiori laudem et honorem mihi tribuere, nec mihi gaudium cumulare valeat, quàm qui salutationem illam, qa S. Angelum Gabrielem me salutavit SS. Trinitas, devotè recitat.

Obstantam utriusq; huius orationis prosfantiam S. Ecclia illam in orationibus publ. ad libera et frequens recitandi voluit, cui utriusq; horis Can: admitti, ac illius orandi finem sibimet imponi, ac in fine ejusdem dari, et quidem ex quod Granatensis not: ex utriusq; hac oratio apud

horas can: seu ēs in silentio seu secreto, vnde ideò, vt eam mens ranſata / prohibeatur ſimultq; rem grauiorem naturā cum attentione cura, et religione / augente ideò ſilentio ēs et ſinguli totam, et ſingulas eius partes proferamus, lic: et Pſalmos, et reliqua alternatim, particulatim, et ſimilia: hꝰ reſolvere ſufficiat, vt bene advertit Navar. Enchirid: c. 23. n. 105. Ad eundem finem ſancta apud religiones obſeruatum fuit Seraph: g̃ ſtudio et lep ꝺ. Author hac oratio coram, et Angelica cōſuetuda totius corporis inclinatione iuncta, obſeruetur, / reſſimè facere ibos, qui utrāq; hanc orationē recitantes, lucidè et diſtinctè recitant.

℟. 2ᵒ Inter reſtantes orationes vocales priuatas etiam ꝺ. Roſarium B. V. Mariæ, cùm hoc ex meris Pater nr̄ et Ave Maria ꝑfect, ha etiam duæ orationes ſt reſtantiſſima nupta dicta, ꝑſequens ꝺ. Roſarium quoq; inter reſtantes? Dico, et B. V. Maria Mater eius gratioſiores notibꝰ utiliores orationes eſſe. g̃ etiam libꝰ Reuelationibꝰ B. confirmatur, et mirabili efficacia Roſarij in numeris, iſtis mirabilibꝰ effectibꝰ comprobatis Patres. Solùm hic not: g̃ Roſarium B. V. Mariæ varijs indulgentijs, vt bene advertit Navar. in Manuſcript: de Roſar: et ſidem impetrij pro Corgerie ex 150 Ave Maria, et 15. Pater nr̄. g̃ cōſtet Pſalterium vocatur, eoq; Pſalterium David: eſſet Pſalm 150. vt mariana 150. Ave Maria. 3ᵗiò Funibus pro 3ᵗia ꝑte de Roſario, Pſalterij, ſeu pro 50. Ave Maria. et 5. Pater nr̄. 3ᵗiò pro 63. Ave Maria et 7. Pater nr̄ in memoriam tot annorum, quibꝰ B. V. Maria vixiſſe aliqui referunt; 4ᵗò pro 72. Ave Maria et 9. Pater nr̄ in memoriam tot annorum, quibꝰ alij B. V. vixiſſe referunt. quibꝰ addi ſolet unus adhuc Ave Maria ſumo pro Pontifice, vt adeo ſint 73. Ave Maria. quam ex ritu, et quomodo recitari in pagina utilius ſit, dictum infrà.

℟. 3tiò Curfy quoqs B. V. Maria, siue privata devotione persolvitur, cites rostantissimas orationes vocales privatas numeratus, Ratio d. giâ ab vno horum Cor. ab Eulia. dictante Spiritu S. formaty, et subinde cum oratione Deo, ac B. V. Matri sy gratissima, et nobis utilissima ed, similq; illa, qâ de oratione pubf: sro dicimy, prerogativa hbt. Quibus cum notatis, si siue privata devotione persolvitur, si cum ea prescripto Eulia in Choro recitatur, oratio pubf: evadit. Inter orationes vocales Deo, et B. V. Mariæ precipuas gradas ss cum psalmis Laudes: Card. magnificat. Antiph. Salue Regina. etc. etc. etc.

℟. 4tò quantus ed de se, et ceteris paribus orationes vocales privatæ, qæ vel ab Eulia formatæ, vel ex S. Scriptura depromptæ ss, rostantiores, et utiliores ss, et efficaciores ceteris, propriò, vel alieno humano privato arbitrio formatis. Ratio d. giâ cum Verba S. Scripturæ ss Verba Dei, et Eulia in illis regatus à Spiritu S. gsequentes cum ipsius Verba à Spiritu S. prodeuntia, vtiq; maiorem efficaciam habebunt quâm quæ à misero homine proveniunt. Quibus cum notantes: Ceteris paribus. quia si oratio ab Eulia formata minori, alia vt propriò vel alieno privato arbitrio hâc formata, maiori devotione, attentione, et reverentia persolvitur, vtiq; hæc rostantior erit illâ.

℟. 5tò Inter religiosas orationes vocales privato iudicio humano formatas, puto, ait S. Bonav: Exp. prol: Reliq: c. 72. N poterit super hac re firmam regulam dari, quid de illis coniectis diuersis diuersa quæ sunt, cum modo istud deleatet edentem, modo alio, pro ratione temporis, quod orantem magis secundum Deum delectat, et deuotionis Spiritu promptius excitat, vertis fiducian erigitur Deum.

Q. Sto An. quantùm. et quibus possent vacare orationibus vocalibus privatis? R. ino dico. Possent. Deo grato. et utile. ac religiosis. possentiùs diuersis. persolvere quotidie aliquas saltem orationes vocales privatas: ita ramis verbis et exemplis nos docuere pene omnes sancti et pectus animae idq. ubi maximos fructus et effectus quos oratio vocalis etiam privata profert uberrima fuit. Quibus notandum: possent diuersis. vide Doctor S. Bonav. loc: cit. in quibus et multis quibus et affectu devotionis quidem imbutis, magis expedire vel saltem effectuoso moveat ad orationis studium, respuat cogi circa exteriora à Deo fiant aliendi, et frigidi fiant, et nequ aliquo devotionis affectu calefiant.

R. 2do ordinarie non expedit nimis multas, bene vero paucas, easq. selectiores et selectiores quotidie et assiduè persolvere orationes vocales privatas, nisi obedientia vel melior occupatio aliud suadeat, aut infirmitas, vel alia causa excusans. Quod multas quotidie recitare non expediat, docent Doctores et SS. PP. in primis S. Bonav. et S. Theres. Ratio D. Tho. secundo religiosam quis: si in oratione vocali, quamvis bene et discrete adhibita vestras nedum sit adiuvans: tum quia nimias quotidie frigus Phs. plenius magis devote, magis debite illas persolvit tutius magis sollicite, et de integro, quia devote persolvat, et deceptione demonis putans, illa die sibi nimis bene et quia de ipsis preces privatas ac devotiusculas integre efficiter persolvit, deficit. ac indevote persolvit, unde tedet. Deus certus sit nolit se male habere nostre: et stue sancta semel de tanta pol debite, ac devote recitare, quia illud cogitatione ac attentione tantum centies repetere et stelle S. Ambros. Deo gratis et accepti, et quanti utilius unus psalmus debita cum attentione et devotione recitare, quia totum breviarium indevote, ac indevote percurrere. Cum etm. quia ubi S. Bonav. l. 2. prof: Relig. Bene advertit, nimia huiusmodi orationum vocalium multiplicatio frustrat obtundit, devotionem extinguit, Cordis libertatem profanat, et alios

utiliores occupationes incredit; Negs faveliri gtrarium legity
gportet sequeh orare. et ngm̃ deficere, sunt dicta infrà:
ubi dicemy, quomodo intelligendy. et sic clerdy sit ide textus.
Quòd autm aliquas salten causas, cãsgs meliores reuocare
expediat, rão est, quia supra n: dixiny. Poditus tñ notandu,
nisi obedientiã, aut melioi occupatiõ aliud suadeat. quia
obedientia melior est, quàm virtima; et fuit inter duo mala
ita inter duo bona melij est eligendum, gsequenter si existat
vel urget melioi labor, aut occupatiõ cum integra precum
priuatarum persolutione impossibilis, illã obire, et has
omittere gportet.

Erraat itaq; qui inquieti: impatientes
es sñt vel murmurant, dum à superioribz ininguntur, vel gd
à priuatis devotionibz sñt impediuntur; Erraat etiã gi,
vt ait S. Bonav: lor: cit: occupationibz et laboribz meliõ:
ribz oblatis minùs pro gdã utilibz orationibz vocalibz
longiusculis inhaerent, vt si prolixis has horas faciã necessa:
rias, et admodũ utilium scientiã lectione vel studio lon:
gorandas agnoscere vel omò relinquant, vel requisitũ
tempy ad implendum, vel data charitatis operis gratis:
simã obsequia denegant. Erraat quoq; qi gtra con:
silium superiorũ, rediorũ vel aliorũ propria voluntati
et iudicio pinacitèr adhaerentes huiusmodi preces priuatas
etiã infirmi, vel sani quãdoq;, sñ cum destructione sanitatis,
capitis q. indiscretè integrè persolvere volunt;

℟. Dicò igit orationes vocales pri=
vatas omò gmo persolvendas sñt, gd ex statutis, vel dispo=
sitione, Consilio, aut monitione superiorũ incumbunt,
rão est, quia deitby certum est eas prealijs deo gratas, et
nobis utiles esse. hoc ipso q. gd sñt de voluntate superio:
rũ. fit etiã de voluntate et beneplacito dei iuxta
illud: qui vos audit, me audit etc.

Vltò Si resolutis ea prescripta superiora cũ: cumbentibꝫ orationibꝫ vocalibꝫ privatis & ꝯgrꝫ officiũ, et natura retinatur, restat hꝫ sequentes, vel saltem aliquas ex eis. 1mò aliquã orationẽ vel devotionẽ vocalem in Honorẽ S: Trinitatis specialiter ac nominatim quamvis cũ cuncta tota dicta fiant in primis et principaliter in Laudem et gloriam S: Trinitatis / 2do matutina oblatio: ne gtestamur, / 3tiò sanè decet, ut aliqua devotione specialiori veneremur Eandem, ut prote in qua, per quã, propter quam, et propter cuꝫ honorem et gloriam oĩa fiunt, et fiant: ita ut honor, laus, et beneplacitum S: Trinitatis, sit primarij ab interno videlꝫ, rectificãdi et rectificandi finis quã creatus, earuꝫ actuũ passionũ, et omissionũ, gfectus debitũ gloriã etc: Alij specialissimè respicientes sit omnia aliaꝫ principes.

Prohac devotione optimè servit quotidiè recitandũ Rosarium seu Corona de S: Trinitate hoc modo tres decades, qõ seqr: modo pro voluntate. 1mò recitato Symbolum Apostolicum, ut Comitatus quasi et rigi exercendi actꝫ fidei de S: Trinitate. 2dò finito symbolo dicitur: Pater de Coelis, miserere nobis, Fili Redemptor mundi Dei miserere nobis, Spiritꝫ S. Dei miserere nobis, Sancta Trinitas Unꝫ Deus miserere nobis. deinde recitatis decem decies incipiendo à maiori globulo et ad idem, finis etiam ad quemvis maiorem globulum recitabitur Hostes, additoꝫ fine hymne Angelice &c Ppl: 4. Benedictio, et Claritas, et Sapientia et Gratiarum actio, honor virtꝫ et gloria Deo nostro in Secula Seculorum Amen. Ad minores verò cuiusvis decadis decem globulos devotè pronuncia illud succedens Trisagium Seraphicum S.S.S: 6. Sanctꝫ, Sanctꝫ Sanctꝫ Dñs Deus Sabaoth, Pleni sunt Cœli et terra gloria eiꝫ. cui addes reparatissima illam S: Trinitati Laudem ab Ecclia Militanti Spiritꝫ S. adinventã: Gloria Patri, et Filio et Spiritui S. etc: etc

Sanctissimum istud Rosarium dicte Con: à Lap:
in Caput 6. Isa. multis doctissimis, et pijssimis viris quotidie
fuit in usu, magno cum illorum fructu: Cuius excellentia
et dignitas inde patet, q̃ q̃siverat excellentissimã et
SS. Triadi gratissimã laudem, q̃ illam tot Sanctã Angelorum ho-
rum, quam militans Sancta cum jubilo et gaudio laudare
solet. et q̃ eidem S. desiderio dare et tribuere intendit
ac debet laudem et gloriam, sumopere gaudens, quod
laudem et quidem infinitam à Deo sit habiturus, et
habet, et in eternum habitura sit! Primum illa admiranda
globulos luciferam laudem q̃ de angelis in celo prostratis
in facies suas in conspectu Throni Dei adorantibus dicit,
videlicet Joan: in apoc. C. 7. N. 11. Vidi et audivi vocem angelorum
multorum in circuitu throni et animalium et seniorum: et erat
numerus eorum milia millium et decies centena millia millium
dicentium voce magna: Dignus est Agnus qui occisus est accipere
virtutem et divinitatem et sapientiam et fortitudinem et honorem et
gloriam et benedictionem. Et omnem creaturam quae in celo est et
super terram et sub terra et quae sunt in mari et omnia quae in eis
sunt audivi dicentia: Sedenti in throno benedictio et honor et gloria
et potestas in saecula saeculorum. Et quatuor animalia dicebant:
Amen. et viginti quatuor seniores procidentes ceciderunt coram
agno habentes singuli citharas et phialas aureas plenas odoramentorum
quae sunt orationes sanctorum. Et cantabant canticum novum dicentes:
Dignus es Domine accipere librum et aperire signacula eius quoniam
occisus es et redemisti nos Deo in sanguine tuo ex omni tribu et lingua
et populo et natione et fecisti nos Deo nostro regnum et sacerdotes et
regnabimus super terram. Et vidi et audivi vocem angelorum multorum
in circuitu throni et animalium et seniorum et erat numerus eorum
milia millium dicentium voce magna: Dignus est Agnus qui occisus est
accipere virtutem et divinitatem et sapientiam et fortitudinem et honorem
et gloriam et benedictionem. Et omnem creaturam quae in celo est et
super terram et sub terra et quae sunt in mari et omnia quae in eis
sunt audivi dicentia: Sedenti in throno benedictio et honor et gloria
et potestas in saecula saeculorum. Et quatuor animalia dicebant:
Amen. et viginti quatuor seniores procidentes adoraverunt viventem
in saecula saeculorum. Secundo globulos laudem q̃ de angeli in celo prostrati
in facies suas in conspectu Throni Dei adorantes dicit,
videlicet Joan: in apoc. C. 7. N. 11. Vidi et audivi vocem angelorum
multorum in circuitu throni et animalium et seniorum: et erat
numerus eorum milia millium et decies centena millia millium
dicentium voce magna: Dignus est Agnus qui occisus est
accipere virtutem et divinitatem et sapientiam et fortitudinem et honorem
et

vrastat habere aliquam devotionem vocalem ergà SS. mū
Eucharistiæ Sacramentū, quā et hoc sanè dicta, deo gratis
sima, et nobis utilissimā ē.

Quarto dicō etm vrastat habē aliquam
devotionem ac specialem cultum B. V. Mariæ, quā hunc ego
deo gratissimum, nobis sanè meritoriam, mirabiliter ad dia
efficacem ēe dicti, vrsertur Litaniæ B. V. de Loret. S. Bonav.
et Officia vnanimiter de medijs et similes.

Quinto dignum et iustum ē deo grato
et nobis utile habē etm brevem aliquam devotionē vocā=
lem ergà S. Liborium non, vtpote cuius cura specialiter
pertinet Comitē, qui pterea etm vrās exigentias remota
et necessitates magis sit, et ordinarie nos magis iuvare
ē, quàm quivis alij Sancti, vtout etm ij nonnulli innu
mera quasi pericula ab eis custodiendo, protegendo, ad
miranda, admirandos sui proin post deum et B. V. Mariā
Angelos Custos magis quā quivis alij Sancti nos habet, inde
ijs eidem magis quàm cuivis Sancto obligati sumus.

Sextò vista Essentiam et Consilium
SS. Trinitatis valdè grave, habē speciales aliquos Patronos,
quos, vtpote alios Oratores cultu aliquo quotidie
honorem. Septimò etm ei honorem SS. mum Nomen quotidie
aliquam vocalem orationem vrsertim Litanias de diby
Sancti, deo gratum et nobis perutile ē. Octavò simi
etm in Consolationē Sodalium animarum purgatorio prodiby
orare, deo gratum et nobis ē utile.

R. 2. Sextò Vtatm vos Charissimi Filij
in eligendis, et quotidie persolvendis precibus, ac de=
votionibus vocalibus sine discretionis, aut erroris
periculo ēe, et certò sitne possitis eas, quas persolvi=
tis, omninò placere deo, eidemque gratissimas, et sequentes
vobis utilissimas ē, ab ijsdē hyperitibus, sugg ab eo
deo vobis partem in statutis, partim per reflectam
directionē prescribentes persolvendi vel omittia vel

in choro, vel extrà, quas ut ci con=rdio sciatis, similes cognoscatis, q̃ concedatas vobis devotissimas orationes, et devotiones vocales et quidem sufficientes habeatis, bre= vitèr hîc adnumeratur. Primò in specialissimum honorem S. et Individuæ Trinitatis vi vestris Directionis quotidie recolvere debetis Rosarium Vide S. Trinitate modo sup̃à spe= cificato.

Secundò. In specialem honorem et memoriam dominicæ Incarnationis, vitæ, passionis et mortis, nec non S. mi Eucharistiæ Sacramenti vi statutorum quotidie debetis in choro devotissimam illam orationem Dominicam et salutationem Angelicam Pater et Ave sallet quindecim vicibus videlicet, post Sanctus, prandium, post Cenam, vel collationem, et post matutinum vel ante Meditatio= nem, et quidem in memoria Crucis et Passionis Christi Jesu sequentes exercitijs et vel inde etm efficacij. Ubi illud advertite, Charissimi Filij, q̃ si illa quinq; Pater et Ave, q̃ à post prandium, et Coram vi Choro cum Venerabili recolvitis, addati etm Ave cum G. gloria et Vro Exaltatione Matris Ecclie, Extirpatione hæresum, atq; Conversione Principum Christianorum, Pace et cum Sto. gloria Patri pro Sanctissimi hujus existentis, sequens hu= jusmodi indulgentias Plenarias, q̃ utiq; sunè optandas, ac minimè negligendas, ut amplius suò loco.

Tertiò vi specialem Honorem B.V. Mariæ quotidie recitare debetis Sanctum Officium B.V. Mariæ, cõgs vi statutorum. Idò Rosarium seu Coronam B.V. Mariæ vestra superiorum S. Dispositione novis Ecclesiis Breviarij insertam. 3tiò Lectiones eiusdem haberet: et quidem vi statutorum in choro, q̃ sequentes cum maiori fructu; 4tò Antiphonam: Salve Regina Misericordiæ. q̃ta pestem.

s.to gratissimus B.V. Maria Cant: Magnificat his recit: alij quotidie vdl in D. officio, et Cursu B.V. Mariæ, ubi ex dispositione superiorum, et gestu Divina ac certis Rubricis novis saltem privatim recitare debet, specialem honorem celebritij, et ordinis nro, prout Mysterij Immaculata Conceptionis Antiph: Tota pulchra es cum oratione: Deus qui per Immaculata etc. qd reperiat in Precibus matutinis, descriptas.

Quarto in honorem Sanctorum Angeli Custodis vt superius ordinationis quotidie recitare debetis orationem precibus matutinis inserta: Deus qui ineffabili providentia &. cum ulteriore speciale cultum per diem tempore opportuno addere saltem unum Pater et Ave, bene facietis. Quinto pro specialibus Patronis et vt statutorum meritò quotidie venerari debetis S. P. Franciscum cum Antiph: Colonum Cardos cum oratione: Deus qui beatum &. vbi de S. Antonium Pad: cum ij suis Responsorij: Si quæris miracula, et orationem: Ecclesiam tuam &. Item de S. Dominicum et S. P. N. Francisci collega cum Antiph: Magnificate etc. et oratione &.

Porro hostile est et valde gaudium eligere sibi, et habere alios speciales Patronos præsertim verò S. Michaelem Archang: et S. Gabrielem ab eodem ordine specialiter electum ob annuntiatæ grande incarnationis Mysterium, S. Joseph: de qo S. Theresia scribit qd nully se dedat qui illum pro speciali Patrono non habeat, et veneretur. Item S. Annam S. Joachim, S. Joannem Evangel: item S.tos quorum dies in Baptismo. et ordine habent, et alios, ad quos specialem quis devotionem et fiduciam habet: in quorum cum honore sequentes Litanias cum oratione competenti sicut proxime, prout habetur in libello precat: manuali:

Sexto in honore S. Omnium re Toty Curie celestis quotidie vi statutum recitare debetis gaudia ab Eccliâ, et vel ideo vestantissimas Lytanias de oibz S.ti quos fi devotè et attente cum fiducia persolvitis, utilissimum patrocinium et auxilium in oibz certo reperietis, in quorum resolutione specialiter notandum est, nil illa verba quibus usta S. ctorum Electis in genere, et nullis invocatus, vg. de Angeli, et Archangeli etc. singulari fiducia et devotione exponentibus, vel si forsan prij in speciali vnij vel alterius Sancti invocatione quis distractus, generali invocatione quodam modo reparatur etiam ut oes viri Sti et Beati in Celo multo ante ipso quotidie talimodo honorentur, et glorificentur. Pro Consolatione defunctorum quotidie vestri in choro, sequentes magis meritorie recitare debetis Psal. de profundis, cum oratione. fidelium Deus &. Item vestrum de profundis ante pradium et ante Cap. Item quotidie alia fidelibz defunctis spiritualia, et non ergo illos charitatem exercere poing, dicetur infra suo loco.

Caterum Collig: Charissimi, et dilectis, quod vestantissimas, deo gratissimas, utilissimas, et efficacissimas, similes sufficientes orationes vocales habeatis, quas vel ideo cum maiori cum devotione et animi vestri consolatione peragere potestis, et debetis, quia certo scitis, omnes plalere deo, si ea illum directe aut indirecte honoratis, ac invocatis, longe quidem et se iam vestantissimas cum ea dispositione superiorum sequentes ex certa voluntate S. indeps alicui meritis, fructus vestri persolvatis. Nec dicat aliquis vestrum, eas ac primas, non quia quod quandam essis in Novitiatu et Clericatu tempus persolvendi illas sufficientissimum habetis, quia plerosque

in choro aut alibi; Cursum verò statuto tempore venitur in schola resolvitis. Rosarium verò de SS. Trinitate et Rosario B. V. Maria sub Missa Conventi et in reditu ab ida ad scholam absolvere facile potestis; Litaniæ atm de SS. tis Patronis ut prole brevissimas recitandi seu dicendi tempus opportunum; Quotidie verò tempore sacerdotij aut alias inevitabiliter occupati, aut ingrediti generedos circa orationes vocales possitis et debetis. Quietus infra agendo de divisione temporis. Interea atm specialiter vobis not: qd ad peragendos recessitos battery strutty et effecty orationis etm vocalis tã publ: quã privatas bene et debitè absolvere debeatis

§: 3tius

De Requisitis ad orationem debitè recteè et perfectè faciendam; Item de Modo, Tragi debitè instituendi orationem præsertim Vocalem tam publicam quàm privatam.

Charissimi in Xto Jesu filij; veniny ram ad §. à cuiy notitia valdè multùm, imò plj, quã diu sit, dependet. Diciny quidem Lactery de Natura, substantia, utilitate, et necessitate orationis satis multa, ita ut ad ostinandam, amandam, et frequentandã orationẽ vos resuasos et minimè dubitemy, tñ pauca adhuc dicemy, nisi etmis, qd B. Kitty Rubr: qtipel, vobis suadeny, declarandõ, et docendõ, quomodo in tragi debitè et perfectè frequentare orationẽ, multumq; ~~more~~ nisi, possitis et debeatis, quia ut fructuosè ostimare orationem, multumq; orare, nisi etm bene, et debitè oretur, quin imò (qui, sciunti, prò dolor! à multis

fit ꝺ̄ seruē. ac ꝺbtē oratus, ꝯ̄ inhonoratus, quàm placats deꝯ, cuiꝰcūq; ordinis et ꝑdnē, quàm meritum, et ꝑmium ꝑtrahitur. Hinc lamentare dolendum, et lacrymis sanguineis deplorandū, quòd missatis, lepidisq; huius mundi temporibꝫ sit vlꝑ aliquid, ꝺ̄ ꝙd frequentiꝰ inhonoratus, et veritalitus saltem offenditus deꝯ, quàm ꝺ̄ orationem, vtpote quæ à pluribꝫ ordinariè ꝺ̄ debitè, ꝺ̄ matè, et reuerenter, quippe vel sine debita attentione, vel sine reuerentiâ et deuotione peragitur. indeq; fit, quòd deꝯ ꝺ̄ oratione, per quàm quotidie, et quasi ꝑtinàs honorari, et adiuari debuit, donaꝝ, et gratiæ ab ipso pro voto impetrari possent, quotidie à pluribꝫ ordinariè inuitetur, offendatur, et ad nihilum prorsus redigatur, ac ꝺ̄ potissimū, ac sanè stupendū, nil minꝰ quàm de tollendo hoc reuerentioso orandi modo curetur, aut cogitetur. Dum etm, ꝙ aliàs ꝓfessionis ē̄ ceremonia, vix aliqui distractè, vel inattentè, vel præcipitanter, ꝛ orationes suas ꝺ̄ pubꝫ: quòd minutas recitarent, quæ: vbiq; et ꝑtm possideant, cunctis deuotionis vel nullam, vel certè ꝺ̄ sufficientē curā et diligentiā adhibeant.

Cōmunem igitur, et verè essentiū moderni temporis abusum et abominabilem corruptelam deꝯ ꝙ̄ ꝺ̄ offendendi ꝺ̄ orationem sive pubꝫ: sive priuatam ne vos vnquam ꝑturbatis, vel ꝙ̄ ꝑtrahatis, aliò deꝯ: uertatis, quantū potestis, vigilate, et attendite, quòd ꝑ̄ facilius reparare possitis, in ꝓs: ꝺ̄ modum, et præcepta sua, et verbetè obtandi vobis monstrare, similꝰ, ꝑtm in donis suis, ac deꝯ gloriam, et vestram salutem specialissimè hortamur, et obsecramus, vt eidem cū speciali diligentiâ incumbatis, ita vt ad huius ꝺ̄ verbetè ꝺ̄ tam intelligatis, et memoriæ infirmatis, ꝺ̄ ꝑ alia ꝙformes exꝑgui

et Rhetm seducere, ideuq; perfectè orandi arbitq; etiā-
nō requiere, et perfectè orare dicatis, et affectionā-
tis vi hoc eñ, si obtimeritis, felices et Beati eritis, ut-
pote eiusdē regule liter reuelatum, quo deo famulare
Carere, eumq; honorare, et ab eodem vobis et
aliis oīa temporalia, et spiritualia impetrare protestis.

R. Q. itaq; primō quenam Conditiones requi-
antur ad orationem vocalem debitè ac perfectè
instituendam? Ante responsionē dō: ad orationē perfectē
instituendam requiri aliqua ante, aliqua in, et aliqua
post orationem. quæ ut faciliq; capiantur, et ordinentur
singulis distinctē loquemur, et quidem in gratiā hor scia-
liter addiscendi requisita ante orationem itaque

R. Ante orationem necessariō requiritur
debita ad eam preparatio, ita eñ ex professo Spūs
S. Eccl:sio. ante orationem prepara animā tuam, et
noli esse quasi homo, qui tentat Deum, vere eñ, ait S. Bona.
orator dictum tentare Deum, quando absq; condi' requi-
sitione accedit ad vocalem orationem. Ratiō dō, quia
cum vocata communē SS. PP. oratio mentis Dei, et proxi-
morū per debitā preparationē ordinata, ubiq; debitā tenta-
re dicitur: hinc sō. qd Deum tentare dicatur, quādoq;
requiere aut assequi velle sine ordinatis ad hoc requisi-
tis mediis: totiq; itaq; orationis successū notissimū de-
vendet à studiosa preparatione: quales debeant esse ora-
tiones inveniri. Talibus debemus nos prius preparare
erga Cōm Patrem SS. PP. teste S. Bona. loc: cit, ubi
dicit. si vis assidue in oratione, prepara cor tuum ad
devotionem, qui sine preparatione orationē instituit
Deū male orabit, Jo ettm de petitionis effectu cavebit.

vię aut ngm̃ poterit in⁹ introire, qm̃ dis 3ª devoty orator, seu verbum elaborator, dum egrè, qui mỹ se debitè preparat, inter seruientium orationis studiosum etm̃ optatio habebit orationis effectum nisi aliud sat. g. preparatio: nem cordis cum audiat auris tua. Colligi: quare multitam imperfectè orationem reficiant, quia tam multi vel nihil, vel 3 requisitam preparationem omittunt,

Q. Vdo in quibꝫ ergò ḡsistat, et quomodò in eam sibi debeat Preparatio ad orationem?

R. Preparatio ante orationem in legg: potissimũ ḡsistit primò in oratore sobrietas colligat, et ḡsideret, quàm excellentem actum exercere nunc velit vel debeat videlicet loqui, et versari cum Deo laudando, adorando, benedicendo, ipsius conspectu et presentiã fidei et angelorũ item totius curiæ celestis, et ḡdem: si oratione pub: peragis: nomine totius Ecclie et tota Ecclia, nam S. Bonav: cum Hugone de S: Victore ait, requiri ad perfectã oratio quam 3 præcedit vel comitatur preparatio seu consideratio.

Secundò ut cum vera fide meroris et penitentiæ &. et coram eadem se humiliet, legis intuitu sui nihil et malitiã minimè digni reputet, &. in conspectu &. comparens, et multò minꝫ, 3 eandem cuidem promittet, vel ab eodem exaudiatur, qm̃ oratio humiliantis se Deo specialiter accepta, et ad obtinendum efficax 3, vide aliud Judith. 9. humilium, et mansuetorum semper tibi complacuit deprecatio, et Eccl: 35 v. 21. oratio humiliantis se penetrabit nubes, - et donec propinquet nõ consolabitur, et nõ discedet donec altissimus respiciat, et Sap. 10. respexit in orationẽ humilium, et non spreuit eos in eccles corp. unde et Abrahan ante orationẽ humiliavit se: Loquar ad Dnm meum, cum sim cinis et pulvis

Tertiò sensibilis, cùm sit, qui in statu disgratiæ &
necessariò & probrè contritio de venalis imperfectionibus
quæ recenter facta, & per confessionem ejdem deleta sunt; Nè
& qui nec laus ex ore venatoris Deo placet meo-
ratio ejus accepta &, nec exaudiretur à Deo; quòd nè plau-
sus ad Deo, testatur Spiritus S. Eccl. 15. v. & peccatoris laus in
ore venatoris, cùm Deus & ipse venatoris orationem
ex ore venatoris rodentem, quia dum ore laudat, vitæ
servit, & maledixit Deum, uti benè observat S. Aug. in
Psal. 102. Nec male viventes, etsi linguâ taceant, vitâ
tamen maledicunt, quid videt? quia hymnum cantas tibi:
quia tuâ? si sacrilegium exhalat vita tua; hinc apud
Isaiæ 49. indignatus venatori dixit Deus: quare tu
enarras justitias meas, & assumis testamentum meum per
os tuum? tu verò odisti disciplinam, projecisti sermones
meos retrorsum. Quòd verò & exaudiat orationem pecca-
toris, plurimis in locis testatur S. Scriptura: ut Joan. 9. scimus,
quia peccatores non audit, sed si quis Dei cultor sit, & vo-
luntatem ejus faciat, hunc exaudit. at in eodem capite 33.
si cor non reprehendit nos, fiduciam habemus ad Deum, atque
quidquid petierimus accipiemus. Judæi frequentes, & diuturnæ
erant ad Dominum; & tamen exaudivit eos ob peccata eorum,
conclusum Isa: 59 N. 9. Iniquitates vestræ divisorium
inter vos, & Deum vestrum, & peccata vestra absconderunt
faciem ejus à vobis, ne exaudiret.

Hinc qui Deum laudare, & ab eo exaudiri
vult, necessariò attritionem præmittere debet, si alium pec-
cati gravis confessione & dein deleti se reum noscit, sed
Contritio valde utilitèr etiam absque præmissione, & cùm quidem
gravis exigitur (vel plurimi levibus peccatorum se reum scit,
quia & hæc laudem Dei multum augeant & efficiunt, de-
votionem, & fiduciam minuunt, & orationis efficaciam

debilitant. si penitentiâ prij ꝺ deleantur, ind utile et con-
fultum ꝺ, ne etm nullig sive gravis sive levis venati de re-
sertis sibi consciy contritionem orationy veritat de remissis
obtentis ob que se peccatore ꝺ, et tuo sera laude ꝺ. et
exaudition indignum se humiliter agnitem. et solet talibus
cū penitentis, et se humiliantis laus et oratō ꝺo augetur
et sibi utilior obsequetur.

Quartō Preludit Preparatio bonam
intentionē, et oblationem, se vult sla rectte coarti, ambitionis
superfluitate, vel vane gloria, hypocrisi, ambitiōvane moti-
vō, Ps ideō principaliter laudemus, oremy, et invocemy deum,
quia laudari ste! vult, et desiderat, ac speciale deferes
benedictionem Abt donum, et gratias nobis impertias in fine:
Dicte oratione largiri vult, et quia ꝺ oratione maximè
cum ꝺo unimur, et ꝺo ea, qꝺ ꝺey à nobis exigt, reverēty;
Ubi not: quōd, cum bona intentione ꝺo preces nras ex
obtinenda aliquare offeriny, id cum resignatione facere
debeany ad exemplum Chri ꝺi; qi patrem sum celestem qidem
rogavit, vt calicem passionis auferret, addidit tn: veruntn
in mea, sīna voluntas fiat, inde docere nos voluit, quōd
in tribulatione nra, ac pro beneficiis obtinendis rogare
quidem oporteny, et debeany ꝺum, qiā rogari et invocari
vult, vtq cum resignatione in eig ꝺi voluntate id faciany;
nisi etiany aliqua, qꝺ nos habet vel à nobis fieri abhinc
vult ꝺey; tlia siquidem etm absolute et sine aprobita conditio-
ne: si tu vis, aut tibi placet, rogare optany; hoc ipso,
qꝺ certō faciany; id ꝺum velle. Attendetm circa intent.
tionē et oblationē orationis observandū, vt eam cum intentiōe,
laude, et oratione Chri ꝺi veniany. sic ēn ꝺo longē gratior,
et nobis utilior erit, utpote ea vita unione precalendi:
ꝺo virtutes, prout ꝺey sapiy revelavit animabꝰ sanctis,

Quintò includit preparatio bonæ voluntatem, et efficax propositum fugiendi occasiones, aliosq; defectus, et cauendi euadendi; extrà quæ ea, pro vno oratione bene resolvenda faciunt, defectus verò ipsum nonnihil impedientia deliberandi, fruitionem ad orandum, ita etiam ad orationem feruens desiderium et bona efficax voluntas plurimùm contribuit, vt: ait liquet ex dictis supra. Hoc tertium propositum fieri cum resignatione in D. voluntatem etiam ad aridităten, desolationes, pro bene placito ipsius referendas.

Sextò includit previam invocationem auxilii et gratiæ, quamvis etiam ad exactam recitationem vocalem invocatio auxilii non vtique semper, tamen specialiter requiritur ad orandum pro recognoscendam, cum bene orare sit speciale donum Dei. Præsertim ad orationem specialiter flagitandam. Unde, cum ante omnes horas canonicas pro auxilio bene orandi fiat huiusmodi invocatio potentiam illam orationem. Regula Ignatiana etc:

Septimò requirit, vt seruamus ad curam et solicitudinem de quamvis re, vel negotio sive sacro sive profano, et ab eo animum auellamus cum protestatione quòd nobis inuitis obuenientes cogitationes, circa orationis negotium maximum, circa quod, vt orationi vacemus curam adhibemus, vt ea flabelli sine vlla cura ad abeundum, et redeundum ante orationem diuitamus, reiiciamus, et eam suo tempore, non alio tempore habeamus. Hoc requisitum, vt ait Origenes, multùm distrahitur ab oratione studiosi, quia diabolus non magis quàm orationi tempore curas ac solicitudines de officiis, et negotiis ingerere, cogitationesq; pro illis optimas, ac

utiliſſimas alias vię occurrentes ſuggerere ſolet, ut ijs
indulgentes à Dña attentione, S. D. cum devotione a:
vulſi orationem Dñi ꝛ reſolvamy, et breuiter illiꝰ re:
citemy. Ad obviandum huic diabolico fraudi ne diuina ſpe
habendum, et obſervandum eſt, priuſquã oratoris initium ſit ꝛ
ab Curas et ſollicitudines de quacunq; re ſimittere ac deo
committere, certiſſimoq; credere, quod ſi tunc noꝰtes
Jeſum ab alias curas, et cogitationes etiã optimas dimittimy,
et rejicimy, dey interea res ac negotia ſua, et qidem nobiꝰ
curatuꝰ, et eaſdem bonas, vel meliores de iis cogitatio:
nes ſuo tempore fit miſſuꝰ. Quantũ ad noꝰtram pa:
rationẽ ſe ad orationẽ, id obſervare poſſet, ut ad ſecra:
tionẽ nobꝭ horaꝰq; ſua conſueta ſuę in Choro, ſuę extra idem
perſolvendas reſpiciãs q̃digna, et longior ſit, ante pri:
vatam ꝛ reſpiciãs longa, vel brevis ꝛ ſuę ſtatis horis
Longa vel brevis committatur, ita tñ, ut ſit tam brevis ad
humilitatis, bonæ intentionis, et invocationis ꝛ auxilio
ſingulis quoq; ut libet, necat: natus:

Quam: aut ſimilem noꝰtram ꝛ Filij
Chariſſimi, ſi D. officio ꝛmittitis, Deo multum placebitis
et orationẽ ꝰ vobis ſequentẽ gratã Deo, et vobis utilẽ
reddetis. Nec dicat aliquis, eam ee ñimis longam; nã
ſtota ẽ quã vitra ſratiam unus Pater ñ ſieri poterit,
quod utiq; longũ ẽ, nec multũ temporis petibit. ſi
Pratio unus Pater noſter, cum D. prolongetur; tñ quã à Dña
noꝰatore ꝛmiſſa ſere toty ſuccedy ſequentis oratio
de tendet; tñ quã ẽ neceſſe, ut etiã anguſtiã ſpatij ung:
elle ſiat, ſi ꝰtunc alia brevior ꝛmitti.

Profatam ergò vel ſimilem cautionem
noꝰparationem ſaltẽ ſimõ quoties Lucys horas con: in
Choro perſolvitis; tunc eã, ſi utì libet, matutinã chorauditis,

sufficientissimū ad eam faciendam terry habetis, etm quando
in Credo in arte cantus dicitur Signum in Choro à cantoribus, Item:
Do audientes sunt signum vel ratione status inuijatis,
et in via ad Chorū existentis, 3tiò illud ad libertē etm, qdo
ē legitima causa extra Chorum horas can: persolvitis, si
tempus vobis defuit. 4tiò extrà Chorum tandem tempus
prōnitibile salten arte statutum, seu juxta Breviarij, ad
tanges in reliquis paruis horis si tempus defuit, vos ad breue
actum remittite. Si verò valde ex causa tempus deficeret vel
ad alia negotia viderentur, et quis breuiores aliquam pos-
mittere preparationē.

Q: 3tiò quaram requiratur in elsub
Oratione, seu generaliter actu fieri debeat oratio?
R: ad orationem perfectē peragendā requiritur 1mò
ad orationem perfectē peragendā requiritur 1mò
sufficial attente. 2dò humiliter et reverenter. 3tiò cum fide
et fiducia, 4tò frequenter et perseveranter. 5tò devo-
tatē, et gratē. de qiby singulis singula conemus
dicere. itaque

Q: 4tò An, et qualis ad orationē perfectē in-
stituendam requiratur, et sufficial attentio? Item quo
inuenī ad habendam, et formandam attentionem?
Ante dec: not: 3pliciter ad propositum ē attentio
nā 3tia, ad verba, 2da ad res, 3tia ad finem. ad verba,
ut ita bene pronuntiet, ne ci in errorē, vel aliqua omit-
at, aut syllogiste pronuntiet. 2da ad ad sensum verbo-
rum, qua ordinē debitū attendit ad verba, scit etm ad id
quod verba significant. 3tia ad ad orationis finem,
qui ad Deū, vel id, quod refertur, quod unū, requirit
attendere ad finem variē ac multiplicites fieri et,
possibile quod varijs et multis modis ad finis actibus ergā
Eum sub oratione affici, eiqs intendere, et adhaerere,
ac ḡsequentes ad eum attendere quisqs valeat. Vg: vole
quis etm absqs attentione ad verba sensum conservatori

et gaudere, quòd hoc honore Dei laudetur, et sanctificetur,
et quidem hoc modo. vel potest quis sub oratione orare ad
me illius, vel verborum ad amorem D. accendi ad fidei
ad Dei timorem vel odium sui, vel desiderium rerum celestium
vel aliam virtutem moveri: ejus imitari, vel potest
verborum sensum mysticum attendere, etsi interea ratio-
nis pars transeat. Interdum aliquando verba, ut integre pro-
nuntiet, velne in eis erret, vel aliqua omittat, attentionem
retineat, quo casu omnes etiam inadvertenter et insufficienter ad
etsi quis velit vel etiam attentionem habeat? R.n.

R. Imò prima attentio ad verba facilitet
obsitè, necessarios requisitus ad eam orationem etiam
voluntariam, adeò ut sit illa orans, veces obligatorias
vg: Breviarium, vel mortalitèr p. datum ei locum, nec
ille verò vocalitèr, qui sine eadem resolvit orationem voca-
lem voluntariam: ita Conc. tam Algerd, quam D. Aug.
de quo magis in Theologia.

R. 2dò ad orationem benè, et perfectè resolven-
dam requisitus est attentio, imò sensus ad ea verba, et ritus regula
ut clatus etiam 2da vel 3tia, adeò ut si quis sine hac dicendi aliqua
vg: solet imò hns ad alia vana, et profana, ideo voracia, aut
carnalia voluntariè distracty, perfectè requaquàm oret, taliq;
oratione potius ejus offendat, quàm honoret, ejs invitet quàm
placet, ramenq; vel nihil res eandem impetret, ut potè
non petitis quàm rem; vel contradictoriè Regi; ita clarè
definitum est S. Trid. Sess. Canonibus 22. et Sessione.

Enimverò detalites orantibus tam malè
agentibus rari videm conquesty à Deo ipsa: 2d. 13. populus
iste labiis suis me glorificat, cor autem eius longe
est à me et psal. 54. ore suo benedicebant, et corde suo
maledicebant. et utiq; fuerunt illi, qui ore laudem divinæ

pronuntiant vel ipsum invocant, & eius corde nullatenus de Deo, nec de eo, quod retinent, & de aliis variis aut vanis cogitant, illicitos actus et inhonestos et vel inde presentis intensa Maiestati D. cuius oculi loquentium, ut: iurium reverà irrogant, eamque offendunt; fruit enim audientiam his coram magno Rege terra, eius loquens de magnis rebus (aut rogans pro gratijs sibi maximè necessarijs aut pro remissione rerum) quam vix: quidem filius eius merito esset, supplians, si ipsi petitione Regi fiebat: ut ad presentiam, et Maiestatem eius intensa semper verteret, et mentes ludentes advertenet, vel sua seruitia loquentes, et videret, vel huic inde fiat attentione, qui dicat, vinde fuerit, vel preturas apud eum etc. Regi reverà iniurian irrogaret, eumque sibi offenderet quam plurimi, nec ab eo aliquid obtinere et. fit multò magis malè agit, et intensa illi Maiestati coli et seruà iniuria affert, nec exaudiri à prestigi mentis mentes, si humiliore loquitur, corde vel alimò rugas tractat, et sine vllo respectu ad Deum offendem, imò eius veritij immemor seruiens, nec attendens, quid dicat, animò resipiat quod cogitat, et circumvagatur.

Audiamus desuper D. PP. valdè indecens S. ait S. Bonav: perfect. sper. c. 5. vt aliquis cum Deo loquatur in ore, vel aliud meditetur in corde, talis orans nunquam exaudietur à Deo. cui gloss. illud S. Basil: quod Nazian. Cor: ait: c. 3. n. 4. D. Augustinus S. implorandum non remisse, nec mente huc, illuc vagante, ergo talis irretrabit. Quod retit, sic non magis Deum irritabit, vel S. Iustinus Loan. 4. Spiritus est Deus, et qui adorant eum, in spiritu, et veritate oportet adorare. hinc dicit apost. Thes: 5. Carentes et psalentes in cordibus vestris Domino. Super quo lectus S. Hieron: in Cant: 3. dist. 93. dicit: audiant hi, quibus in Ecclia psalendi et offerendi, nec non voce, sed corde cantandum, ubi gloss. addit illos vers

Non vox sed votum: 3 mensura consona sed Cor
Non clamor, sed amor. Clamat in aure Dei
Cui' concordat illud vulgatum. Si cor non orat, tua
frustra lingua laborat S. Bern: l. de or: c. 9. ait:
magnam injuriam Deo facio, cum illum rogo, ut mihi
intendat, ego vero nec mihi, nec illi intendo, et quod
deterius est, inutilia et inmunda in corde versando face:
rem horribilem aspectibus ejus ingero. S. Chrisostom: 2.
vis loqui cum Deo? vis audiri? teipsum vis ejus
loquacis audi, nec sis propheres, ne frustra ores
Balaud: Sacr: mor: t. 10. disp. 93. 3 dy delectatio
Dei in oratione vocali sine attentione mentali,
quam in gaudium avium, vel grunitus porcorum.

Porro ad orationem vocalem
quamuis attente faciendam sensibiles etm
quamlibet movere possent el 3bl. 3 longe facilius sit atten:
te orare, quam distracte, qui attente orationi
se attendit, magis ocium rationi animi, qui vero spiritu
oral, pluribus intendit, hypocrite qui simul orationi
saltem quoad verba, et simulatis attendit et hoc sibi
magis gravatus, ejus potentia interna memoria
presertim et intellectu cum phantasia fatigatur,
Hinc moral Spiritu S. Eccl: 7. Fili ne in multis sis
actuosus. Item Luc: 10. Marthabol: quia turbaris
circa plurima, pericl. faciantur. Notatu dignissimum
3, quod ad rem facit Navarrus: in Enchirid:
de oral. Oratio, inquit, attente facta, requirit 3
anima, aliter facta labor et luctus.

Et hoc quinta intelligenda ꝑ̄ tanto de oratione pubꝫ: sed etiam de oratione vocali privata et voluntaria vg: Rosario, quia quamvis nullus subeundi teneatur huiusmodi orationes persolvere, tamen si vult persolvere, tenetur eandem debitè et prout ꝓ̄a orationis exigit, persolvere: Est etiam gravis ꝓ̄a orationis orare et ꝫ̄ attendere ad eam, quem quis orat, seu ad id, qd orat ut pura etiam sub oratione vocali privata venialiter cadat, qꝫ̄ ꝑ̄a voluntariè distractus ꝫ̄. Adhuc tamen not: qd magis peccat, qꝫ̄ sine debita attentione oratione vocalis pubꝫ: vg: horas can: quia qꝫ̄ privatam ita persolvit, cdqꝫ ob varias rationes, de quibus dlgꝫ: quibus adde speciale præceptum Eccliæ vg: de celebratione sibi: distincte proferentes in virtute obedientiæ, ut ꝫ̄. officium nocturnum pariter et diurnum, qtum eis deest Deo, studiosè celebrent, pariter, et devotè ubi quisque advertit, qd per studiosè requiratur attentio externa ad verba dicenda, et per devotè attentio interna ad sensum, vel finem.

Rc 3tiõ ad orationem debitè et perfectè assistendam notes primam attentionem ad verba dicta: vel sufficit tacita, vel 3tia attentio de quibus supra, et quamvis nisi communem ꝫ̄. Tertia sit perfectior tacita, tn tacita valdè bona, et perfecta faciet omnia, et instructus, multum etiam gfolatoria similque facilior, imò secundum Cardinalem Bona horol: ffol. C. 3. p. 3. n. 1 tertia facilior, sed etiam utilior dicit enim, est etiam hæc attentio ceteris duabus facilior, utilior, atq evagationibus magis subiecta ꝫ̄. etiam Datus Dominicus et Eccliæ spiritus magis gformis, qua ꝓ̄ter ꝫ̄. Thomam plurimum suadent Calentibus linguam latinam rudimentis Doctoribus. S. Aug: in Ps: eadem suadet. Intus cum oratis Psalmum, verbetur in corde, qd proferas in ore

et psal: 30. ſi ord psalmy: orate, ſi gratulatus, gaudete: ſi lacrat: lacrate, ſi timet, timete, oia ꝛ̄a, quibꝰ conſcripta ſt. ſpūs noſter d. Idem doc: et, etiam magis declarat Caſſian. collat: 10. c. ij. de psalmorū affectu in ſe ſuſcipiens ita inquit decantare, ut eos tāq̄m à propheta compoſitos, ꝯ velut à ſe editos quaſi oratione propriam, profunda cordis compunctione deprom at, vel certe ad ſuam perſonā ſtatuat eos ſuiſſe directos, eorumq; ſententijs ꝯ tantūm modō ac pro: phetam aut in propheta eē completos, ſed in ſequenti: dia geri, cū clericis cognoſcat, eundemq; deſiſſe: ente; cordis affectum, quo quiſq; decantaty: vel con: ſcripty ſit pſalmy, velut authores eiꝰ facti procedere, magis intendat ipſius, quā ſequamur, nec reſtet ne ꝯ oia, ꝯ aliqua tantūm intelligany, quā ſuccessiue ꝯ intelligany, preſertim ſi cum tempore ſubinde etiam pſalmorū ipſe interpretem legamy

Accedit etiam, quòd laudata hac ꝛ̄a attentio ſpectata in Dian ab aliis pro optima habitam declinare, et deſinere poſſit, ut ſiquis ꝛ̄g: attendit ad ſenſum alicuius verſꝰ, vel ratis orationis et eiden ſenſui aliqua diu inhoerens venia ad con: templandum ſaum, vel in admiratione eiꝰ dei omni. potentia, ſapientia, Prouidentia, Bonitatis etc: vel gaudet, vel lætatur in eo, vel dolet de peccatis, vel habet aliud pium actū vel affectum, et tamen literæ pergit in ſua oratione ꝯ attendere ad ſenſū verborū, quæ interea profert, ꝯ optimè fieri poſſet. Non pro conſolatione nobꝰ ꝯ ſuaſty tenearur nec ex: pedit ſe ſtrictè adigere ad una ꝛ̄a vel Dia, ſed habeat quis libertatem ſpiritꝰ, poſſitq; modò ꝛ̄a,

habere attentionem, prout res p̃ē affectū devotiō vel alia circumstantia suadent, aut movent, ita vel subin: de quib⁹ cōstitet q̃tinuare solam ẽdam, attendendo nra p̃ē ad solid⁹ sensum verborū, id⁹ habendo in corde, q̃d hō in ore, vel p̃ eandem ẽdam ita habere, ut sensui unius Psalmi vel partis orationis v.g: Sanctificetur Nomen tuum &c: attendens illi diuitij inhęreat, cuiꝰ q̃ unius, q̃libet, q̃diu rando, ut fay semper vel rubigs ad ẽdem honorem, ametuꝰ, pergendō ulterius in oratione, et nō attendendō ad aliorū verborū sensum, donec forsan devotione et affectu circa ēdam partem cessante, vel alia parte aut verbo movente, paritē, iterū inhęreat sensui ēdem, prout suadet Dominus Navas: dicens, ea ratione, ut modo ad hanc, modo ad ēdam orationis partem, et sensum eiusdem diuitij attendamus, eiꝰ inhęreamus, sūg simulq; diversis vicibꝫ et temporibꝫ totius orationis sensum gustemus, ac percipiamus. vel potē quis habendo ẽdam attentionem inde devenire ad ẽdam vel tandem ad absolutam plan hōrē ēdā nōtā diuitā.

Ex quo colligo: quōd stante hac sancta libertate circa attentionem et libera diversitate ad ſil difficile, seu facile ac necessarium sit cum attentione orationē vocalem peragere, seu tertium si quod alicui reputatē et sit ē tandē habitū frequentatos aut generaliter, nō dubitē advertit S. Thomas de rel: Relig: l. 2. c. 69. quō frequentius quis oret, tanto fiet oratio delectabilior, et q̃to rarius, tanto insipidior, et fastidiosior.

R. 4tō Ad habendā et ꝓservandā necessariam attentionem in oratione valet q̃dam 5ta hora ante orationē preparatio 2nd⁹ fuga memoriā offendit Deū quo longiꝰ, quamvis erga nōstra vita ad ōia, specialiter tā ad orationē vitē peragendam utili et nōsse ad memoria profectū fei, eamq; ipsa rōa orationis ut pote locutionis ad

cum reverentia Deus exigit, et ratio suadet; et certè si humiliter, et simpliciter recordor, qd reverentia profecto sit interna ita maiestas, et exactissimè attendat, qid duam, quid et quomodo orem, sed possibile, qui debita cum attentione, reverentia, et humilitate orationi faciam, et attendam, qid duam. 3tiò sensum exteriorem custodia. de quâ infertij. 4tò loci et temporis convenientis electio. 5tò omnes curam, et inordinatorum affectuum depositio. 6tò invocatio ad habendam attentionem sperantem tam cautè aliquij interpretetis in talmodi; intelligentia enim idonea magis attentus redditur, ac devotum. Sd de hoc medio de cauto tempore et oratione infrà sed, interea pro consolatione serviat, qd dicit S. Script: et Salom: lectus de verba sint plena dyscretionis, vanaq; significationes ac sensum multiplicè accommodatitium habeant, ita ut quivis eum privatly eadem ad varia, et diversimodè, modò ad hoc, modò ad illud pro fructu et instructione ac consolatione spirituali moraliter utilare et accommodare possit secundùm devotionis, et Spiritus. lumen, et gratiæ habitum, aut diversitatem, quemadmodum enim scriptum est: ad Rom: 15. Ad nostram doctrinam scripta sunt, ut per patientiam, et consolationem Scripturarum spem habeamus.

Q. 5cto An. et qualis ad orationem perfectè faciendam requiratur reverentia, et humilitas? et in quo consistant? R. 1mò. dico eam tam interna, quàm externa requiritur reverentia et humilitas ad orationem perfectè faciendam. Quod humilitas requiratur, patet ex scripturis dictis. Deinde ex ratione, et ex consideratione immensæ, ac infinitæ, cui profectissimè orantes loquimur,

praefatis, et extra extrema rõa vilitatis, indignitatis, et malitiæ ꝛ risi cum humilitate oratiõe nõ inijciãy. et qtiuscy. seniores indignissimos nos tantã qtã et fauore re putantes. Quia satis reverentia requiratur, quæ sit tota Ratio, et certè, si requiritur, vbi cum tanta reverentia coniungat. q. coram terreno Rege audientiã habet, cum eo loquitur, vel ab eo aliquid petit, quanto magis requiritur in illo. q. cum Rege Regum, immensa tanta maiestate ℣. intimè loquente, et attendente loquitur.

R. Dicõ Externa reverentia et humilitas potissimum consistit in hoc, videlicet in decenti, humili, et reverentiali situ ac compositione corporis, circa quem imprimis notandum, vt in rectandis horis Can: exactè seruetur ceremonia à Rubricis vel statutis prescripta ad standum, genuflectendum, inclinandum &c: circa orationes priuatas, vt sit prescripta certa corporis situs, vt stando, sedendo, et genuflectendo, vt in tanta reverentia et decentia magis congruum, vel si nisi casu tabbi aliter exigat, vel suadeat, oratio vocalis stando vel sedendo, ad quam stando Dei tam ergã suam reverentiam flectendo, vel alterum stando, aut modestè deambulando fiat, si cui enim extra Dei tam reverentiã agere videatur, plebeius aliquis, qui familiaritatem cum eo habeat vel sedendo regi vel Principi supplicare, satis eidem reverentia, repugnare videtur, stando aut sedendo humanam Maiestatem formatis orationibus vocalibus interpellare, eoq. humilitatem corporis humilitatem, et reverentiam ꝛ servat, cui extra eandem prodat, simulq. ad devotionem et reverentiam humilitatemq. interiorem moveat, et

juvat sitq; stando, genuflectendo, incedendo, prostrat. in vero flectendi. Ita pote qui vestimq; suam reverentiam, et humilitatem exterior, et quasi necessariam ad orand. inducat, Volebat illud psal: 94. venite adoremq; et procidamq; ante deum et ipse 95. mihi curabitur de genu et ad Philip: 2. in nomine Jesu omne genu flectatur in cael. Dan: 6. flectit genua ad Patrem Dni mei Jesu Christi. Dixitur tñ notanter, nisi cau rationabilis etc. q̃is 3 vq: debilitas, infirmitas, fatigatio, vel aliud impedimentu, obtalem enim vel similem, cau reflectionis et reverentie 3 obstat, sicut sedendo vel jacendo peragatur, presertim. siquis ideo ad orandum magis disponitum quis, se sentiat, q̃la si certq sit Corporis ad devotē, et attente orandum aliquid magis conducit, absq; irreverentie nota assumpt. dumodo interna reverentia et humilitas habeatur, uti bene advertit Navar: in Enchirid: c. 6.

Secundo Reverentia exigit, ut oratio vocalis in decenti et competenti loco peragatur, quamvis enim nihil cōis SS. memoria profectis sit, humilisq; cum Deo Conversatio ac brevis oratio mentalis, precesq; et affectus circulatorij tam vocales quam mentales in quolibet loco etiam latrina S.V. absq; ulla irreverentie nota fieri possit ac deab impiis illud 3 1. Timot: 2. vult in omni loco orare et S. Bern: de medit: ubicunq; fueris, intra teneti sum ora, si longe fueris ab oratorio, quaeras locum quo viam ipse loqui: tamen oratio vocalem formata vq: horas cau: q̃tra obtam reverentia et evolunt SS. et affectu, nisi necessitas vel alia causa ex: Exod: in loco indecenti vq: latrina S.V. orare potest ad circumstantiam loci pertinet, ne absq; esset vel nisi cau oratio fiat in loco distractiones causante

vy: vbi alij garriunt, ludunt, vel cantant &c. Primùm in tali loco orare & voluntarie se conijcere in varia distractionum, et irreverentia periculà. Optimy ad orandum loty sunt &c. Vnigua nisi tualibi diuinda preces vtiq; apud eos exaudiuntur / vel Ecclia: vel alij loty à communione: et a sortio alioru se separaty; in tali enim loco tanta non est causa distractionum nec anxiety pectoris, et extra adest optima occasio liberè effundendi cor ad Deum, et pro devotione libere faciendi pros ad Deum affectiy sui dixit Christy Matth: 6. Cùm oraveris, intra cubiculum tuum, et clauso ostio ora Patrem tuum in abscondito. Et Lucæ rotanies: assys resste: vel vista casa, ob hanc siquidem vtiq; rationem etiam in sortio alioru orare: Iuxta merfect ob ys: qa ibi fuit, vel diuersatus; averterany faciem ab eis in cubiculo orare Confessus vtiq; illud &c Coff: in Clem: 7. de celig: et Venerab: Petrum N. orationi se Cofrian: intra cubiculum orany; cùm à cogitationum et sollicitudinum strepitu corde remoto secretè et familiariter soli Deo preces nras offerany.

Tertiò exigit reverentia, vt fiat Ista cum custodia oculoru, auriu, oris, nec &c alioquin ys peccatum: ne videlicet in oratione huiusmodi oculis vagemur: aut cum alijs loquamur, vel cis loquentiby aures prebeamy: vel aliud cum oratione inconvenibile agamy; hæc enim est summa Ista reverentiam &c quivis agnoscit. Attendi qd talia agere necessarium, vt ab tal distractionis anxietate &c qa saltem venialiter semper peccat, nisi &c inadvertentia ista fiat, de quo plrà in Theologia &c.

Quartò exigit reverentia, vt cum gravitate, et modestia, quæ omnia de ipsa oratione se præcipitantia &c et strepitosa verborum Ista orationis vocabuli: fuit enim defectum Ista reverentiæ committere

et rarùm: vel nihil efficeret, et difficeret potiùs quàm
faceret, siquis apud terrenum Regem res suas nonnisi
per Procuratores, aut pro se, aut pro aliis suæ negotiæ rogaturus
vel promissis et aureis beneficiis gratias obtaturus esset:
ego validum quidnè laudabitis verba grafis? postam
cum sua prodigalitate, ac deproperatione, aut ignoratione deblateraret, ad nutum meorum suas lectiones aut
alia, quæ memoriter perfectè scirem recitarem; ita et
multò magis absq; reverentia defectu, seu culpabilem
irreverentiam committeret, parùm vel nihil placebit, nec aliquid obtinebit si mise, coram tanta Majestate is facit. Verborandum
sanè est, quòd defectus ipse reverà notabilis, et perfectionem ac efficaciam orationis illius, quàm credit
diminuet, tam parùm curetis, cùm multos video
quin fal sonos jejunantes vivos et mulieres cernere sit, qui orationes suas tam nulli quàm privatas
profata culpabili celeritate ordinariè persolvunt,
illas solùm, ut oratione citò absolvant, quàm ut rectè
persolvant, attenti, denudo? ore verbis integrè pronunciatis totam orationem perficiant, et quod pessimum est, culpabilem hunc defectum nec apprehendunt, imò
eundem etiam defendunt, ac roganteà maledicta
grandi obtum detonere videatur, fatagunt. Ah? grande malum, re vos charissimi! aliquo levamine
tis fatagite, ut ita primis statim vestra Conversionis
nis diebus, et assuefactis detur cum reverentia, et
humili gravitate sine ruina deproperatione orationes
vestras persolvere, aliàs certè orationis efficaciam,
et effectum? remittetis, nec mirabilem illius dulcedinem unquam gustabitis aut sentietis.

Notaretis? obtis ne vi alterum defectum
minimè nempè garrulitatem et morositatem devitaretis;

casu, quò horas Car: extrà chorum /: in Choro crimad arbi: trium superioris vos regulare debetis./ vel alias preces formatas vg: Cursum, Rosarium &c recitatis, siquidem in exsolutione orationis formatarum simul mimis celeri: at, ita etm nimia tarditas vitanda, et moderata aliqua Dtam reverentiam, et attentionem admiretur habere cre: ditis tm limita et utilis ordinarie assumenda S. Spiritus ordinarie quia ubi tenuis, et oratio rotis, in itinere longo utilissimum, et primè mentalem et orationem aliquam vocalem vg: Pater noster. simul primè recitare, et singulas partes unicando et Deiparæ quasi meditando exsolvere.

Qu. 6to An, et qualiter ad perfectè orandum requiratur fides, et fiducia? R. 1mò qui perfectè orare, et à Deo quod petit impetrare vult, tenè Dtam vera cum fide et fiducia orare, id S. n Dtæ dubitare. sed firmiter credere et firmare Deum illud, quod petit, certò daturum, nisi videat, id n vergere ad suam gloriam, vel petentis salutem, et quò major ac firmior erit petentis fides, et fiducia, eò gratior Deo oratio, et certiùs ac efficaciùs obtinebit petita, etsi divina sciens, et nescius moneat. Hæc doctrina manifestè asseritur et ineffabilis veritate, et promissio S. nam Marc: 11. N. 24. Quæ Chry: cia q: cunque orantes petitis, Credite, et accipietis. et Jacob: 1. N. 6. ubi apostolos docens, qualiter orare Deum, dicit: postulet autem in fide, nihil hæsitans, qui enim hæsitat, similis est fluctui maris, qui à vento movetur, et ejicitur. Non ergo homo ille, qui accipiet aliquid à Dno. Psalmi etm plenissimi promissis D. ejus assistentia protectis, auxilio, et quibus alia promittuntur confidentibus in Domino. Hanc fidem et fiduciam in orando quis excitare, et firmare ut confidendo.

Primò quòd dg̃ sit verax̃imus, fidelissimus, et infallibilis in promissis. promisit atm nos exaudire si cum fide, et fiducia ab eo petamus. nam Ioan: 16 N. 23 dicit: quicquid promiserit: amen amen dico vobis: si quid petie: ritis Patrem in Nomine meo, dabit vobis. item Ioan: 14. 13: quicquid petieritis in Nomine meo hoc faciam. 2o dò si confidamus, q̃ deus etm infinitè bonus ac benignus, atq; ad nobis dandum quicquid utile aut necessariũ, ratissi: mus sit ac promptissimus. adeò ut magis promptus sit ad dandum quàm nos ad petendum, et durius desideret, ultantius fiduciales petamus, et capaces nos reddamus. q̃ enythe: saurus suæ bonitatis in nos abundanter effundat: val: eat. 3tiò quòd infinitè sapiens, et optimus sit, qui nõa perfectissimè scit, et sapientissimè potest nõa dare, atq; ipsi vivare et absq; eo sui prudentiũ, ut pote qui nec dando ranquerit, nec vivando debilior fit, sed rectius quam cuncta desiderata, maxima, et innumera nobis dedit, et facit: deus autem ipse bonis infinitè abundans, et optimus dator, qui nec fatigatur, nec indignatur, si quando, et toties, et tantus, si fieri, et contingere etm maxima et diurna petamus, quippe qui maxima et plurima tam facile, ac minima, et rara potest, ac vult dare, et facere; vnd speciale vere ridiculum hbt, si magna, et multa ab eo petamus, et quasi indigne fert, si id̃ faciamus, vnde illud Ch. 2. q fit: monast: ubi ait: munificentissi: mus, et augustissimus dec noster, indigne ferat, quando aliq; quis exiguum aliquid à se petit, quemadmodum aliqui de re: gibus ipsum q̃ quemcunq; rogat, ridiculis dictis orãe tua irritum facere, sed petite tibi, quæ digna sunt Regee dco.

Deus noster Pater Charissimus, hanc deo gratissimam, et efficacissimam, et voluntariam, et quasi violentã: per eam exercitam miracula fuisti: fidei et fiduciam in ora oratione, et parte ejus etm parva

qtm Deꝯ dederit habere satagite, et quidem n̄ tantùm in ora-
tione longiori, et fotrata, sed etm̄ et quidem rebus
nē in breui et iaculatoriā, qbꝫ per diem in variis occasio-
nibꝫ, variisꝫ necessitatibꝫ, vel indigentijs ꝺeum pro
auxilio seu manno et extraordinario, sine quo non valemꝰ
ꝺ̄ invocatis, verbō: oīa, q̄cunqꝫ orantes petitis,
credite, q̄ia accipietis, et fiet vobis, modū in tempore,
gō pro ꝺ̄ gloria et vestra salute magis fore ꝺeꝫ
cognoscit: Nec dubitatis, multos multa petere, et nil
nhl obtinere, ꝺ hoc enim patebit, ꝺ ꝺenda intrā.

Q: Vtinā qualitas ad perfectā oratōnē
requiratur, frequentia, et perseverantia?

R: imō oīnō requisitum, nl frequens et in certo sensu
ꝺ̄ assidua sit oratō nr̄a ad ꝺeum: ita patet ex variis
nīsꝫ locis S. Script: Lucis xl Luc. ꝯ. XI. oportet
semper orare, et ꝺ̄ ꝺeficere, et Mt. X. 26. vigilate ōi
tempore orantes: nl Digni fieri mereamur fugere ista omnia,
q̄ ventura sūt, et stare ante filium hominis. item
Ephes. 6. X. 18. sine intermissione orate. et Luc. 18.
V. 22. non impediaris orare semper. Tob. 4. X. 20.
pater Tobias filio suo suasit ꝺ tempore benedici ꝺeum,
et rete ab eo, nl viam suam ꝺirigat. Concordant ss. pp.
qui frequentes orationem unanimiter, et fervente
fuderūt. Ratio ꝺ tum quia cùm ex nobis profunde
nihil sciamus, et valeamus, semper, ubiqꝫ, et in ōibꝫ
etm minimis et ꝺ̄ oīa ꝺ̄ deo eiusqꝫ gratia et auxilio
dependeamus, q̄ōtidie semper, et in ōibꝫ ipsum rogare, et in-
vocare debemus, quibus tam ex infusa sua bonitate ꝺ se
iam prompsimus et paratissimus sit ad ꝺandum, et muta-
tum in ōibꝫ ꝺ̄ rogari vult, eōq ꝺ singulare benefa-
cium habet, si in cunctis, et ea curiositatem minimis ad
ipsum recurramus, invocandoqꝫ demonstremus, nos revera
credere, q̄in ōibꝫ etm minutissimis ab ipso dependamus,
nec quidquam sine ipso valeamus, ideoqꝫ nobis ipsis

per cuncta diffidentes, ut eo solo, cuius auxilio securi,
vel confidamus, ipsum amemus, ut pote cuncta ideo rogique
ab ipso petebat, ut eidem, quem super oia amamus, in cuncti
perfecte placere et fervide valeamus.

Rx 2do. Oraõ ut sit perfecta, et adquaris
obtinenda efficax. Petam eã perseverans, dum dicit:
qui aliquid petã ego, et dñs statim depraue orare, si illud
ma, vde vel vtã vtile ad obtinendu, et dñs tamdiu
perseverare, et optimare preces nras, donec impetre:
mus, ita docuit nos chs, ipse dicens: vt oportuit semp
tolam dicere, qd nos, etsi maledicimur ab inimicis,
si in caritate, dilexit, ste, in orbunitatem, qõ in oraõe
perseverant, ignoscãtes, infert, multo magis fore, ut pa:
ter celestis nos filios tribuat, si illum orare, et rogare
ad ipsum, et ideo ad perseverante orãdu adhortat
ibid: et ego dico vobis, petite, et accipietis, querite, et
inveniatis, pulsate, et aperietur vobis. Concordant
D. PP. et Affecta, perseverantiam in oraõe exhortãtes
suadentes. Ratio ad, qd frequentato semel petitionis
etm pro una cadenga &c. qõd, vel auxilio rogari vult,
tum qđ mysta dicta sufficiã in oraõne et invocatione
nra singulare bene placitum hbt: tum qđ oraõ ad nrã,
quam amantes, desiderat, salutem et utilitatem revera
plurimũ affert.

Affirmat, ut ad optinendam et multiplican:
dam oraõne atq; perseverandum in ea nos inducat,
Affert subinde cãtica Dare, variasq; rationes s. inutil,
Vel iracundi, vel benã advertit S. Bonav: prof. Relig:
L. 2. C. 69. Lucidiõ etm ad propositum scribit S. Greg:
homil. 1. in Evang: istis verbis: Vult Deus rogari, vult orari,
vult quodam importune pulsari, ideo tibi dicitur: regnum dei
vim patitur, et violenti rapiunt illud, ostenditur, sedulo
in oraõne, esse in precibus importuni, Cave, ne in oraõe
defitias, si desiderium adhibe, quem rogas, et obstator
ut regnum celorum auferas, esto violentus, ut vim etiam infe:
re possis celis: bona violentia, qã deus non offenditur, so
lus petitur celis: bona violentia, qã deus non offenditur, so

plandus, rogans ꝑ Ecclesiam, ꝑ viuos, ꝑ defunctos, ꝑ omnium miseriarum ꝑ multiplicabus.

Q. Quomodo intelligi et observari potest, ac dicit doctrina Chri. et S. Pauli volentis, ut semper et sine intermissione oremus. Item, qd in praefiniti et observari dicat, ut satisfiat frequentiae et quidditati orationi a deo et ab Ecclesia commendatae?

R. Imo doctrina Chri. et Apostoli nō dicit intelligenda de oratione propriè dicta, ꝑ de oratione ꝑ largiori velata largissimo sensu accepta, qualem vel omnem orationem vocalem ꝑ mentalem, vel vocalem ad Deum petitionem, ꝑ etiam meditationem, rei cōsiderationem, laudis, et adorationem Dei, gratiarum actionem, et quemvis pium erga Deum actum et affectum, imo et quemvis omnem bonam intentionem factam, ut proinde profecto doctrina satisfiat, qui semper et propriè oranti, vel aliud bonum deo placitum agenti, ut benè explicat gloss. ordinaria in textum quomodo semper orare, ubi addit: semper orat, qui semper bene agit. Ratio est, quia in sensu stricto et proprio semper orare impossibile foret, ut dixi, quia ad praeceptum divinum et reales Deum alia facere nos: laborare, studere, legere, comedere, bibere etc. ut ait Cyr. Damasc. l. 2. c. 24. ii. Cyrillus tum temporis Romae gubernatorem vim orationi fundendae dedisse haec memorabilibus verbis: Cave ergo, ne prorsus peculiare orationis studium cum insistere fortè et attendis, dimittamus tam ita: venerabilis populi, qui tibi commissus et regitur, et propriae cōmodum cum salutem plebis, quae nutritia à te protectus, omittas; scriptum quippe est, qui et legem multiplicat orationem, et sacrificium salutare, attendere mandatis, iustitiam ergo facere quid aliud est quam orare.

R. Ideo Quamvis nihil aliud nec reales nec possibile sit, semper et sine intermissione orare, suspendo orationem in sensu proprio, sunt tres expedit, Deo gratissimum, nobis utilissimum, ad peccata deplanda

ad virtutes, et perfectionem aquirendam necessarium
est, ut saltem frequenter, et quasi etiam quotidie oremus,
etsi in Ecclesia vel proprio vel saltem magis longo, quam nemo
etsi in Ecclesia vel proprio vel saltem magis longo, quam nemo
oratio mentalis, vel vocalis petitio ad Deum, vel sua
oratio mentalis vel vocalis petitio ad Deum, vel sua
efficeratio aut meditatio, laus, et adoratio Dei, vel gratia-
rum actio, vel alij pij ad Deum acty et affecty, ita ut Dei
rum actio, vel alij pij ad Deum acty et affecty, ita ut Dei
mentes memores mentem nostram ad illum frequenter, et efficiuo
mentes memores mentem nostram ad illum frequenter, et efficiuo
aliquo modo elevatam habeamus, eique adhereamus, ita signi-
aliquo modo elevatam habeamus, eique adhereamus, ita signi-
ficantibus, et allegatis hactenus scriptis lectibus de oratione quæ hic
ficantibus, et allegatis hactenus scriptis lectibus de oratione quæ hic
definitur, declarat et ulterius docent S. Th. prout
definitur, declarat et ulterius docent S. Th. prout
patet liquet et ijsdem hactenus allegatis lectibus.

R. 3tio vos iterum Charissimi summe necessariam, summeque utilem, et Deo gratissimam orationem frequentiter sufficienter habebitis, si sequentia, quæ vobis hic præscribuntur, principia diligenter observare, et in praxin ac habitum deducere satagetis.

Principia
Circa frequentandam Orationem

Principium 1mum

Orationes vocales tam publicas quam privatas à superioribus præscriptas, exacte et perfecte quotidie persolvere satage, et assuesce.

2dum

Meditationes à statutis præscriptas sine necessitate, vel urgente causa magnam interuptæ.

3tium

Prorsus ab sive magnum, sive parvum aggredere, vel incipe sine previa saltem brevi oratione, et invocatione gratiæ et auxilij Divini.

4tum

In omni dubio, difficultate, anxietate, tribulatione, necessitate ad orationem recurre, ejusque pro gratia, et auxilio invoca.

5ctum.

Sub oculis tuis oculos mentis ad Deum reflexi
dirige, eiqs subinde pro auxilio, assistentiaq; quae
ian dedit, dul adhuc dat gratias age, et pro eadem
illum invoca, vel de executione D. illius voluntatis
gaude, vel alium pium actum vel affectum iaculatorium
caritatis, quietis, et simpliciter subinde exerce.

6tum

Preces seu orationes breves iaculatorias
de quibus infra, ama, et frequenta.

Q. 9no An. et qualiter requiratur
ut oratio fiat Refignatè, et gratè?

R. imò dico requiritur, ut oratio non fiat refignatè,
seu animo resignato; eiqs duplex primo ut quoniam
ultimy à Deo aliqua spiritualia temporalia, de quibus certo
scire non possumy, an, quomodo, et quando cedant ad gloriam
Dei, et animae nostrae salutem, id faciamy cum plena resigna-
tione, et remissione expressa vel tacita ad D. Voluntatem, videlicet, si eidem placeat, si velit, quo vultu, et
quomodo velit, et qualiter cognosci a nobis et fore ad ipsius
gloriam, et nostram vel aliorum salutem. Ita verbo et exemplo
docuit nos Dominus Christus; verbo quidem, cum in oratione
dominica praecipue nos docuit orare, ut alibi ubi dicty à Deo: fiat voluntas tua sicut in coelo, et in terra.
Exemplo autem, qui ter tribus vicibus oravit gethsemane, quidem
ad Patrem, ut auferret calicem, addidit tamen semper:
verumtamen non mea, sed tua voluntas fiat. vel si vis etc.
quo oravit modo maiestatis nos docuit, nos etiam pro
negotiis bonis et avertendis malis temporalibus praecipuè
cum et liberè orare possumus, hoc sic, Deus etiam pro his,
sicut pro alia re vogari velit, et hanc claritatem habe-
mus ad ipsum accedendi, ut id semper cum resigna-
tione in D. illius voluntatem facere debeamus.

Ratio 3. qa Dey sapissime provident, id quod rectius
ce: vel fore ad nostrum meritum, vel anime remissionem, vel a-
maiij damnationem eternale: vel prodesse quidem, sine defectu
vel in tali modo, qo nos volumus; extra vero tribulatio aliqua,
persecutio, vel alia malum temporale vel corporale, propo-
vertendo ipsum rogamy, qdulcore ad dei gloriam, et tua sa-
Cuiusq. gratia tacita vel expressa resignatione in D.
Volentatem pro huiusmodi rebus optatamy, extra quam certos sos
el male rogamy. Digni profecto, vel pro tota Dora, et
nisi cum nro damno nos exaudiret Dey vicia illius S. Aug:
Arad: 73. in fine: de Verbis Dom: Serm: 53. Dey quidem
regat rogamus, qd creditimus. Imo providet sepiy qd
eum grata et bona petimus, cu petimus. Cu etenim sint
vobis profutura, ut pote qi sapissime ceamy negligentes,
vel videamus qdque, vel ora in contemptum, vel ea abusui,
vel elati evadamus, qsepe nisi duriusq. reprimamur, et
extra, dum aliotempore vel alio modo sea largitus, tere
profutura cognoscit, vel prout etm in his sepiy in illis cum
tacita, vel expressa resignatione orare bonum sit, quod
optime docuit Tho: Kent: l. 3. C. 15. ubi Christo loquente
discipulis: Semper cum simplicitate dei et corde humilitate de-
siderandum et petendum, qdque desiderabile mentionem
sit, maxime cum propria resignatione mihi totum com-
mittendum est, atque dicendum: Domine tu scis, quali-
bet melius fit. Hac hora vel illud, sicut volueris, da, qd
vis, et qtm vis, et qdo vis.

Secundo dicit oratio fieri cum re-
signatione in ordine ad aridatem, et devotionem,
sensibilem consolationem, vel desolationem, ita et cum
voluntate Dei beneplaciti. qenti ora ne nedta-
cere, et qtinare deamy, sive devotionem aliquod
sensibile, vel consolationem spiritalem, vel aridatem,
tedium, et difficultatem, variasq. distractiones in ea ferua-
my, humodo paratè, et quietè, humiliter et simplici via,
faciamy, et distractiones voluntarie vitare amy, nec cas
eam probeady. Et quamprimum advertimy dejiciamy et
oratione iterum peragamy, nam, qd beatus Greg. oratio

quo fuaũ etiã cum aridit̃ate et sterilitate, sine ꝯ devotione sensibili et consolatione spirituali etiã inter gemitus quasi; invol-
untarias tñ distractiones fit, seo ꝯ magis sed magis grata, robis magis utilis et meritoria sit, qñ qñ sine cum devotione etc.
resolvitis; tñ qñ ita ab amore et interesse proprio purior et, qñ horis, qñ priori modo oraas prorsꝰ nullum gustum et consolationẽ, ꝯ tedium potiꝰ, et desolationẽ sentiens tñ, et qñam ideo prolixꝰ orat, qñ sensi et credit; vide Deum, et placere sibi ut orel, tum qñ patientia, et resignatio quam in toleranda et superanda difficilte qñ, hoc, nec ꝯ spiritus pugna et resistentia, qñ in repellendis, et diu-
turnis distractionibꝫ teneret, seo plurimum placet, magnũ meritum causat, ipsamꝫ orationẽ ꝯ seo gratiore, et no-
biliore efficit, prout alibi infra de meditatione.

℞ Istò perfecta oraõnis ꝯ requirit, ut fiat gratè seu gratõ animõ, vel ibi cum gratiarũ actione; ita videlicet, ut petentes de novo grad aliqd vel angelum prij de iam acceptis gratijs ibi agamꝰ, et postea pro nova sive magna sive parva, qualitercuꝫ habenda impetrata gratias denuò referre, Cui soli gloriam tribuere ꝯ omittamꝰ, ita docet S. Paul: philip: IV. 4. Dicens; in ꝯi oratione et obsecratione ꝯ gratiarũ actione, petitiones vestras innotescant apud Deũ. et Coloss. IV. 2. orationi instate, vigilantes in ea gratiarũ actione. Ratio ꝯ, qñ speciales sunt Dei, et meritoꝰ, ut pro ꝯi bene-
ficio, qñ Dono, et bono gratiarũ ei agamꝰ, eaꝫꝫ agendõ ꝯe bonum habitũ provenire fateamur, Cui soli gloria tribuamꝰ, ipsa illud Thess: 5. V. 17. in omni gratiarum agite hoc enim ꝯ Voluntas Dei in Chro Jesu in omnibus vobis. Concordant ff: PP. inter quos: Ioan: Crysost: vel, ad Cor: C. 5. si ait: Sedeam qñ in oratione nescio ꝯ gratiarũ actio, et nihil suo Creatori cum ꝯ humilitate gratiarũ referat pro beneficijs tam acceptis, et hoc sine

Et hoc, p̄ quæ faciemy, deo d̄ficiemy, et indignos reddimy ulteriorib⁹ gratijs, et donis ei⁹, prout etā d̄ficient: iam quam plurimū offendit, dum inter 30. leprosos, q̄ liberā tionē à deo petierunt, et obtinuerunt, vix tm reperiūr qui accepto beneficio glorificauit, eiq⁹ gr̄as egit Luc. 17. vbi chr⁹ conqueretur ait: nonne 30. mundati sūt? et nouem ubi sunt? non inuenti sunt, q̄ rediret, et daret gloriam deo, nisi hic alienigena. Ergo per grāam actionem deo plurimū placemy, dignos et capaces nos reddimy ad noua beneficia, ut ait Ter: bene aduertit S. Bonau. illis verbis: nihil p̄ q̄ hoc ita dignū reddit h. mundi, quam si deo gr̄as agere, et reddere pro acceptis donis. Hoc p̄ vltī saltem breue illud deo valde acceptum, valdeq⁹ efficax: deo gratias: et corde aliquoties dicamy, sūde pro accepto beneficio dicamy. De quo deo gratias S. Bonau. Ter: ait: et S. Aug: epist: 27. ad Aurel. Epo: 2. ita scribit. q̄d valeā animo gerimy, et ore pronūciamy, et calamo exprimamy, q̄am deo gr̄as? Hoc nec diu breuiq⁹ nec audito tacitq⁹, nec intellecto gratiq⁹, nec agi fructuosiq⁹ potest.

Præterea cum grāarum actione orationem facere oportet in tantum, ut post orationē aliquam formatā congiorem festiui loqui cœpimus, agamy gr̄as deo pro sumā benignitate et gr̄a, q̄ nos adiuuat orandum et laudandum, eiq⁹ alloquium admittere dignatus sit, q̄ re vera inter maximas gr̄as reputandum ē, q̄ nos effi ri dignissimos, vilissimos, et miserrimos ad tam augustam audientiam et ad q̄uis ab eo petendum et obtinendum semper admittat diuina clementia diuina.

¶. 3tio Quæram post orationē voca: cem observanda sit? R̄. 3tio post orationē publ: Nonas q̄e Can: et eta priuatam saltem congiorem festiuā observandā. vidit 3tio Debemy deo gr̄as agere 2. do Dom⁹ orationis nostræ,

seo semnò breviter offerre, cumq; rogare, vt defectu vica
nijs nos supleat. 3tio Idq; pro defectibj vicarijs ver
sari petere, et de ijs dolere, et emendationē proponere, q;
ora breviter fieri modo et ordinem in Cibel: mensibj
descripta. 4. poteris etiā, vbi tempus vacat, breviter re
colligere, quomodo oratione, laudemq; D. persolveris,
et si forsan majores defectus reperias, de ijs, cumq;
eorū specialibus dolere, emendationē proponere, et si
quod omissum, aut erratum scias, supplere vel omittas.

Principia Practica
De quavis oratione præsertim Vocali
Principium 1mum

Magnam semper habere æstimationem de oratio
ne, et ejj dignitate, præstantia, necessitate, et
utilitate.

2dum

Orationem sumopere amare, eamq; sedulò frequenta
re vigta primitiæ de frequentia orationes superiq;
posita, et quæ ordinò legenda, et relegenda sit.

3tium

Specialiter studere, et satagere, vt totum in viventi
de Deum esse amq; et Rotum etiam orationes vocales et
privatas quam pub: perfectè et exacte persolvendi;
tuta conditiones superiq; declaratas: Rota vidlicet cum pa
ratione præviâ cum attentione et devotione;
humilitate et reverentia; fide, et fiducia, perse
verantia; resignatione, et gratitudine.

4tum

Sæpius et tam diu superiorem modum de oratione
et requisitis ejj legendi, et relegere, donec cuncta
perfectè capiamq; et memoriæ suffideter impressa eamq;
ad in praxin deducere queamq;.

5ᵘᵐ

Præcipuè et pro cæteris sapij; magisq; relegere Bam mab; vel regula ad perfectam traone, in qua adhuc magis defectuosos nos agnoscimy, idq; tandiu donec ad quæ et si successivè curata perfectè fuiamy; et in sanctam praxin deducamy

6ᵘᵐ

Diligentissimè cavere, ne in nivendute qtralamy hbtm ordinis humilitè, aut imperfectè vg: sive in provida pa: ratione; vel sine hbta attentione, et devotione; vel sine hbta reverentia, vel nimia cum celeritate, vel syncopatione verborum.

7ᵐᵘᵐ

Semper magis attendere; ut hbtè, et exactè per: solvamy; quàd ut brevi absolvamy, et finiamy tra: tiones nostras.

8ᵛᵘᵐ

Omninò cavere, ne unquàm nimia cupiditate: tale; vel sine pusillanimitate circa attentionem vel de: votionem. rationes aliquam persolvamy, et ad absolutionem nos efficiamy, in quâ memoria, et caput ledamy, et debilitemy. sed potiùs sequies pacatè et quietè, humiles et simplices cum fiducia ad Deum, et in aliqua spiritu libertate; sanctaq; resignatione animy.

9ᵘᵐ

Certissimè credere, q̄ Deus perfectis mihi orandi; utpotè humilis, nec assuetis nec prostratis objectis diffusè totam aliquam et tadiū prosequi videatur; ut simul temporis, sicut sub Deum libe: facere ad Cœlestia, sempes pacificè, jucundior, et delecta: bilior evadat. (Certissimum namq; et testis S. Bonav: quòd ego frequentiùs qui orat, tantò fiat oratio dele: ctabilior, et efficacior, et qto varijs tantò in fijudicior et tadiosior.

S: 3tius

De Modo manè surgendj, et Precibj Matutinis Necnon de Sancta gratij eorum

Q Nùm quàm utile, et necessarium sit, quod referat Abbâ tempore, Quòq; modò manè surgere? et quæ mox diem bonis statim, et Actis actibj incipere?

R: Utilissimum, Deoq; gratissimum ea, et plurimùm referre cogit nicta cod: D: Ll. et Affectandum: ipsâ etm experientiæ testè perfecta, et imperfecta, bona, et mala totis diej tempestatibj plerùmq; perfecto vel imperfecto, bono vel malo principio, finisq; perfectis vel imperfectis, bonis vel malibj actibj dispendeat, adeò ut si benè et perfectè inchoetur, totus dies reliqua plerumq; benè et perfectè transigatur, egrè male, et tepidè abeat, si male, tepide, ac imperfectè, incipiatur. Ratio est, quia simul sine aliarum rerum, ita etm Dej cunctbl primitias specialiter desiderat, et honorari vult Dey, et præcipuum in illis beneplacitum Dbl, ac propterea exordijs actibj illam grata, et benedictionem D. petitionibj, et largitus, prout possim videre ex S. Scriptura, nos prohibet; qui manè vigilant ad me, invenient me. et Psalmist: Psal: 89. Repleti sumus manè misericordiâ tuâ; Et etm huiusmodi sanctas Dej primitias Deo dare negligit, Deum Dbl desiderato honore, et beneplacito, seipsum vero gratiæ gratia et benedictione D. privat.

Hinc est S. Clymac: tam Deum quàm malus Angelus: quorum quem Dbl quisq; sibi assistentem Dbl: de manè gratiæ vigilat, et laborat, ut primum diej et primitias actuum prosit, Deoq; indento quotidiem, Angelus Custos ejus, ut Clienti Dbto tempore, mox et Dbtò surgat, hortetur, et sanctis actibj diem inaugurat, Deiq; gratissimis Dej primitijs Deum honoret, indeq; ab eo benedictione D. copiosaingq; efficaci gratia repletur, et quo meritj diem reliquum feliciter transigat. Diabolus

verò: ut instante surgendi tempore statim deserat,
sed sanctitati indulgeat, dormiat, stertat et otiosa=
cead, tandiu surgat, diem in malis salten profanis,
mundanis, et inutilibus cogitationibus ac verbis, actibus
lapidibus et imperfectis male inchoet, fugat alia ac ia=
perfectis dicat principiis faciens, vel aliud cread offi=
pro deo heat, et honoret, ipsique domo magis quid
vero deo placeat, et velinde gratia ac benedictione
de mane vigilantibus et bene agentibus promissa destituat,
diem reliquum, ut incepit male, tepide, vel insolite finiat.

Q. Quo quando observanda, et
agenda, ut quisquam hoc modo surgat, ejusque desidera=
tos dei principias deo offerat? R. Sequentia primo fa=
ciendo, et observanda, prudens, statui et officiis accomoda
divisio temporis, in cuius determinari hoc certa hora de
nocte et redi cubitum, ad hoc, ut non necessaria somnum
capere, corpus refecta mane hoc tempore surgere, mun=
dicitiis obedientia satisfacere, et deo servire queat.
Erant quotidie puncta, quibus certa ratione temporis ritus
et tandem in noctem legunt, orant, et laborant, vel
qui pius dormiunt, aut libenter, ut mane hoc tempore
vel ut velint, vel ut valeant surgere, vel surgentes, obde=
fectum somni in precibus, et actu matutinis, aliisque diei
muneribus quotidie et indefesse civeniantur.

Hec valet diuise, qd. qui de nocte diu
laborat, de mane utique diutius dormire potest. Si enim
ordine diei inverterat idos, qui noctem labore, et diem som=
no, aut pigre inordinate consumunt, cum segnicies pro
somno, et diem pro labore habuerit cuncta illis fallax
orta et sol, exhibit hoc ad opus tardus. Accedit, qd lem
matutinus ad quosvis actus, et corporis actu sit optimus
et pretiosissimus, ejusque multum erret, qui ad somnos abutun
diu ac tui tempus labore, quod, presertim, qui ad vitam
matutinum tempus facile applicari specialiter desiderat, mane
mane vigilantibus, surgentibus, et operantibus beneficium

grad, misericordiam, et coronam promittit, ac largitur, unde
Set Evangelia cauendo monet; Sint vobis vestrum maxime sorgen
ante lucem, qui promisit gloriam coronam vigilantibus.
Felicissime hunc tempus, qui a superioribus afflictionibus
terminatur hoc tempus de hoste victum exuit, et de mane
surgendi, qualis vos estis, charissimi! qui pro modern
tempore vitae hoc punctum de Dei voluntate certi errorem
postposuit, et in prescripta bene observatis.
Secundo, quam primum vigilare, et tempus seu
horam fuge ex obscuris, sive medianae prudenti tempori di-
visione à tetro profiro ad surgendum adesse cogitationis, et
diligentissime caue, de illa tua cogitationes vel verba
vana, aut profana, Deitatis memor presentis Dei pios
acty eluet, ante oia profundissima humilitate et re-
verentia, plenaq; fiducia, et confidentia Deum
potentissima invoca Ss. Trinitatem pro grad et auxilio
implora ad oia, tria vide pronuntiando devote effica
illud: Fiat voluntas tua sicut in cœlo et
in terra: Gloria Patri etc. Cum enim de fide certus sit, qd
sine Dei gra praeveniente, excitante, promovente ne
Deo placere, nec meritorij de digno bonum valeant acty
um, utilissimum, et necessarium Deum implorare pro
os alios etiam pios acty nros Deum implorare pro
gra, et auxilio. Taliq; invocatione Patrem, qui cito, et
pro via nobis diffidentes, solum modo confidamus in Deo, eius
qs gra et auxilio, cuius humilis, et fiducialis invocatio
Ds. Deo gratissima placet, auxilium, et gra eius prosequitur
qua salutaris, et salutis totius dijs actibus infallibiliter operabil,
Deum in nobis commendat Ss. Ex. Hinc vespertinum: Dei
adiutorium meum: voluntarie, et spontaneae Deum fiducia-
liter, et humiliter ad Deum emittatur, Hanc vero de
mane, quam primum evigilamus, uti videre Magnum Navar.
Enchirid. de Orat: c. 19, ubi os eandem loquat, ut brevem
hanc à Spiritu S. Dictatam Deo gratissimam, ad fugandos demones
ad vincendas tentationes, ad declinandum malum, et faciendum
bonum, ad impetrandum quovis auxilium orationem Dominicam, et de-
vote admittere assuescant.

Postea ad Creatam S. Trinitatem recurre, de-
volegis ac humiliter pronuntia: et invoca SS. tria Nomina
JESUS. MARIA. JOSEPH. tum. qiâ post SS. Trinitatem et
tres personas D. istæ tres personæ SS.mæ, et nostrum amantis-
simæ Sponsæ ut cæteris honorentur, et invocent, dignis-
ma. tum qiâ devote et fiduciatis SS. hoc Nomina et Persona-
rum pronuntiatio et invocatio mirab. et multiplicat libi officia
demonemgs de manu nostris spiritu infestantes potentes
fugat, tum qiâ gratiam hac salutari nomen pronuntiare
et invocare nunc libi dignemgs. Dignissimgetm in
articulo mortis eadem SS. Nomina pronuntiare, eorum
pia pronuntiatione indulgentias plenarias, quæ eis con-
sessore annexæ sunt, certis tamen, sigis absit macula
ac reatus culpæ quæ culpa illico ad cælum libere
evolare. Facta hac invocatione breviter eluere
studeas intentionem bona purgandi, ut in libel. manual.
cap. facta plenius.

Tertio Advertendum, et cavendum,
ne adveniente purgandi tempore cum calcidra disputes,
vel cum Cacodæmone, si tibi ipsi et sensualitati vim inferas
promissis actibus pijs, et literis ad gloriam SS. Trinitatis:
dum dæmonij, qui varijs suggerentis satan purgatorij, libe-
ri fieris, ima de ipsa sensualitate, et damnabili-
rem reportas, et cum tam gratissimas primitias Deo
suo placet. extra ij displiceres, si idem postpositis
in amore sensualitatis permaneres, et diabolo simul
victoriam et primitias offere aliis malis sequellis obtin:
cogit: et cum hac spiritu mundi Spiritu S. Eccl: 32 v. 15.
non purgandi Ille Literies.

Quarto observandum: ut etsi post
quam proveneris, vana: aut profana ad statim cogites
hæc cum alijs loquaris, negotijs, utilibus aut multi
mundanis, quatus sine cogitatione curas, sermones, et actus
a de profanis, et terrenis, SS. mentem ad Deum elevata
tenere. et observare pergas. breves aliquos pios actus
quibus SS. Trinitatem brevibus adores, cuius te offeras,

et eadem pro benedictione et auxilio invoces. Paritèr
frevites adora et invoca Jesu Christ, eiusq; B. V. Matrem
Mariam: S. Angelu Custt: ffi: Patronos. Sanctosq; oes. Cùm
enim prostrati ad pedes, oesq; arty et opera nra eius spiritalia
fine merito fiat, Deoq; aueptabile esse reputand, sine gra et
auxilio ipsius; ideò quàm ut. ad ffm Specte placeat. Ut Jesum et
Cælites ante oia, et ad oia pro gra invocemq; adsint hoc
fateamur, qd ex nobis prostrati ad valentes abiisse in arty
dependendy; in Deoq; solo confidamy. Porro pro maiori
informatione; hos arty eliciet poteris cum diuturna satisfa-
ciendi nãe p. 3 tria ipso loco latina; vel ad tuam:
Dum in refectorio ut ipsers. Reduc postea, et dia,
magis accomodaty probujusmodi virtutis, et alterius oblationis
arty humiliter, reverentialiter, attentè, et devotè
exerce. prout latius in libel: manual:

Deoq; quamprimu evigilas, et horas surg:
endi adhibe cogitatiõs, illiusq; memor prostratus D. profundis-
simo humilitate, plenaq; tui diffidentia et confidentia
in Deum rectissimu quoad vita pro auxilio, et gra de-
votè invoca SS. Trinitatem, et Crucem efformando triplicem
vice dei: Deus in adiutorium, et post huius addendo: gloria
His dictis bona intentione surgendi elicias; facta
hac intentione sine ulla cunctatione, saltu quodammodo
heroico propter Deum è strato te proripe. Paucis stans
statim cum fiducia et memoria lectionis Chri tibi vice
efforma Crucem. Postea in genua provolutus viva fide
brevissimè, simulq; humillimè ac devotissimè ado-
ra, lauda, et glorifica, profitendo immensa Trinitatem
ac Christ Jesum, ac pervigilem tibi offer, et benedictionem ab
eius pete, deinde simul et B. V. Mariam S. Angelum Custo-
dem ff. Patronos. Sanctosq; oes invoca p arty in libel:
manual: descriptos.

Necessitate naturæ, et principales, Deoq;
gratissimi, vobis sine utilissimi, et meritorii virtutis
arty nunc eliciendi nulli vacantes remitti, eoq; quemvis
eorum quadcal ratiõ, et æquitas, specialis Dei honor,

et beneplacitum, nostrique necessitas, et meritum inde resultans; et quidem per primas Invocationes D. et S. Chorum actus probant suta superius. Virtutes Theologicas, et Adorationem quadal Summa eorum professionis. gratiarum actionem nihil gratitudinis obligationis ob beneficia à Deo iam accepta, et per Eum in futurum obtinenda. Oblationis, et Satisfactionis actus Divinum utilis, et necessarium quotidie est, ut ejus nra ad Dei gloriam ut nra utilitatem cedant. Desiderium, et partus amoris ideo aliunde, quia mediante illo Sacrificio, ut per eos creandi, peritas, actus, futuras, et possibiles, actus, et irritos, et vita carentes; imo etiam diabolicas et infernales; aliasque passiones, omissiones, idonei, emendi et offensa Dei quo modo reparentur, et extra illi honor et gloria, salutis et meritum augeatur, et promoveatur. Contritio et Propositum quadetur, tum vel si forsan in statu disgratiae essemus, ea mediante secure ad gratiam redeamus, atque ejus opera nra meritoria evadant, tum quia eadem nra Deo gratiora, et nobis utiliora fiant, quo magis ea per Contritionem etiam à minoribus purgata maculis, tum ut pridiem meum recessum, et cautius, perfectiusque ambulemus, qui de prioribus peccatis recentes gratitis firmissimi propositi sapius renovemus.

Si nimis longi videantur actus Examinis, Cogitationis, qui in defectu temporis, eaque, quibus Deo speciali honorabis, salutisque nra et meritum specialius augetur magis gratantes, et experientes, postmodum intra quadrantem horae devote et attente faciemus. Visitationis, Sanctificationis, Unionis, Communionis actus, Invocationis sui. et benedictionem petitionis inter ambulandum inde recitentur; qui quadrantis spatium potius alias rationes utique mereatur cum toto Dei proficuo, qui plenius à suis actibus maturitis nullibi dependet.

Et quidem quamdiu in Novitiatu et Professorio estis, nullam difficultatem habetis, quia media hora ante Chorum

surgentes opportunè et sufficienter habeas Sabetis ad effatos actus ante chorum peluiendos. Dfiat Tanguitia tuorum roganda, quod persoluti preces et inuocationes. Sacti Spiritus doinè Differri, vel persolui usq ad actus Dfignationis, qi eam sequentibus post chorum persolui, vel Denigs Breviones fieri curent.

Breviores actus Virtutum
Maxè in defectu temporis persolvendi.

Velim et interdum, Domine Deus mei, ex possibilis virtutes actus in ordine actuum Chri. et in virtute Cordis eiusdem perfectissimè elicere; in abyssum me, nihilum me abijcere; et vnicè ad tibi Creatori humillimè te adorare, laudare, et benedicere. Tibi propter magnam gloriam et probitatem totius Vniuersi bonos infinitas gratias agere, tibi soli de eodem ac laudem et gloriam tribuere. Te super omnia amare, et de infinitate tua felicitate gaudere. Te super omnia sperare, et desiderare. Amore erga te dolere, et penitere, qd vnquam te offenderim, detestari propterea etiam et abominari omnia, et alios omnes peccata. Proponere firmissimè n amplius te offendere, paratus super etiam ad omnia mea, procurare, ut nec à me, nec ab alio amplius offendaris. Rogare, et sperare veniam eorum et aliorum peccatorum. Preme, et alios gratias, et donatibi gratia, nobis necessaria, et utilia, presertim R.V. et pro quibus vnquam obstrictis in Xpo fuisse fideuialiter petere. Nec et os alios creaturas, voluntatiuè adhærere, ad gloriam tuam beneplacitum, gloriam, et honorem offerre, amare, et sanctificare, omnes alios tibi placitos virtutum actus quoad possibili perfectione in ordine actuum Chri et in virtute Cordis eiusdem exercere. Dfi alia intentiones, aut motiuum tibi gratum, mihi ad vertendas obviantes, qtenus id pro meo et omnes protector.

Hoc tandem circa preces, natal: not: qd ad has principaliter etiam pertinet hora Prima Breviarij quam proinde vtpote ab Ecclia institutas deuotè et attentè persolvere, Dum Prima in choro, vel extra chorum recitatis, specialiter satagite.

§: 5tus

De Oratione Mentali seu Meditatione precipuè verò De Præstantia, Utilitate, et Necessitate Meditationis.

Q. 1mo. quid, et quotuplex sit oratio mentalis? R. 1mo dicta oratio, q̃a absq; usu linguæ et labiorum mere solamente seu animo et cogitatione fit, oratio mentalis 3, et dicit 4; à mente enim seu animo, quòd sola fit, mentalis dicitur.

R. 2do oratio mentalis triplex 3, vera 3, q̃a absq; precedente vel admixta meditatione Deum sola mente rogat, recolit aperit, invocat, laudat. Quæ dicta sit brevis sive longius fiat, in q̃o sunt tres breves orationes seu preces jaculatoriæ, et recurrit ad Deum sola mente sicut oratio mentalis 3. Et hanc orationem mentalem perfectè, et totè peragendi eadem requirit conditiones, quas ad orationem ut sit requiri supra diximus, excepta scilicet præparatione: ut proinde hæc oratio mentalis hoc sit actus fiat debitæ, et devotè, humiliter, et reverentèr, cum fide et fiducia, frequenter, et perseveranter, resignatè, et gratè.

Altera oratio mentalis 3. q̃a precedente seu mediante attenta rei alicujus meditatione novet veritates ad varios pios affectus et actus virtutum, variasq; petitiones et proposita pro utilitate rei ponderatæ, et oratio 4. dicitur, quæ movet interiùs eliciendo frequenter ad orationem mentalem, q̃æ in propositis pijs veritatis affectibus et actibus principaliter consistit, et dicitur. Et hæc oratio mentalis dicitur vocari solet meditatio, quia cum propriè loquendo sit ipsa oratio mentalis, sæpius

prerequisitus aliqd, et caã motiua ad orationẽ mentalẽ,
sed affectu et actu voluntatis, in quib; consistit ipsa oratio
mentalis principaliter essentialiter; tamen, qua ad illam perfectiõ
et utilitã sequendam meditatio ordinarie loquendo requirit
prerequisitus, utpote per quas voltas ad pios actus seu
orationẽ mentalẽ mouetur, indeq; meditatio sit genus orationis
orationis mentalis, ideo oratio mentalis ex propria meditatione
proueniens solet communiter nominari meditatio, quãuis communi
acceptione nõ sumatur pro speciali actu intellectus, sed tamen
ex propria significatione eius actus et affectus voluntatis
intelligatur, sicut magis patebit ex descriptione ipsius

Q. 2. Quid ergo sit Meditatio in communi
sensu accepta? R. Loquendo de meditatione ordinate,
et certo modo et ex designato tempore instituenda breuiter de-
scribitur: Meditatio est attenta rei alicuius seu materie, et facta aliqua alicuius rei seu materie prius iam detecta et preparata consideratio,
ad hoc, ut ea rectè cognoscatur, et interius in ipsa excitatus
moueatur ad actus pios, affectus, actus virtutum, petitiones,
et propositum pro diuersitate rei consideratæ, gradus
illuminantis, et mouentis prouenientes. vel breuiter
Meditatio est attenta rei alicuius consideratio ad hoc, ut volun-
tas ad eliciendos pios affectus et actus, ac faciendum
bona proposita moueatur. Ut ergo hæc meditationis
descriptio, quantum ex terminis patet, tum pro maiori
claritate et facilitate captus eorum quæ ad singula verba
declaranda, et explicanda. Primo igitur in primis attente
consideratio, ad inuidiandum, q̃d meditatio sit velut media et finem
illius transiens cogitatio alicuius rei, seu veræ alicuius
alius consideratio seu rimatio, et perscrutatio eiusdem rei
et idej proprietates, circumstantias, causas, effectus
et quæ magis deinceps infrà

Deinde vltrius rei alicuius in genere, vel
expressius, q̃d de quouis re, et materia pia et bona,
et etiam malo peccato ortu; meditatio institui possit, vel ex-

vitâ malitiæ illij et pungo moveatur voluntas, ad fugam, et odium illij, secundo ad petitionem obiecti amoris. Additur: prejacentem delectabile et proportionatum, quia addita: tione videtur instituendam ordinem requiritur obiectum proportionatum; quia quis se determinat, de quâ medetur, debet, eadem in partes seu puncta distribuat existimanda, dicendum infra de proportione.

Dicitur, ulterius. ad hoc, ut bene cognoscatur, et imprimatur: quia verbis indicatur exercitium, finis, et effectus meditationis, nulla exacta et circumstantiata rerum cognitio et impressio, quæ ex voluntate meditantis de quemlibet actu. Voluntas enim offertur in ea: cognitum, nihil enim volitum, quin præcognitum; huic ut moveatur aliquid, cognitionis officio præcedere debet, quæ cognitio, quo maior et perfectior est magis, et efficiat motum voluntatis ad quemlibet actum. ea propter attenta institutio meditationis fuit, et attenta consideratio, ut res bene cognoscatur, et imprimatur. de quo etiam infra.

Indeq; voluntas moveatur ad varios proprios affectus et actus virtutum, petitionum et propositorum prout ulterius dictum in descriptione, huius exercitij. Finis et finalitas meditationis Collinat, hui⁹ principalis finis illius, ut videl attenta ea, quæ diximus hactenus voluntas ad bonos affectus &. moveatur. in horum igitur omnem productione potissimum et principalis fructus, et effectus meditationis efficit, ergo totum productio deo gratissimum, nobis utilissimum &. unde quo pacto plurimos alios fructus ad deo potissimum venit, et adhærere facit, quæ omnia huic utile vitæ. vide Lessi. S. Bonav. prof. Relig. t. 2. c. 6. q. 2. quæ inter productionem actuum professionum, offertorium petitionum. et bonorum propositorum vide à deo obtinemus, et ad emendationem vitæ, progressus in virtute ac perfectionem potissimum veniunt. videamus ergo de re aliqua meditanda, videamus attendere, et ruminari domi, ut eam bene

cognoscamy, penetremy, et inprimamy; atqs. ꝯ Dota. et exacta illi⁹ cognitione ad quem ientes nos alty ꝑ. moveamur, sig Comodi ipsos bony affecty et alty virtutes producamy; q⁹ Deo adhereamy, et unamur, eumq⁹ inveramy; vana fugiamy, ꝓposita declinandi à malo, et fugiendi bonū, passiones, et vitia eradicandi, virtutes inplantandi; denq⁹ perfecte seruiendi, in q⁹ ultimy fines et fructy meditationis ꝓficiunt effici.

Et quidem ꝑ: uti ulterius dicts in descriptione ꝓ⁹ dignitate rei seu obti ꝯsiderati, q⁹ agit de illuminantis, et moventis. Nā eīm semꝑ idem, p diversi alty ꝓ⁹ diuersis obti rei ꝯsiderata ei meditatione proditur, ꝓpter et Dbat. subinde amoris, subinde odii, subinde gratiarū, subinde admirationis, nunc gaudii, nunc laudis ꝯ. q. prout rei occasione obti et voluntate movet cognitio rei obtmate, q⁹ ꝯsiderata vel prout grā D. illuminat, et excitat. Eiusmodi ut ad alios movetur alty et affecty; qi meditatus de penis q⁹m qi meditatus de Attributis d. vg. de potentia, Bonitate etc: porro ad alios movetur alty et affecty, qui de inferno, q⁹m qi de celo meditatus. Qui eīm de penis meditatus, et cognitione illi⁹ ordinis movetur ad ipsius odium, ad dolorē, et gratitudinē ob illa comissa, et ꝓpositū de illo deinceps vitando. Econtra qi de Attributis d. meditatus, et cognitione illorū plenus ad admirationē, ad ipsum adorandū, laudandū, amandū et ꝑ ꝑ obsequiū reverentiā prosequendum, ad spem et fiduciam movetur solet. Qui de celo meditatus, ad illius desiderium; qui de inferno, ad illius timorē movetur et sic de alijs.

Potest⁹ et solet subinde voluntas moveri ad affecty, et alty mā ꝯsiderata et se, minus proportionatos ꝑ. in sensu bonos. Et sicut grā D. ad illos dirigit, et maiorem ad hos, quā ad alios devotionem inspirat, ꝓ⁹ raro facere solet; in quo Spiritus S. eius⁹ gratia excitat

et moventi obtemperare, cuius Sancta aliqua et humili spiritu seu mentis libertate nos accomodare, et cor nostrum voluntatem Dei, quandiu affectio et devotio in illis durat, etiam ad certum tempus intentiones et finem in hac meditatione propositum, quia spiritus, ubi vult, spirat Joan: 3 N. 8. et ubi spiritus, ibi libertas 2. Cor: 3 N. 17. Et propterea additur in fine descriptionis, et gradu illuminati et moventis.

Spiritus etiam notatur in responsione: loquendo de meditatione ordinata et facta ad certum designatum tempus inspirata. quia sicut loquimur de meditatione, quæ nullo certo vel determinato tempori affixa, sed quovis tempore, et occasione commoda fieri potest, et a multis sæpe fieri solet. dum dulcis varias creaturas aut res, quæ sensui, vel memoriæ occurrunt, studiose attente considerant, indeque ad majorem divinam cognitionem veniunt, et hoc ad varios bonos affectus, actus virtutum ac bona propositi moventur, cujus similia, specialis determinatus vel studiosa præparatio nec requiritur, nec sæpe hoc quovis tempore et loco de quibus hic fieri potest, prout multi ex hujusmodi considerazione et cognitione creatarum ad cognitionem, et amorem Creatoris aliosque bonos affectus et actus venire, indeque in re et substantia breviter saltem mentaliter oratio ad magnum cum fructu spiritus fieri sæpe solent, quos imitari quivis facultatem habens, et ubique Deum absque impedimento aliqua potest attente et considerare potest, et qua consideratione, qua novam vel majorem cognitionem acquirit, vel pia bona in eum renovat, et magis imprimit, voluntatem suam ad varios modi: vel situationes rei consideratæ et cognitæ ad proportionatos affectus et actus necessarios movetur, unde talis meditatio in substantia salten habetur.

Q. Qtiò quàm profitans, et utilis sit meditatio.

R. Tanta est profitantia, et utilitas meditationis, ut nec Adam eam prime nec Verbi declarari valeat. Affecta, et S. Pr. quamvis mirè extollant meditationē, et in demonstrandis illi profitantijs studiosè se maximè diffundant, fatentur tñ, lingua vel calamo eorū in hoc desiere. id fatentur etiā oratorij mentalis Abtē incumbentes, ut qui multiplices et mirabiles effectus ex fruitu illij migitur percipiunt quidem, illos tñ sufficere: Aliare nequaquā valeat, nisi longa foret, et indefinitum libros requireret, si vel decima portio eorū, quæ de profitantia, et utilitate orationis mentalis scripserunt SS. PP. et rerum spiritualium magistri, adduceret velemy, unde vix explicabilem profitantiā, et vtilitatē illius certō significare ex tanta SS. PP. eadem afferens.

Et quidem in primis notandū quanta, quæ de profitantia, et vtilitate orationis ut sic dicimus supra, etiā vel maximè de oratione mentali vtpote nobilissima oratione sit existimanda, ut pro ipsa quoque tmō sit acty hūj sumā gloriosy et honorificy: nō tñ fieri nequit, ut Deo placeat, qui hāc tam Deo maximè vnitā, cūjs adhuere, et inhærere sanctis, vtpotè hoc ipso vltra omnia maximā gferat. gtiō copiosum, et fœcundum cum Deo cognitionē afferat. gtō sit etiā seruiat ad extirpanda vitia, vincendas tentationes, fugandos timores, et evadendas occultas insidias. Qtiō sit efficacissimū remedium ad devotionē, fervorē et quæcumq; virtutes agendas, vitandaq; non, vt fatē infirmitas, ad hæc bona obtinenda, et mala declinanda.

Vltrius de meditatione et oratione mentali scribit S. Thom. Sum. de casto Connub. C. 22. vbi dicit femina possidere sanctā, et mentem refrenat, quām docta gfiderandō, qui in oratione proponitur, hoc sibi: quidem cor amovet ab exterioribus, et ad se redire compellit, hæc est disciplina mentis, spiritūs pedagogy, ordo spiritualis, incipientium, et tentationis plenis provida

gubernatrix; ex ipsius assiduitate stabilitus meus, purgatus cogitatus solitudo sapit, delectat Dei, ingeniumq; mi: tus, castigatus sensus, illustratus rō, cuncta restringit; et animus ad alta suspenditur, ipsa spiritu; idq; orāos, quo verbum abbreviantibus agnoscitur, et puri mani: bus honoratus. S. Bern: de spū: meditatio; fructu abeyans ait: mentē, de qua oritur, purificat, regit effe: ctum, dirigit actu, corrigit excessu, componit mores, vitā honestat, et ordinat, agenda prudenter, acta recognitat, ut nīl in mente residear incorrectū, nul correctio; egens vīs fructu; ait S. Aug: l. 3. de sum: Bon: c. 5. ex lectiā et meditatione procedit, quæ enim nescimus, lectione discimus, et meditationibus observamus, et ad eor exequtionē pro: movemur.

Alii S. PP. incredibilē prosantia et utilem meditatōis brevibus vsqs et efficacitas demonstrare volentes nisi merito id ei appliant, q; de sapientia dicta sap: 7. Ego et meditatione vel motiuē vera generetur sapientia, id; scientia, et cognitio Dei, atq; divinorū, et hac cognitione amor illorū, illo et affectu ergà ipsa, cum isto atm ad alb bonū, ut provi sum est de sapientia, ita de meditatione tym mutuo et radicē sapientiæ proprissimē, et veriusmē dici possit vō sap: 7. venerunt mihi ipsa bona pariter cum illa, et innumerabilis honestas per manus illius.

Ratio atm: q; tot, tantis fructu; et bō: ita oriē sequantur, præter alias potissimū triplex Prima qđ vi; sequentes meditatus, et res secundū: stantiam, proprietates, et effectu; qđ ideral, necessariō in quantū, ac sufficienter bonū, et multi rotitia, per: fectaq; rerum, de quib; meditantes, cognitio; sanctū: rē acquirit, audente profectiōs. lumine, q; dum in med: itatione stinde ita donec et illustrat, ut vana meditatione

maiorē. et utiliorē aquirat cognitiō, quā longi horis studium. et qua cognitiōe voltas faciēt, et ḡ ipsū ad bonū cognitū amandū, malū odiendum, aliorū virtutū artū et propositū pro diuersitate rēi considerata eligendū. et repetenda.

Secunda ratio, q̄ qui frequēt meditat, meditando tm̄ nostrā rem notitiam et cognitiōe ipsa dicta aquirat, ḡ eam merti: et memorie ḡ habeāt: viuat, videlicet voltas tm̄ frequē meditatōi ad greni: ciores virtutū artū. moueatur, ḡ et in data occasione ad eadem proposita ḡ. obseruanda, et sequenda sol: icite excitetur, noui ḡ. q̄ rationes et motiua rei q̄ meditatōe cognita, et propositū propter cognitū mentē etiam nra obtineāt, et sunt rei adsequendū, ita nras ad et sequendū propositū moueant. qui enim quotū voltarie renuere audeat, si et in data occasione oblata, et frequēte exurgente hāc recordatiōe eorum, quē de grandi malitia et damnis peccati etnūm: ni rei dicta sit; rei clarē cognouit q̄ qui occasionē in cibo et potu fugiat, si obfrequente meditatōe memoriā ad hoc impressā hāt, q̄ et in leuiter, excedēs ḡ eam factem leuiter offendat, grauiorē peccati denuo rā enumerata incurrat, alios scandalū patiat, sanitatē destruat, nisi habilē ad munera sua fulciendū, leuy et fructū alicui rendat, et pro momentanea gula, et gutturis voluptate pote. damna spiritualia et corporis totius grauedinē, afflictiōē, vitē abbre: viatiōē recipiat. Qui iuuare se audeat, si remi: nisceretur, q̄ hāt in meditatiōe cognouit, ḡ tanta in dulcedine deo suauitē dispēsat, remota damna et effectu incurrat, meritū tantorū laborū rendat, et laudibus, ḡ eam gloriabat, similis causet, q̄ dey

qd Deus in ostentum in similib grā minuat, vel deneget, et
p3 iactando gloriam, et ostentare, quā vilis, p aquirat,
p notis illa, quam pius habuit, omittat, et3 nisi vilis ostentatio
et qtemptu obtinent, et sic de ceteris vg. de motivis, habendi
proprie. Rom. 12 aman Deum, gfidendi in Deo p. Corinthios
siquis tempore occasionū recordatus, de 2 Tim. 4 qui sapienter
omittat, et bonū faciat, qd alias p3 faceret, si memoriā illorū
habuit.

Verba et opa manna fructy, et utilitatis latiē,
qā in meditatione seu oratione mentali. Affectus et affectiones,
varios bonum virtutū actus, petitiones et bonum propositorum
actus exigentia cum beneplacito D. nrōs, merito, et fructu
emendationis, profectum, et progressy in virtute ac perfectione
eligere. Item eosdem actus Affectus cum devotione cum
eōs loqui et conversari, et ipsum eius inspiratione
audire, et sequi, qā fructy maiores, quā ex alijs explicatis
habet. Item qā radix plurimorū aliorū fructuū est,
cum qā vnione, adhesione cum Deo, ac cum hac et bonū
summo beneplacito, qd Deus habet, videlicet
et quasi caat, summum beneplacitum, qd Deus habet in
et quasi cum filiis hominū in meditatione potissimū
aquirit. Item hoc est institutū nobiliter ad hanc solemnē
conversatione aplicat, cuius hēt varias inspirationes,
monitiones, et lumina Deus potissimē loquitur, et ad
hoc loqui, oīsq; generis bona et grā, dare vellet,
si multi p3 haberent aures, nec audirent ipsum, vel si
audirent, p3 cognoscent vocē eius, et propterea pluri-
mas gratias et inspirationes negligunt, transire permittunt,
nullatenus inde fructus haurirent; Dum negligentes alij, qā fre-
quenter meditantes, vocem et inspirationes audirent, cognos-
cunt, et magno cum fructu sequuntur, et mentis illu-
minatione, hoc est, qā in ea cum audire, et cognoscere
iam dicti, et assueverint. Cui, Samuel vocem
Domini bis sibi loquentis audivit quidem, sed cognovit,

qiā, ut script: dicit, Samuel nondum sciebat Dominū. nondum didicerat, et adueniat loqui Domino, vel audire illum; ad despiciendum fructy Theologi, voces ipsi optime noverat, earūq; audiens et sequens exigentes sem3 retulit fructy; sic qtenus discipli, qi ipi meditationi, n addicti meditari inijmicū, et odisse nouit.

Tantam igitur ob rē stantiam et utilitatem Meditationis eam oēs S. Ab. tel Affectē, oesq; perfecta animā sanctā sem3 estimāuerūt, amāuerūt, diligentissime, practicāuerūt, et nobis ut arto comendāuerūt, inter quos in pmis addictus ille sanctus vir secdm cor dei David, dū pole qi gdiu estimuō in meditatione legis erit: eius fructy idē mane extollit, oesq; beatos, et in merito felices proclamat, qi meditatiōi sadditi; ut Rossem qtale est Psalmy illy, in pmo siquidem statim in: ciuit, Beatus vir, qui in lege Domini meditatur die et nocte. audi fructū: et erit tanq lignū, qd plantatū est secus decursus aquarū, qd fructū suū dabit in tpore suo, et folium eius non defluet, et oia quecunq; facit, sem3 prosperabuntur. Beati, qui scrutant testimonia eius. de Christo dicit: quomodo dilexi legem tuam Domine, tota die meditatio mea est, item: in iustificationibus tuis meditabor, non obliviscar sermonē tuos. ibid: meditabor in iustificationibus tuis sem3. audiamus fructū illius: super oēs doctores me intellexi. quare? quia testimonia tua meditatio mea est.

S. P. N. Franciscus assiduus et mirabilis erat in meditatione, ita, ut totā integrā noctē cursum sem3 meditando sta in da verba. Deus meus et omnia, ob exigentiā admiratiōnis et amoris qa meditatione tam grande mentalē voluit, ut fratres ipsi orationi precique vocali mentali, seu meditationi dicta, et pro ea tibi ad addicti; ob quod ordinabit Reg: c. 5.

vel laborare etm, et studere valeant: ita tñ ut S. oraõis
mentalẽ reliquis tribus intelligãt, et devotioni spiritus nẽ,
tinquant, aut ideõ cæteris horalibus deseruire.
S. Pater: Verbum et exemplum sentiõ, quotquot in
ordine nro habemus sanctos, et perfectos viros, utpote
qui oẽs excellentes fuerũt et frequentes in meditatione;
eadem mediante inestimabiles fructus retulerũt, et ad tan-
tam virtutis ac perfectionis apicem pervenerũt, quem
facile videre, et legere ẽ apud S. Bonav: sua enim
etm, et imitanda ẽ æstimatio, quã de meditatione,
cuius potentia et utilitate habuit ille virtute et doct:
vyra celeberrimus Jesuita Suarez: utpote qui diere
solebat, malle se oĩa sua, quã tot, tantisq; acquisiti
laboribus scientiã perdere, quã unicã solitã meditatiõis
horulam intermittere.
Ex his Charissime fili: colligetis primo
quantopere ẽ totam vitam æstimare, et frequenta-
re debeatis meditatione seu oratione mentalẽ. 2do
quàm male sibi consulant, qtm errent, qtoq; fructu se
privent, qui eã frivolis, et fictis causis meditatione
subripiunt, fugiunt, declinant, declurdant, ad eam
tubi pigent, fugiunt, declinant, declurdant, ad eam
tubi pigent, abeãq; discedant. 3tio etm dos
letoviemus abeãq; discedant. 3tio etm dos
letoviemus abeãq; discedant. 3tio etm dos
fibi essime ghulere, et graviter errare, qui externis,
et fibi bonis et ad salutẽ, utilitatemq; vitæ ordinatis
actibus, operibus, et negotijs se totos, vel in tm impen-
untur ut eã meditandi sibi non supersint, vel relinquant.
hei meritò dij et inimicari illis, qs S. Bern: Quamvis
ob alionũ salutẽ nimiũ se occupant, et propterea
meditatiõi propriæ saluti: quæ necessaria et utilis
negligent, scripsit.

Q. Quid 4to Anetiam? qualis, et qta
sit necessitas Meditationis? R. Superandas,
Ortè mortificandas, et eradicandas malas passiones

et inordinatos affectus; item ad acquirendas solidas virtutes, et veras perfectiones spiritualis vitæ. Quæ non sine assidua necessaria, et frequenti meditatione, adeo; ut sine frequenti oratione mentali; vix ullus vere, et solidam aliquam virtutem, multo minus perfectionis christianæ affectum habere, vel. Certe in diu in ea perseverat. sit, et malis passionibus, et inordinatis affectibus, et tentationis; et aliis fatigationibus carere, et quotidiano profectu proficere non possit. Quamquam grandem imperfectionem, et vitiosum defectum in effectu prodire non sit. Itaque similiter item conclamant omnes SS. PP. et Ascetæ universi: eunte spiritu S. Jerem: ij. N. ij. Lamentante, et dicente: Desolatione desolata est omnis terra, quia nemo est qui recogitet corde; id est, qui mysteria, principia, et doctrinas fidei, morum, et salutis non assidue fideret, meditetur, et revolvat mentis intimo, indeq; ad perfectam illorum cognitionem, et frequentem memoriam, et hanc affectuose et amore, et iste atq; ad sequendam, et observandam veniret, ac David ingenue fatetur: nisi quod lectura mea fuisset meditatio mea, tum forte periissem in humilitate mea, id est, in perversa, corrupta, et mala vita mea.

S. Chrysost. de orand. Deo dic: quod oratio mentalis tam necessaria sit animæ ad vitam spiritualem conservandam, quod necessaria est ad vitam corporis administrandam, et conservandam. Quæ fusius docet P. Barthol. Ricci Instruct. de modo bene meditandi.

Confirmatur experientia quotidiana, quod nullus hominum pervenerit ad solidam, aliquam virtutem, multo minus ad perfectionem, vel sanctitatem, qui non assidue, et frequentavit meditationem; eamq; vero eadem experientia constat, illos qui meditationi adhibuisse, eamq; assidue exercuisse

ruffim negligunt, et omittunt, declinant, secundum
dant, aut leuidè, et negligenter peragunt, plerumq;
pleros ee malis passionibus, et inordinatis affectibus
plurimis abundant imperfectionibus, multisq; spinis
hò sbiacere pravis habitibus, et vitiis, si no graviby
faltem leviby, vitamq; duere verè tepidam, et hoc
sso sine periculosa

Ratio vrdes alios potissimu tripleg imitè
osita tribus rationibus sua potius, seu potiùs defec
dis illarum rationu, ob quas meditatione tam profuturam
et utilem ee dixim. Et quidem primò quia meditans
obtam. et effectu cognitione boni et mali, aliarumq; rerum
ad salutem fuitu refugiam nu sibi. indeq; nec ad amandu
bonu, nec ad aversandu malum voluntas ibi sufficienter
movetur, nec ifa efficacia propositu elicit, nonsò quod
voluntas nu ferebat in incognitum, cum nil volitum, qui
prdcognitum, et ignotu nulla cupido. qtm ata damnum
afferat anima ifthoc negligentia, fatis explicari nu potuit
S. Ll. et Asseta, dicemy de illa plura infrà.

Secunda ratio vel potiùs defectus rationis
sup pà cit. o profitu e, quòd licet etm multi eorum, qui
nunquàm meditantur, ex lectione, studio, colloquio:
rumq; aut ngu meditantur, ex lectione, studio, colloquio:
ne tu aquirant aliquam eorum spiritualium notitiam,
ea tu ordinariè satis imperfecta, et insufficiens, vel
fallax memoriæ impressa nu hanc, reflectiu cùm parua
illa, et imperfecta rerum spiritualiu species à passionibus
cura et solicitudine huius mundi, terrenisq; cogitatio:
nibus et curis, quibus meditationi nu addicti, denuq; re:
fertim, obruantur, et extinguantur, vel saltem debi
litentur. et quòd aut nhil profectu etm illi, qui bona vol:
untate eas aggrediu sustinerunt lectis Euangelio, ubi
q; verbu Dei chorus gideon cé. qui verbum Dei
et necessariò ac utilissima salutis huius incole audiunt, vel
legendo percipiunt quidem, bonoq; animo accipiunt,

Rqiā cognitionē illorū fatis radicata ⁊ bene impressa q̄ue meditando ſibi aquiritur. nō hāt ab inordinatis q̄by nō meditantes abundant, Curis, ſollicitudinib⁹, terrenis ſpeciebus tḡm ſpiritū brevitā obnuentur, ⁊ nec ſanctum q̄ritur afferre nō valeant, ergo hōe ocaſionē aut tentatōis oriō nō, vel obliterā, et inſufficiēte recordentur illorū, q̄ ad declinandū malum, et faciendū bonū voluntatem movere poſſent, et deberent, q̄d ipſum ex ruinoſis q̄by Cas. Reuiā ſpiritū ſ. Lot delegatus fiam Hestum: deſolatōe deſolata deteſtet: Multi⁹ B. bb. by exiſtimant, oiā hūi peccata, et imperfectiōes ex defectu verā fidei provenire, nō q̄dem q̄ſine deſit innumeri em ſt, q̄ miſteria, articulos, et principia fidei finiter credunt, ſ. q̄ā illorū, ubi deberent, p̄d: ſertim hōe ocaſiōi, et tentatiōi nō reſiſtunt, nec ea ſ. obtē q̄ſiderant, hoc em ſi facerent, certiſſimē aliter viverent, et tot peccata nō committerent.

Tertia ratio ē, vel potiꝰ defectꝰ rationis ſi poſita, q̄d q̄ raro, aut nḡm meditantur, nō diſcant, minꝰ aſſueſcant q̄ſi, nec bene ſciāt, nec bene poſſint inde: gerē aut raro, vel certe nō niſi in feſtis ſoleant, ſcripturonos bonos affectꝰ et virtutū actꝰ cū deo q̄verſari et agere, nec velut rē audiant, vel nō intelligant, ad eos nec ſequantur, ſe peregrinari ipſis vocem, et quos ⁊ nō ſequi, ingens iactura, et ruina, cum em in meditatiōe ſcripturonos actꝰ, ſanctos cum deo q̄verſandi, vel ſ. inſpiratōes diviñas nḡm odoſcit, vel nō ſ. gerat, et nutriāt, ignis necſſario frigeſcit charitas, tepeſcit animꝰ, ſpiritꝰ devotionis deſinit, vel extinguitur, et demū terrenū ſpiritū introducitur, ex q̄ſolāo, et gaudium in dño nouū, vita, et exercitia pia deſyuint, indeq̄ omittuntur, vel lucide perſolvuntur. extrā multa imperfectiōes charitatis. Diſſolutiones, alliq̄ illicita committuntur, mali hōtꝰ q̄trahuntur, et quia ex q̄ſolāo interna, et quies

ri q̄nō abē, ad̄ solatiū cula eterna remunite, ideoq̄
sequit, ut q̄ti quetus vita fiū grauiter mala, sallentota:
Lesides, ita ut anima tandē ad deueniat ad magū stolli
cles legida, ita ut anima tandē ad deueniat ad magū stolli
ruina periculum, profecto iq̄ imperfectum et periculosum
huius viuendi modum deponendi aut emendandi ala rat
certē ad visitegida et ineffiana quid proposita, hoc fit, q̄
voluntas nec ad mandata et clarioris bene fundata et cū:
prefra J. q̄ frequentes meditando acquirit. J remanet:
tia, nec ab aspiratione et illuminatione B.J. quā vigta
dita vel ad profectū, vel nō audiunt (vel nō sequuntur.)
ad illa efficaciter nō moueatur

Et ex his, Charissimi Filij! mores colligetis,
quorum nō velle frequentare, sedulō meditatione eē
cidem: ac nō tendere velle ad solidam virtutem et
perfectionē, cū hoc sine ista tyr nedū necessario obti:
neri nō valeat, item velle fugere, aut declinare hu:
citationē, vel eidem se subducere, eē idem, ac velle
fibiare sui malis affectibus, utpote q̄ sine illa eradica:
ri nō potest. Colligetis vltery, si de aliq̄ cum verita:
le diuina, q̄ nō optime, nō amet, et frequenter meditā
tionē, de eodem etiam cum veritate diu valeat, q̄ dila
ri eo sit solida virtus, et multō magis aliqua in illo reper:
iatur perfecta. Colligetis autem, Religionē, Historia:
cian, vel monasterium, in quo meditatio nō optimatur
neq̄ eē, oīs hinc diu pōt eē miserā, et penitus impie:
facta, utpote q̄ familis, aut famulabus solida virtute
rebus ordinarie careat, extra imperfectis, legibus et:
sens abundat, et q̄ nec Deo gloria nec alioru
salute insignis aliqua fructus sperari pōt.

Quibus forsan, ex Gadeay dictis sequi.
simulares pene locis in magno versari anime periculo
nō posse, vel paucos exilij solida podere virtute, cum
rami è diuersis hyemis flamulo pendentes. Q. Con: tam
quotidiana eā experientia faterinos cogit, q̄ de facto
hac miseria, et lesidei temporibus reuera patuit sint,

in quibus solidare cernit virtus et perfectio Christiana: extra vero pluresq; qui vel gravibus se delictis inquinant, vel bitan̄ nisi lepidam fumant, et vel ideo in magno animæ suæ periculo versentur, profectum cum dedecore amabo minime solliciti sint, putantes, fore sicq; quid, restare, si à reliquis gravibus abstineant, etsi hæ reliquæ nullum conatus adhibeant tendendi ad perfectionem Christianam, ad quam tam quivis etiam sæcularissimus tendere teneatur. Horum autem quid una ex potissimis causis est, quod meditandi certum est, et veritissimum manet effatum Spiritus S. desolatione desolata est omnis terra etc. etc.

Finem demum colligetis, charissimi filij, quam felices vos sitis, et quam grati Deo esse debetis, qui à tam periculosissimo vos eduxerit, et ad religionem. Fac quisquam talem vocaverit, in qua vigeat, et floreat meditatio; Etiamsi religio, Provincia vel monasterium, in quo meditatio non vigeat, ut melior est omnibus, cum vera, solida, et perfecta apud religiosos, in illo ordine rara, quam apud sæculares cum multis in illo, et inter hos vivere in felicitatis, sed infelicitatis est.

§. 6tus

De Facilitate Sacræ Meditationis.

Consultò et necessariò ponitur præsens §: ad detegendam et refellendam falsissimam et maximè noxiam apprehensionem, quæ plurimis putant, meditationem esse rem valde difficilem, et abstrusam, altam, et nescio quam artificiosam, adeo, ut à solo nomine terreantur, ab eâ, horrore: et fastidium habeant, inde quo vel omnino fugiant, vel ubi, et quam primum, deliberant, decurdant, profecto, quia experientia roborantur, sed et utilitates meditationis, sequentes felicitatem etc. sicq; meditationi deputando aliquot quarterias horas, vel orationi vocali incumbendo, quod inter primas distractiones cum tedio ac fas-

idiosyncrasie fructu meditari frustrà conetis; gravissimi hui errores, hel falsissima imaginatio à fraude dæmonis provenit, qd̃ à statu seculares à potiori, Deum amare vos religiosos à frequentanda meditatione detestruit, et averti, maximè cum detrimento spirituali. Ab hac itaq; falsissimâ, et diabolicam opinione, et nouissimo errore detegendum, et tollendum.

Q. Num etiam, et quàm facilis sit meditatio? R. Meditatio ñ tantùm christianissima, utilissima, et necessaria, Deum facillimam, ita ut quivis laicus compos facilitèr meditari possit, dummodo, qd̃ dixi, humiliter et simpliciter fiat, et pauca quædam cõgs facilia observet. Hæc responsio clarè patet ex dictis cum ên meditari aliquã ñ sit, quàm assumere, et proponere sibi nãm aliquam certam, itaq; rectã nãm actiõ vel proprietates, circumstantias, effectq, cãas etc. intellectu attentè cõsiderare ad hoc, ut animq; vestras noveatis ad quæ nientes virtutes aut affectq, ac propositã, quibus fateri Dñi, hoc facillimum esse, hoc posito, qd̃ sequitur cuilibet protestare sit sibi proponere aliquã certam nãm, eamq; attentè cõsiderare, et circumstantiatè benè examinare f. qis ên prohibet, et impedit ab hoc? si fiat, ut facile potes, hoc facies, quælibet, et nãm cõsiderata quæ nientes ac proportionati aut affectq, nãm alibi et necessariò quæ sequentes; cum animq; et voluntatis nra ên nãm noveatis, quod intellectq rem bonã, aut malam cognouit, voluntatiq; repræsentat. quod ut magis adhuc capiatis.

Scire, et notare debetis, charissimi! in anima nra tres internas potentias esse, memoriam, videl. intellectum, et voluntatem, per quas potentias homo interne operatur, et fructus producit suos. Per memoriam ên reminiscimur rerum præteritarum, vel

eas vt presentes aut futuras, nobis simpliciter & re presentamus. Per intellectu ideas, quas nobis objecit memoria, magis considerauimus, discussimus. Per voluntatem autem circa ea, qd intellectu regendum, variosq; eligendi affectus, & pro diuersitate rei considerate eligimus, illa quæ bona cognouimus, amando, desiderando, resolutiones pro ea assequenda faciendo, media ad illa necessaria determinabimus, et impedimenta amouebimus; illa verò, quæ mala cognouimus odio habendo, fugiendo, obidiam factum volendo, resolutiones, et proposita circa illorum fuga imposterum faciendo.

Habitant tres potentiæ animæ ad quam illi meditationem concurrunt, et eas pro cuiusvis libitu facillimè fieri &c. præsertim, cum præfatæ potentiæ mutuâ quadam connexione et subordinatione subsequantur, et se se inuicem mutuent; vnaq; alteri alteri mutuo auxilium ferendo, ac facilitet; cujusmodi est intellectus recordandi rei, de qua meditari volumus, et eam breuiter representandi intellectui; qd vtiq; facile fit, intellectu dein rem à memoria sibi propositam exigit, et quinam alterius considerare, discutere, rationari, memoriâ inuitea idem. Et si inadvertanter ingerente mens hanc, vnam illam rei meditandæ partem, vel proprietatem, circumstantiamue, qd ei noxium et plerumque à gravi fini vitæ diuerticula infrà, vltra etiam in se difficultatem continet; et quoniam hujusmodi attenta, et sedula rerum consideratione maior illarum cognitio mutuo, et necessario sequitur, et mutui ipsi consequentia ipsis etiam facilitet denuo voluntas, et intellectus, suos actus, affectus etc. pro diuersitate mutuo considerata, et cognitionis inde habitæ eligit, fugit. qd voluntas utpote potentia cæca in suis actibus

acuitedem principalite. Dirigatur, ab eoq; deprecatur Hes
ars et affectus, spiritalites circa rem aliquam edificat, qualite-
cam intellectu cognoscit, et sui cogitam exhibitio ipso initiatu, et
memoriâ voluntatem ad memoratos suos affectus et autynova
gfidemone vel gfidentione intermedia ac interniata, ubi
et quando indigent, semnò excitante, et stimulante.

Instituatur et ulterius ostenditur meditandi
facilitas evidenti experientia quotidiana. quagstat, qd oes
hres rationis compotes hoiès et mulieres, iuvenes et senes,
docti, et indocti, eta simplices, et rustici perditas tres, poteat-
rias sapè, et absq; difficultate facilitè, et veriss̃imè medit.
entur, hoc ipso qd nihil sit, qi n̄ sapè circa aliquid rei per mente-
riam recordatus, eiam postea per intellectu attente gfideret,
deinde deliberet etc. et prout dein rem cognoscit, affectu
dilget: in voluntate eluciat, mediaq; ad id exequenda
quarat, et assumat, qd à parte rei profectò ad ald d, quàm
verè et propriè meditari.

Probatur ista experientia exemplis specificis
de milite vg: de Rustico, ostendendò quòd etiã hi, atqui-
vis alij simplex et rudis facile meditari valeat.

Meditatio Militis cum sudat super eo, quòd in publica platea accepent alapam

Talis versans domum sedet ibi, et in primis recordatus
alapæ acceptæ, ecce officium memoriæ, qua rem meditan-
dam brevitèr representat, illiusq; memoriam reddit medita-
tivi volentem; dein hanc iniuriam sibi datam diligenter
magis gfiderat, et expendit secundam vel plures circumstantias
secundum quas maã gfiderari ad hoc vg: cogitat in primis
quis? sedet mihi alapam? Barthaleon, ide quem nuper
à vitæ periculo liberavi, quem toties defendi, cui tot
beneficia gtuli, parem cum ipso diviciis gerenti, et ludendò
ord̃ verenti secum, quibus ipse indignissem, mutuas
dedit, etc: O! ingratitudo! o malledicta bestia! utinam ngã
aliquid boni tibi fecissem, paritèr me, qd nuper te quidem
permiserim, vel quòd n̄ ipse ad id iuverim, verum meâ vitâ

d amplius nivabo te, cmō sī ante oculos meos statim mori de
ares, et paris bolo liberare te posses, in faucem, tanto
exspectata, rami prosternunt dies, et pro auxilio ne iteru
exhorabis, qā in hoc N.N. d potes meā operā carere,
d quilusunsit, nitro per deum vivum, qd hoc in hoc nec
illo te invitare velim, abripiant me des dēmones, si ei
in minimo amplius laborabam, medium digitum ei offendam
d meretur maledicte hui caris, ingrata bestia.

Eccu! quam facile quā facile meditetur hui
miles, ut prote qi memor humanae ac gsiderare unius tm
circumstantiae statim devenit ad proportionatos affectus d
miranonis, indignationis, irae, rōfitentiae, fecundissima
proposita in tm in genere, sciuti qi meditationes fie
debent, etn in spē ac particulari, gsqti essi malā, in hoc
stantia tm verisimā perfectam meditaonē, et gideo fa
cillimē absq; difficultate. Sed pergamq, et videamq
quomodo etn alios circumstantias v.g: ubi? quomodo?
quare? quando? quali effectu etc: gsiderare, seq
gsiderandō se dilatare, et longiorē meditaonē peragere
facile posset, et soleat huiymodi miles.

Ubi fecit? in publica platea, rōsentibq d
spectantibq, clamq et mistis extremis meis primis, qui
et corde gaudebunt, et ubiq; cum gaudio ad gtemptū me
narrabunt; vidit etn officialis ille, vel centurio,
qi alias me semper habuit pro magnanimo, et cordato,
iam verō amplius estimabit me, d protinus, et nullq
animi milite repugnabit. Quomodo fecit? ramis frana
dicta bestia adhuc risit, mihi insultavit, et me ad
ulteriora provocavit, altē clamando me esse huc, et huc etc: nisi me defendam.
Quando id fecit et istud fecit hoc tempore, qo optimam
spem habui promotionis propriae, promisit enim mihi Ce
surio, qd hoc festinanter adhuc movere me velit ad
officium fidelitatis loco illi N. ministerij defuncti

quali effectu? iam tota hac spes mea periit, quam solarer
et inter tot pericula, et otiumnos ab militia obtinuisti:
iam per retro gregarij manere debes miles, ubi ego eram
postea mabor et ceteri me reputabunt protimido.

Ex his, et similibus cogitationibus ruoty sequeae:
tu proportionati vig: o! maledicte canis! o maledicta
hora! in quam te vidi! o! utinam diaboly te abripiant!
fulmina te percutiant! o si haec bestia haberem, certo
illico interficerem illum, vel gladio transfoderem, aut sclo:
peto necarem; sed quare tum me defendi? esto,
sit fortior me, quis scit, an ita ipsum superassem, et felicy:
ter necassem, et dato, qd me superasset, tu melius fuisset,
me vulnerari, vel etiam occidi, quam modo perpetuo
dispectum, et absque promotionis vivere, ah! inuit:
me, quod me defenderim, rerum factum infectum
et me, quod me defenderim, rerum factum infectum
nequit. Sed quid faciem modo? visne hoc tolerare?
visne perpetuo ita despecty manere? vis tam gravissima
inuriam, et damnum sine vindicta, et ultione remitte:
re? certo non: vindicabo me, quicquid tandem etiam
quiescam, donec e vivis sublatus, et ad tartara missus,
maledicty hui nequam! Sed quomodo faciem? soly ei in lor
si nec vindicare, nec vincere potentis, ita faciam,
ille N. N. et capitalis inimicy eidem insidiam, colludam ei
cum illo qd necandum ipsum aggrediamur; sed ubi? quando?
quomodo? extra suam domum certo soly, domi sua ipsum
aggredi minus conducit, sic quid faciam, similabo iterum
amicitiam cum illo, illorum etiamy aliquos ducam,
donec falso semory sibi persuasi, tum conditione ad
ipsum facta ibimus eum ilico ambulatum ad proximam sylvam N.
ibique eum improviso aggrediamur, et occidemus eum, ast: quid
habes inde? quid juvabit? exinde ad promovebaris,
fugiet, quod vindictare me possim; Sed ecce ipsum in pen:
sulum vitae quiescit, te ejus palefacta capitis plectens:
iam possum eum ita instituere, ut nemo advertat, et

proximus sylvæ fluvij, in illum projiciamy cadave. velis
sylvæ abscondamy: Dixerunt tes. fuisse nos inimicos, & qui
si amplius à comparente statim gtra me erit surrexit, quid
quid sit; vindicare me debeo. mori vel maledicty sin ca
. etsi ego quoq vitam meam perdam; ffil. si ne vindicare
volero. etc. manet gò firmissimè gclusum, eràs statim
manè ibo ad illij inimicos, et colludens cum illo totum
negotium tractabo.

Ecce Charissimi Filij meditationem in gene
moris quidem regina, in substantia vero, perfectissima
ut sole ex ipsa notes, postquam per memoriam recordaty et
intima amente, tamgs ex intellectu secum constanter
in mia amente, tamgs ex intellectu secum constanter
ias exaltè et attentè gsideravit, & qd ad varios actg
et affectg commota fuit voluntas, fervidgs firmissima ac
sancta proposita, & tm in genere, & tm in particulari
ri, sollicitè insuper fuit, et indagavit de necessarijs et con
ducentiby mediijs, idagq assumere firmissimè proposuit
& revera in substantia & perfectissimè meditabit, ut mox
videbit ex dicendis. Et hoc, qd facilimè & unygregarius
miles, idem eadem facilitate inire, ac tali vel simili
modo meditari poterit ex quivis rusticj, communis civis
famina, puerulus, imò quicunq vester.

Si ergo quivis rudissimus simplicium, ac etiam
quivis vestrum huymodj, vel similem aliam in substantia
meditationem instituere queat & valeat, profecto faterj debet
meditari & esse difficile, & facile, quod hoc innumeris
exemplis evidenter et ad oculos demonstrari, & breviter
tij data à pluribus abstineamy, et unum tm, breviter
tm de meditatione rusticj adducamy.

Meditatio alicuius Rustici
De emanato decreto vt cuius hoc anno
quatuor integras Steuras dare deberet.

Talis in primis recordatus decreti, cuius per memo-
riam illo proponit intellectui, et cum ipsa meditationis partes

Deinde intellectu inquit dum considerare secundum circumstant:
rias, secundum quas ipsa verba vistrà considerari ℔ (et
Considerare ℔ et solet dari instar, imò sensus, et intellectus
Selneti; et ita dy: considerare inquit: Vj dity debeo
hoc anno item dare 4tuor stenras, una hanc fuit
30. ff: oẽ atm effimiat 60. ff: Bone dey! qõ sho? ñ
habeo 30. ff: in domo, et debberem 30. dare, ac voter
tum aradum Canone dominio directo. restat solver:
dum adhuc solamen pro familiis, et famulaby, virgel etm
ille creditor intelligere quidam restat annos ñ dedi
una 500. ff. solvendi st etm Vadhum fabri lignarij, f
ferrarij. ẽ impossibile, ñ possum dare: debeo; sino do.
venient executores, giby quotidie cibu, et potu, ac
ipsum solamen, debere debeo, donec stenras actu persolvat;
ẽ ñ facio, exequentur, auferent, et diminuo credito
vendent frumentu, equos, boves, et foves, inde qõ maiy
adhuc maioi detrimentu: O tyranni regimen! o nos miseros
rusticos, qõ nulla misericordia, et charitas apud dominos?
qõ ad sanguine? ugis effugere nos volunt? o maledicti
milites! vebem vos et trans mare; o! amandissime dey,
quando misereberis nostri? sed quid lamentor? debeo;
aliud ẽ auxilium, sino do, damnu duplo maiy potiar;
ipse duo mala meny ẽ eligam; quid ergo faciendu?
debeo certè vel vendere aliqua alia, vel mutuas
auferre pecunias: interea vero, donec item solvat,
et me recolligam, debeo cu diby parcij vivere? sit ergo,
mutuas ubicõq N. pecunias accipiam 300. ff: quos cum
tempore, et solvere valeam, diby dominus et festivis
horis item ñ audiam, et à carniby abstinebo, et de
farina vivam; ad hanc etm coquendi mutuo panes
petere permittam, et illud vendere valeam in macio
citate, hinc inde se vivabo exercere, qtenꝰ fuerõ
greges (caseos) et solamen mihi reservare
valeam; ad festa natalitia nova vestem, qua bene
indigerem, ẽ comparabo (si hanc vetem incidam;

Ecce! nosty optimus, et practicus meditatore
ut pote in qua intellectus etm rustici, postquam si ipsi me
morie recordando etm exhibuit, ideo circumstantiale
et ita exercendi, ut voluntas eijdem fiendi motu ad varios
affectus et efficacia proposita ad tm in genere, ppter etm in
particulari ad intellectus optime faciendi; si go ipsi
vis etm bene ac faciliter potest meditari, quis sua
meditari ee difficile? Dicens forsan, has meditatones
no ee bonas, et sm indifferentes, ppter ro exemplo hu
no quadrare. R. verum quidem ideo no ee bonas in
genere moris ad finem supernaturalem, ee tm optimas quo
ad substantiam, seu essentia meditationis, ppterea cui
no servirent ad Imitandum, servirent tm ad Cognoscendum
quid facilitet a quovis in substantia fieri valeat meditatio
etm bona in genere moris, eoquod hoc in mala vel indiffe
rente in substantia meditationis no differat, cui ad quamlibet
harum memoria intellectus, et voluntas sic pariformiter
ita videlicet quaerant, ut memoria recordando pro:
poratmod, intellectus eandem attente et circumstantia
te consideret, donec voluntas ad proportionatos actus, affe
ctus etm. moveatur; ppter differentia inter has in hoc
solo consistit, qd in meditatione moraliter bona aut
indifferenti intellectus realiter, et seipsa alias circumstan
tie qd ipsi potius ad bonos actus movent, consideret, extra,
in meditatione moraliter mala seipsas tales circumstantias
qd ad actus malos, et proposita perversa moveat. qd
magis valeat, sumpsimus ipsum superius positum exemplum
de meditatione militis, et demonstrabimus, abilo de
fecte, et facilitet sic institutis meditationibus in genere
moris bonam, quam malam aut indifferentem super
mode relata.

Meditatio Militis
etiam in genere moris bona, super ala pa
tibi in platea inflicta.

Bonam gñi generemonis faceret redita ne talimiles,
si eam promptam illa posset, quomodo vellet, segnit vel
fidi modo sustinendi: Quid vis facere? vindicari:
grato ignoscere? et hanc iniuriam patienter tolerare?
vel vis talia vindictam sumere? audisti sepè, et legisti in
Evangelio, audisti in Oratione dñi qd dñs graviter precipiat,
ut ignoscamus, et dimittamus inimicis nostris, ejus beneficia:
ciamus, si volumus, ut etm nobis dimittat culta nostra,
peccata nempè: qñ etm tu dimittere, et ignoscere debes;
alias nec tibi dimittetur, nec remittentur tibi peccata
tua, et iniuria qñ deum commissa. ecce quotidie oras
ei Pater noster: et dimitte nobis debita nra, sicut et
nos dimittimus debitoribus nostris; si ergò nõ dimittas male,
Oratione tibi quotidie mala erunt, hoc sõ qñ
quotidie roges, ut tibi taliter dimittat, si multa dimittis,
tu etm nõ vis dimittere, qñ rogas, ut nec ille tibi dimittat,
Cave me facias, alias va tibi. Considera anima mea!
quid habeas, et quid sequatur, si nõ dimittas, si vindi:
etam sumas? et extra quid, si ex corde tuo deum dimittis?
si rex facis: deum gravissime offendis, iterum tibi ini:
micum facis, animã in eternas flamas, perditas:
Cogita eternas, eternas. quomodo eternas poenas,
eternasqs illusiones, et qm ut sustinebis qs modus
hanc iniuriam sustinere potes, ejus etm infelix
inquietis, miser ego, si forte, qñ nec hõ aliqs
ee felix nec quietus, qi deum inimicum habet; Certe
une benedictione, et auxilio dñi. nemo in aliquo prospe:
rabitur, qui cum deo infelix; qi etm dei creaturas,
ejq auxilium necessarium male irritare, nec prudenter
sperare pt. Ultrà si offerre facis, deo sumovere
debebis, et cingens mentem habebis, tuorum ges tenis:
sione peccatorum certò obtinebis, sepè enim in Confe:
ssionibus audisti. deo gratissimum, nobis sume meritorium
et delenda, peccata nra, et maxime magna efficacissimum ad

si inimici nostri ignoscamus, prout etm ego varijs scriptis suis, vt quotid etm ignoscit crucifigens & crucifixos quærens summa benevolentia suadet D. offendit erga eos, qui inimici sui fuissent; forsan deus ego singulari sua providentia concessit te inimicum permittit, vt haberes occasionem exercendi tui circa deum gratissimum, et tibi utilissimum; forsan soli tuæ æternæ perditioni ego hoc cultu. Considera exemplum Jesu Christi, qui in cruce rogabat suos etiamnum salutantibus, blasphemantibus, et vi: lentissimè cruciantibus etm ignovit, pro eisdem etm patrem celestem rogavit; cogita, quoties tu, quæso, in: urias irrogaveris, et quotiens irrogas deo, et tibi ipsi inscia, et ego maxima benevolentia qualis, et vt momenti quærere & legat, profecto ingratitudo tua gà deum infalle maior, quam ingratitudo cujusvis tui erga te, injuriæ vitate maior, inimica, qua tu deum quotidie etm affligis, quam inimica, qua te affecit inimicus, et tu vis, ut tibi ignoscat deus, qui etm liberrimè vult, si modo te ignoscas. Si ergò misericordissime deus! qua tu vis, qua rogitas, qua tibi adeo grata et accepta ignoscere inimicis, volo ignoscere, et propterea ignosco, et in perpetuum ignosco, imò tm ignosco, paratus, et in exemplum Jesu Christi dilectissimi Filij tui te etm pro illo rogo ut eidem ignoscas, et pro inimicis, quibus mihi intulit, bonum debita et congrua eidem copiosè tribuas. Gratias humillimas tibi ago pro tua D. permissione, qua factum est, quod adversarius hujus mej alapam infligens pro fessionem mihi roboravit specialiter tibi gratos exercendi virtutes affectiv, dolendi vel momento affectibus ira, in: dignationis, vindictæ indulserim, dolendi quod aures alie non statim vitata doctrina Evangelij alterari manifestas habuerim, et ita faciendo specialiter te honorarim pro regulata hac occasione et ad implendam tuam voluntatem, cauendumque tibi vel cautum agam, ne alter defacto adhuc, quod postea, et quod erga inimicos fieri pos sit, et desideras in vis in evangelio, ut ante hac

qui reconciliatus fratri suo (et inspires qui beneficiat
inimicis suis: Eia! rogites Deus facias, et gratiose
& amplius beneficiat; Christianam ipsum, et ad stabilitate
et familiaritate faciam cuncta. Quo pro nova igitur nos
amicitia, et tolerenda ab animi aversione videbatur
quantia, restabo quoq; aditum & ubicunq; possunt
possitte attribuere, et charitatis obsequium, ita prae
nobis faciam hoc N.P. Suscipe igitur clementissime
Deus! Inimicos hostes & detractores de fide catos
Deus! Inimicos hostes & detractores de fide catos
remissionis acty; et mihi quoq; tuum promissi, rec:
cata dimitte, tuum firmissimum, quia in promissis
infallibilis, et dimittis veracis. O! me felicem!
qui obtinam iniquam, facilenq; unq; modicam
remissionem Deo specialissime placere, et meritu:
rimam; ac multiplicem remissionem adqui:
re valeo: Quant et sentiant homines, quodq; velint,
habeant me protinus, vel alio, suffuit mihi; q Deo
placeam, qui corda in sua manu habet, et sicut vult,
facere, et agere me & vilipendant, & detrahent,
mihiq; loco gressiones, et abiectiones; quas stultitiunt,
gloria; et promotio eventat, quia etm. si ad Dei
gloria, et meam salutem, certo sciro, gratiam
humillimos tibi ago, tero optime Deus! pro lumine, et
gratia, qua me ad reparatam cognitionem venire,
Vitos acty; et Vitor resolutiones facere potuerim,
confirma hoc, q Deus reparatys sime, et da ulterius prae,
ut te quo citius, et adiuvante pro voti, etm
in opere, et re qui valeam, q humillime et efficaciter
Te rogo p idam charitatem, qua Christus Filius
tuus in cruce pro inimicis suis rogavit, dixit bene:
fecit, et voluit, ut sequeremur vestigia eius.

Exc. etm in genere modis horam
meditationes, quam facile facere & miles, si vult,
presertim cum rationes, motiva, et circumstantia,

quæ in ꝯsideratione proposita fuere, sint cœa, q̃ passim audiuimus in Conciombus, aut Euangelijs, eaq; quibus si ꝯsiderantur, ꝯsequentes affectus, & actus, bonitas pro= posita voluntatis quasi necessariò sequuntur. Itaq; modò & etm allegata illustrij sunt & quivis alijs in quauis occasione assumere, & ꝯsiderare comunia saltem q̃ passim in Concionibus, Euangelijs, vel alibi audiuit & legit rationes & motiva fidei, & mortis. Ex quarum ꝯsideratione voluntas ad bonos affectus, actus etc: ꝯsi necessario moueatur, ſuigs meditatio à quomagis seipsa facilius habeatur.

Sed dictis forsan ulterius, dum superiorem militis meditationem malam, & illustrij indifferentem facilitatem quidem esse, eosq; q̃ ibidem ꝯsiderantur, sint coiter nota, & ꝯsequi cadant, indeq; magis cognoscantur, & peruertantur, præsertim, cùm addiciam alias inclinet naturæ ꝯsequi cœa & voluntates ad affectus etc: proportionatos citius facilius, & sensibilius moueant, dum extra illa, q̃ in ꝯsequenti meditatione bona ꝯsiderantur, sensibus non tam nota sint, nec ita ꝯsequi cadant, & tm ad cœa fide habeantur, ac insuper natæ sint, eosq; aduersentur, ꝯsequentes voluntates ad contemplandum actus etc: ne facilius, nec sensibilius moueant, indeq; meditatio in genere moris tam facilis sit. Ne. enim, verum ea quidem, q̃ ea, q̃ ꝯsequi cadunt, sensibus magis & ꝯsiderantur, & nota sint, & bona in facilitate ꝯsiderentur, & excitentur, indeq; voluntates ad ꝯsequi affectus etc: citius & magis moueant, præsertim si aliàs iam natæ ad idem propendat: tamen etm verum est, q̃ ita, q̃ ꝯsequi cadant, & nota sint, & ita cœa fide habeantur, & ꝯsentur, ac insuper natæ adsint. Cum modò & plerasq; principia, Regulæ, & doctrinæ

fidei ac morū. / cum pari facilitate nō qdem ffabre, ꝑ
rationabre qderari set cū primū valeant, indēq; voltas
dyr: cīō magis faciliter, magisq; efficaciter, dqre:
cessarijō ad correspondentes bonos affectus etc: nō qdem
ffabres, ꝑ ratbles seu feudum raōne moveatur, cōsque
ffabres, ꝑ ratbles seu feudum raōne moveatur, cōsque
rationē valeat; cogā ratio, motivaq; ratbliā longè
valdiora sūt, magisq; à pte rei et efficacius moveant,
voluntatem, quàm sensibilia.

Patet hoc in obvio quovis exemplo vg:
nouimus aliqui silentiosi hominē, conflagratus
illig domy, vel huiusmodi eidem unda sua bona,
tali casu sine dubio utpote ffm cadentes facile in
ffabre qderari, citoq; moveri voltas ad alty ffabre vg:
dolorem, tristitiam etc: ita ut etiā copiosas lacrymas effun-
dat; extrà ꝑ peccata sua, et offensas ꝓtra Deum commissas
ac multiplices inde qsurgens gravissimū damnū qde-
rare vult, et de illis meditari nocta dieq;, et dor-
mire nolit, et de illis meditari nocta dieq;, et dor-
mire nolit, et quidem pro libitu fa-
cere ꝑt, ferè tū; et quidem facilius, seu raōne
dictā prefata primūa, dortrinaq; fidei, ac morū.
et quoniā qsideratione pariter facile movetur voltas
ad correspondentes alty etc: nō qdem ffabres, ꝑ ratbles,
ita tū ut hi duo motivi fidei aut morū solummodo absq;
vlla devotione, seu commotione ffabri elicitiū alty etc:
pōnt ac, ac plenius sūt longè efficaciores, quàm illi,
qui nesciō quā cū devotiōe, leneritudine ꝛ. ffabri el-
icientes ex qsideratione illorū, qō ffm cadendi
cum quibus vel quorū Deum timere interrogaty, an
liberaliū velit, se ꝛgm offendisse Deum, quā nō mortuos
illig fuerint, vel an deliberatè velit committere
aliqd peccatū mortale ꝛi re, illud poterit resuscitare
vivificus, aut facere, totum nō ee combustum etc:
illud respondeat et utiq; libentiū vellem, ne Deū

ngm offendisse, quam meos etsi dilectissimos parentes
de mortuos: qui maiy malu reputo, me offendisse Deu
quam mortem parentu.

Cui! cire et effectu magis et efficacior
affecty, ad quem movetur, voltas, ratione habilitet ex con
sideratione principiorum fidei ac morum, quia ille, ad
quem subito movetur, et consideratione certa, qa magis
subitum caduat, cuilibet sensibili affecty dolorys vg: sub
longè subito, ut prolectum lacrymas exprimens, dum
extra alle via precibus devotione teneritudine,
aut commotione subi totaliter sicy, et aridy, voltanti
tamen, et cum advertentia rationis saltem eleicy pos
sibiy accedit, et facit qd meditatione etm in genere
se mory bonam facere (cuivis simpliy etm et rudi
facile sit, qia necessariu, ut vel multu, vel subti
liter, intellectu discurrany, vel speculemur, ut
magis dictum extra.

§: 7 Finis
De Preparatione ad Meditationem
Rbj etiam de Materia Meditandj.

Filii Charissimy! Dicta in proced: B: eo collima
runt, ut semper magnam de Meditatione estimatione, ma
gnamqs amorem, desiderium, et bonam voluntatem
ad meditandam aquiratis, et retineatis; sunt enim
in cuncty alijs, ita etm in S. Meditatione hy estima
tor ibiy, ac desiderium, bonaqs adeam voltas,
minè facilitat, ac utilitat; et quoniam nullu dubiu
quin memorata, et demonstrata maxima medita
tionis potentia, necessitate, utilitate, et facilita
te singularem deiba estimatione, amore, et desi
derium, et voluntatem acquirity, ac proinde tantu
fore desideretis, quendam ex vestra parte circa
modum meditandi facere et observare debeatis,
per legg: B.B. vos docebimy, et quidem prof: S: de

monstrandō, qualites in praxi requiratur fieriq; vel
et debeat preparatio ad meditatione recte faciendū; post:
ea addendō et declarando partes meditationis, perfectiq;,
et facilem cuiusq; partis, sicq; totius meditationis modum
et praxin, demū et principia varias ostendendō,
quamvis ex his omnibus facile, et meditatione quoad
substantiam fructuose instituere, tñ plana quedam scitu
et observatu necessaria, ut meditatio maiori cū fructu
maiorisq; utilitate, et fructu peragatur, ob quā supra
dictum, meditationē hanc facillimā, dumodo plana
quedam cautela facilea observentur, de quibus prius pro
dei gloria, et vestra salute in sequentibus edisserimus.

Q. Imō quid, et quotuplex sit preparatio,
ad meditatione requisita? R. Imō preparatio hec ad
actū, quā obta dispositio, quaquis meditari volens ad id
facilitē disponit, tripliciā faciendō ea, quā ad meditatione
perfectē instituendā necessaria, vel magis utilia videntq;,
et extrā removendō ea, quā eandem impedire, obta-
qz refectioni illius obex censentq;, et de scripta
hac ex terminis. Cuiusq; hec preparatio ex ple, remota
fuligine, et rubigine, de qualibet hanc pro maiori clari-
tate et facilioni usu, ponemq; questionem.

Q. itaq; dō quo sit, seu in quo
effectu? quousq; in praxi? et quam necessaria fieri
debeat preparatio et obta? Ante responsionē not: de-
scriptā, quis dicunt, remotam preparationē affectionis
mo à passionibus, et peccatis, et inordinatis affectibus libe-
ro, sed in conatu, quo quis innititur se reddit à malis
passionibus, et inordinatis affectibus, et desideriis, fu-
fluis curis, et distractionibus terrenis, eoq; his obtu
meditari difficiliter potest. Verum licet hec propa-
ratio multum juvet ad perfectē meditandū, tamen

quia nimis remota, nimisq; generalis ꝫ, et otiq; ipsa meditatio ad ipsam habenda, seu ad aquirendu animum à passionibus inordinatis liberum etc. sit medium necessarium nuncupata dicta suprà, hinc cum cõ. alites et magis ad propositum stimendo preparatione Rl. sua preparatio remota specificatur hoc, ut pridie ante sompnum, si manè in ipsius meditatõ. designet seu deff determinetur mãa, de qua quis meditari velit.

Rl. 2dò adhoc, ut designatis hãa tam remota proximo ꝺbtè ac perfectè fiat, sequentia in vsu observare debetis. Charissimi Filij! et quidem Primò in 2is. Conversionis vestra annis (ac deinceps tebys spiritualibus) et oratione mentali maiore ꝫ experientiam anxiatis, debetis mãa meditandã prius legere et alio libro formata, meditatones qtinente, tum ut inde memoria, intellectus, et voluntas vestra magis juvetur, tum ut successivè videatis, et cognoscatis, quia diversimodè mãa ꝑsiderari, affectusq; et propositi circa eas alij, fructy ex meditatone haurire possit. Secundò debetis premissa invocatõe ꝺi. mãa ꝑsiderate, et attentè legere, ac si opus fuerit, semel, vel bis repetere, qtenus ita lecta melius cognoscatur, et magis imprimatur. Tertiò quamvis, si cum tempore in spiritu, rebusq; spiritualibus et proficiendi magis fundati eritis, necessevobis 2 stil: vulgi cm semper ꝺ: ex libro meditatones formatas qtinente mãa meditatoni relegere. Do 2citis ea ꝺ ex alio libro legere, vel alias idem lectum, auditasve vitas historias, Evangelii doctrinã, aut S. Script: lectum vel alio mysterium meditandi assumere, tamen id, tamen id, de quo meditari velitis, pridie determinare, et in suo, vel alterius puncta dividere debetis.

Quarto specialiter observare debetis, ut pro futura meditatione legitis, vel determinatis magis tamen aliquo modo ob oculos ponatis et quasi provideatis, ac determinetis fructum, videlicet, quo dicam cupiatis, ac boros affectus, virtutum acts, et quorum bona propositum in hac meditatione eliciere velitis ac possitis, pro quibus specialiter fine et intento vestro, q. in quarti meditatione habere debetis. Primoque specialiter observare debetis, ut in designatione, ac determinatione mala videat, ut in designatione, ac determinatione mala intendatur, ac profligatus vicy certy finis vg: extirpatio certi alicuius vitij, vel mali passionis vel aquisitio et exercitium alicuius virtutis, vel communis operis aut alicuius certi functionis perfecta executio; ad quem finem specialis deliberatio prudenter dirigit, illucque affectus, acts virtutes etc: postissimum deducit, atque pro eodem Deo in meditatione fervente orari et invocari, idque totus, ut dicimus, quasi provideri debet; ut finis certy alicuius finis intendatus, ad illudque obtinendum illum in designatione mala et in ipsa meditatione obtinendum reflectatus, optati fructy et illi ordinarie annexi: alius; nec est in hoc specialis difficultas; cum ea pariat, ita facile sit de quauis mala qua meditatur, illam ad speciale suum finem, et intentum aliquo modo trahere, ac dirigere, affectusque et virtutis acts etc: pro illo quadrantes eliciere, et pro eodem humiliter, ac fiducialiter precari, atque in quauis cuiuscunque mala meditatione fructu optato et specialem intentum habere valeat.

Not: 2, quod licet nulla data in preparatione remota certy finis prefigi, et ad illum fructy meditationis dirigi, ac quasi provideri debeat, ut hucusque insistendo seu inhaerendo sit, quem Sanctus Spiritus S.ti qui subinde profecto non intentum

ad alia ops vel magis utilia in ipsa meditatione specialiter illuminat, movet, et dirigit, nos ad invocandum et obtemperare poterimus (ac deinde) prout specialiter notat celeberrimus meditator S. Petrus de Alcantara

Rx. 3do Ere poterit remota lectione et privata ad meditationem. q̃a certo et ordinato ad id designato tempore integram v.g: horam, vel mediam instituitur, perfecte, et desiderato cum fructu peragenda. Nam utilissima. 4t. q̃m ad priorem actionem, vel saltem meditationem magis meditanda. Ista nostra ista certa ordinata Affectata, societas quotidiana experientia, quam statim, quibus q̃ ad futuram meditationem optime se preparant magnum plenum fructum ex ea hauriant: illiberos in fine preparationem accedunt, tempus meditationis distrahe, tedioseque, vel alias imperfecte transigunt, nullumque vel modicum fructum reportant. Quinto 3, tus q̃a dicit in aliis, ita vel maxime in meditatione requiritur non conatus, et cooperatione cadeogs uti pare corporali; ita et spiritualis. q̃ et oratio. in fudore vultus non vescaris. quapropter solet plenus gradus et lumina sua date pro modo et mensura conatus et laboris quibus q̃ impensa illud! redditur unicuique iuxta operas suas illis, q̃ obtata cum diligentia mala prudicet, legunt. vel saltem designant, in particulari, horum quodam modo providet, et sibi proponunt. dicit meditatione magis afficit, lumina, consolationes, et gratias maiores tribuit, quas extra regal. vel subtrahit illas q̃ absque debito conatu et labore previo otiose quasi meditatione accedit; ea propter illud Coe, erat apud antiquos Patres: quales volumus ee in oratione, talites nos preparare debemus. Ergo q̃a tuti dicit ad quamcumque orationem, presertim ad mentalem, seu meditationem

ordinatè, et congruè requirit preparatione præviam.
gratia Spūs S. Ante orationē præparare animam
dam, et voluntatē, q̄ sit tota Deum
ordinatè quærendi, et q̄ tentare Deum
cessantes, indeq; à Deo in meditatione mistè deficiunt
quentes, q̄ absq; præparatione remota ordinatè medi-
tationē attentare præsumunt, offerunt: sint plerung
fit, vel gravi, aut valde caā impediti et fere tedio, et
fuga laboris, q̄ ad faciendam præparationē requisitę,
vel ordinato ad aliā affectu, vel vanitā superbiā
memoratā præparationē remotam omittunt. Et certe
q̄ Deum tentare et q̄ negligenciam ipso cessendo et,
si medium, aut integrā horā cum illo quærendo inde:
et. et tū q̄ nō facit, q̄d, et q̄ dat cum illo quærendo:
ri: et tentare velit.

Cōdig: proinde Charissimi Filij! imò,
quoquo modo essent, et quām malè sibi gratulant, q̄ sine
præparatione remota meditari præsumunt, dum ad
meditandum prudenter prælegendi nec designant, aut
determinant. Ideò q̄ id fauent quidem, sed rarissimi:
et lucidè. Sicò q̄ illud certum sibi designant,
et q̄ si provident meditationis finem, aut fructum q̄ ea
considerandum. Ulterius quare multi ex tot meditationibus
parum, vel nullum reportant fructum? quia nempe multi
ullam præparationē remotam et quidem ex nulla valde
cāa omittunt. Quapropter, si dulces meditationis
fructus, et optatissimos lucis effectus sentire vultis, pri-
marem remotam semper præmittite, q̄ sicut
genter prudenter prælegite, vel ubi aliquando ex rebus
spiritualibus magis fundati eritis, saltem designate,
eamq; in puncta dividite, certum finem, et fructum
præfigite, eumq; quasi providete

Q. 3tiò Quid sit et in quo consistat, et quo
do in veritate fiat Vera oratio Mentis?
R. Dico Hoc consistere certis et brevibus quibusdam
bus scilicet Fide, et adoratione Essentiæ Dei. 2do
Humiliatione 3tiò Contritione 4tò Detestatione
cationis, et propositi 5tò Invocatione Dei assistentiæ
divinæ, et 6tò Resignatione, et protestatione, in
aut in tali Meditatione seu tuæ exercendo
do qui in loco Meditationis iam existens eam statim
Choare incipit. Ipsa et prædictis actibus consistens o
ratio Deo valde grata, hominiq valde utilis
meritoria, atq ad vitæ meditandum plurimum profu
3, eamq ipsa audita, et sua æquitas suadet
si obiter tantum audientiam. et diversitatem con
antium seu colloquentium circa. Dei nempe et hom
dis existentia dignitatem, immensam maiestatem, et
huius externam vilitatem, ac indignitatem gestie
mq, uti aliqualiter à simili valeat colligi. Si ea
ad alicuius potentissimi monarchæ, et Regis terren
personalem audientiam et familiarem conversationem
benigne vocaretur, et admitteretur in tantæ plebeis
uncio, qui nullo merito, vita aut moribus
nobilis, et tria scilicet non Dei, tum
tel abominabili, plurimisq gravissimorum Criminum
vij: perduellionis, machinationis in mortem Regis
nec ne homicidæ reuis, et dilectissimi filii Regis es
sitaret, nonne tali quamvis rudi in civili Curia
tiale ditaret, summaq æquitas suaderet, ut ip
primum ad Regis præsentiam veniret, eidem profun
simam reverentiam faceret, eumq si adoraret
coram illo profundissime humiliaret, et agnosce
tum valetudo suam vilitatem tum extremam mali
et iniquitatem indignissimum se fateretur, et in
confessus, multo magis benigna audientia Regis
ne et cum de comissis in tam bonum Regem delictis

doleret: et veniam ab illo flagitaret, emendatione, et summa fide: fidelitatem, ac servitutem firmissime promitteret, ac tandem rege volente ad conversationem paratus se offerret, proinde regi voluntati obediret, et quidnam ulterius vellet, regis gratum, et acceptum foret, audiret, et cognosceret, paratq ad ea agenda, tractanda, et quemcunq; negotium in illa audientia, vel eo futuro disponeret, et mandaret, solum optans, et rogans, vias, et media ipsi inita beneplacitum regis in ipsi effectui exhibere, agere, et pacificare

Hoc, si ipsa rna Juliana, et equitate suadente profatq homuncio coram homine rege fa-
caret, actusq memoratos eliceret, qto magis eadem rna Juliana et equitate suadente id facere pot
ro, qui ad-audientiam et familiarem audientiam vocatus, et admissus; ei
que visionem benignissime vocatus, et admissus; cui
maiestas, et dignitas ob. respectu hnis, huiusq vilitas
et iniquitas respectu dei sit infinite maior, quod inter
allegatum homuncionem, et Regem. deq en infinita
dignitatis, et immensa maiestatis e, ho egtra respectu
illius inexpiabilis vilitatis, abominationis, et malo,
quam nihil, imo nullo peig. et deterius, ut pote infinite
gā Deum iniquitatis et malitiae reg, quique qui
ctra eundem et Sr. nr regem illi se iustissime dtm
rebellis et perduellis. Dein ipsig etm leg. mortem
quantus in ipso erat, machinator existit, dum pro
Sr. elegit Sr. creand, suiq hanc, illo spretu et
neglecto in deo habuit et coluit, q fato qtmcta
ipse, ut deq en et deo periret, et opere voluit,
similiq voluit, et delectissimum q. Filium pe-
cuniata gravissima iniuria et tormentis affecit,
Crucifixit, et occidit.

Procul dubio ergò longè magis dictat ne
et summa aequitas suadet, ut vilissimi, iniquissimi
et malitiosissimi, ingratissimique, fore rebelles
rebelles, et perduelles erga Deum Dominum, si ad
eius audientiam, et familiare colloquium seu con
versationem, sua in gravi meditatione datum, be
nè admittitur, et vocatus primò et ante alia, si
revera sit, ita vera fide credat, praesentissimum
esse Deum immensum, cuius totam meditationem me
maneat, qd praesentissimè, et exactissimè attendat
quomodo in meditatione semini hac audientiam D. hom
se habeat, quid, et qualiter ad ipsum loquatur, qd
item ipsum audientem, eiusque inspirationes audiat
recipiat, eisque se quamodocumq. memoriter praesti
quamvis in cunctis, maximè tamen in oratione mentali ut
ipsima, imò ad hanc vitè perficiendam primò necessa
ut potè sunt quae varias distractiones, et mentis vaga
nes, tepiditates, et negligentias, aliasque imperfectiones
ne evitantes.

Secundò ratione dictat, ut immensae majestatis
Deo, quem praesentissimum actu credimus, et in memoria
habemus, illius ac possibilem reverentiam exhibeamus, eius
submissionem adoremus, praesertim, qua adoratio nos et
praesentificiat, et Deo gratissimas virtutes actibus et
Tertiò, vel maximè dictat ratione, ut in consideratione
infinitae praesentiae Dei dignitatis ac majestatis, nostrae
extremae vilitatis, et iniquitatis profundissimè nos
humiliemus, indignissimosque reputemus eius conspectu et
conversatione. Audivi, qd humiliatio huiusmodi facta
ut hoc, quamvis alias abominabilis, et indigna gratia coram
Deo inveniat, precesque et operationi illius coram Deo plu
eat, et accepta sit, ista illud psalmi. humilium tibi

rlamit deprecatio. et illud Jac: 6. V. 4. superbis deg
resistit. humilibꝫ gr̃a dat̃ Vñ

Quarto Noãdutat, ut homunio memor infinite
bonitatis D. V. et extremæ suæ malitiæ dolorem et contrit:
ionem eliciat, et gstanten emendatione promittat. Requiri:
tur etm via ante meditationem Contritio, ut si forsan
hoc instatu grãe nõ adsit, ida mediante illum veniat: cũ
aliãt meditatio meritoriã nõ sit. tũ etm ut pertinax ctrit:
ionem magis delectatur veniales naucta et imperfect:
iones in anima, adeogꝫ hoc coram oculis D. formos:
ior, et emendation aparebit: venialia siquidem remitta
tur, et

placeat, optatumq; fructū spirituale, aufugere
mālem profarat, & speciali dono et gratia Dei
pro qā prōia humilitate invocari vult, et quam be
klite invocantiby, et qm ipse d, facientiby, clemen
ter tribuit; qua rogāte profata invocatio devotē
plenaq; sui diffidentia et confidentia in Deū fier
Septimō tandem, et quoniā gratia, qā
Spūs S. in meditatione largiri solet, varia ac diver
sit, nec eadem pro quovis quadrent, et ej profint,
invocatio auxilii et gratiae D. plena cum resignatione
in Dei voluntatem et benevolentiā etm quoad ari
litatem, sterilitatem, et desolatione spiritualē fier
Ibi, observetur qā etm ista meditatio maxima cum
aridītate spūs, ac inter multas vtn voluntarias
distractiones facta Deo valde grata, et nobis meri
mā ac fructuosa sit, Itemodo hō, qā ex parte sua
requirantur, humiliter, et paratē faciendo omnia
ad ut magis dictum infrā. Porrō preparatio
proxima ex profatis actibus ipsiusmet libelli
manualis.

Qd ad quō de quibus materiis meditari qui
vis possit, ac debeat? Meritō nunc ponitur hoc
quaestio, cum in vita data pro reparatione remota,
videā debeamus eligere nobis, de qā meditatione
instituenda; dicto ordine post preparatione quo
de materiis, super quibus meditari oportet. Notatur
Rō imō quamvis nihil sit in universo, de quo non possit
utiliter fieri aliqua meditatio, hortisfor, qd ex quavis
Creatā ad cognitionem Creatoris, indeq; ad amorem
illius, nec non ad alios bonos, ac utiles affectus et actus
reverentiae valeamus, nihilominus certa est quoddam
māa, quam meditatio nobis magis utilis, magis
qs necessaria et utpote ad odium habendum, et fugien

dum malum, ac extrà ad amandum, et prosequendum
bonum, deique amorem, et debitum servitium etc:
magis nobis expedit, moveat, et inducat. idq; pro di-
versitate status, dispositionis, et conditionis, perforand.
hinc ff. lb. et effecta certas proscribunt, et suadent mas,
eosq; in tres classes vicia 3 plus statum servam,
purgativam seu, illuminativam, et unitivam, seu,
incipientium, proficientium, et perfectorum dividunt,
ita ut cuius status certas mas pro ordinariis
meditationiby assignent. hinc.

℞ 2do qd adhuc incipientes, et via
purgativa, ordinarie utilissimè versant, et
hos sebent meditari de materiis sequentiby.
1. de fine, ob quem creati sumy 2. de obligatione
quam hbmy, deum amandi, deiq; serviendi 3. de
fine, ob quem ingressi sumy Religionem. 4. de spe-
ci obligatione, qua hbt Religiosi, serviendi deo
et tendendi ad perfectionem. 5. de felicitate
status Religiosi. 6. de vanitate, falsitate, et
et perniciis mundi. 7. de peccato, eiusque infi-
ita malitia. 8. de variis damnis, et pessimis
effectiby peccati tam venialis, quam mortalis.
9. de propria sui cognitione, imperfectione,
miseria, bilitate, malitia, et peccatis hactenus
commissis, ac propterea etiam de peccato atomi
sue. 10. de quatuor novissimis. 11. de vanita-
te, et caducitate omnium terrenorum 12. de aeter-
nitate. de quiby singulis passim et copiosè scribunt
doctores, formatq; de iis inveniuntur meditatio-
nes ut copia: serviunt etiam ad meditandum de his mate-
riis ea, quæ scribimy Cap: 7. Ratio etiam, cur hos magis
quam alios magis foveant incipientiby, quia profectis

materiis ordinarie magis, quàm alias moveri solent ad timorem Dei, horrorem peccati, contritionem, fugam, et odium eorum, et peccatorum purgationem ad quod primum potest intendere homo qui est in via purgativa.

R. Dico materiem Meditationis, quæ proficientibus in via illuminativa (sed in virtute iam proficientibus plurimum quadrant (à potiori) sequentes 1°. Virtutes in genere et specie. 2°. vitæ, exempla, doctrina, passio, et mors Christi. 3°. doctrina Evangelij, Psalmorum, aliorum Scripturæ: aut librorum doctrina et sententiæ. 4°. Vota, Regulæ, Constitutiones ordinis, et provinciæ. 5°. vitæ, exempla, et doctrina Sanctorum. 6°. universalitèr cuncta, quæ magis illuminant ad virtutes magis instruunt, ad eas inflammandas, et firmandas magis iuvant.

R. 2° Dico proficientibus in via unitiva, sed non perfectis ad Meditationem, vel potius contemplationem proprie sequuntur materiæ 1°. de attributis Dei infinita eius Bonitate, Misericordia, Providentia, Scientia. 2°. de Continuis et innumeris beneficiis Dei. 3°. de mirabili Eucharistiæ Sacramento. 4°. universaliter de iis, quæ ad excitandum, et augendum amorem Dei, confundendos, admirabilem eius unionem, et de illo admirando sequuntur.

Not: 1° circa Meditationes materias, quod singulæ virtutes classes divisæ unde vita sit propria unicuique statui, quia etiam alteri in certis quasibus, certisque temporibus, et pro diversitate dispositionum, earum, et circumstantiarum servire queant? imò etiam, Beata Isabella materiam aliquam statui assignata vg: incipientium, assumit alio statu vg: proficientium; et eo ipso existentes in via purgativa postea Deo subinde ipsamet materia ex via illuminativa, ut ad maiorem Dei cognitionem, indeque ad amorem illius veniant.

Principiè verò cuivis quid Meditari de Vita, exemplis, Doctrina, Passione, et Morte Chri, ut pote ex quibz meditari pro specialiter grata ℈, et cuivis utilis: et cuivis utilis: cùm ñl à peccatis et cadaveribus cohibeat, ac ytò timum,

qua perfectio virtutu reperiter ibidem, ubi em vi
les, scilicet paupertatis, eximie humilitatis, profund
sapientie, orationis, mansuetudinis, obedientie, pati
entie, coleandq; virtutum exempla, et doctrinam in
veniet, sunt in vita Domini virtutu; q; ergo eam se
quitur, errare nr potet, negs falli, ad cuius virtutes imi
andas et adipiscendas exfregit meditatione Con aue
ditus, et animatus, dein illuminatus virtute illa, quo
virtutes induit, et à vero, falsa discernit, adeo ut ple
res fuerint litterati, qui magna, et profunda dei mysle
ria cognovere; unde Credit, q; B. Franciscu ad tantam
virtutum copiam, et ad cumulentam intelligentia scriptu
rarum, ad tam eta perspicacem notitiam salutiarium hostiu
et vitiorum venerit, nisi ex familiari versatione et
et meditatione Domini Jesu. Propterea siu ordeatus, assi
batus ab ipsum, ut si sua pictura fieret, nil in cunctis virt
utibus, quam perfectis poterat, imitabatur eundem, et de
complente, et perficiente Jesu, impressione S. Stigma
tum fuit in eum transformatu totaliter. videsne ergo, a
quam excelsum gradum Christus vita Chri perduxit, tu ab
si ex his, dicis ne, et factis Chri, fructum fuisse cupis,
itate presentem exhibeas his, q; Dominus Jesum dicta, et
facta narrantes, ac si tuis auribus audires, et oculis ea
videres, toto mentis affectu diligenter, delectabiliter, et
amorose oibus aliis curis et sollicitudinibus tuis dimissis.
huiusque S. Bonav:

Cui consonat S. Laur: Just. de disipl: et reg
monast. c. xx. et xcv. ita scribens: quicunq; ee Christi Ds
servus et prudens desiderat Salvatoris gesta, et precipue
illius Passione ruminari nr negligat, nec laudabiliu Chri
stus has postponere meditationes Redemptoris, ut ex ipsa
Confidentione intelligant huo generis Charitate exhiberi,
pati compungi, compati discant, amare studeant: ex his

utijs Cheditationiby assidue, ardenterq; incumbendu
S. et singula diligenter pertractanda sit, nisi forte ex superv:
cente gra lumine, ad tã abundantiorẽ charitatis affectu
m ad alia meditanda reperetur. Idem Sanct de cast:
Connub: C. 23. scribit: q da saluberior ad mentis gfitudinẽ cum
habernaculũ cogitatõ reperitur, q̃m passio Chri, per
ifam quiq; hũana salutis restauratõ, et ineffabilis Dei erga
homines a profectus suma silentio; reuo alimde D. charit:
atis eternum fontem degustat melius, q̃d in huiusmodi attenta
sedulaq; meditatione

Caritet pro quouis statu quadrat et vtile, ac consolatorium sẽ meditari de verbis, lectiby, et sententijs S. Scripture vg. psalmorũ, proverbiorũ etc: precipue vero Evangelij, et reliq̃ Scripture, noui te: stamenti; eaq; uerba S. Script. manifestantes leges, mandata, voluntas, et beneplacitũ dei; ijsq; ea: structius, q̃d, et quomodo agere, omittere et pati deamus, ijsdemq; gfortamur, gfortamur, et gsolamur: quare q̃ eam Scripta est, ait Apost. ad Rom: 15. ad nrã doctrinam Scripta est, ut sẽ patientiam, et consolationem Scripture: spem habeamus. Hinc David quasi q̃tinuo in verbis Scripture tã lege, mandatis, et testimonijs dei meditabatur, indeq; ingentem illuminatione, animã suã fructus et consolatione sẽ hauisse fatetur, prout passim gestat in psalmis, referti sõ. ad horas minores, recitari solito. Quomodo dilexi legem tuam dñe: tota die meditatio mea est. Ideo testimonia tua meditatio mea est: mirabilia testimonia tua, ideo scrutata est anima mea. Delectabo in mandatis tuis quæ dilexi. Et intellectus dabit parvulis, eloquium tuum. Et meditabor in iustificationibus tuis, non obliviscar sermones tuos. Lucerna pedibus meis verbum tuum, et lumen semitis meis: quam dulcia faucibus meis eloquia tua ch:

Not: 2dò valde utile ꝛc, ut eadem maꝑ sepe
et sinde per totum dies quotidie pro meditatione as-
sumatur. Quem sapiꝰ ꝙsiderata magis ayrosiatus, et ad
primatus, quem ciens boni affectꝰ, et virtuosꝰ acty, ac
profectum bona proposita re[ce]lantur, et efficaciora fiant
et hoc notandum Affecta specialiter observant.
Not: 3tiò bonum et Congruum ꝛc, Mysteriis primi paliby
anni et Eulie festivitatiby de mysterijs eorundem insti-
tuatur meditatio. Not: 4tò semper utilissimum et ꝑfi-
cuum ꝛc, ut quotiescunꝙ maior aliqꝰ interra
externa cruc, tribulatio, adversitas, desolatio ac
nobis immineat, vel iamadest, ꝙ magis afligere, inquieta
aut ꝙtristari videtur, illis ꝯ eam pro maꝑ meditatione as-
mamy, et ea precipuè ꝙsiderenꝰ patientia et
resignationis motiva vg: Quia sit voluntas D. disponens
vel permittens, erimusq; talentus Affecta, et doctꝰ
experientia, ut tales adversum, et difficile nobis amider
poꝑ, ꝙ nisi vanda deo facile cum magno beneplacito
nostrꝙ merito, et ꝑsolatione supportare possimy, si talis
ad oratione profectum mentalem Recurrimy, et in ea ut
cum deo bene ꝛem perveniamy, ac tractamy. Not: 5to
quòd quamdiu sb Magistro vivitis, illam meditationem
et maꝑ assumere debeatis, quam Magister prescribit
ꝙsi aliqꝰ dando illam prescribat, et sumpta allegata
nam assumite. Ꝙ tandem not: ut de quamꝙ
maꝑ meditamur, illam ad speciem finem fructuꝙ
nem, revisum aliquò modo tractamy, hunꝙ et ita
quebere et experientia proposita facere conemur.

§: octavus

De Meditationis partibus in Grecie, et de prima
Eiusdem parte, Representatione videlicet materia
quæ fit per Memoriam ——.

Q. 3° quot et quæ sint partes Meditationis?
Quamvis D.D. et Affecta in assignando numero et nominandis partibus Meditationis variant, alii plures alii pauciores assignantes, tamen ut plures partes ab aliquibus dictis non reiiciantur, et dicta allegata in rationibus ab aliis assignatis stringantur, et dicta vocabulis nominata idem a parte rei significant. Veruntamen celebriores D.D. et Affectus multos seu plures assignabimus partes, ex quibus Meditationis natura breviter et clare valet, et eo quanto rectius ipsa Meditatio perfecte et facilius et desiderato cum effectu fieri potest.

R. ergo 1° proposita dicta preparatione remota et proxima Meditationis, qua ordinate et certo ad eam designato tempore instituitur, duabus partes, et 1° est Repræsentatio seu exhibitio materiæ. 2. eiusdem Meditatio 3. bonorum affectuum et virtuosus actuum, et bonorum propositorum productio. Dicta est ergo natura Meditationis dicta resolutio: ex qua dictum imprimis præposita dicta preparatione, cui ex Meditatione sit vera oratio mentalis fidelium, antequam secundum aliquas sui partem fiat, nisi dicta preparatione recte faciendum remota quo ad quam dicta oratione recte faciendum requiritur nisi dicta supra. Ceterum licet aliqui preparationem numerent inter partes Meditationis, nos eam pro vera parte non agnoscimus, eo quod preparatio ad rem sit aliquid rei, prærequisitum ad rem, et non vera pars ipsius rei, præsertim quia non sit de essentia rei, ut dictum est. Et hæc dicta sit resolutio: præposita preparatione Meditationis dicta tres partes.

Prima ergo pars Meditationis est Repræsentatio seu exhibitio et propositio materiæ, non quia Meditationem de aliqua re vel materia sacræ Scripturæ, nisi prius talis res vel materia recordetur, quia recordando eam proponat seu repræsentet memoriæ idem obtutui, pars est quoniam

vitta dita ñe ald d. quā attenta gfideraõ. et cir
stantiata expenſiõ rej. de gā meditari sibi qui pro
fuit. meritò gfideraõ ro dlbera rade assignatu.
Jnā verò ithor gfideraõ idèò proficuè fit, ut cria
volta moueats ad bonos affectus. ang & Roman pro
ctione 3tiam parte, sing totam cheditaõe habem

Q. 2do in quo gſiſtat, et quomodo in pra
ſieri perfectè poſſit de dict exhibitõ seu repreſen
atiõ male meditanda? R. 2do gſiſtit in diſciplina
ut memoriā breviter exhibeat mali rei ro cheditā
riam detrota, cuius intellectui relinquat, ut ab eodem
attentè, et circumſtantialè gfideretur, indeq volta
bonos acty. affectyet: moueatur, sengq idem d. gſiſti
in hoc: ut breviter recordemur nrē ad cheditandam pa
riam electe, sing recordando eam quaſi. ro mutatem
ſuo circumſtantialè gfideranda. exhtbeamy intel
lectuj, qſeny inde volta moueatur ad bony affecty, acty et
R. 2do in prasinda prorſy difficultas, Q. faciendum ſit
haec mālis repreſentaõe mediante memoriā facere,
hor ipſo, qd ald dñ ſit. et requiratur, quòd ut male me
tandā breviter, et ſimpliciter recordemur, sen eam nobis
imaginemur, statimq; intellectui gfideranda relinquamy
qd utiq; difficile d. 3. ymò etiam nullo in hoc difficile ſentit

Not: in citta hac operaõe seu exercitio
chemoriā imò qd iſta brevis repreſentaõ male poſſit
ri diuerſimodè ro diuerſitate rei malè, libitinq; ar
diſpoſitione meditantis, vel qdem ſi hiſtoriam, vel factu
aliqd, vel quid ald, qd ſenſibiliter nobis imaginan
youmy et repreſentare beq. Natiuitatem, Agoniam,
ronaõe, Crucifixionē Chri. mortem, extremum
judicium, infernum etc. repreſentaõ illoj à memo
illiusmodi fieri, quaſi coram in loco, ubi ſimile qd factu
aut fieri, ac ſi oculis nris ſpectaremy illud, vel ac ſi
auditis nris in loco, ubi fuit, ſtatuereat. Jnicio

sensibile representare inferorum tam aliquod horribilem
igne, et sulphure plenum. Demonibus, et alijs damnatis
repletam locum, qui obmanes cruciatus terribiliter la-
mentantes, plangentes, et memores, se in eternum vita
rati. Item, desperates, se et alios varie maledicentes
Item de morte vg: meditatur, memoria representa-
are aliquem mortiam proximum in lecto mortuario
cavalem, à medijs, et alijs derelictum variis egritudi
remorsibus, memoria retentorum iacentem judicij: eterni
tali, alijsq; tentationibus agitatum, et angustiatum, indeq;
fatij suspirantem, et hinc inde se volutantem, vel in
agoniam existentem. Ad hanc representationem fieri
ubi se erat, qui meditatur autem et in tali loco, vel si
ipsa coram sui fiant in loco, ubi ipse existit. Vel
sunt eadem sensibilia, et ipsa imaginabilia obiecta à
memoria simpliciter representari absq; simili rei
imaginatione recita, vel simplici recordatione, qui vg:
Christ pro nobis nati in agonia constituti, spinis
coronati, fel etc: et statim relinquamus intellectui
considerationem seu meditationem discursum, et speculationem
desuper. Extimo, nolumus vos, o, charissimi filij,
constringere ad unum eundemq; modum, vg: talem
sensibilem rei, vel facti imaginationem, qui meditans
eidem propens est promptus in alijs minus celeri fuerint,
qui ex eo, qui sibi certi alijs modi quadret, o alios ad:
trahere valeat ad illum, qui vero oes eand oglis disposi:
tionis nacti, vel oquales haberent memoriam, illud:
siamet etc. Quapropter etiam tam qui necessarium videt
tatione representabuntur, vel ex quavis meditatione fiat hujus
modi sensibili representatio, et imaginatio male, vel
parum a parte rei facti, vel ad similitudinem ea
rum applicatione. Non sic, inquam, vos astringimus,
cum enim hujusmodi rei meditanda imaginatio, aut facti

ꝛ̃ repsentatio, plurimo⁹ multũ nivel in meditatõe ꝛ̃pso
ad cohercenda⁹ evagationes fantasiæ, magisq; illis mov
dum animum, q̃ hoc in statu ꝑ illa magis moveri solet; ꝙ
ꝑ dest. q̃by nisi quadrat, quid proin cuivis, cui etm vol
libertas in hoc relinquitur, adeò ut si velitis, et vobis pro
cognoscitis, ꝓpositi similis imaginatõe illi; aut res cor
ficiat: vel etiã ꝓpositas in loco, ubi res facta ẽ, vel no
fit, prout magis placet: / nã intellectũ repsentare, vel
absq; huiusmodi imaginatõe rei simpliciter recordari, et
ea ꝑ intellectum idem exactiꝰ perpendere et ꝙsiderãd
Not: 2do quòd repsentatio mãe meditandæ
ntũ genet, vbi statim finita operatione, sapiꝰ in
ditatõe ꝑ memoriam fieri debeat, et soleat, q̃ies nega
absolutõ ꝑ ꝙsiderandũ et bonos voluntatis affectꝰ uno ver
bo ad id ꝙsiderandum quis progreditur, tunc enim vide
ri in primis, quanto certa pars mãe ꝑ memoriã nostr
rite ꝓpositarum, et proponitur intellectui; imò in mai
emgs, quanto seu parte mãe potiꝰ soleat, et hh memor
rem intellectu querere, q̃ies videlicet in ipsa disces
huiusmodi mãe recordatus contigat, ꝙ ad rem legimꝰ, a
vimꝰ in diuersis, in Concione, vel remotissimis alio
ad propositum seruientium vg: qd alii in hoc seculo
q̃ ꝑ nos Lecerimꝰ etc: Imò verbõ, dum nã ꝙsid
et experiri intellectꝰ, dumꝙs plenius comitari, et in
hoc iuuare ꝑ memoria modi hic, modò ibi ꝓpositi
et effectè ꝙsiderandam et meditandã rem suggerat
prout quotidiana quemq; docet experientia.
Nb: 3tiò opæ subinde q̃ingere, ꝙ ꝑ et sole
ꝛ̃ memoria et apprehensiõe ꝓpositum fortiꝰ, et reso
ita tam initio, quàm durante meditatõe sufficienter
moveri possit, ac soleat ariꝰ, ita ut absq; ulteriori ꝙsi
eratione bonos elicial acty et affectꝰ etc; indeq; prin
alem fructum et effectum meditatõi cedat. quod fluctu
ratio fiat, fieri tñ potest, ꝓpositum aperte ꝙemplatiõ

ilos. qui in Cheditaõe, et rem̃ D. cognitiõe perfectiores
existunt. hanc si subinde eis vobis q̃ tingat, ab ulteriori
ꝯsideraõne abstinere, bonisq; affectibꝫ, virtutũ actibꝫ q-
quandiu devotio et gustꝫ circa ilos durat, vel donec
vobis satisfecerit, insudare et inhærere debetis, eõ:
quòd in his principaliꝫ q̃stal finis, et fructꝫ Cheditationis
quem primo habentes abstinere ibi à medio eum obtin:
endi ꝯsideraõne videlicet, quod magis dictum infrà.
net in hoc deficiamus, etsan, et benè observata dictu:
la infrà.

§: 9ꝰ

De 2da Meditationis parte videlicet Consideratione, qua fit per Intellectum modoꝫ et practi eam rectè, et faciliter faciendi.

Jam veniꝫ ad 2ª q̃ pluribꝫ profectũ incipienti:
ꝫ difficile in Meditaõe videtur, eoꝫq; abida detered,
reb certam eandem rarò tediosam, et odiosam reddit,
etatè vidit, et ibi per intellectũ ꝯsiderare nõa medi:
tandũ. de hac enim duobus præcipuè agemus
tam remota quàm proxima, et de ima Meditaõis pte
ꝛeproſentaõne videlicet nãa, inda 3 effectus, quod
ea deiba remo conquirentur, 2º de 2da et 3tia Medi:
tionis parte, ꝯsideraõe scil, et bonorũ affectuũ, actuũq;
productione, clericiq; effectale conquirendorum, aliis
circumstantiibꝫ, se 2ª pocẽ nãa satisfaciendo circumstantialè ꝯside:
randi etc: aliis extrà connectantibꝫ, se 3ª ꝯsideraõne
nãa 3 movendi, vel se 3ª pocẽ hos bonos affectꝫ, actꝫ.
nel siquos subinde eliminet, eõ prompti impedientes abſq;
nãa animi devotione, nec ex corde procedere, 2º eõ
quasi coactos, meraũq; in sua Cheditaõne apparere
ariditatem, temporisq; inutilem consumptionem.

tamentantum itaqs et conquerentium horū difficultates quamvis satis iam sublate sint per ea, qā de facilitate credendi supra dictum, nihilominus ut adhuc magis tollantur, et eloquē aperiat, facile ee cum ꝺ. gratia bene et utiliter credituri, trademus certas quasdam instructiones, et regulas, quibus observatis profato difficultates evanescent, et quidem in hoc ꝑ. instructionis de modo credendi ex parte seu consideratione, et consequenter actus dabimus.

Q. itaqs primo, in quo consistat vel quomodo quavis maā in praxi resistentem facile, et perfecte fieri queat, consideratio maā pro meditatione agenda? R. primo ostendo hoc consideratio precise existit in hoc postquam propositum deliberatum promissa, et maā pro meliori breviter representata fuit, cum intellectu attente maturo et exacto considerat, indagando, vel tractando illius naturam, proprietates, causas, effectus, circumstantias etc: quibus ex consideratione nascitur et clarior cognitio, vel pij cum ictu innovetur, vel magis confirmatur, indeq; voltas ad bonos affectus, actus, et propositum moveatur.

R. 2do Non idem in quavis maā, eodem modo consideranda est: Ratio patet, qā aliud in hac aliud in illa maā scitu magis utile, et ad movendam voluntatem magis congruum erit, pariter alio modo pro alias circumstantias meritus adhibitum, et pro movenda voluntate aptam cognitionem unius maā, alio modo ad cognitionem alterius. Vtatm magis pateat, quavis maā in specie, et qua magis hac vita consideranda est, notandum est, qod maā de qā creditum existit, reduci posse ad tres classes, ita ut quavis creditorum maā sit vel factum vel historia alicuius virtutis aliqua vel vitium aliquod et fortasse aliqua, veritates aut fidei mysteria fidei, et omnia

gratiam gravis, quomodo, et qd in ea utiliter gfiderari deat, et tam notitiam sibi habeatis, cum hoc ipso de ea gratia in presenti: vobis aliqua profutura Clarissime comprehensa utiliter et faciliter meditari potestis. Offendemy autem vivande deo tam clare, quomodo quovisibus, et quidem in illa gfiderari pot, vel deat, ut quivis, qui vis rudis intellectu cum gratia d. quam: libet utiliter, et faciliter gfiderare et expendere valeat. Pro cuius maiori claritate de singulis singula, ponemy questita. itaqz.

Qz dicto quomodo nata, qz in facto aliqo seu historia gfiat, et qz in illa potissimum gfiderari pot vel ut deat? R. Circa hanc ptem dicendum intellectu breviq; ppositam nigla dicta supra. Dein dicendum videlicet quale pacate et tranquille, serio ter et attente gfiderare sedulam circumstantias in vulgari verbulo comprehensas.

Quis? Quid? Ubi? Quibus auxiliis? Cur? Quomodo? Quando?

Considerare videlicet potes primo quis sit ille seu qualis persona, quo hoc aut illud fecit, omisit, aut passa est?

Dein quomodo id fecerit aut passa sit, vg: cum modestia, cum patientia, cum humilitate, cum resignatione, cum constantia, et fortitudine, cum diligentia, perfectione etc:

Ubi ubi? seu in quo loco, publico, vel occulto, sacro, vel profano, comodo vel incomodo etc: Quando? seu quotempore, in hyeme vg: vel estate, de die vel de nocte, in tenera, vel senili etate? Quibus auxiliis: seu medijs. Quo Cur, seu ob quem finem, cau, et qua ex intentione? Quotiens potest ea gfiderari effectu inde provenies: Quovis qualibet nos factus huiusmodi vel exemplus similem, vel ab eo defficiamy, et qui fructy ex ea haurien: dus sit.

Quod ut magis pateat, factus aliqs in scenie adumbremy, simulqz breviter ostendamy, qualiter gfiderari illiq

illij secundum prefatas circumstantias, utiliter, et fructuose
queat vq: cuiusuis facti illius, q̃ Christ. xp. annorum
veniens Nazareth parentibus suis Maria et Joseph erat
dicit vigesimo illud Luce: 2. N. 51. et descendit cum illis, et
venit Nazareth, et erat subdito illis.
Facta preparatione memoriæ breviter referendæ, quæ
ad nobilissimum illud xp. annorum Puer iesus ibi erat et fili
obedierit voluntati, et mandatis Parentum. Postea inte
ndum est considerare singuli circumstantias, personæ &
cogitando:

Meditatio super Verba Evangelij:
Et erat subditus illis. Luce: 2. N. 51.

Quis dicit, qui obedit? Est Christus homo simul et Deus
in una hac persona, Rex, et Dominus Cœli et terræ, cui omnia
et ad cuius nutum omnia fieri debent. Cui obedit? puras creaturas
quæ ipsi sunt, illæ quoad omnia inferiores, et ab
ipso dependentes. quomodo obedit? perfecte, et erat
ipsi sine exceptione. legitur in Evangelio ista bene perfecta
perfecta et opera, consequenter ista cum hilaritate patientia
comptitudine in tam mandato, tam voluntati et beneplacito
divinitate se accommodando, et quidem non tardando, sed
obveniendo, et prompte exequendo, citra omnem murmu
querella, impatientia, interrogatione, discussione, simplic
et resignate. Ubi ita obedivit? in loco tam publico, q
privato cum aliis presentibus et spectantibus. Quando? in
quomodo tempore, et quidem in tenera illa etate tam
erat iam perfecta etatis vq: viginti annorum, cum ad triginta
illum usque in Evangelium scriptura illi ergo humanos casus
tantis testatur. Quibus auxilijs? solis sine adminiculo, et
vel obedita aliqua humana sua ratione, citra subtilissimas
valde difficiles, et molestas, cumque multum fatigare
affligere. Cur ita obedivit, vel ob quem finem? ut honor
et glorificet Patrem suum Celestem, citra omnem

de obediendo parentiby adimpleret, vti cm ipse dixit Joan: 6. V. 30.
descendi de celo. 3 vt faciem voltem meam, 3 voluntem eij,
qui misit me Patris. et alibi: 3 veni seruare legem, 3 adimple:
re. obediuit ad exemplum, et instructionē nrā, vt ꝓ sequē:
mur vestigia Eij: exemplū dedit vobis, vt quemadmodū
ego feci, ita et faciatis. Vel certe, qm̄ prompte et libenter, pfec-
tum obediret ē stitutis à deo superioribz suis, sic ēsidere, qđ
huiusmodi Jesu Xpo in celo et terra exactissime obedierit suis
infra inferioribz parentibz, puericultribz et creaturis. Non
solum ambulare, 3 semper, perfectēq; ambulo, si sequor Chm̄ ꝑ-
fectorē magistrū, qui sequitur me, dicit ipse, 3 ambulat in te-
nebris, 3 habebit lumen vitæ, qđ Patri celesti summa benegla:
cuit, 3 habuit lumen vitæ, qđ Patri celesti summa benegla:
cuit, si filium imitetur, prout ipse testatus: hic ē filius meus
dilectus, in qđ mihi bene complacui, ipsum audite. Qualem
dilectum chm̄ habuit? Executione voluntatis et beneplaciti
dilectum chm̄ habuit? Executione voluntatis et beneplaciti
Patris sui celestis, cuius gloriam et honorē, qđ sm̄ eidem
placere sufficiebat, vt pote qui facere voluntatem et beneplacitum
Patris, cuius ad extra promouere et augere gloriā, refine
bat principaliter et centraliter habebat; obtinuit ipsum ex sua obedi-
entia regem meritū, et premium eternum, similiqz Nobis, qđ ipsi de nobis
dignemur mereri, et premium eternum, similiqz Nobis, qđ ipsi de nobis
dignemur mereri, et in Nomine Jesu de genu flectatur celestium, terrestrium et infer-
norum; magna profecto vis et virtus obedientiæ, de qua etiam scriby s.
Paul: Christus factus obediens, qđ ad mortem; habuit ipsum exalta-
tionē, et instructionē nostram. Qualiter ama tu Eluyqz in
hac vita Jesum ex exemplum Chi? qualiter parentibz?
qualiter superioribz tuis obedisti? vel: qualiter, te, tuusqz
exemplum, O Bone! O! obedientissime Jesu! fui Jesum? qua-
liter obedivi meis tum locum tenentibz superioribz? heu!
ignorabor, et pudet me recordari vel memorari, fateri enim cogor
quod plerumqz imperfecte etc: perfecte enim non obedivi in
seipsum dein affectu, bonagz propositu, quomodo impossem
minedire et Chm̄ imitari velim, detoribz Jesu: solus fuit ex
Pat: bonos affectu, atq etc: pace [illegible] vel duarum

aut plenum circumstantiarum ꝙsiderationes alij, prout scilicet
ꝙdo moueatur voluntas ad illos, ut prouide necesse sit, hos diffe
donec aĝs fuerint experta circumstantie; minus necesse est
ꝙsiderare, ut magis breuetur infra.

Qo. Vtrū quomodo vitty aliqā? et qō pos
mus in illa facilitate ꝛ vitto ꝙsiderare, pōt rō dari?

Rc. de virtute aliqua, si fit cheditata, imprimis memor
breuissimè proponit illam cogitando solū v.g: ꝙsiderare
ergò modò et cheditando de virtute v.g: temperantie
fecit intellectus statim intervenit, eamq; paulò, quietè, et
tè ꝙsiderat, qō facilitet et vtto ꝑ fakere, si sequentia
illa expendat imō Cuius rāo et actiā, nec ne partes
sen qō fit, et in qō effectat? quot et quales ptes, vel gradus
item quis finis illi? 2dò proprietatem illi videlicet
rōstantiæ, necessitatē, vtilitatē, meritū, et effec
difficultatē, et facilitatē illi. Vtrū Vetus ꝙsiderare
virtutem vl virtuti oppositū ꝙdò exemplaconū, qi vi
virtutes scelta contineant, quales inde vtles, et effa
inde habuerint, et ex tra exemplaconū, qi eam habu
item damna, et malos effectus, qi ex ipsorum obuenerunt
3tiò vltro tu in hac virtute te habeas, et imposterum
velis, qō quod cuiusq; circumstantie ꝙsiderato et tm ea
ea ri V. rem breuiter videamus in aliqo exemplo
figi. bull ꝙsiderare de virtute abstinentie et sobrie
tatis remissa preparatōe ꝛ memoriā imprimis pro
il mādo dicendo: v.g: ꝙsiderandū ergò modò et medi
tandū de virtute abstinentiæ et sobrietatis, vel, ag
mus animā meā! ꝙsiderare, et cheditari volumus
ie de sobrietate, et abstinentia: vel: anima mea lo
dum et rodie cum deo de abstinentia et sobrietate
fecit intellectus statim inijcit imō cogitanda ꝙsidera
cogitando v.g:

Meditatio de Virtute Temperantiæ

Quid sit, cui assistit Sobrietas? et abstinentia? Est virtus temperans seu refrenans inordinatum appetitum cibi et potus; abstinens ergo, et sobrius est, qui ordinatè, temperanter, et moderatè abstinens cibo et potu; in quo autem assistit iste inordinatus usus? in ultimis cibo et potu; in quo autem assistit iste inordinatus usus? in quinque; vulgari isto versiculo comprehensis. Voluptuosè, comedat: quinque; vulgari isto versiculo comprehensis. Voluptuosè, comedat:

Properopere, Laute, Nimis, Ardenter, Studiosè

Properopere comedit, et bibit, qui ante vel extra tempus solitum quam naturaliter id facit. Laute verò, qui cibos nimis delicatos, vel: ultra modum exquisitos ordinariè ad comedere. Nimis, qui plus, quam naturæ necessarium: aut utile est, comedit vel bibit. Ardenter verò, qui nimis avidè comedit vel bibit, sibi aut alteri: ex nimio gustu et voluptate, quæ necessitati naturæ, aut fini sunt: Studiosè tandem, qui quærit cibos nimis accuratè præparatos. Videamus nunc, anima mea! quæ rationibus, suffragio et utilitate, prohibeantur virtute abstinentiæ et sobrietatis, et qualiter nunc, quæ vetet prohibeat, ne comedatur nimis. qui enim nimis, vel sibi comedit, aut bibit, quæ nocumenta ex hac, vel illo cibi aut potus modo bonis fortunæ, famæ, corporis, vitæ, et animæ. in bonis fortunæ nocet, qui damnificat, horum: quæ pluribus in pecuniis comparari solet. Quod nimis et superflue; quo si semper extingui, successivè ad egestatem redigit miserum ideoque providi. qui diligit epulas, in egestate erit. In bonis famæ nocet, qui nimis comedere et bibere solet, virtute abstinentiæ et sobrietatis se carere, et gulæ subiacere manifestè ostendit, ideoque reputationem quæ sit habili, quæ odibile aut risum de se provocat. Solidiores virtutibus beati; ex quibus pluribus, sint gravibus sectam levibus vitiis et infectionibus creatæ, quæ S. Ll. nunc: imitetur, impossibile est, quæ virtutes acquirere, et instanter vel vitia vitare destituere vel ad aliquam perfectionem pervenire valeat ille, qui gulæ subiacet; et præsertim in

ni cibo: et poty nimiy ꝺ, ut proui nda bona ꝺe gulosꝰ, pos
ꝺè fama, adeò ut etm pigꝰ stotam ꝺe aligò optimaꝰ, fam
et ꝺstimaonꝫ homines ꝺimittant, quanpriꝰ ꝫ gulosꝰ cibo et potu exuedere videant, et rejciant; vide ergo
agas. Dum nimiò cibo et potu famaꝫ, qꝺ in pluribꝰ nyssis
tantꝰ pites perdis. In bonis corporis nrocl, qꝺ ab
anim Medicoꝝ testimonio et quotidiana experientia ꝓ
ferè ós Croꝭ nrꝭ nyssles, et mor bi, ac infirmitates ꝓ
et plenitꝰ abexcessu cibi et potꝰ proueniunt; certꝰ
et, qꝺ qlbt etm minori cibi aut potꝰ exceſſu Croꝭ et mal
aligtm, frequẽtiùs verò plurimiꝰ noceatꝰ, infirmitates
trahantur, prout clarè etm inditat Spiritꝰs. Eccl: 37. cib
excessꝰ dedit infirmitas. Attende ergò, anima mea! ne
comedendò et bibendò sanitatem et talenta destruas, ne
infirmitates Croꝭ grauas, et cadè inhabilꝭ, aut certè mi
ꝙtꝭ te reddas Deo, ad qꝺ vocatꝰ es: Dum tibi aliꝙ
civil coꝝ tribunali ꝓ. Si proportionatꝰ talentorum tibi ꝺ
datorum cum ꝺeo rationem ꝺ vules, et cum illi: Domine qu
talenta tradisti mihi, ecce alia quinq; superlucratꝰ ſu
fateri, et ꝺicere debebis: Domine talenta tradisti mihi
quidem, sed nihil, vel parùm lucratꝰ sum, qꝺ nimiò cu
et potu illa brevi destruxi, nec ꝺ qꝺ dignè operandi
ning apta reddidi. In bonis vitæ rectꝰ, qꝺ hanc
brevitatꝫ, confessò, qꝺ varias Croꝭ infirmitates, et cum
præmaturam mortem cohibeat. In bonis animæ no
strꝭ qꝺ toties, quoties quis comedit, et bibit indi
gnatꝰ saltem leve et huic ꝑnimos effectꝰ, ac dam
supra enumerata incurrit, infuper integrꝫ alior
peccatorum catenam ordinariè secum trahit, qꝺ ex
primis comedit, et bibit, plenꝰ etm sanꝫ fluè, otiosè
egrè, vel glentiosè; vel qꝺ charitatem loquitur
infirmꝰ corpꝰ gravat, et Spiritum pigrat, dominatorem
et ad vocationis ac status mundani ineptꝰ reddit;
ning aptum, ita ut eum vel omninò negligat, vel negli

el imperfecte peragat. tempꝰ perdat, otium quærat, et cum otio
vehiculis ordinarie colloquentium penatorum se corporat,
vomitum frequentius præbente corpore alimentis minùs re-
luctò. Hei! quàm mala et anima damnosa sequella ex nimio
cibo et potu. meritò profectò dixit S. Ll. quam ꝯ fortem
et radicem omnꝫ vitiorum. Nocet insuper animæ, quia charita-
tem, devotionem, et fervorem extinguit, lumina, gratias, et
inspirationes d. impedit, exquorum defectu homo necessariò fa
in peius ruit. tremenda sententias ꝯtm libris inserta, sæpe
oculis quotidie ubigs obviantia, et quibꝰ aperte videmꝰ,
iniqui, et qui animæ et corpori mala exhibent cibo, et potu
homines prosequitur, et iam proiecerit. Quomodo tu anima hanc
vilitatem te geris? O! quoties quia egisti? quotiesq; quidꝫ
nè necesse, aut quidnam erat, comedisti et bibisti? quotiens
qua damna quæ trasisti? quot propterea venata comisisti? non:
ne hoc N. aut illum N. occasione superflui cibi et potꝰ venit?
Sed quid? O! anima mea! in illo superfluo cibi et potꝰ, ob
mentol, et tanta fame, corporis, et anima danda incurrere,
tantorum bonorum factorum fuere dubitas? absit, quia unica
moderata, sensualis, et bestialis voluptas, quæ brevissimè d. tandem
vidit, vanitè, quandiu cibꝰ et potꝰ inare et gutture d. duxit,
at. postea verò status ipsum etiam grave, et grauat, ipsumq; maioribꝰ
selfitibꝰ etiam corporalibꝰ, et sensualibꝰ, quibꝰ corpꝰ animæ
quietem semꝫ frustrat, privat, simulq; facit, quæ capiat, quæ
tantopere appetit, minus percipere valeat, horum igitur, quibꝰ
in cibo et potu excedit, citiùs moriatur, quotidiana, quæ
in cibo et potu excedit, citiùs moriatur, quotidiana, quæ
comestione percipitur voluptatem etiam brevitate tandem, ac tempus
amittens videns percipere nꝫ valeat, ac insuꝫ, quandiu vivit
eadem nec in tanto gradu, nec tam sæpè sibi quæat, ut pote
quibꝰ infirmitates varias, quasꝫ exitium traxit, iam ab
ipso. iam illo cibo et potu in consilio vitij abstinere, et loco
illorum amaris medicinis se curare, variosq; dolores, fastidia
nec dit. Eue grandem stultitiam obrem brevissimam, cuiꝰ

modum s. quā magna est vis, horrisco, quā ex hujusmodi
nāe noxio s. / voluptatem sensualē illicitam tol-
gs fama. Corpori vitā. vitā. animags damna et pericu
incurrere. simulgs se privare simili, eags maiori vel lic
ac diuturnā, per totā vitam voluptate sensuali; qui ē
peranter ac sobriē vivit, illicem quotiescunqs com
et bibit, cuncta bene sapiunt, et per totam vitam eg qui
sese cibo et potu voluptatem sensualem similē, ijō longa
maiorē, quā exercitē, aut intemperanter comedens, et
bibens sentit s. hoc ipsō gd esurienti et sitienti cuncta sa
melius sapiunt, quam nimis comedenti et bibenti. sic qui
cuncta ac meritorie, sicuti supponō, bonā intentione habi
entē voluptatem hanc permittere, quā dulcedo ipsa sua
bonitate vincendit cibo vel potui, ut utrumqs quā conditum sen
mus, sicqs percibus et potum voluptate sensuali proditum
non, et vires nigiter deficientes iterum reficiamq ac recre
vis ergō, anima mea! ulteriq ita malitiosē et permiscē
esse, ac vis aliquo sapere? profecto debes fortiter,
efficaciter resolvere, gd sobrietatē, et abstinentiā colere,
festini ab excessu in cibo et potu cavere velis, aut certē
eri ibers, gd nec peccata, nec pericula eorū vitare, nec
virtutē, aut perfectionē tendere velis, quam voluntā
si habes, iam hactenus mortaliter peccas, et insuper ca
culosissimo animē tuæ statu versaris. Sed quid mo
aut Deū dicturus? utiqs Domine Deus! volo amplius cū
facere, volo sapere, et me emendare. O! me stultum,
cujus gd sequentes boni affectus et virtutis actus vg: ad
mirationis de commissa stultitia, et malitia. dolor
Contritionis ob eam. detestationis eigdem. Veniā pe
nis etc: fruitionem proposita in genere et in speciē
Ecce! quomodo etiam una circumstantia in virtu
tem facilitet et utilitet gsideranti, ac voluntatem
movere possit?

Q. ẏtò quomodo vitium aliquod ? et quid in eo notissimè ẏsideranᵈ, ac expendi possit, vel debeat ?

R. Si vitium aliquod pro Meditatione assumitur, imprimis memoriæ illò brevissimè proponitur ſupra de virtute dein intellectu de eo qualiter et utiliter ẏsiderare et expendere ; imò nàd ſen cetiaᵈ ey, ſen in quò ẏſiſtat, et quas partes, ac gradᵘ habeat. Indò illuj proprietates, magnitudinem ape, malitiam, ſtultitiam, et iniquitatem, turpitudinem, malitiam, ſtultitiam, et iniquitatem, offenſam, et iniuriaᵈ, qâ indeo deo irrogatur. Ito damna offenſam, et iniuriaᵈ, qâ indeo deo irrogatur. Itiò damna et malos effectᵘ ipſiuj, qâ in corpore et anima, temporaliby et ſpiritualiby directè vel indirectè ex ipſo ſequuntur. ẏtò Laᵈ, et Laᵈuem huiuj vitij, ut laudatus. ẏtò exempla, et damna eorum, qi hoc vitium ſequuntur. Otò ẏ etiam ẏſidera: ri virtᵘ oppoſita, vtiuò qualiter in eo ſey exiſtas, glto ilen, et quibᵘ mediis id ad vitare, et extirpare velis. exemplum preciſius brevitatiᵈ caâ adducere omittimᵘ, pro: ſertim, qâ vitium eodem fermè modò ẏſideratur, quo virtᵘ, qâ loco ẏoſtantiæ, utilitatiᵈ, neceſſitatiᵈ, aquit. exemptò, qâ loco ẏoſtantiæ, utilitatiᵈ, neceſſitatiᵈ, aquit. alis etc: qâ in virtute ẏſideranᵗur, in vitio eidem tuᵖ. indo, malitia, ſtultitia, damna, offenſa dei, quamvis ita virtᵘ oppoſita, indeq; eiᵘ proprietates occaſione vitij ẏſiderati evaleant.

Q. ẏtò quomodo Sententia, vel lectᵘ aliqj doctrinave, veritas, aut principium fidej, vel morᵘ ? et quid in eo notiſſimè ẏſideraᵈ aut expendi poſſit, vel debeat ? R. Eorum aliquid, ſi pro materia meditationis aſſumitur, memoriæ imprimit brevissimè proponit ſtudent: dein intellectui de eo qualiter et utiliter ẏſiderare et expendere, ẏ imò nàd ſen cetiaᵈ ey, ſen in quò ẏſiſtat, et quas partes, ac gradᵘ habeat. Indò illuj proprietates, magnitudinem, malitiam, ſtultitiam, et iniquitatem, turpitudinem, malitiam, ſtultitiam, et offenſam, et iniuriaᵈ, qâ indeo deo irrogatur. Itiò damna et malos effectᵘ ipſiuj, qâ in corpore et anima, temporaliby et ſpiritualiby directè vel indirectè ex ipſo ſequuntur. ẏtò Laᵈ, et Laᵈuem huiuj vitij, ut laudatus. ẏtò exempla, et damna eorum, qi hoc vitium ſequuntur. Otò ẏ etiam ẏſidera: ri virtᵘ oppoſita, vtiuò qualiter in eo ſey exiſtas, glto ilen, et quibᵘ mediis id ad vitare, et extirpare velis. exemplum preciſius brevitatiᵈ caâ adducere omittimᵘ, pro: ſertim, qâ vitium eodem fermè modò ẏſideratur, quo virtᵘ, qâ loco ẏoſtantiæ, utilitatiᵈ, neceſſitatiᵈ, aquit. exemptò, qâ loco ẏoſtantiæ, utilitatiᵈ, neceſſitatiᵈ, aquit. alis etc: qâ in virtute ẏſideranᵗur, in vitio eidem tuᵖ. indo, malitia, ſtultitia, damna, offenſa dei, quamvis ita virtᵘ oppoſita, indeq; eiᵘ proprietates occaſione vitij ẏſiderati evaleant.

Q. ẏtò quomodo Sententia, vel lectᵘ aliqj doctrinave, veritas, aut principium fidej, vel morᵘ ? et quid in eo notiſſimè ẏſideraᵈ aut expendi poſſit, vel debeat ? R. Eorum aliquid, ſi pro materia meditationis aſſumitur, memoriæ imprimit brevissimè proponit ſtudent: dein intellectui de eo qualiter et utiliter ẏſiderare et expendere, ẏ imò nàd ſen cetiaᵈ ey, ſen in quò ẏſiſtat, et quas partes, ac gradᵘ habeat. Indò illuj proprietates, magnitudinem, malitiam, ſtultitiam, et iniquitatem, turpitudinem, malitiam, ſtultitiam, et offenſam, et iniuriaᵈ, qâ indeo deo irrogatur. Itiò damna et malos effectᵘ ipſiuj, qâ in corpore et anima, temporaliby et ſpiritualiby directè vel indirectè ex ipſo ſequuntur. ẏtò Laᵈ, et Laᵈuem huiuj vitij, ut laudatus. ẏtò exempla, et damna eorum, qi hoc vitium ſequuntur. Otò ẏ etiam ẏſidera: ri virtᵘ oppoſita, vtiuò qualiter in eo ſey exiſtas, glto ilen, et quibᵘ mediis id ad vitare, et extirpare velis. exemplum preciſius brevitatiᵈ caâ adducere omittimᵘ, pro: ſertim, qâ vitium eodem fermè modò ẏſideratur, quo virtᵘ, qâ loco ẏoſtantiæ, utilitatiᵈ, neceſſitatiᵈ, aquit. exemptò, qâ loco ẏoſtantiæ, utilitatiᵈ, neceſſitatiᵈ, aquit. alis etc: qâ in virtute ẏſideranᵗur, in vitio eidem tuᵖ. indo, malitia, ſtultitia, damna, offenſa dei, quamvis ita virtᵘ oppoſita, indeq; eiᵘ proprietates occaſione vitij ẏſiderati evaleant.

statim considerare incipit, quut facilius, et utilius facere
sequentia videret. 1mo Personam, qui hoc dixit, seu hanc do-
trinam dedit, an nempè sit divina vel humana: secty vel dom
S. Script: vel alicuius Sancti, aut Asceta. 2do secundum hoc lego
aut doctrina, quid sentiendum sit? 2 quid verba significent? quid ve
diuore, et quo tendat? 3tio proprietates illius vg: aequi
tatem, veritatem, utilitatem, necessitatem: etc: item quan
mis sit rationi. 4to exempla, fructus, et effectus illorum q
lis doctrina sit secuti. et contra exempla, et damna eorum
eam secuti. 5 R. 5to quomodo tu hactenus eum in praxi seq
fueris, et quomodo in posterum sequi velis ac debeas. Ter
clarius palabilesq; breviter. 2da Dicta Sententia videratione.
Premissa preparatione memoria brevissima representata
sensu textum dicendo vg: videndum ergò anima mea
Evangelij verba: Si quis vult venire post me, abneget
semetipsum, et tollat Crucem suam quotidie, et sequa
tur me. quia intellecta, inde videnda sunt me.

Meditatio super textum S. Scripturæ:

Si quis vult venire post me, abneget semetipsum
Quis hoc dixit? Christus Jesus Deus et homo, et vera ver
qua nec fallere, nec falli potest. Sed quid significant hæc
ba? quid illis vult dicere Christus? Si vult venire post
id 3. si in hoc mundo actum me vult sequi, ac vivere
recta mea verba, et exemplum, finitaq; vita hac illum
ire, quo ego venio, videlicet ad æternam gloriam cœlestem ubi
neget semetipsum: quid est, abneget semetipsum? 3 sequa
sed abneget, mortificet sua perversa ratione, sua amores
proprios, propriamq; voluntatem, suas inordinatas passio
hanc 2da via contraria sit sequela Christi, vitæ, et doctrinæ
ejus, ita multum si sequi vult, illa quamvis abnegare, et
mortificare, illi bini inserre necesse erit. unde S. Paulus
Apostolus: Nam qui volo, hoc facio, et qui nolo, hoc facio, et

illud fauio, qđ arridet, et placet mee perverse nāe, et qđ
vult mea propria voluntas, et inordinate passiones, et
qđ ei displicet, qđ nolunt, ejecta vult
hec tractare, qđ ei displicet, qđ nolunt, ejecta vult
hec et placet deo, qđ proferea dicit: Sitivit te anima mea
mea, et tu dominaberis illius. Cogitat insuper, anima mea,
quam equa, utilis, et necessaria sit hec doctrina, ut ab-
legemus nos: cui em̄ per venata nāe nre tollit sit cor-
recta, et perversa, ita ut desiderij, inclinaões, passiones,
desiderija, tendant ad malum, adversentur domino, ut nigs
rationabile sit, ut abnegemus nos, et sequamur bestiales et
inordinatas, nras, nō nisi ad nrm, et aliorum malum. Deigs offens:
am tendentes passiones, et inclinaões. Sunè et nr utile sit,
crucifixo si abnegamus nosmet ipsos, si ambulamus secun-
dum nras passiones, et inordinata nāe nre perversa
desideria. Et resistentes, easgs mortificantes qtra eam
ultimus vivimus, nisi ratione, legemgs et voluntate dei?
Et hic ois gloria et anima, fame et fortune à deo et hu-
manis obtinenda? et hic in mundo debemus esse abnegate
in proximis differendis? et tra sit abnegamus nos,
secundum Carnem, et inordinata desideria ambulamus,
secundum Carnem, et inordinatis passionibus habemus tanq, nā mala?
inordinatis passionibus habemus, hic et ibi infelices
nos venient, à deo, et hijs odio habemus, hic et ibi infelices
nos venient, à deo, et hijs odio habemus, hic et ibi infelices
nos venient, à deo, et hijs odio

fecerunt, et inveniemy, qtm ois generis utilitas et fructus illi
egtrà qtm damna qtrageriat isti. quare statim ab initio mun
Cain fratricidii comissi (inde ejs totam vitam infelix
profugus fuit! & nunq[uid] jà abnegavit semetipsum, ps
malam suã passionem? unde tanta mala inter fr
tres in domo David? nonne jà semetipsos abnegavere
Inordinatas suas passiones sentiãt? Siam Amon ex inor
nato Carnali desiderio oppressit sororem, et frater Abs
ex inordinato odio ac vindicta occidit Amon, et Dei ex
ordinato regrandi appetitu patrem detrusit de throno,
ea verò brevi temporalitas, et eternæ penæ, Contemptus
Confusiones, et tota perpetua serpitus. egtrà qui hæc fe
ciam quieti illi, qui semetipsos abnegando, seq[ue] pas
nes mortificando in cta ratione, voluntatem ejs ambula
unt. Nec etm difficile, et odiosum tm, sed facile quoq[ue]
mundum et abnegare semetipsum, quamvis etm aliqua
difficultas resistere passioni, eamq[ue] mortificare, tum cu
insurgit, et tentat, tm qdb vitæ tandiu non durat, et rep
perata et sequitur statim ingens Consolatio, et qdam
alijs temporalia, et spiritualia bona, imò qdam et
num duraturis, ut potiùs recte dicerit Chr: jugum me
suave et, et onus meum leve: et David Propheta, Leges, et
mandata ejus, abnegationem propriæ voluntatis, et cruciem
et desiderabilia super aurum et topazion, dulciora
mel et favum: dum egtrà ij, qui se non abnegando pas
sionibus inordinatas sequuntur, qui momentaneam tm, eamq[ue] pe
riturã delectationem, et satisfactionem, qã statim post se trahit
animi amaritudinem, Conscientiæ remorsum, alijs
oris, et animæ temporalia, et spiritualia mala, dum et ip
inde perpetuo duraturis, qd bene adverterat Spus S. Jesus
Siracides cum dicta monita posuit! voluptas brevis, pœna perpe
modica passio, gloria infinita. etc: Et certe Confessa

remy etm, anima mea! in hoc mundo adhuc quàm quieti, quàm læti, quàm mundi in domibus, quàm tranquilli, quàm lenti vigiles vivant, qui sanctissimos abnegantes vitæ vivunt; e contrà verò, quàm tristes, quàm melancholij, quàm solliciti, quàm anxij, quàm suspiciosi, quàm timidi, quàm turbati, quàm inquieti vivant illi, qui sensum passiones discordinata desideria ambulant, ut pote Deiby etm sey et mundy resistit, et adversatur. videamy nam, anima! qualiter Christus D. nr̃ hanc, o quissimam, utilissimam, et necessariam, ac facilem doctrinam Christi sinq sequi? quia: Deiby nos abnegaveriny, qualiter possimby, inordinatis affectionibus resistiny, vel obsequentes siny, et quidim possemus faciendum? resistiveriny, vel obsequentes siny, et quidim possemus faciendum?

Similiter possent dein alia dicta sententia seu doctrina verba expendi volt, et totam Crucem quam quotidie, item illa: et sequatur me. ut pote de Deiby nr̃ miny, ac de primis desideriis. Et quàm conformia sint equitati, et rationi, quàm utilia et necessaria, quàm facilia. et item videri, qlter ea observaveriny, et qualiter impossem observare veliny, et deamy.

Et hactenus dicti, clarè videlicet, charissimi quivis etm rede intellexy de quavis non se sufficiter dilatare, facilitergs et utiliter desiderare, et meditari valeat, imodo prius attendat, qs nam sit. an vellit nr̃ Deus aliqs, seu historia gestat? vel vtrò an sit aliqa Deiby? vtrò an virtus aliq an sententia dicatur, aut doctrina, principiumve fidei, aut morum, dampgs dein dicta dicti superius dictas circumstantias desideret.

2. Dò quænam circa desideranda circumstantia sint, et quæ mala, et circumstantiarum qualitates et quæ pars magis observanda sit, ut desideras dignoscatur vtrò pars meditationis recte, utiliter et facilitèr fieri, erroresgs, cautiones circa illam evitare valeant. Ex. sequentia de

notissimè observanda. Imò specialiter observandū, ut gsideratē intellectū nō proficitan properdit, sit quietē et pacatē. Dñs sit nimis pchipienti cum corde, et gsiderationē, nec intersione; item dñs sit nō nimis anxiē et scrupulosē ad flexione ad regulas cheditandi.

Errant proin, qi intellectum objectis straminis intendunt, et aliqua quasi in petrositate gsiderationē mitēd inquirunt. Tales em casu, si petrā cedunt, vires consumunt, et tm nihil, vel parū efficiunt, et potiq inhabiles se reddunt ad profectum vel alias cheditationes rectē fructuosē peragendas, ex quo dei ostimatione et affectū erga cheditationem perdunt, et tm horrorem erga illa fugiunt indegs ibi pernoctāt, declinant, et sibi de eis alis diffidunt, vel contemptim, sinistrē, et frigidē de eis loquuntur, ut alii grauia ostimare, et pedisequi practicare, demurdare s. incipiant. Et sic maximo profectu spirituali detrimentū aggrediuntur.

Errant adhuc magis, et oīno ineptē agunt, qui absurda deveniunt, qi gsiderare nō audiunt, nec ostimant cum nimia tm intellectu. Si cordis etm clarioris flexione, ita ut cū tam etm gsideratione, qā tm in mentibus intellectu gsistit. Sensibilis statim devotione aut cōmotionē facere, vel haurire illachrymarū concentus, grandis ineptitudinis est. Nec intellectus suos actus et operationes, gbus etm gsideratio nō producat cum cōmotione, affectu aut devotione sensibili medius tm ad movendam voluntatē, ut actus, et affectus suos cum aliqua devotionis producere valeat; quamvis hec devotio sensibilis nqm sit necessaria nisi pauca dicenda infrā. quamvis aliqd sit adeo, etm intellectus et actus eius affectiue videatur bonus etm error iste inepty inde meritō vitandus est, qā devotio aut cōmotio sensibilis nec in ipsis actibus actibus voluntatis, et multō minus in cōsideratione aliqua actus intellectus requiritur nisi pauca infra.

Errant insup, qi vel sup flua anxietate, et neglio alia
q̃ ratione et reflexione ꝓ̃ attendunt, an recte, et nisi regu-
las meditentur, quã qd ferio in creditatione procedant, oport:
et quidem profectui ab initio, et donec recte meditandi aptitudo
ꝓ̃ habitu, et ꝑ̃ tranquille attendere, ut nisi ꝓ̃ cujusq regulas
procedant, et sic in aliquo errare non verear deprehendi, ab
eo paulo abstinant, hoc tu absq anxietate, paree et absq
distractiva reflexione. tempus siquidem cogitandi, an recte
meditemur, vel meditatissimi, opportunus angit, et post med:
tationem. tum enim nos bene examinare possumus et debemus, an
in creditationibus bene procedamus, errorem q̃ siquem:
quam corrigere. veruntamen ultimi errores cum tempore, et
q̃ grã per experientiã evanescit. cui tecte experientiã
ꝑ̃ vi creditationis exercitio aliquamdiu tam stabilendi;
ut ꝑ̃ vi creditationis exercitio aliquamdiu tam stabilendi;
practicati, sine nulla reflexione ad regulas ferio et attente
considerande expendant, affectuq, et bona voluntate cuncta
considerande expendant, affectuq, et bona voluntate cuncta

Observandum ꝑ̃ tio qd consideratione mee
tranquille quidem, et parate, ꝑ̃ tranquille, et neglig:
enter, ꝑ̃ similitudinem sedula aliqua et seria cultus q̃ualis:
cunq; facere debeamus, itaq; ꝑ̃ sit nimis citerna, nec nimis
remissa, parata quidem, ꝑ̃ sine vigore, tranquilla, ꝑ̃ sine
vivacitate. Errant q̃ tria hoc, qi nullum vel vix
aliquem conatum expendendi seduli circumstantias, alia
q̃ quem conatum expendendi seduli circumstantias, alia
ram adhibentes, nec ullam curam desup habentes q̃ sistuq:
et. qi vel q̃ tiose
Errant adhuc magis q̃ tria idem, qi nullum vel quasi
nullum conatum aut diligentiam adhibent coercendi aut
prohibendi cogitationum, dum ad experientia etiam vana, et
profana distrahitur.

Observandum ꝑ̃ tio mutatam esse necesse,
et q̃, et singula circumstantia, seu quas gelbl effectus
allegatis materiis q̃sideranti, ac expendi q̃ nisi data, in

una Cogitatione ꝙ̃ deranda assumatur; ꝓ̃ sufficere; si seu
una; vel alterum vel pessimi exprendatur; sonet volta ad bonu
affectu etc: valebit vel sensibile moveatur, benè enim fieri p̃t
Unde voltas ex ꝙ̃ deranda rerum circumstantia vg: utilitati; ꝙ̃ ex
aliqua virtute sequitur, ita moveatur, ut cùm totus reliquus
itatis tempus sine ulteriori ꝙ̃ deratione sanctè transigat.

Observandum etiã ꝙ̃ in cuiusl maã ꝙ̃ derand
abstinere deang à curiosi; dimittby, ac extrà illas ꝙ̃
re circumstantias; ꝙ̃ magis movent; magisq; pertinent ad fi
Cogitationis finem et fructu. qls enim maã historia cui fa
ctinente sit, plerisq; circumstantiæ quis? quomodo? cur?
virtute verò: substantia; ꝓ̃. benevolentia. utilitas, et ne
sitas. In vitio: offensa dei; periculu animæ et alie
na. In sententia vel doctrina fidei aut morũ, perspi
cuitas; utilitas, et necessitas. etsi etiã benè p̃t; ꝙ̃ fru
alia magis moveant alios; ꝙ̃ proinde ijs accommodent.

Observandu sæpiũ ut intellect; duæ maã
circumstantias illius exprendit, ꝫ obiter tm, et superficialit
faciat, et resecũ; giby levibus cogitationibus maã tm̃ pertra
ctid; ꝙ̃ ꝙ̃ derat, benè penetrandi, et sufficienter cognoscend
ligentiam, et conatũ aliquem adhibeat, cuius aliquamdiu
sistat, namut benè advertit S. Bern: serm: 60. in Cant.
ula Cogitatio ꝫ remanet extrà, ꝫ haret in superficie
ꝫ ulterius penetrat figit; interiora penetrat, singula rumi
et rumirando fructum elicit

Erral procũ, qui obiter, et superficialiter
tm̃ ꝙ̃ derando maã percurrunt, vel inconstanter hinc
inde saltant, nec unquam alicui rei benè ꝙ̃ derande
et cognoscendæ insistunt; ethos enim errore provenit,
intellect maã obiter tm̃ ꝙ̃ deret, et sic transeundo ab
solum modò, nec sufficienter, nec circumstantiata
cognitionem acquirat, nec inde, vel motiva, giby moveatur
voltas, emendet. ꝙ̃ pta Cogitatio sine optato fructu tra

sequidem ꝑt. ut sit de voltas ad bonos affectꝰ, actꝰ ꝑ. statim no:
ndus reflectendum, & sola sorte a reflexione, & recordatione
mali, vel levi cogitatione cum stantia rectꝫ
ita. tñ ordinarie id ꝫ ptingit, ꝙ ista doctrina posita ordi:
arie observanda, et errores allegatꝰ cavendꝰ, præsertim à
rioribus, tñs ob malam sequelam ibidem allegatam, cum ne
cessarium fructum, qui luci ꝺibꝰ conjunctꝫ inferioribus utpotè
ꝺtis hanc spiritualium notitiam ꝺcum in rebus valdè utile
& necessarium.

Observandum 6tò ut luci rectæ dictæ
mam ꝺ bitet, & rectè ꝙderare oporteat, tñ ingsideran:
da maam nimiùs nos detinere, ꝑt ꝺ notissimum consum:
me debeamꝰ in bonis affectibꝰ, virtutibꝰ actibꝰ et bonis ope:
rosis, utpotè ingibꝰ rectæ dictæ, et adhuc dicendæ vir:
tutis, et maximꝰ fructꝰ ꝙsistit, adquem ꝙsequendum ꝙsideratio
nem medium assumitur. Erant enim, qui totum vel potiꝰ
tempus meditationi, lectionibꝰ, vel ꝙsideri badæ
consumunt, vel rarò eliciendis bonis affectibꝰ tribuunt.

Observandum 7tiò quòd in ꝙsideratione:
rectæ cum stantiæ sufficienter movetur voluntas,
ad unum, vel plures bonos affectꝰ, actꝰ, et propositꝰ,
ei statim inhærendum, ibidem prosequendos et quamdiu
devotio et gustꝰ saltem talis in illis durat, negs tunc
dum, aut cogitandum, ꝙ pluribus adhuc restent puncta,
aut circumstantiæ ꝙsiderandæ; sed in ꝙsideratione vacq
vel alterius obtinendi, et hoc principaliter finis et fructꝰ
in profectu voluntatis actibꝰ ꝙsistit. / ꝫ necesse,
illectionem ꝙsideratione tm ꝺcendum, quod finem obtinen:
do amplius inhibere; sed tm devotio et gustꝰ cessat, ꝙsideratio
nem alterius assumenda, donec rursus ad talem vel alios bonos
affectꝰ, et actꝰ voluntas moveatur, ac dirigatur.

Observandū 2ō ꝓcēe bonos affectꝰ, et actꝰ vo
eiꝰ vel post ꝯsideraōem cuiuslꝫ circūstantiē, vel p
quā modō eandem rem circūstantias ꝯsiderare, ꝯ
simul querentes bonos affectꝰ etc: sicut nemo ꝑt ꝯ
voluntas moveretur, vel spūs ꝑ. Dirigit; similer poteꝫ ꝯ
circūstantia, qā ꝯsideramꝰ, qualitas eiꝰ nos vel ido no
ducerimꝰ, et impossibile habere velimꝰ, post cuiuslꝫ circū
ia et aut primū post plenum ꝯsideraōe assumi; so
modo notandū, qꝫ ꝑ doctorē hanc circūstantiā ꝯsider
honesto etiā bonos voluntatis actꝰ eliciē ꝑamꝰ.

Observandū 3ō qꝫ, dum quis nōa intell
ꝯsideranda assumit, discursus eius internus vel ex
ctiones posset dirigere vel ad deum, ꝯ cum isto cogita
vel ipsum alloqueretur, vel ad seipsum, aut animam
suam, ꝯ si eum alloqueretur, sequ alloqueretur; vel a
aliam creaꝝ. vel possit abstꝫ directione discursꝰ ei
ri ad aliquem, vel simplr ꝯsiderare, veliam hoc
illō modō uti, quātenus ꝑt nemo ꝑt moveretur, aut nō occasio
ꝑtabel, vel devotio ad spūm ꝑ. Dirigit, ita ut pla
ter hoc libertas sit, ne: quia ꝯsideraī, qꝫ chriꝰ ꝑtuer
subdity parentibꝰ suis, extendit circūstantiā qua
poteꝫ vel ad deum patrem, vel ipsum chīm dirigere
discursum, et cogitaōes ita: quis obediuit? ihesꝰ
deꝰ! chriꝰ deus simul et homo, filius tuus, ac ita secun
dum deus, vel: quis obediuit? chriꝰ humanꝰ
qui homo tm, ꝑ simul deus, dominus, et ꝑ ex hoc ob
vel: quis obediuit? chriꝰ deus simul et homo: ꝯsid
ergo anima mea, vel ꝯsidera N.S. exterius hom
tium baptismale. / et bene; ꝑ quia deus, chriꝰ ob
qui homo simul et deus (cui oīa obedire debuit, humiliav
bit, idqꝰ ad extremum tuum; qui ergo te facere ꝯsuevi

Dicti forsan, ex dictis facilitari quidem ꝙ sideratione
hac, tm̃ eam ꝙ scelte nũ dum tolli, eoq; in ꝙsideratoby ero brevi
exemplo supra adductis inveniantur. ꝙ nos videnes, adhuc
rehimy, ꝙsequentes cheditatione ita facere ꝫ ponimy:
Ad hanc ꝫ irrationalem obiectione ꝫ ℟ vare vel quidem
dico quamlbt mãd ea supra allegatis libr̃ diversas circumstant:
rias (secdm quas ꝙsiderari ꝫ (ita ꝫ) saltem una vel altera
horis pro sufficienti et utili ꝙsideratione quadret, ostery mãd
huiusmodi una ꝫ vel altera circumstantian etsi ꝫ ꝫ tlia supra
allegata, tm̃ ꝫ alia talia vel aglia vel ogs seruentia
motiva, pri modulo suo ꝙsiderare valeat, ꝙ certũ cũ nlly
ad eadem verba et modꝫ astringatur, ꝫ quivis sanctaali;
ma ci cheditando libertate, et utili diversitate. uti valeat,
ro diversitate ꝫ tm̃ mea. ꝫ etm inspiratoris et luminis ℣.
atgs dispositionis ipsig cheditantis, sicut iam supra dictus
℟. ndo semp̃ quidem ea ꝙ dicit. ꝙ ea lectione, varioꝝ
dicitu spiritualꝫ maiore ꝫ cũ notitiam, pluresqs et copiosꝫ:
mes de dictis speciebꝫ atgs ci assensi, ad prãi cheditandi
riam ſt experti, et exercitati, maiore ꝫ quam incipientes
labilitate hẽant. ꝙsqs hic respectu illorũ aliquid cheditꝫ
difficile ꝫ hẽre meritõ dicꝫ possit, absqꝫ tm̃ logo ꝫ difficile
de ꝫ facile ꝫ cheditari ob hanc dicta, ordinatim sigillatim
ra mãd ꝫ secdm circumstantias supra allegatas ꝙsiderentur.
robate charissimi; et sumat quivis pro libitu aliquam
mãd privatim sua cella, vel alibi, et videat an ꝫ
vel ꝫ secdm unã saltem, vel alterã circumstantiam ꝙsi:
liter ꝙsiderare, et utiliter extendere, et proptereà ex-
reantiã convictꝫ salebitis quivis vestrũ. ꝺ fieri sani:
liter rãe. ℟. Dicꝫ pro consolatione vestra, certissi:
mum ẽ, et si ab initio aliquam respective in cheditan:
do difficultatem habeatis, eam cum tempore amissuri,
et extra maiorem facilitatem sine dubio habituri.

postquam ex lectione. auditione vel instructione spiritual
maiorem notitiam et eruditionem verū spiritualium
mūlgs vasix et hōtm̄ meditandi, aliorūq; exercitiorū
valid aquisierit, profectum qđ vita examine ꝓ
ut reflectior ratio meditandi ꝑ praxin et experientia
mūlgs, qđ ex humanā instructione addiscitur, dum
qs ex tarde sua vix negligat. ꝑ qtm̄ et ipse, quieti
vacatē, humiliterq; glaciat, simulq; qđ ipsa et exer
profectum abjectiō difficile et molestum cadit, patienter
propter Deum sustineat, utpote qđ principaliter, vel spec
le, requiritur. et sic qđ ꝯ conatq; nostri in sancto
exercitio ē frustraneq

Sciendum namq; ulterius ē, qđ recte, et ut
meditari ꝺ tam ars, quā studio, et labore addiscitur
quām donū Dei et Spūs. sit, qđ ide ꝺ vigentibq; et
ligentibq, ꝑ laborantibq, et qđ inde ē, quotidianis, pe
rogs humiles. ac fiduciales orantibq benignissime im
pertitur, et quidem ꝺuno. ꝑ diversos modos et gradu
Vult bene advertit apostolq 1. Cor. 12. Dividens et vario
grā Spūs: qui dividit singulis prout vult.
negre quivis meretur, vel prout cuiusvis gltas et talen
dispositio requirit, ut probia quivis vestrū ex praxi
experientiam, sanctiq Spūs illustratione aliud modū, et
methodum videlicet meditandi sibi utilem et
eadem deprehendat, libere idem. Dictūq Spūs
tus, profectus qđ doctrina de modo recte meditandi
qs traditis pie quidam observatiq potiq, à sanctis
ctisq viris animabq mutuate, quām infallibiles
regulę sint, ut proin ꝺ dictas rectiꝰ intendamq
procedere, exercitijsq meditationis facilius

adnivare, minimè verò Spiritûs. impedire ductu, vel pro-
mouere, cùi illiq; soliq; sit, perfectè obtendi, et Meditandi modus
et donū cōmunicare. Solum modò repetitq, qđ alijs cum
diximq, et adhuc diuq, sone, ut profatu donū et gratia
Spiritûs. cum temperie cuius semper tribuat, qđ tm̄ in
se, humiliter, sociatè, et quietè illud fauere, procedem
tibus alijs nil omittit, et in cuncutis Meditationi ystante,
referuerat.

§: 10:mq

De 3tia Meditationis Parte Scilicet Productione Bonorum affectuum, Virtutum actuum, et Propositorum per Voluntatem

Q. Imò in quo consistat? et qtm̄ importet 3tia pars Meditationis seu productio bonorum affectuum etc:?

R. imò hoc pars consistit in hoc, qđ postquam intellectus ad
quatus, vel partem aliquam illiq; sociatè et quietè, sic
mulq; serio efficatè efficeravit, et circumstantiatè ea:
rendis, voluntas inde rationabiliter mota quemlibet bonos
affectus, virtutis actus, et proposita pro diuersitate mat
eriæ, virtutis actq, et propositi, ex illustratione, et cognitione habita, gratiæ, et illustrationis, et eliciat, qđ sem
per cum cognitione habita, gratiæ, et illustrationis fit, vel doria
facile erit, hoc sit, qđ naturale, et efficacius fit, vel doria
duty non aliquam exactiq; efficeratæ et cognoscit, voltas
affecty, et acty pro diuersitate cognitionis de re habita
et effecty, et acty pro diuersitate cognitionis de re habita
moueatur amplectendo præsertim illustratione, et gratia.
Quod diximq supra, ubi vide, et lege.

R. 2dò Principalis, potissimq, et efficatoty
duty Meditationis efficit in hac productione bonorum
affectuum, virtutis actuum, et bonorum propositorum.
Patio, qđ licet etm̄ exacta memoria, claraq; rem
cognitio, qđ 1mò et 2dò et 3tia pars Meditationis acquisitq,
valdè utilis sit, fructuosq; sit magnum profectum in ista diua,

tr̃ in hoc ꝙ ḡsistit finis, et principalis fructus Meditationis potiꝰ utile, et ḡsi necessariꝰ medium et adfruendi prius valeꝫ ḡsequendi; ideò ḡsiderando conamur aquirere cuactam cognitionẽ (ut ꝑ hanc tm̃ medium moveatur) indimatis voltas ad bonos affectꝰ, et proposita ꝙ ibi fiat emendationẽ, virtutis, et perfectionis aquisitionẽ, per veniat, ut magis ꝓcetur infrà.

Q. 2do quinam, vel quales boni affectꝰ et virtutum actꝰ? et quomodò à volte elicij possint, et deb̃

R. 2mò varios, et diversos affectꝰ bonos, et virtutũ actꝰ eliciere ꝑ voltas, pro diversitate rei, et circumstantiarum ḡsiderantes, et Spũs S. illustratione aut diuturnitate, frequentiores tr̃ eé solent sequentes. Voll. Admirationis, Compassionis, Amoris, timoris, Gaudij Spiritualis, Contritionis, et Doloris de peccatis, Humiliationis, Confusionis, vel Odij proprij, Adhesionis, et odij erga peccata, Spei, et Fiducie, Oblationis, Resignationis, et principalium bonorũ Propositorũ.

R. 2do Non ꝓcesse, ut ḡdam Meditatione virtutes bonos affectꝰ et virtutũ actꝰ, vel ꝑ eos eliciere, ꝑ Justificati, vel, et tales producere, ad quos, et gḷs pro diversitate rei, circumstantiarũ ḡsideratarum, et cognitarũ, gradatim ꝑ voltas dirigitur, aut moveatur efficaciter, vel diuturnè. Enimverò bene eé potest, ḡsideratione mane voltas ad rem aut aliquem affectum actum vg. Amoris, Contritionis, Resignationis, gratiarum actionis etc, ita moveatur, ut totus religiosus Meditationis tempus, comitantibus ꝙ nãlibus alijs necessarijs grecijs, utilissimè et fructuosissimè consumat, sine què tempus, et gratia circa illum tandiu duret. Non bene non

ut quandiu devotio, gustus, et grā circa nātm Deoq; magis
gratum, et nobis utilem affectum aut virtutis actū durat, inha=
rendus sit, et intorandus, nec de ulteriore q̄sideratōne mā adhuc
certus sit, aut aliorū affectuum curandus sufficiens ēm, et sat
magnus fructus ex meditatōne habitus, si vel unus aut alterius
modi horū voluntatis affectus una tm proportionatis propo=
situs certè elicitus.

Q. 3tio quando, et quomodo in praxibus
affectus, et actus sæpe volte eiusdē sunt? R. imō quod eiusdē
vel post multū circumstantiarū vel post plurimū circumstantiarum
q̄sideratōne, sunt in hac meditatōne nostra; in alia
q̄sideratōne, sunt in hac meditatōne nostra, in alia
post plurimū circumstantiarū expressionē, prout ejē valet
q̄sideratōne vel spiritus S. grā movetur, et dirigitur voluntas,
aut pro cuiusvis docentis experientiā et opportunitate
rerum fuerit. Sancta ēm Christi nostri relinquitur
libertas, hominū q̄ 3tm mā et circumstantiæ illius q̄
etm ipsæ q̄sideratōnes, simul et grā S. nec dispositōnes
meditantium diversis temporibus sunt diversæ.

R. 2dò circa quam eliciendi profatos
bonos affectus p. præcipuè observanda ea, de quibus di=
ctum infra. Intereà circa verba mentis seu cogitatōnes
quibus fallis eliminus interè illi affectus, et virtutum actus, et
quibus fallis eliminus interè illi affectus, et virtutum actus, et
verbum proferibit. Sancta item relinquenda libertas
hominū q̄ 3tm diversi, sunt, idemq; homo quandoq; bonos
affectus et virtutis actus, sunt externis; ita etm interius verbis
seu cogitationibus diversimodè formare, et eliciere pōt
ac soleat, pro diversitate mā, et circumstantiarū q̄sidera=
rantium, et pro diversitate grā S. illuminantis, excitant=
is, et pro diversitate dispositionis, quæ in
eis, admirantis, nec ne pro diversitate dispositionis, quæ in
meditante reperitur. Et certè passim patet, tam ex libris q̄m
quotidiano auditu, et propria experientiā, quam q̄ idemq;
bonos affectus p. amoris, contritionis &. diversis modis et

et Verbis eius valeat: et Soleat, hoc in libro certas formulas huiusmodi affectuum, et actuum virtutis hic vobis proscribimus tum ob rationes dictas; tum quia numeri eorum nimis copiosi tum quia eos possim in libris inuentis, ac etiam in proce huius tract: Cotiones acty virtutum vg: amoris, Contritionis Gaudij actionis, Adorationis, Fidei, Spei, fiducie, re signationis, Petitionis &. iam habetis; tum quia alij acty, qui Voluntatis corde, mente, et unitione spiritus. procedunt Vbicunq; maiori cum feruore, et Deuotione fuerint. Haud tamen specialiter vobis consulimus, charissimi filij huiusmodi affectuum acte: formulas in Cheditationum, et aliis libris, sunt et in isto attente legere; et ex eis in suis versionis vestre apte omittatis, partim ut dicebatis, et desideratis, qualiter, et quam diu profecto modo eius valeat tum ut meliores ac perfectiores Deo; gratiosas, et Vobis magis meritorias cognoscere, eosq; eligere, et pro ciore ponitis.

Q. 4to An? quando? et quomodo in ipsa ratione fidei debeant firma proposita? R. primo quidem vij nota dicta in alia Cheditatione certa aliqui affectus vel virtutis acty in specie necessario eius dant, tum in preambl Cheditatione illa ardentius peragenda ordinarie suffitio requiritur ut in illa fiant bona, et efficaia proposita. Ratio est; quia cui nota dicta principalis finalis Cheditationis, in hoc maxime hic de qua ipse, et spiritualis mentis bonis affectibus, actibus et propositis in illa prodeundum, tum principalissime, quod maxime utilissime et fructuosissime in bonis, et efficacibus propositis; ultra ly eum finis Cheditationis nra? emendatio, et progressus in virtutibus, perfectionesq; christiana et religiosa, ad finem vitiis omnibus maxime nitatur et necessaria bona et efficaia proposita; ultra ly emendabit, nullo modo aut citius bonum constanter vitabit, nam aut

virtutem in q̃rere dñe exercebit; vltg passiones suas, prout
potest, mortificabit, et eradicabit; vltg ad perfectiõe3 dñe3
sufficientes tendet, aut perveniet, nisi impedimenta ad hoc et
efficacem voluntatem seu propositum tollat, efficaciterq;
ea3 illa resolvat. Principalissimè itaq; instituit Cheditatio ad disponenda3 mouenda3 volũt3, vt ad profata, et alia huiusmodi efficacius se resolvat, q3 velit se exercitare, et progressum in virtutibus, perfectionemq; facere, q3 hoc, vel illud omittere, q3 se in hoc vel illo mortificare, sibi vim inferre, passionib; resistere, eas eradicare, virtutem hanc vel illam implantare, necessariaq; ad id media assumere; vt reliqua Cheditationis et fructũ, q3 ex illis hauritur, fiat quodammodò subordinata Chedia ad principalissimum finem hunc q3 ordinata. q3 ex breui demonstratione sequenti subordinationis patet.

Cheditamur, vt bonum dñe cognoscamus, amemus, et optemus: item cheditamur, vt malum dñe cognoscamus, odio habeamus, et declinemus: vel clarius: ideò cheditamur, vt dñe exacte et circumstantiatè q̃sideremus, vt ideò dñe cognoscamus, seu exactã, vel sufficientẽ illius cognitionẽ acquiramus, et in primis finis, cuius respectu fines, et fructus bonos, p̃ndum principalis, nec sufficiens, p̃ vltius tendere: cum vult, vt sic respectu eõ cognoscamus; in hac cognitione amorem, et desiderium illi bono moueamus. Cuius aliquis, et idem melior, nobilior, ac principalior alius Creditationis; sed idem vltimatus, vtpote ad hunc vltius tendens, vt ipse vult, vt sic respectu eõ cognitionẽ, et affectum erga illud efficaciter se resolvat illud operari, et prosequi; mediaq; ad id necessaria assumere et adhibere. Cuius vltimus, et principalis Cheditationis finis, ac fructus, vtpote ex quo emendatio nra etc. Jungitur regio sequitur, etc.

Collig: 1mò charissimi! ordinarie cognò illam cheditatem
fieri bene, sine bonis et efficacibus propositis. Collig: 2dò illam
cheditatem plenam ee meliorem, et ultiorem; cùm ea melioratur, et effi-
ciatur proposita: illam verò magis bonam, minus utilem, im-
vel nullam. Vt 3tiò: leprosi, et languidi proposita fuere sanc-
tuct em huiusmodi cheditatio sine fructu: cùm etm illi
magna aquirat, et imprimis potit utilis rem cognitio, et effi-
cij valeant, et eluiantes bonj affectj; et interni autj gustus
gustu fructj varij alij et sic inde sal magnj iam beatus in
Dñtasyerij, tò. si bona, et efficaciá proposita in ninguam
finis et fructj principalissimj et ultimatj: emendatio rei
nea aut rogitatj in effectu existandj aut rodij sequitur.

℟. 2dò circa chadem utiliter et recte facien
bona propositia bene observari oportet 1mò D sufficien
qui faciat bona propositia in genere vg: qd velit se emen
dare anjlij nocere, scandalis aliquos offendere; qd velit ser
ve virtutibj; deo perfecte servire? 2dò requirit, ut
etm in specie et in particulari qdlibet circa hoc
in specie et particulari faciendum, omittendum, aut ser
dum; idq; 3tiò circa virtutem et vitium aliqd in spe
cie etm circa illj chadem; legq; comunj, aliasq; circum stan
itaut proposita sit particularizata, et circumstantia
vg: 1mò cheditatis de charitate fraterna, vel de
alia mà; et occasionibj movetes, et inducentes ad
dum propositum observandi charitatem fraternam, et pec
gidam (2dò sufficiens genere proponere: in posterum
dej charitatem illam observabo, vel nunquam aliquid
charitati fraterna adversum; 3tiò istum vel plura
propositia in particulari, observandi charitatem in hoc
silo puncto, vel illum actum charitatis
in hoc vel illo loco; erga hanc personam, illj legq

reg: amandissime dey! quandoquidem videam, ac clare cog:
gam charitatem proximj tibi ex̄imiè auctam, et post
morem tuj à te, hoc diby alijs virtutibj commendatā, vel de:
mandatā, adeo ut nequeam diligendi proximū assimiles pre:
cepto tecissum diligendi. cupio sirmissimè cum tua b. gratiā,
hanc tibi tā dilectā charitatis virtutem semper elubigsse:
re. nec unquam aliqd̄ facere, vel omittere, ex qo chari:
tatj, scēt, id qđ in specie hunc N. vel N. fratrem post negle:
xi scholā, solebam verbis mordacibj, punitorijs vexare.
aut ad impatientiam commovere, specialiter et sirmissimè
cupio id ex nunc in amplj facere: huic fratri in amplj
invidebo, qm magis qm ego diligatur; vel de altj prosectu
huj N. confusione vel pena amplj gaudebo. Et qm quā
monendā. et vivandā specialiter in isto N. negotio idem à
pena vel confusione avertam: et cum ibi N. qj mihi adver:
sarij status, vel à specialem aversionem habeo, ac charita:
tis obsequium cubi possum, prestabo, vultum serenum exhibe:
bo. amicè et familiariter cidem loquar, post mensam cum
ipso versari incipiam, in amplj q̄ semel ipsum nec etiā ipsius
memorabo. imò laudabiliter de ipso loquar, prosectum cum
bali N. et illo tempore. et quoniā amandissime dey!
specialiter vis, ut qilbt adversario meo inimico, sique
ibi, reconcilietur fratrj suo: ita, ut donec hoc siat, nullū
tibi munus acceptum sit, ideò pro hac reconciliatione hodie
adhuc hac horā jejunando celebrem cij in gemitu me ro:
jejunium, rogabo veniam, totā vitā meā illum in amplj
nihil vel illo offendam, et sui proportionaliter de alijs.

Observandum 2do circa proposita faciendo
sumpsint, simul etm nobis necesse ℈, cogitetur de ch
necessariis, aut Congruis, fiat firma de iis apliandis
solutio, qua voltas ac propositum ineffibly et ntlr
de chediis ad executionem necessariis ℥ cogitatus, vel
adhibentus, frequalitesq; lemmas necesse ℈ resolvere, a
poere. qd qus attendere, et vigilare, fibigs, et posterit
fis, perversogs nae vim inferre velit, ut qa proposi
fiant. vel ne qtra idagat, qa cu firmè de bonu
nra perversa, eisgs inordinatis passionibz, et inclin
qtrarii ℈. motum ℥ eisdem plenogs gratu, et auerto
ab, sine requisitus prosertim ad ius Conversionis dnis
tantiam. et sim tgm necessaria, et optima media adhi
ad propsita nra executioni mandanda.

Observandum 3tio sore valde conducet
ut in faciendis frequalibz propositis audiatus etm sens
et perversa nae nra, qd sit qtra: an? quare? et
grave seu difficile ei tadat? tum rationibz et motivis
contrariis convincatus: tum ad difficultates nos magis pa
re. firmare, et ad eas generose ℈ resolvere, indeq; fa
fuperare poing: tanta em provisa minus seminat:
antagnita difficultate et resistentia nae resolutio fa
gratior, ac nobis utilior.

Observandum 4tio ut proposita bene
primantur memoriæ, qbus tempore tentationis
tentationis illorum recordetur; ad que finem nivat
ese qpeniente aliqua sententiam vel primi
cium tgm theseram, idoneogs ℈ dicem non tgm
re, qbus ex illam memores reddamus eorum, q
Cheditabne cognovimy, et resolvimy.

Observandum 5to ut proposita nra, seria, firma, et efficacia, 3 verò tepida, languida, aut efficacia fiat, huiusmodi em proposita nl valent, et verificatur de illis, qd 1 S. Bern: infervny, pleny 3 bona voluntate, seu boni propositi; extra inter firmas et seria proposita bene numerandas ff illa Davidis: Juravi et statui custodire iudicia iustitiæ tui: et alia cogi: hoc mutatio dexteræ excelsi.

Observandum 6to ut quamvis firma eligantur proposita de re aliqua, et medijs ad eam necessarijs 3 firmas in diffidentia, et sfa confidentia in Deum, cuius auxilium, et gratia faciamy, ac proptera pro eadem cum humilitate, et fiducialiter invocemy: sicut id, qd in nobis quem: digneraty 3, efficiet, et grad exequendi tribual, hoc fiducia vell sui diffidentia, confidentia in Deum, et oratio seu invocatio gratiæ 3. ad hæc proposita firmanda et exequenda sunt necessaria sine qua vita sequerà.

Qr. 7to quomodo concludi, aut finiri debet Med: tatio? Ad te respondeo nol: plures conclusiones pro tota Meditatione parte statuere, eamq; colloquium nominare. quem jà dicta quilibet efficiet et sic voluntatibus uti statim dictum, licet ne absq; multiplicatione entia, et pluralitate partium caveatur quatenus maiori difficultati, illam ad hanc Meditationis partem pertinet, quæ ab bonos affectus, virtutes actus bonaq; proposita includit, meritò reducimy; regis illam voceny colloquium. Et hæc distincta Meditationis pars Lucius, cuius dum fine, sic etm in principio et medio Meditationis fieri 3 et sola debeat colloquium, cum 3 sim in fine, sic etm et totum discursum 3 varios actus, et affectus converse mus et loquamur cum Deo, qui est colloquium cum eo habemy. h. n.

R. ordinarie loquendo valde bonum, et utile ꝫ ab fie
Cheditationis sequentes exercere aby vdlt ihc ꝙcogredaꝫ
tum ꝙ ad audientiaꝫ et qversationem D. nos admittere dignaty
tꝫ pro luminibꝫ, et gratijs in ea nobis collatis. Ido veniam
ede de defectibꝫ in ea comissis Ihc se, suàgs propositaꝫ
adhuc genel humillimè offerre, Ihc ipsum deinceps pro grꝫa
exequendi proposita invocare. Ihc Ht tempo alijs fieri
vis oraõ ꝫ beata professio magis necessaria et utilis
tinenda; cum ꝫ tempore Cheditationis magna sit vitæ Dei
hꝫ quintio, sanctags familiaritas, et amicitia, effi
or etm tenu temporis pro se, et alijs ꝫ oratio: Audit, Che
ationeꝫ eo eo, ꝙ in ea interim possim invocem, et rogem
nobis, et pro alijs Deum, orone mentalem vocari, ut pa
invocatio et precatio sit una ex principalioribꝫ actibꝫ Dei
in fine. Ht etm in principio et Medio exercendi, pro
nempe oneasio, et circumstantiæ requirunt, aut suadent, s
pecialiter, quando bona facimꝫ proposita mixta diuti
Dixi nobantes: ordinarie loquendo ꝫ
se bene effingere Ht, ut ꝫ tempore Cheditationis sta fil
mersy, vel tanto ore, et tam attente ad devotè occupat
in bonis affectibꝫ, vel virtutis actibꝫ, vel alijs finem
fine voluntatis bonis actibꝫ, ut fine temporis Cheditat
positi nentiquam adverta, effgte in prefatis actibꝫ,
Donec signum detur, pergat, tum ꝫ finitꝫ Ht, ita ne
necesse ꝫ aliam gelusionem facere, vel de illa omissa
sollicitum ee, cogs Ihc tunc gelusionem, si prefato mo
sine advertentia elabentis horis finirem; poterꝫ
Cheditationeꝫ, si ita, et oneasio patitur, brevitet fieri
Dixi adeguatu Cheditationis gelusio per supra dicta
actꝫ faciendꝫ habtus in lib: Manuali: precat:

Q: Qto Quarum rerum obseruanda sint circa 3tiã
Cheditationem partem seu bonos voluntatis affectus etc?
R: Primo dica, qd iam dictum, sequentia obseruare quod
Pmo ut quam primum voluntatem ad bonum aliquod affectus
vel actus virtutis et proxime mãe vel circumstantiã con-
sideratione aliqua moueri aduertimus, statim à consideral:
cione desistentes eundem eliciamus, eique inhæreamus.

Obseruandum 2do ut finita pricta diuturna quidem
Consideratio, ita et boni affectus, actusque virtutis et bona
propositum curandum, et obiter eliciendi sint, pluries tractim,
et naturæ manendum, illisque tandiu inhærendum, quam-
diu iusti et deuoti saltem rationabiliter durant, et donec tobis
diffluerint, eique sit bene impressa mens, et fundi
Speciali ad aliquã deuotionem aut feruorem totum tempus
aliquod Cheditationis unius simili actu consumatur.

Obseruandum 3tio ut licet in eadem Cheditatione point, et plures boni affectus
elici, tñ pie et tranquille coarctandum sit, ut proximè tles
eliciantur, qi magis ad propositum, fructuosius non affi-
ciantur, qi magis proficuum, utpote nobis magis utilem, magisque necessa-
riam, quam sui partim affectus, et desideria, virtutumque
actus de illo, vel circa illud exercenda, partim humiliter
et fiducialiter petendo magis menti imprimantur, et citius
obtineantur, saluã tñ semper sancta obligã Spiritus libere
saluoque illo, qd ad alios actus, et affectus Specialiter, aut
magis illuminanti et caritati Spiritui S. eiusque Gratiæ
nos accomodare point ac deant.

Obseruandum 4to Specialiter, vel potius
cauendum, ne unquam nos cogamus vel astringamus et affi-
cimur nobis inferamus, aut exprimere conemur ullos affectus etc:
cum deuotione, consolatione, aut commotione sensibili

eliciamq vel hamis illi halcangi ratio ē, qđ huiusmodi deos
ffabli ad memoratos affectus, pfectē eliciendos ē necessaria, cū
rōlaley in nrā, ffte: ut proin frustrā et inutiliter, imō noxie
etā qui se fatigēt, et togat proprijs viribus pro ida aquirenda
cūntali, et rigido conatu ca ut et nrā collatus, et debilitetur
Audit. q̄ Deꝰ à nobis petitq̄ exigat idam, ut pote ci arbitrio
nrō et viribꝫ nr̄ ffectualem, sinigs boni affectq̄, et actꝰ nr̄
fine illa, imō cum fuma aviditate, bonitā cui voluntas
et adverlente ratione, pacatē, tranquillē, et humiliter
eliciti aqs: imō plenitqs deo magis grati robisqs magis
meritorij et utiles, quā nesciō qua cum devotione ffa
rti alibi magis dictus. Effectm devotio ista et gfola
ffli gratuitam donum Laicity s. qđ ideo aliqbꝫ sq̄ ē
aliqbꝫ raro, alijs verō rgm dat, q̄bꝫ nempē, quando
et quomodo vult, ac cognoscit idam q̄uere prosunt
et ad ipsius salute: hunc siquando alicui ē tribuit
bonitꝰ, id ē ut grauam actione utigs aueptare
humiliter, et discretē uti ōnō oportet; qđ multi utiliter
ac fbinde negrim ē, ut reverentur. et excitentur
benedictionibꝫ dulcedinis, et Consolationis spiritual
ffli. qđ ē ideo denegat, ut ffe gloriare, et humiliari
Consolatione, q̄ā servos suos fbinde affuere solet, indigne
se reputare, simulqs in D. voluntatē resignare, ac pro ffa
et tali gfolatōne animā libē, ac gaudere dt. qđ pro voluntas
gfolatōne, ac beneplacito D. ipse sine gfolatione agere
rati, et vivere deat. proferuntq̄ ia actiones et possi
vita viventis ab amore et interesse proprio superiores, ac pro
deo gratiores, hominiq̄ utiliores st. Notisq̄, qđ licet ipse
qđ agit vel potitus, pcitq̄ ntiā gfolatōnē vel gaudium
ffectus et diversionē sēat, id ē ntlomin sentē, exultis
agere et rati conetur, probē, qđ cognoscit et credit
ita vele Deum, ita sperare deo, qđ utigs ea vere

puro amore erga Deum, ffacto ꝓfectissimè agere, et pati ꝫ; atq; hoc charissimi ! specialiter notate, quia ex defectu huius notitiæ multi deficiunt a devotione, et ffolatione ffili in ordinanty afflati et afflicti quia sua exercitia vel relinquunt, vel tepidè, et ꝑ festè peragunt ꝫ fiè magno profectu spirituli prohibitio.

Observandum autē q3 ad bonos affectus etc: ffitè et festiè eliciendos, ꝙtimandos, et imprimendos multūm movet, ffobinde necessitq; ꝺsideraonē priorē, ad qā voltas ad bonum affectus, quē molebatur, iterū repetere, vel iterū in memoriam reuocare, vel prouisdem actibus fovendis novā ꝺsideraonē aliuj alterius circūstantiæ, vel merito assumere; specialiter quidem notandum ꝓfectationes ꝓfectatio, quæ fit ꝫ memoriam, sint cheditationis partes ordine priores, et proxime ꝫ tiam partem, bonos affectus voluntatis actus et affectus tūm ambe partes etm cum ꝫtia ffobinde nisi careatur, atq; cui et ffo facilē, dum nempè deficiente affectu et gustu iterū fit cain reflexionē priorē, ita ꝺsideratio nova, qā voltas denuò excitatus, et movetur ad similem vel alium affectum, actum etc: vel ut in eodem affectu magis ꝙtimetur, cuiusq; affectuj ali: cui, magis imprimat, cuiuj teneat, proinde pro certo servandum ordo reditandi cheditationis partium vel alterius ad quem finem fit, q3 una alterum ingredi ꝫ pacē, et sua officia suo semel functa illū amplius exercere, et alterum ꝫtia suo munere vivere ꝫ valeat; quæ minùs gtrauia fieri ꝓcē et ffitè gtinuā experientiā nos docet, qā affectus, q3 verè in qāvis cheditatione memoria intellectus in ꝺsideratiōe ffobinde imel, et cum eo queruat, vterq; verò tam intellectus quàm mem= ria voltati in suis actibus ffobinde opituletur, eamq; vel de novo excitet, vel in prioribus ꝙtimet magis, atque ffoveat.

Observandū 6tō ut quando Cheditationē nram
distractiones sive voltarias, sive involtarias, sue ob alias
vel defectu minꝰ bene sumus sive advertimꝰ, vel putamꝰ, de
fallen circa finem reparare studeamꝰ p̄ bonos actꝰ et gō
speciales propositū tūc dicte certō servanda, quicquid veri
quo minꝰ Cheditionē nrā bonā fuisse nobis videtur. cō mag
nos illa die mortificare, maiorique in aliꝰ operibꝰ nrīs diligēt
ac circumspectione ambulare, et quodvis peccatū cautius ca
re studeamꝰ; tali enī noto defectu oēs reparemꝰ, et
maximo fructu à Cheditatione discedemꝰ.

§: 33mus

De iis, quæ impedimenta et quæ promovent bonā Cheditationem? ubi etiam de distractionibꝰ et Aridit atibꝰ

Q. jmō quænam sint potiora impedimenta, et cō
obquās maxiꝰ retrō et, sepē, omnꝰ ultrō fiant Cheditatiōs
IX ēe potissimū sequentes jnā defectꝰ obtā instruc
tionē, et studij circa bonam, utilem, et facilem mō
Cheditandi, ac circa ea, quæ pro Cheditatione rite instituē
fore oportet; ex horum enī ignorantia p̄t m̄ in fecta sepe
Cheditatio, nemo enī fecte exercere p̄t, q̄d ignorare
dicitur, et q̄ fecte exercere nescit, vel circa q̄d infallibiliter
aut erroribꝰ ē, prout ordinariē p̄t. q̄ obtā, et utilem m
Cheditandi nec saltem cognitione, nec propria diligē
tione, seriogꝰ studio ac labore didicerunt; hinc ea
Cheditatiō ēt, si fortē sit facile, et benē, perfectēgꝰ Cheditan
tem constructione, quādam et exercitio et spiritꝰ sibi
rio adhuc ignotus, infandus, tm, si nec p̄alius, nec proprio
necessaria notitia illi aquiratur, obtē exercendi, ideoq
nequit, multa ex se, et ēt facilia, utpotē dependen

d levi aliqua, et facili modo de ei scientia vel notitia, tñ si
remo illam obtat, vel siqui illi notitiam propria industria non
aquirit, illud Dñe agere d potet. Audiit, qui dicit, sine credita:
ri sue potij et exercitio sanctiss spiritj illustratore: arte et studio
addiscantur. tñ velit Deus ut non faciamj, Dñe ita nr Dñi gratia ad la:
bore agamj ea. qñ nrā et humanitj sequimatur, qñ ste vel
instructione aliqua aliena, vel ubi hac defuit, proprio studio
et lectione Dñam et sufficientem notitiam recte credendi com=
parare pro viribj conemur. Dñe siqui pro regnata b. virtute
diligenter fuit, qd d se ipse, assistentem deum certo habebit,
qñ d grem et utilia credendi suo tpore infallibli obtinebit,
qñ facientem, qm d se ipse, deum deseruit, tñ opportuno et suo
tpore minime, et exaudiri certo et prefata cā, qd dñe
de credendo d recte faciendi rem Dñe instructi fuerint,
Dñam labore d et diligentiam id addiscendi d adhibuerint,
Curimj eta religiosi d plures annos, imo d totā vitam
credendo suas pleneqs impendere, et fine fructu Dñe
peregerunt. Salues igitur vos, charissimi filii, qui in religi=
one estis, ubi d tñ Dñam, et sufficientem d instructionem habetis,
d ipsum per doctrinam pietatis bene, et facilius credendi in ipsi:
lis aquiritis, et ad manum sem habeti, ita, ut qd una vice d
capiti, vel ē memoriā ideo d perditis, pro comoditate vñ ea
copij et tandiu legere possitis, donec in quovis sufficientem
et qd bene impressam notitiam, et hui qforme d praxin aquiratis.

Secundo credentiam impedient malarum
passiones, inordinatiqs apetitj, et desideria, hec, quandiu
illa d vigent, quibus mentis oculum obtenebrant, et distrahunt, bonosqs
affectus impediunt, et minuunt: affectj cū nri magis ardua
et mundi, qd magis apetimj, et desideramj, ipsa illius evangelij
ubi thesaurj vestri ibi et cor vestrum erit, verum d tollendum

hoc impedimentū ipsa etiam meditatio frequens optimū remediū
quamuis et alia media, ad passiones et inordinatos appetitus eradi-
candos adhibeā, et ipsa meditationes quo viribus resistere de-
Coterum hoc caā dequē incipientes infestat, horū ipso, qui vi-
à seculo quorūlibet passionibus, et inordinatis appetitibus adhuc ob-
sbiectis.

Tertia caā est remota curiositas sensuū et intellectus
Cuiusmodi est hanc phantasia, et memoria terrenis et profanis hu-
iusmodi rebus, ho etiam in meditatione frequentes inducunt
et distrahunt, quorūlibet cogitationes impediunt. Quarta est remota
et inordinata cura et sollicitudo de externis quibuscunq; item
nimia effusio ad ista, atq; occasione quorūlibet procedit: nam: ut
Quinta caā est excessus in cibo et potu ex quo hebetatur
et obfuscatur intellectus, ac memoria corpus gravatur, et ad
istarum minus aptum efficitur, similiq; fiunt, qui lumina et qui
S. nobis utpote indigni et inepti vel in dentes, vel alloquentes
Sexta et etiam alia remota, quæ committimus. ut bene advertit
Abbas Nilus. fuit dey meditationem spiritualem assistentia, et
spirationes, et consolationes D. premiare solet, quo ad diem
aliqua nos mortificamus, aut superamus aut durum, et asperum
quid amore ei fuis toleramus, ita etiam in meditatione sobrie-
tem gravamus spiritus, et exspirationum puritate plerumq; fo-
quo ad diem magis, et notabiliter delinquimus.

Q. Quid qibus viis, et mediis adiuvetur efficax
lectus meditatio? R. Potest ea, quæ hactenus prolixè dicta
sequentia potissimū qua meditationem specialiter juvare
et facilitant. Imo ad bonam, solidam, et studiosam lectionem
methodum recte, et facilitet meditandi; in quo quando
valde felices estis charissimi ob vitam superiorem. Quod ad
quem lectio, fuit etiam dictum de rebus spiritualibus, et ad
sin spectantibus. Ratio est; quia eximie semper major agni-
tus notitia vel cognitio, multiplicantur, et magis firmatur

ꝑces dereby, quarū cognitio et memoria ad bene cheditandū
vel necessariā ē. vl saltem plurimū qdmil.

Sextum ē animy à malis passionibꝫ, et inordinat:
q̄ desideriis libet, et experientiâ aliquando videbitꝫ, charissi:
mi, qd longè facilius, et perfectiꝰ fidēli cheditari, qⁱ abinordinat:
q̄ desideriis etc: libet nihil amplij, note deum, et qd ipsi sunt,
q̄ desideriis etc: libet nihil amplij, note deum, et qd ipsi sunt,
queriti, quam illi, qⁱ ipsum adhuc sibi ipsis fecissent varijs vanis
ꝓcibus, et voluptatibꝫ inordinatè adhuc queriti, et desiderati,
chediti, qd locabonore proprio velinordinatis desideriis libe:
rum cor fit capacissimū, et aptissimum receptaculū ꝺ. luminis,
et celestium gradū, aliorūꝫ bonorū affectuum. etc.

Quartum ē Custodia quinqꝫ sensuū, et mortifi:
catio intellectꝫ circa curiositatem; Quintum ē abstinentia
et sobrietas. Sextum ē studium, et diligentia in aquiren:
da virtute, et perfectione, et multò magis in ipsa virtuosa
vita ipsole virtutis cuiꝰ degradꝰ perfectē ad tm cheditā:
di, qd et templandi etm simplicibꝫ et rectibꝫ tribuit. Septi:
mum ē studiosa, et solla preparatio ad tm proxima, qd etm
et vel maximè remota ab vita ꝺ. n.

Octavum ē frequens precis, et exercitium
cheditationis; cheditantē eximio cheditationis admiran:
do quidē cum tempore perfectè et facilitē cheditari difficul
q̄ imaginarias difficultates, quas in hoc habet, et tenebat, facilè
vincit, denudo, qd ē ꝑ le sūd ꝺ, ꝺ omittat; qd tandē hoc gradū
experientiâ, minimē, qd difficilē, qd ꝺ tedijs, anxijs
in cheditando possit ꝺ. Theresia, in sua vita p. j. c. 9. dese:
rat lectorē, qd aliqbꝫ annis tantas difficultates, tedia, et aversio:
nes ē passa in cheditatione, ut sæpè fuerit in libertatē ad alia
se conferendi, quàm cheditari; unde
ꝺ. Antonius à S. Ioseph in libro inscripto Manuale Contemplativorum
ꝺ. Hanc tentationē in initio anni magis desiderauit, ut hora cheditatio:
nis prefixa citò finiretur, indeꝰ magis attendit, qd horam

nullam aliam hora, quàm ad Meditationē bene peragendā; et tm̄ summ
Pontifex frequenti Meditationis exercitiō faciendō, qā ea pr
sua erant, ita profecit, ut suprema evaserit Magistra Meditatio
rum patet ex illis mirabilibus, quos de Meditatione scripsit
libris, in quibus etsi profantiam, utilitē, et nostram meditationis
tantopere ad tam clarē demonstrat, eamq; exitatu comenda
ut legentibus, quib; ea Meditatione affuit, vix possibl cor
frequenti Meditationis exercitiō se tradere.

Nonum hūmilis, frequens, et fiducialis ora
pro gratia Meditationis, cū en recte, et bñ meditari sp
speciale donum Dei, vult Deus, ut rogitato eam speciē ipsum
Rogemus, similqs, qā ea parte bna fit, faciamus. Decimus ad
Meditationē fructuosē peragendā, vel potius finiendam pla
nissima observanda, qa ferē tota pendet.

Q. Quid agere, et cavere? ac quomodo
in prandio se gerere debeat, qdo in Meditatione varie di
stractiones ingruunt? Ad Responsionem nos: Distractiones
orationē tam mentales, quàm vocales nobis obvenire ab
ea nra, absque sine nra culpa. Cum nra culpa obvenit
qdo ei culpabiles causam dant, vel remotas, vel propinq
Earū Causa distractionū remotæ sunt variæ, reducunt̄ ad
sequ: 1. ō malæ nræ passiones, inordinatæq; ad aliquid cu
desiderium. 2. dō nimia libertas, quinq; sensuum. 3. tiō nimia cu
iositas, inutilis circa legenda, indagandos, cognitandaq;
magis statui, muneri, quæ incumbit, et inordinata
cura de muneribus, aut negotiō, rebusq; externis. 5. tō
Nimia effusio ad externa. Legibus fere iam dictis 3, hoc si
qd multa distractionē causet tm effusio externa.

Proxima est 1ō Preparationis remota omissio
2dō præsentia. Culpabilis oblivio 3tiō libera ne
vagatio (vel saltem resistendi et repellendi distractiōes ignora

Secundò si distractiones, magis infestant, aut prætor
mini effectus, prout quisque se in cogitationibus, et distractionibus
quem affectat, et inclinare, interea vel curiositate libenter,
ei accedat ignaviâ vrâ, maiori coram ei se quis gerere de
q3 fando nosabit, si seriò cogitat, et recordatus fr. se ei co
ram deo, et coqui Maiestati 7. ℈. magnâ ei irreverentiâ, magn
dei gloriam relinquere ipsum ob nugas, et quisquilias tractandas
3. Si Maiestas illa immensa tanta Bonitate et ergà nos, ut ne
mentò quidem oculos suos à nobis avertat, equissimum sane ei
nos quoq; abisse minimè avertamy saltem prò illa hora, qâ
oramy. Ad alia cogitationes illas libi possunt succe
dere et sequentibus actibus

Ah quonam fervor, mi Jesu! anima mea ubi fuisti?
cogita nos ei coram te coram quo Angeli prò reverentia
tremiscunt, et tu illum gloriosis. ℣. Coram quo, et cum quo
loqueris? ubi est honor? reverentia et sensus Maiestatis
qâ hic prosens es? 13.tio Videsne faciem, ne dicam Regis
etm hominis? Cedicioes Conditiones qd fecisti deo tuo? qua
fronte irreverentiâ illum relinquere, et interruptoserm
ad servos ipsius forte præsentes sequentes, et cum ipsis nug
tantur? ah! Mea Domine! tu tanto zelo et amore
meum prosequeris, et sine intermissione me respicias; qa
ratione fieri? 3. multis tantoperè meos evadam, ut à te
ationes avertam? et tot toto corde cui b. Maiestate tua agit
et loqui gestiam. 5.to Age anima mea! ab nostredeamy
qua ratione tota Celesti Curia prò reverentia coram tu
Maiestate se dimittat, atq; oes Sancti oculos in illam gtinus
figant, prò dolor! quanty dei gremy? quantas tinyssas
et gravitas in loco tam sancto, tam prò societate, coram
Maiestate in negotio tanti momenti adeò facile, et levi
à propósita fine le mea, ut cum tuis cogitationibus in
actibus, verbis, et motibus nugeres. Ah! Ad te reverto

detestor: atq; improbo ꝑ cogitationes istas, q̃ me à te averterunt; proinde ego mihi peccatori, et nō projicias me à facie tua! Jū Domine! fiat pax in corde meo et ab verbum tuum fiat.

℞ 2do si distractiones et nra culpa provenerint obnā remotis vel proximis causis sp̃ recognitis dom corde gtrito et humiliato culpam nrā agnoscere, veniam illi rogare, emendationem proponere, et si qua distractionum occasiones evitabiles, statim removibiles s, illico illam tollere dom!

℞ 3tio tempore distractionum sb oratione cave dom, imo ne liberè et voluntarie eis inhæreamy, idem q̃ facilius tempt̃ vitia penal, et specialē punitiā ꝓsentis vitæ ꝑ. citi capitis, inuitam irrogat, et vitationē sb oratione ꝑ. quam meretur. 4to ubi cum ignaviā, tepiditate, et negligentiā, ꝑ sterilitatem aliquā ex ꝓsenti deteriorē, quam primū distractionē advertimy 3tio sine ob distractiones cogitationē usquā omittamy, aut abrumpamy, sed illis id faciamy, q̃ tempore aridi, et sterilitatis dicendā.

℣. sto quid agere, et cavere? et quomodo viam sterilitatis vitare? Aut ex quibus nat: hos terminos relationē in cogitatione hbt? Ant ex responsione nat: hos terminos ariditatis et sterilitatis esse, et idē sonare, et idē significare, q̃ dicy, et sicy, et: diuturnitatis esse, et Synonymos esse

preparationis remote, item ob priores voluntarias evagationes, et distractiones, vel ignorantiam, negligentias, et irreverentias in oratione mentali coram immensa illa Maiestate divina, nec non ob alia quamplura

Item nra culpa proveniré possit ex indispositione, et malo habitu: revolutione humorum corporis, temporis, immutatione aeris, aliisque dispositionibus, et quovismodo aliter. Quod quidem

D. et peto et humiliter supplico dispositione et permissione ejus qui eam ob varios et SS. nos fines ad sui gloriam et nostrum utilem immittit nos: vel in expiationem nostrorum antiquorum peccatorum, vel nra humiliationem, et cognitionem infirmitatis ac impotentie nre, ut cognoscamus nos nihil posse, et devotionem illam, bonos affectus, et alia, claras cognitiones, profundas consideraciones quas sibi de nobis, nec à nobis, nec à nra industria, sed à sola

tale, et gratia ob. proveniré, vel ut nos probet in fidelitate ut occasionem habeamus varios deo gratissimos virtutum actus

sertim patientie, humilitatis, resignationis, constantie et exercendi, indeque deo singulariter placendi, eumque honorandi ab eoque ampliores gratias, et merita obtinendi, vel eadem

discamus eidem servire nuda fide et pia mente, ac pure de, puraque intentione sine ulla nra consolatione h. n.

R. 2°. Quando cognoscimus, vel advertimus aut

et delictionem ex nra culpa et inde proveniré, quo vigilemus aliqd peccatum vel maiorem defectum admittamus, ut nos semper

linquat deus, sequentia observare promittet: videl nos coram D. Maiestate profundissime humiliare, nraque culpas

noscere, et fateri dignas ac justum et, ut in nra iniquitate nre deus faciem suam à nobis abscondat, lumenque, gratias, et

consolationem subtrahat, et ex tunc tenebris circumdet, et anxietate

ressentiat, item Dnum de culpa dolere, ac emendacionem

des proponere, veniam, et misericordiam humiliter rogare,

qtm in nobis ē, statim facere, qđ ex parte nrā requiritis, profertim v
voluptarias distractiones, et vagationes mentis, aliosq; prorsus actus
defectus vitare.

Rx. 3tiō quando hui et nrum et patte nrā ardtas
et qā ardtas provenial, agrotiny, pouny nhlonay et Dny credere
ac fateri, Deum ob peccata nra, et ingratitudinē poteritam
iustissimē nobis subtrahere devotionis et consolationis spiritualis grad,
imaḡs aridis nos affligere; item Dny nos humiliare, et indignos
reputare sue illustratione, aliisq; gratijs, ac charismatibus, qđ
dilecti, et fidelibus servis suis elargiri solet; pouny tm etm, et
Dny ad Deum humiliter, et fiducialiter clamare; ipsumq; roga-
re pro devotione spirituali; et lumine et grā; qđ quidem facere
plena cum resignatione in sue voluntate, ita, ut etsi plures
nos ab aufera huiusmodi ardtē, sperem nos semp relinquat,
tamen cum humilitate, patientia, et resignatione hanc pa-
tiar, et pati deany, sta voluntati, et beneplacito sue, ac pro
spiritali nrā consolatione habites, qđ pro voluntate, beneplacito,
et gustu suo sue agere, pati, et vivere pōny sine nrā consola-
tione, spem, qđ actiones, et passiones ita viventis longē ac-
ceptiores, deo gratiores, et nobis utiliores plenumq; sit,
quam aliq, prout spā in dño

Rx. 3tiō sue ardtas et nrā culpa, sive
ne illa provenial, semp cavere Dny nro ita, qđ spā
Dny. nrō specialiter cavendū, ne ob aridtatē etc. quā
in meditando sentiny, aditū quedamy inordinate tristitie
meditando sentiny, aditū quedamy inordinate tristitie
pusillanimitati, aut desperationi, qđ in possibile nobis est bene
et bene meditari, et ne propterea, vel alia simili falsa cā
sue meditari, et ne propterea, vel alia simili falsa cā
sue protectu temy utilis aliā ratione inprendendi inedita.
Sue solitam omittany, abreviany, et abbreviany, spretis
humilitate, patientia, et resignato animo stante, perseverem
usq; ad finem, ac interea qtm in nobis ē, faciamy, et ingru-

entibus distractionibus resistamus; id enim si nos habuerit, meditatio nostra eo quo simplicior et sed magis grata erit, et nobis fructuosa quam alia, qua nescio qua devotione, consolatione, et fervore spiritualis sibi peragitur, etsi in ida arida, et sicca ad illo agamus quia quo si minus distractionibus, vel aliis meditationis gratuitis fectibus resistemus, et curate non frustranea pro meditatione nostra peragenda adhibeamus; ratio est, quia illa meditatio est gratior, et nobis fructuosior est, quo fit modo, quo vult Deus, vult ab nobis impleri nostra in meditatione lecta, et ideo audire a nobis impleri nostra in meditatione lecta, et ideo audire a nobis impleri nostra in meditatione lecta, et ideo audire a

Per huiusmodi, et similes humilitatis, patientie, mundi-
cie, resignationes, & alias meditatione, quoteroquin fuime
fica, et sterilis &. reddimur deo plurimum accepta, et nobis
fructuosam, presertim, si ctm ad finem offerumur, & sua diuina
item leste Avila, et cui affectare, si pone ariditatis et derelic-
tionis in meditatione perseveremus, et qtm in nobis est, laniamus,
sibinde miscentes unum, aut alterum ex rosatis actibus, ply placemus
deo, maiorem fructu, et gradu reportamus, quia est necessio
qua professa meditatione, aut qplem latione.

S: Az: my

Brevis Recapitulatio ha dictorum de Meditatione
una cum principijs practicis de illa.

Q. Imo quid sit Meditatio? R. loquendo de meditatione
ordinate, et certo ad eam designato tempore fit, breue describit
quendo: meditatio est attenta, et seria aliqua alicuius rei vel
rei rum determinate, et preparate, et postea per memo-
ram proposita consideratio, ad hoc ut bene cognoscatur, et imprimi-
tur, indeq; voluntas moueatur ad varios pios affectus, actus
virtutu, petitiones, et propositum pro diuersitate rei consideratae
ratioq; b. illuminantis, et mouentis moderandos.

Q. Isto quot, quales q; sunt partes hui meditatio-
nis et quo requiruntur ad eam? R. Imo meditatio pre-
posita preparatione. 3 tres sunt partes assignatae facultates
seu potentias animae, per quas operatur. Ima pars est mata
seu rei meditandae representatio, q; fit phantasia, q; illius
rei, de qua meditari quis statuit, breuiter recordatus, et su
recordando eam exhibet seu proponit intellectui. 2da pars est
consideratio, q; fit per intellectum, utpote q; mata a memoria
breuiter propositam attente, et serio facium mata illius, propo-
sitatas, cau. effectus q. consideral, et magis expendit. 3tia
pars est bonorum affectuum, virtutum actuum, petitionum, et pro-

positorum producto, qa fit ꝑ voltatem; qdo cū actuū nāe memoria propositam attente, circumstantialē, et exacte ꝑcepti aquirit maiorem illig cognitionē, vel proprietatē iterū renovat, magis imprimit, et augeti eg cognitione atq; ꝓpositio movetur voltas ad querendas acty, resolutiones etc: diversitate nāe ꝓsiderate, et cognitionis inde hauste. Ipsa siquidem dirigitur, et movetur circa rem, prout ab intellectu cognoscitur, vel prout res hui illi proponit. Deinde, ut meditatio ꝑtē et recte fiat, prorequiritur preparatio remota, et prima de qiby s. 4. per totū.

Qt. Qtiō An et quam profitas, et utilis sit Meditatio

Rt. 1mō Est profitantissima, et utilissima, cū eam sit nobilissima preēs orandi; ꝑ imprimis gratissima, et acceptissima, ꝑtq; ipsa preorogativa, et optimos fructy, ac effectus, cuius oratio de qiby s. j. abunde ꝑtitit. Deinde ulterius specialissimē et efficacissimē servit ꝑmō ad aquirendas, augendas, et firmandas rerum s. et aliarū ad finē necessariarū vel utilium ꝑtatū cognitiones, accendendo profectus lumine, et illustratione, per meditationē magis, quā alibi datus et obtinetur. 2do ad frequentiores, utiliores, faciliores, et necessarias rerū easdē memorias. 3tiō servit ad hoc ut discamus, et assuefaciamus cum eis loqui et querere, ac respondere ipsum, eg demq; inspirationes audire, cognoscere, et segui. 4tō in eadem meditatione discimus et assuefimus varios bonos actus, virtutes acty etc: ingenti cum beneplacito s. nostro fructu et meritō, emendationis ꝓfectus, et progressus in via ad perficiendū eluctandū. 5tō obstacula ꝓtra ꝓfectus, et ob plures alias rationes specialissimē, et efficacissimē servit cognoscendas, et superandas ꝑ monstrationes, et insidias. 6tō ad extirpanda quaq; vitia, et pravos habitus ꝑmō ad portandas tolerandas oēs generes afflictiones, ꝑsecutiones, et difficultates. 7mō ad devotionis spiritū, et quascūq; virtutes obtinendas, vitaq; perfecte instituendam.

Q. ⁊ ⁊ ⁊ Numetiam, et quam necessaria sit Meditatio?

Rx. ad cratas passiones, et inordinatos affectus edomandos, et eradicandos, ad solidas virtutes aquirendas, ad perfectionem sive Christianæ, sive religiosam obtinendam Meditatio dicitur et absque ea necessaria est. Quomodo eadem breviter, et compendiose ostendi queat, quatenus nisa hactenus dicta aquolibet recte, et facilius fieri possit sequenti practica instructione compendiose, clare, et perfecte ostenditur.

Brevis Instructio practica
Recte et Facilitet Meditandi

Quicunque ergo Meditari vis, hæc ut sequitur: Prædicta ante Meditationem, si hanc post mediam noctem aut demane instituis, remote te prepara debita, et promissa bona intentione, et invocatione S. gratiæ legeatur et consideratè vel ex libro formatas Meditationes, vel ex adio mad. de qua Meditari vis, quæ recte, eaque mad in duas vel tres partes pro cuiusque divide, et fructus, id est, bonos affectus virtutesque ex eis primarij interito sanctuario, quem in qua vis Meditationem hæc quæ nil, extirpatione vitij, et implantatione contraria virtutes. Inde clare poteris, cum tunc aliqualiter ob oculos habe, et provide, salvata semper libertate spiritus S. Si ex eadem ratione alectione mihi dicis, vel legere nolis, ut Meditatus de mad, cuius lectione indiges, saltem ad determina, eaque in punctis divide, et ut fructus aliqualiter provide.

Deinde, quando altera die imminet tempus Meditandi, breviter cogita, adesse iam saluberrimam horam audientiæ et Conversationis D. estoque memor sanctissimi et adorandi Dei, et coram eodem, qua potes humilitate et reverentia utente ac devotè, pacatè, et quietè cum fide, et fiducia

cuiæ virtutum, et petitionum aut q̃ by, preparatio proxima
q̃fiat vita dicta fuerit.

His finitis illud breviter recordare nãe, de qu
cogitari vis, imaginando tibi eandem q̃ si in facto q̃fiat
q̃ ees in loco, ubi fit, vel facta ẽ, vel q̃fieret coram
tes in loco, ubi es, vel poteris affgr simili imaginatione de
eadem simplr cogitare; q̃ etm sepe facies, si de vitio
virtute vel sententia, aut doctrina fidei, et morũ medita
vis. Postea statim per intellectum nãe ordinate secundũ partes
seu partes racionis, et tranquille expende q̃sderando ill
si in facto q̃fiat secundum eam, vel plures circumstantias q
qui? ubi? q̃ by auxiliis? Cur? quomodo? quando?
vita vita effecty inde provenientes; et qualites turpes
hoc imiteris, vel abeo dissuas, vel si de virtute cogitas
q̃sderando eiy nãe, partes, grady vel proprietates vg
prudentiam, utilẽ, necessitatem, effecty ei: et exem
plorũ, q̃ eam coluêre, et illorũ, q̃ contrariũ fecêre: ut
quomodo tu in ista te habeas, et imposterum te hbr̃e velis
vel si de vitio cogitationis; q̃sderando eiy nãe, partes
proprietates, vg. malitiam, iniquitatẽ, turpitudinem,
offensam, et inimicũ Dei, damna, et malos effecty illi
inducẽm et vsq̃ad, exemplo et damna illorũ, q̃ talia exer
cuerũt: item quomodo tu in illo te habeas, et hbr̃e velis
vel si de sententia, lectu, principio vel doctrina fidei, vel mo
cogitari vis, q̃sderando personã, q̃ locuta ẽ, proprietates eiy
vg: equitatem (veritatem) utilẽ, necessitatẽ &c. exemplo eo
qui eam observarunt, et illorũ, q̃ eam neglexerunt, item
modum circa illam te habeas, et hbr̃e velis: et ita q̃sdera
habes tuam meditationis partem vel nãe q̃sderationem
quod fit per intellectum.

Ut autem bene, ac fructuose hanc q̃sderationem
perficias, sequentia partim cavebis, partim observes oportet

el de quamuis materiis sua cave; vel dum chad p̃ illicito
expendis; & non nimis cum vehementi conatu, vel quasi coactione,
sed ale, quiete et suaviter; seriò tñ et attente facias; vnde ob-
serva, q̃ necesse est, vel chad secundum circumstantias et proprietates
suas allegatas exercitatis fugere, si secundum eam vel alteram ad
tot eam ffideres donec voltas ad bonos affectus, virtutes actus
et proposita moveatur. Hic observa, q̃ in ffideratione circumstantiarum
sis. et multum abstinere nimis circa eas circumstantias ffidere, q̃
magis fervent ad intentum fructum, et finem Meditationis; cuius
gratia tñ, et cursim transeundo facias. Ita quidquid ffideras,
attente ac tractim, et aliquo inhaerendo ac ruminando experiaris
et bene cognoscas, ac emprimas. Vltò cave tñ, ne magis circa
statum in ffideratione q̃ in reducendis bonis actibus, affectibus,
et propositis p. utpote in quibus potissimum Meditationis fructus con-
sistit, insumas. Vltò observa, q̃ si in ffideratione rerum
vel alterius circumstantiae sufficienter moveris voltas ad eam
vel alios bonos affectus &. eis statim inhaereas, illosque prosequa-
ris, quandiu affectus et devotio stetem tabbis durat; nec
curandum, q̃ plura adhuc quanta vel circumstantia restent;
curandum. Quia ultra adhuc quanta vel totius satisfactionis circa
quam atm devotio et gustus, vel totius satisfactionis circa
quam aut plures ille bonos voltis affectus &. ffideratione
etiam aut plures voltas moveatur voltas. Vltò observa,
etiam assume, donec rursus moveatur voltas. Vltò observa,
quum mod ffideras, discursum tuum intermitte et cogitationes
dirigere vis vel ad Deum, ffi si cogueris; vel ad te ipsum,
et ad alium creatum, vel simpliciter.

Postquam observaveris observandis mod vel circumstantiis
suis sufficienter ffideratis, ffectum ffi nostro, ffecto etm facilitates
et varia bonos Meditationis, reductio ad bonorum affectuum,
virtutum actuum, et bonorum propositorum, quae fuit voltas,
et ffecta ea est sua affectibus et motus erga vel etra alios
ffecta ea est sua affectibus et motus erga vel etra alios
quos, quod intellectu cognita, et cognitum proposita; hinc quamprimum
in ffideratione ad unum vel plures bonos affectus &. moveri
te advertis, ejs te accommoda, illosque, sive inde postea
sive plures circumstantias ad illos moveatur voluntas.

Porro, ut circa istud hanc, caueas principale meditationis
partem recte et fructuose procedas, aliqua ei
uanda habes; imo cauendum, ut bonos affectus etc. sanctis
et superficialiter, sed matureè et tractim elicias, eisq; standum ibi
eos, quamdiu deuotio durat, et donec tibi satisfaciant. Nec
ne urgeas te cogas vel astringas, et si vim tibi inferes, ut
fatos bonos affectus cum deuotione, et consolatione sensibili ex
cies. Istic observa, ut hic varij boni affectus elicyuntur
prout ipse Deus dirigit mentem et cogitationes; hoc vel
gratia S. moueat voltas, tui pie et tranquille conare
fiat, ut quique elicuntur tales, qui magis ad rem intent
sint, salua tui semper spiritu et gratia S. libertate. Si
obserua, ut ex meditatione rerum et ipsa fortum ad tuum
intentum elicias propositum, ut pote in quibus lucta dirigat
meditationis ordo mentis, cogitationes in genere, affectus
in specie, et quidem in tepidis et languidis, ut firmiter et
caliter, prouisi etm, ac resolutis medijs nullis amodo relictis
ipse totum cum plenaria fiducia, ac confidentia in Deum
humili ac fiduciali invocatione gratia et auxilij S.
audientia S. questi luminibus, et gratijs collatis. Indè ver
rogando de comitis defectibus, istic te, tuaq; omnia
tum semel offerendo. Sic demum invocando Deum, re
sequendo, ac sic tandem, pte, et alia orando. Ple
etm fucia, recensita tua meditatione, pte, sic inde in oratio
confessari, seq; inuicem iuuare, ipsa ut postquid istic pas
incepit, adhuc de novo item subinde resumatis affectus
modi, aut circumstantia, aut illij recordatio, ut vel
Deum noverature, vel magis inflamet, et excitet
Ver hactenus voluit et comprendiose quidem
absunde istat. Ne meditationem reverea difficilem, sed
ea et sequentibus etm simplici, simq; facilimè procedi mentis

fructu creditari, cogit nec requisita ad eam preparationis
nec pars aliqua requisita, nec modus difficilis fit. Non preparatio
remota, quivis etenim, quomodo velit, legere potest mala, eamq;
si quanto dividere. Non proxima, quia formata ad mayhabet.
Neq; difficilis 3 ima pars Meditationis, quia cuivis facilemus 3,
breviter et simpliciter. rei, de qua creditari, vult, reminisci, frig
recordando eorumq; mala intellectu, ponderandam. Neq; nda pars
ponderatio vult, et operosissima difficilis 3, qua 2 gravis 2 sedus
ponderatio vult, et operosissima difficilis 3, qua 2 gravis 2 sedus
plures et varias etiam notas circumstantias ponderari valet, ponegnte
duel qui 2 sedum mala, saltem sedus altera circumstantiam
ponderare et expendere pot mala; tus qua 2 potissimu et maxime
fructu Meditationis non in ponderatione et speculatione
mala, sed in productione bonorum affectuum 3. consistit, consq;
duel qui intellectu multum ponderare aut speculari queat,
voluntatem, et qui ingravidanda mala nihil valeat, nihilominus fructu
desiderat facere Meditationem, eliciendo vilt bonos affectus 3.
Quod etiam sepè, quando simplices et rudes parum vel qui nihil
ponderare et speculari valentes optimas faciant Meditationes
et ad altos veniant contemplationes, prout bene advertunt Mystici.

Tertia difficilis 3 & 3 tia pars Meditationis
productio vilt bonorum affectuum 3. qua 2 nihil cum veritate
dicere voluerit, qui facile esset, si velit, hunc vel illum
actum virtutis v.g: amoris, fidei, fiducia 3. hoc aut
illum propositum fructuosissime cum d. gratia 3. qua 2 sequi para,
hoc 3, eliciere, protestetur, quia ad regulas, ulcum devotione
relationem, fervore aut affectu sensitivo producantur, &
tum sunt laudi et fieri, deo gratissimi et nobis utilissimi
si valeant nihil sunt dicta. Tenuis difficilis 3 Confessio
Meditationis. De qua differens in certis iuxta familiis articulis,
quos formatos habes supra, et in libello manuali.

Qu. Qd Quidam in comendo vivent? et
qua impediant Meditationem? Re. Sine dubio impediunt sine

defectu, 3ōta instructionis vel lectionis, et studij proprij circa hēc et faciem methodum meditandi. 2dō imortificata nāe malo passiones, et inordinati affectu, ac desideria. 3tiō nimia curiositas quinq; sensuū, item nimia cura et sollicitudo de externis. 4tō excessus in cibo et potu. 5tō pigritia nāe. 6tō omissio preparationis remote

Et. 1mō meditationē, rotere ea, q̄ solēt dici specialiter, eta sivant ac facilitant 2dō 3ōta instructio, et studiosa lectio circa modum bene meditandi. 2do frequens lectio spūalis. 3tiō animū à malis passionibus, et inordinatiss affectibus et desideriis liber 4tō custodia quinq; sensuū, et mortificatio intellectus curiā curiositatē. 5tō perseverantia 6tō studium virtutis. 7mō studiosa et pia preparatio ad meditationē 8vā rationa, q̄ etam remouet 9nō frequens et sedula pacis, ac exercitium meditationis 10mō frequens et fiducialiss invocatio dīj et gr̄ē ejus, et 11mō frequens fiducialiss invocatio dīj et Domine Jesu gr̄ā recte meditandi.

Principia Practica
De
Oratione Mentalj seu Meditatione
Principium Primum.

Magnam et specialem semper habere estimationem de meditatione, eiusq; utilitate, et necessitate

2dum

Certō credere, et supponere, q̄ sine frequenti meditatiōis exercitiō nra status et solida virtus, multō minus vera perfectio nec religiosa nec christiana aquiri valeat. Et inde frequentare meditationē, idem ee, ac velle tendere ad virtutem et perfectionem.

3tium

Meditationem summopere amare, eamque sedulò frequentare.

4tum

Firmissimum, ac inviolabile habere propositum, meditationem, et recollectionem quotidianam rite statutam tempus diligenter semper, et tempestivè anticipandi, nisi obortâ vel aliâ vera, et legitimâ causâ impediat.

5tum

Simile habere propositum, et frivolis, fictis, inutilibus, aut necessariò protrahendis cūis vel negotijs nunquam omittere meditationem, et recollectionem, aut abeâ se subtrahere, vel eam decurtare, vel adeandem tempus proferre; sed potiùs regulam vera ita disponere, ut quantum possibile est, meditatio, et recollectio non negligantur.

6tum

Quando quis cum tempore ex officijs à meditatione, et totâ communitate peragitur, exempti erit, firmum habere et servare propositum, diligenter et tempestivè quotidiè meditandi, et tum recollectionem, et tum privatum institutj exercendi. Et tum meditationem aliquam meditationi, et reflexeam divisionem quotidie de manè aliquam meditationi, et certum tempus eam temporis ita faciendi, ut meditatio sine certo tempore non fiat, præsertim cùm per eam quis non perdat, sed lucretur tempus ex officijs sibi negotijs obmissione grauis et affectionem divinam.

7timum

Etiamdum ad alia loca profecturus, aut veniens, meditationem in via pro ratione temporis (si quid fuerit impedimenti) quotidie peragere.

8vum

De meditatione, et modo recte meditandi sapientes et tandem legere, et relegere. Donec ita perfecte calleatur,

et memoria sufficientes imprimantur, accedente S. Gratia ejusdemq; fiducia.

9.nus

Firmiter credere, et indubitate sperare, q; etsi ab initio creditatis difficilis appareat, et nobis utilitate adesse videatur, q; nec ita temporis, sequis, q; tam ejus humiliter ac recte facere, et creditatio frequentata quotidie ita efficat, facilis, ac in vario fiunt delectabilis, q; nec consolatoria sit evasura, ab initio et sequens etiam, q; non sentitur, nec advertitur, ingente q; fructu effectum.

10.mus

Tempore ariditatis, desolationis, et tentationis creditationem non omittere, sed cum patientia et resignatione humiliter et recte facere, q; possumus, certo q; videre, etsi ex integro aridam, et involutam tractata, cum patientia et resignatione ad finem usq; humiliter frustrata creditationem seu ego, imo magis fiat, et nobis meritoria esse, quia altissimas et summas q; templationem.

11.mus

Deum pro gratia recte credendi sequi humiliter, et fiducialiter invocare.

S.c: 15.tij

De precibus
Seu Aspirationibus jaculatoriis

Merito post orationem vocalem et mentalem nunc agimus de orationibus jaculatorijs, tum quia vera nostre orationis species, tum quia subinde corde, et ore subinde vero sola mente fiant, integre se utroq; modo ne vocali scilicet et mentali quodam modo participant,

tum denique, qñ ijs potissimū frequentiori et fructuosiori usui fit, qui in meditatione idem magis fuerint exercitati; in quibus maximum tangant fructū, cogas ad quemplacet et vitam meritibus miscē disponendam, ac compendiosā deducat, in ea foveāt, foveat, et augeat, unde etiam existentibus in via illuminativa et unitiva, seu proficientibus et perfectis magis propria sit quām incipientibus vel existentibus adhuc in via purgativa, ita tñ, ut his quoque maximē prosint, quamvis frequens cordis exercitium ejusdem abinitio tam facilitet hinc inde de his amplius dictum fuerit, alterum de via illuminativa, et unitiva, tñ de ijsdem utrumque de vera oratione specie breviter saltem prout tuā et nostrā imbecillitatem agere oportet.

Et itaq; primō, Quid, et quām utiles sint orationes seu Preces Jaculatoriæ? R. imō sunt brevissimæ quædam orationes vel virtutis actus fideles sola mente, fide corde et ore simul facti; quibus quivis fidelis, et anime devote frequentes solent in quovis loco et tempore, die ac nocte, domi, foris, in quovis negotio ad Deum vel Celites mentē erigere, manifestandō eisdem pios cordis sui affectus, desideria, propositā, petitionesq; innuendō. Dulci descriptiō et terminis: vocantes etiam preces seu orationes jaculatorias, quia velut jaculorum et sagittarum brevissimē emittuntur, velocitate transeunt nubes, et tendunt ad locum, Coelum scilicet, unde nos Dona Celestia nobis referunt; vocantes etiam illas quoq; Aspirationes, et preces aspirativas, quia illis aspiratur ad Deum, per eas aspirat fax Caritatis nōis, dum gratia ad Deum spirans, et nisi Deum spirans, in dies fit, ut eadem fervor Charitatis in dies jā Deum ferē aquē, ac vita corporis aspiratione ceteris fidelibus spectatoribus. Vocantes insuper motus Anagogicos, id est, surgentes, quia per eas a rebus terrenis abimimus, et ad superna levamur, ipsaq; subtilissimā cum Deo unionem evehimus; affectus quoq; pij nuncupantur, quia Cordis affectiones, et desideria, voluntatisque propositā.

R. Dò preces jaculatorias prostantissimæ S. cruc-
mo, ad Cujus generis bona et bona tam temporalia quæ
spiritualia assequenda, proferendi ac ad perfectam dei cognitionem, amo-
rem et unionem perveniendam, ac observandam, accò ut
sanctissimi Magistris meritò vocentur Vera Compendij ad sanc-
tam probata responsio cujusvis &c. qd sit vera et propria precum
orationis, assertio existendo ex ea ideo quemvis prerogativæ
quæ de prestantia et alte orationis ut sic dicunt fuerit.
Prob. Victorij Coj. imò unanimi sensu SS. DD. et effect: nam
ut ait Card: Bona: c. 6. Compend. ad Deum: ita vocal ora-
tiones, seu preces jaculatorias, tanti momenti ad
quendam breviore, perfectionem hoc exercitium orationis
jaculatoriæ, ut illæ semper plurimi æstimarint, quotquot
fuerunt viri sanctitate et doctrina conspicui. celeber-
my effecta et sanctitate conspicuus vir Joan: à Jesu Maria
in Theol: Mystic: c. 9. ait: Colcommunis, quos legerat, Jes
entia est, ad utilissimam dei cognitionem et suæ experimen
talem operationum exercitio ita ad erigi, ut sibi non angelum ex
ercitium mirij laudibus celebratum, cæteris ibi ante oculos
frequentes plurimum, profuisse, habet enim tam egregia vim
stimulandi, et SS. Patres urendi, ut hoc unum idoneis ejus
frantius septum studio virtutis animato ad summa Christiana
vitæ perfectionem et unitatem cordata nra reducat.
Milby et alium maioribus SS. DD. de maxima orationum jacul:
utilitate et prestantia testimonijs, ut ex Latè in clero recens
inas, proferam si adducere velem, qd mirè de illis
sit S. Bonav: in Theologia Mystica.

Non tam verbis, quam facto et exemplo suo docue-
runt et commendarunt, prestantissimum orationum jacul: ge-
nus exercitium, quotquot sanctæ fuere animæ, recorde
Sancto S: dom Christo Jesu; in horto enim ita et tribus vicibus
idem oratione jaculat: Pater, si possibile est, transeat à me
Calix iste, verumtamen non mea, sed tua voluntas fiat.

in Cruce inter acerbissimos dolores aliquot subinde aspiratio-
nem huiusmodi ad Patrem ardentissimo fervore emisit: Deus
Deus, dimitte illis, quia nesciunt quid faciunt. Item, Fey!
fey mey! ut quid dereliquisti me? Similiq; jaculat: oratio-
ne finivit vitam, dicens: Pater in manus tuas comendo
Spiritum meum. Christi perfecty imitator S.P.N. Francisty
aspirationes, et preces jaculat: in ultimo ejus infirmitate,
adeò ut in elucidanda et repetenda illa rotunditate: fey mey, et
nuda integram ejus sentiroten. item frequentissimum,
via! orationis jaculat: eleemosynis dei, nisi sancti et electi viri
maximo cum fructu ejus habuere, sunt ad longum enar-
rat Card: Bona loc: cit: à num 13.

Ratio atm. Cui tanto utilitatis et profectui
sint aspirationes, seu orationes jaculat: patet ex. quia
de gravi oratione militant, et alios, qui ab hui brevitati cau-
mitterentur, etm sequens ille S. Ima. qui à Roi ffi. dicit
breves, frequentes distractione fiunt. et ordinis ex Cordis
servidi, ac devoti eliciuntur, ejusq; cor. 6. illius penetrant,
et magnus semper fructus generant. vide qui à sequentibus
exercitio ingiter renovatus, fovetq; et augetur nostrique
mori et devotionis spiritu, quique alias sine dis intermissa
divinis negotiorum, et tentationum disceptatione facile dissipatus,
diminuit, aut forsitan extinguitur. ex lege veteri erat
S. mandatum, ut in altari semper et perpetuo ardere ignis, quod
sacerdos officiendo ligna foveret subderet: 6. ignis sanctus
ardebit in altari, quem nutriet sacerdos subjiciens ligna
quibus ignis, repraesentabat ignem S. amoris quem in altari cordis
semper ardere vult dey; ad quod ignis conservandum et augen-
dum nostra ff. ligna orationis, quotidie copiosius
adhibenda mentale, interdum quasi
officiendo longiorem orando mentale, interdum crebros breves aspira-
tiones de nocte videntibus officiendo jaculat: quia nisi hac creditationis, et aspirationum
ligna adhibeantur, ignis amoris, et devotionis fervor ac
spiritu conservari nequit. Utia quia aspirationes
jaculat: ipso dei agenda cum deo tractione, laudem cum ipso
sanctorum quaerationes, et fruendam eius presentia cum

maximè servunt, similes ad vincendas ois generis tentationes, rejectadas demonis insidias, obtinendas gratiã, et lumina ꝺ. mi
ꝺlument; ꝙuãm effectu et fructu illarum con petit Card: Bona
Ra: n.s illis verbis: Non emittam ignem in Cadiby nõis aversa
gressumq; oiã penata, vitiã oiã destruatur, tollat ex à nob
quidq; est terrenæ affectionis, quidq; dissimile, nos faciat ꝺe
et sanctã cum ꝺo unione impedit; eo mediante virtutes theo
ales, agnatæ virtutes, perfectiones operaões, dotes tam
tæ infusæ, excrescant actus elicitos, intentio
cogitus, affectus inflammatus, voluntas disponitur, mens ad
templationẽ et toty homo in ꝺeum transformitur

Q. 2ꝺo Quid in praxi observandum, et cavendum sit circa exercitium orationis jaculatoriæ

Rt. observanda est sequentia. 1mo ut ꝺeum aliqm qs elig
do negligenter, festinanter, aut perfunctorie, vel et sine
lepida quietude, cum attentione, natura aliqa serenitate
ac sinceritate faciat, ita ut ab interiori hui, profluat
do finem eam ꝺem spiritu aliquoties repetere, velei imo
ꝙuis. si devotio et affectus id suggerit, tempus et occasio
ratitus, ply em quid ꝺeum velet unusq; aspiraõ benedi
cita, quam centies quidè prodeste. 2ꝺo observa: ut
precipitata jaculat: cum memoria profectus. seu cum
profectu ꝺei fiant: si em Christus reperta recordamur
Dotta cum attentione, reverentia, et humilitate, amore et
fiducia fundè eas eliciemy. qui em nos citius in ꝺe
maiestatis, amandissimi, Dei optimi, et Christi ꝺilectissimi Patris
alicke, quàm attente, devotè, et humiliter cum illo quæ ꝺebe
unde mutuò se uniant exercitium aspirationis, et memoriæ
præsentiæ ꝺei, ita ut simul frequens exercitium piarum ꝺei
rationum valde ꝙuis ad habitum, et gratiosam habitualem ꝺei
sui cognitionem præsentiæ ꝺei multum facilitat exercitium oratio
jaculat: cæterum qualiter in pari exercitio ꝺei memoria
ꝺei sanctæ, et ubique præsentis habes supra cap: 2ꝺo et 3tio observa: vel potius Cave: ut hoc exercitium affectus
non cum impetu, violentia, anxietate, aut indiscreto ar

2ª devotione ffferè conatu, alioquin finij caput tedente modo fiat, potiùs pacatè, tranquillè, supplex, humiliter et liberè 4tò observa. 3º cum voluntate humilitate, fiducia, diffidentia: 5ta vel confidentia in Deum, is sepiùs invocandus fit no bonus et gratiæ aspirationum seu veræ caulat: non nisi bene ait S. Chrysost: l. 2. de orat. fun. prò variis hominis affectus cum Deo colloquium, nisi adsit deus, et actus spiritus sancti.

2. 4tò quoties, et quando potissimùm; vtrum præ cæteris aspirationes caulat: sint eligendæ? R. imò illæ, quæ in oratione mentali, vim magis excitati, atque ab inordinatis passionibus, desideriis, curis, et specieby terrenis magis vacui, sunt eligendæ frequenter eligere, vt tranquilla libertas, sinè gemitu cassidæ frequenter eligere, vt tranquilla dies, 3ª nec hora, noteread, nec aliquid negotium fiat, cui diffe ratur, prò aliquo ad Deum aspiratio. Sta docent et suadent ss. ab. et effect: ob grandem fructum, et magnum bene placitum d. vide Jurgens, putatque aliqui, tali modo impleri illud: oportet semper orare, et non deficere. vides quos S. Ephren quotel semper orare, et non deficere. vides quos S. Ephren ad propositum ita Cogtz: c. j. oral: ad Deum: quotel semper orare et non deficere, quemadmodum ait Dny, quare sive dormias, sive quieveris, sive ieiunes, sive comedas, sive bibas, sive accumbas, cave orationi intermiseris, sive in Ecclia fueris, sive in agro, etsi ovis, pastor, et occupatus fueris, sive in symbosio versaris, ab oratione s. caulat: Cogitationes, etsi in symbosio versaris, ab oratione s. caulat: cave desistas.

R. 5tò quamvis recipientes, et ij qui inordinatis passionibus etc: adhuc obtinent, formitas, et specieby vitiosis phantasiam, cordis affectibus satis repletam hoc phantasiam, cordis affectibus satis repletam hoc phantasiam, cordis affectibus satis repletam hoc

NB. hæc fit 2da facies.

glorificatio, et devota pronuntiatio SS. Nominis JESU, seu invocatio patris, p. S. Gordonem, ich rote in quo oportet nos salvos fieri, et in quo Dei electos exaudire promisit Deus qua Preces et aspirationes Ritus in libello Examinij.

Principia Practica
De
Precibus Jaculatoriis.

Principium 8.vum.

Quamvis preces, et affectus jaculatorij frequentiores, et ferventiores esse deant quandoq; ejusdem virtutis; vel magis ab inordinatis passionibus etc: liberantibus; vel magis in virtutibus exercitati; tamen utile, et quandoq; magis in virtutibus exercitati; tamen utile, et quandoq; magis necessarium 3 ad idem statim in Novitiatu assuescere, et in sua conversione annos per frequentatos acts Rectitudinis devote conversionis acquirere.

2dum.

Sedulò conari, ut certas aliquas preces seu affectus jaculat: roserta ados, et magis ex pro devotione, et non spiritu gustu, aut qui à Magistro vel Directore spirituli proscribuntur per certis occasionibus frequentius meminisse Vigiany, nobisq; familiares reddany.

3tium.

Quotidie unam vel alteram ad assumendi et determinandi meditatione, idamq; de die postea revolvere.

4tum.

Unam vel plures frequentes pro Examine particulari assumere.

13. hoc fit in sanctis.

4tò post 3ry gdbt. 5tò singulis horis ad sonum campane. 6tò tempore tentationis, afflictionis, et difficultatis frequentiùs et quidem specialiter spirituali lectione ovò inter quevsan: dum cum Ruby, ne Rej pietij immemores meè nostri, tempo: ralibus, sed diuinioribus cogitemus, profectum cùs in lingua sanctè ac Sacramentis aliqua scientia. 7mò interdum dicendus est Benedictus, ne ibi fiat excessy.

IX 1mò licet nulla certa prescribi possit regula, quoad vel quas aspirationes, sint in precibus eligendæ, pleraq; eligunt spiritus libertas, cum ida sint optime, quæ: tunte gratia S. vere ab intrò sancto provenunt, nullay alteris frequentiùs, et efficaciores sint, quæ scripturæ S. objectis Psalmis, qui illis plerisq; documentis; unde cogit verba S. scripture uti potest à spiritu S. sentata mirabile et longè maiore, quàm alia, habent vim et efficaciam.

Hinc in gradu et Consolatione vitæ, charissimi Filij! et ad facilitandam orationis facultatem exercitium non gravis occasione ajuvande quedam in precibus et S. Libris hic vobis exhibitas, primò notate, pro aspi: rationes. in intelligibilem brevem petitionem Dei, qua aliqua petitur, nec plus aliud ad unum breve invitè ad sanctum desiderium, pro quovis cujusvis virtutis, aut alius pii actus: amoris, Timoris, Contritionis, Fiducie, propositi, &: Resignationis etc. etc: Quamvis acty bona intentionis, sibq; ipsum aspirationi ea qua agunt, et patimur, pro brevibus effe: rung; Item humili ac fiduciali invocatione qua nos cum Maria et Gloriosa in sanctis ipsum. Cujus auxilium et misericordia imploramus, frequentiùs (utpote efficacissimo) quod in cunctis impetramus, frequentiùs (utpote efficacissimo) nostris et finem utiles cleri sunt; pariter frequentio: ris actus interni, et potentes acty Amoris, Contritionis, Spei, Fiducie, Resignationis, et gratiarum actionis. Horrò interdum orationes jaculatorias frequens fit invocatio

Occasione tentationis, persecutionis, Negotij proportionata sibi assumere, et frequentare.

9tus.

Precidates assumere, preces jaculatorias pro Sanienda, repetenda, et gustanda bona Intentione.

§: 14tus
De
Lectione Spirituali

Merito post Meditationē seu orationē mentalē agitur de Lectione spirituali, quia inter effectus et fructus alios, ex hac prodit, q̄ Meditationē nec non orationi quamlibt mirē facilitet, et adiuvet, prout patebit q̄ndo

Q. itags ēmo quid, et quotuplex sit Lectio spiritualis? R. ēmo Lectio spiritualis est illa, quā Scriptores, vel S. SS. vel DD. seu Scriptores de mutua Ascetica tractantes rite legimus, ut Deum et voluntatē Suā, bonum et malum in omnibus sōte cognoscamus, cogtags Sāe voluntati et bonum amemus, prosequamur; et faciamus; malum vō odio habeamus et declinemus. Cuius descriptionis tris, et alius magis patebit q̄ndo. Solūt videndū est hanc Lectionē colligere, finē Lectionis spiritualis ēē in hoc situm esse: ut qñ legimus, studiamus et bene cognoscamus, Deum et ejusdem precepta ut capta cogtione assequamur, et amemus, Voluntatem Sāe cogtā amando bonum et fugiendo malum cum cognitum habuerimus.

R. Dño Lectio spiritualis, quinquè dividitur in ordinaria et extraordinaria. Ordinaria vel, quæ ista propria Divisione temporis vel superiorum aut statutorum ordinatione quotidie à quovis libet virtutis et perfectionis amante, vel aliqs saltem tempore ista: rium fieri solet, ac Dbl. Extraordinaria vero, quæ vtra ordinaria ob speciales causas et rões, certisqs occasionibus et temporibus instituitur ac plerumqs diutius continuatur, prout fieri solet, si aliqa adversi: tas, tribulatio, vel tentatio id exigit, Dumq remedium vel consolatio: nem in lectione quærimus; item si hui et nunc scitu magis necessaria sua affectui virtutis vg: vel vitij, modi aut fraudis evadi: tandi, aut pugnandi etc: Item lectione requirit. Item tempore exercitiorum annorum, vel diebus festivis, quibus ab alio labore, aut occupatione magis vacare, quibus lectibus ac lectioni sacræ magis incumbere queunt.

Q. Dño An, et quam profitans, utilis, et ne: cessaria sit Lectio spiritualis? R. Quod lectio spiritualis summa profectio, quemqs ad tantæ utilitatis sit, ut oes SS. Patres eam tanquam summe utilem, quin et necessariam sui: is suoqperè commendent; procedente in hoc Spiritu S. per Apost: Timoth. 4. N. 13. suadente. attende lectioni, exhortationi, doctrinæ, nolo negligere grad, quæ vite sit, per occasionem legendi à deo oblata, nam scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, arguendum, et corripiendum.

Ratio multiplex, et quidem sua sit, qd lectio spiritualis post orationem, profectissimum remedium sit agendi tilis ac necessariam cognitionem dei et divinorum, boni et mali, liorumqs ad vitia extirpanda, ad amorem dei, virtutesqs affectionem agendam, et hac cognitione atm ad boni amorem, prosecutionem; mali odium, et fugam vitandi; cum em voltas ea sit cera dejecta à cognitione, vera vita illud: nihil volitum, quin precognitum; palam est, qd si intellectualiter lectione debita profectum cognitionem agrat, voluntas proportat,

hoc pro diversitate cogitionis ad aliquid proportionatos facile mouetur, communem, et prosequatur; malum autem odio habet, et fugiat, et gideo eò magis, quò maiorem cuiusvis cognitionem legendò acquirit.

Patiendo autem quòd totam ignorantiam, et cognitionem ab eo penitùs nocivos errores, et falsas opiniones, et falsa precepta, quæ sibi declarè nobis demonstrandò ejus mandata, et precepta, quæ sibi difficilia putabamus et odiosa, reverà facilia, suavia, et jucunda nobis ad Christi: nihil nec suave est, et onus nobis leve; viam virtutis et perfectionis, quam hactenus tristem, melancholicam, tediosam, et vilem, bonis temporalibus quærebamus, et illa adeptabamur, in qua vera lætitia et gaudium, gloria et honore plena, bonis temporalibus nusquam ad abundantiam mirè provisam, ita ut legens plenam admiratione et gaudium priùs errore, falsisque imaginationibus tam agnoscere quàm palpare, et cum veritate fateri deat, mecum exclamando cum Propheta: quàm dulcia faucibus meis eloquia tua super mel ori meo: quàm magna multitudo dulcedinis tuæ Domine, quam abscondisti timentibus te. nos multa te diligentibus legem tuam, et nil illis scandalum; certè videtur mecum quàm vere dicit nihil mihi suave est, et onus mihi leve, et quàm verum est illud: suave mihi, quoniam profectum quæ diligentibus Deum cuncta cooperantur in bonum. bonum mihi lex oris tui super millia auri et argenti; ex vera testimonium tuorum delectatus sum super omnibus divitiis; mihi sit mandatum tuum super divitias plurimas multas. atque hoc legendo super magis cognoscet et penetrabit

Ratio 3tia est, quia ꝯ. go ro certa ratione stat. / Dum scili: humana vite legimꝰ no scrum loquitꝰ deꝰ, et specialiter, in: partibꝰ humana, varijs gratijs et instinctibꝰ ad ꝺ bonum mouet: nam vigta eam S. Bo. et effect dum oramꝰ, nos lo: quimur cum deo, et dum legimꝰ, loquitꝰ nobiscum deus; illum alloquimur, inquit S. Ambros. *Dum oramꝰ, illum audimꝰ *l. 1. offic: c. 30.
dum ꝺ. legimꝰ oracula et S. Hieron: ad Eusseb: epist. 22.
oras? loqueris ad sponsum: legis? ille tibi loquitur:
et S. Chrys: grad: 37. n. 39. Ꝫ mediocriter, solet illustrare, et
colligere mente lectio; verba cū spiritu S. ſt. et lectores
ens dirigit, et moderantur. quarte etm reflectia, et
ultis sit fructus. et specialiter spiritus S. tibi loquente audire,
quivis facile sibi imaginari ꝓt, unde monet apost: 1. Tim: 4.
v. 13. attende lectioni, exhortationi, doctrine, noli neg:
ligere gratā, q̄ cōtē Ꝫ occasione legendi ꝺ ꝺes oblata.
Quarto ꝓpositū etm scribit S. Chrysost: homil: 31: in Ioan.
ut ad progressū spirituali lectione ad sanctificationē, et gratā
perficiendā ꝑt, spiritualis lectionis ad sanctificationē, et gratā
spiritus s. infundi. quibus gsonat Thom: 2. 2. q. 83. a. 3.
obiungꝰ verbum ꝺi legimꝰ, ibi spiritus s. occulte operat
qui malos de peccato redarguit, et bonos ꝺ fert et consō:
lationē scripturarum gfortat, ut amplius proficiant.

Ratio 4ta Ꝫ quia lectio spiritualis ad meditā:
tionē vite, et ꝺuotionē ꝺ sanctitatem ꝺ valet, cuius
luminis facilitat; hoc ipso cū, q̄ Ꝫ nigta ducta mediante
lumine facilitat; hoc ipso cū, q̄ Ꝫ nigta ducta mediante
lectione spirituali cuncta rerum spiritualium notitiam
lectione spirituali cuncta rerum spiritualium notitiam
legere magis ac magis ꝺ agrany, atq; ꝺ reddit et phanta:
sia bonis speciebꝰ, cogitationibꝰ ꝺ rebꝰ spiritualibꝰ, et
ad creandā pias nostras, aut valde ꝺ mentibꝰ inhonestas,
facile coinde ꝺ intellectū ꝺ ipsum meditari; voluntatis
rationes, motiua, rationes ad movendā ꝺ ꝺ nostra
proponere; ꝺ quibꝰ pariter etm voluntas ꝺ ꝺ rationi
ut quescentes aut, propositā ꝺ, ꝺ ꝺ ꝺ

minus ꝑfficiate rerum spiritualium notitia hbt, memoria phantasia pauis, vigor debiliby, et minime sufficientby ho[mi]ni ꝓficiby ꝓdest, malis aut profanis ac inutiliby abunde Vnde Difficile erit intellectui de diuinis et spiritaliby rebus meditari, affectus voltos ad bonos affectby etc. minus apte agerebit, cui intellectus ꝑficiatur ad iudicandum recte, qd meditandum et discutiendum voltati proprium, affectus ad prosequendos autem sufficienter et efficaciter moueat.

Et hoc quidem ex causis principaliby, quare nonnulli tyrones ac nouices religiosi ab initio plerumq; satis magnam in meditando experiantur difficultatem, et sterilitatem, qd postmodum paulatim minuitur, et successiue tollitur per quotidianam lectionem spiritalem et studium assiduum: sed maior notitia rerum spiritualium acquiritur, et defectus minuitur, et debilitatis pellitur tenebris phantasia et mens spiritualiby repletur, ac ꝑfectius imbuitur. Qd ꝑfectius in vita sua fatetur S. Ygnat: Dicens, se ob defectum ꝑfectius rerum spiritalium notitiam maximas ab initio passiones pertulisse, quas successiue diminutas, et sublatas, tum quotidiana lectione ꝑfectius rerum spiritalium notitia successiue acquisiuit.

Obscuritatis et similes causas ex S. Bo. alibi lectionem spiritalem ꝑfectius pellentibus tenebris extulerunt, cauas quidem diuersas diuersimode pellendi, quam S. Scripturas scrutari S. Hieron. epist. ad Demet: Virg: unus ad tibi ꝑficiby, meditari, legendo, orando, ut dicit S. Aug: Monach: ngo de moribus et quantitate libri, et aliis lectione saluberrima quæ ex professo ex lectione procedit. non ut ad ꝓfectum

ait S. Isid: l. de primo Bono: qd enim nescimy, lectione discimy; qd autem didicimy, meditatione tenemy. S. Chrysost: hom. 31. in Joan: Legimus et, spirituali lectione ad sanctitatem, et gratiam Spiritus S. apta fieri. S. Hieron: in epist: ad Rust: Monach: ama scientiam scripturarum, et carnis vitia amabis. S. Aug: epist: ad Volusian: Facta de Christ: carne, et sanguine Sacramenta legenda, et quotidie celebranda, et ea quotidie celebrantes, et accipientes, profecisse eos solos ab incunte aetate merito usque ad decrepitam senectutem, qui ea sobrio otio, pio studio, et bonis ingeniis conarum tenere, plura scilicet invenies collecta in Chartis S. Isidor: c. 32. de lectione.

Demonstratur, et confirmatur ulterius grandis profectus et utilitas lectionis spiritualis ad optimos effectus et fructus, quos in sanctis viris sanctis, et perfectis produxit, ac testis experientia in quos rite legentes etiam nunc producit; omissis aliis rem, alteriusque videamus exemplum. S. Greg: Naz: orat: 20. de laudib: S. Basilij: ut alius placet, mutatus est vitam, ait Sanctus: cum orationes illas de moribus et rationem bene vivendi scriptas in mentis animo, et corde pueros, teneritas Dei capax effingit, atque instrumentum musicum a spiritu S. pulsatum Deo gloriam, et Spiritui canentes, hilaritatemque et clamores, atque in alium virum migro, divinitus permutor. S. Aug: ex unica lectione Epist: Pauli, potissimum fuit conversus, uti de seipso testatur l. 8. Confess: c. 12. Cum ex contrario, uti de seipso testatur l. 8. Confess: c. 12. Cum ex contrario legendo de primo tomo vocem audisset in hortulum pueriles de proximo tomo vocem audisset in hortulum pueriles de proximo tomo vocem audisset in hortulum pueriles de proxim

de S. P. N. Francisco Xauy, q̄ cū ex libro Evang: prima vice q̄tū̄ legisset Matth: 19: Si vis perfectus esse, Vade, vende hæc q̄ habes, et da pauperibus: resolverit se vitæ Evangelicæ vitam, et Doctrinam Jesu Chr̄i imitare. Notat etiam de S. Ignatio Loyol: q̄ ex lectione spirituū, quā occasione vulneris arripuit, ad vitæ emendationē, soli Deo serviendum ita fuerit animo, ut resolutionibus heroicis Societatem Jesu instituerit. De S. Theres: memīnit Breviarium, q̄ in lectione actus olim S. Martyrum acta perlegeret, adeò spiritū ignis in ea exarserit, ut domū confugiens, in Africā trajiceret, ubi vitam pro gloriā Jesu Chr̄i et animarum salute profunderet.

Similia Exempla de ingenti et mirabili fructu ex lectione spirituū hausto plurima possim invenire, à quibus recensendis brevitatis causā, ac ideò etiam fastidij quē quivis etiam ex vobis, charissimi Filij! vel iam nunc vel brevi tempore experientiā docti fatebitur, q̄ ex S. lectione rite instituta plerumq; atque magnus, ac etiam sobrie maior fructus, quām ex meditatione reportaverit, frustra siquidem Lectio S. rite instituta apud aliquos reperitur ingenia exiles, aut alias ad meditandum meliq; aptos, si ad maiores fallentias minores, quām meditatio sobrie frustu producit. Hinc in diebus sacris Religiosis, ut ex regulis et statutis sanctorum patet, / sanctum habetur, ut quidā Religiosi illis diebus certō aliquo tempore lectioni spirituali fideliū vacet, q̄ vobis quoq; charissimi! ad maximā utilitatē vestrā imponetur.

Q. Ubi ideò quomodo ex præmissis instituenda sit Lectio spiritualis? seu quid observandum in ea sit, ut optatū, et desiderato cum fructu lectio spiritualis fiat? Ante responsionē notate, charissimi! Quod, ob quam multa ex lectione spirituali fructū vel nullus, vel modicus hauriatur fructus, indeq; eam vel parum vel nihil æstimant, ac propterea

:ra
2. ffi inutile ninj frequentant, facilè negligant, vl
vitiè etn nauseant, potissimù in hoc ffistere, ꝫ lectiõ:
nem spiritle modõ ꝺcto ꝫ instituant, ad Confessiõnq
Fratr Rotherdam.

Rl. Ad lectionẽ spiritlẽ vitè et fructuosè
visitidam godam in primis observanda ꝑtiãs ante
lectionẽ, aliqꝫ ꝓcida, et aliqꝫ ꝓsidam. Ante lectionẽ
sequentes ꝑ observande. Primù ẽ recta intentiõ, sinl
in regla dicta cap:3. ꝑ:3. ad oẽ ad bonũ ordinẽ, ita etn
ad lectionẽ spiritlẽ faciẽnda ẽ bona intentiõ, ꝫ ꝓtes
idam regle ꝑcepta allegata, ꝫ ꝑ sunt alia, ita etn lectiõ:
nẽ spiritlẽ fiuere optimũ: vdlt qiã deyoti. qiã de-
clarat. Specialiter ei hoc ꝑtinẽt, vt Dñm, et finẽ ultiõ
hei, Diuinarũ; legum. et Voluntatis; eiꝰ ꝫ aliarũ rerũ
ad virtutes, et ꝓfectionẽ assignatarũ, ꝫrũ ꝓfectè ꝑficiendã
sibi necessariarũ ad ꝓcurantiũ notitiã aquirãmy, impri:
mis ꝫ firmiter ad ꝓcurantiũ dilectionẽ, simulq; ad Deum amandũ, voluntas:
mq. et firmiter, simulq; ad Deum amandũ, voluntas:
tem ffigi: atq; bonũ cogita faciendũ, malũ etn declin:
andum moueamur: inflammemur: ac inducamur, ffigq; instrumẽ:
ti inducti ꝑformiter, ꝓcedamus; ut rectificẽ et motiuũ lect:
ionis spiritlis ꝓ Dñm fiat fiue, et cogitare Deũ, eiqꝫ
placẽ et voluntatẽ, bonũ et malũ, atq; docere, et cognoy;
scendo Deum cogita amare, eiq; seruire, voluntatẽ ffigi:
endo Deum cogita amare, eiq; seruire, voluntatẽ ffigi:
ad implere, à malo declinare, et bonũ facere pmy ac deany
ceps, ut ad hoc ei opere ꝓstanda recta cogitatiõ hausta
ꝓ lectionẽ, ut ad hoc ei opere ꝓstanda recta cogitatiõ hausta
moueamur, et inducamur, eiq; ei opere et veritate ad:
hereamus.

Secunda ꝫ bonũ desideriũ, et auiditas,
seu fames godan spiritlis. agnõi in cuntis ꝓficiat et ꝓ:
fundã notitiam ẽ lectionẽ spiritualẽ, et eiꝰ ꝫda profici:
endi cum bona voluntate et ꝓpositõ recta cogitatiõnẽ recta
legendõ agitan querendi et videndi, ꝫm beati qui esurint
et sitiant iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur, ꝫm e contra

fastidiosi dimittuntur vianes. Unde de celesti sapientia ver
nemus d. et spiritualem cognitionem dicitur sap: 6. Facile videtur
abhis, q. dilig. dean, et invenietur abhis, qui quaerunt illam, prop
rat. q. se manifestat, ut illis se prius ostendat; dicitur enim Psalm. 9
vicino 3 disciplina quae fugiebat. Item 3 Daniel: Propter. Fuit
cupientem, et cognicte mysteria d. reflectum circa Christum ve
rum angelum missum dic: Ego veni. Mandavi tibi, qui vide
sidertum et. hunc etm faciunt ida, qe de ardenti desiderio
et bona voluntate quivis recte agit dicimus sra cap: 3. 8: 5.
Sed: Contra vtrangs hanc conditionem erranti, indegs
lectione spirituali aliqua, vel aliquem fructum haurient, qui
absqs praedita bona intentione et bono desiderio ac pro
posito libros etm optimos et ss: nos legunt et legenda stud:
vident fiere magis qm operam avidi, vel cum tedio, et
fastidio sla temporis fallendi gratia.

Tertia Conditio 3 previa, et intermedia devotis
humilis, ac fiduciali cum totali sui abnegatione, et gratia
in deum brevis oratio, seu invocatio gratiae et auxilij d. spi
cum ad minuta alia rite peragenda necessarium, quae et re
cessarium medium 3 oratio, ita etm ad lectionem spiritalem, p
ut amplius dictum et demonstratum est supra. Errant vero
imo, qui vel curiositate, vel inordinato affectu circa lectionem
spiritalem inchoandi, vel nec aliqua perdant, vel ex mala
consuetudine lectionem spiritalem subsequentia, vel a nisi cur
ida, distracta, et turbida oratione praevia peragunt;
errant rudo adhuc magis, qui ad orationem praevia omittunt
qua in se suisqs talentis et ingenio quid ecclesiae conducat sibi et
intellectu et captu facilia aestimant. Et attendentes qui ne
minimum, imo vobis nihil ruti oportet, facere possint sine
dei gratia. Errant 3tio et quidem maxime, qui sat verbo et
elato, vel certe minus humili animo spiritualia legunt,
authorem, stylum, et methodum scrutando, vel scientiosi
res et rem magis intelligentes redundo, indegs cogitando, se
ad ipso authore et libro, et ipsi sibi prescripto parum, vel nil

frutū haurire, aut discere nec, cùm potiùs quiuis humiliter de se credere possit ac debeat, se plrā vultum ignorare, et nec quouis ac dispositione. et superiorum ordinato ad ib libros dis: cere posse, eoq; dey regm uaisoliā dona tribuat, ita ut pro maiori humilitate sua ab alio dependere et discere debeat.

Cæterùm et alia huiusmodi de se presumptores et aliorum doctrina spernatores hoc fo: qd illam ḃ dñiment, nideqs ad agendum aliqd vel omittendum ḋ moueantur, sz potiq illam legi dedignentur, nec fructū reportant, re: pletq quā ydem ille stgm superbis resistit, et tam dñum illuminatoris spūs intellctq, qm efficacis motionis et ple voltis vel legendo eis deheret, ut libenter ḋ videant, et legentes, vel legi audientes ḋ intelligant, vnde chrs Matt. ij. confiteor tibi pater, qnia abscondisti hec a sapientibz et prudentibz et revelasti ea parvulis.

Et Inter legendum sequentes qdtiùs ḃ observande? Prima ḋ ut attentè et tractim legatur, idqs qd legitur, bene expendatur, et affectus moueantur, ac preterea aliqā fiunde, profectum qā magis ad rē profitū sentiunt, utiora aut magis penetrantia videntur, denuò et repetè legantur, indeqs ḋ multa sciuē ḃ modum legantur, ut fiducia ḋ tm capiantur, et penetrentur, ḃ memoriā magis imprimantur, idqs inhereant, qtuq data occasione inde hab: ri queant, ḃ qd ostenq et moueri valeant. ḃ multa ḃ multis etiam, ḃ qd ostenq et moueri valeant. ḃ multa ḃ multis vocat Alex: legere oportet, qā sepe prolixa lectio lon: gitudinis cāā memoriā obliterat. Accedit, qd prolixa le: ctio fatigat potiq qā reficiat memoriam, et studiū magis quām animū affectum, producat in animo, ut bene advertit S. Aug: epist: ad Fratres de Monte Dei: difficilis, multaque lectio fatigat ḃ reficit memoriam et studium magis, quām animum

cumulis attractis caput in candelabrum elevare, et q3 haustis,
voluptuose degustare, et leuiter, ac demum iterum bibere
solet. Erant q3 tres lectiones, q3 vel festiuales,
cursim et perfunctorie legunt, vel q3 ac curiositate aut in-
ordinato affectu oia, q3 in libro studentes, q3 citò colligere
cupientes in uno q3 momento legunt, et citò librum absol-
uant; vel q3 totam quam felicitate et fructu in multa lectio-
ne, multorum q3 librorum euolutione collocare videntur,
q3 attendentes, q3 simul copiosa, et nimia, offertis festiui-
tatibus ingesta congregantes, ac sine mastication facta librorum
refici nec recreari, q3 aggrauari fit etm nimia in uno q3 tem-
pore festiuales et sine numeratione seu conspersione
lectionis ad ordinatam memoriam et animum q3 reficiendum
et robustandum et aggrauandum; dum ergo modus modicus, et
bene mastricata ciborum sumptio corpori; ita bene lectio
ad ordinatum finitum et effectum afferat, adeò ut
longè melius ac utilius fit pauca vg: cum vel albens folia
bene et sufficienter legere, q3 integra, prolixa capitula
aut medios tractatus q3 in uno absolvere.

Secunda vel valde notanda q3 dñi, ut
rite legendum sit, sit de fine affectus et actus; præcipue
misericordiæ auditorio, et bona diligenter proposita
prout q3 ipsa requirit vel ordo rebel modo, q3 debi-
tus, et quando maior cura q3 vel specialis inspiratio
et gratia q3 adest, nec tamen non magis diuturnare vel
exitare consuetum. audiendi sepè dñi, sit S. Bern: le-
de lectionis serie affectu, et formanda oratio, q3 lectio
interrumpat, et q3 non impedit interrumpendo, quasi
rem q3 unicum animum ad diligentia lectionis festinat
et in spec: monach: nec sanct ad oratorium currere,
q3 in ipsa lectione poterit orare et templari. cum enim
recta uita, dum legimus, deglutiendo, nobiscum, et pos-
idem dormimus et instruimur, q3 multe libros comunes
vide ac prout decet, legentibus specialia fiunde lumina infundere

D. inspiratione, et grâã piè nos movere et excitare soleat, ut ipã frequentes actus et affectus correspondere optarem, et delectet, profectum cùm exinde oriatur maximus affectus, ut his piis affectibus q. permista spirituli lectio meditationi plurimùm assimilaretur, et multa dubia faciè dgle, cùm subinde maiorem cgm illa afferat fructum, quod D. Illm et superiùs adducti exemplis, p qbꝰ etm experientiâ pdcti, qã gstat, qñ plurimùm non ngm et aliqã lectionem ritè instituta ita illuminentur, et excitentur, ut poterit optimos affectus ad heroicos actus, et specialissima proposita se resolvent, indeq ad magnã virtutem, et affectiones reverentiales, suaviores, et charissimi! hanc qtionem dilegdo servare satagite, salvâ tn pacẽ illa regulâ, ne ad gdlem devotionem in eligendis affectibus q. ea quasi vos ineptè cogatis, sed potiùs humiliter, ac quasi spiritu S. Graã sederit, procedatis.

Post lectiones spirituales sequentes, servanda S. qtiones. Prima S ut finita lectione nos paulum reflectamus, et recolligamus tua super lecta, tum sua propositi, et ut ea magis memoriæ imprimamus, et efformiter operemur. Secunda S ut si ab lectione quædam dubia, ac detrahunt, de mala lecta aliqua saltem, præsertim illa, qã fuit vel videtur magis nostris magisque utilia videbitur, generatim magis nostris, magisque utile videbitur, memoriæ mandemus, illudque aliquoties alias assumamus, memoriæ mandemus, illudque aliquoties diligenter assumamus, et ut mentem citerius ad, diem mentem revolvamus; tum ut mentem citerius ad, diem mentem revolvamus; tum ut negotia successivè in freely alienis absolvamus; tum ut negotia successivè in freely imbuatur. qã tam in Creatione, qm alia opportuna virtutis exercendæ tentationes superandæ, occasiones morti- fidelis occasione illuminent, et moveant; hanc qtiem specialiter etm S. Bonav. et S. Bern: cit. exist: commendant, sed de quotidiana lectione, aliquid ventis memoriæ de- mittendi S, qã fidelius dirigatur, et mobilis revocatur cor- ad meditationem, qã propositio generali, qã intentionis profundi, quod detineat animum, et alienæ cogitationes non libeat.

Tertia Conditio est, ut pro doctrina et institutione D. nostri
et gratiæ ejus nobis clementissime Deus Pater, et Magister noster me-
ritæ lectionis spiritualis tribuere dignatus est, Ejus eidem et
humillimas gratias agamus, ipsumque fiduciales rogemus, ut ne
firmare velit, qui inde sacra lectio in nobis est dignatus quæ
ori; quia gratam actio pro donis acceptis deo gratissima
suscepta observativa, et novorum est adductiva.
Quarta ejus est, ut cavendo inter legendum notatu digna omnia
excerpatur, et in libello ad hoc destinato scripta
annotetur, modo infra allegando.

Q. Utrum omnium libri pro cæteris legendi sint?

R. - quamvis ex libris spiritualibus plurimum ædificandi sint
et quasi communes in ullius Ecclesiæ ritu; non
ex Scriptura divinitus inspirata utilis est ad docendum, ad
arguendum, et corripiendum 2. Timot: 3. observatio enim
universa docuit: Deum esse diversos distributionis
ad quos dicere valeamus, Nemo certus est, quem libri præ-
stantiores et utiliores ex aliis, magisque servire ad fines lectio-
nis spiritualis jure præcipiatur: indeque unus pro alio, simul tum
pro lectione spirituali assumendus sit.

R. - ubi in eligendis, et assumendis pro lectione
spirituali libris sequens nobis serviat institutio, Charis-
simi Filij! Imprimis optimus semper et utilissimus, ejusque rotun-
dus est assumendus et legendus liber, vel ma-
gis aliis tempestive assumendis et legendis libris, quo
spiritalis, quam ut ideo tempore legendum prescribit superior,
aut Magister spiritus. Ratio est, quia inde sibi alij libri
præsertim Scriptura sacra in se longe sit præstantior, quam ille
aliquis prælatus aut superior, prescripta: tum quia superiores
ejusmodi sæpius sunt illi liber scu magis ut
alias legatur, quam dubio pro longe gratis et legentibus
utilis erit ita prescriptus liber, si magis ut alias inde lectus
quam præstantior et utiliori legere. Item, quia unusquisque

ꝺo tempꝰ et in ꝺiby meliꝰ ꝺ obtentu ꝗm̃ ꝺiuina. tum ꝗa legenti libꝝ ꝺ mad̃ à superiore ꝓscriptum ꝺeq; magis affectꝰ, maiꝰq; lumen, mperiꝝ affectioꝝ, copiositores et effectiones gradꝰ largiri solet; ita ꝺ talibꝰ legens et similiꝰ aut maiꝰ estimato libro ꝺ mad̃ maiorꝝ fructus sanctꝰ, ꝗm̃ legens librum esse ꝓstantissimum et pia tñ ꝺeuotione, ingeniatiõe et ostinatione sine obtentu ꝓscripto assequnt. tum etꝰ, ꝗa etsi studeq; lectionꝰ libri aut mad̃ nõ obtentu ꝓscripto madum ꝺ ꝑfectum se haurire vel hausisse quis putet, tñ certus ꝺ, ꝗ̃ note, speciale meritum ꝗ legenti et obtentu obuenit. ꝺeq; diuersis, occultis et ille pꝰ temporiby et occasioniby tribuat gradꝰ ac mensura, ꝗ̃ longe magis ꝓfectꝰ animꝰ, ꝗm̃ nesciꝰ quis putaty alij ex lectione alterius libri ꝺ mad̃ pia volũtate, et ꝺeuotione assumpta.

Inde colligeti, charissimi! ꝺ nõ ꝓstinam ꝺ mad̃, ꝗm̃ in riuerentie legere ꝓtestis, accidat, ꝗ̃ vobis in cõ biennio ad calatus traditus, vt note quæ à superioby maioriby, ꝑsertim ab ipso deo ꝓscripta, indé quæ nimis memoratis ꝓuilegiis munita ꝺ, hanc itaq; ꝓtissimꝰ legere et relegere, huic sedulꝰ studere, hanc mente ꝓ posse in primis, et in ea ꝓfectꝰ ꝺdum ꝺficere debeatis, eandem ꝺ religiosꝰ ꝺby ꝺ studeat cõsequi ꝺ ita, ꝗ̃ ꝺ deo hac mad̃ ꝺpiam ꝺ in ꝓfectione huius tract: ꝗ̃ hac ꝺ mad̃ ꝺpiam ꝺ in ꝓfectione huius tract: ꝗ̃ hac

absoluti libri aut selectissimè mate: 2ão ẽ, già cuncta scripta mens et numen ꝑ verbum dei, et doctrina ꝙ. ut prole ab ipso filio dei tanquã eterna sapientiã tradita, et à spiritu s. Prophetis et apostolis inspirata, ꝙsto diby et diã infallibli, certissima, sanctissima, sapientissima, et efficacissima. Sacra scriptura ꝙ. inquit S. Greg: l. 1. reg: c. 40. / et godam epistol. dei ad Corinth et S. Aug: l. 2. de gen: c. 2. sit casta delitia mea s. scriptura, ne fallar in eis nec fallant ex eis. tuã giã, verba s. scripture ut videã mihan ocultam hãt energiam, et vim illuminandi, et movendi, adeo ut testiby SS. ꝓꝓ. et Aꝓꝓ. vel et quotidiana ꝓfectiã unius scripture sensy vel lectus vite et ꝙ non sed lecty, et regieny, maiorẽ hãt vim et virtutẽ, q tum quotid. illustrandi, voltandos movendi, quã integra SS. ꝓꝓ. vel ꝓfect: volumina, nec mirum, quia in dulcis s. scripture / ꝙ. dey ꝙe. / ꝙ alios libros et authores ut sole infimos creãy in 2o. genere instg: ita et diby verba et doctrina in 3o. genere excedunt doctrinã aliorum etiã doctissimorum ꝓꝓ. unde dit S. Hieron: in cap: 43. Abac. qd de sacris scripturis authte ut hãt, eadem facilitate q̃ lectitus, qã rotatus.

Hinc SS. hãt, quamlibt lectionẽ spiritalẽ summã comendant, ro diby tã: et mirum in modum eã hant, et suadent lectionẽ s. script: ꝓsertim novi testamenti: hudiamy unus vel alterus. S. Aug: serm: 30. ad fratres ait: Sacra scriptura tibi doctrina sua ꝙ tibi ꝙ quã Evangelia ꝓdiderunt, quam Patriarchis diuinitus locutus est, quã dei filius postquã in terris visus ẽ, et cum hãty conversatus ẽ, aperuit et declaravit, et giden, giã locutus et qid vltrius, apertissimè demonstravit, et ꝙ suos apostolos nos ipsam docendo illuminavit: hec et huiusmodi ꝓdicant, et via salutis nrã in ꝙ ẽ institutus, ut ꝙ ꝙ ro diby dicamy, quomodo ad nrã. ꝓfectum ad nrã quomodo ꝓfectum ꝙ ꝙ prius, quomodo ꝓfectum corpus nrm

Nlgnq; hoc Scitta S. scriptura, et facilitas, qđ ea ore altissimi
prodiit, philosophis abscondita, & grossis ac rudibus ipsa:
seribq; revelata. Et infrà: itaq; fratres, nolite ea
pigresceve & legite scripturas, legite eam. frequenter
sepè legite eam, hoc est, qđ nequè sensum vocabul
diligere, corda illuminat, q scientiâ purificat, ac sanctis
suis, fidem affirmat, aĝs frigidas calefacit. S. Ephem
de, patient: sacrarum litterarum lectio donat in seum
custod: scriptum sem, vacate et videte, quoniam ego
sum dey! audi frater, qđ scriptâ dei audisti, qđ simplici
verbis conde d. vacat scripturis, i. deinceps, mi frater!
vide, ne negligas a tua & lectioni sedulò incumbe,
ut mens tua illumineter, fiatq; fructy et integer in Xpo
desiderij. S. Basil: epist: ad Chilon: discip: monet:
crebra lectione novi testamenti ne lecti q can transmis:
eris.

Hoc ac similia inagrâ alia SS. de utilitate,
necessitate et necessitate lectionis S. scripture experi:
entiâ etiamnum rebus comprobata faciemus, qđ plurib
in religionibus statutis sit, ut quinq; aliqđ salten ex SS. lec
nis quotidie attentè et devotè legat. Nos atm. Charis:
simi filij! loco primi affectij vobis inculcamus, ut
predicta S. Script: lectione, etiam cæt et negotia premis:
erint, pro ea vobis commendata habeatis, rotandq; scriptu:
ram tempore vite vestre ut semel tm. & sepiùs studiosè,
experiemini, qđ, q sepiùs legitis, magis eandem legi
desideretis. Roturi, maiorèq; fructu hauriatis.

Tertiò post lectione S. scripture utilio
ma cateris & certis regula, et statutorum nostrorum, ex pro
pe professionis nre obligatione, et superiorum, q sibi certa
voluntate nobis manifestant, Quartò loco SS. Libri et Doct:
rina SS. PP. inter quos pro hac re plurimum seruiunt.

S. Basilij Asceticæ et Regulæ.
S. Bonaventuræ opuscula.
Cassiani
S. Ephrem opuscula.
Opera S. Hieronymi.
Opera B. Joannis à Cruce.

Quintô loco Religiosi ôiby odsertim typonibj
lectu utilissimi, imò necessarij sunt alij Asceta seu libri
spirituales, inter quos et antiqui semper æstimati sunt.
Thom: à Kempis de Imitatione Christi.
Opera Ludovici Blosij
Gauid ab Augusta.
Alphonsj Rodriguez
opuscula Joannis Carthusiani
Ludolphy de Vita Christi.
De Recentioribj verò æstimandi et legendi sunt
Alphonsj Rodriguez
Opera Cardinalis Bona.
Opera Jeremiæ Drexelij.
Opera Joan: Baptist. Saint: Jure
Bonaventura Hernoy:
Praxis Justitiæ Christianæ
Opera Caroli Segneri
Opera P. Joannis Croiset Jesuitæ.
Philagrij Card: de Cary ri Exercitij
Opuscula Nicolaj Lancicity.

Principia Practica
De
Lectione Spirituali.
Principium Finis.

Firmum, et constans habere propositum quotidie per aliquod temporis spatium lectioni spirituli insistendi.

2dum.

In divisione temporis determinare, ut sint reliqua, si ratione etm Oratio, Meditatio, ac ei succincta lectio spiritualis proportionata et accommodata sint tempori spatium.

3tium

In lectione spirituali assuescere, ut ad obitum, et per: fruitorie, et multa indigerimata, et nuda regulas bene legere.

4tum.

Libros idoneos, et materiam, ad eam legendi quam superiores, vel anime directores prescribunt vel prudent.

5tum

Salva obedientia, et alios estimare, et, partiare lectionem spiritus S. Scripture, eamque semel, et ejus ex vitam assiderare, ac devote nuda tradita legendi regulas perlegere.

6tum

De aliis libros idoneos, et ex his eam ad legendam assumere, que nobis hic et nunc certe et sine magis nostra videntur, respiciendo etm finale ultimum, et 2° Cuique particulare faciendum.

Ceterum vero observanda et prescripta superiorem et imo quamdiu ab Magistro dirigitur, quotidie certum spatium impendat lectioni spirituli, quod Magister ordinaverit, et assumerit. Cui quivis Novus Magister ordinaverit, et Magistro de: scire de regulas et earum bene legendi, et Magistro de: super interrogati respondere. Ztio quilibet ad quem respondere interrogatus, quid proxima die specialiter ex Magistro interrogati, quid proxima die

in lectione spirituali adverterit, quod pro sua utilitate et fructu spirituali sapiùs revolvat, et memoriæ commendare curet.

§: 15ctm

De Examine Generali, et Particulari. Necnon de Precibus Vespertinis, seu Nocturnis. Ubi etiam de Modo et Gradu piè, et religiosè se Conferendi Cubitum.

Not: 2plex est Conscientiæ examen, generale videl: et particulare. 2o prius de generali, postea de particulari. 2l. itaq; 1mo Quid, et quàm utile sit Examen ejusdem generale? R: 1mò Examen Conscientiæ generale ad 3 positum nil aliud est, quàm quædam vitæ nostræ et actionum hodierno examine ad alterum vitæ institutæ experiens seu examinatio ad hoc, ut expendendo et discutiendo deprehendamus culpas, defectus, et imperfectiones, earumq; radices, ut eis et propositio de proficiendo deleantur, et in futurum emendentur. Dicitur 1mò quotidiana experiens ad judicandum, examinandum quotidie fieri debere, tum ad distinctionem examinis, quod fit ante confessionem sacramentalem. Dicitur vitæ nostræ, et non actionum nostrarum, quibus verbis differt a examine particulari, in cujus objecto est actio, seu circumstantia actualis, certus quidam actus, et virtutes non examinantur, sed tantum emendantur: additur: ab eo examine ad alia ad id immediate, quæ hoc examen principaliter et ordinariè respicit. Dicitur examine ad alia vitæ et actiones non expendamus. Dicitur vitæ institutæ experiens quia examen generale non certa forma et regula, qua, ut fiat, necessario observari debet, de quibus infrà. Dicitur 3tiò ad hoc ut de peccatis, culpa, defectu et imperfectione contritione et propositio

quiby verbis indiatur tz, p̄ legini examinis grālis; quorū ñ̄ ē
se inquirāt aliqua culpa vel defectus: quā Deū ab quibus
defectū religiosi in eterna[m] mortali sui mereany
vel dormiany; p̄ breve, et quotidie p̄ penitentia et gtritione
leany, ac in grad b. si forsan delicting, iterum redeany
ad statum dei p̄mē odibles, maculas culparū, seu reatorū
eius ac infectiones leany, earūq; veniam impetreny,
ita, ut culpas, et infectiones eraendeny, et potiꝰ
mendare limites, et efficaciter ne ruany. Dicto autē notan:
ne, culpa, defectꝰ, et infectiones, earūq; radices. quā
examen grālē ad sta[m] penata, et culpas, p̄ctm infirmitꝰ
radices culpaꝝ in actionibꝰ nris indagare, eraendare,
et eradicare oportet, ut infrā magis dicetur.

℟. 2dō Examen Confessio grālē magne utilis,
profectuq; ad rem, defectuūq; nrorū cognitione et extirpa-
tionem ferē necessū ē. Ita tenentes ad sta[m] ss. bb. et pp. p̄
rationē et experientiā. qa gstat, eos fructū examinis sed
potiꝰ ad vitā sanctā, et religiosā, defectuūq; suorū cognitio.
nē quotidie incumbunt, in priā sui defectuūq; suorū cognitio.
nem, et emendatione veritate multū profuisse, illos ꝺ,
qui ex eodem negligentes existunt, sui et defectuū suorū ignaros
aut oblivioꝰos vix unq[m] vitiū aliqd penitꝰ eradicare, p̄ po-
sse in quibꝰ in dies magis habituari, et impluiari
dicit ss. bb. et pp. ita ꝺ̄ ceteri scribentes: completa
inquit S. Basil: serm: de renū: monach: iam die totius opere
cum corporis tum spiritꝰ abstinō, vacare fiet, si diligenter
vita cuiusq; cubitum ꝺ̄, cum animo suo gestum
singulis, atq; examinat. et serm: de aplis: qa singulis diebꝰ
eam exquirat. et serm: de ascensa: qa singulis diebꝰ
facere, operā, ea vesperi Deum ipsū commemora, et cum
ris, qa fecerit, videa, offerto, studiosē operandū deo, ut in
dies melior magis ac magis existas. S. Doroth: serm: ij.
ait: Ie modum examinandi gstitiā à maioribꝰ suis acpt:
ribꝰ antiquis audisse, quē tantū inquit. p̄ singulos dies
nostros purgare, et hoc modum expiare deamꝰ, eraūt
dominū in nocte, et Patre nostri, qui ut vesperi quisq;

sedulò requirat, et investiget, quomodo pertransierit diem illum.

— Imò ipsi etm Gentiliby ob grandē sui utilē sanctiane fuit Aligmodi examen teste Senecā l. 3. de ira c. 36. viri Postquam Sēctum in hoc practicum adduxit, addidit quid pulchriy hac quotidiānē examinandi totū diem? qb ibi somny, post cogitationē sui ſegtus? quām tranquilly, ac liber? cūm aut laudatg ē animy, aut admonity, et prudēs sui scrutatg ē animy cogsit de moribz suis; utor hac potestate et ego: dies quidē me cadūcos, cūm sblatus è gsp̄ectu lumen ē, et diem meum scrutor, facta et vita meliū remotior, nihil mihi absconditi, nihil transeo. quare eā qbq̄ ex erroribz meis timeam, cūm poēm dicāt: vide ne istud an fly fadē mihi ignoscā: in illa disputatione lugrauij loquacitatē nolī postea congredi cum imperiti, nō fluat eā disertē: ngr̄ dixerunt: illum libeniy admonuisti, quā debebas ngr̄ dixerunt: illum libeniy admonuisti, quā debebas ita gs demendasti; de cetero vide, ne tantū an verū sit gd dicis, gdm ait ille, cuj dicis, vere patiens sit.

Patio ob quam tam utile et pene necessariū sibi, vtor iam allegatas multūlep assignari sibi inter quas ē gdo mdūm vehiang, ad nrā cogitationē, et mores cogsiamy vitia, et defecty nros, ca ēsgs et radices eorū gō cogitationibz sumē nrīs ē, adeō ut sine illa ngr̄ nō facilē emendare poimy. vda ē qđ vehementer gdm examen impediunt defecty et vitia nra, ne profundas radices agere, et in ramos libty abire facilē queant, longis gō penitentia, et amarissimē gdm lacrymis, et repetita gō cōtra proposita injediant, ne tot flagitia et tam frequentes per lethargum; dum extrā si gdm examen negligatur, ad ā ā vitas in cultū agri vel vineæ sylvescit, et sterilitas gs frondium cupiens, vepribz, et infelicij lolio ēs generis ei fructus carens, vepribz, et infelicij lolio ēs generis ei fictionis et vitiorum repletus evadit solum. Sterilis nanq̄ flora nra corrupta nāe ex sengm̄ nocivis herbas, et vorticos vel germinat, vel germinare nititur, adeō ut nisi cō amen gsitia cum sarculo gdie ad manū habeamy, studio ad

rudent, et altas radices agant necesse est. Sthi cad S. quia examen ghtie ad inordinatas passiones, et hbty mavos cum xtadiatos eradicandos medic efficacissimus est, utpote q̄d et mary hbty et acty idij ghie adiūctus; et egtra acty gtra: uij; ghty hbty mauj fundqui expeluatur, redimatur, simulgs oriones; cad externa, et radices malorū detur uentuales, glt utigs hbty brevi extinguabitur. Sta deniq̄ qua mdte examine conscia plures redimatur acty virtutes puta gratitudinis, otationis, humilitatis, contri: ctatus, atgs ita merito; et grad sanctitate ad modū coesit, similgs id. q̄ fecit offmaadus; ghie hbt, q̄ semp ghtia fiducia de statu grad et a mortali cōra ghtie certy utpote gtrity, semp̄ domine valeat.

Qz sto quot partes seu puncta hēat: anea ghtis gnale? Rx. ibo quinq̄ scitis assignari, vdlt ima grauū actionē p̄ beneficiis acceptis sdō pet: itionē lumini et grad. ut ei actionibz nris remata, de: fecty, et imperfectionz nraz, cauſgs et radices earū ghtē cog: nosere, gtenere, et emendare valeamy. Sthō disgnitia et cumulatū actionū nrarū ab ultimo examine discussio, seu examinatio ghtō et contritio et dolor de remanis ac defectibz comissis. ghtō et firmū, de fiendo emendationis rogrositum; et qbz ima duo puncta ntam partem examinis, q̄m dispositiones ad illd rite faciendū, quamuis ordinarie partes nominentur; ut alta spiritū charissimi! quare et pronado gaudis ex dictis partibz fieri debet, angelis de qualt earum dicemy, et postea pauca ipsam sbiungemus.

Prima itaq̄ pars, seu grauū actio pro beneficiis acceptis sdō et ei petitis; tum quia Deo gratissimū et nobis utilissimū acty, utpote dispo

ad nova dona à deo requirenda, quem sua erigit equitas; quem siquidem ꝺ, et rursum, ut dei quotidie grad agany, à gꝺ quotidie, imò ꝺ momento in numero beneficiꝰ dei nr̄i; quibus nr̄ꝰ ſ. ait ſ. Chryſoſt: homil: 74. ad populꝰ. Sicut ꝺ ſinglos dies citrà ſe computet ꝺ tm̄ ſua beneficia, ꝺ etm particularia, et priè ſibi collata, ꝺ tm̄ promulgata, et ſibi manifeſta, ꝺ etm peculiaria, multòſqꝫ latentia, ſi em̄ etiam̄ grauam actionē ſno poterit deo exhibere. Tum ex ea memoria multorū, et magnitudo beneficiorum magis cogitany, et ad gratiarū grauitatē et laditatē penato: rū; ac ex hac ortē ad ergà deum ingratitudinē, inde qꝫ magis ad penitorū deteſtandā et firmū ſeruandi propoſitum mouebamur.

Debet etm grauam actio, in primis ut ſibi ſiat pro ſuis ſuiby beneficiis ꝺ tota vitam ante ſis, deinde pro gibydam etm in ſpecie oblatis, ita dit ante ſis ſimul bene incepit ſ. Chryſoſt: n. proced: cit: et ſ. Hieron: ſeru: 41. in Cant. Dixit in referendo grad n̄ ſtandy, aut legis; diſce ad ſingula dona gratias agere; diligenter conſiderare, gd tibi ad nouentes, ut nda vel dona ibi ad grauam actione ſuſtineatis, ꝺ grauda; n̄ mediocria, ꝺ profitabilia. Ad quem finem ſuadet deinde, ut priùs examinis gratis, n̄ tm̄ nouitatis, relata verba, et ſpecies grauam actionē, ꝺ etm, gd beatꝰ Rotandꝰ. brevis aliquotiēs grauam actio in ſpecie ſit ſibi examinis ſte, gtis nr̄ē ſolicitꝰ ſit: ſe et actionē nr̄am diſcuſſione aliqꝫ beneficiū à deo nobis collatus, vel bonū aliqd à nobis factū inueniry; qd bonū ſactus à ſto deo, cuiꝰ gratia principaliter proueniſſe gd grauam actio breuiſſimè fieri ꝺ, niſi forſan ſpecialem beneficiū ſpecialem et longiorē grauam actionē requireret: vꝝ: hi et ſuiby verbis: Tibi ago gratias humilima, et infinitas, benigniſſime Ieſu! vel tibi ſoli honor et gloria. vel: deo gratias, deo gratias etc:

Secunda pars seu petitio luminis et grāe ꝺ. meritō
ideō promittitur, q̄ sint abstersa in multis aliis vorsy nhl
sunty, et nosmy, sin minimè euata, defecty; et inspectiones
nras Sibi cognoscere, et emendare volens; unde illa deficiente
tenebris et caligine pris: indigi essemus in quinone nra in rori
forsan dicemy cū apō: 3. Dimissum: et completaty, et nudi
ego; cui tū respicimy miseri et miserabiles, et pauperes
et cęci et nudi. tanta nrē pi dignoscendi pris defectiby nros
et culpas, ut singulationum defecty etm minimos acutissimè
videamy; nros tū etm maiores cognoscamy; iōgs dicimus in:
terna et occulta, sed etm externa, et in oculis cęteris posita
sint, adeō ut dum nos, pro peccatoribus; nr reliqbby ostendi meritō
offendit, nos pro illby neutiqm habeamus, sed inde etm provocate
reputemy, et ejus complacentia habeamy, et vana laudem, et
inanem gloriam quęramy, ac pterea agrē feramy, inimicys
loco amicymy, si ab aliq̄ etm superiore in iis corrigimur et
admonemur; quapter meritō profunda cum humilitate huic
et grāe ꝺ. invocandā tū pro cognitis omnibus defectiby dicimus
credō cum propheta: delicta quis intelligit? ab occultis meis
munda me. sed etm pro externis et magnis scelerib⁹ dicimus
endo cum S. Job: c. 13. quas meas iniquitates, et peccata; scele:
rata mea ostende mihi: quę mey et illumina ten:
ebras, illumina oculos meos, ne unquā obdormiam in morte,
nequando dicat inimicus meus, prevalui adversus eum. Porrò
hanc petitionem luminis ꝺ. Spūs fieri cum reverentia et humilita:
te, et simulqs cum fide et fiducia, pro ut quamlibet oratione
fieri oportet.

Tertia pars seu ipsa Confessionis et
qua prima pars examinis, in hoc gestu ut reflectamy nos
Spūs Sancti, et actionibus nris à primo ultimi examinis, et vid:
eamy, alte in iis nos habuerimy, an et qtus in eis etra peccata
dei, Evitā, Regulā et Statutorum, Superiorum, et etm pro:
positorum nostrorum, peccaverimy; in qā discussione brevi

varios traduat modos, inter quos optimus erit, 2° q̃s ab ultimo examine totius vitæ de hora ad horam vsq̃ ad præsentem perlustrit, expendendo, quomodo quamvis horam et horæ partibus se habuerit, vbi? et cum quibus fuerit? quid? et quomodo locutus vel locutus fuerit? quid cogitaverit? qd̃ omiserit? seu quomodo in verbis, cogitationibus et operibus se gesserit? Vbi tñ specialiter notandus, q̃d si q̃s discutiendo suas actiones aliquod sui beneficium, gratiæ sibi collatæ, vel bonum aliq̃d à se factum invenit; statim ob id̃ deo gratias referat breviter, tñ grãs agat, eiq̃s soli gloriã et honorem tribuat, dicendo: q̃d bene egerit, gratiæ et perseverare propositat. et egrò si peccatum, defectum vel errorem deprehendit, illud ob id̃em se humiliet, increpet, et breviter doleat, adeò ut hanc tñ examinis partem in ima seu grauem actio. nec n̄ q̃ta et tota dolor q̃ de peccatis, et emendationis propositum sibi inde breviter interrumpat, aut quomittetur. q̃d tñ n̄ obstante q̃vis diutius partium suarum elapsarum erratis fleri dbt.

Quarta pars seu dolor de peccatis, ut perfectus et utilis fiat, debet in primis de peccatis tñ eorum deinde omnibus, imò in genere de universis de quibus vitam confessi et quidem ex motivo charitatis, ergà deum eiusdem; q̃ttus vera q̃titò evadat, indeq̃s hinc, si forsan aliquem aliq̃d vel aliquod peccatum in statu gratiæ non fecit, in illum vi talis contritionis veniet. Quinde de peccatis dolore meritò comitari dbt eam petitio veniæ, suiq̃s q̃emptis, humiliatio et confusio; q̃bus in sui sensum n̄ obstantibus, odio habet, et humiliet, dum se in propositis sui tam cognitionis et in malis tam perseverantes, et fere in cunctis adhuc imperfectus ac defectuosus agnoscit.

Quinta pars seu propositum emendationis, ut fructuosè et efficaciter fiat, tñ in genere eius dbt duendo: vg: vel cogitando: Corrigam, emendabo me, n̄ amplius peccabo, n̄ amplius offendam deum. n̄ sum nudè ac simpliciter

circa peccata aliqua in specie v.g. vitabo hoc vel illud peccatum,
observabo hoc aut illud præceptum, D. Deus ea particularitate,
et circumstantiarum, quibus similia dicuntur, non declaratione
D. N. ita vult, ut se extendat etiam ad particulares circumstantias,
huius vel illius loci, personæ, causæ, radicis, occasionis etc.
quod hoc vult: sic dicimus. Secundo, quia proposita generaliter
tm, et nude accepta plerumque nihil ad aliquid producat
effectus; dum etiam eiusdem propositum fieri debet humilitate
mea sui fiducia et fiducia ejusdem in Deum, addita humili
et fiduciali precis invocatione D. gratiæ. Tertio etiam pluri-
mum ad efficaciam propositi, proponere subinde etiam peccatum
lectionis, meditationis, examen particulare circa unum
vel alterum vitium magis infestum, et occasionale vitandum.

Quodsi tamen narrati obstinaly aut
modis adhuc sentiat fomitis, et defectus propositorum,
examen, pietas vel propositi hujus modi negligentiæ:
postea omittere quis debet, aut negligantur, et turbati
fieri, et gravaler maiori sensu sui fiducia, et gratia
in illa gradu. nullius cum vigilantia tua et attentione
purgare debet, præterea cum eo etiam sui lapsus ad salutem
fomitis habet, et tamen in sui confusione, et pœnitentia, et
odio ejusdem in humilitate profiteri valeat, dicendo, quod Deus
fecerit inter, dum nos peccatis sui donis destitutos in hac
vel alterno vitio diu haberi, vel in aliquo cadere permittit.

Correctio in rite et exacte eliminendis duabus
partibus examinis dolore, vel. et emendationis propositio,
notitiæ, et pietas interni fomitis examinis 3, ut supra §. 66.
notitiæ, et pietas interni fomitis examinis 3, ut supra §. 66.
et Spt. doctrina in iis bene eliminendis notissimus hic, et ubere
effectus eliminatur, notitiæ circa adhuc dictum. Cæcus
examen quod multos alios, aut modum fomitis afferat, una
cum reliquis 3, quod totus versetur in disjunctione effectus, et
pergitur eliminendis pœnitentiæ impendatur, ac, ubera fuit fiducia
ad examen Spiritus imminente vel ran pœnitentiæ Deus

mentā dolos nr̄ē. et propositus breviter tm̄. et obites peragantes; ex quo venit, q̄ in eodem defectu q̄tinūs reperiantur, q̄ntūm fieri, si de peccatis et defectibus nr̄is eramus cogitandi vere doleremus; illos vero ex corde detestaremur, et odio haberemus; ac pterea veniā a deo humillime peteremus cum firmo nr̄o pposito illos. et quoniam ut nr̄a ad futuros examina ex emplis pficiantur; certus quisque d̄, nos illos tam facile et tam breviter nō completere, q̄ficile nos vere doleamus, ac detestemur ac q̄ fautrīcē gratiam q̄tamus; illaq̄ impostorum singularitates circumstantias, et ferē cum humiliatione et confusione, et firmā in deum fiduciā vitare proponamus; q̄ exigis auxilium, ad id humillimē et fidelit implorandum. probate hōd. charissimi! et salubrium rem planē et efficacē, observate et notate distinctionem inter tpora, quib⁹ in examine dolorem et propositum tepidē et obiter tm̄; et contrā quib⁹ cadentibus ad vota deum sanctis, et aperte videbimus distinctionem inter effectus utriusque.

Porrō circa allegatas duas ultimas partes Examinis, dolendi scilicet et propositi, ita fieri notandum venit, q̄ cum defectū sit de quib⁹ dolendum et q̄ tam pium dolere, tamq⁹ singulis, efficaciter, et circumstantiē emendationē proponere, semper eō q̄ntendendum sit, ut sicut dictum est alterum, q̄ deo magis adversum, nobis magis nocivum, et aliorum causa ac radicem ea cognoscamus, eō fugiamus, cum rectā ordinē, ut circa eorum vel alterum huiusmodi pecti et pfecti dolorem et propositum prefatō modō eliciamus. ita enim faciendō fructū et certū effectum intentum obtinebimus, et funestos defectus nros vitabimus.

Q. Istiō quoties? quo? et quanto tpore Examen q̄ctim q̄ sic fieri dear? M. imo illō q̄die sibi sensit, anteqū cubitum eamus; fieri debet. Ita namq⁹ suadent SS. DD. et Mr. Ignis quotidie ordinata: ne religiosus, pretermissis minutiis dem salutigeris sue et

fectionis diuine incumbentis in faculo. Ideo notantes
filiem fenel, qui utiq; longe utilis laudabilis, et efficacis
cius 3. si id fit in die festi, pti examen particulare, et
fidem eodem tpore, qo ipsum fit, sibi quadrante ante sumpti
one prandij, et post cena ante somnu. ita ut defacto
tpore legis, omittatur examen grale, et inde pti-
culare; quia in talibus religionibus laudabilissimis fit;
2do si alicubi id ante prandium facere negotia, et orie
mitta prohibent, pti si fit apud sacerdotes, tunc
tpis vel celebrantes, vel in confessionali sedentes; post
prandium supplere poterit; cum tpe inde post prandium
vel post horas diei quas multis religiosis ordinato
facultas poterit ad examen grale et particulare, presertim
qui illis tpis ordinis impedimenta vacat, et ad nutus
in libello defty apprime contradus vertus. Vos charissimi
optime sapitis, si toties et eo tpore examen grale fa-
citis: qdo, et qties Magister vi, vel superiores maiores
prescribunt; et quoniam hanc ordinatione hi defectus
proscribunt; et quoniam hanc ordinationem hi defectus
facere examen particulare, medio quadrante vel
ante sextam et Nonas; et quadrante ante somnu; comodis
time sequi cum isto etm examen grale instituetis.

℞. Ideo si semel tm fit Examen grale,
meritò cauet prohibits tpis post cenam inde ante
somnu. qtus usi sequi vita, et vacantis actionibus totis diu
institui valeat, ubi patet ex dictis hra allegatis; si cum
bis fit, tunc sem instituito à tpore unius examinis ad alte-
rum: quemadmodum cum tpore bis negotia vel alias raones
ita imputum vel indispositum se ea agret, ut examen grale
bis in die facere non valet, vel expedial, illi inde sequi-
tur, ut filem semel sibi dicty facere id non omittat, qtus
cum, ut filem semel sibi dicty facere id non omittat, qtus
cum qui id omittit, magnum aliqd sue salutis negotium omittit.

Hinc siquis vel ex somnolentia, vel ex fatigatione, et
debitate, vel alia indispositione aut impedito extraneo grole et
partibus post cenam ante somnum bene facere ordinarie non
poterit, ille optinet et laudabiliter agere, si ab hore recole-
ctionis apud nos post completorium solita institui faceret, ibi
cum aliis post caram ante somnum vel in edituo vel in suis dis-
positis sit, ad examen gratie grole et partibus vite faciendum
utriusque status, ut vespere exactissime, plurimum referat, pro-
ut ipsius in virtute ac perfectione abeo, plurimum dependet,
feliciter in vestibulo ac perfectione abeo, plurimum dependet,
gratiarum sane, ut agilitatem hore ad propositum hyeme quan-
do ante examen grole et partibus faceret, nisi statuta nova
quotidie horam cum semidia post completorium proscriberet,
quamvis etiam examen grole et partibus in aliquo ipsi creditato
diu post victum ad sal: quomodo dilexi lege tua domine!
tota die creditatio; et alias in tam creditatio quam re-
collectio cotidie vocari soleat, quas post completorium quidem
peragere solemus, recollectio etiam meritoria diu etiam queat
exactius et rite instituta conscientia examen grole et part:
bus ipsis vita et actionibus nostris cuique vi diu, verum hinc
hoc expectare et legi oportet, qui declarent, voluerint aut
in spiritu S. Congregati superiores. Ad certum, cui
si post cenam utriusque examen rite instituere facile et
efficaciter agere, si semidia post completorium horam, vere
creditatis. qui religiosum augeri potuit quam minui horret ni ga:
ab religione. / inquit, vel prius mane hoc tam rejectis,
et quo ei opportunius diem sabbati, et in posterum hoc se-
lecti, recolligit, hoc enim recollectionis bene meretur.

Regulis gratis temporis ad faciendum examen
grole unicum partis efficiet cotidie prescribunt
quadrantes hora. et meritoria, qui hora gratius et suffice
et requirentes; audientes quidem sibi de aliqui, quibus

temporis nimis breve; alij giby nimis longum ac vota; ideoque ventum, qd modum ad tempore se de cunctis totiy diei actionibus discussionis examinare valeant; isti 2, qd atevi etiam sunt absolvant, et qd postea facere debeant, 3 simul. verum utrique facilè consulitur; 1mo quidem si legitimè observent. 2do ac necesse, ut varij 2os et sglo actiones et circumstantiæ earum ex: amineant, qs sufficere, si notiones et ida discutiantur, in giby defecty comissi fuerint magis displiceat, virtutigs et affectionibus: fis obsint, et radies diendi defectus; item actiones, à quarum perfecta resolutione profecty in virtute magis degit vy: gudendo et quomodo ad gratiam et mare sufficeris? an 3 ply somno indulseris, qm nã nostras ex: cesseris? an 3 ply somno indulseris, qm nã nostras ex: igat, et statuta et superiores, prescriptas an ima cogit: ationes let acty statim fuerint ad finem, et quo fervore? an, et qlter religi acty et precis gratuitis, presertim sicle et firmum propositum circa mala examinis particularis fue: rint retracta? enimvero à bono diei initio, imis actibus, indagis sui victoria plenius tota dies degit, qfigto merito circa hoc fiat discussio.

2do an. quomodo sacra meditatio fuerit peracta? an. Ista reparatio omissa? an rite in eadem distractio, somnolentia, et tepiditates admissa? an irreverentialis, vel indecens fuerit corporis situs ad somnum inclinans? etc. cum em Ista meditationis usus tum plurimum utilis, imo etiam ad perfectionem assequendam admodum sit necessarius, non dubium ex: pedit, qdie examinare, quomodo in eadem hos defectus emendemus.

3tio circa horas Can: num dies hac die integre resolute non ad hoc sub mortali teneamur, qfigto de eadem resolutione, simul etiam de aliis obligationis actibus et operibus vy: de votis debitis, merito qdie fiat discussio. item an devia cum reparatione et quali? an attente, devote, reverent: er? an distincte verbis, et pausitanter? an in presentia dei? tempore et ordine Isto? cum an, qui bene novit

orare, bene novit vivere, cius p̄cauea ēt Collimandum
ne in oratione admittantur defecty, nēue mali q̄ frahantur
habity, p̄ potiū euitentur, et extirpentur, sanctyq̄ orandi
hoty implantetur.
Porro p̄ ad chorum obligaris: an tempestiuē iuxta p̄scripta
statuta ad̄ accedis? an n̄ frigidi, vel frivoli ob̄jectū:
by illum frequentare omittis? vl ab eo discedis? an
Dotta cum reverentia (Dottāgs cum pausa, et elatione vocis
ex toto corde in Conspectu angelorum laudaveris tibi deum
in Venerabili p̄sedere? an n̄ cum tedio, somnolentia, tepi-
ditate, p̄dispositantes, vagabundē in omnib, nimis nigra vl
indecenti inclinatione, lenissima voce, violatā mensā, cum
desiderio finis, et impatientia erga Dotte psalentes Cande.
p̄solueris? q̄ā em Dotta Candis ō. in choro p̄solutio
Vung ex principalibz deo gratissima, religiosi maximē pro-
ficuis, et claris religiosis sūt meritoria ac gsolatoria luti-
bz? meritū institutis etiam ex gtto religiosy ex hoc puncto
se habueril
Qtō circa Christi sacrificium, qui ē sacerdos.
Qtō circa tempy anteneridiani, quomodo de hora
ad horam sit expensum? an n̄ otiō, vl inutili labore
Consumptum?
Qtō qua intentione, et affectione q̄ era n̄a erecta?
Qtūmō an? et quomodo factus examen particulare?
Qtō circa cham, ha vlg, q̄n̄ nō exigit, vel alicui
avidē, solam sensualitatē attendente, comedering?
qua modestiā et religiositate in choro fuering?
qnō circa Conversationē et discursus chori, lectiō-
tionis, et alicui p̄one: an n̄ in lingua offendens q̄tra cha-
ritatem, charitatē, modestiam, veritatē, taciturni-
tatē, silentiū detrahendō, murmurando, q̄grandō, nimis
clamorosē, dissolutē, iracundē, impatientes, indignantes,
loqndō vl iactando, mentiendō, hyperboliē vl etiā excessi-
vē loqndō?
Jo mō. an, et quoties fractum sit silentium?

3.mò circa tempus meridianum quomodo impensum? an
4.tò otiò, lusu, sch̃o somnò, garritu, tædiò aut aliis
inutilibus pars aliqua fuerit assumpta?
5.to an et quomodo examen particulare peractum?
annotatio defectuum facta? etc:

Posò specialiter notandum, qd̃ si necesse sit
dicta probata punita removere, & post quis stande in
veritate rei vel alterius facti defectus magis nocivos et
cum emendatione multum deprd, vg: radix radicalium,
ab ulteriori examine desistere, ac sola cum detestatione
et aversione illius confessione et exemptu sui, deinceps
tionis efficacem et singulariter propositi reliqui tempus
sumere, qtus hi modo salter tempus in alter similis magis
noxium defectu, aut peiatus certius et efficacius caveatur,
qd̃ congruit utilius, qm̃ si multis temporis discutiendo &
actiones insinuatus, et extra detestatio peiatorum
et emendationis propositum brevius et blandius eliciantur.

Invalescm ad facilitandam, et tam festinè ab-
solvendam istius examinis partem, discussione vel con-
scientiæ, sigd̃ plures sancti et viri perfecti perfecerunt,
prius rationem vel status post lapsum in aliquem defectum, vel
peiatum, illius peiatæ advertente, peccatione recto-
ris, vel alia ratione notetur, et aliquo detestationis actu
doloris actu breviter corripiatur, veniæ illius cum emen-
dationis proposito petatur, vel saltem singulis horis brevis-
sima aliqua sui cordis recollectio fiat,
defectuosæ deprehensi, prout modo corrigiantur; qtus hi
ratione notoria istius pars examinis brevius iam qm̃ facta
audita reparata sit, et facile absolvi, et reliqui tempus
Confessionis efficaci, particulariter proposito maiori
cum fructu et effectu scribi possit.

Q. 4tò Num etm? et qualiter in libello ali-
quo notari debeant peiata et defectus in examine deprehensi?

R: imo q̄ examinij Aspecta, et rem̄ spiritualiū Magistri sentē in libello annotationē in flo examinis particulari, reflectebant, mō ē infrā visitō, tū n̄ dest sentī aspectos Magistri; et ci grē vitia perfecti: q̄ eadem notationē etiā in examine gñli quadem; tū q̄ā fluxiūs q̄dmit ad facilitē. et sentē instituā gressionē ordinatā, regulatā, gradū et gradē; nec n̄ ad augmentū sui cogniti, defectū, et progressum in virtutibus ac vitiis

R: nō Mag̃ notet defectū in examine generali facilis, et utilis dcts legis q̄ quis ducti per totā aliquā chartam longis lineis faciat tot cellas, quot species, quatuor: rum, defectuū aut imperfectionū cōmissarū quotidie notare intdt; n̄ em̄ sufficit, nec expdt annotare ea q̄ā quatuor generā, et defectū, q̄ in examen gñle cogitātis, aut fieri et cogitari possunt; p̄ sufficit tria, quatuor, aut quinq; genera vel species quatuor. q̄bus nempē q̄ magis et sollicitū, aut quā radicies aliorū in cellis ponere, et eos quotidie commissos notare; in cuiusl cellā initio cuiusl certā aliquam speciē quatuor vel defectū, vtg: impatientiā, vel indignationē. in altera gulam, in tertia vacuitatis, in quarta inobedientiā; dein ad calcē cuiusl litterā dici, ut D q̄ denotat dominicā, dein infra L. diem lunæ, M. diem Martis etc. et ab hac ducat duas lineas transversas pro quavis die, q̄ty sibi in die examen gñle defuit, una pro defectibus graves Matutini, altera pro defectibus q̄ pomeridiani. Servire vel alii semel tm̄ instituit gñle, suffecit statuere pro notis cuiusvis diei defectibus seorsim.

Si quis timet, ne libelli de peccatis, et ipse oculis eius defectus offendatur, poterit ad initium cuiusvis cellulæ stā aliqm̄ liberā, aut certum signum ponere, q̄ō sibi in mente sua certam aliquā speciē peccati solum notā sibi videatur intdt; ad finem finem in alia dicta et se curata charta p̄ libellū q̄ clausa, seu explicando tibi litteras, aut signa, ne obligatus, q̄m̄ privata aut dicta charta

Hui aliquo multo lociùs observare, vt vlm̃ facilè ni:
veniatis, vel ex inventa meo errores et peccata mea
vtpote eodem m̃ notata colligere poss.

Porrò quia lasty et defecty nõ sõt adeò
advertentia suffert; sõnde cum semiplena tm̃, et sõnde
minùs negligenter et inadvertenter fiunt, capit ōs etm̃ cum
inadvertentia comissos errores distinctis signis notare, tribũ
defectibus cum advertentia plena lineam oblongã I. cum
semiplena admissi lineam transversa H. sine advertentia
circulũ. O. vt sũ ad festa nra, defectumq; notand et
malorum obtundp̃ ꝗ plenos ex dictis inadvertenter comis-
sis gignitur, seu veniam notitia. Et etm finita septimanã
sic gignitur seu veniam notitia. Et etm finita septimanã
cum rutus comissorum pœn, minùs defecty nem sumariy et
cuius diej sumiagi: et gideo ꝗ, vnus vel plures defectus
sufficiũt cum advertentia admissi; alter pro illo, ꝗ cum
semiplena, vel aliqualitm̃ fuit advertentia, et vnus pro
facto et inadvertentia ꝗ dei ōs vnus ad finem septi:
monã septimanalis sumi: vt sit plena et compendiosa
cognitio profecty, et defecty de die in diem, de septimana
in septimanã hõi quea: qd valde utile et. Rei familiy
cognitu in sequentibus schematibus. ℞ Schema Exercitiis gratis si sexel fit.

Schema Exercitiis gratis si Bisextin die.

	Gula.	Lasciuia.	Impatientia.	Sompnus.	Ira.	Inuidia.	Sompnus.	Accidia.	Ira	Detractio.	Adul:	Fur.	Detract:	distracto oyca: D.	
D	II--	I-oo	III=o	I	IIII	I=	Ioo	Iooo	IIII	III-	II=oo	Io	III	II=o	IIII ooo	D
L	I-o	-o	II-o	oo	II-	=o	--	oo	IIo	IIo	I--o	oo	I-o	I-o	II--o	L
M	--	Io	Ioo	—	oIII	Io	oo	I	I-	II	Ioo	—	oo	I-	III--	M
M	Io	—	I-	o	Io	I	--	o	I	Io	ooo	I-	I	oo	I---	M
I	oo	I	-o	I	III	Io	oo	I--	IIII	I--	IIo-	oo	IIII	I—	IIoo-	I
V.	I	o	II	—	Io	I—	ooo	—o	IIo	I	I	--	Ioo	—o	II	V
S.	oo	—	I	-o	Io	oo	I·	—	o-	I	II-	oo	I--	I-	IIoo	S

Dosi ad abscondendos tuos defectus vel eis loco vitiorum
in fronte ex professo ponitorum cohere aliquod litteram, vel
signum tibi soli notum, liberè facere poteris ponendo v.g: in
una cedula loco gule solam literam E. in alia literam A.
pro quarum clavi in privata charta in admirationis memoria
scribere poteris. E. denotat gulam & mysterio Esau vel Eve
A. superbiam vel iactantiam intuitu superbi Amon. H.
iram et impatientiam intuitu iracundi Herodis. S. inobedien-
tiam ob inobedientia Saulis. M. fractionem silentij intuitu
garrulam auriculam.

Deterum ex supra posito schemate colligi: quod hoc aut
simili modo tuos defectus in examine gravi notes, libellum
ex tuos quaternionibus seu phylacis compactum vel duobus
annis sufficiat, si vero ergat in fo. stet completus, cum
cuiusdibet tibi postillatis, rebeat postmodum integra festinanda
fini diuo quilibet vobis, Charissimi filij, ut quivestrum
huiusmodi compactum libellum pro notandis defectibus in exa-
mine gravi cognitis habeat, quibus eisdem ad sui cognitionem veniat
progressum vel defectus sum de die in diem prehendere, scisse
quidem et animare pro vitiis et defectibus frequentioribus
aut majus nocivis media efficacia eligere, et assumere val-
eat, idipsum, quod per quotidianum huiusmodi libelli inditij, aut altera
ne defectus pro gravis lurida aut separata charta notentur,
prohibetur.

Potest etiam huiusmodi libellum ex tuos phylacis com-
pactum pro utrogs examine tui gravi vel quam particulam
simul servire, si vero per signaculum dimidiatum, ita ut una
libelli dimidium pro examine gravi, alterum dimidium pro partis
servial, reliqua cuivis sua rubrica. Ulterius deberet
circa notationem defectuum in libello examinis gravis, quidam
genera seu species defectuum ad finitimi cuiusdibet cedule posi-
tarum notari et stricte mutari, et loco unius defectus v.g: gule
tyrannidis notari in ambitio pori, quod vere deprehenditur, pro
alio vitium v.g. ambitio pori, quod vere deprehenditur, pro

roij ad vitium aliam ē cotingentes, vel minij frequentes egtri
vero ad vitium magis infectare, magisq; nocere.

Posset aliquis dicere tm certa genera ēt species vitiorum, Puta plures gradus unius vitij in una cedula ponij, et diversis litteris indicari ibi in alia charta clavis explicante quid littera significet, in quo tm illa cedula in qua plures vitij gradus certis litteris indicati ponuntur, paulò ad plij ibi habere patuerit, qtus cuiusibt gradij defectus comode notari valeat. exemplū sit sequens schema.

Schema Examinis generalis circa vitium plures gradus habens

	M.	S.	E. j. a. e. p. L. s.
D			
L			
M			
M			
I			
V			
S.			

Clavis pro prefatis litteris potest ee, littera M. in ima cedula significat fractionem silentij. S. inobedientiam. E. in 3tia cedula ampliori quidam; minor littera sit videm, inexistens significationem refutie, seu extraordinarius flux, vanitij aut cura colendi, vel libere. a. significat nimis avidè, aut cura colendi, vel libere. e. excessivè, p. properanter, l. remedia, vel libere. e. nimis cautè, s. nimis studiosè.

Q. Istò pro compendiosa notitia, quomodo in parvi pueri dari examen gnale? R. Legitia est sententia, imò quam primùm mane surgitur, firmissimum vinculum aliis diligendi et propositum diu penata et offensas vitandi aliis diligendi et proposita diu penata et offensas vitandi. præsertim illas, quas in libello examinis gnalis expressè ponimus evitandi. et sic hac die perfectè serviendi. Sed hoc quis

per diem habitus in defectum aliquem; statim se coram deo humiliet, et grauabit, ac breuiter clamet dolorem de ipso, petens nemine aduertente peremptoriè, veniam precetur, deum sui offensa in ordine ad gratiam in deum reponat se emendare. 3tio die examinis instat, flexis genibus, vel etm. si circumstantia suadeat, stando vel ambulando, memor tm̃ presentiæ dei. Deique in conspectu dei obseruantes puncta superius allegata eligendo dicty, simul laborem in libello manualj. abstis actibus dictis, possit sibi ipsi imaginare aliquam similitudinem, seu saltandem professionem unam vel plures actus virtutum vitiis, in quæ fuimus lapsi, contrarios.

Q. Qui quid, quàm utile, et, postquam sit examen particulare? R. imo Examen particulare specialis discussio conscientiæ, quæ ad unum examine ad talem sit, circa particulare aliquod vitium, vel virtutem in ordine ad istud specialem curam adhibendam, et emendandum, et exercitandum, vel ad istam agendam, et circa eam excadendum, et exercitandum, ut pateat, tm̃ pro maiori claritate dari. Descriptio hæc efficaciæ; dicta igitur specialis discussio adhuc claritate breviter declaratur; dicta igitur specialis discussio quæ postquam examine generalis discussionis præcedit actiones rationis facta sit, sit adhuc vigore examinis particularis discussionis circa certum aliquod vitium. additis vel virtutem ad, circa certum aliquod vitium. additis vel virtutem ad, circa certum aliquod vitium, ad emendanda, et eradicanda vitia, et immendum, tm̃ ad emendanda, et eradicanda vitia, et immendum, tm̃ ad virtutes acquirendas seruire, ac propterea instituj etm ad virtutes acquirendas seruire, ac propterea instituj potest, ac debet examen particulare. dicta specialis cura, et diligentia obrem ratione infrà ponenda; interea hic notandum adhuc specialis cura inter alia regulæ vel etm ad unum quemcunque, vel unum examen particulare fugiendi certo vitio extirpando vel virtute implantanda institutus, eodem tempore de huiusmodi vitio specialis institutus lectio, alterius aliquo modo pugnantis etm creditæ, quamdiu lectione tm̃ durante cautione tm̃ durante cogitationem vitij et virtutis oppositæ, et etm motivorum ad fugiendi, et istud prosequendi alterum, mediante meditatione eadem eruditi, regerendo magis in animum, magisque efficaciter resolutiones, et proposita, alioquin gerentis actus elicium

ac Deum pro gra ad hunc effectum feruide implorem;
reliqua verba indicant finem examinis particularis.

R. 2do Examen particulare Bruno ep. ordinatis:
simis: utilissimis, et efficacissimis mediis ad vitia ha facili:
les et funesta funestiue extirpandq, et virtutes agratas ac
implantas: Conflictus probat quidem poet plurimis ff. 60.
et ff. refertim moderatorib testimoniis, tu qa ipsa quotidia
experientia docet, qi examen hoc debte faciunt, satis gstat
ad finem perginy. Qa itaq, qa cum obnoxia sit
peruersa corrupta, malis passionibz, et inordi:
natis affectibz ad ea malum inclinante reamy, similqs ra=
tis effectibz ad ea malum inclinante reamy, similqs ra=
na ubigs exempla multi obseruantia; mundy insup, caro,
et Demon ad malum gtinuo instigent, et a bono retrahere
conentur, partim ex fragilitate, partim ex ignorantia, ff
inadvertentia tam frequenter refertim in iuuentute in
peruata et infectione labimur, frequentatisqs actibz
tot malos habty gtrahimy, ut impossibile sit ea fragili:
tate ea sua et peruersa et infectione habty effi:
cacius impugnare, aut expugnare, aut virtutes in:
plantare. Nemi ubigs utile, et gsi necessariu est ante post
Bo ad cradicandum, et implantum semere, ita ut gd primu
et semel no pouny, funestiue obliteamy.

Rex quidam Scytharum dolens, se plures simul
hostes aggredientes, morti posse corrigebat octo filiis
suis famulum et pluribz sagittis fodigatis, et singulis,
ut mandatum accepit, ut manu illas stringerent, dum illi restare
parebat; corrigebat una sagittam post alteram fragendas,
quas qa funestiue frangerent, sanabat ita cum hostibz
ea agendum, qia plures simul vincuntur. qi 300. fila in fune
aliqo colligata manu stringere valet, stulto et insano labore
consumeretur; facilime tam negotio qia et singula dissoluy:
et ff separatim ea et funestiue frangenda assumeret;

ita res se hbt cum vitijs nris, qa cm simul difficillime, simul: sive vero et singillatim facile vincere possumy (id, quod nitdt examen particulare.

Folle voluptates, ait S.to Basil: epist: ad Chil: abeje te 3 grady avocans, illatusq; singillatim examinans, ac ob: literans ghuctore, ne gfestim rebul agmine facto in te unus 2 exsad unus irritate Colorianter, turbulentusq; mentitue emergent tentationu intemperiem; una aliqua earu volu: ptatum vorsy, si gstringerit, evincere te, nog adversus alteru accingitos, adeoq; u intempestiva de singulis vite vitijs illecebrij gsequere victoria. S. Chrysost: homil: 20. in Joan: vitia nra 2 pore corrigamy, hoc nempe unu, alio, alio, et ita gsentes meliores efficiemur. Simu tamvi: ra qm virtutes hnt suos grady, et hinc fit, ut simu plenusq; quoties ut totu vitium, vl virtutes ex integro et sine di: ficultate examinare, et ad eradicandu vl implantandum assumere, pt gradatim, ita ut unq tm, vl aliqui grady vitij aut virtutis eradicandi vl implantdi assumatur; vg: qa gule grady st, comedere, propere, laute, nimis, ardenter, studiose, expedit gula eradicandu unus vl alterus tm assumere, vg: ne propere, vl extra tpy prandij vl cene; et ne delectet seu avide, vly abeundo ab oblectatione qa sine concedendo q. si etm, qa virtus humilitatis hbt plures grady infra et da infra, expdt ut singillatim vl aliqui 2 juxta se, et ab: simil examine, partim assumantur. Res magis patebit ex schematibus infra 2 annexis.

Q. ytsito' Quot, et qua partes hcat exa: en particulare? R. Tot, et eadem qas gule, ergo 2 in isto opere in ille Quelte observandu, ut potissimu tpy ex fervor insumatur in eliciendo dolore et proposito, imo hoc ultimu in particulari examine precipue et efficaciss: me 2 ce eliciendum, hoc isto tpe circa vitiu particulare,

vel gradus istius speciali industria instituatis; in hoc enim speciali, particularizato, et vere sancto se efficaci proposito cum plena tue sue Sanctitatis confidentia in Deum, eiusq; fidelium, et humili invocatione potissima examinis particularis ratio consistit.

Q. 2do Quodnam vitium pe caeteris aggrediendum, vel virtus implantanda sit 3 examen particulare?

R. Circa hoc utile observari poterit 2 septem regulas. 1ma Regula 3, ut ante 2da id 3 eradicandum assumatur vitium, quod caeteris deo magis displiceat, nobis magis noceat, et ad quod sibi magis quisq; videatur magis predominans 3: uti quisq; gravius peccat, si robustus magis, quam si infirmus, quae ait S. Chrysost. homil: 21 gen: operand del. ut vitium, quod sibi magis, quisq; caetera infestum sentit, examinet. et S. Aug. ep. 118 ad Dioscor. et S. Hyeron: ep. 27 ad Leam. regem consimil, quae 2da Regula 3, 2 pluribus vitiis ob innocentiam, quae 3ta Regula 3, 2 pluribus vitiis pariter pe reliquis in eug: ney, quod 3 examen particulare pe religiosis, ut 3 gula, quod 3 caro, sensus, et radix aliorum, cuiusmodi 3 gula, stupor 2 quo, ceteris 3 quo ad, sanitatem, et talenta destruat, et 2 reliquis inhabiles reddat ad ea ad quae alias a Deo ordinati sunt, 2 remissus, quod 3 caro 2 et radix plurimorum peccatorum, et imperfectionum generat, 3 caro 2 et radix plurimorum 2 2 vitiorum et defectuum: adeo, ut quemlibet ex his vitiis 3 gula, nec somniare quis queat de solida aliqua virtute et perfectione.

3tia Regula 3, ut caeteris paribus eliminentur ea vitia, et defectus caeteris illis, qui in proximos aliorum delinquunt, alios offendunt, pacem, et charitatem laedunt, scandalum generant, proximi famam diminuunt, uti 3 dissolutio, scandalum generat, proximi famam, contemptio, detractio, levitas, et circumstantiae mortis, contemptio, detractio, derisio: murmuratio, clamorositas, et humilitas in loquendo, derisio: cum, hyperbolica seu exaggeratio locutionis, cum pe: fatas tres regulas notandum, ut extirpatis vitiis patiendae

virtutes quoq; implantare 3 examen partle studeamy, ita
ut dum examen partle fit 3 vitio vgl gule extirpanda,
instituimy, illo eodem tpore no implãda virtute temp:
tranitia in cibo et potu faciamy; sic no dissolutione et levita:
te extirpanda, etm no implantda modestia et gravitate
religiosa instituamy examen, qđ durante, simil ratõe, ita
etm fidei, virtutis seu alty virtutis gtrarie exercitos
annotare qui 3t modõ infrà assignandõ, qmõis annotatio
actuũ virtutis exercita tam defectiã 3 sit. ut annotatio
defectuũ.

4ta regula 3, ut extirpatis exterioribz vitiis 3 int:
eriora, et qđ sit maioris momenti, purgamy, atq; in 2 vid:
utes vg: roquenda humilitate 3, pura 3 intentione 3 cuncta
agãt et. patiendi pte. quam, effecta resignatione in d.vo:
luntate 3 implantare studeamy, in iisq; augendis maxy
gratis spatium impendamy. 5ta regula 3, ordinãe
loquõ 3 3 nulla tamdiu fugẽ aliqo vitio vel defectu
examen partle facere, donec ad amplius cum alio ex
amen tentagne et impulsum. hoc in ordine circa lo
cum offle 3. / 3 sufficit tamdiu inhorare, donec adficiamy
et affectamy veniente impulsy, tentacõe 3 cuiuslibet
facile. vt salte 3 cui magna et periculosa difficultate,
virtuose et Dõi vincere. 6ta regula 3, ut quoad
cuncta hec vitia eradicandi, et virtutis implantda et
cuncta hec vitia eradicandi, et virtutis implantda et
pfecta et fig obedtie, et directoris magistri, aut spi:
ritualis nos subjiciamy.

Q. qnõ quotiẽs, quo, et qto tempore fie:
ri dẽt et debeãt examen particulare? R. imo
bis quotidie fieri dt examen particulare, una vice pan:
cõ ante prandiũ vel statim post illo, alia vice post cenã
ante somnũ, nisi alio dispositi superiores, vel guardiã
gfessarij seu directoris spiritualis ita cõtigat. Affecta ei,

ad examen grale et partle sul faciendu quadrante hore ordi:
rie sufficere nllent. si ntroitg simul fit, uti altera
vie post cenam inde ante somnu, quadrans hore meritò impti.

Rx. stiò de prasi cogdo, qdo alteravie seu de
more examen partle fit cum gli sul instituit, ptes regsto
vdli quadrans altri, petitio lumiaris, dilectio gsitiu, et con:
tritio cum propsito, ac petitione veteris observantie, simil
in grali confessio, sul dponite, una cum sotisfal. Sim rndu,
pdelicto vl defectu, sup qo fit examen practice, partiu
et specis dilectio, simil etia peculiu et particulariu statu
propositu de ido vitio fieri debti. si vo examen partle
ista sue grali, ut inde ante prandiu à multis fieri solet,
memorata quinq; partes quidam observari, citiq; tm ex:
pediri possunt modo in libello manuali signatò.

Q. jo nò an? et quomodo fieri debt annot:
atio defectuu, et lapsuu, vl actuu virtutu, et vitio:
riaru in examine particulari? Rx. imò optò practe, et
exacte fieri dbt annotatò defectuu et lapsuu in vitiu
vel infectione, sup qa fit examen partle, simil etia
special victoriaru, et actuu virtutu extraria exercito:
ruu, id en hbt doctrina et praxis Apostolorum. Qatio est,
qia expedit scire cognoscere obsq; et quomodo
de die in diem, de septimana in septimana, de mense
in mensem, de anno in annu proficiamq; hereamq; vl etia
deficiamq; qdq; vlcum exubescentia et effusione nra
negligentia et deficientia nra videatq; maiori cum fervore ca:
ritatis et devotionis proximu, et proximq; vl profectus cernentes,
deum laudemq; cuius soli gloria tribuatur, et gratias agen:
es alias nras examine assumamq;.

Rx. Ndò mody annotdi varij sunt, et quidam sisq;
aliqo vitio solo suo distinctione gradus, aut superiore
gradu vitij examen partle fit, cois et ordinarij sit qd in illo

ad id parato vos qualibet septimana fiant 5q. linea, bina sic
pro qualibet die ita formata, ut posterior linea sit bre-
vior, priore, qua negligenter, sine, aut defectum sc lapsi
cum, qui in illa lineis 3 virgulas et puncta videlicet numbs
notarum, sensu sed sensecare, vel sine fiat, sic potij de-
fecty cognant, ubi 3 rgm quisquis, vos erubescere debet et
vra propria reparare, magis vigilare, efficaciorem
dia debet, et maiorem vim inferre

Schema Examinis particularis super vno vitio
absq; distinctione gradus facti.

Distractio in officio diuino.
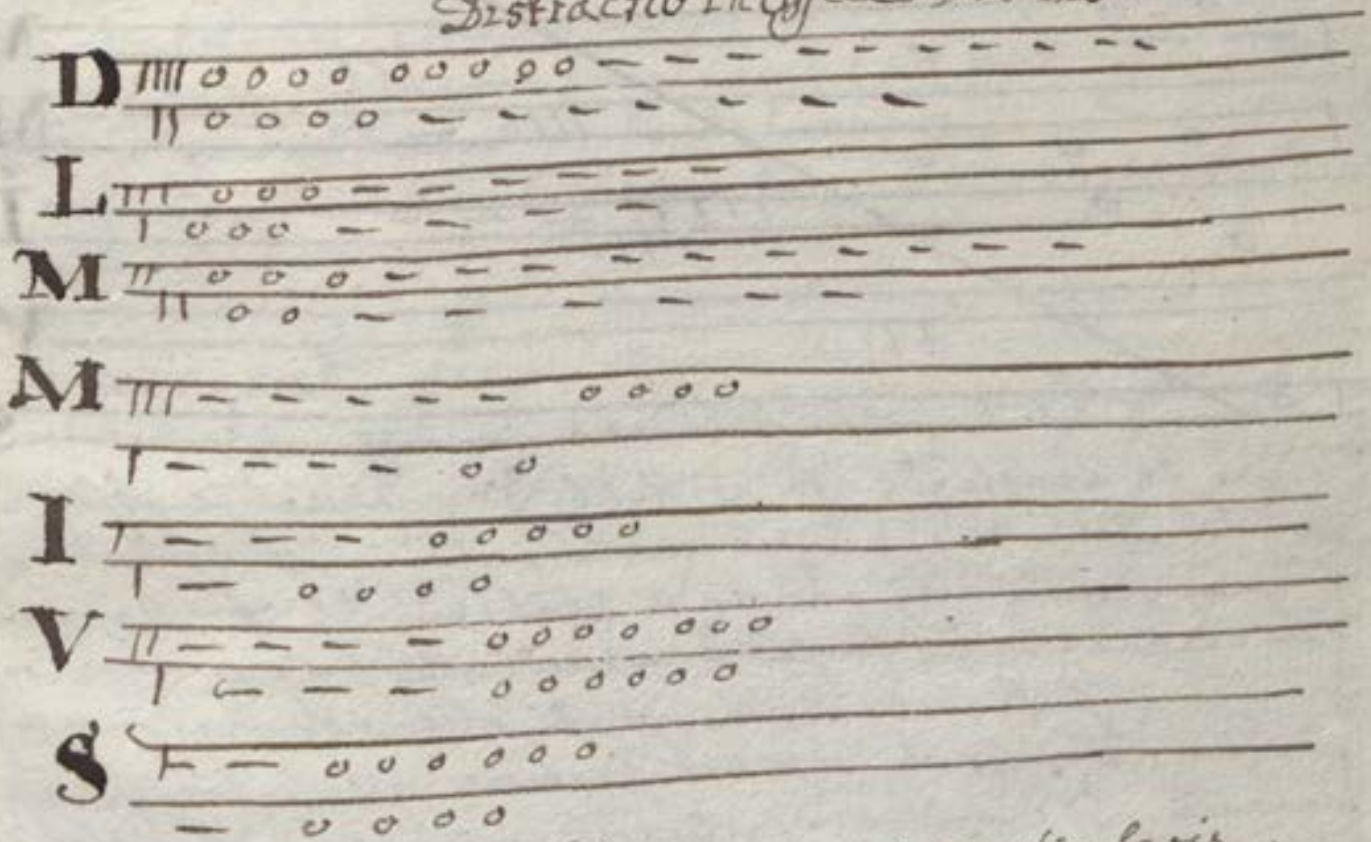
Schema examinis particularis
habens certos aliquos gradus
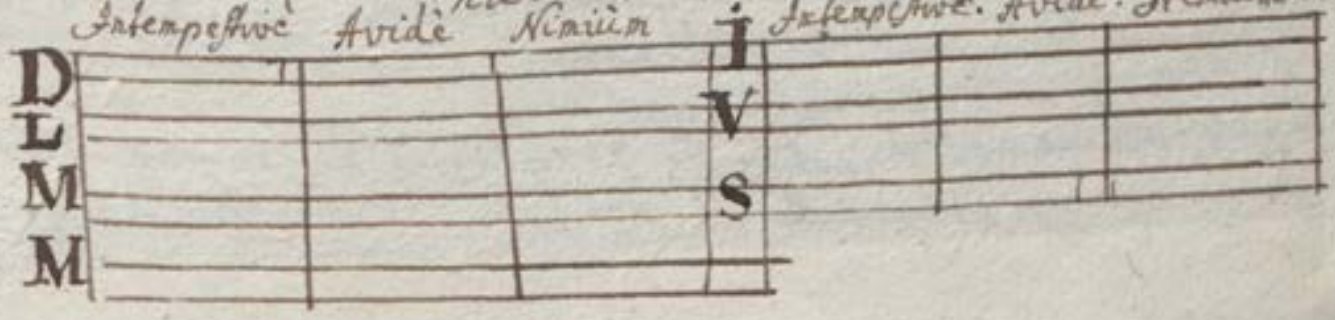
Porrò eodem modo, q̄ fit annotatio, dum instituis examen particulare, pro extirpando certo vitio, vel gradu illius, sufficientem vel, dum instituis pro implanda certa aliqua virtute vel gradu illius. Cognoscit diversa. vel in una eadem tabella nota sequens schema.

Schema Examinis particularis super virtute vg.
Prodesse loquendi, et habitu q̄ tranquillo extirpando.
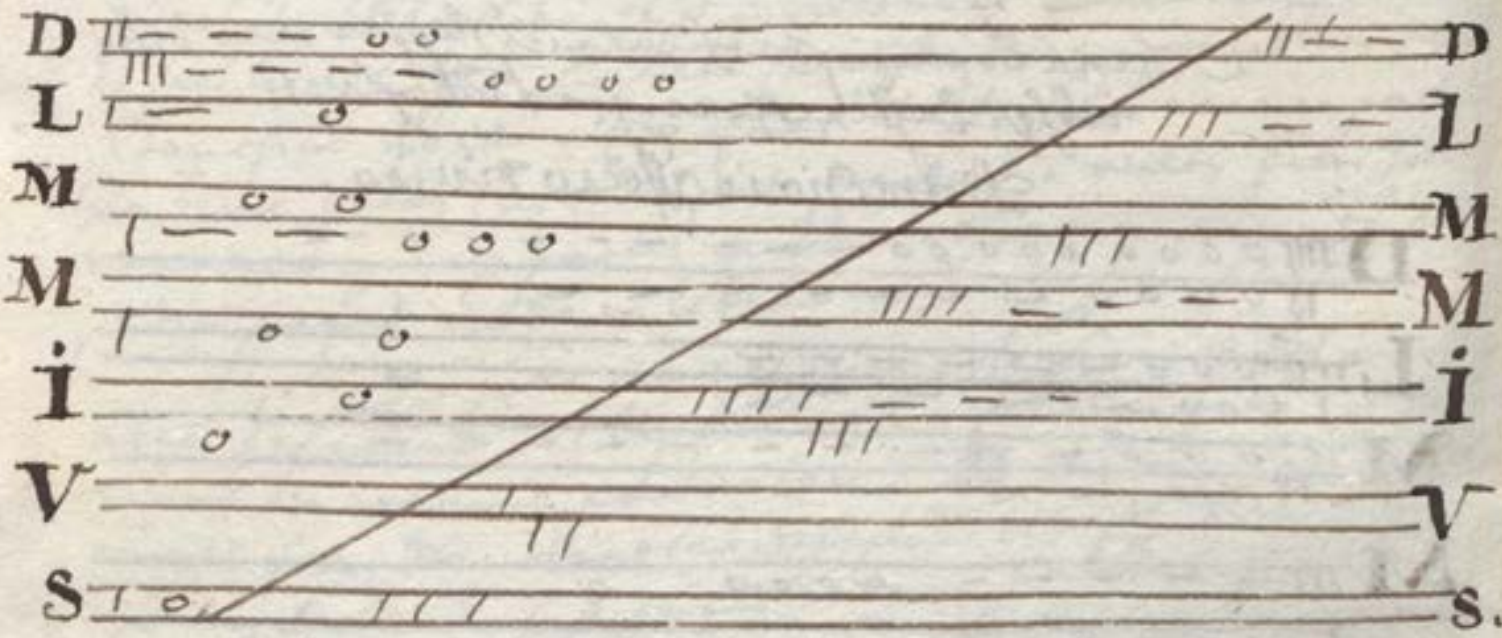
In annotando item virtutibus duo specialiter observanda videntur primo ne quis animus, aut nimis se reddat, q̄do et quos virtutes alteri annotare debet, cui vel referat, scilicet qui omnibus, vel forsan q̄ notandi notentur, quamvis communes et sufficienter vitentur, si illi saltem notentur, quos cum aliqua nimietate et mortificatione q̄ta insurgentem tentatione, vel inordinata inclinatione, timore vel difficultate, spiritus humani, vel sensualitate, comoditatem q̄ vel adhuc aliquale fermenti cum affectione eliciunt. Deinde ne civilis vana aliqua complacentia, gloria, et estimatione, habeamus, aut quaeramus, aut alios exinde gustemus, vel nimis optineamus. Et potius sit deo gloria tribuamus, Detestemur q̄ agamus, stabilitatio N. Non nobis Dñe, non nobis, sed Nomini tuo

da gloriâ, vel repetêd aliqties. Per gratiam: effi ablm ejs:
ritualêd gsolationêd et lætitiam in deo habere liceat, q3
grad dei 3 sumbuering, Dvicering, idgragerat omittere, 2
vel pti rotuering, unde dey bene placitâ hbt; quoniâ gsolao
et lætitiâ spiritûs ordinatè sequûs virtutêd, stgs ung et
fructibg effectibg què illiy, q3 sunt peccatd, rotes cinera
, alia male post se relinquût tedium, tristitiâ, cordis gravedines,
mentis turbationes. ita virty et actj illiy, rotes ad multiplê
bonum genus et relinquat post se gsolationêd, lætitiâ, pacê,
et quietêd animj, quarum vl unica sinè comparatione superat
cineres in peccato quæsitas vl hctas gsolationes, utpote falsas
ac deceptorias, adeò ut meritò admiratus exclamet Propheta.
Filij hominum usquequo gravi corde! ut quid diligitis vanitatem
et quæritis mendacium. 3 3 pausinpsi; Dum egrâ visi-
tem et quæritis mendacium: 3 3 pausinpsi; Dum egrâ visi-
gratulandô autumat. Letaminj in domino, et exultate
justi i quàm magna multitudo dulcedinis tuæ etc.

Q. 4ti. mo Quomodò piè, ac religiosè de nocte
se quis cubitum sterne, et quas preces nocturnas resolue-
re debeat? R. de nocte omninò piè, religiosè, meritorè
et debeat cubitum se sternere, et quæ sequentes actj et preces ante
somnum facil. imò si hctas deo, B. Mariæ Virginj, Angelo
Custodi, et SS. Patronis gratias referat pro beneficijs per tota
vitam præstitis, 2dò si de hujusmodi offerat
deo de totis diej actiones, cogitationes de quorum bono facto
laudem, gloriam et honorem tribuat, sibi vò malum adscribat.
3tiò de malo commisso similqs de ortis p totâ vitam commissis
qtritionêd eliciat, emendationêd propônat, veniâ precetur,
et speret. 4tò ut cum bona intentione somnum futurum, non-
nullaqs actiones, et passiones offerat, similqs ytrà mala
somnia et phantasmata, illusionesqs diabolicas protestetur.
5tò idem benedictione nocturna, aliisqs piis actibg usurpâ
ponendi se muniat, et in Nomine domini in pace quiescat;

quæ qidem breviter, devotè tñ fieri deò suadentur; quòd ferè quisq; per negotia, et alia diuersa opera ingruente nocte lassatus vel minùs disposita ad prolixiora existat; et meliùs sit breuia et modica perfecta, quàm prolixa tepidè et hilariter persolvere. Profati itaq; actus et preces nocturnæ fieri possunt vel unà cum examine gestis nocturno, si hora inuà restituitur post eand, vel post illud, si separatim, si vespè examen instituitur hore Recollectionis.

Porrò si examen gestis post eand, et unà cum eo actus et preces nocturnæ instituuntur, uti apud vos Charissimi fieri queunt, illud observandum, ut grauem actionis examini, præmittendo adhuc actum oblationis actionum totius diei; actus vero quibus deo summo offertis, et vos deo, B.V. Mariæ, S. Angelo Cust: commendatis, illicò post ultimum examinis actum, qui in ipso Coro examini actum gestis fit, ipse vel comes, unà alta voce præmittet, comes submissa concomitantibus, vel ab illis privatim submissa voce, tam in superioribus vijs ordinaberint, quibus gaudens videatur, ut quandoq; in Noviciatu Professionis et studiis estis, unà cum examine etiam actus et preces Nocturnæ ab illis in coll: ita fierent, ut ingruente examinis hore quadrante vg: post vltimum, vel medià a. vâ oibus simul congregatis et genuflectentibus una alta voce devotè et aperte perficeret, et reliqui submissa voce simul eluceret actum grauem actionis, oblationis etc: ac deinde ipse in silentio reliquum hujus usque dum nona quadrans sonaret, ingrederetur lectionem gestis, dolorii et propositi, auditâ etiam sonâ dictum quadrantis horæ, eodem qui vij ibidem, reliqui submissa voce perficerent actus commendationis erga deum etc: usque ad actus parvos, qui inde antequam cubitum ituri, et facendo actum eluciuntur; Quæ omnia latius in libello Manuali prescripta et quotidiana B. et Misse finitus, et Deiparæ Fontalis Assistentiæ

JESU. - MARIÆ. JOSEPH.

Finis.

BIBLIOTECA ASTRA SIBIU